ΕΠΙΣΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΩΝ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Γ΄ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ

ΠΡΟΕΔΡΙΑ

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ Α΄ — Θ΄

(2 Μαρτίου 1936 — 30 Απριλίου 1936).

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

73

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1938

ΕΠΙΣΗΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΩΝ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
Γ΄ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΗ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Α΄.

Δευτέρας 2 Μαρτίου 1936.

Ἐν Ἀθήναις σήμερον ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος Δευτέραν, 2 Μαρτίου 1936, καὶ ὥραν 10 π.μ. ὑπὸ τοῦ προγράμματος ὁρισθεῖσαν, συνελθόντες οἱ πλεῖστοι τῶν κ. κ. Βουλευτῶν κατέλαβον τὰς ἕδρας των. Τὴν τοῦ προσωρινοῦ Προέδρου κατέλαβεν ὁ Βουλευτὴς Εὐβοίας κ. Σ. Μπαλᾶνος, διατελέσας Ἀντιπρόεδρος κατὰ τὴν λήξασαν Περίοδον, τὴν δὲ τῶν προσωρινῶν Γραμματέων οἱ ἐκ τῶν νεωτέρων Βουλευτῶν κ. κ. Σ. Θεοτόκης (Κερκύρας), Νικ. Π. Βαρβιτσιώτης (Ἀκαρνανίας), Γ. Παπαϊωάννου (Αἰτωλοακαρνανίας) καὶ Θ. Τσάτσος (Ἀθηνῶν).

Ὁ κ. Πρόεδρος κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως καὶ δίδει τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Δεμερτζῆν, Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις ἀνελθὼν ἐπὶ τοῦ βήματος ἀναγινώσκει τὸ Διάταγμα τῆς Συγκλήσεως τῆς Γ΄. Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ἔχον οὕτω :

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ συγκλήσεως τῆς Βουλῆς τὴν 2 Μαρτίου 1936.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 37 τοῦ Συντάγματος συντέμνοντες τὴν προθεσμίαν τὴν ὁρισθεῖσαν διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 17 Δεκεμβρίου 1935, συγκαλοῦμεν τὴν Βουλὴν τὴν 2 Μαρτίου 1936 ἡμέραν Δευτέραν καὶ ὥραν 10 π. μ.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Φεβρουαρίου 1936.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β΄.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος
Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

Τὰ Μέλη

Λογοθέτης, Π. Τριανταφυλλάκος, Γ. Μαντζαβίνος, Ν. Κανελλόπουλος, Α. Οἰκονόμου, Α. Μπενάκης, Π. Δεκάζος, Α. Παπάγος, Σ. Παπαρρηγόπουλος, Χ. Γεωργακόπουλος, Α. Βαλαωρίτ[ης] Α. Κούζης, Κ. Πλατῆς, Κ. [illegible] Ν. [illegible] ς.

Ἀκολούθως προσερχομένου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνοδικῶς συνεστημένων δὲ καὶ τῶν Θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν Ἀρμενίων καὶ Ἰσραηλιτῶν καὶ ἁπασῶν τῶν Πολιτικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς Πρωτευούσης, τελεῖται ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν Ἀρχιεπισκόπων, ἱερέων καὶ διακόνων ἁγιασμὸς, ἁγιασθέντων καὶ εὐλογηθέντων τῶν τε κ. κ. Βουλευτῶν καὶ τοῦ Βουλευτηρίου.

Μεθ' ὃ ὑπὸ τοῦ προσωρινοῦ Προέδρου κ. Σ. Μπαλάνου ἀνεγνώσθη ὁ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ὁριζόμενος ὅρκος τῶν ὀρθοδόξων τὸ θρήσκευμα βουλευτῶν καὶ οἱ κ. κ. Βουλευταὶ ἀνατείναντες τὴν χεῖρα ὤμοσαν τὸν ὅρκον, ἔχοντα ὡ[ς]

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ διαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Π[ο]λ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ [Σ] καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω τως τὰ καθήκοντά μου».

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁρκωμοσίας οἱ Βουλευταὶ λαϊκοῦ Μετώπου κατέθεσαν εἰς τὸ Προεδρεῖον τ[ῆς] δήλωσιν τῆς ὁμάδος των ἔχουσαν ὡς ἑξῆς :

«Δήλωσις τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ὁμάδος τοῦ Μετώπου».

Πρὸς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλ[ῆς]

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2α Μαρτίου 1936.

Οἱ Βουλευτὲς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώ[που] ἀπὸ τὸν τυπικὸν ὅρκον ποὺ ἔδωκαν νὰ [εἶ]πεια καὶ ὡς τὸ τέλος τὸ καθῆκον τους ἀ[πὸ] τὴν πραγματοποίηση τοῦ προγράμματος τ[οῦ] τόπου ποὺ γιὰ βασική του ἀρχὴ ἔχει τ[ὸ] πόλυτο σεβασμὸ τῆς κυριαρχικῆς θέλ[ησης] Λαοῦ.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ Πα[λ].

Στ. Σκλάβαινας, Γ. Σιάντος, Π. Ἰωαννίδης, Δημ. Γληνός, Δ. Παρτ[σ] Μ. Συνάκος, Δ. Μενύχτας, Ε. Μπαδόπουλος, Β. Βερβέρης, Α. Τ[σ]

Ἀκολούθως καλεῖται καὶ ὁρ[κί]ζεται τῆς Ἱερᾶς Βίβλου ὁ Ἰσραηλίτ[ης] Ὁμοίως, τῇ προσκλήσει τοῦ Μπαλάνου, προσέρχονται καὶ ἐπὶ τοῦ Κορανίου οἱ Μουσουλ[μάνοι] Ἀλῆ Γκαλήπ [illegible]

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διακόπτεται ἡ συνεδρίασις μέχρις ἀφίξεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως.

Ἀγγελθείσης εἶτα τὴν 11ην π. μ. τῆς ἀφίξεως τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β' μετὰ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου ΠΑΥΛΟΥ ἅπαντες οἱ κ.κ. Βουλευταὶ ἠγέρθησαν, τὸ δὲ προσωρινὸν Προεδρεῖον μεθ' ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου ἐξῆλθον εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Βουλευτηρίου ὅπου ἐδεξιώθησαν αὐτοὺς καὶ ὡδήγησαν εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς Προεδρικῆς ἕδρας θρόνους, ὑπὸ τὰ ζωηρὰ χειροκροτήματα καὶ ἐπευφημίας τῶν κ. κ. Βουλευτῶν καὶ τῶν Θεωρείων.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἔστη ἔχων ἀριστερὰ μὲν τὴν Α.Β.Υ τὸν Διάδοχον Παῦλον καὶ δεξιὰ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ τὸ Προσωρινὸν Προεδρεῖον, ὄπισθεν δὲ ἵστανται οἱ κ. κ. ται:

Μ. ὁ Βασιλεὺς ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ κ. Προέ- Κυβερνήσεως τὸ χειρόγραφον καὶ ἀνέγνωσε τὸν ἑπόγον:

Κύριοι Βουλευταί,

ἀνομαι ἰδιαιτέραν χαρὰν διότι Μοὶ παρέχε- ὐκαιρία, ὅπως ἀπευθύνω ἐγκάρδιον χαιρετι- πρὸς τοὺς Ἀντιπροσώπους τοῦ Ἑλληνικοῦ λῶ.

Ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ Μου, ὅπως ἀποκατασταθῇ πλήρως ἡ λειτουργία τοῦ πολιτεύματος, ἐκάλεσα τὸν Λαὸν ἵνα ἐκλέξῃ τοὺς Ἀντιπροσώπους αὐτοῦ, τὴν δὲ Βουλὴν ἵνα, συνερχομένη σήμερον, ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου της.

Κύριοι Βουλευταί,

ξὺ τῶν κυριωτάτων Ὑμῶν μελημάτων εἶναι εώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ ματος. Ἡ ἀναθεώρησις αὕτη δέον νὰ συντευτόμως, ἵνα τὸ πολίτευμα τῆς Χώρας προσν οἷόν τε ταχύτερον τὴν ὁριστικὴν αὐτοῦ μορτῶν πρωτίστων ἐπίσης καθηκόντων Ὑμῶν καὶ ἡ παροχὴ τῶν μέσων ἐκείνων, δι' ὧν θὰ καὶ τονωθῇ ἡ βελτίωσις τῆς Ἐθνικῆς Ἀώρας.

τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῶν ξένων Κρατῶν Πρὸς τοῦτο κατέβαλεν ἡ Κυβέρνησίς στηριότητα ἐφαρμόσασα πιστῶς τὰ ἡμφωνα τὰ συνδέοντα τὴν Χώραν ξένων Ἐπικρατειῶν. Ἰδιαιτέρως σω τὴν ἐξαιρετικὴν σημασίαν, ἣν ου ἀπέδωκε καὶ ἀποδίδει εἰς τὸ ωνον. Ἐξ αὐτοῦ ἡ Ἑλλὰς προσοσύνης τὴν παγίωσιν τῆς εἰρήνης ις καὶ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν ἵτινες συνδέουσι τοὺς Βαλκανικοὺς Λαοὺς καὶ δι' ὧν θὰ ἐξασφαλισθῇ ἔτι μᾶλλον ἡ πρόοδος καὶ ἡ εὐημερία αὐτῶν.

Ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεώς Μου κατεβλήθη προσπάθεια πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐπιθυμίας Μου περὶ ἀποκαταστάσεως πλήρους πολιτικῆς ὁμαλότητος ἐν τῇ Χώρᾳ. Οὐκ ὀλίγα ὅμως ὑπολείπεται ἔτι νὰ τελεσθῶσιν, ὥστε νὰ δημιουργηθῇ ἡ ἀναγκαία ἐκείνη ἀτμόσφαιρα, ἥτις θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπρόσκοπτον πρὸς τὰ πρόσω πορείαν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ Πολιτεύματος. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται πρώτιστα ἡ ἐκ μέρους Ὑμῶν ἀνάδειξις ἰσχυρᾶς Κυβερνήσεως ἱκανῆς νὰ στηρίξῃ τὸ ἐκ τοῦ μακροῦ διχασμοῦ κλονισθὲν Κράτος.

Κύριοι Βουλευταί,

Ἐκφράζω τὴν ἐλπίδα, ὅτι Ὑμεῖς θὰ πράξητε πᾶν τὸ δυνατόν, ὅπως ἀνταποκριθῆτε εἰς τὴν ἐπιτακτικὴν ταύτην ἀξίωσιν τοῦ Ἔθνους, ἡ ἐκτέλεσις τῆς ὁποίας θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν πολιτικὴν ἠρεμίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν, ὧν ἄνευ εἶναι ἀδύνατος ἡ εὐόδωσις τῆς πολιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς Χώρας. Διὰ τοῦτο ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐγνωσμένην φιλοπατρίαν Ὑμῶν. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ πατριωτικοῦ τούτου ἔργου εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ὑπερνικήσητε τὰς δυσχερείας, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπότοκοι τῆς ὀξείας διαιρέσεως τῶν Πολιτικῶν κομμάτων κατὰ τὰς δύο τελευταίας δεκαετίας.

Εὐελπιστῶν, ὅτι αἱ ἐσωτερικαὶ ὀξεῖαι ἀντιθέσεις, αἱ δημιουργηθεῖσαι κατὰ τὸ παρελθόν, θὰ λησμονηθῶσιν, ἵνα ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, ἀρρήκτως ἡνωμένος καὶ ὁμονοῶν, χωρήσῃ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ Ἱστορικοῦ προορισμοῦ του, κηρύσσω τὴν ἔναρξιν τῆς Α΄ Συνόδου τῆς Γ΄ Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ἐπικαλούμενος τὴν ἐπὶ τὸ ἔργον αὐτῆς ἀντίληψιν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ.

(Ζωηρότατα χειροκροτήματα καὶ ἐπευφημίαι ἐξ ὁλοκλήρου τῆς αἰθούσης καὶ τῶν θεωρείων).

Μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ Βασιλικοῦ λόγου ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς μετὰ τῆς Α.Β.Υ. τοῦ Διαδόχου ἀποχαιρετίσαντες ἀπῆλθον ἐν μέσῳ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν τῶν κ. κ. Βουλευτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, προπεμφθέντες μέχρι τῶν προπυλαίων τοῦ Βουλευτηρίου ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Προσωρινοῦ Προεδρείου καὶ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ὁ Προεδρεύων κ. Σ. Μπαλᾶνος ἐρωτᾷ καὶ ἡ Βουλὴ δέχεται ὅπως ἡ Βουλὴ συνέλθῃ τὴν προσεχῆ Παρασκευὴ ὥραν 5 μ. μ. πρὸς ἐκλογὴν τοῦ ὁριστικοῦ Προεδρείου.

Μεθ' ὃ, ὥρα 11.45 π. μ. λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 5 μ. μ.

Οἱ Γραμματεῖς

Ι. Μάλλωσης

ρόεδρος

ΝΟΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Β΄.

Παρασκευῆς 6 Μαρτίου 1936.

Ὥρα 5.30΄ μ. μ. ὁ προσωρινὸς πρόεδρος κ. Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ, ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως.

Μεθ' ὃ ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἀναγινώσκει ἔγγραφον τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ἔχον οὕτω :

Πρὸς τὸν

Κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ Διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὑηρεστήθη νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ὑποβληθεῖσαν Αὐτῷ παραίτησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ κ. Α. ΠΑΠΑΓΟΥ καὶ νὰ διορίσῃ Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν τὸν κ. Ι. ΜΕΤΑΞΑΝ.

Ἐπίσης δι' ἑτέρου Διατάγματος τῆς αὐτῆς χρονολογίας εὑηρεστήθη νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ὑποβληθεῖσαν Αὐτῷ παραίτησιν τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑφυπουργοῦ κ. Κ. ΠΑΑΤΗ.

Δεχθῆτε, ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παρακαλοῦνται ὅπως προσέλθουν οἱ μὴ ὁρκισθέντες κατὰ τὴν προηγουμένην συνεδρίασιν κ. κ. βουλευταί, ἵνα ὁρκισθοῦν.

Προσέρχονται οἱ εἰς τὸ κάτωθι(*) πρωτόκολλον ἀνεγγεγραμμένοι βουλευταὶ οἵτινες καὶ τείνοντες τὴν δεξιὰν ὀμνύουν τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καθοριζόμενον ὅρκον ἔχοντα οὕτω :

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Μεθ' ὃ ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ λέγει ὅτι ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἐκλογὴ τακτικοῦ Προέδρου καὶ λοιποῦ Προεδρείου σχετικῶς δὲ ἀνακοινοῖ τηλεγράφημα τοῦ βουλευτοῦ Αἰτωλοακαρνανίας κ. Σ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ καὶ ἐπιστολὴν τοῦ βουλευτοῦ Τρικκάλων κ. Σ. ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΥ.

«Ἀσθενῶν ἀπὸ ἑξαημέρου σοβαρῶς καὶ μὴ δυνάμενος παραστῶ συνεδρίασιν Βουλῆς δι' ἐκλογὴν Προέδρου αὐτῆς, παρακαλῶ ἀναγγείλατε Σῶμα, ὅτι ἀνήκω, ὡς γνωστόν, Λαϊκὸν κόμμα καὶ ψηφίζω ὑπὲρ ὑποδειχθησομένου ὑπὸ τούτου ὑποψηφίου.

Γ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτὴς Αἰτωλοακαρνανίας

Κύριε Πρόεδρε,

Ἀσθενῶν καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἐγερθῶ ἐκ τῆς κλίνης μου, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς δηλώσω, ὅτι ἀνήκω εἰς τὸ Λαϊκὸν κόμμα καὶ παρακαλῶ, ὅπως ἡ παροῦσα δήλωσίς μου θεωρηθῇ ὡς ψῆφος ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου Προέδρου τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Μετὰ τιμῆς
Σ. ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΣ

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Κύριε Πρόεδρε, πρὶν ἢ προχωρήσωμεν εἰς τὸ ἔργον μας .... (φωναὶ–θόρυβος–διαμαρτυρίαι).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν σᾶς ἐβόθη ὁ λόγος.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Ὀφείλομεν πάντες ἀνεξαιρέτως, ὡς ἄξιοι καὶ πρόσφατοι ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ, νὰ διακηρύξωμεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς κανένα ἀπολύτως νὰ παρέμβῃ εἰς τὰ ἔργα μας, (νέαι φωναὶ–θόρυβος), οὔτε εἰς τὰ τοῦ Βασιλέως ἢ νὰ παραβῇ κατὰ κεραίαν τὸ Σύνταγμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Καλοῦνται διὰ τὴν ἐκλογὴν τακτικοῦ Προέδρου ὡς ψηφολέκται οἱ κ. κ. Α. ΛΟΥΛΗΣ. Ν. ΜΑΝΟΥΣΗΣ. Α. ΜΠΑΣΙΑΚΟΣ καὶ Β. ΜΕΓΑΡΑΚΗΣ καὶ ἄρχεται ἡ μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορία. τῶν γραμματέων τοῦ Προεδρείου ἐκφωνούντων τὰ ὀνόματα τῶν κ.κ. βουλευτῶν.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς, ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τὸ κάτωθι ἀποτέλεσμα:

Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 296. Ἐξ ὧν ἔλαβον ὁ κ. Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ 142, ὁ κ. Χ. ΒΟΖΙΚΗΣ 139, ὁ κ. Γ. ΣΑΝΤΟΣ 13 εὑρέθησαν δὲ ἓν (1) λευκὸν καὶ ἓν (1) ἄκυρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Συνεπῶς οὐδεὶς συνεκέντρωσε τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος τοῦ 1911 (ἄρθρον 56) καθοριζομένην ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῶν παόντων καὶ ἡ ἐκλογὴ δέον νὰ ἐπαναληφθῇ οὐχὶ βεβαίως σήμερον ἀλλ' κατ' ἄλλην ἡμέραν.

ΦΩΝΗ (Ἐκ τῆς ἀριστερᾶς). Ὄχι. Ὄχι. Σήμερον. Σήμερον.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Ἐπιθυμῶ, κ. Πρόεδρε, νὰ ἐπαναληφθῇ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ, Θὰ παρεκάλουν τὸν κ. Ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων νὰ εἴπῃ τὴν γνώμην του.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Ἐπιθυμῶ κ. Πρόεδρε νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ψηφοφορία, διότι δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς λόγος ὅστις νὰ δικαιολογῇ τὴν ἀναβολήν. Ἀντιθέτως μάλιστα νομίζω ὅτι ὅλοι οἱ λόγοι συνηγοροῦν εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς ψηφοφορίας, ἰδίως δὲ ἀπὸ ἀπόψεως ἐντυπωσιακῆς. Φαντασθῆτε ποίαν ἐντύπωσιν θὰ ἔκαμνεν εἰς τὸν λαὸν τὸ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν εἶναι ἱκανὴ οὔτε τὸν πρόεδρόν της, νὰ ἐκλέξῃ. (Χειροκροτήματα).

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Συμφερίζομαι καὶ ἐγώ, κ. Πρόεδρε, ἐν μέρει τοὺς λόγους τοῦ ἀξιοτίμου ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, ὅτι δηλαδὴ διὰ λόγους ἐντυπωσιακοὺς θὰ ἔπρεπεν ἡ Βουλὴ νὰ δώσῃ τὴν ἑσπέραν ταύτην τὸν Πρόεδρόν της.

Πολὺ ὅμως φοβοῦμαι ὅτι καὶ ἡ δευτέρα ψηφοφορία, ἐὰν διενεργηθῇ ἀπόψε, θὰ καταλήξῃ εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὁπότε καὶ ἡ εἰς τὴν κοινὴν γνώμην προκληθησομένη ἐντύπωσις θὰ εἶναι περισσότερον θυσμενής, διότι θ' ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ σημερινὴ Βουλή, ὄχι μόνον δὲν κατώρθωσε νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν ἀλλὰ μετὰ ἐπανειλημμένας ψηφοφορίας δὲν κατώρθωσε νὰ δώσῃ αὐτὴ καὶ Πρόεδρον τοῦ Σώματος. Ἀτυχῶς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1911, ἀπὸ τὸ ὁποῖον καὶ διεπόμεθα, πάσχει ἀτέλειαν εἰς τὸ κείμενον τοῦτο τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προεδρείου, τὴν ὁποίαν δὲν θεραπεύει οὔτε ὁ Κανονισμὸς τῆς τότε Βουλῆς.

Τοῦτο κατιδὼν ὁ συνταγματικὸς Νομοθέτης τοῦ 1927 περιέλαβε διάταξιν ἐν τῷ ἄρθρῳ 44ῳ καθορίζουσαν τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προεδρείου. Ὥρισε μάλιστα μίαν αὐστηροτέραν ἀπαρτίαν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ὑπάρχῃ, διὰ νὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα ἡ Βουλὴ νὰ προβαίνῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προεδρείου της καὶ μίαν μεγαλυτέραν πλειοψηφίαν διάφορον ἐ-

κείνης, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖται διὰ τὰς συνήθεις ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς.

Δυστυχῶς, ὅμως, τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν εἶναι μεταξὺ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἐπανεφέρασαν αἱ διάφοραι συνταχτικαὶ πράξεις, καὶ ἑπομένως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ στηριχθῶμεν εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος, τὸ ὁποῖον ὡς προεῖπον πάσχει ἀτέλειαν ἐν τῷ κειμένῳ τούτῳ.

Προτείνω ὅθεν ν' ἀναβληθῇ ἀκόμη διὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου καὶ εἶναι ἐνδεχόμενον ἐν τῷ μεταξὺ εἰς ἀριθμὸς βουλευτῶν νὰ προσχωρήσῃ πρὸς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ὑποψηφιότητα, ὥστε νὰ εἴμεθα καὶ ἐκ τῶν πρότερον βέβαιοι, ὅτι δὲν θὰ ἀποβῇ ἄκαιρος καὶ δευτέρα ψηφοφορία. Ἡ πρότασίς μου αὐτὴ φρονῶ πῶς διασφαλίζει περισσότερον τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι ἐξίσου ἐνδιαφερόμεθα καὶ πρέπει νὰ ἐνδιαφερώμεθα.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Δὲν δύναται νὰ ἀναβληθῇ, διότι ἡ πλειοψηφία τοῦ Σώματος ζητεῖ τὴν ἐπανάληψιν τῆς ψηφοφορίας.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Κατὰ τοιαύτην περίπτωσιν, κύριε Πρόεδρε, ἂς δηλώσωσιν οἱ κομμουνισταὶ Βουλευταί, ὅτι θὰ ψηφίσωσι τὸν κ. Σοφούλην καὶ τότε εἴμεθα ὅλοι σύμφωνοι νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ψηφοφορία, διότι θὰ εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἐκλεγῇ ὁ κ. Σοφούλης μὲ τὰς κομμουνιστικὰς ψήφους ἡ ἐπιμονὴ τοῦ ὑποίου, νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ψηφοφορία καὶ τὴν ἐσπέραν ταύτην, ἀποδεικνύει ὅτι ἔχει ἐξασφαλίσει ὑπὲρ αὐτοῦ τοὺς κομμουνιστάς.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου δηλώνει, ὅτι δὲν εἶναι σύμφωνος οὔτε μὲ τὸν κ. Τουρκοβασίλην οὔτε μὲ τὰ ἄλλα κόμματα ποῦ ζητᾶνε τὴν ἀναβολή. Ἐμεῖς ἔχουμε τὴν γνώμη ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ἀναβληθῇ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου κι' ἀκόμα γιατὶ ὑπάρχουν σπουδαῖα προβλήματα ποὺ χρειάζεται νὰ ἀντιμετωπισθοῦν, ὅπως ὁ κίνδυνος τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Δικτατορίας. Γι' αὐτὸ ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμάδα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου ἐπιμένει νὰ γίνῃ τούτη τὴ στιγμὴ ἡ ψηφοφορία γιὰ νὰ συγκροτηθῇ ἡ Βουλὴ σὲ Σῶμα.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Τὸ ζήτημα τῆς ἐπαναλήψεως ἢ μὴ τῆς ψηφοφορίας δὲν διέπεται ὑπὸ κανονισμοῦ διὰ νὰ εἴπωμεν ὅτι θὰ ὑποταχθῶμεν εἰς αὐτόν. Ἔχομεν ὅμως τὸ δεδομένον ἐκ τῆς ἐνεργηθείσης ψηφοφορίας ὅτι ἡ ἐπανάληψις αὐτῆς θὰ λύσῃ ἄλυτον τὸ ζήτημα. Δὲν γνωρίζω δὲ πῶς ὁ ἀξιότιμος κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων νομίζει ὅτι μὲ τὴν ἐπανάληψιν θὰ ἐπιτευχθῇ λύσις. Ἐὰν ἔχει κάποιαν ἀσφάλειαν διὰ τὸ ἀποτέλεσμα τότε νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ἐκλογή. Ἐφ' ὅσον ὅμως τοιοῦτον δεδομένον δὲν ἔχομεν, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀναβληθῇ ἡ ἐκλογὴ ἐπί τινας ἡμέρας, διότι εἶναι πιθανὸν νὰ ἐπέλθῃ κάποια συνεννόησις μεταξὺ τῶν κ. κ. Βουλευτῶν, ἵνα μὴ καὶ ἡ δευτέρα ἐκλογὴ παρουσιάσῃ τὸ αὐτὸ δυσάρεστον ἀποτέλεσμα, ὁπότε ἡ ἐντύπωσις ποὺ θὰ λάβῃ τὸν λαόν, τὴν ὁποίαν ἐπεκαλέσθη ὁ ἀξιότιμος κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, θὰ εἶναι περισσότερον δυσάρεστος.

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Νὰ γίνῃ δι' ὀνομαστικῆς Ψηφοφορίας.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Λυποῦμαι, λέγει, διότι ἀπὸ τῆς πρώτης συνεδριάσεως τοῦ Σώματος εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ διαφωνήσω πρὸς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος. Εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι τὰ γενικώτερα συμφέροντα ἐπιβάλλουν ὅπως καταρτισθῇ ἐντὸς τῆς ἑσπέρας ταύτης ἡ Βουλὴ εἰς Σῶμα.

Ὁ Κανονισμὸς, συνεχίζει, ἐπιβάλλει ὅπως ἡ ψηφοφορία γίνεται μυστική. Αἱ δὲ ψῆφοι ἐρρίφθησαν ἀνεξαρτήτως κομματικῶν παρατάξεων. Δὲν εἶναι, λοιπόν, δυνατὸν οὔτε ὀρθὸν ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον συνεννοήσεων καὶ παζαρευμάτων. Ἄλλωστε αὐτὸ τοῦτο τὸ συμφέρον τοῦ Σώματος ἐπιβάλλει, ὅπως ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου γίνῃ ταύτην τὴν ἑσπέραν, εἴμεθα δὲ ἀπολύτως βέβαιοι, ὅτι ἡ δευτέρα ψηφοφορία θὰ καταλήξῃ εἰς ἀποτέλεσμα. Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ἔχωμεν μὲ τὴν δευτέραν ἐκλογὴν τὸ ἀποτέλεσμα ἐπιβάλλεται νὰ ἐνεργήσωμεν καὶ τρίτην καὶ τετάρτην καὶ πέμπτην ἔστω ἀκόμη ψηφοφορίαν.

Ἔχω ἄλλωστε τὴν πεποίθησιν, ὅτι θὰ γίνῃ ἐκ μέτρου ὡρισμένων βουλευτῶν μία ὑποχώρησις ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου ὑποψηφίου, ὥστε νὰ ἐπιτευχθῇ ἀπόψε ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου. Δὲν πρέπει νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν ταύτην, ἐὰν δὲν συγκροτηθῶμεν εἰς Σῶμα. Παρακαλῶ νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλή, ἐὰν θέλῃ νὰ ἀναβληθῇ ἢ ὄχι ἡ ψηφοφορία.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Θὰ εἶναι νομίζω ἄδικος τῆς Βουλῆς καταπόνησις ἡ διεξαγωγὴ ψηφοφορίας διὰ τὴν ἀναβολὴν τῆς ἐκλογῆς, ἐφ' ὅσον ἔκδηλος εἶναι τῆς πλειοψηφίας τοῦ Σώματος ἡ γνώμη ὑπὲρ τῆς ἀμέσου ἐπαναλήψεως. Καὶ ὀρθῶς. Ὅ,τι ἀποκλείεται ἐκ μερίμνης ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τῆς χώρας, τῆς Κοινοβουλευτικῆς τάξεως καὶ τοῦ γοήτρου τοῦ Κοινοβουλίου, εἶναι νὰ παραταθῇ ἡ ἐκκρεμότης τῆς συγκροτήσεως τοῦ Σώματος εἰς στιγμὰς εὐθίκτους διὰ τοὺς κοινοβουλευτικοὺς θεσμούς. Κανεὶς δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ προβιάσῃ τὴν ψῆφον τῶν Βουλευτῶν κατὰ τὴν δευτέραν ψηφοφορίαν. Εἰς τὴν πρώτην πολλοὶ εἶναι οἱ ψηφίσαντες κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον διὰ νὰ διαθηλώσουν τὴν κομματικήν των θέσιν ἢ τὴν κομματικήν των αὐτοτέλειαν ἐν τῇ προβολῇ, ὅτι θὰ ἐπαναλαμβάνετο αὕτη κατὰ τὸ ἐν ἰσχύϊ Σύνταγμα. Εἰς τὴν δευτέραν ψηφοφορίαν ἐκλιπόντος τοῦ λόγου τούτου διατί δὲν θὰ ρυθμίσουν οὗτοι τὴν ψῆφόν των ἐκ γενικωτέρων ἀπόψεων; Ἂς ἀπευθυνθῶμεν ἐν τῷ κοινῷ συμφέροντι πάντων τὰς παρελκύσεις καὶ χωρήσωμεν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου.

Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ (Πρόεδρος). Ὑπὸ 15 Βουλευτῶν ὑπεβλήθη πρότασις ὅπως ἡ Βουλὴ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἀποφανθῇ ἐὰν θὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ψηφοφορία ἢ ὄχι.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Δὲν χρειάζεται. Ἀπορρίπτεται. Ὄχι. Ὄχι.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Φρονῶ ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ τεθῇ τοιοῦτον ζήτημα, διότι εἶναι προφανὲς ὅτι οἱ περισσότεροι Βουλευταὶ εἶναι κεκηρυγμένοι ὑπὲρ τῆς ἐπαναλήψεως τῆς ψηφοφορίας. Οὐχ ἧττον ὀφείλω νὰ τονίσω, ἀπαντῶν εἰς τοῦτο εἰς τὸν κ. Καφαντάρην, ὅτι ὁ ἐκλεγησόμενος Πρόεδρος θὰ εἶναι Πρόεδρος τοῦ Σώματος καὶ ὄχι ἑνὸς κόμματος.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Βεβαίως.

Ν. ΔΡΟΥΤΚΑΣ. Τὸ Σύνταγμα ἀναφέρει ρητῶς ὅτι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουν ἐκ τοῦ Ἔθνους καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀνεχθῶμεν ὅπως τὰς τύχας τοῦ Ἔθνους ρυθμίζουν οἱ ὑπονομευταὶ αὐτοῦ, ὡς ὁ Σκλάβαινας καὶ οἱ περὶ αὐτόν.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο δημιουργεῖται θόρυβος καὶ σημειοῦνται ἀντεγκλήσεις μεταξὺ τῶν Βουλευτῶν τῆς Δεξιᾶς καὶ Ἀριστερᾶς καὶ τῶν κομμουνιστῶν Βουλευτῶν).

Μ. ΜΑΝΤΑΣ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτρέψωμεν νὰ γίνῃ ψηφοφορία, ἐκτὸς ἐὰν ὁ κ. Σοφούλης δηλώσῃ, ὅτι δὲν θὰ στηριχθῇ ἐπὶ τῶν ψήφων τῶν κομμουνιστῶν.

(Θόρυβος, κωδωνοκρουσίαι, ἀντεγκλήσεις).

Συνεχιζομένου τοῦ θορύβου ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ὅτι διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 5 λεπτά.

Οἱ βουλευταὶ τῆς Ἀριστερᾶς καὶ τοῦ Κέντρου διαμαρτυρόμενοι κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Προεδρείου ζητοῦν ὅπως συνεχισθῇ ἡ συνεδρίασις.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἀκολουθούμενος καὶ ὑπὸ τῶν γραμματέων ἐξέρχεται τῆς αἰθούσης.

Ἐπαναλαμβανομένης μετὰ πεντάλεπτον διακοπὴν τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ, προκειμένου νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ ψηφοφόρους καλεῖ ὡς ὑφηρεσίαν τοὺς κ. κ. Γ. ΠΑΠΑΔΟΑΝΟΥ, Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΝ—ΝΟΒΑΝ, ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΝ ΓΕΩΡΓΙΑΔΑΚΙΝ καὶ ΑΡ. ΜΠΑΣΙΑΚΟΝ ὅστις ἀπουσιάζει ἐκ τῆς αἰθούσης.

Ὁ κ. Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ λαμβάνων τὸν λόγον λέγει τὰ ἑξῆς:

Ὀφείλω νὰ διαμαρτυρηθῶ ζωηρῶς κατὰ τῆς προτάσεως ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ ἀπόψε ἡ ψηφοφορία, διότι ἐφ' ὅσον

τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν οἷον προέκυψεν ἐκ τῆς ψηφοφορίας καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι βέβαιον, ὅτι ἀριθμὸς βουλευτῶν ἀπουσιάζουν ἀνεξαρτήτως τῆς θελήσεώς των, κατεδείχθη δὲ ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενον τὴν ἐκλογὴν νὰ διευθύνουν ἐκεῖνοι οἵτινες μοναδικὸν πρόγραμμα ἔχουν τὸν ἐμπρησμὸν τοῦ Κράτους, δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ὀρθὸν ἀπνευστί, ἐνῷ οὐδεμία βία ὑπάρχει, νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν ἐκλογήν. Διότι, ἐπαναλαμβάνω, θὰ καταλήξωμεν ὥστε οἱ ἐμπρησταὶ τοῦ Κράτους νὰ διευθύνουν τὰς τύχας τῆς Βουλῆς.

Διὰ τοῦτο φρονῶ, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναβάλωμεν τὴν ἐκλογὴν ἐπὶ 2—3 ἡμέρας ἵνα παρίστανται καὶ οἱ ἀπουσιάζοντες συνάδελφοι, ἐπιτύχωμεν δὲ ἀποτέλεσμα ἀπρόσβλητον ἀπὸ πάσης αἰτιάσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία. Παρακαλεῖται ὁ κ. Κ. Καλκάνης ὅπως παραστῇ ὡς ψηφολέκτης.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Εἰς τοιαύτην πρᾶξιν ἐμπρηστικὴν κατὰ τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Κράτους δὲν δύναμαι νὰ συμπράξω.

Καλεῖται ἀκολούθως ὡς τέταρτος ψηφολέκτης ὁ κ. Κ. ΣΠΕΓΓΟΣ καὶ ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ψηφολεκτῶν ἡ μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορία.

Περατωθείσης ταύτης καὶ γενομένης διαλογῆς ἀνακοινοῦται ὑπὸ τοῦ Προσωρινοῦ Προέδρου τὸ κάτωθι ἀποτέλεσμα:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 296 ἐξ ὧν ἔλαβον ὁ κ. Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ 158, ὁ κ. Χ. ΒΟΖΙΚΗΣ 137 εὑρέθη δὲ καὶ ἓν (1) ἄκυρον. Συνεπῶς πρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ἐκλέγεται, ὡς λαβὼν τὴν ὑπὸ τοῦ ἐν ἰσχύϊ Συντάγματος τοῦ 1911 καθοριζομένην ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τῶν παρόντων μελῶν, ὁ κ. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΣΟΦΟΥΛΗΣ ὅστις καὶ καλεῖται ὅπως καταλάβῃ τὴν προεδρικὴν ἕδραν.

Ὁ κ. Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ ὑπὸ τὰς ἐπευφημίας καὶ ζωηρότατα χειροκροτήματα τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος καὶ τοῦ κέντρου, τὰς διαμαρτυρίας δὲ ὁμάδος Βουλευτῶν ἐκ τῆς δεξιᾶς, ἀνερχόμενος καταλαμβάνει τὴν προεδρικὴν ἕδραν καὶ λέγει τὰ ἑξῆς:

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. (Πρόεδρος Βουλῆς). Μὲ συγκινεῖ βαθύτατα ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἐμπιστοσύνης, μὲ τὴν ὁποίαν μὲ περιέβαλεν ἡ ψῆφος τῆς Βουλῆς.

Ἀνήκων εἰς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ προΐσταμαι, ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι, ἀπὸ τῆς ἕδρας ταύτης τῆς προεδρικῆς θὰ εἶμαι μόνον ὁ ἀμερόληπτος ρυθμιστὴς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος, ἔχων ὡς μόνον καὶ ἀποκλειστικὸν γνώμονα τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Μαζὶ μὲ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου, ἐλευθερίαν ἀπόλυτον, ἀπαραβίαστον, ἀλλὰ καὶ πειθαρχουμένην, θὰ προστατευθῇ ἐξ ἴσου καὶ ἡ ἄκρα εὐπρέπεια τῆς κοινοβουλευτικῆς τάξεως. Τὸ ἔθνος ἡμῶν πολλαχῶς δοκιμασθὲν κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν καὶ μέχρι τῆς χθὲς ἀκόμη ὑπὸ σκληρᾶς ἀγωνίας πιεζόμενον, αἰσθάνεται τώρα μίαν ψυχικὴν ἀναθάρρυνσιν, διότι ἐλπίζει ὅτι ἡ σημερινὴ κανονικὴ συγκρότησις τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, τερματίζουσα τὴν περίοδον τῶν ἀνωμαλιῶν, θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ἀσφαλῆ ἀφετηρίαν πρὸς μίαν νέαν πολιτικὴν ζωήν, ρυθμιζομένην μόνον ὑπὸ τῆς ἀδιαταράκτου λειτουργίας τοῦ ἐλευθέρου ἡμῶν πολιτεύματος. Μόνον δὲ μία ἀνωτέρα ἔμπνευσις ἡμῶν, καθυποτάσσουσα τὰ κομματικὰ πάθη καὶ συμφέροντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν γενικωτέρων ἐθνικῶν ἀναγκῶν δύναται νὰ ἐξασφαλίσῃ ὄχι μόνον τὴν πολιτικὴν ὁμαλότητα καὶ γαλήνην, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπρόσκοπτον προκοπὴν καὶ εὐημερίαν τῆς χώρας.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ

Εὐχαριστῶν καὶ πάλιν διὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν πρὸς ἐμὲ ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς, ἀναλαμβάνω ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος.

(Χειροκροτήματα παρατεταμένα ἐκ τῆς ἀριστερᾶς καὶ θόρυβος καὶ φωναὶ ἐκ μέρους βουλευτῶν τινων τῆς δεξιᾶς).

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον παρουσιάζει ἡ Βουλὴ εἶνε ἀξιοθρήνητον. Ἡμεῖς ἔχομεν ἀπόφασιν νὰ διδάξωμεν τοὺς θορυβοῦντας ὅτι μὲ τὰς φωνὰς των δὲν θὰ κατορθώσουν τίποτε. Παρακαλῶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις, ὅπως διεξαχθῇ ἀπόψε ἡ ψηφοφορία διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑπολοίπων μελῶν τοῦ Προεδρείου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

Μετὰ διαμαρτυρίας τῶν βουλευτῶν τῆς δεξιᾶς καὶ τὴν ἐκκένωσιν τῶν θεωρείων ἐκ τῶν θορυβούντων ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ, καλεῖ ὡς ψηφολέκτας τοὺς βουλευτὰς κ. κ. Α. Ἀσώπην, Ε. Μπακλατζῆν, Ε. Γεωργιλαβάκην καὶ Ι. Μογογιάννην καὶ ἄρχεται ἡ μυστικὴ διὰ ψηφοδελτίων ψηφοφορία πρὸς ἐκλογὴν τῶν ὑπολοίπων μελῶν τοῦ Προεδρείου.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Βουλευτὴς Λαρίσσης κ. Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ καταθέτει εἰς τὸ Προεδρεῖον τὴν κάτωθι δήλωσιν.

«Ἀρνοῦμαι ψῆφον καὶ ἀποχωρῶ, καθ' ὅσον δὲν εἶναι ἔντιμον εἰς κόμμα ἀστικὸν νὰ ἐκλέγῃ ἐκ τῶν μελῶν του Πρόεδρον μὲ ψήφους κομμουνιστικάς.

Βουλευτὴς Λαρίσσης
Π. Σταμούλης».

Περατωθείσης εἶτα τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς, ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τὸ κάτωθι ἀποτέλεσμα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 152 ἔλαβον δὲ διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀντιπροέδρου οἱ κ. κ. Δ. Γόντικας 151, Γ. Νόβας, Ἀθανασιάδης 150, Αὔγουστος Θεολογίτης 150, καὶ Β. Ἀλεξάτος 1, διὰ τὸ ἀξίωμα δὲ τοῦ Γραμματέως οἱ κ. κ. Α. Σιγάλας, Χ. Παπασταύρου, Μ. Βιζυρζόγλου καὶ Ν. Κωνσταντόπουλος ψήφους 152 καὶ διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ κοσμήτορος οἱ κ. κ. Ε. Φωτάκης καὶ Ι. Κουτσίνας ψήφους 152.

Συνεπῶς ἐξελέγησαν ὡς ἀντιπρόεδροι οἱ κ. κ. Δ. Γόντικας, Γ. Νόβας Ἀθανασιάδης καὶ Α. Θεολογίτης, ὡς γραμματεῖς οἱ κ. κ. Α. Σιγάλας, Χ. Παπασταύρου, Μ. Βιζυρζόγλου καὶ Ν. Κωνσταντόπουλος καὶ ὡς κοσμήτορες οἱ κ. κ. Ε. Φωτάκης καὶ Ι. Κουτσίνας.

Συνεχίζων ὁ κ. Πρόεδρος λέγει τὰ ἑξῆς: Παρακαλῶ ὅπως δεχθῇ ἡ Βουλὴ νὰ διακόψωμεν τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἐπί τινας ἡμέρας μέχρι τῆς λύσεως τῆς ὑπουργικῆς κρίσεως.

Ἐπίσης παρακαλῶ ὅπως μὲ ἐξουσιοδοτήσῃ ἡ Βουλὴ διὰ τὴν κύρωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

ΦΩΝΑΙ. Μάλιστα μάλιστα.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος προτείνει καὶ ἡ Βουλὴ συναινεῖ, ὅπως ἐκφρασθοῦν αἱ εὐχαριστίαι τοῦ Σώματος εἰς τὸν προσωρινὸν Πρόεδρον κ. Σ. Μπαλᾶνον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη τοῦ προσ. Προεδρείου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα. Μάλιστα.

Μεθ' ὃ συναινέσει τῆς Βουλῆς ὥρα 10 μ. μ. λύεται ἡ συνεδρίασις δι' ἡμέραν καὶ ὥραν ὁρισθησομένην ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου αὐτῆς.

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Μάλλωσης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ΄.

Τετάρτης 22 Ἀπριλίου 1936.

Ὥρᾳ 5. 30΄ μ. μ. ὁ Ἀντιπρόεδρος κ. Δ. Γόντικας ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος λέγει τὰ ἑξῆς:

Ἀφ' ἧς ἡ Μεγάλη Βρεττανία ἀπώλεσε κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος ἔτους τὸν προσφιλῆ αὐτῆς Ἄνακτα, δὲν ἐδόθη εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων, μὴ συνελθοῦσαν ἔκτοτε εἰμὴ εἰς βραχυτάτας συνεδριάσεις, σχετικὰς πρὸς τὴν συγκρότησιν αὐτῆς εἰς Σῶμα, ἡ δυνατότης νὰ προβῇ εἰς τὸ προσῆκον τοῦ θλιβεροῦ γεγονότος μνημόσυνον. Σήμερον ὅτε ἐγκαινιάζονται αἱ οὐσιαστικαὶ ἐργασίαι αὐτῆς, τὸ πράττει, χωρὶς ἡ πάροδος τῶν μηνῶν νὰ ἔχῃ τὸ παράπαν ἐξασθενήσει τὰ αἰσθήματα τῆς βαθείας ὀδύνης, ἅτινα τὴν κατέχουν. Ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀποτίει τὸν ὕστατον αὐτῆς φόρον θαυμασμοῦ, καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἐκλιποῦσαν κορυφὴν τοῦ ἀρχαιοτέρου τῶν συνταγματικῶν Ἐθνῶν. Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως μὲ **ἐξουσιοδοτήσῃ** νὰ μεταδώσω τὰ ἀνωτέρω τηλεγραφικῶς **εἰς τὴν Βουλὴν** τῶν Κοινοτήτων.

Ἡ Βουλὴ συναινεῖ καὶ ἐξουσιοδοτεῖ τὸν κ. Πρόεδρον.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Τὴν 20ὴν Ἰανουαρίου, βραχὺν χρόνον μετὰ τὸν ἑορτασμόν, παρὰ τοῦ συγκροτήματος τῶν Βρεττανικῶν Ἐθνῶν, τῆς 25ετηρίδος μιᾶς ἀπὸ τὰς ἐνδοξοτέρας βασιλείας τῆς Ἀγγλικῆς ἱστορίας, ὁ θάνατος Γεωργίου τοῦ Ε΄ ἐβύθισεν εἰς πένθος τοὺς λαούς του. Τὸ πένθος τοῦτο συνεμερίσθη ὁλοψύχως καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πατροπαραδότως πιστὸς εἰς τὴν πρὸς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν φιλίαν του. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἶναι βεβαία ὅτι οἱ ἑλληνοβρεττανικοὶ δεσμοὶ θὰ εἶναι ἐξ ἴσου θερμοὶ καὶ στενοὶ ὑπὸ τὴν νέαν πεφωτισμένην Βασιλείαν Ἐδουάρδου τοῦ Η΄.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως δεχθῇ νὰ διακόψωμεν τὴν Συνεδρίασιν ἐπὶ 5 λεπτὰ εἰς ἔνδειξιν πένθους.

Συναινούσης τῆς Βουλῆς ἡ συνεδρίασις διακόπτεται ἐπὶ 5 λεπτά.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΠΗΝ

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς Συνεδριάσεως ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἀνακοινοῖ τὰ ἑξῆς ἔγγραφα τοῦ κ. Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Ἀριθ. 110.

Πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ Διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὐηρεστήθη ν' ἀποδεχθῇ τὴν ὑποβληθεῖσαν Αὐτῷ παραίτησιν τῶν Ὑπουργῶν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης καὶ προσωρινῶς ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας κ. Γ. Λογοθέτη, ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Γ. Μαντζαβίνου, ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κ Ν. Κανελλοπούλου, ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας κ. Α. Οἰκονόμου, ἐπὶ τῆς Γεωργίας κ. Α. Μπενάκη, ἐπὶ τῆς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως κ. Π. Δεκάζου, ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν καὶ προσωρινῶς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Π. Τριαντφυλλάκου καὶ ἐπὶ τῆς Ἀεροπορίας κ. Σ. Παπαρρηγοπούλου.

Ἐπίσης δι' ἑτέρου Διατάγματος τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω χρονολογίας εὐηρεστήθη ν' ἀποδεχθῇ τὴν ὑποβληθεῖσαν Αὐτῷ παραίτησιν τοῦ Ὑπουργοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Κρήτης κ. Κ. Μπακοπούλου.

Ἐπίσης δι' ἑτέρου Διατάγματος τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω χρονολογίας εὐηρεστήθη ν' ἀποδεχθῇ τὴν ὑποβληθεῖσαν Αὐτῷ παραίτησιν τῶν Ὑφυπουργῶν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν κ. Ἀρ. Βαλαωρίτη καὶ ἐπὶ τῆς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως κ. Ἀρ. Κούζη.

Ἐπίσης δι' ἑτέρου Διατάγματος τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω χρονολογίας εὐηρεστήθη νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἀντιπροεδρίαν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργὸν κ. Ἰω. Μεταξᾶν διοριζομένου τούτου προσωρινῶς καὶ ὡς Ὑπουργοῦ τῆς Ἀεροπορίας.

Ἐπίσης δι' ἑτέρου Διατάγματος τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω χρονολογίας εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Ὑπουργοὺς ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ προσωρινῶς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης τὸν κ. Κ. Λογοθέτην, ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας τὸν κ. Νικ. Λούβαρην, ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ προσωρινῶς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως τὸν κ. Γ. Μαντζαβίνον, ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τὸν κ. Δεκάζον, ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας τὸν κ. Α. Οἰκονόμου, ἐπὶ τῆς Γεωργίας τὸν κ. Ἀντ. Μπενάκην καὶ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν τὸν κ. Στεφ. Παπαρρηγόπουλον.

Ἐπίσης δι' ἑτέρου Διατάγματος τῆς αὐτῆς χρονολογίας εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Ὑφυπουργοὺς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν τὸν κ. Ἀρ. Βαλαωρίτην, ἐπὶ τῆς Συγκοινωνίας τὸν κ. Κ. Νικολόπουλον καὶ ἐπὶ τῆς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως τὸν κ. Ἀρ. Κούζην

Δεχθῆτε Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Μαρτίου 1936.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.
Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ Διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Ἡμέτερον ἐπὶ τῆς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως Ὑπουργὸν τὸν κ. Δ. Ἐλευθεριάδην.

Δεχθῆτε, ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Μαρτίου 1936.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου
Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ Διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Ὑφυπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν τὸν κ. Κ. Μπακόπουλον.

Ἐπίσης δι' ἑτέρου Διατάγματος τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω χρονολογίας εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Ὑφυπουργὸν τῶν Ναυτικῶν τὸν κ. Δευκαλίωνα Ρεβιάδην.

Δεχθῆτε, ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Μαρτίου 1936.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου
Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ Διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὐηρεστήθη ν' ἀναθέσῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν εἰς τὸν Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ Ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν καὶ προσωρινῶς τῆς Ἀεροπορίας κ. Ι. Μεταξᾶν ἐφ' ὅσον χρόνον θέλει διαρκέσῃ ἡ ἀσθένεια τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ κ. Στεφ. Παπαρρηγοπούλου.

Δεχθῆτε, ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Μαρτίου 1936.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου
Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ Διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Ὑπουργὸν τῆς Δικαιοσύνης τὸν κ. Κωνστ. Βρυᾶκον.

Δεχθῆτε, ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Μαρτίου 1936.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργ. Συμβουλίου
Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

Ἀριθ. πρωτ. Β 40.

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε εἰς τὴν Βουλήν ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ Διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Ὑφυπουργὸν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τὸν κ. Γ. Κασιμάτην.

Δεχθῆτε Ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἀπριλίου 1936.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
Κ. ΔΕΜΕΡΤΖΗΣ

Ἀριθ. 156.

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς, ὅπως εὐαρεστούμενοι ἀνακοινώσητε εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς διὰ Διατάγματος ὑπὸ σημερινὴν ἡμερομηνίαν εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τὸν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ προσωρινῶς ἐπὶ τῆς Ἀεροπορίας Ὑπουργὸν κ. Ι. Μεταξᾶν.

Ἐπίσης δι' ἑτέρου Διατάγματος τῆς αὐτῆς χρονολογίας εὐηρεστήθη νὰ διορίσῃ προσωρινῶς Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ προσωρινῶς ἐπὶ τῆς Ἀεροπορίας κ. Ι. Μεταξᾶν.

Δεχθῆτε, ἀξιότιμε Κύριε Πρόεδρε, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξαιρέτου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἀπριλίου 1936.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ λέγει τὰ ἑξῆς :

Κύριοι Συνάδελφοι,

Ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν τῆς παρούσης Βουλῆς ἀλλεπάλληλα πλήγματα ὑπέστη ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς Χώρας ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἀειμνήστων Γεωργίου Κονδύλη, Σπυρίδωνος Ταλιαδούρου, Ἐλευθερίου Βενιζέλου καὶ Κωνσταντίνου Δεμερτζῆ, τὴν ἀπώλειαν τῶν ὁποίων μετὰ θλίψεως καὶ ὀδύνης ὑπομιμνήσκω εἰς τὴν Βουλήν.

Ὁ Γεώργιος Κονδύλης ὡς στρατιωτικὸς προσέφερεν ὑψίστας ὑπηρεσίας εἰς τὴν Πατρίδα, διακριθεὶς πάντοτε μεταξὺ τῶν πρώτων εἰς τὰς μάχας καὶ συντελέσας κατὰ πολὺ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐνδόξων ἀγώνων μας καὶ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν χιλιάδων ὑποδούλων Ἑλλήνων.

Τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ὑπηρεσίας του ἐσυνέχισε μετέπειτα καὶ ὡς πολιτευόμενος ἐκλεγεὶς κατ' ἐπαναληψιν Βουλευτής, διετέλεσε πολλάκις Ὑπουργός, ἐχρημάτισε δὶς Πρωθυπουργὸς καὶ ἐν τέλει ἐξεπλήρωσε καὶ χρέη Ἀντιβασιλέως μέχρι τῆς ἐλεύσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Β'. Κατὰ τὴν πρώτην Πρωθυπουργίαν του καταλύσας μίαν Δικτατορίαν, ἐπέδειξε θαυμαστὴν αὐταπάρνησιν μὴ ἀναμιχθεὶς εἰς τὰς ἐπακολουθησάσας ἐκλογάς. Κατὰ τὴν δευτέραν Πρωθυπουργίαν του πιστεύων, ὅτι ἡ παλινόρθωσις τῆς Συνταγματικῆς Βασιλείας ἦτο ἡ μόνη διέξοδος πρὸς Ἐθνικὴν Ἀνασύνταξιν πρωτηγωνίστησεν εἰς ταύτην. Τὸ βραχὺ παρελθὸν ἀλλὰ καὶ ἡ προοπτικὴ τοῦ μέλλοντος διαπιστώνουν, ὅτι δὲν ἠπατήθη εἰς τὰς προσδοκίας του.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ κ. Θ. Τουρκοβασίλης λέγει τὰ ἑξῆς: Ὀρθότερον θὰ ἦτο κ. Πρόεδρε, νὰ γίνῃ τὸ μνημόσυνον τῶν ἐκλιπόντων πολιτικῶν ἀνδρῶν δι' ἕνα ἕκαστον χωριστά.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἀφίσατε νὰ τελειώσῃ πρῶτον ὁ κ. Πρόεδρος τὸν λόγον του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐγὼ ἁπλῆν ἀναγγελίαν τῶν θανάτων κάμνω, εἶναι δὲ ἐλευθέρα κατόπιν ἡ Βουλὴ νὰ κανονίσῃ, ὅπως αὐτὴ νομίζει, τὸν τρόπον τῆς ὁμιλίας.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Συνεχίσατε, κ. Πρόεδρε.

Ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ συνεχίζων λέγει τὰ ἑξῆς :

Ὁ Σπῦρος Ταλιαδοῦρος, ἐκ τῶν διακεκριμένων θεραπόντων τῆς Θέμιδος, ἐξελέγη πολλάκις Βουλευτὴς Καρδίτσης, ἐχρημάτισε δὶς Ὑπουργός. Ἡ ἐν γένει πολιτεία του ὡς ἐπιστήμονος καὶ πολιτευομένου, κατὰ γενικὴν ὁμολογίαν, ὑπῆρξεν ἀξία μιμήσεως.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου ἤρχισε νὰ χαράσσεται εἰς τὰς δέλτους τῆς Ἐθνικῆς μας Ἱστορίας ἀπὸ τῆς τελευταίας δεκετίας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ὑπῆρξεν εἰς τὴν γενέτειράν του ἡ σπίθα ποὺ ἐδημιούργησε τὴν μεγάλην φλόγα τῆς ἀπελευθερώσεως, ὁ νοῦς καὶ ἡ χεὶρ τῆς ἀποτινάξεως τοῦ βαρυτάτου ζυγοῦ ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἔκυπτεν ἡ ἡρωϊκὴ μεγαλόνησος τῆς Ἑλλάδος. Ἤρχισε τὴν Ἐθνικήν του ζωὴν μὲ τὸν σκληρότερον ἀγῶνα ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τῆς γενετείρας του, πραγματώσας δὲ τὰ ἰδεώδη του ἐκλήθη ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1909 ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ Ἔθνος. Ἦλθεν ἔμπλεως τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου πατριωτισμοῦ, ὁ ὁποῖος μεγαλουργεῖ καὶ ἐμψυχώνει, ὁ ὁποῖος ἐνδυναμώνει τὰ ἔθνη καὶ ἐξυψώνει τοὺς ἐλευθέρους ἀνθρώπους. Ἐπὶ ἓν τέταρτον τοῦ αἰῶνος ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος πληροῖ τὴν ἱστορίαν μας μὲ τὸ ὄνομά του. Τὰ ἰδεώδη τοῦ ἔθνους μας ἐξικνοῦνται εἰς τὸ ἀνώτερον ὅριον τῆς πραγματώσεώς των καὶ ἡ δόξα

ἐπὶ τῆς Γῆς ἁπλώνεται εἰς τὸ στεφάνωμα τῶν Ἑλληνικῶν ἡρωϊσμῶν, τῶν ἀφθάστων αὐταπαρνήσεων καὶ τῶν Ἐθνικῶν θυσιῶν, ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, εἷς νοῦς διευθύνει τὰς τύχας μας, νοῦς προεξάρχων καὶ ὑπέροχος, μία σπανία διάνοια καταυγάσασα τὸ ἑλληνικὸν στερέωμα μὲ τὴν λάμψιν τῆς δημιουργικότητος καὶ τοὺς ὁρίζοντας τοῦ κόσμου μὲ τὴν ἔκπαγλον ἐξαιρετικότητά της. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος διῆλθε τὸν πολιτικόν του βίον ὅπως οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι πλοηγοί τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων, τοὺς ὁποίους κατέβαλε τὸ γῆρας, ἀλλὰ δὲν ἐκλόνισάν ποτε αἱ τριαυλίαι καὶ αἱ θύελλαι. Συνεπλήρωσε τὸ ἔργον του ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, διὰ τῆς ἐντατικῆς του προσπαθείας πρὸς ἐπούλωσιν τῶν δεινῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ διχασμοῦ καὶ ἀπῆλθε διὰ μιᾶς ὑστάτης καὶ θερμῆς ἐπικλήσεώς του πρὸς ὅλους μας ὑπὲρ τῆς συμφιλιώσεως.

Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ὑπῆρξεν ἄξιος τῆς Πατρίδος.

Συνεχίζων ὁ κ. Πρόεδρος λέγει: Ὁ Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς, ἐπιστήμων περιωπῆς καὶ κύρους—προϊὸν καὶ οὗτος τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1909— ἐξελέγη κατ' ἐπανάληψιν Βουλευτής, ἐχρημάτισε δὶς ὑπουργός, καὶ ἀπέθανε πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος. Ὁ θάνατός του ἐστέρησε τὴν Πατρίδα τῶν ὑπηρεσιῶν του εἰς στιγμὰς ἐξόχως λεπτὰς καὶ κρισίμους. Ἡ Βουλή, τῆς ὁποίας ὁ ἀποθανὼν εἷς πλείστας περιόδους ὑπῆρξεν ἐπίλεκτον μέλος συναισθάνεται πλήρως τὸ κενὸν ποὺ ἀφίνει ἡ ἐκλιποῦσα φυσιογνωμία του.

Ἐπιστήμων ἐπιφανὴς ἐσημείωσεν ἐπιτυχίας καὶ εἰς τὸ παλαιότερον βουλευτικόν του στάδιον καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ὡς ὑπουργοῦ πλειόνων Κυβερνήσεων, τοσοῦτον δὲ ἐξετιμήθησαν αὗται ὥστε καὶ εἰς ἄλλην ἀνώμαλον πολιτικὴν ἐποχὴν ὑπεδείχθη παρ' ὁλοκλήρου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Νώρας ὡς Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Ἀποσυρθεὶς πρὸ ἐτῶν τῆς ἐνεργοῦ πολιτικῆς, καὶ ἀφιερωθεὶς εἰς Πανεπιστημιακὴν διδασκαλίαν, ἐκλήθη ἐπ' ἐσχάτων μετὰ τὴν πρόσφατον μεταπολίτευσιν νὰ πρωθυπουργεύσῃ τοῦ τόπου.

Καὶ εἰς τὸ νέον του τοῦτο βαρὺ ἀξίωμα ἀπέδειξε τὰς ἀρετάς του, δηλαδὴ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἀμεροληψίαν τοῦ Κυβερνήτου, ὁ ὁποῖος ἐκλήθη νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν κατασίγασιν τῶν παθῶν, οὐκ ὀλίγα δὲ ἐπετέλεσε κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὀλιγομήνου πρωθυπουργίας του.

Τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς συμμετέσχε εἰς τὸ πένθος διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν τριῶν ἀειμνήστων Πρωθυπουργῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ πρώην ὑπουργοῦ-βουλευτοῦ Καρδίτσης, ἀντεπροσωπεύθη εἰς τὰς κηδείας των καὶ κατέθεσε στεφάνους εἰς τὰς σοροὺς των ἐν τῇ πεποιθήσει, ὅτι σύμπασα ἡ Βουλὴ ἐπιδοκιμάζει τὰς ἐνεργείας του ταύτας.

Ἀκολούθως ἀνέρχεται τὸ Βῆμα ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις λέγει τὰ ἑξῆς :

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Κύριοι βουλευταί, ὁ Γεώργιος Κονδύλης ὑπῆρξε μία τῶν διακεκριμένων φυσιογνωμιῶν τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ πολιτικοῦ κόσμου. Πολεμιστὴς κατὰ τὸ πρῶτον καὶ κατόπιν πολιτευόμενος, ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν ἐποχήν μας τὰ φαινόμενα παρωχημένων ἐποχῶν. Ἐξεκίνησεν ἀπὸ ἁπλοῦς στρατιώτης καὶ ἔφθασεν ὡς Ἀντιβασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος. Πρὸ τοιαύτης ἐξελίξεως δὲν δύναταί τις νὰ ἀντιπαρέλθῃ ἄνευ θαυμασμοῦ. Ἡ κυβέρνησις ἐκφράζει πρὸς τοὺς ἐν τῇ Βουλῇ φίλους του τοὺς ἀπωλέσαντας τὸν τετιμημένον ἀρχηγόν των τὰ βαθύτατα αὐτῆς συλλυπητήρια.

Σπυρίδων Ταλιαδούρος. Ἕνας πράγματι τίμιος πολιτικὸς Ἰδιαιτέρως ἐγὼ συναισθάνομαι τὴν ἀπώλειάν του, διότι ὡς ὁπαδός μου ἤρχισε τὸ πολιτικόν του στάδιον, καὶ μὲ ὅλην μου τὴν θλῖψιν ὑπερηφανεύομαι, διότι ὁ δρόμος κατόπιν, τὸν ὁποῖον ἠκολούθησεν, ὑπῆρξεν εὐθύς, σώφρων καὶ πατριωτικός. Διακεκριμένος ἐπιστήμων, πρᾶος καὶ μειλίχιος πολιτευτής, εἰργάσθη ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὑπὲρ τῶν μεγάλων αὐτῆς συμφερόντων, κατὰ τρόπον, ὅστις ἔτυχε τῆς κοινῆς ἀναγνωρίσεως. Ἡ Κυβέρνησις ἐκτιμῶσα τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἀρετὴν ἐκφράζει τὴν βαθυτάτην θλῖψίν της ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ του.

Ἐλευθέριος Βενιζέλος. Σπανίως, ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἐμφανίζονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἰσχυροὶ ἄνδρες, ὡς ἰσχυρὰ μετέωρα εἰς ἄλλους ἐμπνέοντα τὸν πεδασμόν, καὶ εἰς ἄλλους τὸ δέος. Ἐνώπιον τοιούτων ἀνδρῶν διαιροῦνται αὐτομάτως οἱ ἄνθρωποι εἰς φίλους καὶ ἐχθρούς. Οὐδεὶς μένει ἀδιάφορος, οὐδεὶς μένει οὐδέτερος. Πᾶς τις, ἂν δὲν εἶναι ἐνθουσιώδης φίλος των, θὰ εἶναι ἄσπονδος ἐχθρός των. Ὁ περὶ αὐτοὺς ἀγὼν δὲν σταματᾷ οὔτε πρὸ τοῦ θανάτου. Συνεχίζεται περὶ τὸν νεκρόν των, περὶ τὴν σκιάν των, περὶ τὴν μνήμην των.

Τοιαύτη μεγάλη καὶ ἰσχυρὰ φυσιογνωμία ὑπῆρξεν ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος. Ἔδωσε τὸ ὄνομά του καὶ ἔθεσε τὴν σφραγῖδά του εἰς ὁλόκληρον περίοδον τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ αὐτὸν προέρχεται ἡ ὀνομασία τῶν ὀπαδῶν του. Ἀπὸ αὐτὸν προέρχεται ἡ ὀνομασία τῶν ἀντιπάλων του. Μὲ τὸ ὄνομά του συνδέεται ἀναποσπάστως ἡ ὡραιοτέρα καὶ τραγικωτέρα ἐποχὴ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ κρίνῃ ἀμεροληπτως ἡ σύγχρονος γενεὰ τοιαύτας μεγάλας φυσιογνωμίας ;

Ἀλλὰ ὑπάρχει μία μεγάλη σελὶς τῆς ἱστορίας πρὸ τῆς ὁποίας κύπτουσιν εὐλαβῶς καὶ φίλοι καὶ ἐχθροί. Ἡ ἐποχὴ δηλαδὴ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, σημαιοφόρος τῆς ἀναγεννωμένης Ἑλλάδος, ἡγούμενος τῆς πολιτικῆς της, ἐνέπνευσεν εἰς τὸ Ἔθνος τὴν αὐτοπεποίθησιν καὶ τὸ ὥθησε πρὸς τὴν νίκην καὶ τὴν δόξαν.

Τὸ τέλος του ὑπῆρξεν ὄντως τραγικόν. Ἀλλ' ἡ τελευταία του κραυγὴ ἀπευθυνομένη πρὸς πάντας, φίλους καὶ ἐχθρούς, ὑπῆρξεν ἀληθῶς Ἑλληνικὴ κραυγή. Ἡ Κυβέρνησις πλήρης συγκινήσεως ἐκφράζει πρὸς τοὺς ἐν τῇ Βουλῇ ὀπαδοὺς καὶ φίλους του τὰ βαθύτατα αὐτῆς συλλυπητήρια.

Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς. «Ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι». Τὸ λόγιον τοῦτο ἰσχύει εἰς ἀκέραιον διὰ τὸν Κωνσταντῖνον Δεμερτζῆν. Πολιτικὸς ἐξέχων καὶ βαθὺς ἐπιστήμων μετὰ πολυετῆ δρᾶσιν ἐν τῇ δημοσίᾳ ζωῇ τῆς χώρας, δρᾶσιν κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τοὺς ταραχώδεις ἀγῶνας τῆς ἐποχῆς μας, ἀπεσύρθη εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ ὑπερήφανον μόνωσιν τῆς ἐπιστήμης. Ἐκ τῆς μονώσεως καὶ τῆς σιγῆς, αἱ δυσχερεῖς περιπέτειαι τὸν τελευταῖον καιρὸν ἔφεραν τὸν Κωνσταντῖνον Δεμερτζῆν ἐκ νέου εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὸ Ἔθνος τὸν ἐκάλεσεν εἰς τὴν ἀρχήν του. Ἀσθενής, πάσχων, ὁ Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς εἰσῆλθεν ἐκ νέου εἰς τὸν στίβον τῶν πολιτικῶν ἀγώνων, καὶ ἐκεῖ ἐξήντλησε καὶ τὰς ὑστάτας του δυνάμεις ἀγωνιζόμενος. Ἔπεσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Πατρίδος. Δὲν ἔχει ὀπαδούς. Εἶμαι ὅμως βέβαιος, ὅτι πάντες ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν ἢ καὶ ἁπλῶς ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μετ' αὐτοῦ ἐξετίμησαν τὸν ἄνδρα καὶ τὸν εὐθὺν χαρακτῆρά του, καὶ πάντες συνενοοῦνται μετὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἔκφρασιν τῆς βαθείας λύπης ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων.

Α. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Συμμεριζόμεθα καὶ ἡμεῖς ἀπὸ καρδίας τὸ αἴσθημα λύπης, τὸ ὁποῖον ἡρμήνευσεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κονδύλη. Ὑπῆρξεν ἀληθῶς εἷς τῶν γενναιοτέρων προμάχων τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ ἡ συμβολή του εἰς τοὺς ἐλευθερωτικοὺς πολέμους τοῦ Ἔθνους ἦτο ἐξαιρετικῶς σημαντική. Μετέσχε μετ' ἐνθουσιασμοῦ εἰς ὅλους τοὺς Ἐθνικοὺς ἀγῶνας καὶ μὲ ὅλας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικάς. Ἀξιομνημόνευτος εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ πολιτική του σταδιοδρομία. Ἀνῆλθεν ἐπὶ τῆς ἀνωτάτης κορυφῆς τῆς πολιτείας, ἔχων ὡς ἐφόδιον τὴν ἰσχυρὰν αὐτοῦ θέλησιν. Ὀφείλει ὅμως ἰδιαιτέρως νὰ ἐξαρθῇ ὁ τρόπος τῆς συμμετοχῆς αὐτοῦ εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ Κοινοβουλίου. Εἴτε ἐπιτιθέμενος εἴτε ἀπολογούμενος ἀπὸ τοῦ βήματος οὐδέποτε παρεξετρέπετο εἰς βιαίας κατὰ προσώπων

φράσεις, ἀλλ' ἐτήρει πάντοτε σῶφρον καὶ μεμετρημένον ὕφος. Ἐν τῇ πολιτικῇ του σταδιοδρομίᾳ ὑπάρχει ἐνέργειά τις, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς δὲν ἦτο σύμφωνος οὔτε πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πολιτικὴν συνείδησιν. Ἀλλ' ἡ ἀξία ἑνὸς πολιτικοῦ μὲ τόσον πολυσύνθετον καὶ πλούσιον περιεχόμενον δὲν πρέπει νὰ κριθῇ ἐκ τῆς ἐνεργείας μόνον μιᾶς ἡμέρας, μιᾶς ὥρας, ἀλλ' ἐκ τοῦ συνόλου τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Ὁ θάνατος ἐπίσης τοῦ ἀειμνήστου Κ. Δεμερτζῆ ἐπροκάλεσεν ἀληθῶς ὀλίψιν καὶ συγκίνησιν βαθυτάτην καὶ εἰς ἡμᾶς. Ἀπόμαχος πλέον τῆς πολιτικῆς, ἀφωσιωμένος εἰς τὴν ἐπιστήμην, ἀνέλαβε μὲ θάρρος καὶ ἐνθουσιασμὸν ἄνευ οἱασδήποτε ὑστεροβουλίας τὸν βαρὺν φόρτον τῆς ἐξουσίας εἰς μίαν περίοδον τῆς πολιτικῆς ἡμῶν ζωῆς καθ' ἣν τὰ πάθη εἶχον ἀποκορυφώσει τὸν ἀπαίσιον διχασμὸν τοῦ Ἔθνους. Διὰ τῆς συνετῆς ὅμως καὶ δεξιᾶς διαχειρίσεως τῆς ἐξουσίας ἐνέπνευσε τὴν βάσιμον ἐλπίδα, ὅτι ταχέως θὰ κατώρθωνε νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πολιτικῆς ὁμαλότητος καὶ γαλήνης τῆς χώρας καὶ νὰ δώσῃ σάρκα καὶ ὀστᾶ εἰς τὴν ἰδέαν τῆς συμφιλιώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Τιμῶμεν τὴν μνήμην αὐτοῦ, διὰ τὴν εὐθύτητα καὶ ἀκεραιότητα τοῦ χαρακτῆρός του, διὰ τὴν ψυχικήν του εὐγένειαν, διὰ τὴν ἄτεγκτον πολιτικὴν ἠθικήν του, διὰ τὸ συντελεσθὲν παρ' αὐτοῦ ἐπιστημονικὸν καὶ πολιτικὸν ἔργον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον τιμῶμεν τὴν μνήμην τοῦ Κ. Δεμερτζῆ διότι εἶχε τὴν δύναμιν καὶ τὴν θέλησιν νὰ συντελέσῃ ἀκόμη.

Δὲν εὑρίσκω ὅμως ἐκφράσεις ἐφαμίλλους πρὸς τὴν ἐλαθείαν ἡμῶν ὀδύνην διὰ νὰ ἑρμηνεύσω τὸ πένθος ὑπὸ τοῦ ὁποίου κατεχόμεθα ἡμεῖς οἱ ἐντεῦθα Φιλελεύθεροι ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Μεγάλου ἡμῶν Ἀρχηγοῦ.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλλὰς ὅλη ἠσθάνθη βιαιοτάτην συγκίνησιν καὶ δέος ἅμα διὰ τὸ τεράστιον κενόν, τὸ ὁποῖον παρεσκεύασεν εἰς τὸ Ἔθνος ὁ θάνατος τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

Καὶ ὁ μᾶλλον ἐμπνευσμένος ῥήτωρ δὲν δύναται νὰ δώσῃ οὔτε ὠχρὰν εἰκόνα τοῦ ἔργου τοῦ πολιτικοῦ τούτου ἀνδρὸς καὶ δὲν ὑπάρχει ἐγκώμιον ἰσάξιον πρὸς τὸν μεγαλειώδη ὄγκον τῆς δημιουργίας αὐτοῦ.

Διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ κανεὶς κατ' ἀξίαν τὴν ἱστορικὴν σημασίαν τοῦ ἐκλιπόντος πολιτικοῦ, πρέπει νὰ ἀναπαραστήσῃ ἐν τῇ φαντασίᾳ του τὴν Ἑλλάδα, ὁποία ἀκριβῶς ἦτο, ὅτε ἀπεβιβάσθη πρὸ εἰκοσιπενταετίας εἰς Πειραιᾶ ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ὄχι ὡς Ἀρχηγὸς κόμματος, ἀλλὰ ὡς σημαία τὴν ὁποίαν παρακολουθεῖ ὁλόκληρος στρατιά. Καὶ πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὴν Βουλήν, πρὶν ἀποκτήσῃ μίαν ψῆφον ἐν τῇ Βουλῇ εἶχε χειροτονηθῇ εἰς τὴν καρδίαν τῶν Ἑλλήνων ὡς ὁ ἀναμενόμενος κυβερνήτης τῆς χώρας καὶ ὁ ρυθμιστὴς τῶν ἱστορικῶν αὐτῆς πεπρωμένων.

Τεκμήριον καὶ τοῦτο ὅτι ὁ ἀνήρ, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον θρηνοῦμεν, δὲν ἦτο πλασμένος ἐκ τῆς κοινῆς ζωῆς, ἀλλὰ ἐγεννήθη ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ λαοῦ πάνοπλος ὡς ἡ Ἀθηνᾶ. Ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς νέον φῶς καὶ ρυθμὸς ἐκόσμησε τὴν Ἑλλάδα. Ἀντὶ τοῦ χάους, τὸ ὁποῖον εὗρεν, ἔστησε τὸ ἑλληνικὸν Κράτος καὶ εἰσεκόμισεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πολιτείαν νέα στοιχεῖα ἐδραιότητος, δικαιοσύνης καὶ πειθαρχίας.

Ἡ πρώτη δὲ πενταετὴς διοίκησις αὐτοῦ τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ὡς Θεῖον δῶρημα καὶ ἀναπολεῖ καὶ σήμερον μετὰ πόθου ὡς ἀπολεσθέντα παράδεισον, θὰ ἦτο μόνη ἱκανὴ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν μᾶλλον περίβλεπτον ἐν τῇ ἱστορίᾳ θέσιν εἰς οἱανδήποτε Πολιτικὸν Ἡγέτην ἑνὸς Λαοῦ. Διὰ τὸν Ἐλευθέριον Βενιζέλον ὅμως ἡ ρύθμισις καὶ ἡ ἀνασυγκρότησις τῆς Μικρᾶς Ἑλλάδος ἦτο μόνον προπαρασκευή, τὸ προοίμιον τῆς μετέπειτα μεγαλειώδους ἐθνικῆς ἐποποιΐας.

Περὶ τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου δὲν ἰσχύει ὁ γνώμων μὲ τὸν ὁποῖον συνήθως κρίνονται οἱ μεγάλοι ἄνδρες, οὓς ἀπεμνημόνευσεν ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν λαῶν. Ὅσοι συνήθως τιμῶνται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ὡς ἀναμορφωταὶ ἐθνῶν εἶχον νὰ χρησιμοποιήσωσι μόνον δεξιῶς κεφάλαια, τὰ ὁποῖα σειρὰ γενεῶν παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς ἕτοιμα καὶ πρόχειρα. Εὐλόγως ἕνεκα τούτου τὸ ἔργον αὐτῶν κρίνεται ὡς ἀναγκαῖον καὶ ἀναπόσπαστον πόρισμα μιᾶς μακρᾶς ἱστορικῆς ἐξελίξεως. Παρὰ τὸν ἱστορικὸν ὅμως αὐτὸν κανόνα τὸ συντελεσθὲν νέον ἑλληνικὸν θαῦμα ἦτο δημιούργημα αὐθορμήτου ἰδιοβουλίας, δημιούργημα τῆς σκέψεως καὶ θελήσεως μιᾶς ἰσχυρᾶς προσωπικότητος.

Μὲ τὴν ἐλευθέρωσιν ἑνὸς μικροῦ μέρους τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶχεν ἐπέλθῃ ὁ κάματος, καὶ τὸ χειρότερον, ὁ δισταγμὸς τοῦ ἔθνους πρὸς ἑαυτό. Ὁ μαρασμὸς δὲ τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐπιχύσῃ μία συνεχὴς μικρολόγος πολιτικὴ εἶχε ναρκώσῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ. Ὁ ὅρκος τῶν ἡρώων τοῦ 1821 ἔμεινεν ὡς μία μεμακρυσμένη ἀνάμνησις, ἡ δὲ μεγάλη ἰδέα ἐθώπευεν τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ὡς προσοπίλεὲ μόνον ὄνειρον, τοῦ ὁποίου τὴν πραγμάτωσιν ἡ Ἑλλὰς ἀνέμενεν ἐκ τῆς εὐνοίας τῶν ἰσχυρῶν αὐτῆς.

Τὴν ψυχολογικὴν αὐτὴν κατάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἀντιμετώπισεν ὁ Βενιζέλος ἔχων ὡς ἐφόδια τὴν ἀκράδαντον πίστιν πρὸς ἑαυτὸν καὶ τὸ Ἔθνος. Φορεὺς τῆς ἱστορικῆς τοῦ Ἔθνους συνειδήσεως ἐπροχώρησεν εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῆς Πανελληνίου Ἑνώσεως ὡθούμενος ἀπὸ μίαν ἀμείλικτον ἐσωτερικὴν ἐντολήν. Ἡ φλογερά του δὲ πίστις ἐνέπνευσε καὶ εἰς τὸ Ἔθνος τὴν πίστιν πρὸς τὰς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις. Ὁ ἑλληνικὸς Λαὸς ἅμα ὡς ἠσθάνθη τὸν παλμὸν μιᾶς δημιουργικῆς προσωπικότητος ἀνένηψεν ἐκ τοῦ ληθάργου, ἐξήρθη εἰς τὸ ὕψος τῶν μεγάλων ἱστορικῶν πράξεων καὶ ἐφανέρωσεν ὅλας τὰς ἀρετὰς ἑνὸς ἀνωτέρου ἀνθρωπισμοῦ.

Ἀλλὰ αἱ μεγάλαι ἀρεταὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἦσαν μόνον τὸ πολύτιμον ὑλικὸν ἐξ οὗ ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ὁ μέγας Καλλιτέχνης καὶ δημιουργός, ἐφιλοτέχνησε τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐθνικὸν οἰκοδόμημα, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἐστέγασε σύμπασαν τὴν φυλὴν ἐλευθέραν καὶ ἡνωμένην ἐν δυνάμει. Καὶ εἰς τὴν πλουσιωτάτην εἰς δόξαν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν προσετέθη μία νέα ὑπερένδοξος σελίς, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἡ εἰμαρμένη τῆς Ἑλλάδος ἐχάραξε διὰ τῆς χειρὸς τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου τὸν ὁριστικὸν θρίαμβον τῶν ἁγίων τοῦ Ἔθνους πόθων. Σπανίως εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν παρουσιάζονται προσωπικότητες, αἱ ὁποῖαι ἐκυριάρχησαν τῆς συγχρόνου ἐποχῆς εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὅπως ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ἀλλὰ καὶ σπανίως ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν παρουσιάζεται τραγικωτέρα μορφὴ τῆς τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου. Τραγικὴ ὑπῆρξεν ἡ ζωή του διότι τὸ δημιούργημά του δὲν ἐπέζησε τοῦ δημιουργοῦ, διότι εἶδε νὰ θρυματίζῃ μία ἀνηλεὴς βάσκανος μοῖρα τὸ ἀθάνατον τῆς ζωῆς του μέρος. Καὶ εἶναι τραγικὴ ἡ σύμπτωσις, ὅτι ἡ χείρ, ἡ ὁποία κατεκύρωσε διὰ τῆς συνθήκης τῶν Σεβρῶν τὸν θρίαμβον τῶν ἐθνικῶν δικαίων, ἡ αὐτὴ χεὶρ ἠναγκάσθη νὰ κυρώσῃ διὰ τῆς συνθήκης τῆς Λωζάννης καὶ τὴν περισυλλογὴν τῶν συντριμμάτων τοῦ Ἐθνικοῦ Οἰκοδομήματος, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἀνήγειρεν. Καὶ ἡ στιγμὴ αὕτη ὑπῆρξεν ἡ πλέον τραγικὴ ἀλλὰ καὶ ἡ πλέον συνατὴ τῆς ζωῆς του. Διότι δὲν ἐκλόνισε τὴν πίστιν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἤρχισεν οὗτος ἐκ νέου τὴν ἐθνικὴν ἀνασυγκρότησιν καθορίσας τὴν νέαν ἱστορικὴν θέσιν τοῦ ἔθνους μετὰ τὴν τραγικὴν καταστροφήν. Παραλλήλως πρὸς τοὺς ἐθνικούς του θριάμβους ἠγωνίσθη μὲ ὅλην τὴν δυναμικότητα τῆς ψυχῆς του καὶ διὰ τὴν εἰρηνικὴν ἐσωτερικὴν ἀναθημιουργίαν τῆς χώρας. Ηὗρυνε τὸν ὁρίζοντα τῆς σκέψεως καὶ τὴν θέλησιν τῆς ἐνεργείας. Ἐδημιούργησε νέας ἠθικὰς ἀξίας, ἀνύψωσε τὸν ἐργαζόμενον λαὸν καὶ ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς εἰς ἕνα ἀνώτερον ἀνθρωπιστικὸν ἐπίπεδον, ἐνίσχυσεν εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς ζωῆς τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν εὐρωστίαν καὶ προσέθηκε νέαν ῥώμην, νέα νεῦρα εἰς τοὺς βραχίονας τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ 25ετίαν σχεδὸν ἐκράτησεν εἰς τὰς χεῖράς του τὴν εὐθύνην ὅλης τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ ἐπὶ πολύ, εἰς ἀπροσδιόριστον χρόνον συνειδητὰ ἢ καὶ ἀθέλητα, ἡ ζωὴ ἡ-

μῶν θὰ ρυθμίζεται ὡς ἡ συνέπεια τῶν κατευθύνσεων τὰς ὁποίας αὐτὸς ἐχάραξεν. Ἐνιαῖος, ἀδίχαστος ὅπως ἦτο, ἀποστέργων τοὺς ἐπικαίρους συμβιβασμοὺς καὶ τὰς ὑποχωρήσεις, ἦτο ἐπόμενον νὰ δημιουργήσῃ καὶ σφοδρὰν ἀντίδρασιν. Ἐνώπιον τοῦ θανάτου ὅμως καταλαμβάνεταί τις καὶ ἄκων ὑπὸ ἀρρήτου τινὸς σεβασμοῦ καὶ αἰσθάνεται τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐξαγνιζομένην ἀπὸ πάσης ἐμπαθείας. Ἂς ἐλπίσωμεν δὲ ὅτι ἡ τελευταία θέλησις τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, ἡ ἀποτελέσασα μέχρι τῶν τελευταίων αὐτοῦ στιγμῶν τὸν διακαέστερον πόθον του, ἡ θέλησις τοῦ νὰ ριφθῇ ἐπὶ τέλους εἰς λήθην τὸ παρελθὸν καὶ ν' ἀποκατασταθῇ ἡ ψυχικὴ ἑνότης τοῦ Ἔθνους, ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι θ' ἀποβῇ τὸ σύνθημα καὶ ἔμβλημα μιᾶς νέας πολιτικῆς ἡμῶν ζωῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Σώματος ἀνεκοίνωσεν εἰς ἡμᾶς τὰ θλιβερὰ γεγονότα τὰ ἐπισυμβάντα κατὰ τὸ διάστημα τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν μας· τὰ ἀφορῶντα τὸν θάνατον τριῶν τέως Πρωθυπουργῶν, τοῦ Γεωργίου Κονδύλη, τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Δεμερτζῆ κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἀποβιώσεώς των ὡς καὶ τοῦ Σπυρίδωνος Ταλιαδούρου, μέλους τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, κατ' ἐπανάληψιν διατελέσαντος ὑπουργοῦ καὶ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ἐπὶ τῆς τελευταίας Κυβερνήσεως τοῦ λαϊκοῦ κόμματος. Οἱ προλαλήσαντες, ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Μεταξᾶς καὶ ὁ κ. Σοφούλης, ἀρχηγὸς ἦδη τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ἱστόρησαν διὰ βραχέων τὸν βίον καὶ ἐξῆραν τὰς ἀρετὰς τῶν ἐκλιπόντων. Ἡ πτέρυξ τῆς Βουλῆς ἡ περιλαμβάνουσα τὸ Λαϊκὸν κόμμα, οὗ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἡγοῦμαι ἐξέφρασεν ἤδη τὴν λύπην της διὰ τὰ θλιβερὰ ταῦτα γεγονότα καὶ ἤδη συμμετέχει εἰλικρινῶς μεθ' ὁλοκλήρου τοῦ Σώματος εἰς τὸ ἐκδηλωθὲν πένθος. Μολονότι δὲ θὰ εἶχον τὴν πλήρη ἐπιθυμίαν νὰ ἐξάρω ἰδιαιτέρως τὴν πολιτικὴν δρᾶσιν ἑκάστου τῶν τεθνεώτων ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ μὴ ἐπεκταθῶ εἰς κρίσεις ὡς πρὸς τὸ ἔργον αὐτῶν πρὸ τοῦ νωποῦ τάφου αὐτῶν. Θὰ περιορισθῶ εἰς τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθείας λύπης ἡμῶν. Ἡ ἀνώμαλος περίοδος, εἰς ἣν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐτέλει ἡ Χώρα, συνέδεσε τὸ ἔργον καὶ τὴν δρᾶσιν ἑκάστου τῶν τεθνεώτων, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων, ὁ ὁποῖος μακροχρόνιον καὶ πολυσχιδῆ ἔσχε δρᾶσιν πρὸς γεγονότα καὶ περιστατικά, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφήσωσιν ἐλευθέραν καὶ ἀνεπηρέαστον τὴν περὶ τούτων κρίσιν. Ἂς ἀφήσωμεν τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τοὺς ἐπιγενομένους, οἱ ὁποῖοι ἐλεύθεροι πάσης προκαταλήψεως θὰ κρίνωσιν ἀμεροληπτως καὶ ἂς λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὑπὲρ ἡμᾶς, τοὺς φθαρτοὺς καὶ θνητούς, παραμένει ἡ Ἑλλὰς πρὸς τὴν ὁποίαν πάντες πρέπει νὰ στρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ τὴν προσοχήν μας.

Μνημόσυνον τελοῦντες πολιτικῶν ἀνδρῶν ἀφιερωσάντων ἑαυτοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν κοινῶν ἀποτίομεν τὸν καλύτερον φόρον τιμῆς εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν προσηλούμενοι εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ λαοῦ μας καὶ ἐπιδιδόμενοι ἀθιστάκτως καὶ ἀνενδότως εἰς τὸ κυριώτερον πρὸ ἡμῶν ἔργον, τὸ ἔργον τῆς ἀνορθώσεως καὶ προόδου τοῦ τόπου μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος.

Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Οἱ Δημόσιοι ἄνδρες τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἔργα των διδάγματα εἰς τοὺς ἐπιγινομένους καταλείπουσι.

Ὁ Γεώργιος Κονδύλης, ἔδρασε καὶ διέπρεψεν εἰς τὸν δημόσιον βίον τῆς Χώρας ὡς ἐξέχουσα φυσιογνωμία. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὁ ἀείμνηστος ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν ἄθλον τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Στέμματος. Ὅσοι μετ' αὐτοῦ πρὸς τοῦτο συνειργάσθησαν μετὰ σεβασμοῦ τὴν μνήμην του προσατενίζουν.

Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος. Δεινὸς ὑπῆρξεν ὁ ἀνήρ, οἱ φίλοι του ἂς ὑμνήσουν τὴν ἀξίαν του. Ἡμεῖς εὐλαβούμενοι τὴν μνήμην τοῦ νεκροῦ σιωπῶμεν. Ἡ ἀδέκαστος ἱστορία ἂς κρίνῃ τὸ ἔργον του.

Ὁ Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς καλός, ἀγαθὸς καὶ σοφός. Ἡ νομικὴ ἐπιστήμη τιμᾷ τὴν ἀξίαν του καὶ ἡ κοινωνία τὰς ἀρετάς του. Ἐζητήθη ὅπως ἐργασθῇ διὰ τὴν συμφιλίωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ προσεφέρθη ὁλοψύχως. Ἀλλ' ἐκάμφθη ὑπὸ τοῦ κόπου καὶ διὰ τῆς ζωῆς του ἐπλήρωσε τὴν προσπάθειάν του.

Ὁ Σπυρίδων Ταλιαδοῦρος ὑπῆρξε καὶ οὗτος ἐκ τῶν πολυτίμων συνεργατῶν μου διακριθεὶς διὰ τὴν φιλοπονίαν του καὶ τὰς ἀρετάς του, καταλείπει δὲ καὶ οὗτος εἰς ἡμᾶς μνήμην ἀγαθήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Προοδευτικοῦ Κόμματος.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Οἱ φίλοι μου καὶ ἐγὼ συμμερίζονται βαθύτατα τοὺς θερμοὺς καὶ συγκινητικοὺς λόγους διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἔπλεξε τὸ εὔγλωττον ἐγκώμιον τῶν ἐκλιπόντων ἐσχάτως πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ διηρμήνευσε τὴν ὀδύνην καὶ τὸ πένθος τοῦ Σώματος διὰ τὸν θάνατόν των

Δὲν εἶναι πάντοτε δυστυχῶς ἐγκάρδιοι αἱ πρὸς ἀλλήλους σχέσεις ἐκείνων, οἵτινες μάχονται εἰς τὸν πολιτικὸν στίβον καὶ παρακάθηνται εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτήν. Φορεῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀντιρρόπων κοινωνικῶν τάσεων, στρατιῶται ἀντιθέτων πολιτικῶν ἰδεωδῶν, φερόμεθα πολλάκις ἀπὸ τὸν φανατισμὸν τῆς πίστεως καὶ τὴν ὁρμὴν τοῦ ἀγῶνος εἰς ὀξύτητα ἐκτραχύνουσαν τὰς ἀντιθέσεις καὶ πικραίνουσαν τὰς ἀμοιβαίας ἡμῶν σχέσεις, σχέσεις προσώπων ποὺ κατὰ βάθος τὰ ἑνώνει ὁ κοινὸς τοῦ γενικοῦ καλοῦ πόθος, ἡ κοινὴ προσπάθεια μὲ μέσα διάφορα πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ καὶ ἡ κοινὴ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀφιερώνουν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν ὑψηλοτέρων σκοπῶν. Ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ παύῃ ἡ πικρία ὅταν τὴν πάλην σαρκάζῃ διὰ παντὸς ἡ γαλήνη τοῦ τάφου καὶ νὰ ἀφίνεται ἐλευθέρα νὰ ἀναβλύζῃ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς ἡ ὑποκρυπτομένη εἰς αὐτὴν εἰλικρινὴς καὶ πρὸς τοὺς ἀντιπάλους ἡμῶν συμπάθεια καὶ ἐκτίμησις.

Ἀπὸ τοὺς νεκροὺς ποὺ θρηνοῦμεν σήμερον ὁ Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς ἀμφιβάλλω ἐὰν εἶχε κανένα ἐχθρόν. Ἠρίθμει ἐν πάσῃ περιπτώσει τοὺς ὀλιγωτέρους ἐχθροὺς ἀπὸ τοὺς ἐπιζῶντας πολιτικούς, μὴ προκαλῶν, μὲ τὸ πρᾶον καὶ τὸ φιλοσοφικὸν του ἦθος, οὐδενὸς τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀντιπάθειαν. Διέπρεψε τόσον εἰς τὴν ἐπιστήμην ὅσον καὶ εἰς τὴν πολιτικήν. Ἀλλ' ἔζη πολὺ περισσότερον εἰς τὴν ἀτάραχον τῆς ἐπιστήμης σφαῖραν, ἡ δὲ ἀνάμιξίς του εἰς τὴν πολιτικὴν ἔφερε καὶ αὐτὴ τὴν σφραγῖδα μᾶλλον τῆς ἐπιστημονικῆς ἀπαθείας καὶ ἀντικειμενικότητος. Δι' αὐτὸ ἠγαπᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο ἀπὸ ὅλους ἀδιακρίτως καὶ ὅταν πρό τινων ἐτῶν ἀνεζητεῖτο κοινὸς τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ὑποψήφιος διὰ τὸ ἀνώτατον τῆς πολιτείας ἀξίωμα, πᾶσαι τῆς κοινῆς γνώμης αἱ ἀποχρώσεις συνηντήθησαν ἐν τῷ προσώπῳ του. Δι' αὐτὸ ἐσχάτως ἐθεωρήθη παρὰ πάντων ὡς ὁ ἐνδεδειγμένος νὰ ἀναλάβῃ καὶ νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὸ ἔργον τῆς ἐσωτερικῆς συμφιλιώσεως. Ὁ πρόωρος καὶ ἀδόκητος θάνατός του τὸ διέκοψε. Τὸ ἔθνος δὲν θὰ λησμονήσῃ τὰς πρὸς αὐτὸ ὑπηρεσίας τοῦ ἐπιλέκτου τέκνου του

Ὅλως διάφορος ὑπῆρξεν ὁ προσωπικὸς χαρακτὴρ καὶ ἡ πολιτικὴ σταδιοδρομία τοῦ Γεωργίου Κονδύλη. Ὀξὺς ἀπὸ φύσεως καὶ μαχητὴς γενναῖος καὶ ἀκατάβλητος εἰς τὰ πεδία τῶν ἐθνικῶν ἀγώνων διετήρησε καὶ εἰς τὴν πολιτικήν, τὴν ὁποίαν ἀπὸ 15ετίας ἐνεκολπώθη, τὸ πολεμοχαρές του μένος. Ἡ κοινὴ ἰδιαιτέρα πατρὶς μᾶς ἔφερε τὸν ἕνα πλησίον τοῦ ἄλλου ἡ ὁμοφροσύνη καὶ ἡ ὀξεῖα τοῦ ἐθνικοῦ δικαιώματος περίοδον μᾶς συνέδεσε, αἱ ἰδέαι μᾶς ἐχώρισαν. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει. Ἡ ἀντίθεσις δὲν θὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ τιμῶμεν πάντοτε τὴν μνήμην τοῦ διαπρεποῦς νεκροῦ καὶ τὰς ἐξαιρετικὰς του πρὸς τὴν πατρίδα ὑπηρεσίας.

Καὶ τώρα ὁ νεκρός μας ὁ ἄλλος, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος,

πρὸ τῆς μνήμης τοῦ ὁποίου φίλοι καὶ ἐχθροὶ ἂς ἀποκαλυφθῶμεν, διότι κανεὶς δὲν ταπεινώνεται κλίνων τὸ γόνυ ἐνώπιον προνομιούχων, ὡς ὁ Βενιζέλος, ἱστορικῶν μορφῶν. Εἰς τὸν βίον τῶν λαῶν δὲν ἐμφανίζονται συχνὰ μεγάλοι ὡς αὐτὸς δημιουργοὶ καὶ ἐμψυχωταὶ τῶν ἐθνῶν. Μία τῆς πολυκυμάντου δράσεώς του ἐξεζητημένη ἀνάλυσις θὰ ἠδύνατο ἀναμφιβόλως νὰ ἀποκαλύψῃ καὶ σημεῖα ἀσθενῆ. Ἀλλὰ σκιάς, τὸ εἶπον ἤδη, παρουσιάζουν καὶ τὰ φωτεινότερα τῶν ἄστρων, ὁ κόσμος ὅμως ἀντιπαρερχόμενος πρὸ αὐτῶν χαίρεται τὸ φεγγοβόλημά των καὶ ἡ ζωὴ ἀναθάλλει καὶ πλαταίνει ἀπὸ τὴν θαλπωρήν των. Καὶ ἐπλάτυνεν ὄντως ἡ ζωὴ τῆς πατρίδος μας ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ μεγάλου της ἡγέτου.

Ἀφ' ὅτου σφριγῶν ἀκόμη νέος ἤρχισεν ἀπὸ τὴν Κρήτην τὴν καταπληκτικήν του σταδιοδρομίαν δὲν ἀπήλαυσεν ὑποθέτω μιᾶς στιγμῆς ἠρεμίαν καὶ ἄνεσιν. Ἦτο δι' αὐτὸν κυριαρχοῦσα φυσιολογικὴ λειτουργία ἡ ἀνάγκη τῆς δράσεως καὶ τῆς δημιουργίας. Αἱ μεγαλεπήβολοι τῆς διανοίας του συλλήψεις, διαδεχόμεναι ἡ μία τὴν ἄλλην καὶ ἐπεκτεινόμεναι εἰς κάθε σταιρᾶν ἐνεργείας ἐκράτουν ὅλας τῆς ὑπάρξεώς του τὰς χορδὰς εἰς διαρκῆ ἔντασιν ἕως ποὺ νὰ μεταβληθοῦν οἱ ὁραματισμοί του εἰς ζῶσαν πραγματικότητα Καὶ μετεβλήθησαν ὄντως οἱ ὁραματισμοὶ του, ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον, μὲ τὴν δύναμιν τὴν ἀκαταγώνιστον καὶ τὴν γοητείαν ποὺ ἀσκεῖ ἡ θεία τοῦ πνεύματος ἀκτινοβολία, μετεβλήθησαν, λέγω, εἰς πραγματικότητα ὑπερβαίνουσαν καὶ τὴν τολμηροτέραν φαντασίαν. Τόσης ἀπὸ φύσεως συνήρπαζε καὶ συνεκράτει συγχρόνως τὸν λαόν, συνήρπαζε τοὺς σοφοὺς ὅσον καὶ τοὺς ἁπλοϊκούς ἀνθρώπους, τοὺς ἰσχυροὺς ὅσον καὶ τοὺς ἀδυνάτους, τοὺς ὁμογενεῖς ὅσον καὶ τοὺς ξένους. Διὰ τῆς γοητείας του κατώρθωνε νὰ διαμορφώνῃ ἐδῶ καὶ ἀνὰ τὸν κόσμον ὁλόκληρον τὴν ἀτομικὴν καὶ ὁμαδικὴν ψυχολογίαν εἰς ὄργανον τῶν ἐθνικῶν πόθων, εἰς δύναμιν ἀναπλαστικὴν τῶν ἠθῶν, τῶν ἀντιλήψεων καὶ τῶν θεσμῶν. Ἔτσι ἐκίνει τὴν ἄλκιμον τοῦ ἔθνους νεότητα πρὸς θυσίας ὑψίστας, πρὸς ἐπικὰς ἐξορμήσεις, τὰς ὁποίας ἐπεσφράγιζαν οἱ θρίαμβοι τῶν ἐθνικῶν μας δικαίων εἰς τὰς διεθνεῖς ἀποφάσεις καὶ τὰ διπλωματικὰ συνέδρια, ὅπου ἐλάμπρυνε τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα μὲ τὸ σπινθηροβόλημα τῆς μεγαλοφυΐας του. Ἔτσι παρεσκεύαζε καὶ ἔφερεν εἰς πέρας, ἔνθερμος τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν ἀπόστολος, τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀγῶνάς του ἢ ἀβιάστως ἐπέβαλλε τὰς μᾶλλον ρηξικελεύθους ἐσωτερικὰς μεταρρυθμίσεις ἢ ἀκόπως ὑπέτασσεν εἰς τοὺς κανόνας τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐρυθμίας καὶ τὰς μᾶλλον ἀτιθάσσους ροπάς. Ἔτσι τέλος ἡ πατρίς μας εἶδε χάρις εἰς αὐτὸν ἡμέρας ἀφθάστου δόξης καὶ εἰσῆλθε γοργῶς εἰς τὸν δρόμον τῆς λαμπροτέρας ἀναγεννήσεως. Τὰ ἐδαφικά της ὅρια ἐπλάτυναν καὶ ἐπεξετάθησαν παντοῦ ὅπου ὁ τρισχιλιετὴς τοῦ ἔθνους βίος εἶχεν ἐναποθέσῃ τὴν σφραγῖδα τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, εἰς ὅλα τὰ σημεῖα πέσυε τῶν ὁποίων ἐπλέκοντο ἐπὶ χρόνους καὶ χρόνους τὰ ὀνειροπολήματα καὶ οἱ θρῆνοι τοῦ γένους.

Καὶ μαζὺ μὲ τὰ ἐδαφικὰ ὅρια ἐπλάτυναν καὶ οἱ πνεύματικοὶ τοῦ ἔθνους ὁρίζοντες. Τοὺς νεκροὺς τύπους, τὰς προλήψεις, τὰ χαῦνα αἰσθήματα, τοὺς κενοὺς λόγους ἀντικατέστησαν τὸ ψυχικὸν τοῦ λαοῦ σφρῖγος, ὁ οἶστρος τῶν ἔργων καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον διεχύθη ἀνὰ τὴν χώραν καὶ ἐφώτισε καὶ κατηύθυνε τὰς λειτουργίας τοῦ Κράτους καὶ τὴν κοινωνικὴν θρᾶσιν. Αἱ μεγάλαι, αἱ μοχθοῦσαι λαϊκαὶ τάξεις εἰς τὴν ὕπαιθρον καὶ εἰς τὰς πόλεις ἔπαυσαν νὰ στένουν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς οἰκονομικῆς δουλείας καὶ ἀπέκτησαν τίτλους καὶ δικαιώματα ἀναφαίρετα ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν τοῦ πολιτισμοῦ. Αἱ τρεῖς μεγάλαι ἐσωτερικαὶ μεταρρυθμίσεις, ἡ ἀγροτική, ἡ ἐργατικὴ καὶ ἡ ἐκπαιδευτική, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐθνικὴ ψυχολογία καὶ ἡ ἑλληνικὴ διανόησις ἐστράφησαν πρὸς ὑγιεστέρους προσανατολισμοὺς καὶ ἐξησφαλίσθη ἡ ἀρτιωτέρα τῶν νεωτέρων γενεῶν διαπαιδαγώγησις, αἱ τρεῖς αὗται, λέγω, θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις θὰ μένουν μαζὺ μὲ τὰ ἐθνικὰ τρόπαια μνημεῖα ἀθάνατα τῆς μεγαλουργίας τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

Τὸ ὅλον του ἔργον, ἀπαύγασμα ἑνὸς ὑπερόχου πρακτικοῦ ἰδεαλισμοῦ πατριωτικοῦ καὶ ἀνθρωπίνου, ἔργον σχεδιασθὲν μὲ ὅλην τὴν ἀπαράμιλλον ἐνέργειαν, τὴν τόσον γνώριμον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Βουλευτηρίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπηχοῦν ἀκόμη αἱ ἀναπάλσεις τῶν λόγων του, ἀναπάλσεις ποὺ ἐβύθιουν ἕως τὰ μύχια τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν του καὶ ἐγαλβάνιζον τὰ πλήθη, ἔργον μετουσιωθὲν εἰς πραγματικότητα μὲ ὅλην τὴν ὁρμὴν καὶ συγχρόνως ὅλην τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἐκτελέσεως, τὴν οἰκείαν εἰς αὐτόν, τὸ ὅλον του, λέγω, μεγαλόπνευστον ἔργον θὰ παραμείνῃ διὰ παντὸς ὡς εἷς τῶν λαμπροτέρων σταθμῶν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους.

Ἐὰν ποικίλα αἴτια δὲν ἐπέτρεψαν νὰ περιέλθῃ τοῦτο ἀκέραιον εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς καὶ ὅ,τι ἐν τούτοις ἐξ αὐτοῦ ἀπέμεινε εἶναι μέγα καὶ ἱκανὸν νὰ ἀσφαλίσῃ εἰς τὴν πατρίδα μας περίλαμπρον ἐκπολιτιστικὴν σταδιοδρομίαν. Ἀπόρασίς μας ἂς εἶναι νὰ μὴ ἀφίσωμεν τὰ χαμαίζηλα πάθη νὰ τὸ ὑποσκάψουν βαθύτερον, ἀλλὰ νὰ ἀφιερώσωμεν εἰς αὐτὸ ὅλην μας τὴν στοργὴν διὰ νὰ προαχθῇ μὲ κοινὴν προσπάθειαν εἰς αἴγλην. καὶ δύναμιν. Τὸ φωτεινὸν παράδειγμα τοῦ ἐνδόξου τῆς Κρήτης τέκνου θὰ εἶναι πάντοτε ζωντανὸν διὰ νὰ ὁδηγῇ τὸ ἔθνος πρὸς τὰ γενναῖα αἰσθήματα, πρὸς τὰ μεγάλα ἔργα, πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὴν εὐημερίαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Ἀγροτικοῦ καὶ Ἐργατικοῦ κόμματος.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Οἱ προαγορεύσαντες ὑπῆρξαν ὁμολογουμένως ἑρμηνεῖς τῆς βαθείας θλίψεως ποὺ συνέχει τὸ Ἔθνος ἐξ αἰτίας τῶν θανάτων ποὺ ἔπληξαν τὸν πολιτικὸν κόσμον. Συμμεριζόμεθα καὶ ἡμεῖς τὴν λύπην τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος διὰ τὴν ἀπώλειαν ἑνὸς τῶν διακεκριμένων μελῶν του, τοῦ βουλευτοῦ Τρικκάλων Σπυρίδωνος Ταλιαδούρου, ὁ ὁποῖος εἶχε κατακτήσῃ τὴν συμπάθειαν ὅλων τῶν μελῶν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας.

Συμμεριζόμεθα ἐπίσης τὸ πένθος τοῦ Ἐθνικοῦ Ριζοσπαστικοῦ κόμματος, πρὸς τὸ ὁποῖον ἐκφράζομεν εἰλικρινῆ συμπάθειαν διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ Ἀρχηγοῦ του, ὁ ὁποῖος πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὴν πολιτικήν, ἀφιερώσας τὴν ζωήν του εἰς τὸν στρατόν, προσέφερεν ὁμολογουμένως ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν Πατρίδα κατὰ τοὺς τελευταίους ἀπελευθερωτικοὺς πολέμους, τὰς ὁποίας μὲ εὐγνωμοσύνην θὰ ἀναμιμνήσκεται πάντοτε τὸ Ἔθνος.

Ὁ θάνατος τοῦ Κωνσταντίνου Δεμερτζῆ ὑπῆρξεν ἐπίσης μεγάλη ἀπώλεια. Εἰς μίαν δύσκολον στιγμὴν τοῦ δημοσίου βίου μας ἀφιέρωσεν ὅλας του τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸ Ἔθνος. Συνεβούλευε πρὸς τοῦτο σπάνια προσόντα, ἐξαιρετικὴν ἀκαδημαϊκὴν ἐπίδοσιν—ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἐπιστημονικὰς κορυφὰς τοῦ τόπου—ἀκέραιον καὶ πρᾶον χαρακτῆρα μὲ γνῶσιν τῶν πολιτικῶν ζητημάτων καὶ πολιτικὴν πεῖραν ἐν γένει.

Ἐμόχθησε διὰ νὰ ἐπανέλθῃ τὸ Κράτος εἰς τὴν εὐθεῖαν τροχιάν του, γὰ περιορισθοῦν αἱ ἐκατέρωθεν ὀξύτητες καὶ ἀβιαλλαξίαι, νὰ ἀποκατασταθῇ δικαιοσύνη εἰς τὸν τόπον καὶ εὕρῃ τὴν ἡσυχίαν του ὁ λαός. Ἡ προσπάθειά του, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφιέρωσεν ὅλας του τὰς δυνάμεις καὶ ὅταν ἀκόμη ἀντελαμβάνετο ὅτι τὸν ἐγκατέλειπαν δὲν ἀπέβη εὐτυχῶς ἄκαρπος. Ὅμως εἰς τὸ τέλος ἔπεσεν, ὡς πιστὸς στρατιώτης, εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος. Ἡ μοῖρα δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀφίσῃ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον του. Διὰ τὸν θάνατόν του πενθεῖ ἡ πανεπιστημιακὴ νεότης, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὑπέροχος διδάσκαλος καὶ ὁδηγός, ἡ Νομικὴ Σχολὴ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ Πανεπιστημίου τῆς ὁποίας ἦτο διαπρεπὲς μέλος, μαζὺ μὲ ὅλους τοὺς νομικοὺς τοῦ τόπου καὶ τέλος ὁ πολιτικὸς κόσμος τὸν ὁποῖον ἐτίμησε μὲ τὴν συμμετοχήν του εἰς τὸν δημόσιον βίον μας.

Ὁ θάνατος τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου ἔρριψεν εἰς βαθὺ πένθος ὄχι μόνον τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, τοῦ ὁποίου ἦτο ὁ ἱδρυτὴς καὶ ἀπαράμιλλος ἡγέτης, ἀλλ' ὁλόκληρον τὸν Ἑλληνισμόν.

Εἰς μίαν ἐξαιρετικὰ κρίσιμον περίοδον τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ κριθοῦν αἱ τύχαι μας, ἡ εὔνοια, ἠμπορεῖ νὰ εἴπῃ κανείς, τῆς θείας προνοίας ἔστειλε τὸν Βενιζέλον, διὰ νὰ βοηθήσῃ τὸ πολυπαθὲς Ἔθνος μας νὰ διεξάγῃ τὸν τιμιώτερον ἀγῶνα ποὺ ἔχει νὰ διεξαγάγῃ κάθε Ἔθνος, τὸν ἀγῶνα τῆς ἀπελευθερώσεως, τῆς ἀποκαταστάσεώς του.

Ἀφοῦ ἐλάμπρυνε τὴν ἱστορίαν τῆς ἰδιαιτέρας του Πατρίδος, τῆς ἡρωϊκῆς Κρήτης μὲ ἀγῶνας ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως μὲ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα, ἦλθεν ἐδῶ ὅταν ἐκινδύνευε νὰ ἐξατμισθῇ τὸ ἀνορθωτικὸν κίνημα τοῦ 1909. Εἶχεν ἐξαιρετικὴν ἱκανότητα νὰ διαγινώσκῃ τοὺς καιρούς, νὰ ἐμπνέῃ τὸν λαόν, νὰ συγκεντρώνῃ τὰς ζωτικωτέρας δυνάμεις τοῦ τόπου καὶ τὴν τόλμην, νὰ βαδίζῃ πρὸς τὰ ἐμπρὸς εἰς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν πόθων τοῦ λαοῦ. Ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὰ ἰδανικὰ τοῦ ἀνορθωτικοῦ ἐκείνου κινήματος, ποὺ εἶχαν πηγάσει ἀπὸ τὰς ἀγνοτέρας συνειδήσεις εἰς τὸν στρατὸν καὶ τὸν λαὸν καὶ ἀφιέρωσεν ὅλας τὰς ὑπερόχους δυνάμεις του πρὸς ἐξυπηρέτησίν των. Ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην ἡγεσίαν του ἀνασυνεκροτήθησαν αἱ δημόσιαι ὑπηρεσίαι, ἐπαγιώθη ἡ εὐνομία εἰς τὴν Χώραν, ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ λειτουργίαι τοῦ Κράτους καὶ αἱ ἀνάγκαι τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἤρχισαν νὰ ἱκανοποιῶνται. Τὸ Κράτος ἔγινε περισσότερον ἀπὸ πρὶν ἀντιλήπτωρ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν πολιτῶν, κατέστη λαϊκώτερον, κοινωνικώτερον. Ἡ μεταβολὴ ὑπῆρξε μεγίστη καὶ ἐπέδρασε θαυματουργῶς εἰς τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν, τῶν ὁποίων ἀνεπτερώθη τὸ φρόνημα ἐκρατύνθη ἡ αὐτοπεποίθησις καὶ ἠὔξησεν ἡ πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπη. Ὑπὸ τοὺς εὐνοϊκοὺς αὐτοὺς ὅρους ἐτόλμησε νὰ ὁδηγήσῃ τὸ Ἔθνος εἰς τοὺς ἀπελευθερωτικούς του ἀγῶνας. Εἰς τοῦτο δὲν παρεσύρθη ἀπὸ τυφλὸν πατριωτικὸν ἐνθουσιασμὸν οὐδὲ ἀπὸ καμμίαν φυσικὴν ροπὴν πρὸς ἐξωτερικὰς περιπλοκάς. Ἡ ἐξωτερική του πολιτική, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξεδηλώθη περισσότερον ἡ πολιτικὴ του μεγαλοφυΐα, ὑπῆρξε προϊὸν ὡρίμου σκέψεως καὶ ἐβασίσθη πάντοτε εἰς τὴν διπλωματικὴν προπαρασκευὴν τοῦ ἐδάφους διὰ τοὺς ἀπελευθερωτικοὺς πολέμους καὶ προετοιμασίαν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων. ἐπλαισιώθη δὲ ἀδιαλείπτως ἀπὸ πνεῦμα διαλλακτικόν, συμβιβαστικὸν πρὸς ἀπορρύγὴν θυσιῶν καὶ περιφρούρησιν τῶν κεκτημένων καρπῶν τῶν ἀγώνων τοῦ ἔθνους.

Ἔτσι ἐξησφαλίσθησαν αἱ ἐθνικαὶ νίκαι, ἡ ἐθνική μας ἀποκατάστασις, μὲ τὴν ὁποίαν εἶναι καὶ θὰ μείνῃ ἀρρήκτως συνδεδεμένον τὸ ὄνομά του.

Τὸ μέγα ἔργον δὲν τὸ ἐπετέλεσε βέβαια ὁ Βενιζέλος μόνος. Ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος συνεισέφερεν ὅ,τι εἶχε καλλίτερον. Ἀλλ' ἡ ἱστορία θὰ διακηρύσσῃ πάντοτε ὅτι αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ κυριώτερος συντελεστής του. Εἰς τοὺς μακροὺς καὶ σκληροὺς του, ὁ Βενιζέλος, ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς ἀνορθώσεως τοῦ Κράτους, ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ Λαοῦ καὶ τῆς Ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως ἦλθεν εἰς ὀξυτάτας ἀντιθέσεις πρὸς πολλούς, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἀντιθέσεις αἱ ὁποῖαι κατέστησαν εἰς τὸ τέλος τὸν βίον τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς πραγματικὴν τραγῳδίαν. Διὰ τὰς ἀντιθέσεις αὐτὰς τὰς μοιραίας ἔπταισαν καὶ οἱ ἄλλοι ἔπταισε καὶ ὁ ἴδιος. Ἦτο καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος καὶ κανεὶς θνητὸς δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένος ἀτελειῶν, κανεὶς ἀλάθητος.

Ἀλλ' ὅπως εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ εἰς τὰς τέχνας οἱ δημιουργοὶ κρίνονται ἀπὸ τὰ καλλίτερα ἔργα των, ὅπως τῶν ὀρέων τὸ ὕψος ὁρίζεται ἀπὸ τὴν ὑψηλοτέραν κορυφήν των ἔτσι καὶ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ἡ ἀξία κρίνεται ἀπὸ τὴν πλέον μεγαλουργὸν τὴν πλέον δημιουργικὴν δρᾶσιν των, ἡ ὁποία μένει κτῆμα τῶν ἐπερχομένων γενεῶν. Καὶ κάθε Ἕλλην, ὅταν μὲ ἀπροκατάληπτον βλέμμα προσβλέπει τὸ μέγα δημιουργικὸν ἔργον τοῦ Βενιζέλου, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ καταλαμβάνεται ἀπὸ θαυμασμὸν καὶ εὐγνωμοσύνην. Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ ἀνήκει εἰς τὸ Ἔθνος χωρὶς καμμίαν διάκρισιν καὶ καλεῖ πάντας τοὺς Ἕλληνας νὰ τὸ στερεώσουν καὶ νὰ τὸ συνεχίσουν. Ἐὰν τὰ ἐξωτερικὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος ἔχουν διαγραφῇ ὁριστικῶς, διὰ τὴν ἐσωτερικὴν τελειοποίησιν, τὴν ἐξύψωσιν δὲν ἔχουν οὐδὲ δύνανται νὰ τεθοῦν ὅρια. Τὰ κατορθώματα ποὺ ἐπετέλεσε τὸ Ἔθνος ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου καλοῦν πάντας ἡμᾶς ν' ἀφιερώσωμεν ὅλας μας τὰς δυνάμεις διὰ νὰ ἐξυψωθῶμεν καὶ ὡς Ἔθνος καὶ ὡς Λαὸς καὶ ὡς Κράτος Δικαίου καὶ ὡς Κράτος Κοινωνικόν, ὡς σύνολον διαρκοῦς ἀνθρωπιστικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναγεννήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἀγροτικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος.

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ. Ὁ Γεώργιος Κονδύλης ὑπῆρξε μία ἰσχυρὰ φυσιογνωμία, μὲ ἔντονον σταδιοδρομίαν, ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ πεδίου.

Ἐπέδειξεν εἰς σειρὰν μαχῶν καὶ ἀπολυτρωτικῶν ἀγώνων ἀπαραμιλλητότητα, γενναιότητα καὶ ἐξιδίτητα ἐξαιρετικήν, κατατάξας ἐξέχουσαν θέσιν διὰ τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι ἐκ τῆς ἀξιομνημονεύτου σταδιοδρομίας του τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς στρατιωτικῆς θὰ παραμένουν ἀστάσιαστοι εἰς τὴν μνήμην τῶν μεταγενεστέρων.

Συμμεριζόμεθα καὶ ἡμεῖς πρὸς τούτοις τὴν θλῖψιν διὰ τὸν θάνατον ἑνὸς ἐκλεκτοῦ μέλους τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ τοῦ Σπ. Ταλιαδούρου.

Ὁ Κ. Δεμερτζῆς ἐπεστρατεύθη διὰ ν' ἀναλάβῃ τὰ ἡνία τῆς κυβερνήσεως εἰς μίαν δυσκολον καμπὴν καὶ ἀνάγκην κατευναμοῦ τοῦ πολιτικοῦ σάλου, μὲ τὴν ἐπίγνωσιν πάντων, ὅτι ἦτο ὁ ἐνδεδειγμένος πρὸς τοῦτο, σώφρων καὶ στιβαρὸς ἄνθρωπος. Καὶ ὁ ἐκλιπὼν πρωθυπουργὸς παρὰ τὴν σοβαρὰν ἀσθένειάν του, ἐνέμεινεν ἐπιτυχῶς μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς εἰς τὴν ἀκαυθάδη ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑψηλοῦ καθήκοντος.

Θὰ μείνῃ ἀλησμόνητος ἡ ὑπηρεσία του αὐτὴ πρὸς τὸ κράτος.

Ὑπῆρξεν αὖτη τὸ κορύφωμα τῆς μακρᾶς καὶ κοινωφελοῦς σταδιοδρομίας του, ἡ ὁποία συνεδύαζε τὴν γόνιμον ἀκαδημαϊκότητα μὲ τὴν πολιτικὴν ὀξυδέρκειαν καὶ εὐστροφίαν. Χαρακτὴρ ἀκέραιος καὶ λεπτὴ ἰσορροπημένη διάνοια, ὁ Δεμερτζῆς, ἔχει χαραχθῇ ἀνεξιτήλως εἰς τὴν μνήμην ὅλων μας.

Τοῦ Βενιζέλου τὸ ἔργον εἶναι τόσον ἐκτεταμένον, φωτεινόν, καὶ περίοπτον, ὥστε θὰ ἐπερίττευεν ἡ ἔξαρσίς του.

Ἐξ ἀντιθέτου ματαία ὑπῆρξε πάντοτε ἡ μονομερὴς μεγαλοποίησις ἀσθενῶν τινων σημείων, τὰ ὁποῖα δὲν λείπουν καὶ ἀπὸ τοὺς μεγαλουργεστέρους ἄνδρας καὶ τὰ ὁποῖα σημεῖα εἶναι ὁρατὰ μόνον ἐκ τοῦ πλησίον, ἀπὸ τοὺς συγχρόνους, σβύνουν δὲ ἐξ ἀποστάσεως καὶ ἐξαλείφονται διὰ τοὺς μεταγενεστέρους, ὅταν, μετὰ θάνατον, ἀτονήσῃ ἡ ἀντίδρασις καὶ τὸ πάθος, τὸ ὁποῖον μοιραίως προκαλεῖται ἀπὸ τὴν ἔντονον δημιουργικὴν δρᾶσιν τῶν μεγάλων καὶ ὅταν συναρμολογηθοῦν τὰ σημεῖα αὐτὰ καὶ αἱ λεπτομέρειαι μὲ τὰς μεγάλας γραμμὰς καὶ κατευθύνσεις καὶ ἐξετασθοῦν ἐν συναρτήσει πρὸς αὐτὰς τὰ αἴτια καὶ οἱ σκοποὶ ὅλων τῶν πράξεων. Τότε εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἐκτιμηθῇ ὁλοθύμως ἡ δημιουργία τοῦ Βενιζέλου ἐν τῷ συνόλῳ της ἀπὸ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς Ἕλληνας, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν σημερινὴν μεγάλην πλειονότητα αὐτῶν, ἐν ἁρμονίᾳ δὲ καὶ πρὸς τὴν παγκόσμιον ἀντίληψιν καὶ κρίσιν.

Ἡ φήμη τοῦ Βενιζέλου διὰ τὴν ἐπιβλητικήν του δρᾶσιν ἐν Κρήτῃ ἐπτερύγιζεν ἤδη εἰς τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα, ὅταν ὁ λαός, ταπεινωμένος ἀπὸ τὴν ἧτταν τοῦ 1897 καὶ ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν κομματικὴν καὶ κρατικὴν κατάπτωσιν, εἶχεν ἐξεγερθῇ τὸ 1909 μὲ τὸ πρῶτο σύνθημα τῶν ἀξιωματικῶν. Μεταπληθεὶς μετ' ὀλίγον ὁ Βενιζέλος κατηύθυνε τὸν συγκεχυμένον καὶ ἀκατεύθυντον ἐκεῖνον λαϊκὸν πόθον ἀνορθώσεως, ἐνεψύχωσε καὶ ἀνέστησε τὰ πλήθη πιστεύσαντα μὲ φανατισμὸν εἰς τὸ δαιμόνιόν του. Ἐπακολουθεῖ ἡ τολμηρά του ἀπόφασις

τῆς βαλκανικῆς συμμαχίας καὶ ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Τουρκίας, ἡ εὔστοχος καὶ ραγδαία στροφὴ κατὰ τῆς Βουλγαρίας. Ἡ νίκη ἐπιστέφει τὴν πολιτικὴν τοῦ μεγάλου ἀνδρός.

Εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον ὁ Βενιζέλος καθορίζει μὲ τὴν φωτεινὴν προοπτικήν του τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς ἐξόδου ἐκ τῆς οὐδετερότητος εἰς τὸ πλευρὸν τῶν συμμάχων. Μὲ ἀδάμαστον πίστιν παραμερίζει τὰ ἐμπόδια εἰς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν καὶ σύρει τὸ Ἔθνος πάλιν πρὸς τὴν νίκην. Ἀλλ' ἡ ἡρωϊκὴ αὐτὴ πρᾶξις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συντελεσθῇ, χωρὶς τὴν τραχεῖαν, δυστυχῶς, θυσίαν, τὸν ἐσωτερικὸν διχασμόν. Παρὰ τὰς τραγικὰς συνεπείας τοῦ διχασμοῦ αὐτοῦ ἡ μεγεθυνθεῖσα χάρις εἰς τὴν μεγαλεπήβολον ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τοῦ ἐκλιπόντος ἀνδρὸς Ἑλλὰς παραμένει ὑπερδιπλασία τῆς παλαιᾶς. Πρέπει νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι σύμφωνα μὲ τὸν διακαῆ πόθον καὶ ἐκείνου θὰ γαληνεύσῃ πλέον ἡ Χώρα καὶ θὰ προαχθῇ. Δὲν θέλω νὰ ἐνδιατρίψω περισσότερον εἰς τὰς λαμπρὰς σελίδας τῆς ἱστορίας ποὺ φέρουν τὴν σφραγίδα του. Θὰ προσθέσω μόνον εἰς ἀδρὰς γραμμὰς ὅτι ὁ Βενιζέλος δὲν κατέβαλε μόνον θαυμασίαν προσπάθειαν κατὰ τὰ πρῶτα ἰδίᾳ ἔτη τῆς διακυβερνήσεώς του διὰ νὰ ἀναστηλώσῃ ἕνα Κράτος δικαίου, ἀλλὰ ὑπῆρξεν ὁ Κυβερνήτης ὁ ὁποῖος συνεπόνεσε μὲ ἐαθὺ κοινωνικὸν αἴσθημα τὰ παραμερισμένα λαϊκὰ δίκαια καὶ μὲ τὰ στιβαρά του χέρια ἐπέβαλε,βοηθούμενος ἀπὸ τοὺς συνεργάτας του, παρὰ πάσαν ἀντίδρασιν, τὴν ἐργατικὴν νομοθεσίαν, τὴνἀγροτικὴν μεταρρύθμισιν,τὴν νομοθεσίαν τῶν συνεταιρισμῶν, τὴν προοδευτικὴν ἄμεσον φορολογίαν, τὴν ἐκπαιδευτικὴν προσπάθειαν καὶ βραδύτερον τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις καὶ τόσα ἄλλα μέτρα ὑπὲρ τῆς Γεωργίας καὶ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας ἐν γένει καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῆς μάζης. Διήνοιξε πρῶτος διὰ τῶν νομοθετημάτων του νέας ὁδοὺς εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ οἰκονομικὴν πολιτικήν, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς φιλελευθέρας ἰδεολογίας του, αἱ δὲ ὁδοὶ αὗται κατ' ἀνάγκην φέρουν πρὸς τὴν συνέχισιν, περαιτέρω βελτίωσιν καὶ ὁλοκλήρωσιν βαθμηδὸν τῆς δικαίας μερίμνης ὑπὲρ τοῦ ἐργαζομένου πληθυσμοῦ. Ἀλλ' ἡ ἀκτινοβολία του ἐκτείνεται εὐρύτερον, πέραν τῶν ἑλληνικῶν ὁρίων, ὡς ἀνομολογεῖται ἀμερολήπτως ἀπὸ τοὺς ξένους, τονίσαντας ὅτι ὁ ρόλος τοῦ Βενιζέλου δὲν περιωρίζετο ἐντὸς μόνης τῆς πατρίδος του καὶ ὅτι κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τῆς εἰρήνης καὶ τὰ μετ' αὐτὴν ἔτη, ὑπῆρξεν εἷς τῶν τριῶν ἢ τεσσάρων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Εὐρώπης ποὺ ἤσκησαν τὴν μεγαλυτέραν ἐπιρροήν. Καὶ πράγματι συναισθανόμεθα πάντες βαθύτερον τὸ μέγα κενόν, ποὺ ἀφίνει ὁ θάνατος τοῦ πεπειραμένου καὶ ἀσφαλοῦς ὁδηγοῦ εἰς τὴν ὥραν ἀκριβῶς τῆς δεινῆς κρίσεως τῶν διεθνῶν προβλημάτων καὶ τῶν νέων ζυμώσεων, εἰς τὴν ὥραν τῆς δυσχεροῦς θέσεως εἰς ἣν περιέστη ἡ χώρα μας. Ρωμαλέος καὶ νικηφόρος ἀρχηγός, ἐμψυχωτὴς τοῦ Ἔθνους, ἀναμορφωτὴς καὶ καινοτόμος ὁ Βενιζέλος, ῥήτωρ πραγματολόγος ἀποστέργων τὰς ἄνευ οὐσίας, ὡραίας μόνον φράσεις, ἀκατάβλητος μαχητής, συναρπάσας καὶ κατακτήσας τὸ Κοινοβούλιον, θὰ ἀνυψωθῇ ἀκόμη ὑψηλότερα εἰς τὴν ψύχραιμον κρίσιν τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ξενίζωνται διὰ τὸ ἀνθρώπινον φαινόμενον τῆς ἐχθρότητος, ποὺ προκαλεῖ, ἐπαναλαμβάνω, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν λατρείαν ἡ ἄτεγκτος καὶ ἡ δημιουργικὴ δύναμις τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Ἡ ἐξαιρετικὴ μορφὴ τοῦ Βενιζέλου θὰ φωτίζῃ ὡς ἄσβεστος φάρος, τὰς ἀπωτάτας ἐξελίξεις τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Δαρβέρης.

Ν. ΔΑΡΒΕΡΗΣ. Οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες κρίνονται ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ μόνον ἀμερολήπτως.

Ὁ συγχρονισμὸς τῶν γεγονότων πρὸς καταστάσεις κομματικάς, συμβάλλει ὥστε τὴν ἀμερόληπτον κρίσιν τῶν συγχρόνων νὰ ἐπηρεάζῃ ἡ κομματικὴ θέσις καὶ νὰ καθιστᾷ συνεπῶς μεροληπτικὴν καὶ λίαν ἐπικίνδυνον καὶ λίαν ἐπηρεασμένην τὴν σύγχρονον περὶ αὐτῶν κρίσιν.

Μόνον λοιπὸν ὅταν ὁ πολιτικὸς παύσῃ νὰ ζῇ ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα νὰ κριθῇ πλέον ἐκ μόνων τῶν ἔργων του.

Ὁ Γεώργιος Κονδύλης. Ὑπῆρξεν ἀπὸ τὰ πρόσωπα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀπερροφήθησαν ἐξ ὁλοκλήρου μὲ μοναδικὴν σκέψιν των τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος ἐν τῇ γενικωτέρᾳ καὶ εὐρυτέρᾳ ἐννοίᾳ.

Μὲ τοιαῦτα ψυχικὰ ἰδιώματα εὑρίσκομεν τὸν νεαρὸν Γεώργιον Κονδύλην μαθητὴν ὅπου παρουσιάζεται ἀγὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θράκην καὶ παντοῦ ὅπου ἠδύνατο κάτι νὰ εἰσφέρῃ ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν δούλων.

Ὡς ἀξιωματικὸς δὲν ἠρκέσθη νὰ ὑπηρετήσῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πολέμων ὅταν τὸ σῶμά του ἐκαλεῖτο.

Μόλις ἡ Βόρειος Ἤπειρος κατὰ τὸ τέλος τοῦ πολέμου τοῦ 1912—13 ἐκινδύνευσεν ἀμέσως μεταξὺ τῶν πρώτων ἔσπευσεν ὁ Γεώργιος Κονδύλης ν' ἀγωνισθῇ διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἑλληνικοῦ τούτου τμήματος τῆς Ἠπειρωτικῆς γῆς.

Ὡς ἀντάρτης καὶ ὡς ἀξιωματικὸς καὶ πολεμιστὴς ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα εἰς ὅλα τὰ μέτωπα καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἀγῶνας.

Ὅταν τέλος ἐτελείωσαν οἱ πόλεμοι καὶ ἐτερματίσθησαν διὰ τὸν ἀνήσυχον πολεμιστὴν οἱ ἀγῶνες παρητήθη τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ διὰ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν πολιτικήν, φέρων ὡς ἐφόδια τὰ ἐκ τῶν μαχῶν τραύματα καὶ τὴν πλήρη αὐτοῦ ἀφοσίωσιν πρὸς τὰ ἰδανικὰ τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος.

Ὅσοι στενώτερον ἐπλησίασαν τὸν ἀείμνηστον Γεώργιον Κονδύλην θὰ ἀντελήφθησαν ὅτι ἐνώπιόν των εἶχον ἕνα ἄνθρωπον μὲ συγκεκριμένας πολιτικὰς κατευθύνσεις, μὲ ἀπόλυτον ἐπίγνωσιν τῶν λεπτομερειῶν ὅλων τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὴν Ἑλληνικὴν Κοινωνίαν. Ὑπῆρξεν ὁ πολιτικὸς ποὺ ἐγνώριζε τί θέλει καὶ πῶς νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ποὺ ἐζήτει. Τὴν ἔννοιαν τῆς Πατρίδος τὴν ἔθετεν πάντοτε ὑπεράνω κάθε πολιτειακοῦ συστήματος, κάθε τύπου. Ἡ σταθερότης καὶ ἡ ἐπιμονὴ μεθ' ὧν ὑποστήριζε τὰς ἀπόψεις του ἦσαν ἄκρως ἐξιδανικευμέναι. Ἀπολύτως γενναίως συνεζήτει καὶ ἐξήταζε τὰ πράγματα, ἀλλ' ὅταν πλέον κατέληγεν εἰς ἀπόφασιν δὲν ἐδυσκολεύετο νὰ λάβῃ κάθε μέτρον συντελεστικὸν τῆς ἐπιτυχίας. Ἡ ἀκριβολογία, ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ μελετηρότης του διεμόρφωσαν ἕνα πολιτικὸν χαρακτῆρα πρώτης τάξεως, ἕνα πολιτικὸν μὲ ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς του, ἕνα ἀρχηγὸν μὲ τὸ ἀπαιτούμενον κῦρος. Ψυχολόγος ἄριστος ἠδύνατο ν' ἀπευθύνεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ καὶ νὰ κινῇ τὴν πλέον εὐαίσθητον χορδὴν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος. Εἰς τοὺς ἀγῶνάς του δὲν ἐγνώριζε κόπωσιν καὶ κακουχίαν. Δὲν εἶχεν εἰς τὴν σκέψιν του τὸν ἐσταγμὸν οὔτε συνεπῶς τὴν ἀναβλητικότητα.

Ἀπέναντι τῶν ἀντιπάλων του ὑπῆρξε πάντοτε ἀνώτερος παθῶν. Ἐγνώρισα τὸν ἀείμνηστον ἀρχηγόν μου Γ. Κονδύλην εἰς στιγμὰς πολὺ κρισίμους καὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτοὺς μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ἐκτιμήσω καὶ τὸ ἀθάμαστον θάρρος του διὰ τὴν ἀνάληψιν εὐθυνῶν καὶ τὴν μετὰ φρονήσεως τόλμην του διὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν ἠθικήν του ἀντίληψιν διὰ τὴν διοίκησιν μετὰ χρηστότητος τοῦ Κράτους. Τὸ αἴσθημα τῆς φιλίας, τῆς ἐν συνεργασίᾳ ἀλληλεγγύης, τὸ εἶχεν εἰς βαθμὸν πολὺ μεγάλον ἀνεπτυγμένον. Ὁ Γεώργιος Κονδύλης μὲ φυσικὰ προσόντα Ἀρχηγοῦ παρὰ πολλὰ ἠθικήθη ἀσφαλῶς καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν. Τοῦτο ὅμως οὐδέποτε τὸν ἐμπόδισε νὰ κάμῃ μέχρι τέλους τὸ καθῆκόν του πρὸς τὴν πατρίδα, χωρὶς ἐχθρότητα καὶ μῖσος. Οἱ πολιτικοὶ ὅταν παύσουν πλέον νὰ ζοῦν, ἀποξενοῦνται ὅλων τῶν δικαιωμάτων των καὶ ὡς ἀτόμων ἀκόμη καὶ διατηροῦν ἀπεριόριστον μόνον τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἀξιοῦν ἀπὸ τοὺς ζῶντας δικαιοσύνην. Ἡ Ἱστορία μίαν ἡμέραν θὰ κρίνῃ τὸ ἔργον τοῦ Γεωργίου Κονδύλη καὶ θὰ ἀναγνωρίσῃ εἰς αὐτὸν τόσα πλεονεκτήματα καὶ τόσας ἱστορικὰς ὑπηρεσίας πρὸς τὴν πατρίδα,ὥστε δικαίως νὰ τάξῃ αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐπιφανεστέρων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ὑπηρέτησαν τὴν πα-

τρίδα των. Διὰ τοὺς ὀπαδούς του ὁ ἐκλιπὼν πολιτικὸς Ἀρχηγὸς κατέλιπε μίαν θέσιν ἐν τῇ Κοινοβουλευτικῇ καὶ πολιτικῇ ζωῇ τῆς χώρας ἀρκετὰ ἐπίζηλον. Ἂς ἐλπίσωμεν, ὅτι οἱ ἐπιζῶντες θὰ παραδειγματίζωνται ἀπὸ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ ἔργα τῶν θανόντων διὰ νὰ ἐνισχύωνται εἰς τὸ κοπιῶδες πράγματι ἔργον τῆς μετὰ φρονήσεως ἐξυπηρετήσεως τῆς πατρίδος.

Τὸ κόμμα τὸ Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν συμμερίζεται τὴν λύπην τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἀναμφισβητήτως συνέθεσε τὸ ὄνομά του μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς τελευταίας 20ετίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ στάδια, εἰς ὅλα τὰ διαδραματισθέντα γεγονότα, εἰς ὅλην ἐν γένει τὴν θρᾶσιν, ἡ ὁποία προέκυψε κατὰ τὴν διάρκειαν τόσων πολέμων καὶ τόσων ἱστορικῶν γεγονότων. Ἡ τελευταία πρᾶξις τοῦ ἐκλιπόντος πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ ἀποτελεῖ μίαν ὑπηρεσίαν πολὺ σπουδαίαν, μίαν ὑπηρεσίαν πολὺ μεγάλην διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα, ἡ ὁποία ἀσφαλῶς θὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ τὸν πολιτικὸν κόσμον καὶ ὑπάρχει ἐλπίς, ἡ διακαὴς ἐπιθυμία τὴν ὁποίαν διὰ τῆς τελευταίας του πράξεως ἐκφράζει, νὰ ἀποτελέσῃ τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπόν, τὸν πόθον καὶ τὴν σταδιοδρομίαν ὅλου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου οὕτως ὥστε μία περίοδος νὰ λησμονηθῇ καὶ νὰ ἐγκαινιασθῇ μία νεωτέρα ἐποχὴ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν Πατρίδα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Γκοτζαμάνης.

Σ. ΓΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ. Κύριοι Βουλευταί, ὁ θάνατος ἐφήρπασεν ἀπὸ τοῦ μέσου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου 4 ἄνδρας, τέσσαρας φυσιογνωμίας, διὰ τὰς ὁποίας θρηνεῖ σήμερον ὁ πολιτικὸς κόσμος. Οἱ προλαλήσαντες ἐξύμνησαν τὰς ἀρετὰς τῶν θανόντων. Ἐγὼ θὰ τονίσω ἰδιαιτέρως καὶ θὰ ἐκφράσω ἰδιαιτέρως τὸ αἴσθημα εὐγνωμοσύνης, τὸ ὁποῖον συνδέει ἡμᾶς τοὺς κατοίκους τῶν Νέων Χωρῶν πρὸς δύο ἐκ τῶν ἐκλιπόντων ἀνδρῶν. Ὁ Γεώργιος Κονδύλης νεώτατος, μόλις νεαρὸς ὑπαξιωματικὸς τοῦ ἐθνικοῦ στρατοῦ, ἔσπευσεν ἀμέσως εἰς τὴν φωνὴν τῆς Πατρίδος καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ νὰ διαλαλήσῃ εἰς τὰ βουνὰ καὶ τὰς πεδιάδας τῆς Μακεδονίας τὸ σύνθημα τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἠγωνίσθη, ηὐτύχησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν μαζὶ μὲ τὸν ἀπελευθερωτὴν Στρατόν. Μὲ αὐτὸ τὸ αἴσθημα εὐγνωμοσύνης συμμεριζόμεθα τὴν λύπην τοῦ ἀπορφανισθέντος κόμματος. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, τοῦ ὁποίου τὸ ἔργον παρεδόθη πλέον εἰς τὴν Ἱστορίαν, ὁ ὁποῖος ἀνεξαρτήτως τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῶν παθῶν τὰ ὁποῖα διήγειρεν ἡ μεγάλη του φυσιογνωμία ηὐτύχησε νὰ εὑρεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, εἰς μίαν ἔνδοξον περίοδον, ηὐτύχησε νὰ εὑρεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους καθ' ἣν στιγμὴν ἡ Ἑλληνικὴ νεότης μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀείμνηστον Στρατηλάτην Βασιλέα Κωνσταντῖνον ἐπήρχετο καὶ ἀπηλευθέρωνε τὴν Πατρίδα μας.

Ἡμεῖς κύριοι οἱ ὁποῖοι διεφωνήσαμεν εἰς τὴν πολιτικὴν πρὸς τὸν Βενιζέλον κλίνομεν εὐλαβῶς τὸ γόνυ πρὸ τοῦ μεγάλου νεκροῦ καὶ μὲ αἴσθημα εὐγνωμοσύνης συμμεριζόμεθα τὴν λύπην τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων.

Ὁ Βουλευτὴς Καρδίτσης Ταλιαδῶρος φίλος καὶ ἀγωνιστὴς τὸν ὁποῖον ὁ θάνατος ἁφήρπασε καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ ἀποδώσῃ ὅ,τι ἦτο δυνατὸν νὰ ἀναμένῃ ἐξ αὐτοῦ ὁ πολιτικὸς κόσμος καὶ ἡ χώρα, ἀφῆκε μεταξὺ τῶν φίλων κενόν.

Ὁ Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς τοῦ ὁποίου τὰς ἀρετὰς ἐξύμνησαν οἱ προλαλήσαντες ἐδέχθη μὲ κλονισμένην τὴν ὑγείαν νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν πατρίδα μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς. ἔδωσεν εἰς ἡμᾶς ὅλους τὸ παράδειγμα τῆς αὐτοθυσίας ἐν τῇ ἐξυπηρετήσει τῶν συμφερόντων τῆς χώρας, εἰργάσθη πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος καὶ τῆς συμφιλιώσεως. Ἂς εὐχηθῶμεν, κύριοι Βουλευταί, ὅτι τὸ ἔργον ἐκείνων καὶ τὸ σημερινὸν μνημόσυνον θὰ χρησιμεύσῃ πρὸς ὅλους ἡμᾶς ὡς παράδειγμα διὰ νὰ συνεχίσωμεν τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ὁμαλότητος, τὸ ἔργον τῆς ἀποκαταστάσεως, συνεργασίας τοῦ πολιτικοῦ κόσμου.

Ἐλπίζω, κύριοι, ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη θὰ χρησιμεύσῃ ὄχι μόνον ὡς πολιτικὸν μνημόσυνον, ἀλλὰ θὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ἀναβάπτισμα τῆς πολιτικῆς μας τακτικῆς καὶ θὰ βαδίσωμεν ὅλοι ἡνωμένοι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς πατρίδος, ὅπως ἐξυπηρέτησαν αὐτοὶ οἱ θανόντες, τῶν ὁποίων τὸ πολιτικὸν μνημόσυνον τελοῦμεν τὴν στιγμὴν ταύτην.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Συμμετέχομεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν εἰλικρινῆ καὶ βαθεῖαν ὀδύνην, τὴν ὁποίαν ἐκδηλώνει ὁλόκληρος ἡ Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία διὰ τὴν πρόωρον ἀπώλειαν τοῦ Κωνσταντίνου Δεμερτζῆ.

Ὑπῆρξεν ὁ Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς ἐκλεκτὸς ἄνθρωπος καὶ ἐπιφανὴς ἐπιστήμων.

Ὡς ἄνθρωπος διεκρίθη διὰ τὴν φυσικήν του εὐγένειαν, διὰ τὴν βαθεῖαν καλλιέργειαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος, διὰ τὴν φιλοσοφικὴν διάθεσιν ἀπέναντι τῆς ζωῆς.

Ὡς ἐπιστήμων διὰ τὴν ἀκαδημαϊκήν του ἐμβρίθειαν, διὰ τὴν ἰσχυρὰν κρίσιν, διὰ τὴν ἁπλῆν καὶ σαφῆ διατύπωσιν τῶν αὐστηρῶν ἐννοιῶν του.

Ἀλλὰ διεκρίθη ἐπίσης ὡς πολίτης καὶ ὡς πολιτευόμενος διὰ τὸ ἄμεμπτον ἦθός του, διὰ τὸν ἀκέραιον χαρακτῆρα, τὴν ψύχραιμον καὶ ἀμερόληπτον κρίσιν, τὴν ὑψηλὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς εὐθύνης τοῦ δημοσίου ἀνδρός. Καὶ τὰ χαρίσματα ταῦτα τοῦ ἀειμνήστου Δεμερτζῆ ἐξεδηλώθησαν ἰδίως καὶ εὐηργέτησε τὸν δημόσιον βίον τῆς χώρας, ἀφ' ὅτου ἐσχάτως ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀληθῶς προσπάθειαν πρὸς παγίωσιν Κράτους Δικαίου καὶ ἀποκατάστασιν ὁμαλοῦ πολιτικοῦ βίου διέθεσεν ὅλας του τὰς δυνάμεις καὶ τέλος καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν του. Ὁ Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς ἀπέθανεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς χώρας του. Ἡ Πατρὶς θὰ διατηρῇ πάντοτε εὐγνωμόνως τὴν μνήμην του.

Τὸ ὄνομα τοῦ Στρατηγοῦ Κονδύλη εἶναι συνδεδεμένον μὲ ὅλα τὰ σημαντικὰ ἐθνικὰ καὶ πολιτικὰ γεγονότα τῆς τελευταίας 20ετίας.

Ἐκκινήσας ἀπὸ τὸ μακρυνόν του χωρίον, χωρὶς περγαμηνὰς καὶ χωρὶς ἐπάρκειαν μέσων, κατώρθωσεν ἐν τούτοις, μὲ τὴν ἰσχυρὰν του θέλησιν καὶ τὸ ἐπίμοχθον, ν' ἀναδειχθῇ καὶ νὰ σταδιοδρομήσῃ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς τοῦ τόπου.

Ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας, κατείχετο ἀπὸ τὴν εὐγενῆ φιλιδοξίαν, ὅπως διαδραματίσῃ καὶ ὁ ἴδιος πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς χώρας του. Καὶ ἡ ἐκπληκτικὴ σταδιοδρομία του ἐδικαίωσε τὴν φλογερὰν του φιλοδοξίαν.

Ὁ Γεώργιος Κονδύλης ὑπῆρξεν ἄνθρωπος ἀληθῶς γενναῖος ἐνώπιον τοῦ κινδύνου καὶ στρατιώτης ἡρωϊκὸς ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ ἡ τόλμη του ὑπῆρξε λελογισμένη καὶ ἂν ἐφαίνετο σπεύδων, ἔσπευδεν ὅμως πάντοτε βραδέως. Εἶχε τὸ χάρισμα τῆς φυσικῆς εὐφυΐας, ἡ ὁποία τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ἀντιλαμβάνεται ἀσφαλῶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰς περιστάσεις. Καὶ εἶχεν ἐπίσης τὸ δῶρον τῆς ψυχικῆς ἐπικοινωνίας καὶ κατακτήσεως τῶν μαζῶν.

Κατὰ βάθος ἦτο ἠπία φύσις καὶ ἡ σκληρότης τῶν μέτρων εἰς τὰ ὁποῖα ἐνίοτε κατέφευγεν ὑπηγορεύετο ὄχι ἀπὸ διάθεσιν τῆς ψυχῆς ὅσον ἀπὸ τὴν θέλησιν τῆς πραγματοποιήσεως τῶν σκοπῶν τοὺς ὁποίους ἐπεδίωκεν.

Ὁ στρατηγὸς Κονδύλης ἀνῆκεν εἰς τὰς ἰσχυρὰς φυσιογνωμίας, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν διάβασίν των προκαλοῦν σφοδρὰς ἀντιθέσεις. Ἀλλὰ τὰ ἀνθρώπινα πάθη παρέρχονται ἀκολουθοῦντα τὴν ματαιότητα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Εἰς τὴν πολυκύμαντον

ὅμως ἱστορίαν τῆς ἐποχῆς μας θὰ παραμείνουν ἀσφαλῶς σελίδες, αἱ ὁποῖαι θὰ διηγοῦνται τὴν ἐθνικὴν καὶ ἡρωϊκὴν δρᾶσίν του.

Ὅσοι εὑρίσκονται εις τὰς πλαγιὰς τῶν ὑψηλῶν βουνῶν δὲν κατορθώνουν νὰ βλέπουν τὴν κορυφήν των. Μόνον ἡ ἀπόστασις ἐπιτρέπει τὴν θέαν τοῦ μεγαλείου των. Συμβαίνει περίπου τὸ ἴδιον μὲ τοὺς μεγάλους ἄνδρας τῆς ἱστορίας. Οἱ ἀνθρωποι τῆς γενεᾶς των τοὺς ἐννοοῦν ὀλιγώτερον. Μόνον ὁ θάνατος καὶ ὁ χρόνος παρέχουν τὴν ἀπόστασιν, ἡ ὁποία ἐπιτρέπει εἰς τὴν ἱστορίαν νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον της.. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ὑψηλαὶ κορυφαί, εἰς τὴν ἀνάβασιν τῶν ὁποίων ἀποκάμνει καὶ ἡ ἱστορία. Καὶ εἶναι τότε ὁ Θρῦλος, ὁ ὁποῖος διηγεῖται τὴν δόξαν των.

Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Θρύλου ἀνήκει πλέον καὶ ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος. Ἡ διάβασίς του ἀπὸ τὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος προκαλεῖ τὴν θρησκευτικὴν ἔκστασιν τοῦ θαύματος.

Ὅπως εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, οἱ παραλυτικοὶ αἴρουν τὸν κράββατον καὶ περιπατοῦν, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ παραλυτικὴ Ἑλλὰς τοῦ 97 εἰς τὸ πρόσταγμα τοῦ Βενιζέλου, περιπατεῖ, μετέχει εἰς τὰς εὐγενεστέρας ἀθλήσεις, εἰσέρχεται εἰς τὸν στίβον τῆς δόξης καὶ στέφεται Ὀλυμπιονίκης. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος πραγματοποιεῖ ἐντὸς 10 ἐτῶν ὅσα, εἰς μάτην στενάζων, ἐπὶ αἰῶνας ἐπόθει τὸ γένος. Γίνεται ὁ προφήτης καὶ ὁ δημιουργὸς καὶ τὸ σύμβολον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Ἀλλὰ γίνεται ἀκόμη καὶ ὁ μεγαλουργὸς κυβερνήτης της. Εἶπε: Γεννηθήτω Κράτος καὶ ἐγένετο Κράτος.

Ἀπὸ τὴν πίστιν τῆς ψυχῆς του μεταγγίζει πίστιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἔθνους καὶ τὴν περίοδον τῆς παρακμῆς διαδέχεται ἡ ἄνθησις τῆς ἀναγεννήσεως. Ὁ Βενιζέλος ἐνσαρκώνει τὸν ἀρτιώτερον τύπον τοῦ μεγαλοφυοῦς Κυβερνήτου. Διότι συνδυάζει τὴν τολμηροτάτην πτῆσιν μὲ τὴν ἀσφαλεστάτην προσγείωσιν. Εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἰδεαλιστὴς πραγματοποιός.

Ἐγκαταλείπων τὸν φυσικὸν βίον ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος εἰσέρχεται εἰς τὸ Πάνθεον τῶν μεγίστων ἀνδρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Γίνεται λαμπρότατον ἄστρον τῆς αἰωνίας Ἑλλάδος.

Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ θὰ εἶναι ὑπερήφανος καὶ θὰ καταυγάζεται εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπὸ τὴν λάμψιν του.

Καὶ ἡμεῖς, οἱ ἄνθρωποι τῆς σημερινῆς γενεᾶς, κλίνοντες εὐλαβῶς ἐνώπιον τῆς μνήμης του, εὐγνωμονοῦμεν τὴν ἀγαθὴν Μοῖραν, ὅτι ἐζήσαμεν εἰς τὴν ἐποχήν του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Θ. Τουρκοβασίλης ἔχει τὸν λόγον.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Κύριοι βουλευταί ἐν πρώτοις ὀφείλω νὰ δηλώσω, ὅτι ἐζήτησα τὸν λόγον διὰ νὰ ὁμιλήσω ἐν τῇ ἰδιότητί μου ὡς βουλευτοῦ. Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ εἴπω ἐκπροσωποῦν τὰς ἰδικάς μου μόνον γνώμας καὶ τοῦτο πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως. Ἠθέλησα κύριοι βουλευταί, νὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις διὰ νὰ μετάσχω καὶ ἐγὼ εἰς τὸ πολιτικὸν μνημόσυνον, τὸ ὁποῖον, λίαν ἐπαινετῶς, τελεῖ τὴν ἑσπέραν ταύτην ἡ Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία διὰ τοὺς ἐκλιπόντας ἀειμνήστους πολιτικοὺς ἄνδρας. Εὐθὺς ἀμέσως πρέπει νὰ τονίσω τοῦτο: ὅτι ὁσονδήποτε καὶ ἐὰν εἰμεθα οἱ ἄνθρωποι εἰθισμένοι μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους τοὺς ὑπαγορεύοντας ἄτεγκτον τέλος καὶ εἰς τὰς ἀδροτέρας τῶν φυσιογνωμιῶν ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οἱ θάνατοι καὶ τῶν 4 αὐτῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, θάνατοι ἐπισυμβάντες ὅλοι σχεδὸν αἰφνιδίως παρὰ τὴν ὥραν καὶ ἐντὸς μικροῦ διαστήματος χρόνου προὐξένησαν κατάπληξιν ἐν ταὐτῷ δὲ καὶ ὀδύνην καθ' ὅλην τὴν χώραν. Οἱ θανόντες πολιτικοὶ ἄνδρες ἀνῆκον εἰς διαφόρους πολιτικὰς παρατάξεις καὶ κατὰ συνέπειαν πρὸς ἄλλους συνδεόμεθα περισσότερον πρὸς ἄλλους ὀλιγώτερον καὶ ὑπῆρξαν καὶ ἐκεῖνοι πρὸς τοὺς ὁποίους δὲν εἴχομεν κανένα δεσμὸν οὔτε πολιτικῆς αὔτε προσωπικῆς φιλίας. Δι' ὅλους ὅμως ἀνεξαιρέτως ἐδοκιμάσαμεν, καπάπληξιν ἐν ταὐτῷ δὲ καὶ ὀδύνην καθ' ὅλην τὴν χώραν, πρὸς δέ, ὡς ἄλλως τε εἶναι καὶ ἀνθρώπινον, αἴσθημα λύπης. Καὶ ἀρχίζω ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων, τοῦ ὁποίου οὐδέποτε ὑπήρξαμεν πολιτικοὶ φίλοι. αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅσας τυχὸν ἀρετὰς εἶχε καὶ σχετικῶς μὲ αὐτὸν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ συμμεριστῶμεν κατὰ μέγα μέρος τοὺς λόγους μόνον τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλεν ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν Κωνσταντῖνον Δεμερτζῆν. Δι' αὐτὸν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ λεχθῶσιν περισσότερα ἀπ' ὅσα ἐλέχθησαν εκ μέρους ὅλων τῶν ρητόρων καὶ τὰ ὁποῖα συμμερίζομαι κατὰ τὸ πλεῖστον. Ἰδίως δὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν καλὸν αὐτὸν χαρακτῆρα, τὸ ἦθός του, τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του. τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων του, τὴν Ὀλύμπιον ὄντως ψυχραιμίαν του, τὴν ἐξαιρετικὴν του μόρφωσιν, καὶ ὅλως ἰδιαιτέρως τὴν σπανίαν νομικήν του κατάρτισιν. Σπανίως ἀνθρώπινα κρανία ἐνέκλεισαν τόσον ἰσχυροὺς ἐγκεφάλους ὅπως ἦτο ὁ ἐγκέφαλος τοῦ Κωνσταντίνου Δεμερτζῆ.

Ηὐτύχησα ὡς φοιτητὴς νὰ τὸν ἀκούσω τὸ πρῶτον διορισθέντα ὑφηγητὴν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ καὶ εἶχον τὴν εὐτυχίαν ἐπίσης νὰ ὑπογράψω τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ του ὡς τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Καὶ ἐνθυμοῦμαι τὴν στιγμὴν αὐτήν,ἐπιγραμματικούς τινας λόγους τοιούτους ὁποίους εἶπε κατὰ τὴν ὥραν τῆς ὁρκωμοσίας του: «καταλήγω ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ἔπρεπε νὰ ἀρχίσω κ. Ὑπουργέ». Ὑπενόει δι' αὐτῶν ὁ ἀείμνηστος ἀνήρ. ὅτι περιεπλανήθη εἰς ἄλλα πεδία ξένα ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐνῷ ἡ θέσις του ἦτο πάντοτε εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Διὰ τὴν δρᾶσίν του ὡς ἀρχηγοῦ τῆς ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλήθη μετὰ τὴν βασιλικὴν παλινόρθωσιν θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ μὲ ὅλον τὸν ὀφειλόμενον σεβασμὸν νὰ ἔχω ἐπιφυλάξεις τινάς. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον δύναμαι νὰ διατρανώσω καὶ νὰ διαπιστώσω ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶναι ὅτι πᾶν ὅτι ἔπραττεν ἢ ὅ,τι ἐνήργει ὁ Κωνσταντῖνος Δεμερτζῆς, ἀπέρρεεν ἀπὸ τοῦ χρηστοῦ συνειδότος καὶ τῆς ἀπολύτου πεποιθήσεώς του, ὅτι οὕτω πράττων ἢ οὕτω ἐνεργῶν ἐξυπηρέτει τὴν πατρίδα του.

Καὶ διὰ τὸν ὅλως ἰδιαιτέρως ἀγαπητὸν φίλον Σπῦρον Ταλλιαδοῦρον ἐκφράζομεν τὴν βαθεῖάν μας λύπην. Εὐθὺς ἀμέσως ὡς ἀνεμίχθη εἰς τὴν ἐνεργὸν πολιτικὴν ὁ μακαρίτης Ταλλιαδοῦρος ἐπεδείξατο ἐξαιρετικὴν δραστηριότητα καὶ κατέλαβε διακεκριμένην θέσιν μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ Κοινοβουλίου. Πολλοῦ λόγου ἀξία εἶναι ἡ δρᾶσις τοῦ Ταλλιαδούρου ὡς ὑπουργοῦ ἰδία τῆς Δικαιοσύνης. Ὡς ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ὑπὲρ τὰ δύο ἔτη ἔλυσε σπουδαῖα ζητήματα καὶ ἀφῆκεν ἴχνη λαμπρὰ συνιστῶντα τὴν μνήμην του εἰς τὰς μελλούσας γενεάς. Ἐπέσπευσε μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν δραστηριότητα καὶ φιλοπονίαν τὸ ἔργον τῆς συνταξεως τῶν δικαστικῶν Κωδήκων. Ἐπέτυχε τὴν οἰκονομικὴν ἀνακούφισιν τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων καὶ ἐστέγασεν εὐπρεπῶς τὰ Δικαστήρια τῆς Πρωτευούσης πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶχον ἐπιτύχει ἰσχυρόταται Κυβερνήσεις, διὰ νὰ παραλείψω τόσας ἄλλας προσπαθείας του διὰ τὴν ἐν γένει ἀνόρθωσιν τῆς Δικαιοσύνης. Ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ Σπυρίδωνος Ταλλιαδούρου ἐστέρησε καὶ τὴν περιφέρειάν του ἑνὸς ἐκλεκτοῦ ἀντιπροσώπου της, τὴν δὲ Βουλὴν ἑνὸς διακεκριμένου μέλους αὐτῆς, ἡ ὀλίψις μας διὰ τὸν θάνατόν του εἶναι βαθυτάτη.

Διὰ τὸν Γεώργιον Κονδύλην, ὅ,τι νὰ εἴπῃ κανεὶς εἶναι πάντοτε ὀλίγα. Ὑπῆρξεν ὁμολογουμένως καὶ στρατιωτικὸς καὶ βραδύτερον πολιτικὸς διακεκριμένος καὶ ἐκ τὴν διπλῆν αὐτὴν ἰδιότητά του. τήν τε στρατιωτικὴν καὶ τὴν πολιτικήν, χωρὶς ἀμφιβολίαν θὰ ἀσχοληθῇ ὁ ἱστορικὸς τοῦ μέλλοντος. Ὡς στρατιωτικὸς ὁ Γεώργιος Κονδύλης, δὲν ὑπῆρξεν ἁπλῶς γενναῖος, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἀτρόμητος, ἄφοβος, δὲν ἐγνώρισε καθ' ὅλον του τὸν βίον παρὰ μόνον τὴν νίκην καὶ δὲν ἠττήθη παρὰ μόνον παλαίσας πρὸς τὸν θάνατον καὶ ὁ ὁποῖος θάνατος ὅμως κατέλαβεν αὐτὸν αἰφνιδίως ἐπὶ τῆς κλίνης του. ὅπου ἐξεκουράζετο κατόπιν μιᾶς μακρᾶς καὶ ἐπιπόνου πολιτικῆς περιοδείας, κατὰ τὴν ὁποίαν διέτρεξεν ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα,

περιφερείας δὲ τινὰς δὶς καὶ τρίς, κηρύξας τὸ πολιτικόν του πρόγραμμα καὶ ἀναπτύξας αὐτὸ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, προσενεγκὼν οὕτω πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὴν πολιτικὴν παράταξιν, τῆς ὁποίας τόσον ἐπαξίως ἡγεῖτο. Ὡς πολιτικός, ὁ Γεώργιος Κονδύλης, ὑπῆρξεν εὐθύς, τίμιος, εἰλικρινὴς πρὸς τὸν λαόν, εἰλικρινὴς πρὸς τοὺς συνεργάτας του. Ὡς κυβερνήτης ὑπῆρξε δυνατὸς καὶ δὲν ἐκυβέρνησε παρὰ εἰς δυσκόλους στιγμάς. Εἶναι φυσικόν, βλέπετε, εἰς τοὺς λαοὺς μόνον ἐν ὥρᾳ κινδύνου, εἴτε ἐσωτερικοῦ, εἴτε ἐξωτερικοῦ, νὰ προστρέχουν πρὸς ἰσχυροὺς κυβερνήτας. Ὅταν οἱ κίνδυνοι παρέλθουν καὶ ἐπικρατήσῃ γαλήνη καὶ ἡσυχία, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ παρουσία ἰσχυρῶν κυβερνητῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἐνοχλεῖ κάπως τοὺς λαούς. Ἀλλωστε ἐν ὥρᾳ νηνεμίας πολλοὶ εἶναι πρόθυμοι καὶ ἕτοιμοι νὰ κυβερνήσουν μίαν χώραν.

Τὸ κυβερνητικὸν ἔργον τοῦ στρατηγοῦ Κονδύλη κατὰ τὴν τελευταίαν του πρωθυπουργίαν, πρέπει νὰ τὸ παραδεχθῶμεν ὅλοι, διεβλήθη τὰ μέγιστα. Ἐτέθη μεταξὺ δύο πυρῶν. Τόσον ὁ τύπος τῆς μιᾶς παρατάξεως, ὅσον καὶ ὁ τύπος τῆς ἑτέρας πολιτικῆς παρατάξεως ἐπετέθησαν δριμέως καὶ μετὰ λύσσης κατὰ τοῦ κυβερνητικοῦ του ἔργου. Καὶ ὅμως τὸ ἔργον του αὐτὸ κατέτεινεν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν λαϊκῶν μαζῶν καὶ τῶν ἐργαζομένων τάξεων, αἱ ὁποῖαι εὐτυχῶς εἶχον κατανοήσει ἐπαρκῶς τοῦτο, ὅπως εἶχον ἐπίσης κατανοήσει ἐπαρκῶς καὶ τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας τοῦ στρατηγοῦ Κονδύλη διὰ τὴν βασιλικὴν παλινόρθωσιν καὶ ἑπομένως τὸ ἔργον τοῦτο παρ' ὅλας τὰς καταβληθείσας προσπαθείας παρέμεινεν ἀδιάβλητον. Ὁ στρατηγὸς Κονδύλης ὑπῆρξε θαῦμα αὐτοδημιουργίας, ἐξελίξεως, προόδου. Ἡ ψυχή του ἐπέταξε πρὸς ὅλα τὰ ὡραῖα ἰδεώδη τῆς ἀνθρωπίνης σκέψεως καὶ ηὐτύχησε νὰ πραγματοποιήσῃ αὐτά. Οἱ παλμοὶ τῆς πατρίδος ἐδόνησαν πάντοτε ἰσχυρότατα τὰ στήθη του ἀπὸ νεαρωτάτης ἡλικίας μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς. Ἀπόδειξις τρανὴ ὅλων αὐτῶν τῶν ἀρετῶν του καὶ τῶν πολλαπλῶν πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος ὑπηρεσιῶν του, εἶναι τὸ πένθος τὸ βαθὺ καὶ τὸ εἰλικρινὲς εἰς ὃ ὁποῖον ἐβύθισε τὴν χώραν του ἡ ἀναγγελία τοῦ αἰφνιδίου θανάτου του. Εἶναι τὸ λαϊκὸν προσκύνημα τὸ ὁποῖον ἦτο ἄνθος διὰ τὰς ἑλληνικὰς παραδόσεις, προσκύνημα ἐντελῶς αὐθόρμητον ἄνευ οὐδεμιᾶς προετοιμασίας, ἄνευ οὐδεμιᾶς προεργασίας, ὅλως αὐθόρμητον. Εἶναι ἑτέρα τρανὴ ἀπόδειξις ἡ ἐθνική του κηδεία κατὰ τὴν ὁποίαν συνεκεντρώθη ὁλοφυρόμενος ὅλος ὁ λαὸς τῶν Ἀθηνῶν. Ἕνας λαϊκὸς συναγερμὸς ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον καὶ ὁ ὁποῖος ἐσυνεχίσθη ἀπ' Ἀθηνῶν μέχρι Τρικκάλων ἔνθα διεκομίσθη, ὅπου ὑπῆρξεν ἡ τελευταία κατοικία τοῦ ἀειμνήστου στρατηγοῦ, πολιτικοῦ κλπ. Ὑπῆρξαν καὶ οἱ ἀσχημονήσαντες βεβαίως εἰς τὴν μνήμην τοῦ στρατηγοῦ Κονδύλη. Αὐτὸ ὀφείλεται εἰς τὴν ἀτέλειαν ἢ μᾶλλον εἶναι συνέπεια τῆς ἀτελείας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ ὁποία πολλάκις καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς στιγμὰς τοῦ θανάτου δὲν κατορθώνει νὰ τεθῇ ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν. Ὁ στρατηγὸς Κονδύλης, διὰ νὰ καταλήξω, ἐπετέλεσε πάντοτε τὸ καθῆκόν του ἀκέραιον πρὸς τὴν πατρίδα καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔνδοξον ὄνομά του θὰ μεταφέρηται εὐγνωμόνως ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν καὶ ἑπομένως θὰ παραμένῃ ἡ μνήμη του αἰωνία. Τελευτῶν, κ. Βουλευταί, ἐκφράζω τὴν ἱκανοποίησίν μου, ὅτι ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία διέθεσε μίαν ὁλόκληρον συνεδρίασίν της εἰς πολιτικὸν μνημόσυνον τῶν ἐκλειψάντων πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες τὸν βίον των ὅλων ἠνάλωσαν, ἢ μᾶλλον ἠσώτευσαν ὑπὲρ τῶν κοινῶν.

Μ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΗΣ. Δὲν νομίζω, ὅτι εἶναι σύμφωνον μὲ τὴν ἐντολὴν τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον ἐκπροσωποῦμεν, λαμβάνοντες ὡς βάσιν τὸ «δεδικαίωται» νὰ μὴ ποῦμε τὴ γνώμη μας καὶ νὰ παραπέμψωμε τὰ πάντα στὴν ἱστορία. Ἡ εἰλικρινὴς κρίσις ἀποτελεῖ ἄλλως τε δίδαγμα διὰ τοὺς ἐπιζῶντας. Ὁ στρατηγὸς Κονδύλης εἶχε συνδέσει τὴν δρᾶσίν του μὲ τὴν Χαλκιδικήν, τὴν Οὐκρανίαν καὶ τὸν Στρυμόνα καὶ δὲν ἠμποροῦμε νὰ μὴ σεβασθῶμεν τοὺς πολλοὺς νεκροὺς τῶν ἐδαφῶν αὐτῶν.. (Θόρυβος, διαμαρτυρίαι). Ἡ ἱστορία δὲν θὰ εἶναι ἐπιεικὴς ἀπέναντι τοῦ πρωταγωνιστοῦ..... . ... (Νέαι διαμαρτυρίαι).

Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Ἀσεβεῖς πρὸς τοὺς μεγάλους νεκρούς, οἱ ὁποῖοι ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Πατρίδος.

Ὁ κ. Μ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΗΣ ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀγόρευσίν του, τὸν διακόπτουν ὅμως διαμαρτυρόμενοι οἱ κ. κ. Σταμτύλης, Ἀναγνωστόπουλος καὶ Ἀλεξᾶτος, ἐνῷ ὁ κ. Γ. Τουρκοβασίλης ἀνέρχεται εἰς τὸ Βῆμα διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ ἐκεῖθεν τὸν ῥήτορα. Συγχρόνως ὅλοι οἱ Βουλευταὶ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου σπεύδουν εἰς τὸ Βῆμα διὰ νὰ ὑποστηρίξουν τὸν συνάδελφόν των, ὁ δὲ κ. Πρόεδρος κρούει ἰσχυρῶς τὸν κώδωνα προσπαθῶν νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν. Ἐπειδὴ ὁ θόρυβος καὶ αἱ διαμαρτυρίαι ἐξακολουθοῦν, ὁ κ. Πρόεδρος διακόπτει τὴν συνεδρίασιν.

Ἐπαναληφθείσης τῆς συνεδριάσεως ὁ κ. Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ διαμαρτύρεται διότι παρεβιάσθη ὁ Κανονισμός, διότι, ἐνῷ δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἐλέγχου, ἀλλὰ περὶ πολιτικοῦ μνημοσύνου, ἐπετράπη εἰς τὸν Βουλευτὴν Βόλου νὰ ὁμιλήσῃ καὶ νὰ ἐλέγξῃ νεκρούς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔχει τὸν λόγον.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Μετὰ τὴν ἔκφρασιν τῆς λύπης καὶ τῆς συμπαθείας τῆς Βουλῆς διὰ τοὺς ἀποθανόντας πολιτικούς, τὴν ὁποίαν ἐξέφρασαν οἱ κ. κ. ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων καὶ τῶν ὁμάδων, ὡς καὶ ὁ κ. Θ. Τουρκοβασίλης θὰ παρακαλέσω τὴν Βουλὴν νὰ θεωρήσῃ τὴν συνεδρίασιν λήξασαν, νὰ λύσωμεν δηλαδὴ τὴν συνεδρίασιν λόγῳ πένθους, καὶ νὰ ὁρίσωμεν ὡς ἡμέραν νέας συνεδριάσεως τοῦ Σώματος τὴν προσεχῆ Παρασκευήν, ὥραν 5 μ. μ.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην ἡ Κυβέρνησις θ' ἀναπτύξῃ τὰς προγραμματικάς της δηλώσεις.

Μεθ' ὅ, συναινέσει τῆς Βουλῆς, λύεται ἡ συνεδρίασις ὥραν 7.45 μ. μ. διὰ τὴν προσεχῆ Παρασκευὴν καὶ ὥραν 5. μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Μάλλωσης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Δ'.

Παρασκευῆς 24 Ἀπριλίου 1936.

Ὥρᾳ 5.30' μ. μ. ὁ Προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος κ. Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ, ἀνελθών ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Ἀναγινώσκονται καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ὡς διωρθώθησαν.

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ τὸ κάτωθι τηλεγράφημα τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων :

Πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων

«Σᾶς εὐχαριστῶ ὡς καὶ τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς διὰ τὸ τηλεγράφημά σας διὰ τοῦ ὁποίου ἐκφράζετε τὰ συλλυπητήρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου ἡμῶν Βασιλέως. Τὰ συλλυπητήρια ὑμῶν ἐξαιρετικῶς ἐξετίμησεν ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων».

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος προσκαλεῖ ὅπως προσέλθουν καὶ ὁρκισθοῦν οἱ μὴ ὁρκισθέντες κ. κ. Βουλευταί.

Προσέρχονται οἱ κ. κ. Γ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ καὶ Σ. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ οἵτινες ἀνατείναντες τὴν δεξιὰν ὤμοσαν κατὰ τὸ κάτωθι παρατιθέμενον πρωτόκολλον * τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος καθοριζόμενον ὅρκον ἔχοντα οὕτω: «Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὸν Συνταγματικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ἀνακοινοῦνται εἶτα αἱ κάτωθι ἀναφοραί :

Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Καρλοβασίου διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐπιβολὴν βαρείας φορολογίας καθαρᾶς προσόδου καὶ παρακαλεῖ, ὅπως ἐξετασθῶσιν εὐνοϊκῶς αἱ ἀπόψεις τῶν Βιομηχάνων Καρλοβασίου.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Μ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΗΣ καὶ Δ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν παρακολούθησίν των ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων.

Τὸ Σωματεῖον βαρελοποιῶν Κερκύρας «ἡ Ὁμόνοια» δι' αἰτήσεώς του παρακαλεῖ, ὅπως ληφθῇ μέριμνα πρὸς ἀπόζημίωσίν των.

Ἐπιτροπαὶ συλλαλητηρίων Φαλάνθης, Κόμβων, Χαροκοπίου κλπ. διὰ τηλεγραφημάτων των αἰτοῦνται τὴν ἀποστολὴν εἰδικοῦ Συνεργείου πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς προξενηθείσης ζημίας εἰς τὰς σταφιδαμπέλους των ἐκ τῆς πεσούσης χαλάζης.

Ἐπιτροπὴ δημοδιδασκάλων Λακαδᾶ διὰ τηλεγραφήματός της παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ μέτρον συνυπηρετήσεως συζύγων διδασκάλων μετὰ διδασκαλισσῶν πρὸς πρόληψιν διαλύσεως οἰκογενειῶν.

Ἐπιτροπὴ δημοδιδασκάλων Λαγκαδᾶ διὰ τηλεγραφήματός του γνωρίζει τὴν ἀπεργίαν τῶν καπνεργατῶν Σερρῶν καὶ παρακαλεῖ ὅπως ληφθῇ μέριμνα διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων των καὶ ἀπομάκρυνσιν τοῦ Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Κυνίκη.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Κ. ΘΕΟΣ διὰ τηλεγραφήματός του διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀνάρμοστον διαγωγὴν τοῦ Εἰσαγγελέως Πειραιῶς Σπηλιώτη καὶ ζητεῖ τὴν λῆψιν μέτρων ἐναντίον του.

Ὁ Ἀναγκαστικὸς Συνεταιρισμὸς Ἐγγείων βελτιώσεων Λεγορίτσης Ἀμφικλείας ὑποβάλλει ἀντίγραφον ψηφίσματος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου του καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ὑποστήριξιν τῶν αἰτημάτων του.

Τὸ Ἐργατικὸν Προσωπικὸν τῆς Ἑταιρείας Γραφείου Τεχνῶν Ἀσπιώτη—ΕΛΚΑ δι' ἀναφορᾶς του παρακαλεῖ ὅπως ἐξαναγκασθῇ ἡ Ἑταιρεία καὶ ἐκπληρώσῃ τὰς πρὸς αὐτὸ δοθείσας ὑποσχέσεις.

Οἱ καταστηματάρχαι Δημοσίου γηπέδου Ἡγουμενίτσης Ἠπείρου διὰ τηλεγραφήματός των ζητοῦσι τὴν ἀναστολὴν τῆς κατεδαφίσεως τῶν ἀνεγειρομένων ἐπὶ δημοσίου γηπέδου καταστημάτων των μέχρι διακανονισμοῦ τῆς ὑποθέσεως.

Ἡ Ἕνωσις Συνεταιρισμῶν Ἀγρινίου διὰ τηλεγραφήματός της διαμαρτύρεται διὰ τὴν χορήγησιν ἀδείας καπνοκαλλιεργείας εἰς Ναυπακτίαν καὶ αἰτοῦσι τὸν περιορισμὸν ἐν γένει ταύτης.

Οἱ ἐργάται οἰνοπνευματοποιΐας Θεσσαλονίκης τασσόμενοι ἀλληλέγγυοι μὲ τοὺς ἀπεργοὺς συναδέλφους των τῆς Ἐλευσῖνος ζητοῦσιν ἄμεσον ἀποδοχὴν αἰτημάτων ἀπεργῶν.

Ὁ Ὅμιλος Ἐργατικῆς Βοηθείας Ξηροκρήνης καὶ οἱ κάτοικοι Μεταλλικοῦ διαμαρτύρονται διὰ τοὺς βανδαλισμοὺς τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων κατὰ τῶν φοιτητῶν καὶ ἀξιοῦσι τὴν τιμωρίαν αὐτῶν.

Πανεργατικαὶ συγκεντρώσεις Λευκάδος, Νεαπόλεως, Βοιῶν, Κορώνης, Πύργου, Λαζαράτου, Πύλου, Μεσολογγίου, Λαυρίου Σερρῶν, Ἀργοστολίου κλπ. διὰ τηλεγραφημάτων των διαμαρτύρονται διὰ τὴν μὴ εἰσέτι λειτουργίαν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.

Οἱ δευτεροβάθμιοι καθηγηταὶ σχολείων Εὐρυτανίας, Λευκάδος, Πάρου, Μακρακώμης, Ἀρκαδίας κλπ. διὰ τηλεγραφημάτων των παρακαλοῦσι τὴν κατὰ πενταετίαν προαγωγὴν των ἀνεξαρτήτως ὀργανικῶν θέσεων.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ καταθέτει τηλεγράφημα Ἐπιτροπῆς Ἀγροτικοῦ κόσμου Παραμυθιᾶς ἢ Σιαμετίων αἰτούσης τὴν ἄμεσον λύσιν τοῦ ἀπαλλοτριωτικοῦ ζητήματος καὶ ἀναστολὴν εἰσπράξεως τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον ὀφειλομένων.

Ὁ Βουλευτὴς κ. ΣΠ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ καταθέτει ὑπόμνημα τῶν Διοικητικῶν ὑπαλλήλων Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως καὶ Ἀστυνομικῆς Σχολῆς Κερκύρας ζητούντων ὅπως ληφθῇ μέριμνα διὰ τὴν διαβάθμισίν των.

Οἱ Κ. Ποντίδης καὶ Δ. Μανάκας ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν Λιβυμοτείχου αἰτούντων τὴν ἀναστολὴν ὡρισμένων διατάξεων τοῦ περὶ συντάξεων Ἀναγκαστικοῦ Νόμου.

Τὸ Σωματεῖον Ἀρτεργατῶν Ἰωαννίνων διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων τῶν ἀρτεργατῶν.

Ὁ ἐπαγγελματικός, βιοτεχνικός, ἐργατικός, διανοούμενος κόσμος Δράμας καὶ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῶν Τροχιοδρομικῶν, Αὐτοκινητιστῶν κλπ. διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἐπέμβασιν τῶν στρατιωτικῶν εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς Χώρας καὶ αἰτοῦσι τὴν ἄμεσον διάλυσιν τοῦ Στρατιωτικοῦ Συνδέσμου καὶ σχηματισμὸν Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Ἁγίου Ματθαίου καὶ Ἁγίου Παντελεήμονος Κερκύρας ὑποβάλλει ἀπόφασιν τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου, δι' ἧς ὑποβάλλεται παράκλησις, ὅπως ρυθμισθῶσιν εὐνοϊκώτερον τὰ πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν ὀφειλόμενα χρέη τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητός του.

Οἱ ὑπάλληλοι Ναυτικῶν Πρακτορείων Θεσσαλονίκης διαμαρτύρονται διὰ τὴν παράτασιν τῆς ἐκκρεμότητος τοῦ ἀκτοπλοϊκοῦ ζητήματος.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Κοινοπιαστῶν Λακώνων Κερκύρας δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦσι τὴν ἀναστολὴν πληρωμῆς τῶν πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν χρεῶν των.

Οἱ γεωπόνοι Ξάνθης διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν παραγνώρισιν τῶν αἰτημάτων τοῦ Φοιτητικοῦ Γεωπονικοῦ κόσμου Ἀθηνῶν Θεσ)νίκης καὶ αἰτοῦνται τὴν ἐπίλυσιν αὐτῶν.

Ὁ Σύλλογος Ἐφέδρων Παλαιῶν Πολεμιστῶν Ν. Ρεθύμνης δι' ἀναφορῶν του διαβιβάζει ψηφίσματα ἐκτάκτου Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν του μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως ληφθῇ μέριμνα πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀξιώσεων τοῦ ἐφεδρικοῦ κόσμου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Συλλαλητηρίου Σαπῶν διὰ τηλεγραφήματός της διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀστοργίαν τοῦ Κράτους πρὸς τὴν Θράκην καὶ ἀξιοῖ τὴν ἄμεσον διάθεσιν κονδυλίου πρὸς ὁλοκλήρωσιν τοῦ συγκοινωνιακοῦ δικτύου κλπ

Τὸ Σωματεῖον Καπνεργατῶν Πειραιῶς δι' ὑπομνήματός του αἰτεῖται τὴν ἄμεσον ἱκανοποίησιν ὡρισμένων ζωτικῶν ζητημάτων τοῦ καπνεργατικοῦ κόσμου.

Ὁ Γεώργιος Φιλίππου διὰ τηλεγραφήματός του παρακαλεῖ, ὅπως ἑρμηνευθῇ αὐθεντικῶς τὸ Ἀναγκαστικὸν Διάταγμα τῆς 29 Ἰουλίου 1932, καταβλητικὸν διὰ τοὺς πρὸ τοῦ 1923 ὀφειλέτας.

Τὸ Σωματεῖον Ὑποδηματοποιῶν Πλωμαρίου αἰτεῖται τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς εἰσαγωγῆς ἐν τῇ Νήσῳ τῶν ἑτοίμων ὑποδημάτων ἐκ δέρματος καὶ καουτσούκ, ἢ τὴν ἐπιβολὴν φορολογίας εἰς τὸ δεκαπλάσιον τοῦ ἀνωτάτου ὁρίου ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἐν τῇ νήσῳ ὑποδημάτων.

Ἡ Γενικὴ Συνομοσπονδία ἐργατῶν Ἑλλάδος διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ εἰσέτι συγκρότησιν τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἱδρύματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ αἰτεῖται τὴν ἄμεσον ἔκδοσιν τοῦ Διατάγματος πρὸς συγκρότησιν τούτου.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Α. ΘΕΟΔΟΓΙΤΗΣ καταθέτει αἴτησιν τῆς Ἑνώσεως παθόντων ἐκ βομβαρδισμοῦ κατὰ τὴν καταστολὴν τοῦ κινήματος τῆς 1ης Μαρτίου 1935 κατοίκων Καβάλλας αἰτούντων παροχὴν ἀπαζημιώσεως.

Τὸ Α' Πανθεσσαλικὸν Συνέδριον τῶν τεχνιτῶν πρακτικῶν μηχανημάτων δι' ὑπομνήματός του ἀναφέρει ὡρισμένας ἀδικίας γενομένας διὰ τοῦ Νόμου περὶ ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος μηχανοδηγοῦ καὶ πρακτικοῦ μηχανικοῦ κλπ. 1935 καὶ αἰτεῖται ἄρσιν τῶν ἀδικιῶν τούτων διὰ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας τοῦ Β' Δημοτικοῦ Σχολείου Νεαπόλεως δι' αἰτήσεώς του παρακαλεῖ τὴν Βουλὴν ὅπως εἰσηγηθῇ τὴν ἀνέγερσιν ἑνὸς Διδακτηρίου εἰς τὴν τοποθεσίαν μεταξὺ τοῦ Προσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Π. Κουντουριώτη Ρήγα Φερραίου καὶ Κολοκοτρώνη (Θεσσαλονίκης).

Ὁ Κ. Κίτσος κλπ. κάτοικοι Ἰωαννίνων ἔφεδροι Παλαιοὶ πολεμισταὶ δι' αἰτήσεώς των παρακαλοῦσιν νὰ ληφθῇ μέριμνα καὶ μὴ ἐκποιοῦνται τὰ ἀνταλλάξιμα ἀκίνητα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης μὲ ὅρους ἀπροσίτους αὐτοῖς.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ἐν Καΐρῳ Ἑλληνικοῦ Σωματείου ἡ Ὁμόνοια διαμαρτύρεται διὰ τὸν ἀπὸ 19)11)1935 Ἀναγκαστικὸν Νόμον καὶ αἰτεῖται τὴν κατάργησίν του.

Ἀπεργιακὴ Ἐπιτροπὴ Ἀρτεργατῶν Ἀθηνῶν διὰ τηλεγραφήματός της γνωρίζει τὴν κήρυξιν ἀπεργίας καὶ αἰτεῖται τὴν μέριμναν διὰ τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν αἰτημάτων ἀρτεργατῶν.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Α. ΛΟΥΛΗΣ καὶ Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ καταθέτουσι τηλεγράφημα τοῦ Δημάρχου Ἰωαννίνων ὡς καὶ τοῦ Δικηγορικοῦ καὶ Ἰατρικοῦ Συλλόγου αἰτούντων τὴν Κρατικὴν μέριμναν διὰ τὰς φυλακὰς Ἀκραίου.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ Ἐμπορεβιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἠπείρου περὶ ἀναστολῆς εἰσπράξεως χρεῶν μέχρι τῆς νέας συγκομιδῆς.

Ὁ Προκόπιος Π. Κολλύβας τέως Ἐφέτης κάτοικος Ἀθηνῶν αἰτεῖται τὴν ὑπὸ τῶν πολιτικῶν Ἀρχηγῶν κατάθεσιν ἐγγράφου προτάσεως καθοριζούσης εἰδικῶς τὰς μὴ θεμελιώδεις καὶ δευτέρας ἀναθεωρήσεως διατάξεις τοῦ ἀπὸ 1ης Ἰουνίου 1911 Ἑλληνικοῦ Συντάγματος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ γενικῆς συνελεύσεως παλαιῶν πολεμιστῶν Ἀττικοβοιωτίας διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν Παλαιῶν Πολεμιστῶν ὑπὸ τοῦ κράτους ἀξιοῦσαν τὴν ἄμεσον καὶ ὁλοκληρωτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ προστασίας Π. Πολεμιστῶν καὶ τῶν ἀναστηλειτσῶν διατάξεων.

Ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου Χρυσόστομος διὰ τηλεγραφήματός του παρακαλεῖ ὅπως τεθῶσιν ἐκτὸς νόμου οἱ Κομμουνισταί.

Οἱ κάτοικοι τῆς συνοικίας Βύρωνος (Γκιρτζῆ) ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα αἰτοῦντες τὴν ἄμεσον ἐπάνοδον ἐκτοπισθέντων ἐργατῶν καὶ Προέδρου Ἐμπορεβιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Καβάλλας καὶ τὴν ἄμεσον ἀπομάκρυνσιν τοῦ Νομάρχου κλπ.

Ὁ Κ. Γαβρίνης πολύτεκνος κάτοικος Βόλου δι' αἰτήσεώς του ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ καθιερώσεως μονίμου ἐκλογικοῦ νόμου ἐν τῷ ἀναθεωρηθησομένῳ Συντάγματι.

Ἡ Ἕνωσις ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν πολεμιστῶν Πειραιῶς ὑποβάλλει ἀντίγραφον τῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν ὑποβληθείσης ἐκκλήσεώς της καὶ αἰτεῖται τὴν ἀμέριστον ὑποστήριξιν τῆς Βουλῆς.

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον Οἰνόης Καστορίας δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται τὴν μετάθεσιν τοῦ Δημοδιδασκάλου Σοφοκλέους Ἀμανατίδου ἐκ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Πολυανέμου Καστορίας εἰς τὸ Δημοτικὸν τῆς Κοινότητος Οἰνόης.

Ὁ Σύνδεσμος ἰδιοκτητῶν Ταξὶ Ἀθηνῶν διὰ τηλεγραφήματός του διαβηλοῖ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν μελῶν του περὶ συγκατισμοῦ Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς.

Ἐπιτροπὴ Δημοσίων Ὑπαλλήλων Ἐδέσσης δι' ὑπομνήματός της αἰτεῖται τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐφαρμογῆς ὡρισμένων διατάξεων τοῦ νέου Διατάγματος περὶ συντάξεων.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Μπότσαρης καταθέτει ἀναφορὰν δημοδιδασκάλων περιφερείας Ἰωαννίνων ζητούντων τὴν ἀναστολὴν ὡρισμένων διατάξεων τοῦ νέου Διατάγματος περὶ συντάξεων.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Μπότσαρης καταθέτει τηλεγράφημα τῆς Ἐπιτροπῆς Συλλαλητηρίου τῆς πόλεως Κονίτσης, διαμαρτυρομένης διὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ συγχωνεύσεως Μητροπόλεως Βελᾶς—Κονίτσης μετὰ τῆς τοιαύτης Δρυϊνουπόλεως καὶ ἀξιούσης τὴν ἀνάκλησιν ταύτης.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Μπότσαρης καταθέτει τηλεγράφημα Ἐπιτροπῆς Καπνοκαλλιεργητῶν Λάκας Σουλίου διαμαρτυρομένης δι' ἄδικον ἐπιβολὴν προστίμων παρὰ τοῦ Καπνεργοστασίου Ἰωαννίνων καὶ αἰτουμένης τὴν ἄρσιν αὐτῶν ὡς ἀδίκως ἐπιβληθέντων.

Οἱ ὑποδικοκατάδικοι ἐπανορθωτικῶν φυλακῶν Θεσσαλονίκης κλπ. δι' αἰτήσεώς των παρακαλοῦσιν ὅπως τοῖς ἀπονεμηθῇ χάρις ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Ἐθνικῆς ἑορτῆς καὶ τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Κωνσταντόπουλος καταθέτει αἴτησιν τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Χρυσοχωράφων Σερρῶν αἰτούντων τὴν κατάργησιν τοῦ νόμου περὶ καταβολῆς βαρέος γεωμόρου.

Ὁ Σύνδεσμος ἐργατῶν, ἐργατριῶν καὶ τεχνιτῶν λιπασμάτων καὶ χημικῶν προϊόντων ἐν ὑπομνήματί του ἀναφέρει ὡρισμένα αἰτήματά του διὰ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων παρακαλεῖ ὅπως καταβληθῇ ἡ δέουσα μέριμνα.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Πεστάνης Ἡγουμενίτσης Ἠπείρου διαμαρτύρεται διὰ μελετωμένην κατάργησιν Νηπιαγωγείων καὶ παρακαλεῖ ὅπως μονιμοποιηθῇ τὸ Κοινοτικὸν Νηπιαγωγεῖον τῆς Κοινότητός του.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γαρουφαλιᾶς καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἄρτης αἰτοῦντος ὅπως πυκνωθῇ ἡ ταχυδρομικὴ ἐπικοινωνία εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Κάμπου τῆς Ἄρτης.

Ὁ ἀπόστρατος Ἀξιωματικὸς τοῦ Μηχανικοῦ Ν. Μανιάτης ὑποβάλλει τὰς ἀπὸ 19 Σεπτεμβρίου 1935 καὶ ἀπὸ Μαρτίου 1936 αἰτήσεις μηνύσεώς του καὶ λοιπῶν στοιχείων κατὰ τοῦ τέως Ὑφυπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κ. Ροδοπούλου αἰτούμενος ὅπως ἐπιληφθῇ τῆς ὑποθέσεως ἡ ἁρμοδία Ἐπιτροπή.

Ὁ Βουλευτὴς Λαρίσης κ. Ν. Ἀντωνόπουλος καταθέτει τηλεγράφημα Ἐπιτροπῆς Συλλαλητηρίου Βελεστίνου αἰτούσης τὴν χάραξιν τοῦ δρόμου Βόλου - Λαρίσης διὰ μέσου Βελεστίνου.

Ὁ Ν. Μανιάτης ἀπόστρατος ἀξιωματικὸς Μηχανικοῦ κάτοικος Ἀθηνῶν δι' αἰτήσεώς του αἰτεῖται ὅπως ἡ ἐπὶ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν Νομοθετικῶν Διαταγμάτων Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ἐπιφορτισθῇ συγχρόνως καὶ μὲ τὰ καθήκοντα τῆς Ἀνακριτικῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐκκρεμουσῶν μηνύσεών του κατὰ τῶν τέως Ὑπουργῶν τῶν Στρατιωτικῶν κ. κ. Παπάγου. Πλατῆ καὶ Ροδοπούλου.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Κονίτσης Ἰωαννίνων ὑποβάλλει ὑπόμνημα Πανεπαρχιακῆς Ἐπιτροπῆς Κονίτσης διαμαρτυρομένης διὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ συγχωνεύσεως τῆς Μητροπόλεως Ἐπαρχίας Κονίτσης μετὰ τῆς τοιαύτης Δρυϊνουπόλεως.

Ἐπιτροπὴ κατοίκων Κοινότητος Πισκοκεφάλου διὰ τηλεγραφήματός της αἰτεῖται τὴν λῆψιν μέτρων κατὰ τῶν καινοτικῶν Συμβούλων Παντελάκη Βασιλάκη κλπ. ἀρνηθέντων συμμετοχὴν εἰς τὸ πένθος Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Καβάλλας διὰ τηλεγραφήματός του παρακαλεῖ ὅπως παραταθῇ ἡ προθεσμία ἐγέρσεως διαδικαστικῶν πράξεων ἐπὶ ὑποθέσεων βιβλίων διακοπῆς παραγραφῶν ἐπὶ ἑξάμηνον.

Τὸ Σωματεῖον Ἀμμοχαλύκων "Ἅγιος Νικόλαος Θεσσαλονίκης διὰ τηλεγραφήματός του παρακαλεῖ ὅπως διαταχθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἐγκεκριμένου κανονισμοῦ λιμένος ὅστις καταπατεῖται ὑπὸ λιμενάρχου Μιχοπούλου.

Ἡ Ἀπεργιακὴ ἐπιτροπὴ καπνεργατῶν Πειραιῶς διὰ τηλεγραφήματός της αἰτεῖται τὴν ἄμεσον ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων της καὶ κατάπαυσιν τῆς τρομοκρατίας.

Οἱ Πρόεδροι τῆς Κοινότητος Χωμώρης καὶ Ἐλευθεριάνης διὰ τηλεγραφημάτων των διαμαρτύρονται διὰ τὸν ψηφισθέντα νόμον περὶ ἀπαγορεύσεως βοσκῆς αἰγῶν εἰς τὰ δάση ἐλάτης.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις ἐμποροϋπαλλήλων Βόλου κλπ. διαμαρτύρεται διὰ τὴν παραπομπὴν εἰς δίκην καὶ τὴν διάλυσιν τοῦ Συνδέσμου ἐμποροϋπαλλήλων.

Αἱ ἐργατικαὶ Ὀργανώσεις καὶ οἱ πολιτικοὶ ἐξόριστοι δι' ὑπομνήματος των ζητοῦσι τὴν χορήγησιν γενικῆς πολιτικῆς ἀμνηστείας.

Ἡ Ἐφεδρικὴ Ὀργάνωσις Βόλου δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν ἐπὶ ἑξάμηνον εἰσέτι παράτασιν τῆς προθεσμίας τοῦ Νόμου 3122 καὶ λῆψιν γενικωτέρων μέτρων προστασίας Π. Πολεμιστῶν.

Ὁ Σύλλογος τῶν σπουδαστῶν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιστημῶν δι' ὑπομνήματός του αἰτεῖται τὴν ἐπίλυσιν ζωτικωτάτων αἰτημάτων του.

Ἡ Ὀργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ Συλλαλητηρίου Ἀλεξανδρουπόλεως διὰ τηλεγραφήματός της διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀστοργίαν τοῦ Κράτους πρὸς τὸν Ν. Ἔβρου καὶ αἰτεῖται τὴν ψήφισιν ἀναλόγου κονδυλίου διὰ τὴν ὁδοποιΐαν τῆς περιφερείας των.

Ἡ "Ἑνωσις Συνεταιρισμῶν Ὀλυμπίας καὶ Εὐβοίας διὰ τηλεγραφήματός της διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀνάμιξιν τῶν ἐμπορευομενῶν εἰς τὸ ὑπὲρ τῶν ἀγροτῶν ἔργον τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης.

Ἡ Συνέλευσις φυματικῶν καπνεργατῶν Θεσ)νίκης διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ΤΑΚ καὶ τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας κωλυσιεργίαν περὶ τὴν ἐπίλυσιν ζωτικῶν αἰτημάτων της.

Ἡ Παγκαπνεργατικὴ Συνέλευσις Πειραιῶς διαμαρτύρεται διὰ τὴν μὴ ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων της.

Ἐπιτροπὴ δημοδιδασκάλων Δράμας δι' ὑπομνήματός της αἰτεῖται τὴν ἀναστολὴν ὡρισμένων διατάξεων τοῦ περὶ συντάξεων διατάγματος.

Ὁ Γεώργιος Τούντας Γεωργαλῆς κάτοικος Ἀθηνῶν δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται παροχὴν ἰσοδίου μηνιαίου ἐπιδόματος διὰ τὰς πρὸς τὴν Πατρίδα ὑπηρεσίας του.

Ἡ Ἐργατικὴ Βοήθεια Πατρῶν ὑποβάλλει ψήφισμα διαμαρτυρίας ἐναντίον ὡρισμένων Νόμων αἰτουμένη τὴν κατάργησιν αὐτῶν.

Ἐπιτροπαὶ παυθέντων αἱρετῶν ἀρχόντων καὶ κοινοτικῶν ὑπαλλήλων Ν. Δράμας, Ν. Ἰωνίας κλπ. ὑποβάλλουσι ψηφίσματα αἰτούμενοι τὴν ἐπαναφορὰν αὐτῶν εἰς τὰς προτέρας θέσεις των.

Ὁ Σύνδεσμος Ἀποστράτων ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς Τρικάλων δι' ὑπομνήματός του αἰτεῖται, ὅπως ὁ Ἀναγαστ. Νόμος περὶ αὐξήσεως συντάξεων Ἀξιωκῶν καὶ ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς ἰσχύσῃ καὶ διὰ τοὺς πρὸ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καταστάντας συνταξιούχους ὁπλίτας Χωροφυλακῆς.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἀγῶνος ἀποξηράνσεως Βάλτου Λαψίστης ὑποβάλλει ὑπόμνημα αἰτουμένη, ὅπως καταβληθῇ μέριμνα διὰ τὴν ἀποξήρανσιν τοῦ ὡς ἄνω Βάλτου.

Οἱ ἀπολυθέντες ὑπάλληλοι ΤΑΚ δι' ὑπομνήματός των ζητοῦσι τὴν ἀκύρωσιν τῶν ἀπολύσεών των καὶ τὴν ἐπαναφορὰν εἰς ἃς πρότερον κατεῖχον θέσεις.

Οἱ Χοτομανίδης, Ἀδελφοὶ Μπεχλιβανίδη κλπ. διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τοὺς βανδαλισμοὺς τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων κατὰ προσφύγων.

Ἡ Πανελλήνιος "Ἑνωσις Δημοτικῶν Στρατολόγων δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν ἐπαναφορὰν ἐν ἰσχύϊ τοῦ καταργηθέντος Νόμου 483 τοῦ 1914.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Ἰασωνίδης καταθέτει αἴτησιν τοῦ Λαζάρου Ἀθανασιάδου καταγγέλλοντος τὸν σκανδαλώδη κομματισμὸν τοῦ Προϊσταμένου ΤΤΤ. Γραφείου Νέου Ἐλευθεροχωρίου.

Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου Ν. Σκοποῦ Σερρῶν δι' ὑπομνήματός παρακαλοῦσιν, ὅπως λυθῇ νομοθετικῶς ἡ διαφορὰ των πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Χρυσό.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου Ἐργατῶν καὶ ἐργαζομένων Πάλλης Κεφαλληνίας κλπ. δι' ὑπομνήματός του αἰτεῖται τὴν ἀναστολὴν πληρωμῆς τῶν πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν χρεῶν, ἐνίσχυσιν τῶν ἀγροτῶν διὰ δανεισμοῦ ἐκ μέρους τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης κλπ.

Τὸ Σωματεῖον ὑπαλλήλων κουρείων Πύργου «ἡ Ἀγάπη» τιθέμενον ἀλληλέγγυον πρὸς τὴν Ὁμοσπονδίαν κουρέων καὶ κομμωτῶν Ἑλλάδος δι' ἀναφορᾶς του παρακαλεῖ τὴν ταχυτέραν καὶ καλλιτέραν ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων των.

Οἱ πλημμυροπαθεῖς τῆς Κοινότητος Μοσχάτου δι' ὑπομνήματός των αἰτοῦνται τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν φόρων καὶ λῆψιν γενικωτέρων μέτρων ἀποζημιώσεώς των.

Ἡ ὑπαλληλικὴ τάξις Πατρῶν δι' ὑπομνήματός της αἰτεῖται τὴν λῆψιν ὡρισμένων μέτρων πρὸς προστασίαν τοῦ κλάδου της.

Ἡ Ὁμοσπονδία ἐργατῶν δέρματος Ἑλλάδος δι' ἀναφορας της αἰτεῖται τὴν κρατικὴν μέριμναν πρὸς προστασίαν τῶν συμφερόντων τοῦ κλάδου της.

Ὁ αὐτοκινητιστικὸς κόσμος Ν. Λαρίσης διὰ τηλεγραφήματός του διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν κυκλοφορίας αὐτοκινήτων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βόλου—Λαρίσης.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι Λέσβου δι' αἰτήσεώς των παρακαλοῦσιν ὅπως τροποποιηθῇ ὁ τελευταῖος περὶ συντάξεων νόμος.

Ἐπιτροπὴ συλλαλητηρίου "Ἀνω Χώρας διὰ τηλεγραφήματός της αἰτεῖται χορήγησιν πιστώσεως 5.000.000 δραχ-

μῶν διὰ τὴν κατασκευὴν τῆς ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἄνω Χώρας Ρεράσεως κλπ.

Ὁ Πανελλήνιος Σύνδεσμος ἀναπροκαταστάτων ἀναπήρων πολέμου δι' ὑπομνήματός του αἰτεῖται τὴν κρατικὴν πρόνοιαν καὶ περίθαλψιν.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Μονοδρίου δι' ἀναφορᾶς του ὑποβάλλει αἴτησιν τῶν εἰς Περσίαν πρὸς ἐργασίαν ἀποσταλέντων παρὰ διαφόρων Πρακτορείων ζητούντων νὰ πληροφορηθῶσι ποῖα μέτρα ἔλαβεν ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἱκανοποίησίν των.

Ὁ Στέργιος Ἀλέξανδρος ὡς ἐκπρόσωπος 11 πολιτικῶν καταδίκων φυλακῶν Αἰγίνης διὰ τηλεγραφήματός του διαμαρτύρεται διὰ τὴν τρομοκρατίαν καὶ τὰ εἰς βάρος των καταπιεστικὰ μέτρα, ἀπαγόρευσιν ἐπισκέψεων κλπ.

Οἱ βουλευταὶ Ἔβρου κ. κ. Χρυσοστόμου καὶ Κώστογλου διὰ τηλεγραφήματός των γνωρίζουσι τὸν διπλοῦν φόνον τῆς Ὀρεστειάδος διὰ λόγους πολιτικοὺς καὶ ὑποβάλλουσι ψήφισμα τῶν κατοίκων περὶ παύσεως τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος καὶ ἀγροφυλάκων ὡς καὶ τὴν μετάθεσιν ὁπλιτῶν καὶ ὑπομοιράρχου διοικητοῦ χωροφυλακῆς Ὀρεστειάδος.

Οἱ δημοδιδάσκαλοι Μαγνησίας δια τηλεγραφήματός των παρακαλοῦσιν ὅπως ἐπεκταθῇ τὸ μέτρον ὑπολογισμοῦ τῶν ἐτῶν σπουδῶν ὡς συνταξίμου χρόνου καὶ εἰς αὐτούς.

Οἱ ἔμποροι Ἀμφιλοχίας Βάλτου διὰ τηλεγραφημάτων των διαμαρτύρονται διὰ τὴν ὑπὸ τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης ἐκποίησιν τῆς κριθῆς εἰς ἐλεύθερον ἐμπόριον.

Ἡ Κοινότης Νιγρίτης δι' ἀναφορᾶς της ὑποβάλλει ψηφίσματα τῶν Προέδρων Κοινοτήτων ἐπαρχίας Βισαλτίας κλπ αἰτούντων ὅπως ὁλοκληρωθῇ τὸ ἡμιγυμνάσιον Νιγρίτης.

Διάφοροι ὀργανώσεις Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης διὰ τηλεγραφημάτων των ζητοῦν ὅπως ἐκπληρωθῶσιν αἱ ἀνληφθεῖσαι ὑποχρεώσεις ἔναντι τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου.

Οἱ Συνεταιρισμοὶ ἀποκαταστάσεως ἀκτημόνων καλλιεργητῶν Γιαννιτσῶν διὰ τηλεγραφήματός των αἰτοῦνται τὴν ὁριστικὴν παραχώρησιν τῶν ἀποξηρανθεισῶν ἐκτάσεων τῆς λίμνης Γιανιτσῶν, ὁριστικὴν διανομὴν εἰς τοὺς κληρούχους Γιαννιτσῶν κλπ.

Οἱ Γεώργ. Γιαγκιόζης, Ἀχιλλεὺς Σαρασίδης κλπ. ὑπαξιωματικοί, ἀπολυθέντες τοῦ στρατοῦ ὡς μετατρέψαντες εἰς τὸ Κίνημα τῆς 1ης Μαρτίου δι' ὑπομνήματός των αἰτοῦνται τὴν ἐπαναφοράν των.

Οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ Πορειᾶς, Χιλιοδένδρου Καστορίας δι' ὑπομνήματός των αἰτοῦνται τὴν εἰς αὐτοὺς χορήγησιν τοῦ δάσους Μανιακίων πρὸς βοσκὴν τῶν ζώων των.

Ἡ ὑπαλληλικὴ τάξις Καΐρου καὶ περιχώρων δι' ὑπομνήματός της διαμαρτύρεται κατὰ τοῦ ἀπὸ 19ης Νοεμβρίου 1935 ἀναγκαστικοῦ νόμου.

Ὁ Σύνδεσμος ἐργατοτεχνικοῦ προσωπικοῦ ἡνωμένων κυλινδρομύλων Θεσσαλονίκης δι' ὑπομνήματός του αἰτεῖται τὴν κρατικὴν μέριμναν ὑπὲρ τῶν συμφερόντων του.

Ἡ ἀνωτάτη Πανελλήνιος Συνομοσπονδία πολυτέκνων δι' ὑπομνήματός της παρακαλεῖ, ὅπως τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν ὁ ψηφισθεὶς νόμος 5781 εἰς ὅσα σημεῖα δὲν ἐφαρμόζεται.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Μηλιανῶν Ἄρτης ὑποβάλλει ἀπόφασιν τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου περὶ μὴ καταργήσεως τοῦ Ταχυδρομικοῦ Γραφείου Μηλιανῶν κλπ.

Ἡ ὀργανωτικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Συλλόγου Μαραγκῶν «ἡ Ἀλληλοβοήθεια» δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν ἵδρυσιν Ταμείου Ἀνεργίας καὶ ἀνικανότητος μαραγκῶν.

Ὁ Πανελλήνιος Σύνδεσμος Μηχανοδηγῶν Ἀτμηλάτων ὁδοστρωτήρων δι' ἀναφορᾶς του ὑποβάλλει ὡρισμένα αἰτήματα ἐπικαλούμενος τὴν κρατικὴν μέριμναν.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Στρατιωτικῶν Συνταξιούχων Κορίνθου, δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται, ὅπως ὑποχρεωθῇ τὸ Κρατικὸν Ἐνεχυροδανειστήριον καὶ ἐξοφλήσῃ τὰς εἰς χεῖρας τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν ἀποδείξεις τῆς Γ τριμηνίας 1937 παγιοῦν τὸ ἀπαιτηθησόμενον ποσὸν εἰς δάνειον.

Ἡ Πανελλήνιος Ἕνωσις Πολεμιστῶν Ναυτικοῦ, δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν κατάργησιν τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου τῆς 29|2|1936 τοῦ καταργοῦντος τὸν Νόμον 483 περὶ εἰσαγωγῆς τῆς στρατολογικῆς ὑπηρεσίας.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ ὁμὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, καταθέτει ἀναφορὰν κατοίκων Πτολεμαΐδος περὶ σχηματισμοῦ Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως κλπ.

Τὸ Συνέδριον Συνεταιρισμῶν τῶν Κοινοτήτων Δήμου Φύλλου διὰ τηλεγραφήματός του παρακαλεῖ, ὅπως ἀνασταλῇ τηλεγραφικῶς ἡ ἐκποίησις ἀνταλλαξίμων Λειβαδίου μέχρι προσεχοῦς Αὐγούστου.

Ὁ Κωνστ. Λάμπος Ταγματάρχης ἐ. ἀ. κάτοικος Λαμίας ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ τοῦ τρόπου τακτοποιήσεως τοῦ ἀποστατικοῦ ζητήματος.

Ἐπιτροπὴ συλλαλητηρίου Κοινότητος Βυρωνείας ὑποστηρίζει τὰ αἰτήματα τῶν χρεωμένων ἰδιοκτητῶν ἀξιοῖ τὴν πλήρην ἀποδοχήν των.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Χωρίου Καλοχωρίου Θεσσαλονίκης ὑποβάλλουσι ψήφισμα περὶ ἀπαλλοτριώσεως τοῦ ἀγροκτήματος Τσαλικόβου.

Ἐπιτροπὴ Γεωργικοῦ Ἐπιμελητηρίου Εὐβοίας κλπ. διὰ τηλ)τός της αἰτεῖται τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Κράτους πρὸς καταπολέμησιν τοῦ δάκου.

Οἱ ἀπομαχυνθέντες τοῦ στρατοῦ ἀξιωματικοὶ ἐπὶ Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως 1927 ὑποβάλλουσιν ὑπόμνημα αἰτοῦντες ὅπως ὑπαχθῶσι εἰς τὸν Νόμον περὶ ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς ἀποκαταστάσεως ἀποτάκτων 1922—1923.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι Λαμίας διὰ τηλ)τός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑελετωμένην διάλυσιν νεοσυσταθεισῶν Ὀργανώσεών των.

Ἡ Ἐπιτροπὴ κατοίκων Κοινότητος Νέων Σφαγείων, ὑποβάλλει ψήφισμα διαμαρτυρίας διὰ τὴν ἀστοργίαν τοῦ Κράτους καὶ αἰτεῖται τὴν λῆψιν ὡρισμένων μέτρων ὑπὲρ τῆς Κοινότητός των.

Ἡ Γενικὴ Ἕνωσις ἀναπήρων καὶ θυμάτων Πολέμου Ἀχαΐας δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν διὰ Νόμου ἐπέκτασιν τοῦ δικαιώματος τῆς στεγάσεως καὶ διὰ τὰ θύματα Πολέμου καὶ τὴν χορήγησιν Πασχαλινοῦ Βοηθήματος.

Ὁ ἀνρωτικὸς Σύλλογος Καρδίτσης Γεωργῶν—Κτηνοτρόφων δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται τὴν λῆψιν ὡρισμένων μέτρων πρὸς περιφρούρησιν τῶν συμφερόντων των.

Ἐπιτροπὴ ὑπαλλήλων Φυλακῶν Ἀγυιᾶς δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν ἐπαναφορὰν ἐν ἰσχύϊ τοῦ ἀπὸ 23 Ἰανουαρίου 1923 Ν. Διατάγματος περὶ συντάξεων κλπ.

Ὁ Σύνδεσμος ὑπαλλήλων Κομμωτῶν καὶ Κουρείων Λεβαδείας, ὑποβάλλει ὑπόμνημα αἰτούμενος τὴν ἐπίλυσιν ὡρισμένων ζωτικῶν ζητημάτων του.

Ὁ Κτηματικὸς Ἐπαγγελματικὸς Κόσμος Καρδίτσης, διὰ τηλ)τός του διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῶν κτηματιῶν καὶ ἐπαγγελματιῶν καὶ αἰτεῖται τὴν ἄμεσον παράτασιν δικαιοστασίου ἄνευ ὅρων κλπ.

Ἐπιτροπὴ Διοικητικῶν Συμβουλίων Ὀργανώσεων Φλωρίνης, διὰ τηλ)τος της διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἀστοργίαν τοῦ Κράτους καὶ αἰτεῖται τὴν λῆψιν μέτρων ὑπὲρ τῆς περιφερείας της.

Ὁ Σύλλογος ἰδιωτικῶν ὑπαλλήλων Καλαμῶν διαμαρτύρεται διὰ μελετώμενον κλείσιμον τῶν Ἐργοστασίων Οἴνων.

Ἡ Ἕνωσις Πλημμυροπαθῶν Βελβένδου διὰ τηλ)τός της αἰτεῖται τὴν χορήγησιν ἀρωγῆς εἰς τοὺς πλημμυροπαθεῖς Ἀλιάκμονος.

Ἡ Ὁμοσπονδία ἀναπήρων καὶ θυμάτων Πολέμου Μακεδονίας—Θράκης ὑποβάλλει ὑπόμνημα αἰτουμένη τὴν λῆψιν

μέτρων οἰκονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν ἀναπήρων καὶ θυμάτων Πολέμου.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Πολιτικῶν Συνταξιούχων Θεσ)νίκης καὶ Περιχώρων δι' ὑπομνήματός του αἰτεῖται τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς προσγενομένης ἀδικίας εἰς τοὺς Δημοδιδασκάλους διὰ τοῦ Κωδικοποιηθέντος περὶ συντάξεων Νόμου.

Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις Συλλόγου Δημοδιδασκάλων Θεσ)νίκης κλπ. δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται, ὅπως κατοχυρωθῇ Συνταγματικῶς ἡ μονιμότης των καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι καὶ προσαρμοσθῶσιν οἱ μισθοὶ πρὸς τὸν αὐξηθέντα τιμάριθμον.

Ὁ Πρόεδρος Ἀκτημόνων Βελβένδου διὰ τηλ)τός του διαμαρτύρεται διὰ τὴν καταθυστέρησιν τῆς διανομῆς γαιῶν ἀγροκτήματος Γρατσάνης τοῦ Συνεργείου περατώσαντος πρὸ πολλοῦ τὰς ἐργασίας του.

Οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐμποροβιομηχανικῶν Ἐπιμελητηρίων Ἠπείρου κλπ. διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν παρατεινομένην ἐκτόπισιν τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐμποροβιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Καβάλλας.

Ὁ Σύνδεσμος συνταξιούχων σιδηροδρομικῶν Θεσσαλονίκης διὰ τηλεγραφήματός του αἰτεῖται, ὅπως διατεθῇ ποσοστὸν δεκαλέπτου 75.000 δραχμῶν καὶ ἐπιδοθῇ εἰς τοὺς συνταξιούχους ὡς καὶ εἰς τοὺς συναδέλφους τους τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ Κεντρικὴ Ἕνωσις Μεσσήνης διὰ τηλεγραφήματός της διαμαρτύρεται διὰ τὸ κλείσιμον τῆς οἰνοβιομηχανίας Καλαμῶν αἰτουμένη τὴν ἐξακολούθησιν τῆς λειτουργίας αὐτῆς.

Ἐπιτροπὴ ἐπιτυχόντων δοκίμων Ἀγροτικῆς Τραπέζης δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν ἐπαναφορὰν ἐν ἰσχύϊ τοῦ πίνακος ἐπιτυχόντων δοκίμων ὑπαλλήλων εἰς Δημόσιον διαγωνισμὸν διενεργηθέντα τὴν 2αν Ἰουνίου 1934 ἀκυρωθέντος διὰ Συντακτικῆς πράξεως ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1935.

Ἀκτήμονες ἔφεδροι κάτοικοι τῆς Κοινότητος Κόρνου Λήμνου δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦνται τὴν παραχώρησιν κατὰ κλήρους τῆς ἀδιαθέτου γῆς τῆς κοινότητός των.

Ἐκπρόσωποι ἀγροτικῶν συνοικισμῶν Κιλκὶς δι' αἰτήσεώς των ζητοῦσιν ὡρισμένας τροποποιήσεις εἰς τὸν περὶ ἀγρονομίας νόμον.

Ἡ ἕνωσις τεχνιτῶν καὶ ὑπαλλήλων Καφεζυθοζαχαροπλαστείων κλπ. Θεσσαλονίκης δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν λῆψιν ὡρισμένων μέτρων πρὸς προστασίαν τοῦ κλάδου της.

Ἡ Ἐργατικὴ Βοήθεια Ἀττικοβοιωτίας δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν ἐνέργειαν αὐστηρῶν ἀνακρίσεων διὰ τὸν φόνον τοῦ Μαγνήσαλη.

Ἡ Ἐργατικὴ Βοήθεια Ἀττικοβοιωτίας δι' ἀναφορᾶς της διαμαρτύρεται διὰ τὴν σύλληψιν ὑπὸ τῆς Ἀστυνομίας τῶν Συνεργείων τῆς Ἐργατικῆς Βοηθείας Πετραλώνων, Πολυγώνου κλπ.

Οἱ σεισμόπληκτοι Μεγάλης Παναγίας Χαλκιδικῆς δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦνται τὴν Κρατικὴν μέριμναν διὰ τὴν ταχυτέραν ἀνόρθωσιν τῶν ζημιῶν.

Οἱ ἐκκαθαρισθέντες διὰ συντακτικῶν πράξεων καὶ Ἀναγκαστικῶν νόμων ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους, Δήμων κλπ. ὑποβάλλουσι ψήφισμα ζητοῦντες τὴν διὰ ψηφίσματος τῆς Βουλῆς ἐπαναφορὰν ἁπάντων τῶν ἐκκαθαρισθέντων μετὰ τὴν 1ην Μαρτίου 1935 ὑπαλλήλων.

Κτηματίαι Βόλου διὰ τηλεγραφήματός των αἰτοῦνται τὴν λῆψιν μέτρων προστασίας τῶν ἐλαιοδένδρων των ἐκ τῆς τσιμεντοκόνεως τῶν ἐργοστασίων τσιμέντων «Ὄλυμπος».

Ὁ Ἀθανάσιος Κούρτης ἐνοικιαστὴς φόρων ἐγχωρίων προϊόντων Ναυπλίου δι' αἰτήσεώς του ζητεῖ ὅπως ἰσχύση καὶ διὰ τὸ ἔτος 1935-36 ὁ νόμος 5495)1932.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Συλλαλητηρίου Νομοῦ Χανίων διὰ τηλεγραφήματός της αἰτεῖται τὴν ἐπέμβασιν πρὸς μείωσιν τῆς Δημοτικῆς φορολογίας ἐπὶ τοῦ ἐλαίου.

Κάτοικοι Μολάων διὰ τηλεγραφημάτος των διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀπρεπῆ συμπεριφορὰν τοῦ Ὑπομοιράρχου Μολάων.

Ὁ σύνδεσμος ἰδιοκτητῶν αὐτοκινήτων ταξὶ διὰ τηλεγραφήματός του διαμαρτύρεται διὰ τὰ τραμπάκτικα μέτρα τῶν ὀργάνων τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας.

Οἱ κάτοικοι τῆς κοινότητος Παραδεισίων διὰ τηλεγραφήματός των αἰτοῦνται τὴν διὰ Διατάγματος σύστασιν ἐτησίας ἐμποροπανηγύρεως ἐν τῇ Κοινότητί των.

Ἡ ἐπιτροπὴ τῶν ἀδίκως μετατεθέντων Δημοδιδασκάλων Ναυπακτίας δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν ἄρσιν τῆς ἐπιγενομένης αὐτοῖς ἀδικίας διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς των εἰς ἃς θέσεις πρότερον κατεῖχον.

Ἡ κοινοβουλευτικὴ Ὁμὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου καταθέτει ὑπόμνημα τῶν καπνεργατῶν Ξάνθης περὶ ἐπαναφορᾶς τῶν βιβλιαρίων ἐργασίας.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σταμούλης καταθέτει τηλεγράφημα Ὀργανώσεων Λαρίσης καὶ Βόλου παρακαλούντων ὅπως ρυθμισθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἐμπορίας τῶν διαφόρων ἐμπτριακῶν προϊόντων.

Ὁ βουλευτὴς κ. Σταμούλης καταθέτει τηλεγραφήματα κατοίκων Βελεστίνου περὶ χαράξεως τῆς ὁδοῦ Βόλου - Λαρίσης μέσῳ Βελεστίνου.

Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Ρεθύμνης διὰ τηλεγραφήματός του αἰτεῖται, ὅπως μὴ εἰσακουσθῶσιν αἰτήματα ὀφειλετῶν καὶ ληφθῶσι μέτρα ὑπὸ τὴν πίεσιν αὐτῶν καταστρεπτικὰ τῆς πίστεως τοῦ κεφαλαίου.

Ὁ Ἐμπορικὸς κόσμος Ἀμαλιάδος διὰ τηλεγραφήματός του αἰτεῖται τὴν μὴ τροποποίησιν τοῦ ἰσχύοντος δικαιοστασίου.

Ἐπιτροπὴ τετρακοσίων φυλακισμένων Ὠρωποῦ διὰ τηλεγραφήματός της αἰτεῖται τὴν ἀπονομὴν τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀναστολῆς μέρους τῶν ποινῶν των.

Ὁ Ἰωάν. Δεσύλλας, τέως νομίατρος Κερκύρας κλπ., ἀπολυθεὶς μετὰ τὸ κίνημα τῆς 1-3-35, δι αἰτήσεώς του ζητεῖ τὴν ἐπαναφοράν του εἰς ἣν πρότερον κατεῖχε θέσιν.

Ὁ Σύλλογος Μακεδονομάχων «Παῦλος Μελᾶς» δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται ὡρισμένας τροποποιήσεις εἰς τὸν ψηφισθέντα Νόμον 6448.

Ἡ ὀργάνωσις Ἀγροτ. ἀποκαταστάσεως καπνεργατῶν Θεσσαλονίκης δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται, ὅπως ἐγκριθῇ ἡ ἀγροτικὴ ἀποκατάστασις τῶν μελῶν της εἰς τὰς ἀποξηρανθείσας γαίας Λουδίας Γεννιτσῶν.

Οἱ παλαιοὶ πολεμισταὶ Ναούσης διὰ τηλεγραφήματός των ἀξιοῦσιν ὁλοκληρωτικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου περὶ προστασίας των.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων Μπενίτσης καὶ Μαγουλάδων Κερκύρας δι' ἀναφιρῶν των αἰτοῦνται τὴν ἀναστολὴν τῶν πρὸς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν χρεῶν των.

Ὁμοίως ἀνακοινοῦνται τὰ κάτωθι σχέδια ψηφισμάτων καὶ προτάσεις Νόμων.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. Λούλης καὶ Γ. Κιαγιᾶς καταθέτουσι πρότασιν νόμου «περὶ παραχωρήσεως ἀγροκτημάτων τινῶν φερομένων ὡς δημοσίων κειμένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Νομοῦ Ἰωαννίνων ἄνευ ἀνταλλάγματος».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σ. Σκλάβαινας, Δ. Γληνὸς, Σ. Σιάντος, Μ. Πορφυρογένης, Ι. Ἰωαννίδης, Μ. Τυρῖμος, Μ. Σινάκος, Δ. Μενύχτας, Ε. Μανωλέας, Κ. Θέος, Δ. Παπαδόπουλος, Β. Βαρβέρης καὶ Α. Τζίμας καταθέτουσι σχέδιον ψηφίματος «περὶ καταργήσεως τοῦ Νόμου 4229 καὶ τῶν τροποποιήσεων αὐτοῦ».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σ. Γονατᾶς, Γ. Καφαντάρης, Α. Παπαναστασίου, Α. Μυλωνᾶς, Σ. Σαββίδης, Ι. Μιχαὴλ, Α. Θεολογίτης, Λ. Κουτσοπέταλος, Π. Εὐριπαῖος, Γ. Παπανδρέου, Ν. Σαμαρᾶς, Χ. Παπασταύρου, Α. Δενδρινός, Γ. Μόδης, Σ. Θεοφανίδης, Ν. Γεωργιάδης Ν. Σπηλιώτης, Θ. Τσάτσος κλπ. καταθέτουσι σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἀποκαταστάσεως αἱρετῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχόντων.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σ. Σκλάβαινας, Δ. Γληνὸς, Γ. Σιάντος,

Μ. Πορφυρογένης κλπ. καταθέτουσι σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἀμνηστεύσεως πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀδικημάτων».

Ὁ 6ο λευτὴς κ. Ν. Γρηγοριάδης καταθέτει πρότασιν νόμου «περὶ ἐωρεὰν κυκλοφορίας ἀνὰ τὰς γραμμὰς συγκοινωνίας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ Περιχώρων καὶ Θεσσαλονίκης καὶ περιχώρων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Λ. Νταλίπης, Ν. Δαρβέρης, Σ. Μπινόπουλος, Γ. Σεχιώτης, Λ. Λεβιεράτος, Ν. Κρανιωτάκης κλπ. καταθέτουσι πρότασιν νόμου «περὶ μονιμότητος τῶν ἀπολυομένων λόγῳ συμπτύξεως ἢ καταργήσεως θέσεως ὑπαλλήλων τῶν Δήμων καὶ τῶν νομικῶν προσώπων Δημοσίου Δικαίου.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ν. Γρηγοριάδης καταθέτει πρότασιν νόμου «περὶ εἰσφορᾶς ὑπὲρ προστασίας τῆς ἐκ θεομηνιῶν πληττομένης ἰδιωτικῆς στέγης».

Ὁ 6ο λευτὴς κ. Α. Μυλωνᾶς καταθέτει πρότασιν νόμου «περὶ συμπληρώσεως διατάξεών τινων τοῦ βασικοῦ Κώδικος 4173 (1929)».

Ὁ βουλευτὴς κ. Α. Μυλωνᾶς καταθέτει πρότασιν νόμου «περὶ διακανονισμοῦ τῆς διαφορᾶς ἀγροκτημάτων τινῶν τῆς Ἠπείρου».

Ὁ βουλευτὴς κ. Γ. Παπανδρέου καταθέτει σχέδιον ψηφίσματος «περὶ δικαίας ρυθμίσεως τῶν χρεῶν.»

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. Οἰκονομόπουλος, Κ. Δροσόπουλος, Ν. Μπαλτατζῆς, Π. Νικολαΐδης καὶ Η. Ἀποσκίτης καταθέτουν πρότασιν νόμου «περὶ μονιμότητος τῶν ἀπολυομένων λόγῳ συμπτύξεως ἢ καταργήσεως θέσεως ὑπαλλήλων τῶν Δήμων καὶ τῶν νομικῶν προσώπων Δημοσίου Δικαίου.»

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. Καγεβίνας καὶ Δ. Δενδρινὸς καταθέτουν πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 6061 τοῦ ἔτους 1936.

Ἀκολούθως ἀνακοινοῦνται τὰ κάτωθι ἔγγραφα τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, δι' ὧν διαβιβάζονται αἰτήσεις Εἰσαγγελέων αἰτουμένων ἀδείας τοῦ Σώματος πρὸς ποινικὴν δίωξιν διαφόρων Βουλευτῶν.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης διαβιβάζει αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Θεσσαλονίκης αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ ποινικὴν δίωξιν τοῦ Βουλευτοῦ Σερρῶν κ. Κ. Μουρατίδου κατηγορουμένου ἐπὶ ψευδορκίᾳ.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης ὑποβάλλει αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ἀθηνῶν αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ Βουλευτοῦ κ. Βερβέρη κατηγορουμένου ἐπὶ παραβάσει τοῦ Ἰδιωνύμου.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ναυπλίου αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ Βουλευτοῦ κ. Π. Μπόμπου κατηγορουμένου ἐπὶ παρανόμῳ ἐκλογικῇ συνεγκεντρώσει.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως Κοζάνης αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ Βουλευτοῦ κ. Φ. Παπαδοπούλου κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει, δυσφημίσει καὶ διεγέρσει εἰς ἀπείθειαν.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Θεσσαλονίκης αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ Βουλευτοῦ κ. Β. Νεφελούδη κατηγορουμένου ἐπὶ πλαστογραφίᾳ καὶ νοθεύσει σφραγίδος.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει δύο αἰτήσεις τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Θεσσαλονίκης αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ Βουλευτοῦ Σερρῶν κ. Δ. Μενύχτα κατηγορουμένου ἐπὶ παραβάσει τοῦ Ἰδιωνύμου.

Τὸ ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν Ἔβρου αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ Βουλευτοῦ κ. Γ. Χρυσοστόμου κατηγορουμένου ἐπὶ παραβάσει τοῦ δικηγορικοῦ κώδικος.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ναυπλίου αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Ν. Σπέντζα κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει δημοσίου ὑπαλλήλου.

Ὁ Εἰσαγγελεὺς Πλημμελειοδικῶν Τρικκάλων ὑποβάλλει δικογραφίαν κατὰ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Σ. Ἀλεξιάδου καὶ αἰτεῖται τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν αὐτοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ δυσφημίσει διὰ τοῦ τύπου.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει τὴν ὑπ' ἀριθ. 1017 ἀναφορὰν τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ἀθηνῶν ὑποβάλλοντος ποινικὴν δικογραφίαν κατὰ τοῦ τέως Ὑπουργοῦ κ. Γ. Καφαντάρη κατηγορουμένου ἐπὶ ἐκβάσει ὑπ' αὐτοῦ λαχείου ὑπὲρ τῆς Ἑνώσεως τῶν Συντακτῶν Ἐφημερίδων.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει αἴτησιν τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ναυπλίου αἰτουμένου τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ν. Σπέντζα κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει.

Ὁ Εἰσαγγελεὺς Τρικκάλων ὑποβάλλει δικογραφίαν κατὰ τοῦ βουλευτοῦ κ. Α. Δερβέναγα καὶ αἰτεῖται τὴν ἄδειαν τοῦ Σώματος διὰ τὴν ποινικὴν δίωξιν αὐτοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἐκλογικοῦ Νόμου.

Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης διαβιβάζει τὴν ὑπ' ἀριθ. 4213 ἀναφορὰν τοῦ Εἰσαγγελέως Ἐφετῶν Ἀθηνῶν ὑποβάλλοντος ποινικὴν δικογραφίαν ἐπὶ παραβάσει καθήκοντος κατὰ τοῦ τέως Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν κ. Α. Παπάγου καὶ τοῦ τέως Ὑφυπουργοῦ κ. Ν. Πλατῆ διὰ τὰ περαιτέρω, συμφώνως πρὸς τὸν Νόμον περὶ εὐθύνης Ὑπουργῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Ι. Ράλλης ἔχει τὸν λόγον πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Λαμβάνων τὸν λόγον. Κύριοι Βουλευταί, ἐπὶ ζητήματος τὸ ὁποῖον εὐκόλως δύναται νὰ θίξῃ τὰ ὅρια τοῦ προσωπικοῦ ζητήματος θὰ προσπαθήσω, ὅσον τὸ δυνατόν, νὰ ἐξετάσω τὸ ζήτημα ἀπολύτως ἀντικειμενικῶς ἵνα δυνηθῇ ἡ Βουλὴ μετὰ προσεκτικὴν ἐξέτασιν καὶ ἐνφέρει τὴν γνώμην αὐτῆς ἐν ἀπολύτῳ ψυχραιμίᾳ.

Τὸ προκείμενον ζήτημα, τὸ πρῶτον παρουσιαζόμενον εἰς τὸ Κοινοβούλιον, εἶναι ἀπολύτως σοβαρὸν καὶ χρήζει τῆς προσοχῆς καὶ ὁμοφωνίας ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος διὰ νὰ εἶμαι ἐν τάξει πρὸς ἐμαυτόν, εὐθὺς ἀμέσως νὰ δηλώσω ὅτι ἡ ὁμὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου εὑρίσκεται ἐν ἀπολύτῳ κοινοβουλευτικῇ τάξει, διότι τὰ μέλη τῆς ὁμάδος τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου δὲν ἔπραξαν ἕτερόν τι, ἢ νὰ ἐκχθοῦν νὰ δώσουν τὴν ψῆφόν των εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐξέγοθησαν τὸ πρόγραμμά αὐτῶν.

Ἐξεταστέον τώρα ἂν τὸ αὐτὸ δύναται νὰ λεχθῇ διὰ τὸν ἀξιότιμον Βουλευτὴν Σάμου, ὡς ἀρχηγὸν τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ ὡς πρόεδρον τῆς Βουλῆς.

Οἱ ἀναγνῶσται τῶν ἐφημερίδων τῆς 3ης Ἀπριλίου ἔπιθον, ἀληθῶς, τοὺς ὀφθαλμούς των, μὴ δυνάμενοι νὰ πιστεύσουν ἂν ὅσα ἀνεγίνωσκον ἦσαν πράγματι ἀληθῆ.

Ἡ κοινὴ γνώμη, ὅταν ἐδημοσιεύετο τὸ μεταξὺ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὴν ὁμάδα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου Συμφωνητικόν, ἀνέμενεν ὅτι ὁ κ. Βουλευτὴς Σάμου, ὁ κατέχων τὸ ὕπατον ἀξίωμα ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ, θὰ ἐδικαιολογεῖτο ἵνα ἐλαφρύνῃ τὴν θέσιν του.

Ἀντιθέτως, ὄχι μόνον δὲν εὗρεν οὐδεμίαν δικαιολογίαν διὰ τὴν πρᾶξίν του αὐτήν, ἀλλὰ προέβη εἰς δηλώσεις, διὰ τῶν ὁποίων λαὸς ἐπετίθετο κατὰ τῆς ὁμάδος τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, διότι ἐδημοσίευσεν αὗτη πράγματα ἀληθῆ, καθ' ἃ εἶχε δικαίωμα, ἐφ' ὅσον καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Συμφωνητικῷ ἀνεγράφετο, ὅτι εἶχον πλήρως τὴν ἐλευθερίαν τῆς δημοσιεύσεώς του.

Δὲν γνωρίζω ἂν ἅπαντες οἱ δώσαντες τὸν ὅρκον κύριοι Βουλευταὶ εἶχον ἐπιφυλάξεις τινας, γνωρίζω ὅμως ὅτι ὑπάρχει σημεῖον, εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἐπιβαλλόμενον ὅρκον εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς χώρας, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἀπολύτως ἐπιφύλαξιν ἐπιτρέπει. Ἅπαντες ὁρκιζόμεθα διὰ τὴν εὐσυνείδη-

τον ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Καὶ ἐρωτῶ : Εἶναι εὐσυνείδητος ἐκτέλεσις καθήκοντος τὸ νὰ δέχεται παρὰ τὴν συνείδησίν του ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ἐγκρίνῃ τὸ πρόγραμμα ἐκείνων, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὡς ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, κατήγγειλεν ὡς ὑπονομευτὰς τοῦ Κράτους;

Καὶ ἀποτελεῖ εὐσυνείδητον ἐκτέλεσιν καθήκοντος ἡ ἀποκήρυξις τῶν ἀρχῶν, ἃς ἐπρέσβευεν ὁ ἐκλιπὼν ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων;

Παρ' ὅλας τὰς ἀντιθέσεις, Κύριοι Βουλευταί, ἀντιθέσεις σοβαρωτάτας μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Φιλελευθέρων οὐδέποτε ἀπετολμήθη νὰ θεωρηθῇ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐχθρὸς τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος. Δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν τοῦτο, διότι ἠθέλομεν διαπράξῃ πραγματικὴν συκοφαντίαν.

Δυνάμεθα ὅμως μετὰ τὴν τελευταίαν πρᾶξιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων νὰ θεωρήσωμεν, ὅτι τὸ ὑπ' αὐτοῦ κόμμα δὲν ἐκπροσωπεῖ πλέον τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐκλιπόντος ἀρχηγοῦ του.

Ε. ΓΕΩΡΓΙΑΔΑΚΗΣ. Σεῖς οἱ ὁποῖοι κατελύσατε τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ τί ἐκπροσωπεῖτε ;

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος, ὅστις εἶπεν ὅτι κατελύσαμεν τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας, ὑποθέτω ὅτι ἐσχάτως ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

(Θόρυβος ἐκ τῶν Θεωρείων)

Ε. ΓΕΩΡΓΙΑΔΑΚΗΣ. Εἶμαι περισσότερα χρόνια ἀπὸ σᾶς στὴν Ἑλλάδα.

(Δημιουργεῖται ἐκ νέου θόρυβος εἰς τὰ Θεωρεῖα)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Συνιστῶ εἰς τοὺς ἐν τοῖς Θεωρείοις νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ ὁ θόρυβος, διότι θὰ διατάξω τὴν ἐκκένωσίν των.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Ἀξιότιμε κύριε Πρόεδρε τῆς Βουλῆς, ἐμὲ μὲν δὲν θίγουν αἱ γενόμεναι διακοπαί, κυρίως θίγουν τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, τὸ ὁποῖον ἀρκούντως κατηρρακώθη. Εἶναι περιττὸν νὰ προσθέτωμεν νέους λόγους διὰ νὰ καταρρίπτωμεν τὸ Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα.

(Ἀκούεται μία φωνὴ ἐκ τῶν Θεωρείων).

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Δὲν γνωρίζω ποῖος εἶνε ὁ ὑβρίσας με ἐκ τοῦ Θεωρείου, ἀλλ' ἐὰν θέλετε νὰ ἵσταται τὸ Κοινοβούλιον εἰς τὸ ὕψος του, ἔχετε καθῆκον, κύριε πρόεδρε, νὰ προβῆτε εἰς τὴν ἄμεσον σύλληψιν καὶ τὴν παραπομπήν εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Εἶναι ἐντελῶς ἀδιάφορον εἰς ἐμὲ ὅτι θὰ πράξετε, κύριε πρόεδρε, ὡς μέλος ὅμως τοῦ συνόλου ἔκαμα τὸ ἰδικόν μου καθῆκον νὰ διαμαρτυρηθῶ.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἂν ὁ ῥήτωρ ὑβρίσθη ἀπὸ τὸ θεωρεῖον, πρέπει νὰ διατάξητε, κύριε πρόεδρε, τὴν σύλληψιν τοῦ ὑβριστοῦ, διότι ἡ πρᾶξίς του θεωρεῖται ἀδίκημα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μείνατε ἥσυχος, κύριε βουλευτά, καὶ θὰ κάμω τὸ καθῆκόν μου.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Βεβαιωθῆτε, Κύριοι Βουλευταί, ὅτι οὐδὲν θὰ πράξω, ἵνα ρίψω ἔλαιον εἰς τὴν πυράν, ἀλλ' ἔχω βαθεῖαν τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντός μου καὶ ἀμύνομαι ὄχι ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἰδικῶν μου, ἀλλὰ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

(Ἀναγινώσκει περικοπὴν ἐκ τῆς ἀγορεύσεως τοῦ τότε Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως).

Αὐτὰ ἔλεγε, συζητουμένου τοῦ νομοσχεδίου περὶ ἰδιωνύμου, ὁ τότε Πρωθυπουργὸς καὶ ἱδρυτὴς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, τὸν ὁποῖον διεδέχθη εἰς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ κόμματος ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Ἔχομεν τὴν βεβαίωσιν τοῦ τότε Ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως ὅτι αὕτη ἦτο σύμφωνος εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου, καὶ ὅτι μάλιστα θεωροῦσα τοῦτο τόσον σπουδαῖον διὰ τὴν ἄμυναν τῆς χώρας, ἔθεσε ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, ἐπεξηγῶν τὴν συμφωνίαν, προέβη εἰς ἑτέρας δηλώσεις, ὅτι εἶχε καθῆκον ν' ἀμυνθῇ τῶν στρατευομένων ἐλευθεριῶν τοῦ Λαοῦ, καὶ ὅτι τὸ μόνον μὴ νοητὸν δι' αὐτὸν ἦτο ἡ συνεργασία του μὲ τ' ἀστικὰ κόμματα τὰ ὁποῖα εἶχον συνομωτήσει κατὰ τῶν ἐλευθεριῶν αὐτῶν.

Καὶ ἐρωτῶ τὸν ἀξιότιμον κύριον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ἀφοῦ κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου ἐκείνου ἦτο Ὑπουργός : Πότε εἶναι ἐλευθερωτὴς καὶ πότε εἶναι τύραννος; Ἢ τότε ὑπεκύψατε, κύριε Πρόεδρε, εἰς τὰς ἀνελευθέρους ἀρχὰς τοῦ τότε Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ μείνετε Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, ἢ τώρα διὰ νὰ ἀποκτήσητε τὴν Προεδρείαν τῆς Βουλῆς ἀπεμπολήσατε τὰς ἀρχάς σας, καὶ συνεμαχήσατε μετὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Πολιτείας.

Καὶ ἔλεγε τότε ὁ ἱδρυτὴς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων (ἀναγιγνώσκει .....).

Ἀλλὰ ὁ τότε συνεργάτης του καὶ νῦν διὰ τῆς μετὰ τῶν κομμουνιστῶν συμβάσεως Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, λέγει σήμερον ὅτι ὅλα αὐτὰ ἦσαν πυροβολισμοί, ἦσαν ψεύδη, καὶ ὅτι ἦτο περιττὸν ὁ ἱδρυτὴς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων νὰ λαμβάνῃ πρόνοιαν ὥστε τὸ Κράτος καὶ αἱ ἀστικαὶ Κυβερνήσεις νὰ εἶναι ὡπλισμέναι. Καὶ ἔλεγεν ὁ τότε Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως: «Ἐρχόμεθα νὰ ζητήσωμεν... (ἀναγινώσκει).

Αὐτὰ ἔλεγε. Καὶ ὅταν τὸ κόμμα ἔδωσε τὴν ψῆφόν του, ἀσφαλῶς ἐσήμαινεν ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ γνώμη του, καὶ ὅτι αὐτὴ ἦτο καὶ ἡ γνώμη τοῦ τότε Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, καὶ νῦν διὰ τῆς ἀπεμπολήσεως τῶν ἀρχῶν αὐτῶν Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἀλλά, κύριοι, εἶναι ἀνάγκη διὰ τοὺς τυχὸν ἴσως λησμοσαντας τὰς συζητήσεις ἐκείνας, καὶ διὰ τοὺς νῦν τὸ πρῶτον εἰσερχομένους εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην Φιλελευθέρους, νὰ μὴ παραλείψω οὐδὲν ἐκ τῶν τότε συζητηθέντων, καὶ δὴ ἐκ τῶν ἀγορεύσεων τοῦ τότε ἀρχηγοῦ τῆς Κυβερνήσεως.

«Καὶ ἠρωτήθην, τί κάμνει τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα..... (ἀναγινώσκει).

Καὶ ἐρωτῶ νῦν τὸν ἀξιότιμον κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς: Ὅταν θὰ γίνῃ τυχὸν Κυβέρνησις μὲ τὴν σύμπραξιν τῶν φιλελευθέρων θὰ μεταβληθῇ τὸ κράτος καὶ ἡ Κυβέρνησις, εἰς Κράτος καὶ Κυβέρνησιν μωρῶν; Θὰ ἐγκαταλειφθῇ τὸ Κράτος ἔρμαιον τῆς βουλιμίας τῆς Μόσχας; Θεωρεῖ ὅτι σήμερον αἱ ἐλευθερίαι τοῦ Λαοῦ ἐπιβάλλουν τὴν διάλυσιν τοῦ Κράτους καὶ τὴν ὑπαγωγὴν του εἰς τὰς ὀρέξεις καὶ τὰς ἐπιθυμίας τῆς Μόσχας; «ὁ κομμουνισμὸς εἶναι ἐχθρὸς τῆς ἐργατικῆς τάξεως... (ἀναγινώσκει).

Ἀλλὰ σήμερον, μετὰ παρέλευσιν μόλις ἑξαετίας ἀφ' ἧς ἐλέχθησαν οἱ λόγοι οὗτοι, καὶ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, τὰ χειροκροτήματα τὰ ὁποῖα ἐκάλυψαν τότε τοὺς λόγους αὐτοὺς μετεστράφησαν εἰς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν, εἰς χειροκροτήματα διὰ τὴν ὑπογραφὴν παρὰ τοῦ νῦν Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, τῆς συμμαχίας μὲ τοὺς κομμουνιστάς. Καὶ ἐρωτῶ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς. Πότε, λοιπόν, εἶναι ἐλευθερωτὴς καὶ πότε στραγγαλιστὴς τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν;

Ὁμιλεῖ, κύριοι Βουλευταί, τὸ ὑπογραφὲν μεταξὺ φιλελευθέρων καὶ κομμουνιστῶν πρακτικόν, εἰς τὸ τρίτον ἄρθρον αὐτοῦ, περὶ ἀμνηστείας τῶν ὑπὸ καταδίκην κομμουνιστῶν βουλευτῶν καὶ εἰς τὸ τέταρτον ἄρθρον αὐτοῦ περὶ γενικῆς ἀμνηστείας εἰς ἅπαντας τοὺς πολιτικοὺς καταδίκους. Καὶ ἐρωτῶ τὸν κύριον ὑπογραφέα : Πῶς τὸ τέταρτον ἄρθρον συμβιβάζεται μὲ τὸ τρίτον : Διατί λαμβάνεται εἰδικὴ πρόνοια διὰ τοὺς Βουλευτάς; Μήπως πρόκειται, καὶ ἀσφαλῶς, πρόκειται, περὶ ἀδικημάτων μὴ πολιτικῶν; Καὶ πῶς ἐφαντάσθη ὅτι δύναται νὰ γίνῃ ἀμνηστεία διὰ κοινὰ ἐγκλήματα ;

Δὲν ἀποτελεῖ, ναὶ ἢ ὄχι, κύριοι Βουλευταί, ἡ διάταξις αὕτη τοῦ τρίτου ἄρθρου καταρράκωσιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ μας πολιτεύματος ;

Θὰ ἦτο δυνατόν, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἀπαλλαγῆτε ὅλων αὐτῶν, ἐὰν ἀπ' ἀρχῆς ἀνεγνωρίζατε ὅτι παρεσύρθητε εἰς μίαν ὄχι ὀρθὴν πρᾶξιν. Ἡ Βουλὴ θὰ σᾶς ἔβλεπε συγγνώμην, διότι

είναι ἀνθρώπινον τὸ «πλανᾶσθαι». Σεῖς τοὐναντίον ἠγέρθητε κατήγορος τῶν ἀστικῶν κομμάτων. Ἄλλο τὸ ἂν διετυπώσατε ἐν πεποιθήσει ἢ ὄχι τὴν κατηγορίαν ταύτην, διότι ἡ φιλαλήθειά σας δὲν μὲ ἐνδιαφέρει αὐτὴν τὴν στιγμήν.

Ἐὰν θέλετε νὰ παράσχητε μίαν ὑπηρεσίαν καὶ εἰς τὸ κόμμα τοῦ ὁποίου προϊστασθε καὶ εἰς τὴν ἕδραν ἣν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐκτήσασθε, ἀνέλθετε εἰς τὸ Βῆμα τοῦτο καὶ καταθέσατε τὸ ἀξίωμά σας.

Τὸ 5ον ἄρθρον τοῦ πρακτικοῦ ὁμιλεῖ περὶ καταργήσεως τῆς ὑπηρεσίας ἀμύνης τοῦ Κράτους. Τί ἐννοεῖτε; Ὅτι τὸ Κράτος πρέπει νὰ μὴ ἀμύνεται ;

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Πρόκειται περὶ μιᾶς νέας εἰδικῆς ἀσφαλείας ἐσχάτως ἱδρυθείσης.

ΙΩ. ΡΑΛΛΗΣ. Τὸ 6ον ἄρθρον ὁμιλεῖ περὶ καταπολεμήσεως τῶν δικτατορικῶν τάσεων καὶ διαλύσεως τῶν ἐθνικῶν ὀργανώσεων.

Γνωρίζετε, κύριε Πρόεδρε, ὅτι παρ' ὅλας τὰς ἀντιθέσεις μας, ὑπάρχει καὶ εἷς παλαιὸς σύνδεσμος καὶ μία παλαιὰ ἐκτίμησίς μου πρὸς Ὑμᾶς. Καὶ δι' αὐτὸ δὲν θέλω νὰ θεωρήσητε, ὅτι ἡ ἐπίθεσίς μου εἶναι προσωπική. Ἡ ἐπιθεσίς μου εἶναι φιλική. Ἡ ἀπὸ μέρους σας γενναία καὶ μεγαλόψυχος ἀναγνώρισις τοῦ σφάλματός σας, ἡ παραίτησίς σας, θὰ σᾶς περιποιήσῃ μείζονα τιμήν, ἢ ὅσην τὸ ἀξίωμα ὅπερ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐκτήσασθε.

Ὑπόσχεσθε λοιπὸν εἰς τὸ 6ον ἄρθρον τὴν διάλυσιν τῶν ἐθνικῶν ὀργανώσεων.

Γνωρίζων ὅτι παρακολουθῆτε ἐνδελεχῶς ὅλα τὰ συμβαίνοντα ἀλλαχοῦ, ὅλα τὰ ἔχοντα σχέσιν μὲ τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν συμφέροντα ,εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν ἀγνοεῖτε τί συνέβη εἰς τὴν Γαλλίαν, ποία ἐξέγερσις ἐσημειώθη ἐναντίον τοῦ ληφθέντος μέτρου τῆς διαλύσεως τῶν ἐθνικῶν ὀργανώσεων. Εὐθὺς ὡς ἔγινε τοῦτο ἡ Μόσχα προέβη εἰς διακήρυξιν, ἐν ᾗ λέγει ὅτι : «διὰ τῆς πολιτικῆς μας καὶ τῆς ἐπιμονῆς μας ἐπετύχαμεν μέτρον τὰ μέγιστα συντελεστικὸν τῆς προόδου καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ἡμετέρων Ἀρχῶν. . . .».

Ἀναγινώσκει ἐν συνεχείᾳ ἐγκύκλιον τοῦ Κόμμιτερν τῆς Μόσχας πρὸς τὸ Γαλλικὸν Παλλαϊκὸν μέτωπον, δημοσιευθεῖσαν εἰς Γαλλικὰς ἐφημερίδας, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει ὅτι ἡ Τρίτη Διεθνὴς ἔδωκεν ὁδηγίας εἰς τοὺς ὀπαδούς νὰ προβαίνουν εἰς ἐκνόμους ἐνεργείας καὶ νὰ καταβάλλουν προσπαθείας πρὸς ἀποσύνθεσιν τοῦ στρατεύματος, τῶν ὑπαλλήλων καὶ δὴ τῶν ὀργάνων τῆς ἀσφαλείας. Σχετικῶς ἀναγινώσκει καὶ δύο ἄρθρα τῆς Γαλλικῆς ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων ἀπὸ 22 Φ)ρίου καὶ 10 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. σχολιάζοντα τὴν ἐγκύκλιον αὐτήν.

Συνεχίζων τὴν ὁμιλίαν του ἐπὶ τοῦ συμφωνητικοῦ ἀσχολεῖται μὲ τὸν ὅρον αὐτοῦ περὶ καθιερώσεως ὡς μονίμου ἐκλογικοῦ συστήματος τοῦ ἀναλογικοῦ. Ἐπ' αὐτοῦ λέγει, ἴσως ἰσχυρισθῇ ὁ κ. Πρόεδρος ὅτι μετέβαλε γνώμην πρᾶγμα διὰ τὸ ὁποῖον εἶχε κάθε ἐλευθερίαν. Ἀπορῶ ὅμως πῶς συνέβη τοῦτο, ἐνῷ εἶναι γνωστὸν ὅτι μέχρι τοῦδε εἶχεν ἀπόλυτον ἐχθρότητα πρὸς τὸ σύστημα τοῦτο, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τρεῖς γενομένας δοκιμάς.

Ἐπίσης συνεφωνήθη, συνεχίζει, νὰ μειωθῇ ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου κατὰ δύο δραχμὰς κατ' ὀκᾶν. Θὰ ἤθελα ὅμως νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ πῶς, διότι ἐγὼ θεωρῶ ἀδύνατον τοῦτο. Πῶς ἄλλως τε συμβιβάζεται τοῦτο μὲ τὴν μέχρι τοῦδε ἀγροτικὴν πολιτικὴν τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ; Θὰ καταργήσητε δηλαδὴ ὅλους τοὺς νόμους ποὺ ἐθεσπίσατε περὶ προστασίας τοῦ σίτου κλπ.; Καὶ πῶς τότε θὰ καλύψητε τὸ ἐντεῦθεν ἔλλειμμα ;

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τὴν κατάργησιν τῆς προσωπικῆς κρατήσεως εἶναι σύμφωνος. Διὰ τὸ δεκὲς ὅμως γρεωστάσιον διὰ χρέη πρὸς Τραπέζας πῶς θὰ γίνῃ αὐτό ; Πρέπει νὰ κλείσουν αἱ Τράπεζαι ;

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Νομίζω, κ. Βουλευτά, ὅτι δὲν πρόκειται νὰ συζητήσωμεν ἀπόψε πῶς θὰ γίνουν αὐτά. Τὸ ζήτημα ἀπόψε εἶναι μόνον ἂν ὑπάρχῃ εὐθύνη τοῦ Προέδρου, ὅταν ὑπεσχέθη ὅτι θὰ καταβάλῃ προσπάθειαν νὰ φθηνύνῃ τὸ ψωμὶ κλπ.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Δὲν ἀνεγνώσατε κ. Πρόεδρε, τὸ συμφωνητικὸν πρὶν τὸ ὑπογράψητε καὶ τοῦτο εἶναι ἐλαφρυντικόν. Διότι ἀπὸ αὐτὸ τὸ κείμενον του συνάγεται ὅτι ἀναλαμβάνετε ὑποχρέωσιν νὰ τὰ κάμητε ὅλα αὐτὰ καὶ γι' αὐτὸ ἐρωτῶ πῶς θὰ γίνουν.

Ὅσον ἀφορᾷ τέλος τὸ ζήτημα τῆς ἐφαρμογῆς τῶν Κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, θὰ ἐνθυμεῖσθε ὅτι τὸ 1932 ἐξ ἀφορμῆς αὐτοῦ ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Παπαναστασίου ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ, διότι ὁ ἱδρυτὴς τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ἐθεώρει τὸ κόμμα του κ. Παπαναστασίου ταξικὸν καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ ἰδικοῦ του κόμματος, ἐθεώρει δὲ ὕβριν τὸ νὰ δώσῃ αὐτὴν ὑπὸ ἀπειλάς. Σεῖς ὅμως σήμερον κ. Πρόεδρε ἔρχεσθε καὶ ὑιοθετεῖτε ὁλόκληρον τὸ πρόγραμμα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου καὶ μὲ τόσην εὐκολίαν πηγαίνετε εἰς τὴν κόλασιν τῆς Μόσχας, κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν ποὺ ἔκαμε ἄλλοτε ὁ κ. Παπανδρέου, καὶ δὲν θεωρεῖτε τοῦτον ὕβριν.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον, λέγει καταλήγων ὁ κ. Ράλλης, ὅτι ὁ κ. Σοφούλης παρ' ὅλας τὰς δικαιολογίας τὰς ὁποίας θὰ ἐπικαλεσθῇ, ὑπέπεσεν εἰς μέγα κοινοβουλευτικὸν ἁμάρτημα καὶ καθιστᾷ ἐπιβεβλημένην τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ κόσμου νὰ ἐπιμείνῃ, ὅπως ἔχῃ ὑπέρτατον ἐκπρόσωπον αὐτοῦ ἕτερον, συγχρόνως δὲ ἀντικαταστήσῃ ὁλόκληρον τὸ Προεδρεῖον διὰ μελῶν συνεδεδεμένων περισσότερον μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος (χειροκροτήματα).

Ὁ κ. Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ ὁμιλῶν ἀκολούθως λέγει ὅτι πρὶν μεμφθῇ ἢ συγχαρῇ τὸν κ. Σοφούλην εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὑποβάλῃ ἔνστασιν ἀπαραδέκτου τῆς συζητήσεως ἀπὸ ἀπόψεως συντάγματος καὶ κανονισμοῦ. Κατὰ τὰς διατάξεις αὐτῶν, λέγει, ἐλέγχονται μόνον αἱ Κυβερνήσεις καὶ διὰ τὰς κυβερνητικάς των πράξεις, οὐδέποτε δὲ τὰ κόμματα ἢ ἀρχηγοὶ βουλευταί. Ἂν δέ ἐλέγχεται ποτὲ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τοῦτο γίνεται μόνον διὰ πράξεις ἀναγομένας εἰς τὰ καθήκοντα του ὡς Προέδρου τοῦ Σώματος. Εἰς τὴν προκειμένην, ὅπως, περίπτωσιν τὰ τοῦ πρωτοκόλλου οὐδὲ πόρρωθεν ἀνάγονται εἰς ταῦτα, ἀλλ' εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Κυβερνήσεως. Ἔπειτα τὸ πρωτόκολλον οὐδεμίαν ἐπιρροὴν ἔχει εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προεδρείου, διότι ὁ κ. Σοφούλης ἐξελέγη μὲ πλειοψηφίαν 8 ἀστικῶν ψήφων. Μόνον ἀπὸ τὸ κόμμα τοῦ ὁποίου ἡγεῖται ἠδύνατο νὰ κατηγορηθῇ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἄλλωστε ἐγένετο καὶ παμψηφεὶ ἐνεκρίθη ἡ ἐνέργειά του. Εἶναι πρωτοφανὴς παράβασις τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Κανονισμοῦ, ἐπαναλαμβάνω, νὰ ἐλέγχηται ἐπὶ τόσην ὥραν Ἀρχηγὸς κόμματος.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀθηνῶν Βουλευτὴς διετύπωσε μομφὴν διὰ τὸ πολυρρύλητον σύμφωνον τὸ ὁποῖον συνυπέγραψεν ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων μετὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου. Βεβαίως, ὀφείλω νὰ δώσω λόγον, ὑπέχω εὐθύνην. Ἀλλ' ὄχι μόνον ἀπέναντι τοῦ ἀξιοτίμου ἐξ Ἀθηνῶν Βουλευτοῦ, οὔτε ἀπέναντι τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ ἀπέναντι τοῦ κόμματος τοῦ ὁποίου προϊσταμαι. Ὡς Πρόεδρος ὅμως, τῆς Βουλῆς δὲν δύναμαι νὰ καταστῶ ὑπεύθυνος διὰ τὰς πολιτικάς μου πεποιθήσεις, παρὰ μόνον ἐφόσον παρέχω ἀφορμὴν κατηγορίας, ὅτι παρεβίασα τὸν Κανονισμόν, ὅτι ἐμερολήπτησα ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων μου καὶ ὅτι, ἐπιτέλους ἐδημιούργησα, ὁπωσδήποτε, μίαν κατάστασιν δυσχεραίνουσαν τὴν κανονικὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Ὑπὸ ποῖον ὅμως πνεῦμα ἐγὼ διεχειρίσθην πάντοτε τὴν Προεδρικὴν Ἀρχήν, τὴν ὁποίαν μάλιστα δικαίως μέχρι τοῦδε ἤσκησα, μαρτυρεῖ ὅλον τὸ παρελθὸν καὶ δύναμαι νὰ ἐπικαλεσθῶ, καὶ αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν τῶν παρόντων πολιτικῶς ἀντιφρονούντων, μηδὲ αὐτοῦ τοῦ κατηγόρου μου ἐξαιρουμένου. Ἀλλά, βεβαίως, δὲν ἔχει σημασίαν τὸ πρᾶγμα. Ὡς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δὲν εἶμαι ὑπεύθυνος. Ἀλλ' ὁπωσδήποτε πρέπει νὰ γίνῃ

κάποιος λόγος καὶ ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐφόσον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ στραφῇ ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ κόμματος, ἐδέητε νὰ γίνῃ ὁ δεξιὸς αὐτὸς ἐλιγμὸς καὶ νὰ στραφῇ ἡ ἐπίθεσις κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἀποδέχομαι, εὐχαρίστως, αὐτὴν τὴν στιγμὴν καὶ τὴν πρότασιν μομφῆς. Ὀρθῶς εἶπεν ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀθηνῶν Βουλευτὴς ὅτι δὲν εἶναι κανεὶς ἀλάθητος καὶ πολὺ ὀλιγώτερον διεκδικῶ ἐγὼ τὸν τίτλον αὐτὸν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ. Ἀλλὰ ἐὰν διέπραττον σφᾶλμά τι δὲν θὰ ἐδίσταζον οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ ἐμφανισθῶ ἐνώπιόν σας καὶ μὲ θάρρος νὰ ὁμολογήσω τὸ σφᾶλμά μου καὶ νὰ ζητήσω τὴν ἄφεσίν μου. Ἀλλὰ τοιαύτη περίπτωσις δὲν ὑπάρχει, κύριοι, σήμερον.

Ὀφείλω νὰ τονίσω διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν ὅτι πᾶν ὅ,τι συνωμολόγησα μετὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου εἶναι ἀπόρροια βαθυτάτης πεποιθήσεώς μου καὶ ἔχω τὴν ἀπόφασιν καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἐπιδιώξω τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τῶν ὅρων τοῦ συμφώνου, οἱ ὁποῖοι ἀπέβλεπον κυρίως εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, εἰς τὴν ἀπονομὴν γενικῆς ἀμνηστείας εἰς ὅλους τοὺς πολιτικοὺς καταδίκους καὶ εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ. (Χειροκροτήματα ἐκ τοῦ κέντρου, τῆς ἀριστερᾶς καὶ τῶν θεωρείων).

Φαίνεται ὅμως ὅτι ἐπροκάλεσε ζωηροτέραν τὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀξιότιμον ἐξ Ἀθηνῶν Βουλευτὴν τὸ γεγονός, ὅτι συμπεριελήφθη μεταξὺ τῶν ὅρων τοῦ συμφώνου καὶ ἡ κατάργησις τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας, ἡ κατάργησις τῆς πρὸ ὀλίγου ἱδρυθείσης καὶ κατ' εὐφημισμὸν ὀνομαζομένης Ὑπηρεσίας Ἀμύνης τοῦ Κράτους, ἐνῷ δὲν ἔχει καμμίαν τχέσιν μὲ τὴν ἄμυναν τοῦ Κράτους παρὰ μόνον ὅτι περιθάλπει εἰς βάρος τοῦ Κράτους τὴν ἀργομισθίαν. (Χειροκροτήματα).

Τὸ τελευταῖον, ὅτι συμπεριλαμβάνεται μεταξὺ τῶν ὅρων ἡ κατάργησις τοῦ ἰδιωνύμου. Ὅσοι, βεβαίως, ἀνήκετε εἰς τὴν παράταξιν τὴν κρατοῦσαν κατὰ τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἐγνωρίσατε, μᾶλλον εἰσεκομίσατε μόνον τὰ πλεονεκτήματα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων τούτων τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας καὶ τοῦ ἰδιωνύμου. Ἀλλὰ ἡ ἄλλη ἡμίσεια Ἑλλὰς ἐστέναζεν ὑπὸ τὴν τυραννικὴν πίεσιν αὐτῶν. (Χειροκροτήματα).

Σήμερον ἀκόμη δρᾷ ἡ Εἰδικὴ Ἀσφάλεια ὡς μία ἀνεύθυνος δύναμις ὑπεράνω πάσης Κυβερνητικῆς Ἐξουσίας καὶ ὑπεράνω ἀκόμη καὶ αὐτῆς τῆς κυριαρχίας τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Ἀπόδειξις εἶναι ἡ ἀπρόσκλητος παρουσία τῶν ὀργάνων τῆς Ἀσφαλείας ἐντὸς τοῦ κτιρίου αὐτοῦ τοῦ Βουλευτηρίου καὶ ἡ ἐμφάνισις καὶ ἡ ἐπέμβασις τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Σώματος αὐτῆς ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῆς Συνεδριάσεως. Τὴν εὐεργετικὴν αὐτὴν ἐπίδρασιν τῶν νόμων τούτων τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας καὶ τοῦ ἰδιωνύμου ἠσθάνθημεν ἡμεῖς οἱ φιλελεύθεροι, κυρίως, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δημοψηφίσματος καὶ κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἐκλογάς. Ὡς παράδειγμα ἀναφέρω ὅτι ὁ ὑποψήφιος Βουλευτὴς Δράμας κ. Βουραζάνης ἐξετοπίσθη ἐκ τῆς ἐπαρχίας του εἰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν ὡς κομμουνιστής. Ἐξεδιώχθησαν ἐπίσης εἰς τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν ἐκ τῆς ἐπαρχίας των οἱ νῦν βουλευταὶ Σερρῶν καὶ ἐχαρακτηρίσθησαν ὡς κομμουνισταὶ οἱ κ. κ. Κωνσταντόπουλος καὶ Μανούσης, οἱ εἰρηνικώτατοι καὶ πραότατοι αὐτοὶ ἀστοί (Θόρυβος).

Γ. ΖΕΡΒΟΣ. Νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε μίαν πληροφορίαν: Ἐξετοπίσθην ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἀσφαλείας τῆς περιφερείας μου κ. Δικαίου ὡς κομμουνιστήν. Δηλαδή, ἐπειδὴ ὑπῆρχε νόμος, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐκτοπισμοὶ πολιτευομένων δὲν ἐπιτρέπονται ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης, ὑπήχθην εἰς τὸ ἰδιώνυμον καὶ ἐξετοπίσθην ἐπὶ ἕνα μῆνα εἰς τὴν νῆσον Ἰθάκην. (Φωναί: αἶσχος, αἶσχος. Διαμαρτυρίαι, κωδωνοκρουσίαι. Φωναί: καθῆστε κάτω). Τινὲς βουλευταὶ ζητοῦν νὰ διακόψουν).

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Δὲν θὰ ἐπιτρέψω, κ. Πρόεδρε, διακοπήν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ. Δὲν ἐπιτρέπω καμμίαν διακοπήν.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ἐβλώσατε, κ. Προεδρεύων, ὅτι δὲν ἐπιτρέπετε διακοπάς. Κάμετε σύστασιν εἰς τοὺς κ. κ. Βουλευτὰς καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς φίλους μου καὶ τοὺς παρακαλῶ, ὅπως ἡ συζήτησις γίνῃ ὅσον τὸ δυνατὸν εὐπρεπεστέρα. Ἂς μὴ ἐρεθίζωνται οἱ ἄλλοι καὶ νὰ μὴ νομίζουν ὅτι δύνανται νὰ ἐνασκοῦν δικαιώματα Προέδρου. Οὕτω πως θὰ κατορθώσωμεν καὶ ἡ συζήτησις αὐτή, ἡ ὁποία ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της δύναται νὰ ἔχῃ κάτι τὸ ὀξύ, νὰ γίνῃ ἠρεμωτέρα καὶ ὡς ἐμπρέπει εἰς τὸ Σῶμα.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Ἀλλὰ τί χρειάζονται τὰ παραδείγματα αὐτὰ ὅταν ἔχωμεν καταπληκτικὴν ὁμολογίαν τοῦ Κράτους περὶ τῆς ποιότητος τῶν ὀργάνων αὐτῶν καὶ περὶ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὁποῖον ἐφαρμόζονται σήμερον οἱ νόμοι τῆς εἰδικῆς ἀσφαλείας καὶ τοῦ ἰδιωνύμου; Σᾶς εἶναι γνωστόν, κ. Βουλευτὰ ἐξ Ἀττικῆς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ ἀγνοεῖτε, ὅτι πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἐξεδόθη κάποιος νόμος, διὰ τοῦ ὁποίου παρέχεται ἀμνηστεία εἰς ὅλα τὰ ἀδικήματα, ψευδομαρτυρίας, ψευδοῦς καταδόσεως, ψευδοῦς καταγγελίας, συκοφαντήσεως καὶ ὅλων τῶν ἄλλων συναφῶν, τῶν ὁποίων δράσται ὑπῆρξαν τὰ ὄργανα τὰ ἐντεταλμένα διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου τῆς Εἰδικῆς Ἀσφαλείας καὶ τοῦ ἰδιωνύμου.

Καὶ ὅταν αἱ σχετικαὶ αὐταὶ ὑπηρεσίαι χαρακτηρίζωνται ἀπὸ τὸ Κράτος αὐτὸ ὡς πηγὴ κατασυκοφαντήσεως καὶ καταδυναστεύσεως τοῦ λαοῦ, τί ἄλλο χρειάζεται, κύριοι, διὰ νὰ πεισθῶμεν ὅτι νόμοι τοιουτοτρόπως ἐφαρμοζόμενοι καὶ προκαλοῦντες τὴν ἔκδοσιν νόμων ἀμνηστείας, ὅτι οἱ νόμοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν αἶσχος εἰς μίαν ἐλευθέραν πολιτείαν καὶ στίγμα εἰς μίαν πολιτισμένην κοινωνίαν; (Χειροκροτήματα). Καὶ δὲν ἐθορυβήθη ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς ἐξ Ἀθηνῶν μόνον διὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ συμφώνου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀστικὸν κόμμα ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ κόμμα τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὅτι εὑρίσκεται καὶ εἶναι ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὸ ἀστικὸν καθεστώς. Καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ δίδω τὴν ἀπάντησιν καὶ εἰς τὸν ἀξιότιμον πολιτευτὴν ἐξ Ἀθηνῶν, διότι μοῦ ἐζήτησεν ἢ μᾶλλον ἐνόμισεν ὅτι κατέστη ἀδύνατον νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὸ δίλημμα, τὸ ὁποῖον μοῦ ἔθεσε. Βεβαίως ἡμεῖς ἐψηφίσαμεν τὸ ἰδιώνυμον τότε καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ζητοῦμεν τώρα τὴν κατάργησιν τοῦ ἰδιωνύμου, διότι καὶ ὁ νόμος αὐτὸς εἶχε μίαν ἐξέλιξιν, μίαν διαμόρφωσιν, μᾶλλον μίαν παραμόρφωσιν, ἡ ὁποία δὲν ἀνταποκρίνεται πλέον πρὸς τὸ ἀρχικόν του σκοπόν, διότι ἔπαυσε νὰ εἶναι ὄργανον προστασίας κατὰ τῶν ἀπειλούντων τὴν τάξιν τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος, ἀλλ' ἀπέβη ὄργανον καταπιέσεως παντὸς πολιτικῶς ἀντιφρονοῦντος πολίτου. Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλος ἀκόμη λόγος. Ὅταν ἐψηφίσθη ὁ νόμος αὐτὸς τὸ κομμουνιστικὸν δὲν ἦτο τὸ σημερινὸν Παλλαϊκὸν κόμμα, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ὑπέστη τὴν ἐξέλιξίν του. Ἀφ' ὅτου δὲ διεκήρυξε, ὅτι ἀναγνωρίζει πλέον τὴν ἐθνικὴν ἑνότητα καὶ τὴν ἀκεραιότητα καὶ ὅτι δὲν θὰ ἐπιδιώξῃ πλέον διὰ βιαίων μέτρων καὶ δι' ἐπαναστατικῶν μέσων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός του, ἀλλὰ διὰ τῆς φυσιολογικῆς ἐξελίξεως, βεβαίως τὸ κόμμα το Παλλαϊκὸν ἀπέβη πλέον κόμμα ἄκρας, ἀκροτάτης, ἐὰν θέλετε, ἀριστερᾶς. Τοῦτο βεβαίως δὲν σημαίνει ὅτι ἔρχεται εἰς στενωτέραν κάπως προσέγγισιν πρὸς τὰ κόμματα τὰ ἀστικά. Ἡμεῖς τοὐλάχιστον οἱ Φιλελεύθεροι δὲν εἴμεθα βεβαίως κόμμα ἀριστερόν, οὔτε δεξιόν. Δὲν εἴμεθα πρὸ παντὸς κόμμα στασιμότητος, ἀλλὰ κόμμα προόδου καὶ ἐξελίξεως. (Χειροκροτήματα).

Καὶ ὡς τοιοῦτον κόμμα δεχόμεθα προθύμως πᾶσαν ἐνίσχυσιν, ὅθεν δήποτε καὶ ἂν προέρχεται αὕτη, εἴτε ἐκ τῶν πλέον ἀριστερῶν εἴτε ἐκ τῶν πλέον δεξιῶν κομμάτων, ἐνίσχυσιν ἀποβλέπουσαν εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ. Καὶ αὐτὴ ἦτο, κύριοι, ἡ ἔννοια, ἡ μόνη ἔννοια, τὴν ὁποίαν ἔχει τὸ σύμφωνον, τὸ ὁποῖον δὲν περιέχει, ὅπως εἶπεν ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀθηνῶν βουλευτής, πρόγραμμα τοῦ Παλλαϊκοῦ μετώπου, ἀλλὰ πρόγραμμα ἰδικόν μας, τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ἐνισχυόμενον καὶ διὰ τῆς συνδρομῆς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου.

Δὲν νομίζω δὲ περιττὸν νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω τὰς ὀλίγας λέξεις τὰς ὁποίας ἀπηύθυνεν ὁ ἀείμνηστος ἱδρυτὴς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ἀπὸ τοῦ Βήματος τούτου τῆς Βουλῆς πρός τινα βουλευτὴν διαφωνοῦντα πρὸς τὰς κατευθύνσεις αὐτοῦ. Ἔλεγε τότε: «Ὅταν ὁ Κύριος Βουλευτὴς δὲν βλέπει τὸν κίνδυνον ὁ ὁποῖος ἔρχεται ἐκ τῶν κάτω, ὅταν δὲν βλέπει ὅτι προλαμβάνεται μόνον διὰ τῆς ἐγκαίρου ἱκανοποιήσεως τῶν τάξεων ἐκείνων τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀποκλήρων τῆς κοινωνίας, δὲν ἐκπλήσσομαι διὰ τὰς ἰδέας του». Ἐγὼ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν καὶ τὸ «ἐγὼ» τοῦτο παρακαλῶ νὰ σημειώσητε ὅτι ἐκφράζει τὰς ἰδέας τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, θὰ εἶμαι τὸ ἀσφαλέστερον ἔρεισμα τῆς τάξεως τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Ἀλλὰ δὲν τὸ θέλω τὸ καθεστὼς αὐτὸ ἀκινητοῦν, δὲν τὸ θέλω μένον εἰς τὴν παλαιὰν αὐτοῦ διαρρύθμισιν ὅπως σωρευθῇ αἰφνιδίως εἰς ἐρείπια. Ἀλλὰ τὸ θέλω ἀκολουθοῦν τὴν πρόοδον, προσαρμοζόμενον εἰς τὰς καθ' ἡμέραν περιστάσεις, διότι μόνον ἔτσι θὰ βοηθήσῃ τὸ Κράτος τοῦτο ν' ἐκτελέσῃ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ ἀποστολήν.

Δὲν θὰ ἀκολουθήσω τὸν ἀξιότιμον βουλευτὴν Ἀθηνῶν διὰ νὰ ἔλθω εἰς συζήτησιν περὶ ἄλλων σημείων, ὅπως ἐπὶ τῆς ἀναστολῆς τῶν χρεῶν καὶ τῆς εὐθηνίας τοῦ ἄρτου κλπ. Αὐτὰ δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὴν εὐθύνην τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς. Μέσα εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν ἡ ὁποία περιβάλλει, κύριοι, τὴν ζωήν μας, εἰσπνέομεν ὅλοι χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωμεν μίαν γενναίαν δόσιν ὑποκρισίας. Κοπτόμεθα πάντες καὶ ἐκτραγωδοῦμεν τὸν κίνδυνον τὸν ἀπώτερον τοῦ κομμουνισμοῦ, διὰ νὰ καλύψωμεν τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς οἱ ἴδιοι δημιουργοῦμεν, οἱ προστάται δῆθεν καὶ ὑπερασπισταὶ τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος. Τὰ μίση μας, αἱ ἀσχημίαι, ἡ ἐμπάθεια, ἡ ὁποία ἔχει ἀποκορυφώσῃ τὸν διχασμὸν τοῦ Ἔθνους καὶ δημιουργήσῃ τὸν κίνδυνον, ἕνα κίνδυνον σύροντα τὸ Ἔθνος εἰς τὴν πλήρη καταστροφὴν καὶ τὴν τελείαν ἀποσύνθεσίν του, αὐτὸς εἶναι ὁ προσεχής, ὁ πραγματικός, ὁ ὁρατός, ὁ ἀπτὸς κίνδυνος.

Β. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ. Εὖγε. (Χειροκροτήματα).

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ (Πρόεδρος τῆς Βουλῆς). Καὶ ἡ καταφρόνησις πρὸς πᾶσαν ἠθικὴν ἀξίαν καὶ πᾶσαν ἠθικὴν ἔννοιαν ἔχει κλονίσῃ πλέον τὰ θεμέλια τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος, ὥστε νὰ μὴν ὑπολείπεται πλέον εἰς τοὺς ἐνδεχομένους ἀνατροπεῖς τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος βαρὺ τὸ ἔργον. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Προκειμένου, κ. Βουλευταί, νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τῆς ἐξενεχθείσης ἢ μᾶλλον τῆς διατυπωθείσης ἐκ μέρους τοῦ ἀξιοτίμου ἡγέτου τοῦ Ἐθνικοῦ Μεταρρυθμιστικοῦ Κόμματος καὶ ἐγκρίτου πολιτευτοῦ Ἀθηνῶν κ. Ράλλη μομφῆς κατὰ τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην προηγουμένως νὰ προέλθω εἰς τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν: «Ὅτι συναισθάνομαι πλήρως καὶ ἀναγνωρίζω πόσον κρίσιμος εἶναι ἡ πολιτικὴ κατάστασις τῆς Χώρας. Δύσκολος ἀπὸ πλευρᾶς ἐσωτερικῆς, ἀλλὰ καὶ περισσότερον δύσκολος ἀπὸ ἐξωτερικῆς. διὰ νὰ παραλείψω τὴν δυσχέρειαν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ τόπου, ἡ ὁποία κατέστη πλέον χρήζουσα ἀφ' ἧς ἠλευθεσώθη καὶ συνεκροτήθη τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος.

Ἔχων πάντα ταῦτα ὑπ' ὄψιν εὑρίσκω, ὅτι πᾶσα συζήτησις, ἥτις ἤθελεν ὁπωσδήποτε ἀναζέσῃ πληγὰς ἐκ τοῦ παρελθόντος ἢ ἀναρριπίσῃ τὰ πολιτικὰ πάθη θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποφευχθῇ μὲ κάθε τρόπον.»

Τὸ θέμα ὅμως, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ τὴν ἐσπέραν ταύτην τὴν Βουλήν, δὲν εἶναι ἀτυχῶς ἐξ ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα ἀποφεύγονται εὐχερῶς αἱ προστριβαί· οἱανδήποτε καλὴν θέλησιν καὶ ἂν διαθέτῃ ὁ ῥήτωρ, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ ἀναδρομὰς τινὰς εἰς τὸ παρελθόν, αἵτινες θὰ καθίστων κάπως ὀξεῖαν τὴν συζήτησιν.

Θὰ προσπαθήσω, ἐν τούτοις, καὶ ἐγώ, ὡς ἄλλως τε ἔπραξε καὶ ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀθηνῶν συνάδελφος, νὰ μὴ εἴπω τι, ὅπερ νὰ θίξῃ ἔστω καὶ πόρρωθεν τὸν ἀξιότιμον Πρόεδρον τῆς Βουλῆς. Διότι παρ' ὅλην τὴν ἀντίθεσιν τῶν πολιτικῶν φρονημάτων, ἡ ὁποία μᾶς χωρίζει καὶ ἡ ὁποία εἶναι βαθεῖα καὶ ὀξεῖα, πρέπει νὰ εἴπω ὅτι πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ νῦν ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων τρέφω ἐκτίμησιν καὶ δύναμαι, εἰς τὸ σχετικὸν σημεῖον τῆς ἀγορεύσεώς του καθ' ὃ ἐπεκαλέσθη τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐπὶ τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν δράσεώς του ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς, νὰ ἀπαντήσω ὅτι οὐχὶ ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις ἐκλεγεὶς Πρόεδρος τοῦ Σώματος, ἐτήρησε κατὰ τὸ ἀπώτερον παρελθὸν στάσιν ἀμερόληπτον, ἥτις ἐξησφάλιζε τὰ δικαιώματα τῆς μειοψηφίας ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Βουλευτηρίου.

Διὰ τοῦτο θὰ ἠχόμην ὅπως ἡ διαβόητος αὕτη πρᾶξις τοῦ συμφωνητικοῦ μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου νὰ μὴ ἐλάμβανε χώραν. Τὸ λέγω ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ.

Θὰ ἠχόμην, λέγω, καὶ ὡς πολίτης καὶ ὡς πολιτευόμενος νὰ μὴ κατεδέχετο ὁ ἤδη Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ ὑπογράψῃ ἓν συμφωνητικὸν διὰ τοῦ ὁποίου, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, ἀπεμπόλει τὰς ἀστικὰς πεποιθήσεις τοῦ κόμματος, οὗτινος ἡγεῖτο. Εἰς τὴν πρᾶξιν του αὐτὴν δὲν ἐπιθυμῶ νὰ δώσω ἐγὼ τοὺς βαρεῖς χαρακτηρισμούς, οἵτινες ἐδόθησαν παρ' ἄλλων. Ἠκούσθησαν οἱ χαρακτηρισμοὶ ὅτι τὸ συμφωνητικὸν αὐτὸ ἀποτελεῖ αἶσχος, ὅτι εἶναι πρᾶξις κατάπτυστος, ὅτι εἶναι πρᾶξις ἐπαίσχυντος. Ἐγὼ ὅμως αὐτὰ δὲν τὰ ἐπαναλαμβάνω. Ὀφείλω, ὅμως, νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ κακὴ αὕτη πρᾶξις τοῦ κ. Σοφούλη συνεκλόνισε καὶ συνετάραξεν ὁλόκληρον τὴν ἑλληνικὴν κοινὴν γνώμην. Ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία δὲν ἦτο δυνατὸν ἑπομένως νὰ μείνῃ ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος ἀπέναντι μιᾶς τοιαύτης πράξεως. Ἀλλοίμονον εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ ἔθνους ἂν ἄφηνον ἄνευ παρατηρήσεως καὶ ἄνευ δριμέως ἐλέγχου τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ὑπογράψαντα ἕνα τοιοῦτου τερατώδους περιεχομένου συμφωνητικὸν διὰ τοῦ ὁποίου ἠκούσατε τί ὑπεσχέθη διὰ τῆς ὑπογραφῆς του εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου.

Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ὁ ἀξιότιμος κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων προήρχετο εἰς μίαν συμφωνίαν μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ ἢ ἄλλου ἀρχηγοῦ ἀστικοῦ κόμματος, θὰ ἐθεώρουν ὑποτιμητικὸν δι' αὐτὸν καὶ πάλιν νὰ προέλθῃ εἰς ὑπογραφὴν πρακτικοῦ, διότι θὰ ἔπρεπεν ὁ δοθεὶς μόνον λόγος ἑνὸς ἀρχηγοῦ κόμματος ν' ἀποτελῇ ἐπαρκῆ ἐγγύησιν διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑπεσχημένων. Ἀλλ' ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων ἐνόμισεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ προέλθῃ εἰς συμφωνίαν ἐνυπόγραφον μετὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου καὶ νὰ ὑποσχεθῇ, διὰ τοῦ κύρους τῆς ὑπογραφῆς του, τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ περιεχομένου.

Διότι ὑποσχέσεις ὡς ἐκείνη δι' ἧς ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων δέχεται νὰ καταργήσῃ τὴν Ἀμυναν τῆς χώρας κατὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐχθροῦ, εἶναι πράξεις οὐχὶ θεμιταί, διὰ νὰ μὴ τὴν τιτλοφορήσω μὲ βαρύτατον χαρακτηρισμόν.

Ὁ κ. Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ παρατηρεῖ ὅτι διὰ τοῦ συμφωνητικοῦ καταργεῖται ἡ Ἄμυνα τοῦ Κράτους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, λέγει, ὡμολόγησε καὶ αὐτὸς ὁ κ. Σοφούλης, ὅστις διὰ τῆς ἀγορεύσεώς του ἐκηρύχθη κατὰ τῶν ὑπηρεσιῶν Ἀσφαλείας Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας Πόλεων.

Συνεχίζων ὁ κ. Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ λέγει ὅτι ἀντὶ ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῆς φρικώδους αὐτῆς πράξεως νὰ συνέλθῃ καὶ νὰ σπεύσῃ, ὡς εἶπε καὶ ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Ράλλης, νὰ καταθέσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος, ὅπερ ἄλλοτε πράγματι ἐτίμησε, ἐνέμεινεν εἰς μίαν στείραν, εἰς μίαν ἀψυχολόγητον τακτικήν, καθ' ἣν ὄχι μόνον ὡμολόγησε τὴν πρᾶξιν του, ἀλλ' ἠθέλησε καὶ νὰ δικαιολογήσῃ αὐτὴν ὡς δῆθεν προσαρμοζομένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων.

Ἀναφερόμενος εἰς τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κ. Σοφούλη, ὅτι ἡ ὑπηρεσία ἀσφαλείας ἀπέβη τυραννικὴ διὰ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον διε-

τίαν καὶ ὅτι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους ἐξετοπίζοντο πολιτευόμενοι τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων χαρακτηριζόμενοι ὡς κομμουνισταί, λέγει ὅτι δὲν ἀμφισβητεῖ ὅτι εἶναι πιθανὸν νὰ ἔλαβον χώραν τοιαῦτα γεγονότα, δὲν πρέπει ὅμως νὰ λησμονῶμεν, τονίζει, ὅτι τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων συνειργάζετο μετὰ τῶν κομμουνιστῶν καὶ εἰς τὰς δύο ἐκλογάς, περὶ ὧν ὡμίλησε, ὁ κ. Σοφούλης καὶ εἶναι φυσικὸν τὰς συνεπείας ἐκ τῆς συνεργασίας ταύτης νὰ τὰς ὑπέστησαν καὶ ἀξιότιμα μέλη ἐκ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων.

Συνεχίζων ἐπικρίνει τὸν κ. Σοφούλην διὰ τὴν βοηθείαν πρὸς τοὺς κομμουνιστὰς ὑπόσχεσιν περὶ ὑποτιμήσεως τοῦ ἄρτου καὶ λέγει, ὅτι ἐὰν μὲν ἡ ὑποτίμησις δὲν εἶναι ἐφικτή, ἡ ὑπόσχεσις δὲν ἔπρεπε νὰ βοηθῇ, διότι τὸ τοιοῦτον ἀποτελεῖ ἐξαπάτησιν καὶ ἐκείνων καὶ τῆς κοινῆς γνώμης. Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐθεώρει ἐφικτὴν τὴν ὑποτίμησιν τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διὰ τίνα λόγον νὰ βώσῃ τὴν ὑπόσχεσιν πρὸς τοὺς κομμουνιστὰς καὶ ὄχι πρὸς τὸν λαόν, ὡς εἶχεν ὑποχρέωσιν, διὰ νὰ μὴ βοηθῇ ἀφορμὴ ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ζητήματος ἐκ μέρους τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ ἐνεφανίζοντο ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ὡς οἱ κύριοι συντελεσταὶ τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ ἄρτου του; Ἀλλ' ἐάν, ὅπως εἶναι ἀναμφισβήτητον, ἡ τιμὴ τοῦ ἄρτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μειωθῇ, τότε ἡ ὑπόσχεσις τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων δὲν εἶχεν ἄλλην ἔννοιαν καὶ σημασίαν παρὰ διὰ νὰ ἀγρεύσῃ τὰς ψήφους τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος.

Ὁ κ. Γ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ παρεμβαίνων ἀναφέρει τὸ γεγονὸς καθ' ὃ συλληφθεὶς ὑπὸ ὀργάνων τῆς ὑπηρεσίας τῆς ἀσφαλείας, ἐξετοπίσθη ὡς δῆθεν συνεργαζόμενος μὲ τοὺς κομμουνιστάς, καθ' ἣν στιγμήν, τονίζει, ἦτο τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὅτι ἐν τῷ Νομῷ Ἔβρου ἦτο Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Ἑνώσεως ἥτις ἀπετέλει ὀργάνωσιν ἀντικομμουνιστικήν. Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ κατηγορία ἐπὶ κομμουνισμῷ ἦτο ἐφεύρημα τῆς Ἀσφαλείας καὶ ὅτι ἡ δίωξίς μου ὠφείλετο εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἀνῆκον εἰς κόμμα ἀντίθετον τοῦ κρατοῦντος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἐὰν ὁ κ. συνάδελφος ἐπρόσεχεν εἰς τὴν ὁμιλίαν μου δὲν θὰ ἐλάμβανε τὸν κόπον νὰ μὲ διακόψῃ. Διότι ἐγὼ εἶπον ὅτι τινὲς ἐξ ὑμῶν τῶν φιλελευθέρων πολιτευτῶν πιθανὸν νὰ ἐδιώχθητε, ἀλλὰ τοῦτο ἦτο συνέπεια τῆς συνεργασίας, ἥτις ὑφίστατο μεταξὺ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ τῶν κομμουνιστῶν. Εἶναι δὲ εἰς ὅλους μας γνωστὸν ὅτι κατὰ τὴν προεκλογικήν του περιοδείαν εἰς Μακεδονίαν ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων ὡμίλησεν ἀπὸ ἐξώστου ἔχων παραπλεύρως τὸν ἀρχηγὸν τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος Μακεδονίας κ. Πασαλίδην.

ΦΩΝΑΙ. Ὁ κ. Πασαλίδης δὲν εἶναι κομμουνιστής, εἶναι σοσιαλιστής.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ὁ ἀξιότιμος κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων εἶπεν, ὅ,τι ἐνήργησεν καλῶς ἐνήργησεν, διότι αἱ πράξεις του αὐταὶ ἀπήχουν τὴν γνώμην ὁλοκλήρου τοῦ κόμματός του. Ἀλλ' ὅμως, ἀφ' οὗ ἀπήχουν τὴν γνώμην καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, διατί ἠξίωσεν ὅπως τὸ συμφωνητικὸν μένῃ μυστικόν; Ἐὰν ἐνεῖχε τὴν σημασίαν τῆς συμπτώσεως τῶν δύο προγραμμάτων ἁπλῶς, τότε διατί νὰ τὸ κρατήσῃ μυστικόν; Ἀλλὰ τοὐναντίον εἶπε, μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ συμφωνητικοῦ, ὅτι εἶναι πρωτάκουστον διὰ τὰ κοινοβουλευτικὰ χρονικά, τὸ νὰ ἀποκαλυφθῶσιν ὅσα ὑπέγραψαν ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἑτέρου τῶν συμβληθέντων. Ἄρα ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο κακὴ καὶ ἀπὸ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ποὺ θὰ ἐπροκάλει ἡ ἀποκάλυψις προεφυλάχθη διὰ τῆς συνήθους ὑποσχέσεως, ὅτι αὕτη θὰ παραμείνῃ μυστική. Καὶ τὴν ποποίθησιν αὐτὴν ἐνίσχυεν ἡ δῆθεν ἀνωτερότης τῆς διαγωγῆς τοῦ κ. Γληνοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν μετὰ τόσης ἀγανακτήσεως ὡμίλησε κατόπιν. Λυποῦμαι πολὺ διότι ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων δὲν εἶναι παρών. Ἀλλὰ ὁ κ. Σοφούλης ἀνέπτυξε καὶ ἄλλας θεωρίας. Ὅτι τὸ Κομμουνιστικὸν κόμμα ἐξηλίχθη. Δὲν ἔχει οἵας ἀρχὰς γνωρίζομεν πάντες. Δὲν εἶναι ἐναντίον τῆς Ἐθνικῆς ἑνότητος καὶ τῆς ἀκεραιότητος τῆς πατρίδος. Δὲν εἶναι τὸ γνωστὸν κομμουνιστικὸν κόμμα. Ἔγινε σχεδὸν ἀστικὸν κόμμα. Τοιαῦτα ἰσχυριζόμενος ὁ κ. Σοφούλης ἐξέλεξε τὸν χειρότερον τρόπον, νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις διὰ τὸ μέγα αὐτὸ πολιτικόν του παράπτωμα. Ἡ λύσις εἶναι μία, κύριοι Συνάδελφοι: Ἡ παραίτησις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς. Καὶ δηλοῦμεν ὅτι θὰ ὑπερψηφίσωμεν ἡμεῖς αὐτὸν κατὰ τὴν νέαν ἐκλογήν, διὰ νὰ ἀνέλθῃ μὲ τὰς ἰδικάς μας ψήφους, μὲ τὰς ψήφους τῶν ἀστικῶν κομμάτων εἰς τὸ ὕπατον σῶμα ἐν τῇ κοινοβουλευτικῇ Ἱεραρχίᾳ ἀξίωμα. Τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα δὲν ἐκπροσωπεῖ παρὰ δεκάδας τινας χιλιάδων ψήφων, ἐν ᾧ τὰ ἀστικὰ κόμματα ἐκπροσωποῦσιν ἑκατοντάδας χιλιάδων. Δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον νὰ ἔλθῃ ὁπωσδήποτε εἰς αὐτὴν τὴν συμφωνίαν, ἀλλ' ἐπεκράτησε καὶ ἐνταῦθα, δυστυχῶς ἡ θεωρία τῆς σκοπιμότητος, ὅπως κερδίσωμεν τὴν προεδρικὴν ἐκλογὴν καὶ ἀνέλθωμεν εἰς τὴν ἕδραν πρὸς ἐξυπηρέτησιν κομματικῶν σκοπῶν, οἱ ὁποῖοι δυστυχῶς ἐτέθησαν ὑπεράνω τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος.

Τὸ πρᾶγμα καταντᾷ περισσότερον ἄξιον προσοχῆς ὅσον εἶναι γνωστοὶ οἱ ἐθνικοὶ ἀγῶνες τοῦ ἀξιοτίμου ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ἐν Σάμῳ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἄλλων ἐκεῖθεν πολιτευτῶν, ὥστε νὰ μᾶς ἐκπλήσσῃ πῶς ἔθεσε τὴν ὑπογραφήν του κάτωθι τοῦ συμφωνητικοῦ αὐτοῦ. Καὶ ἐκπλήσσεται ὁ κ. Σοφούλης πῶς ἡ ἀνωτερότης τῆς διαγωγῆς ἑνὸς Βουλευτοῦ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τοῦ ἐπέτρεψε νὰ φέρῃ εἰς φῶς ὅσα ὑπέγραψε. Δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκπλήσσεται δι' οὐδεμίαν πρᾶξιν τοῦ προσώπου αὐτοῦ ὁ κ. Σοφούλης. Ἄλλως εἶναι γνωσταὶ αἱ σχέσεις τοῦ προσώπου αὐτοῦ μὲ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων. Τὸ πρόσωπον αὐτὸ κατέλαβε τὰς ἀνωτάτας ἐκπαιδευτικὰς θέσεις, διηύθυνεν ἀκόμη καὶ τὴν Γενικὴν Γραμματείαν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν κυβερνῶντος τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, οὐτινος ἐχάραξε καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴν πολιτικήν. Καὶ ἀντιλαμβάνεσθε βεβαίως τώρα ποίαν κατεύθυνσιν ἔθεσεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν παιδείαν τῆς Χώρας ἄνθρωπος τοιούτων κοινωνικῶν ἀντιλήψεων. Δὲν εἶχε καθόλου δίκαιον ὁ κ. Σοφούλης. Ἀλλ' εἶπεν ἀκόμη ὁ κ. Σοφούλης: Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα κόμμα ἀριστερὸν οὔτε κόμμα δεξιόν, ἀλλ' εἴμεθα κόμμα προοδευτικόν. Καὶ ἐνώπιον τῆς συνελεύσεως τοῦ κόμματός του καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων, εἶπεν ὅτι θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν ὅσων ὑπεσχέθη καὶ τὸ κόμμα, δυστυχῶς, ἐνέκρινε. Καὶ τοῦτο πάλιν διὰ τὴν περίφημον σκοπιμότητα τῆς διατηρήσεως τῆς ἑνώσεως τοῦ κόμματός του. Ἔ, τότε λοιπὸν δὲν πρέπει νὰ παραξενευώμεθα, ἐὰν ὁ λαὸς ἄρῃ ἀπὸ ἡμᾶς τὴν ἐντολήν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἔδωσε. Θὰ πράξῃ καλῶς. Διότι ἡμεῖς δὲν ἀφίνομεν τὸ κοινοβ. πολίτευμα νὰ λειτουργήσῃ κανονικῶς. Τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ πολλὰ ἐλαττώματα, ἔχει ὅμως δύο μεγάλας ἀρετάς: τὴν πολιτικὴν εὐθυξίαν, ἥτις σημαίνει, ὅτι ὅταν μία κυβέρνησις δὲν ἐνήργησέ τι, ἢ κακῶς ἐνήργησεν, ἢ δὲν προεῖδε τι, ὀφείλει νὰ δώσῃ μίαν διέξοδον εἰς τὴν κοινὴν γνώμην καὶ ἡ διέξοδος αὐτὴ εἶναι ἡ παραίτησις. Ἐὰν ὁ πράξας τὸ ὡς ἄνω τυγχάνῃ Ὑπουργός, τότε παραιτεῖται, καὶ πολλάκις παραιτεῖται εἰς παραίτησιν ὁλόκληρον τὴν Κυβέρνησιν. Λόγῳ τὴν πολιτικὴν εὐαισθησίαν ἐκπηγάζει, κύριοι συνάδελφοι, ἄλλη ἡ ἠθικὴ δύναμις, ὅλον τὸ ἠθικὸν κῦρος τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ. Ἐὰν ὁ κ. Σοφούλης εἶχεν αὐτὰς τὰς ἀντιλήψεις, δὲν ἔπρεπε νὰ κάμῃ ὅ,τι ἔκαμε. Πῶς λοιπὸν δυνάμεθα νὰ ἀφήσωμεν τὴν πρᾶξιν αὐτὴν ἄνευ ἐλέγχου; Μᾶς εἶπον. Κύριοι, ὅτι ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν προγραμματικῶν της δηλώσεων, νὰ μᾶς ἐξαποστείλῃ εἰς τὰς ἑστίας μας, ὁπότε, ἀξιότιμοι κύριοι συνάδελφοι, φεύγει καὶ τὸ ἕτερον σκέλος τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ, τὸ τοῦ κυβερνητικοῦ ἐλέγχου.

Καὶ τί τότε μᾶς ἀπομένει ἀπὸ τὸν κοινοβουλευτισμόν ; Μᾶς ἀπομένει μόνον ἡ πτωχὴ ἰδιότης τοῦ βουλευτοῦ πρὸς μετάβασιν εἰς τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα καὶ διεκπεραίωσιν μερικῶν ὑποθέσεων. Ἐὰν αὐτὸς εἶναι Κοινοβουλευτισμός. ἐρρέτω.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Κύριοι Βουλευταί. Ἡ πολιτικὴ Ὁμάδα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου παρουσιάζεται μπροστὰ στὴ Βουλὴ ὄχι γιατὶ εἶναι κατηγορουμένη οὔτε γιὰ τὴν κατηγορία ἐναντίον τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Παρουσιαζόμεθα ὑπερήφανοι, γιατὶ ἐκάναμε μία μεγάλη πολιτικὴ πρᾶξι γιὰ τὰ μεγάλα καὶ κεφαλαιώδη ζητήματα τοῦ Ἔθνους. Δὲν πρόκειται νὰ ἀπαντήσουμε στὶς κατηγορίες, καὶ γιατὶ ὁ κ. Ράλλης ἀναγκάσθηκε νὰ πάῃ στὴ Γαλλία καὶ ἐχρειάσθη στοιχεῖα Γαλλικὰ γιὰ νὰ παρουσιασθῇ στὴ Βουλὴ γιὰ νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων στρέφεται ἐναντίον τοῦ λαοῦ. Δὲν ἔπρεπε νὰ πάῃ στὸ Παρίσι. Εἶναι ἐδῶ ὁ Ζέζας καὶ ὁ Φεσσόπουλος, τὰ χαλκεῖα αὐτὰ τοῦ ψεύδους. γιὰ νὰ πάρῃ στοιχεῖα. Τὸ πρακτικὸν ἀποδεικνύει ὅτι ὑπεράνω ἀπὸ ὅλα εἶναι τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ, καὶ συμφέρον τοῦ λαοῦ εἶναι νὰ δημιουργήσουμε μιὰν εὐτυχέστερη καὶ δυνατὴ Ἑλλάδα. Δὲν μᾶς φαίνεται περίεργο, διότι τὸ συμφωνητικὸ δὲν εἶναι συμφωνητικὸ τοῦ Σοφούλη καὶ τοῦ Σκλάβαινα ἀλλὰ εἶναι συμφωνητικὸ ἑκατοντάδων χιλιάδων λαοῦ. Τὸ συμφωνητικὸ ἐδέχθη ἐπιθέσεις ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, τοῦ ὁποίου ἡ ἱστορία συνδέεται μὲ τῆς πιὸ μαῦρες σελίδες τῆς ἱστορίας τῆς χώρας μας καὶ μὲ τὴ καταβαράθρωσί της. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς βίας καὶ τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς κοσμογονίας, τῶν Κύρων καὶ τῶν Πιπινέλιδων. ἐσχημάτισαν τὸ ἱερὸ μέτωπο καὶ διεξήγαγον τὴν λυσσώδη ἐκστρατεία ἐναντίον τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ τοῦ συμφωνητικοῦ.

Κύριοι Βουλευταί. Ἡ ἱερὰ ἀγανάκτησι ποὺ κατέλαβε τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ποὺ βάζουν τὰ συμφέροντα τοῦ κόμματος ἐπάνω ἀπὸ ὅλα, ἀποβλέπουν στὸ νὰ βάλουν ζυγὸ στὸ ψωμὶ τοῦ λαοῦ καὶ στὴν ἐλευθερία. Ἐπιθυμοῦν ἐπίσης καὶ ἀποβλέπουν νὰ διασπάσουνε τὴ συνεργασία μὲ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων καὶ τὴν ὁποία συνεργασία πανηγυρικῶς ἀπέχτησε τὸ πρακτικό.

Ι. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Κύριε συνάδελφε, μὲ ἄλλο κόμμα ἤλθατε εἰς συνεννόησιν ;

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Οἱ μεγάλες μᾶζες ποὺ πεινᾶνε καὶ βλέπουν μιὰ ἐλπίδα στὴ συνεργασία μὲ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, δὲν θὰ ἀφήσωσι τὰ μαῦρα κοράκια νὰ ἐμποδίσουν τὴ συμφωνία.

Ἀπὸ τὴ πρώτη στιγμὴ διεκήρυξε τὸ Παλλαϊκὸ Μέτωπο ὅτι εἶναι ἕτοιμο νὰ προβῇ σὲ συνεργασία μὲ κάθε κόμμα. μὲ κάθε ὀργάνωσι ποὺ ἔχει ὡς πρόγραμμα καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἐξύψωσι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Καὶ εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ συνεργασθῶμεν στενῶς μὲ τὶς ἀρχὲς ποὺ διετυπώθησαν εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἐργατοεργατικοῦ κόμματος.

Τὸ πρόγραμμα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου δὲν ἀπέβλεπε σὲ τίποτε ἄλλο, παρὰ πῶς θὰ ἐβελτιοῦτο ἡ οἰκονομικὴ κατάστασι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, στὸ πρόγραμμά μας περιελαμβάνετο ἡ κατίσχυση τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν, τὸ πρόγραμμά μας ἦτο ἐναντίον τοῦ φασισμοῦ καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀπέβλεπε παρὰ στὴν ἐπικράτηση τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ στὴν ἐνίσχυση τοῦ ἀγῶνος γιὰ τὴν ἀναδημιουργία τῆς Ἑλλάδος.

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Δὲν ἐνδιαφέρεσθε γιὰ τὴν Ἑλλάδα. ἀγαπᾶτε τὴ Μόσχα.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Ἐμεῖς ἀγαπᾶμε τὴν Ἑλλάδα. Σεῖς δὲν ἀγαπᾶτε τὴν Ἑλλάδα, δὲν μπορεῖτε νὰ μιλῆτε σεῖς ποὺ θέλετε τὴν Πάουερ νὰ καταδυναστεύῃ τὸ ἑλληνικὸ λαό, σεῖς ποὺ ξεπουλᾶτε τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ στοὺς ξένους....

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Ποῖοι τὰ ἔκαμαν αὐτά ;

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Σεῖς. Συνεφωνήσαμεν λοιπὸν μὲ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ἀλλὰ παρὰ τὴ συμφωνία μας δὲν κρύβωμεν τὶς διαφορές ποὺ μᾶς χωρίζουν μὲ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων. δὲν μποροῦμε νὰ συμφωνήσωμεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς στάσεώς του κατὰ τὴν παλινόρθωσιν τῆς Βασιλείας. ὅπως δὲν μποροῦμε νὰ συμφωνήσωμε καὶ μὲ τ' στάση του ποὺ τηρεῖ γιὰ τὴν ἐπίλυση τῶν διαφόρων προβλημάτων ποὺ ἀπασχολοῦν τώρα τὸν πολιτικὸν κόσμον.

Κύριοι Βουλευταί, θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἀπαντήσω τώρα εἰς τὴν ἐρώτησιν ποὺ μοῦ ἀπηύθυνεν εἷς συνάδελφος. Πραγματικῶς. πρὸ τῆς προεδρικῆς ἐκλογῆς ἀρχίσαμε νὰ διεξάγωμεν διαπραγματεύσεις μὲ ὅλα τὰ κόμματα, καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς ὁμάδος τοῦ Παλλαϊκοῦ μετώπου ἐξουσιοδοτήθησαν νὰ ἐπισκεφθοῦν ταῦτα.

Εἰδοποιήθημεν τότε ἀπὸ τὸν κ. Ἀγγελόπουλον. ὅστις μᾶς εἶπε ὅτι ἐκπροσωπεῖ τὸ Λαϊκὸν κόμμα, νὰ τὸν ἐπισκεφθῶμεν, τὸ ὁποῖον καὶ ἐκάμαμεν. καὶ συνεφωνήσαμεν εἰς ὅλα τὰ σημεῖα ποὺ περιελάμβανεν ἡ γνωστὴ ἀνακοίνωσίς μας ποὺ ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς ἐφημερίδας ὡς συμφωνία μὲ τὸ κόμμα Φιλελευθέρων. καὶ εἰς τὸ μόνο σημεῖο ποὺ διεφωνήσαμεν τότε ἦτο τῆς ἀναλογικῆς.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. (ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν ἀγορεύοντα) . Μὲ γνωρίζετε καθόλου ;

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Συνηντήθητε μὲ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου καὶ συνεφωνήσατε.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ὅσα λέγετε εἶναι οἰκρότατα ψεύδη.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Δὲν λέγω ἀνακριβῆ, ὁ κ. Γληνὸς συντροφευόμενος καὶ ἀπὸ δύο ἄλλους βουλευτὰς τῆς ὁμάδος μας ἦλθε καὶ σᾶς εἶδε καὶ συνεφωνήσατε ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος συνηντήθη μετ' ἐμοῦ κατόπιν προσκλήσεώς του εἰς οἰκίαν κοινοῦ φίλου....

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Εἴσθε ὁ κ. Γληνός;

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Μάλιστα.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ὡμιλήσαμεν μὲ τὸν κ. Γληνόν, τὲτ α τέτ, ὡς γνώριμοι ἁπλῶς καὶ κατ' ἀρχὰς διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. εἰς τὸ ὁποῖον διεφωνήσαμεν καὶ κατόπιν διὰ διάφορα ἄλλα ζητήματα συναφῆ μὲ τὰ ἐκκρεμῆ πολιτικὰ ζητήματα. Ἡ συνομιλία μας ἦτο φιλικὴ καὶ αὐτὰ ποὺ εἶπον οἱ προλαλήσαντες δηλ., ὅτι ἐγὼ ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἤλθον εἰς συνεννόησιν τινα μὲ τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, εἶναι ἀνακριβῆ. Δὲν ἁρμόζει νὰ λέγητε ἀναλριβῆ πράγματα.

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Μοῦ ἐπιτρέπετε ; Θὰ σᾶς ὑπενθυμίσω γεγονότα.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐδέχθην ἕνα κ. Γληνόν, μετὰ τοῦ ὁποίου ὡμιλήσαμεν φιλικῶς. Ὅ,τι ἄλλο πῆτε εἶναι ἀναληθές. Σᾶς βεβαιῶ ὅτι τὸ Μ. Σάββατον ἐπῆγα εἰς τὸν ἱερέα μου καὶ ἐξωμολογήθην καὶ τοῦ εἶπα τὴν ἀλήθειαν καὶ μοῦ ἐπέτρεψε νὰ κοινωνήσω.

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Μίαν ἑβδομάδα πρὸ τῆς προεδρικῆς ἐκλογῆς, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου, συνηντήθημεν καὶ συνεζητήσαμεν τὰ τῆς συνεργασίας μας μὲ τὸ Λαϊκὸν κόμμα διὰ νὰ δώσωμεν τὰς ψήφους μας εἰς τὸν ὑποψήφιον Πρόεδρον, τὸν ὁποῖον θὰ ὑπεδείκνυε τοῦτο.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ὄχι κ. Γληνέ, συνεζητήσαμεν φιλικῶς. χωρὶς νὰ σᾶς δηλώσω, ὅτι ἀντιπροσωπεύω τὸ Λαϊκὸν κόμμα.

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Ἐγένοντο τέσσαρες συναντήσεις μὲ τὸν κ. Ἀγγελόπουλον κατὰ τὰς ὁποίας διεπραγματεύθημεν λεπτομερῶς ἕναν πρὸς ἕναν τοὺς ὅρους τῆς συνεννοήσεώς μας καὶ μείναμεν σύμφωνοι καθ' ὅλα. Εἷς μόνον ἕνα θέμα διεφωνήσαμεν, εἰς τὸ τῆς ἀναλογικῆς εἰς τὸ ὁποῖον ἐπεφυλάχθη ὁ κ. Ἀγγελόπουλος νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ κόμματός του.....

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Λέγετε ἕνα κακοηθέστατον ψεῦδος· μὴ νομίσετε μὲ ὅσα λέγετε ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνθέσητε τὸ Λαϊκὸν κόμμα· ὅ,τι εἴπαμεν, τὰ εἴπαμεν οἱ δύο μας.

Δ. ΓΑΗΝΟΣ. Κατὰ τὴν τελευταίαν μάλιστα συνάντησίν μας μετὰ τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου οὗτος ὑπεχώρησεν εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀναλογικῆς καὶ τοῦτο διότι ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἔκαμε σχετικὰς ἀνακοινώσεις πρὸς τὸν τύπον. Κατὰ τὴν συνάντησίν μας μάλιστα αὐτὴν συνωμεύομην μὲ τοὺς κ. Πορφυρογέννην καὶ Σάντον, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ μετέβημεν κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκείνην συνάντησιν, ὁπότε ὁ κ. Ἀγγελόπουλος μᾶς εἶπε «ἐὰν συμφωνῆτε καθ' ὅλα νὰ πᾶμε εἰς τὸν κ. Τσαλδάρην νὰ σᾶς τὰ πῇ καὶ ὁ ἴδιος».

Ἐμεῖς ἠρνήθημεν νὰ πᾶμε εἰς τοῦ κ. Τσαλδάρη, ἐὰν οὗτος δὲν ἔκαμνε προηγουμένως δηλώσεις πρὸς τὸν φιλικόν του τύπον, καθ' ὅσον καὶ ὁ κ. Τσαλδάρης καὶ ὁ τύπος ὁ φίλα φρονῶν πρὸς αὐτὸν εἶχε γράψει ὅτι οἱ Βουλευταὶ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου δὲν εἶναι ἰσότιμοι πρὸς τοὺς λοιποὺς βουλευτὰς καὶ μάλιστα εἴπομεν εἰς τὸν κ. Ἀγγελόπουλον, ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γίνῃ αὐτὸ διὰ νὰ μᾶς θέσῃ καὶ ἐμᾶς ἐν ἰσοτιμίᾳ πρὸς τοὺς λοιποὺς βουλευτάς.

Δὲν μποροῦσε νὰ προχωρήσῃ ἡ συνεννόησις καὶ εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐσταμάτησαν αἱ διαπραγματεύσεις.

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Ἔγινεν ἡ δήλωσις ὅτι εἶσθε ἰσότιμοι;

(Ἀποδοκιμασίαι ἐκ τῆς ἀριστερᾶς).

Β. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ. Ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ κ. Πρόεδρε ζητῶ τὸν λόγον. Εἶσθε ὑποχρεωμένος νὰ μὲ ἀφήσετε νὰ ὁμιλήσω. (Θόρυβος).

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, παρακαλῶ νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ τάξις, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ἐπὶ παρουσίᾳ μου νὰ ἀνεχθῶ νὰ λέγωνται πράγματα ἀνακριβῆ εἰς βάρος τοῦ [illegible]ματος καὶ ἐμοῦ ὡς προϊσταμένου τούτου. Οὐδεπο[illegible] ἐντολὴν εἰς τὸν κ. Ἀγγελόπουλον, μολονότι φίλον καὶ φίλον τοῦ κόμματος, νὰ ἔλθῃ εἰς καμμίαν συνεννόησιν μὲ τὸ Παλαϊκὸν Μέτωπον, διότι εἶναι γνωστὸν γνωστότατον πόσον χωρίζομαι διαρρήδην καὶ τὸ κόμμα ὁλόκληρον ἀπὸ τὰς ἰδέας καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου. Ὅταν δὲ ἔλαβον ὁπωσδήποτε γνῶσιν ἀπό τινα δημοσίευσιν εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἦλθεν εἰς κάποιαν συνεννόησιν, εἰς κάποιαν ὁμιλίαν, τὴν ὁποίαν μοῦ εἶπεν ὅτι ἔκαμε μετὰ τοῦ Βουλευτοῦ Ἀθηνῶν κ. Γληνοῦ, τὸν παρεκάλεσα νὰ δηλώσῃ κατηγορηματικῶς καὶ νὰ διαψεύσῃ ὅτι δὲν εἶχε καμμίαν ἐντολὴν νὰ ἐκπροσωπήσῃ τὸ Λαϊκὸν κόμμα οὔτε νὰ ὁμιλήσῃ ἐκ μέρους αὐτοῦ. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος διεμαρτυρήθη διαρρήδην πρὸς ἐμὲ ὅτι οὐδέποτε ἔκαμε χρῆσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀλλὰ μόνον ἐκ συνδέσμου τὸν ὁποῖον εἶχεν ἄλλοτε ποτὲ μὲ τὸν κ. Γληνὸν ὡμίλησε μετ' αὐτοῦ. Ὅλα τὰ ἄλλα ὅσα ἐλέχθησαν ἐνταῦθα ἐκ μέρους τοῦ Βουλευτοῦ Ἀθηνῶν κ. Γληνοῦ, ὅτι συνεφώνησε περὶ τούτου ἢ ἐκείνου, εἶναι πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν καμμίαν σχέσιν μὲ τὸ Λαϊκὸν κόμμα καὶ ἀπόδειξις εἶναι ὅτι ὁ κ. Βουλευτής, χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰ καθ' ἕκαστα, οὐδέποτε ἠθέλησε μετά, ὅταν ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν κ. Ἀγγελόπουλον νὰ βγῶ νὰ κάμω δηλώσεις, ἐτόλμησε νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμέ, διότι οὐδέποτε ἔκαμα τοιαύτας δηλώσεις, οὔτε ἠδυνάμην νὰ κάμω ποτέ.

Μάλιστα εἶχον κάμει δηλώσεις κατὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, αἱ ὁποῖαι ἐτηλεγραφήθησαν καὶ εἰς τὰ Γερμανικὰ φύλλα ὅπου ἐκεῖ ἐγράφησαν.

Δὲν κακίζω τοὺς κ. κ. Βουλευτὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, διότι δύναται ἕκαστος νὰ πολιτεύεται ὅπως θέλει, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σέβωμαι τὰς ἀρχάς μου καὶ νὰ ἐπιβάλλω ταύτας. Ὥστε παρακαλῶ τοὺς κ. Βουλευτὰς νὰ ἀποβάλουν πᾶσαν ἰδέαν, ὅτι ἦλθεν εἴτε ἐμμέσως, διότι ἀμέσως δὲν λέγει, ὁ κ. Γληνὸς εἰς οἱανδήποτε συνεννόησιν μετὰ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Καὶ ἐφ' ὅσον λέγεται τοιοῦτόν τι εἶναι ἀνακριβές, ἀνακριβέστατον.

Δ. ΓΑΗΝΟΣ. Τὸ ζήτημα εἶναι προσωπικὸν καὶ ὀφείλω νὰ σᾶς δώσω ἐξηγήσεις.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Δὲν σᾶς ἔθιξα, εἶπον ὅτι δὲν ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μαζύ σας. .....

Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ ὁμιλῆτε σεῖς..... (πρὸς τοὺς Φιλελευθέρους). (Θόρυβος κωδωνοκρουσίαι).

Δ. ΓΑΗΝΟΣ. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀπαντήσω....

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ὅταν ἐγὼ σᾶς λέγω, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ὅτι δὲν ἦλθον εἰς οὐδεμίαν ἐπαφήν, δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ τὸ ἀμφισβητήσητε. Πρέπει νὰ σεβασθῆτε τὸν λόγον μου ὅτι ὅσα εἴπατε εἶναι τελείως ξένα πρὸς ἐμέ...

Β. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ. Ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ τὸν λόγον.

Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ. Εἶναι ἀπολύτως σύμφωνο μὲ τὸν Κανονισμόν. Ἐφ' ὅσον ὁ ῥήτωρ ἐπιτρέπει διακοπάς, δύνανται νὰ γίνωνται διακοπαί.....

Μ. ΜΑΝΤΑΣ. Ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ τὸν λόγον..... (Θόρυβος καὶ κωδωνοκρουσίαι).

Β. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ. Ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ τὸν λόγον.... (Θόρυβος καὶ κωδωνοκρουσίαι).

Δὲν μπορεῖτε νὰ χτυπᾶτε τὰ κουδούνια, χτυπᾶτε τα ὅσον θέλετε ....

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ζητῶ τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ.

Β. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ. Εἰς τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς ἡ διαγωγὴ τοῦ κ. Προέδρου. Σᾶς ἐζήτησα τὸν λόγον καὶ ὑποχρεοῦσθε νὰ μοῦ τὸν δώσητε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς διακοπῆς, ἐδημιουργήθη ἓν προσωπικὸν ζήτημα. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, τὸν ὁποῖον ἡ Βουλὴ ἤκουσε μετὰ προσοχῆς, ἔδωσε μίαν ἀπάντησιν εἰς τὰ ὅσα ἔφερεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὁ κ. Γληνός. Ὑποθέτω, ὅτι εἶναι ἐπιθυμητὸν νὰ ἀκούσωμεν καὶ τὴν ἀνταπάντησιν τοῦ κ. Γληνοῦ.

Β. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ. Τὸν λόγον, κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ (διαμαρτυρίαι ἐκ τῆς ἀριστερᾶς. Συνεχεῖς κωδωνοκρουσίαι, καὶ θόρυβος ἐκ τῆς ἀριστερᾶς, διαμαρτυρίαι ἐκ τῆς δεξιᾶς).

(Ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου αὐτοῦ ὁ κ. Μεϊμαράκης ἀνέρχεται εἰς τὸ βῆμα, καὶ ὁ κ. Πρόεδρος διακόπτει τὴν Συνεδρίασιν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 5' λεπτά.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΠΗΝ

Ὥρα 9.19' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις. Τὴν ἕδραν καταλαμβάνει ὁ ἐκ τῶν Ἀντιπροέδρων κ. Νόβας Ἀθανασιάδης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι Βουλευταί, ὀλίγον πρὸ τῆς διακοπῆς ὁ ῥήτωρ εἶχεν ἐπιτρέψει διακοπὴν εἰς τὸν βουλευτὴν κ. Γληνόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπήντησεν ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος κ. Τσαλδάρης. Μετὰ τὴν ἀπάντησιν ὅμως τοῦ κ. Τσαλδάρη καὶ ἐνῷ ἤρξατο ἀνταπαντῶν ἐπὶ προσωπικοῦ ζητήματος ὁ κ. Γληνός, ἐδημιουργήθη ἀδικαιολογήτως θόρυβος, πολλῶν τῶν κ. κ. συναδέλφων ζητούντων νὰ ὁμιλήσωσιν ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ.

Β. ΜΑΝΤΑΣ. Ἡμεῖς θὰ ὁμιλήσωμεν πρῶτον καὶ σεῖς θὰ ἀπαντήσητε καὶ θὰ δικαιολογήσητε τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τοῦ Κανονισμοῦ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ὁμιλῆτε αὐθαιρέτως. (Θόρυβος, κωδωνοκρουσίαι, ἀντεγκλήσεις).

Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ. Καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν πλευρὰν αὐτὴν ζητοῦμεν τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Κανονισμοῦ. Δὲν ἔχει κανένα δικαίωμα ὁ κύριος συνάδελφος νὰ ὁμιλῇ αὐθαιρέτως.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἀναγινώσκει τὴν 4ην παράγραφον τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς καὶ λέγει ἐν συνεχείᾳ τὰ ἑξῆς: Θὰ σᾶς παρακαλέσω, κύριε Πρόεδρε, ἀσχέτως πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τὴν ὁποίαν θὰ δώσητε εἰς τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ Κανονισμοῦ, νὰ ἐπιτρέψητε νὰ ὁμι-

λήση ὁ κ. Βουλευτὴς ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ ὡς ἐζήτησε, διότι ἄλλως μὲ τὴν διαλογικὴν συζήτησιν καὶ τὰς ἀντεγκλήσεις δὲν θὰ τελειώσωμεν. Ἐπειγόμεθα νὰ λήξῃ ἡ συζήτησις, διότι ἡ Κυβέρνησις θέλει νὰ ξεκαθαρισθῇ ἡ θέσις της, καθόσον τὸ ἑπόμενον Σάββατον εἴτε αὐτή, ἂν τύχῃ ψήφου ἐμπιστοσύνης, ἢ ἄλλη Κυβέρνησις, πρέπει νὰ τακτοποιήσῃ τὸ ζήτημα τῆς ἀναχωρήσεως τῆς ἀποστολῆς εἰς Βελιγράδιον. Παρακαλοῦμεν ὅθεν νὰ τελειώσῃ ἡ συζήτησις τὸ ταχύτερον.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δὲν θὰ εἶχον καμμίαν ἀντίρρησιν ὅπως ἐπισπευσθοῦν αἱ συζητήσεις. Ἐκεῖνο ὅμως εἰς τὸ ὁποῖον δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν ἀξιότιμον κύριον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐπιτραπῇ νὰ ἀγορεύσῃ ἕτερος συνάδελφος ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ δῆθεν καὶ νὰ μείνῃ ἀναπάντητος ὁ κ. Γληνός. Κατὰ τὴν τάξιν τῶν συζητήσεων, ἐφ' ὅσον ἐλέχθη ὅτι ὁ κ. Βουλευτὴς ἔφερεν εἰς τὴν Βουλὴν ψευδεῖς καὶ ἀνακριβεῖς πληροφορίας, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ τεθῇ εἰς τὸ ἀριστερὸν καὶ τελευταῖος αὐτὸς νὰ δώσῃ ἀπάντησιν; Τοῦτο δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὰς θεμελιώδεις κοινοβουλευτικὰς ἀρχάς...

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Παρεξηγήσατε, κύριε Ἀρχηγὲ τῶν Προοδευτικῶν, τὰ ὑπ' ἐμοῦ λεχθέντα. Ἐγὼ δὲν εἶπον νὰ μὴ ἀπαντήσῃ ὁ κ. Γληνός. Εἶπον ἁπλῶς νὰ τελειώσῃ αὐτὴ ἡ συζήτησις τὸ ταχύτερον καὶ ἐξήγησα τοὺς λόγους δι' οὓς ἐπείγεται ἡ Κυβέρνησις.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Σεῖς, κύριε Πρόεδρε, εἴσθε παλαιὸν μέλος ἐν τῇ Βουλῇ. Ἂν σᾶς ἀπηυθύνετο μία ὕβρις, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνεχθῆτε νὰ ἀπαντήσητε τελευταῖος;

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Τότε συνεχίσατε παρακαλῶ, κύριε Πρόεδρε.

Β. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ. Τὸν λόγον κ. Πρόεδρε ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁρίστε.

Β. ΜΕΪΜΑΡΑΚΗΣ. Τὸν λόγον, κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ ἐζήτησα οὐχὶ νὰ δυσχεράνω τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Βουλευτοῦ, ἀλλὰ ἐζήτησα τὸν λόγον μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Κανονισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀτυχῶς δὲν ἐφηρμόσθη, διότι ἐνῷ ὁ ῥήτωρ εὑρίσκετο εἰς τὸ βῆμα καὶ ἠγόρευε, χωρὶς κἂν νὰ ἐνοήσῃ ἡ Βουλή, ἤρχισε διαλογικὴ συζήτησις μεταξὺ τοῦ κ. Τσαλδάρη καὶ τοῦ κ. Γληνοῦ ἐν μέσῳ θορύβου καὶ ἐκκωφαντικῶν κωδωνισμῶν. Ἐὰν πράγματι ἐφηρμόζετο ὁ κανονισμὸς καὶ ἐβλέποντο αἱ δέουσαι ἐξηγήσεις, θὰ ἠδυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ δώσωμεν τὴν ψῆφόν μας, ἡ ὁποία τώρα ζητεῖται εἰς θολωμένα νερά. Τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου εἶναι ῥητῶς ἀναγεγραμμένα εἰς τὸν Κανονισμόν. Εἴσθε ὑποχρεωμένος, κύριε Πρόεδρε, ἐφ' ὅσον ζητήσῃ τις τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ, νὰ ἀκούσητε πρῶτον, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ δώσητε ἐξηγήσεις.

Ν. ΔΑΡΒΕΡΗΣ. Δὲν εἶναι ἔτσι. Αὐτὴ εἶναι αὐθαίρετος ἑρμηνεία. Ποῦ τὸ εὑρήκατε αὐτὸ γραμμένο;

Μ. ΜΑΝΤΑΣ. Ἐγὼ ἐζήτησα τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Κανονισμοῦ, ἀλλὰ ὁ κ. Πρόεδρος δὲν ἐγνώριζε τὴν διάταξιν.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Διαμαρτύρομαι διὰ τὰς ἀντιλήψεις αὐτάς. Ἡ διάταξις τοῦ Κανονισμοῦ εἶναι σαφής. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἤθελον μὲ τὸν θόρυβον νὰ ἐμποδίσουν τὸν ῥήτορα νὰ ὁμιλήσῃ καὶ τὸ ἐπέτυχον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐγὼ ἐφήρμοσα πιστῶς καὶ αὐστηρῶς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 19, 21 καὶ 22 τοῦ Κανονισμοῦ συναινούσης καὶ τῆς Βουλῆς. Κατὰ συνέπειαν αἱ διατυπωθεῖσαι αἰτιάσεις καὶ ὁ δημιουργηθεὶς θόρυβος ἦσαν ἀστήρικτοι καὶ ἀδικαιολόγητοι. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Σκλάβαινας.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Παρ' ὅλο ποὺ ὁ κ. Γληνὸς ὅταν θὰ ἀνεβῇ εἰς τὸ βῆμα θὰ ὁμιλήσῃ διὰ τὰς συνεννοήσεις τῆς Παλλαϊκῆς ὁμάδος μὲ τὸ Λαϊκὸ Κόμμα, θὰ εἰπῶ καὶ ἐγὼ πάνω εἰς αὐτὸ ὀλίγα. Γιὰ μᾶς εἶναι ἀπόλυτα βέβαιο ὅτι ὁ κ. Ἀγγελόπουλος συνεννοούμενος μὲ μᾶς ἐξεπροσώπει τὸ Λαϊκὸ κόμμα.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Σεῖς μὲ εἴδατε; Μὲ γνωρίζετε;

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Ὁ κ. Γληνὸς ὅταν συνηντήθη μὲ τὸν κ. Ἀγγελόπουλο συνηντήθη μὲ αὐτὸν ὡς ἀντιπρόσωπο τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Σᾶς δὲν σᾶς γνωρίζω. Ἀφῆστε νὰ ἀνεβῇ ὁ κ. Γληνὸς εἰς τὸ βῆμα νὰ ὁμιλήσῃ.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Ἡ συνεννόησις ἦταν νὰ ψηφίσωμε τὸν Πρόεδρο καὶ νὰ παράσχωμε ψῆφο ἐμπιστοσύνης. Συμφωνήσαμε σὲ ὅλα καὶ μόνο εἰς τὴν ἀναλογικὴ διαφωνήσαμε. Ὅλα μας τὰ αἰτήματα τὰ εὕρισκαν λογικὰ καὶ δίκαια, μᾶς ἔλεγον δὲ ὅτι τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἔχει συγγενεῖς μὲ μᾶς ἀρχάς. (γέλωτες - θόρυβος - κωδωνοκρουσίαι). Ἀποκρούσαμε ὅμως τὴ συνεργασία μας μὲ τὸ κόμμα αὐτό, παρ' ὅλα ποὺ δέχθηκε ὅλους τοὺς ὅρους μας, διότι διαπιστώσαμε ὅτι εἶχε σχέσεις μὲ στρατιωτικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἐπεδίωκαν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ καὶ τὴν ἐγκαθίδρυσι δικτατορίας. Ἡ ὁμὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου ἀπέκλεισε γιὰ τὸν ἴδιο λόγο κάθε συνεννόησι καὶ μὲ τὸ κόμμα τοῦ κ. Μεταξᾶ καὶ μὲ τὴ Κοσμογονία. Τὰ κόμματα αὐτὰ μὲ τὴ μεγαλύτερη εὐκολία μιλοῦν γιὰ τοὺς Κομμουνιστὰς ὅτι δημιουργοῦν ταραχάς, ἐνῷ ἄλλοι κάμουν δικτατορίας. Τώρα μάλιστα μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσι τῆς συναστείας . . . . .

Μ. ΜΑΝΤΑΣ. Ἀνανδρε, ψεύτη.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Διαμαρτύρομαι ἐντόνως κ. Πρόεδρε, διὰ τὴν ἀνάμιξιν τοῦ Ἀνωτάτου ἀνευθύνου Ἄρχοντος.

Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ. Ὁ ῥήτωρ εἶναι ἐκτὸς θέματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἔλατε εἰς τὸ θέμα σας κ. Βουλευτά.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Ὅπως ἦταν, λοιπόν, φυσικὸν ἤλθαμε σὲ συνεννόησιν καὶ μὲ τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων.

Συνεχίζων ἀναλύει τοὺς ὅρους τοῦ ὑπογραφέντος ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων Συμφωνητικοῦ.

Πρώτην φορὰν, λέγει, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν Κοινοβουλευτικῶν Κρατῶν, τίθεται διάταξις εἰς νόμον καταργοῦσα τὰ ἐκλογικὰ δικαιώματα τῶν πολιτῶν, μόνον δὲ ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι δὲν εὑρίσκονται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὰς λαϊκὰς μάζας, δύνανται νὰ ἐφαρμόζουν τόσον ἀνελεύθερα μέτρα.

Στὴ Μακεδονία, στὴ Θράκη, στὰ νησιὰ τοῦ θανάτου εὑρίσκονται κατὰ ἑκατοντάδας οἱ ἐξόριστοι ἀναμένοντες τὸν ἐκ πείνης θάνατον.

Ποιὸς εἶναι δυνατόν, ἄλλως τε, νὰ ξεχάσῃ ὅτι ἐπὶ κοσμογονίας δύο ἀρχηγοὶ κομμάτων, οἱ κύριοι Παπαναστασίου καὶ Παπανδρέου, ἐξετοπίσθησαν μὲ βάσιν τὸ ἰδιώνυμον, διότι, βέβαια, δὲν ἐξωρίσθησαν ὡς ζωοκλέπται ἢ ὡς ληστοτρόφοι;

Νὰ ποιὸ νόμο θέλουμε νὰ καταργήσουμε μὲ τὸ συμφωνητικὸ ποὺ ὑπεγράψαμε μὲ τοὺς Φιλελευθέρους.

Ἔρχομαι κατόπιν εἰς τὸ ζήτημα τῆς γενικῆς ἀμνηστείας καὶ ἐρωτῶ. Εἶναι ἀντιλαϊκὴ πρᾶξις νὰ ἀφεθοῦν ἐλεύθερα τὰ θύματα τῶν χαφιέδων, τὰ θύματα τοῦ Φεσοπούλου, ἡ ὑπηρεσία τοῦ ὁποίου δὲν κάμνει ἄλλο παρὰ νὰ ραδιουργῇ, νὰ συγκεντρώνῃ ψευδεῖς πληροφορίας καὶ νὰ παρακολουθῇ τοὺς πολιτικούς;

Ἦσαν, λέγει, ἀρκετὲς οἱ δύο ὑπηρεσίες ἀσφαλείας, ὥστε ἦτο περιττὴ καὶ ἡ τρίτη, ἡ Ὀρχάνα, ἡ ὁποία εἶναι ἕνα κέντρον ἀργομίσθων.

Ὁ κ. Ράλλης προκειμένου περὶ τῆς ἀμνηστείας τῶν Ζαχαριάδη καὶ Νεφελούδη εἶπεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ δοθῇ, χαρακτηρίσας τοὺς δύο βουλευτὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ μετώπου ὡς κοινοὺς κακοποιούς. Τί ἔκαμε, κύριοι, ὁ Νεφελούδης; Ὑποχρεωμένος νὰ προστατευθῇ ἀπὸ τὴν καταδίωξι τῶν χαφιέδων ἔκαμε ἕνα πλαστὸ πιστοποιητικὸ καὶ ἐνῷ ὅλοι οἱ ἄλλοι δικάζονται γιὰ παρομοίαν ὑπόθεσιν 4 μῆνας, αὐτὸς κατεδικάσθη 6 χρόνια.

Ὁ κ. Ζαχαριάδης κατηγορήθη τὸ 1927 ὅτε σὲ μιὰ συμπλο-

κὴ μεταξὺ πρακτόρων τῆς ἀστυνομίας καὶ ἐργατῶν ἐσκότωσε ἕνα ἀστυνομικό.

Δ. ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ. Πολὺ μικρὸ πρᾶγμα.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Δὲν μπορεῖτε νὰ μιλᾶτε σεῖς, ποὺ ἐσκοτώσατε 7 ἐργάτας στὰς Καλάμας. Ἀναφερόμενος κατόπιν ὁ κ. Σκλάβαινας εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ὅρους τοῦ συμφωνητικοῦ λέγει ὅτι ἐφόσον ἀπὸ τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἐψηφίσθησαν αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις, διατὶ δὲν τὰς ἐφαρμόζει; Καὶ διατὶ διαμαρτύρονται οἱ Λαϊκοί, διότι ἐσυμφωνήσαμεν μὲ τοὺς Φιλελευθέρους νὰ ἐφαρμοσθοῦν αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις; Ἡ ἐλάττωσις ἐπίσης τῆς τιμῆς τοῦ ψωμιοῦ κατὰ 2 δραχμάς, μπορεῖ νὰ γίνῃ, ἀρκεῖ νὰ παταχθῇ ἡ σπεῖρα τῶν ἀλευροβιομηχάνων, ὅταν πληρώνῃ ὁ κ. Ράλλης καὶ οἱ ὅμοιοί του τοὺς φόρους, ὅταν δὲν παίρνουν 15 ἑκατομμύρια τὰ διάφορα παράσιτα γιὰ τὸ δημοψήφισμα.

Καὶ ποιὸς ἀπὸ τοὺς Λαϊκοὺς ἢ τοὺς Κονδυλικοὺς δὲν θέλει νὰ εὐθηνήσῃ τὸ ψωμὶ κατὰ 2 δραχμάς;

Ἐπιτιθέμενος κατόπιν κατὰ τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη διὰ τὰ ἀνελεύθερα μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐλάμβανε καὶ διὰ τὴν δολοφονικὴν ἀπόπειραν ἐναντίον τοῦ στρατηγοῦ Παναγιωτάκου, ὑπερασπίζοντος τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας, καταλήγει μὲ τὴν δήλωσιν, ὅτι τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον θὰ καταψηφίσῃ τὴν πρότασιν μομφῆς καὶ θὰ συνεργασθῇ μὲ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων εὐχόμενον, ὅπως ἡ Ἑλλὰς γίνῃ γερὴ καὶ εὐτυχισμένη.

Δ. ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ. Διὰ τὴν παράδοσι τῆς Μακεδονίας στοὺς Βουλγάρους δὲν μᾶς εἶπε τίποτα.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Τὸ Παλλαϊκὸ κόμμα δὲν εἶχε πρόγραμμά του ποτὲ τὴν ἀπόσπασι τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ἐμεῖς μόνο ζητοῦμε πλαίρια τὴν ἐλευθερία τῆς Μακεδονίας.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡμέρας τινὰς μετὰ τὰς ἐκλογὰς φίλος μου, μὴ πολιτευόμενος, μὲ ἐκάλεσεν εἰς τέϊον, ὅπου συνήντησα καὶ τὸν κ. Γληνόν. Δὲν τὸν ἐγνώριζα προσωπικῶς, ἀλλ' ἐκ φήμης. Ἐν ἀρχῇ ὡμιλήσαμεν περὶ γλώσσης, ἕκαστος ὑπεστήριξε τὰς ἀπόψεις του, καὶ ἐν τέλει τὰς διετήρησεν, εἶτα δὲ ὁ κ. Γληνὸς μοῦ ἐπρότεινε νὰ συναντηθοῦμε καὶ νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ πολιτικῆς. Μοῦ ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ὁμιλεῖ ὡς μέλος καὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, ἐγὼ δὲ τοῦ ἐδήλωσα ὅτι ὁμιλῶ ἁπλῶς ὡς βουλευτὴς καὶ ὄχι ἐκ μέρους τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος. Εἰς δευτέραν συνάντησιν ἦλθε μετὰ δύο ἄλλων συναδέλφων, τοῦ κ. Πορφυρογένη καί τινος ἄλλου, καὶ μοῦ παρεπονέθησαν διότι αἱ λαϊκαὶ ἐφημερίδες ἀμφισβητοῦν εἰς τοὺς βουλευτὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου τὴν ἰσοτιμίαν. Ἐγὼ τοὺς εἶπα, ὅτι ἡ προσωπική μου γνώμη εἶναι, ὅτι οἱ βουλευταὶ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου εἶναι ἰσότιμοι καὶ τοὺς ὑπεσχέθην ὅτι θὰ γράψω εἰς τὰς λαϊκὰς ἐφημερίδας περὶ τῆς ἰσοτιμίας. Εὐτυχῶς ἢ δυστυχῶς καμμία λαϊκὴ ἐφημερὶς δὲν ἠθέλησε ν' ἀσπασθῇ τοῦτο. Ἐγώ, λοιπόν, ὡμίλησα ἁπλῶς ὡς βουλευτής. Τώρα ὁ κ. Γληνὸς λέγει πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶπον. Τὸν χαρακτηρίζω μὲ τὸν χαρακτηρισμὸν ποῦ τὸν ἐχαρακτήρισεν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων.

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Λυποῦμαι διότι ἡ πρώτη ἐμφάνισίς μου εἰς τὸ βῆμα μέ φέρει εἰς τὴν δύσκολη θέσι νὰ ἔρθω εἰς σύγκρουσιν μὲ ἕνα παλαίμαχον τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Θὰ ὑποβοηθήσω, διὰ τῆς ἐκθέσεως τῶν λαβόντων χώραν, τὴν μνήμην τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου, ὥστε νὰ ἐνθυμηθῇ πῶς ἔγιναν αἱ συζητήσεις αὐταί, τὰς ὁποίας ἠθέλησε νὰ ἐμφανίσῃ ὡς φιλολογικὲς συζητήσεις περὶ γλώσσης.

Συνηντήθημεν εἰς ἄγνωστον οἰκίαν καὶ ἐμείναμε μόνοι εἰς ἓν δωμάτιον. Ἀφοῦ, λοιπόν, ἀντηλλάγησαν αἱ πρῶται φιλοφρονήσεις καὶ φράσεις τινὲς διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, ἤρθαμε εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς συναντήσεώς μας. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος μοῦ ἔκαμε προτάσεις συνεργασίας τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, τὸ ὁποῖον ἐγὼ κατὰ τὴν συνάντησιν ἐκείνην ἐκπροσωποῦσα, μὲ τοὺς Λαϊκούς, γιὰ τὴν ἐκλογὴ Προέδρου Τοῦ ἀνέπτυξα τοὺς γνωστοὺς ὅρους μου, καὶ σὲ ὅλα αὐτὰ ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἐπλειοδότουσε. Τὸ μόνο ῥῆμα ποῦ μᾶς ἐχώριζε, ἦτο ἡ ἀναλογική. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἔλεγε πῶς εἶναι σύστημα ἀντιεπιστημονικό, ὀλέθριο, πῶς ὁδηγεῖ στὴν ἀκυβερνησία κλπ. Μοῦ εἶπε μάλιστα: «Τί σᾶς ἐνδιαφέρει, κ. Γληνέ, τὸ ἐκλογικὸ σύστημα; Σεῖς εἶσθε ἕνας γνωστὸς λογοτέχνης, διανοούμενος κλπ. Νὰ σᾶς δώσουμε μιὰ θέση νὰ ῥίξητε στὴν Ἀθήνα». Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ποῦ ἔγινε γνωστὸ διὰ τῶν ἐφημερίδων ὅτι ὁ κ. Τσαλδάρης δὲν εἶχε ἀντιῤῥήσεις κατὰ τῆς ἀναλογικῆς, ὁ κ. Ἀγγελόπουλος μοῦ ἐδήλωσεν ὅτι δέχεται τὴν ἀναλογική. Τὴν ἄλλη φορὰ ποῦ ἐπήγαμε στὸ σπίτι τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου ὡς ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, ὁ κ. Ἀγγελόπουλος μᾶς εἶπε νὰ πᾶμε ὅλοι μαζὺ στὸ σπίτι τοῦ κ. Τσαλδάρη. Τοῦ εἴπαμε ὅτι δὲν ἔχουμε ἐμπιστοσύνη, ἀφοῦ ἡ λαϊκὲς ἐφημερίδες ἐξακολουθοῦν νὰ μᾶς ἀρνοῦνται τὴν ἰσοτιμία.

Αὐτὰ εἶναι, κύριοι, τὰ πραγματικὰ γεγονότα. Δὲν δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω, ὅτι ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἐνήργει κατ' ἐντολὴν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, ἀλλὰ δύναμαι νὰ διαβεβαιώσω, ὅτι καὶ ἂν δὲν εἶχεν ἐντολήν, ἐνήργει ὡς νὰ εἶχεν ἐντολήν.

ΦΩΝΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ. Ὄχι, ὄχι. (Θόρυβος).

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος καὶ ὁ κ. Γληνὸς ἀνέπτυξαν τί μεταξύ των ἐγένετο. Ἐγὼ δὲν εἶμαι μάρτυς καὶ δὲν γνωρίζω. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ἐγὼ δύναμαι νὰ βεβαιώσω εἶναι ὅτι, ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἐνήργει ἐν ἀγνοίᾳ μου καὶ οὐχὶ κατ' ἐντολήν μου, οὔτε ἄμεσον, οὔτε ἔμμεσον. Ἐὰν ὁ κ. Γληνὸς ἐπείσθη διὰ τὸ ἀντίθετον, εἶναι λάθος του, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸν ὅτι εἶμαι ἀντίθετος πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, καὶ ἔχω δηλώσει, ὅτι δὲν δύνανται οἱ κομμουνισταὶ νὰ ἀναμιγνύωνται εἰς τὴν ῥύθμισιν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ποῦ τὰ εἴπατε;

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Δὲν θὰ σᾶς δώσω τὸν λόγον..

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Στέμματος ἐδηλώσατε τὰ ἐντελῶς ἀντίθετα.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Εἶναι ἀναξιοπρεπὲς νὰ λέγετε τοιαῦτα πράγματα.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἐδηλώσατε ὅτι, ἐφόσον τὸ Σύνταγμα δὲν κάμνει καμμίαν διάκρισιν μεταξὺ Βουλευτῶν.....

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἠμπορεῖ οὐσιαστικῶς νὰ νομίζητε τὸ ἀντίθετον, νομικῶς ὅμως τὸ παρεδέχθητε.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Βεβαίως, ἐφόσον τὸ Σύνταγμα τοὺς δίδει τὰ ἴδια δικαιώματα, ἀλλ' ἐγὼ νομίζω ὅτι λόγῳ τῶν ἰδεῶν τὰς ὁποίας ἔχουν δὲν δύνανται νὰ ἀναμιγνύωνται εἰς τὴν ῥύθμισιν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Ὁ κύριος Καφαντάρης κάμνει ἀγῶνα ὑπὲρ αὐτῶν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἔχω ὅλην τὴν δύναμιν νὰ ἀποκρούσω κάθε συκοφαντίαν.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Δὲν σᾶς ἀμφισβητῶ τὴν δύναμίν σας. Λέγω ὅτι ἀναλαμβάνετε κοινὸν ἀγῶνα.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Αὐτὸ εἶναι καθαρὰ συκοφαντία.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος δὲν μέ ἐξεπροσώπει. Τί εἶπε μοῦ εἶναι ἀδιάφορον.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Κύριε Γληνέ. Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἐπεδίωκεν εἰς τὰς τετράκις ἐπαναληφθείσας συνομιλίας τὴν προσωπικὴν συνεργασίαν του μετὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου; Ἐζήτει νὰ τοῦ παράσχετε θέσιν εἰς τοὺς συνδυασμοὺς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου; Εἰς τί ἀπέβλεπεν ἐπὶ τέλους;

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀπέβλεπα εἰς μίαν ἀνταλλαγὴν γνωμῶν.

Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Προοδευτικοῦ Κόμματος ἐρωτᾶ εἰς

τὶ ἀπέβλεπεν ἡ συνεννόησίς μου καὶ ἡ ὁμιλία μου μὲ τὸν κ. Γληνόν. Δὲν νομίζω ὅτι ἔχω τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἱκανοποιήσω τὴν περιέργειαν τοῦ κ. Καφαντάρη. Τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον καὶ ὁ κ. Καφαντάρης οὐδέποτε ἐδώκεν εἰς κανένα ἐξηγήσεις περὶ τῶν πολιτικῶν του στροφῶν καὶ περιστροφῶν καὶ ἰδίως ἀντιστροφῶν. Ἐμανθάνομεν καὶ ἠκούομεν παρ' αὐτοῦ ὅτι ὁ μακαρίτης Βενιζέλος κατέστησε τὴν Ἑλλάδα ἐξευθένωμα καὶ μετὰ δύο ἑβδομάδας τὸν ἐβλέπομεν μετ' αὐτοῦ συγκαθήμενον καὶ συνομιλοῦντα. Εἰς τὶ ἄρα γε περιεστρέφετο ἡ ὁμιλία του μὲ τὸν μακαρίτην Βενιζέλον; Πολὺ περίεργος ἄνθρωπος ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Προοδευτικοῦ κόμματος. Ἐρωτᾶ τί εἶπον μὲ τὸν κ. Γληνόν. Εἶπε καὶ ἐξηγήθη αὐτὸς ποτέ τὶ πράττει; καὶ διεξάγει συνεννοήσεις καὶ συνομιλίας μετὰ φίλων του καὶ μὴ φίλων του; Εἶπε ποίας συμφωνίας διεξήγαγε μὲ τὸν κ. Γληνόν;

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Ἐξέθεσα εἰς τὴν Βουλὴν τὰ γεγονότα, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν ἡ Βουλὴ ἂς σχηματίσῃ γνώμην. Ἡ θέλησις τοῦ κ. Τσαλδάρη δὲν θίγει ἐμέ. Ἀφορᾷ αὐτὸν καὶ τὸν κ. Ἀγγελόπουλον.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ζητοῦν τὴν διακοπὴν τῆς συνεδριάσεως ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου) ὁ ὁποῖος λέγει τὰ ἑξῆς: Μολονότι δὲν ἔχω ἁρμοδιότητα νὰ κανονίσω τὰς ἐργασίας τοῦ Σώματος, ὡς Κυβέρνησις παρακαλῶ νὰ τελειώσῃ σήμερον ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ὄχι μόνον διότι δὲν πρέπει νὰ μένῃ ἐκκρεμὲς τὸ ζήτημα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, εἰς τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει καμμίαν ἁρμοδιότητα νὰ ἐπέμβῃ, ἀλλὰ διότι πρέπει νὰ ξεκαθαρισθῇ ἡ θέσις τῆς Κυβερνήσεως, δεδομένου ὅτι εἶναι ἀνάγκη τὸ προσεχὲς Σάββατον νὰ μεταβῇ ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν εἰς Βελιγράδι, πρᾶγμα ἀπαραίτητον ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως. Νὰ τελειώσῃ, λοιπόν, ἀπόψε ἡ συζήτησις ὥστε αὔριον νὰ ἀναγνώσω τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις. Ἂν θέλετε νὰ διακόψωμεν ὀλίγον δὲν ἔχω ἀντίρρησιν. Προτιμῶ ὅμως νὰ συνεχίσωμεν διότι ἔτσι θὰ τελειώσωμεν γρηγορότερα.

ΦΩΝΑΙ. Νὰ συνεχίσωμεν, νὰ συνεχίσωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Καρασεβδᾶς ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Εἶμαι ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων μελῶν τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ ὀφείλω νὰ συγχαρῶ τόσον τὸ κόμμα τοῦτο ὅσον καὶ τὸ κόμμα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου διὰ τὸ συμφωνητικόν, ἰδίᾳ δὲ τὸ κόμμα τὸ Παλλαϊκόν, διότι ἐνῷ εἶναι κόμμα ἀντιαστικόν, εἰς τὴν Βουλὴν ἀκολουθεῖ ἀστικὴν κοινοβουλευτικὴν πολιτικήν. Οἱ κατήγοροι τοῦ συμφωνητικοῦ ἐπέμειναν κυρίως εἰς δύο σημεῖα αὐτοῦ, τὸ τῆς καταργήσεως τοῦ ἰδιωνύμου καὶ τὸ τῆς καταργήσεως τῆς Ὑπηρεσίας Ἀμύνης τοῦ Κράτους. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον δὲν εὑρίσκω τὸ μέτρον ἀντιαστικόν, διότι καὶ ἄνευ τοῦ νόμου αὐτοῦ οὐδεὶς κίνδυνος ὑπάρχει διὰ τὸ ἀστικὸν κράτος, διότι τὸ προστατεύουν αἱ σχετικαὶ διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ Νόμου, αἱ ὁποῖαι εἶναι μάλιστα καὶ αὐστηρότεραι. Ἂν δὲ ἔζη σήμερον καὶ ὁ ἱδρυτὴς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων εἰσηγήσει τοῦ ὁποίου ἐψηφίσθη ὁ ἐν λόγῳ νόμος, ἀσφαλῶς καὶ οὗτος θὰ ἐξεγείρετο κατ' αὐτοῦ λόγῳ τῶν καταχρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐφαρμογήν του. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς καταργήσεως τῆς Ὑπηρεσίας κρατικῆς Ἀμύνης, ἂν ἐπρόκειτο περὶ καταργήσεως τοῦ στρατοῦ, τοῦ στόλου κλπ. βεβαίως καὶ τὰ θρανία θὰ ἐσηκώνοντο ἂν ἀποδεχόμεθα τοιοῦτον αἴτημα. Πρόκειται ὅμως περὶ νέας ὑπηρεσίας ἀμύνης κατὰ τῶν ξένων προπαγανδῶν ἀποτελουμένης ὄχι ἀπὸ εἰδικούς, ἀλλ' ἀπὸ ἀποστράτους ἀξιωματικοὺς καὶ πολίτας καὶ δύναται ἑπομένως νὰ καταργηθῇ διότι διὰ τὸ ἔργον της ὑπάρχει ἡ Ἀστυνομία πόλεων καὶ ἡ Χωροφυλακή, ἰδία δέ ἡ πρώτη, ἥτις εἰδικῶς ἐξεπαιδεύθη καὶ ἀσχολεῖται εἰς τὰ ζητήματα αὐτά, ἐκτὸς δὲ αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλα κρατικὰ ὄργανα ὅπως οἱ Εἰσαγγελεῖς, οἱ Ἀνακριταὶ κλπ. τέλος δὲ καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες πολῖται. Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νέας ὑπηρεσίας καταργούσης τὸ Κράτος, οὔτε εἴμεθα διατεθειμένοι ἡμεῖς, δεχόμενοι τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν, νὰ καταλύσωμεν τὸ Κράτος, ὅπως τὸ κατέλυσαν οἱ μεμφθέντες τὸ συμφωνητικόν. Ἀρκεῖ μόνον νὰ φέρωμεν αὐτὸ εἰς τὴν περιωπήν, ποὺ εὑρίσκετο κατὰ τὸ 1915. Αὐτὸ πρέπει νὰ κάμωμεν καὶ ὄχι νὰ κατηγορήσωμεν τὸ Κομμουνιστικὸν κόμμα διότι ἐπὶ τέλους τὰ ἀστικὰ κόμματα ἔφεραν μεγαλειτέρας καταστροφὰς εἰς τὴν χώραν, ὡς παράδειγμα δὲ ἀναφέρω τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφήν, διὰ τὴν ὁποίαν βεβαίως δὲν εὐθύνεται τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα. Τὸ Σοβιετικὸν καθεστὼς δὲν ἔκαμε τόσας καταστροφὰς στὴ Ρωσσία ὅσας τὰ ἀστικὰ κόμματα στὴν Ἑλλάδα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχω τέλος νὰ προτείνω εἶναι νὰ παύσωμεν νὰ μεμφώμεθα ξένας διεφθαρμένας μεθόδους καὶ νὰ ψηφίσωμεν, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι, νόμον ἀπαγορεύοντα ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὴν ἀναμόχλευσιν τοῦ παρελθόντος, διότι μόνον οὕτω θὰ σωθῶμεν καὶ θὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ἀρχαῖον ἡμῶν κλέος, καὶ μόνον τότε θὰ δικαιούμεθα νὰ κατηγορῶμεν τὸ Κομμουνιστικὸν κόμμα καὶ τὰ πρωτόκολλα (χειροκροτήματα).

Ὁ κ. Γ. ΜΟΔΗΣ δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται τοῦ λόγου.

Ὁ κ. Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ ὁμιλῶν ἀκολούθως λέγει ὅτι κατόπιν τῶν λεχθέντων μέχρι τοῦδε φρονεῖ ὅτι κατέπεσεν ἡ κατηγορία καὶ μόνον ὀλίγα τινὰ θὰ εἴπῃ. Ὅλοι, λέγει, οἱ μεμφθέντες τὸν κ. Πρόεδρον ἤλεγξαν αὐτὸν ὡς ἀρχηγὸν κόμματος, διότι Πρόεδρος δὲν ἦτο ὅταν ἔγινε τὸ συμφωνητικόν. Ἡμεῖς, παρὰ τὰς ἀντιθέτους γνώμας, εὑρίσκομεν τὸ σύμφωνον ἀτελές, ὀφείλομεν δὲ χάριτας εἰς τὸν κ. Ράλλην διότι ἔφερε τὸ ζήτημα καὶ οὕτω μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ καθορίσωμεν ἀπὸ τοῦδε ὅλοι τὰς ἀπόψεις μας. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐάν, ὡς πιθανολογεῖται, ψηφίσῃ ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ὀλιγώτερον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀξιώσῃ ἀπὸ αὐτήν, εἶναι ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ τῶν ἐν τῷ συμφώνῳ καὶ οὕτω τιμηθῇ ἡ ὑπογραφή του. Ἐπίσης ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι δὲν δικαιοῦται νὰ εἴπῃ τις ὅτι τὸ Παλλαϊκὸν μέτωπον εὑρίσκεται ἐν μειονεκτικῇ θέσει, διότι πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὅτι αἱ ψῆφοι ποὺ πῆραν οἱ βουλευταί του εἶναι ὅλαι ἰδεολογικαί, δοθεῖσαι παρὰ τὰς ἀπηνεῖς διώξεις ποὺ ὑπέστησαν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς μέχρι τοῦδε, ὡς ἄλλως τοῦτο ἰσχύει καὶ διὰ τὰς ψήφους τὰς δοθείσας εἰς τοὺς ἀνροτικούς.

Ὁμιλῶν ἀκολούθως ὁ κ. Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ λέγει ὅτι μὴ ἔχων ὀπισθοδρομικὰς κοινωνικὰς ἀντιλήψεις, ἀλλ' ἀνήκων εἰς τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, εἶναι ἀπηλλαγμένος πάσης προκαταλήψεως κατὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου. Τοῦτο ὅμως, λέγει, δὲν μὲ ἐμποδίζει νὰ εἶμαι ἀντίθετος πρὸς τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει τοῦτο. Οὔτε ἀδιαλλαξίαν πρὸς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων τρέφει, ἀντιθέτως δὲ φρονεῖ ὅτι ἡ συνεργασία τῶν δύο μεγαλυτέρων κομμάτων εἶναι σήμερον ἐπιβεβλημένη.

Θὰ εἶμαι κατὰ συνέπειαν ἀντικειμενικὸς εἰς τὰς κρίσεις μου. Τὸ ζήτημα ποὺ μᾶς ἀπασχολεῖ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ τρεῖς πλευράς. Ἡ πρώτη εἶναι ἂν ἐπιτρέπεται κατ' ἀρχὴν συνεργασία ἀστικῶν κομμάτων μὲ τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον. Ἡ δευτέρα εἶναι τὸ περιεχόμενον τοῦ συμφωνητικοῦ καὶ ἡ τρίτη τὸ ζήτημα τοῦ τύπου καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς συμφωνίας.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον ζήτημα ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων εἶπεν, ὅτι τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον, ἐξελίχθη καὶ δὲν ἔχει τὰς παλαιὰς ἐπιδιώξεις, ὁ ἡγέτης ὅμως αὐτοῦ ὁμιλήσας πρὸ ὀλίγου ἀπεσιώπησε τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ τοῦ ἀπευθύνω τὴν ἐρώτησιν: Τὸ Κομμουνιστικὸν κόμμα διατηρεῖ ἀκεραίας τὰς ἀντιλήψεις περὶ διαίας ἀνατροπῆς τοῦ καθεστῶτος ἢ εἶναι νομιμόφρον καὶ μόνον σκοπεῖ τὴν προπαγάνδαν τῶν ἰδεῶν του, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν πλειοψηφίαν; Διότι, ἂν συμβαίνῃ τὸ δεύτερον, τότε ἀξιόμεμπτος ἡ ἐνέργεια τοῦ κ. Προέδρου δὲν εἶναι· ἂν, ὅμως, τὸ πρῶτον, τότε εἶναι κατακριτέα.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον δὲν εἶναι

ταὐτόσημον μὲ τὸ Κομμουνιστικὸν κόμμα, διότι εἰς τὴν ὁμάδα αὐτοῦ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα στοιχεῖα μὴ ἀνήκοντα εἰς τὸ Κομμουνιστικὸν κόμμα. Πρόγραμμα δὲ τῆς ὁμάδος δὲν εἶναι ἡ βιαία κατάληψις τῆς Ἀρχῆς. Εἴμεθα μὲν ὑπὲρ τῆς Σοβιετικῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ ἀγωνιζόμεθα νὰ κατακτήσωμεν τὴν πλειοψηφίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ διὰ νὰ ἀνέλθωμεν εἰς τὴν Ἀρχήν. Ἂν ὅμως καὶ τότε μᾶς τὴν ἀρνηθῆτε, τότε ἔχομεν ὑποχρέωσιν νὰ προσφύγωμεν εἰς τὴν βίαν.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Εἰς ἐμὲ εἶναι ἀρκετὸν τὸ ὅτι ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τὴν ὁποίαν ἔδωσεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, προκύπτει ὅτι τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἐγκατέλειψε τὰς ἀρχάς του περὶ βιαίας ἀνατροπῆς τοῦ καθεστῶτος.

Ἤδη ἔρχομαι εἰς τὸ δεύτερον σημεῖον, τὸ ἀφορῶν εἰς τὸ περιεχόμενον τοῦ συμφωνητικοῦ. Εἶμαι σύμφωνος ἀπολύτως πρὸς ὅσα ὁ ἐξ Ἀθηνῶν ἀξιότιμος συνάδελφος εἶπεν ἐπὶ τοῦ συμφωνητικοῦ. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ μὴ συμφωνήσῃ ἡ Βουλὴ ὅτι ἀπὸ τὸ δίλημμα τὸ ὁποῖον ἔθεσεν εἰς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων ὁ ἐξ Ἀθηνῶν κ. συνάδελφος δὲν ἠδυνήθη νὰ ξεφύγῃ. Ἰδιαιτέρως, συνεχίζει, μὲ ἐξέπληξεν ὁ ὅρος, ὁ ἀφορῶν εἰς τὴν κατάργησιν τῆς Ἀμύνης τοῦ Κράτους καὶ θέλω νὰ ἀποδώσω τοῦτο εἰς ἔλλειψιν ἐπιγνώσεως περὶ τοῦ τί εἶναι ἄμυνα τοῦ Κράτους. Ἐὰν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων εἶχεν ἐπίγνωσιν τοῦ πράγματος δὲν θὰ προήρχετο εἰς μίαν τοιαύτην συμφωνίαν. Διότι ἡ ἄμυνα τοῦ Κράτος ἔχει σπουδαιότατον προορισμόν, διότι ἀποσκοπεῖ εἰς διενέργειαν ἀντικατασκοπείας ἐναντίον τῶν ξένων προπαγανδῶν καὶ γενικῶς εἰς παρακολούθησιν προσώπων κινουμένων κατὰ τῆς ὑποστάσεως τοῦ ἀστικοῦ κράτους καὶ τοῦ ἰσχύοντος κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Πρόκειται, δηλαδή, περὶ ἑνὸς θεσμοῦ χρησιμωτάτου, ὁ ὁποῖος μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἐδοκιμάσθη ἐπαρκῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὥστε νὰ μὴ δικαιολογῆται ἡ ὑποστηριζομένη κατάργησις αὐτοῦ. Ἐὰν ἔγιναν καταχρήσεις, ἀναπόφευκτοι ἐν ἀρχῇ, ὡς συμβαίνει μὲ κάθε νεοσύστατον θεσμόν, τοῦτο δὲν εἶναι λόγος, ὥστε αἱ καταχρήσεις νὰ ἔχουν ὡς συνέπειαν τὴν κατάργησιν τοῦ θεσμοῦ. Ἀντιθέτως, μάλιστα, ἐπιβάλλεται εἰς ἡμᾶς νὰ ἐπιδιώξωμεν τὴν βελτίωσιν τοῦ θεσμοῦ, ὅστις ἐνισχυόμενος πολλὰ ἔχει νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ Κράτος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποτίμησιν τοῦ ἄρτου, ὁ ὅρος οὗτος ἀποτελεῖ δημοκοπίαν, τὴν ὁποίαν ἤσκησε τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα εἰς βάρος τῶν ἀστικῶν κομμάτων. Καὶ ὤφειλεν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων νὰ γνωρίζῃ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ Κράτους καὶ τὴν ἀγροτικὴν πολιτικήν, ἣν ἀκολουθεῖ τοῦτο, διὰ νὰ ἀντιληφθῇ ὅτι τὸ μέτρον εἶναι ἀνεφάρμοστον. Ἡ ὑποτίμησις τοῦ ἄρτου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς τιμῆς τοῦ ἐγχωρίου σίτου. Ἐγὼ ὡς ἐκπρόσωπος ἀγροτικῆς περιφερείας εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῆς θεσείσης ἐκ μέρους τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ὑποσχέσεως αὐτῆς, διότι ὁ ὅρος οὗτος εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν γεωργικῶν πληθυσμῶν τῆς Θεσσαλίας καὶ τῶν ἄλλων ἀγροτικῶν περιφερειῶν. Ἀλλ' ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, δικαιολογούμενος, ἐδήλωσεν, ὅτι ὑπέγραψε τὸ συμφωνητικόν, διότι ἤθελεν περιελάμβανε τοῦτο ὅρους συμπίπτοντας πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ κόμματός του. Ἀφῆκε μάλιστα νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἤσκησε καὶ πίεσιν ἐπὶ τῶν ἐκπροσώπων διὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συμφωνητικοῦ. Ἀλλ' ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου ἐδήλωσεν ἀπὸ τοῦ Βήματος τούτου, ὅτι τοὺς ὅρους ἐπέβαλεν εἰς τὸν κ. Σοφούλην τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα, τὸ ὁποῖον μάλιστα θεωρεῖ, ὡς εἶπεν, αὐτοὺς ὡς ἀποτελοῦντας τὸ ἐλάχιστον τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ κομμουνιστικοῦ προγράμματος.

Ἀλλ' ἐὰν αὐτὰς τὰς πολιτικὰς πεποιθήσεις εἶχε τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, διὰ ποῖον λόγον τὸ ἀνθρωποσωτήριον αὐτὸ πρόγραμμα δὲν ἐξηγγέλθη κατὰ τὴν προεκλογικὴν περίοδον εἰς τὸν λαόν, μόνον ἄλλωστε ἁρμόδιον νὰ πληροφορηθῇ πρῶτος περὶ τῆς τιμῆς τοῦ ἄρτου του, ἀλλ' ἀνέμεινε νὰ ἔλθῃ ἡ προεκλογικὴ περίοδος καὶ τότε νὰ τὸ εἴπατε, διότι ἐγνωρίζατε ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ὑποτίμησις εἰς τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Παλλαϊκοῦ Κόμματος;

ΦΩΝΑΙ. Ἐξηγγέλθη καὶ προεκλογικῶς.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Δὲν εἶναι ἀληθές. Δὲν τὸ εἴπατε, καὶ δὲν τὸ εἴπατε διότι ἐγνωρίζατε ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ὑποτίμησις τοῦ ἄρτου. Ἐὰν δὲ ἐδώσατε τὴν ὑπόσχεσιν αὐτὴν εἰς τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα, τὸ ἐπράξατε διότι εἴχατε τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ συμφωνητικὸν δὲν θὰ ἐφέρετο εἰς τὴν δημοσιότητα.

Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει δι' ἐμὲ σοβαρωτάτην σημασίαν, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἐλέχθη κατὰ τὴν συζήτησιν, εἶναι ὅτι τὸ συμφωνητικὸν αὐτὸ ἀποτελεῖ μέθοδον ἐξαγορᾶς συνειδήσεων ἐντὸς τοῦ βουλευτηρίου καὶ τοῦτο εἶναι τὸ θλιβερὸν καὶ τὸ ἀθέμιτον.

Ὅταν ὁ ἐκλογικὸς νόμος τιμωρῇ αὐστηρότατα τὴν ἐκλογικὴν συναλλαγὴν καὶ τὴν ἐξαγορὰν ψήφων, πῶς εἶναι δυνατὸν μία συμφωνία περιέχουσα τοιούτους ὅρους νὰ μὴ ἀποτελῇ πολιτικὸν στίγμα διὰ τὴν Κοινοβουλευτικὴν ζωὴν τοῦ τόπου καὶ διὰ τὸν κ. ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων, ὁ ὁποῖος δι' αὐτῆς ἐπεδίωξε καὶ ἐπέτυχε τὴν ἐξαγορὰν ψήφων;

Γ. ΜΟΔΗΣ. Δὲν ἐγένοντο διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν κομμάτων καὶ παραχωρήσεις ἐκ μέρους τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος διὰ συνεργασίαν μετὰ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ἐν τῇ Κυβερνήσει;

Χ. ΛΑΔΑΣ. Ὅταν διεπραγματεύεσθε σεῖς παραχωρήσεις ὑπουργείων καὶ θέσεων διὰ συνεργασίαν μετὰ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, αὐτὸ πῶς λέγεται;

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Μὴ θέλετε νὰ παρεξηγῆτε τὰ πράγματα. Αἱ γενόμεναι μεταξὺ τῶν δύο κομμάτων, Φιλελευθέρων καὶ Λαϊκῶν, διαπραγματεύσεις ἀπέβλεπον εἰς γενικωτέρους σκοπούς. Ἐνῷ τὸ συμφωνητικόν, τὸ ὁποῖον ὑπέγραψεν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων τὴν παραμονὴν τῆς προεδρικῆς ἐκλογῆς, ἀποτελεῖ καθαρὰν ἐξαγορὰν ψήφων ἐντὸς τῆς Βουλῆς. Ἐκ τῆς πράξεως αὐτῆς τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον ὅρους του εἰς τὸ μεγαλύτερον τῶν Κομμάτων, ἐν ἀντιθέσει ἐκέρδισεν ἠθικῶς, διότι παρουσίασεν ἑαυτὸ ὡς ἐπιβαλὸν τοὺς πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων, ὁ ὁποῖος ἐμφανίζεται ἐνεργῶν πρὸς ἐξυπηρέτησιν ἑνὸς ἀνηθίκου κομματικοῦ συμφέροντος. Τὸ θλιβερὸν δὲν εἶναι, ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐδόθη κομματικὴ χροιὰ καὶ σήμερον ἀκόμη καὶ ὅσοι ἐκ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων εἶχον κατὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ συμφωνητικοῦ διατεθῇ ἐναντίον τῆς πράξεως αὐτῆς τοῦ ἀρχηγοῦ των, θὰ ψηφίσουν κατὰ τρόπον διάφορον ἐκείνου καθ' ὃν θὰ εἶχον ὑποχρέωσιν νὰ ψηφίσουν.

Γ. ΒΑΡΒΟΥΤΗΣ. Θεωρεῖτε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου ὡς ἔχουσαν πολιτικὴν σημασίαν;

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Μάλιστα.

Γ. ΒΑΡΒΟΥΤΗΣ. Ποῦ εὑρίσκετε λοιπὸν τὴν ἀνήθικον συναλλαγήν; Ὑποθέστε ὅτι εἰσθε ἀρχηγὸς κόμματος καὶ ἔρχεσθε εἰς συμφωνίαν ἐπὶ ὡρισμένου ζητήματος μεθ' ἑνὸς κόμματος, τοῦ ὁποίου τὸ πρόγραμμα συμπίπτει μὲ τὸ ἰδικόν σας, καὶ διὰ τῆς συμφωνίας αὐτῆς ἐπιτυγχάνετε τὴν ψῆφον τοῦ κόμματος τούτου ἐν τῇ Βουλῇ. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἐξαγορὰν συνειδήσεως καὶ ψήφων; Καὶ ὅταν μία συμφωνία, ὡς ἡ ὑπὸ συζήτησιν, ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ συμφέροντα καὶ τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ, ἀποτελεῖ μίαν ἐκλογικὴν συναλλαγήν;

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Ἀλλὰ τότε διατί ἐκρύψατε τὸ συμφωνητικόν, διατί δὲ ἠγανακτήσατε ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν δημοσιότητα; Ποῖος ἀγανακτεῖ δι' ἕνα συμφωνητικὸν τὸ ὁποῖον ἐκπροσωπεῖ τὸ πρόγραμμά του, ὅταν τοῦτο ἔρχεται εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος; Ἐφ' ὅσον δὲν εἴχατε τὸ θάρρος νὰ τὸ ἐμφανίσητε φανερὰ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ καὶ ἠγανακτήσατε διότι περιῆλθεν εἰς τὴν δημοσιότητα, εἴχατε τὴν συναίσθησιν ὅτι διεπράξατε ἕνα ἔγκλημα.

Τελευτῶν ἐπικρίνει τὴν ἐνέργειαν τοῦ Προέδρου κ. Σοφούλη, εὑρίσκει δὲ ὅτι ὀρθῶς ἐτέθη ζήμφη κατ' αὐτοῦ, ὁ

ὁποῖος, λέγει, μετῆλθε ἀνηθίκους μεθόδους διὰ νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ προεδρικοῦ ἀξιώματος.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Κύριοι συνάδελφοι, ἡ συζήτησις ἐξητμίσθη καὶ δὲν θὰ ἐλάμβανα τὸν λόγον ἐὰν δὲν ἐνόμιζα ὅτι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφόν μου. Δὲν ἔπρεπε νὰ διατυπωθῇ ἡ μορφή, χάριν τῆς τάξεως καὶ τοῦ γοήτρου τῆς Βουλῆς, διότι ἐπιβάλλεται μετὰ προσοχῆς νὰ ἐξετάζωμεν τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα θίγουν τὸ Προεδρεῖον, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ὅλη συζήτησις ἀπέδειξε τὸ ἀβάσιμον τῆς ὑποστάσεως αὐτῆς. Δὲν ἦτο ἀντικείμενον συζητήσεως ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Ἐὰν ὑπῆρχε συνήθεια εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν νὰ ἐκλέγεται ὁ Πρόεδρος ἀνεξαρτήτως πολιτικῆς ἀποχρώσεως καὶ ὁ ὑποψήφιος Πρόεδρος προέβαινε εἰς ἰδιαιτέρας συμφωνίας διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐκλογῆς, θὰ ἐλέγομεν βεβαίως, ὅτι ἡ πρᾶξις ἀντίκειται εἰς τὴν συνήθειαν καὶ θίγει τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κοινοβουλίου. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅμως δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον. Ἡ ἐκλογὴ δυστυχῶς τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἀποτελεῖ τὴν πρώτην κομματικὴν πρᾶξιν πρὸς σχηματισμὸν Κυβερνήσεως. Παρὰ τοὺς ἰδικούς μου ἀγῶνας ἐπεκράτησεν ἡ ἄποψις αὐτή. Εἶναι δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι, ὅπως διὰ κάθε πολιτικὴν πρᾶξιν εἶναι θεμιτὴ ἡ συνεργασία στηριζομένη εἰς συμφωνίαν ἐπιδιωκτέων σκοπῶν, ἔτσι εἶναι θεμιτὴ καὶ ἡ συμφωνία διὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς. Μὴ λησμονεῖτε δὲ ὅτι ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Προέδρου κρίνεται καὶ ὁ σχηματισμὸς τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ ἐρωτῶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἀθέμιτον τὸ γεγονὸς ὅτι ἕνα κόμμα ἔρχεται εἰς συμφωνίαν μὲ ἄλλο περὶ ἐπιδιωκτέων σκοπῶν διὰ τοῦ σχηματισμοῦ Κυβερνήσεως καὶ ἐκλογῆς Προέδρου;

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Σεῖς, ὁ ὁποῖος ἐμφορεῖσθε ὑπὸ ἀριστερῶν τάσεων, θὰ ὑπεγράφατε αὐτὴν τὴν συμφωνίαν;

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Θὰ μποροῦσα νὰ ὑπογράψω, διότι τοιαύτη συμφωνία εἶναι ὠφέλιμη. Ἀθέμιτος εἶναι ἡ συμφωνία ὅταν γίνεται διὰ προσωπικὰς παροχὰς ἢ διὰ τὴν διανομὴν Ὑπουργείων. Συνεχίζων τονίζει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦ ἄρτου δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Τότε διατὶ ἐπέμεινεν ὁ κ. Σοφούλης νὰ παραμείνῃ μυστικὸν τὸ συμφωνητικόν;

Ι. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Ὑπάρχει ὅρος, καθ' ὃν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ χρῆσις συμφωνητικοῦ.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Μόνον διὰ τὸ Παλλαϊκόν.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Ἀλλὰ τί σᾶς ἐνδιαφέρει αὐτό;

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Δὲν πρόκειται περὶ μυστικοῦ ἐγγράφου. Ὁ κ. Σοφούλης ἠγανάκτησε διὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ συμφωνητικοῦ, ὄχι διότι ἦλθεν εἰς φῶς, ἀλλὰ διότι κατηγγέλετο ὅτι παρέβη τὰ συμφωνημένα. Φρονεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ τρομερὸν εἰς τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συμφωνητικοῦ. Τὸ γεγονὸς μάλιστα, ὅτι ἕνα ἀστικὸν κόμμα συνάπτει συμφωνίαν μὲ ἕνα ἄλλο ἐπαναστατικόν, σημαίνει ὅτι τὸ ἀστικὸν ἀποβλέπει εἰς τὸ πῶς θὰ σταθεροποιηθῇ, καὶ ὄχι εἰς τὸ πῶς θὰ ἀνατραπῇ τὸ ἀστικὸν καθεστώς. Ὑποστηρίζει ὅτι εἶναι ἐσφαλμένη ἀντίληψις ἐν σχέσει μὲ τὴν κατάργησιν τῆς ἀμύνης καὶ τοῦ ἰδιωνύμου καὶ ὅτι δι' αὐτοῦ κινδυνεύει τὸ καθεστώς, διότι ὁ κομμουνισμὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κτυπηθῇ μὲ τὴν ἀστυνομίαν καὶ τὸ ἰδιώνυμον· μὲ τὰ μέτρα βίας δὲν στερεώνονται τὰ καθεστῶτα, διότι ἡ βία καλλιεργεῖ τὰ ἰδανικὰ καὶ ἐνδυναμώνει τὸ πεῖσμα. Ὁ κομμουνισμὸς θὰ ἐξατμισθῇ μὲ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν δικαίων ἀξιώσεων τῶν ἐργαζομένων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀμνηστείαν, λέγει ὅτι, πρὸ τοῦ δημοψηφίσματος ἐστάλησαν χιλιάδες ὁλόκληροι εἰς τὴν ἐξορίαν. Ἀφοῦ λοιπὸν θέλομεν νὰ καταργήσωμεν τὸ ἰδιώνυμον, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφίσωμεν νὰ στέλλωνται εἰς τὴν ἐξορίαν καὶ νὰ καταδικάζωνται φοιτηταί, διότι εὑρέθημεν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μεγάλην παραφροσύνην τοῦ Κράτους νὰ καταδιώκῃ νεαροὺς ἀνθρώπους εἰς ἡλικίαν ποὺ εἶναι εὐάλωτοι εἰς ἰδέας καὶ ἀρχὰς ἐξυψώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Αἱ διατυπωθεῖσαι αἰτιάσεις στερροῦνται οἱασδήποτε βάσεως. Διεπιστώθη ὅμως ἀπόψε, ὅτι τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον, τὸ ὁποῖον εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ κομμουνιστικόν, στρέφεται πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ὅτι δὲν ἔχει πλέον τὸν ἐπαναστατικὸν χαρακτῆρα· θὰ ἠυχόμην ὅπως ἡ στροφὴ αὐτὴ μὴ εἶναι στροφὴ τακτικῆς, ἀλλὰ στροφὴ κατευθύνσεως. Δὲν εἶναι δυνατὸν βεβαίως νὰ μείνῃ κανεὶς καρφωμένος εἰς τὴν θέσιν του. Πρέπει νὰ βαδίσῃ σιγὰ-σιγὰ ἐξελικτικὰ μὲ σεβασμὸν τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν εἰς τὴν κατάκτησιν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος καὶ συμπολίτης κ. Καρασεβδᾶς, διὰ τῶν παρατηρήσεων, τὰς ὁποίας ἐν ἀρχῇ διετύπωσεν, ἔθεσε τὸ ζήτημα ἐπὶ τῆς πραγματικῆς του βάσεως. Ὁ ἀξιότιμος πολιτευτὴς ἐκ Σάμου συνδυάζων διπλῆν ἰδιότητα, τὴν ἰδιότητα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ὑπέγραψεν ὑπὸ τὴν δευτέραν ἰδιότητα τὴν γνωστὴν συμφωνίαν μετὰ τῆς Ὁμάδος τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου. Ἡ συνομολόγησις τῆς συμφωνίας αὐτῆς, πρᾶξις καθαρῶς πολιτική, ἔδωκεν, εὐθὺς ὡς ἐγνώσθη, ἀφορμή, εἰς σφοδρὰς ἐπικρίσεις, καὶ ἐχρησίμευσεν ὡς ἔρεισμα διατυπώσεως μομφῆς κατὰ τοῦ ἀξιοτίμου ἐκ Σάμου πολιτευτοῦ οὐχὶ ὡς Ἀρχηγοῦ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ἀλλὰ ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς. Παρηκολούθησα μετὰ προσοχῆς τοὺς συναδέλφους τοὺς ὑποβαλόντας τὴν πρότασιν, διὰ νὰ ἴδω πῶς θὰ ἐδικαιολόγουν τὴν διατύπωσιν τῆς μομφῆς κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ νὰ εὕρω τὴν σχέσιν, ἡ ὁποία ὑπῆρχε μεταξὺ ὅλης τῆς συζητήσεως καὶ τῆς προτάσεως. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν κατώρθωσα νὰ ἀνεύρω τὴν σχέσιν αὐτήν, παρετήρησα δὲ μόνον ὅτι μετέθεσαν τὴν συζήτησιν ἐπὶ καθαρῶς πολιτικοῦ ἐπιπέδου. Θὰ προσπαθήσωμεν ἡμεῖς νὰ εὕρωμεν τὴν σχέσιν αὐτήν. Ἡ κατηγορία κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς δύναται νὰ συνοψισθῇ εἰς τοῦτο : Ὅτι κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς Προεδρικῆς ἐκλογῆς συνήφθη ἡ περὶ ἧς πρόκειται συμφωνία πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ψήφων τῶν Βουλευτῶν τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, καὶ ἡ ὁποία ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου ἐκ Τρικκάλων Βουλευτοῦ ὡς ἀνήθικος.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Καφαντάρης λέγει ὅτι συσχέτισις μεταξὺ συζητήσεως καὶ προτάσεως μομφῆς θὰ ὑπῆρχεν ἐὰν κατεκρίνετο ἡ ὑπογραφεῖσα συμφωνία ὡς ὑποσκάπτουσα τὸ κοινωνικὸν καθεστώς.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Σεῖς εἰρίσκετε ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ συγκινηθῇ τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα ὅταν ὁ Ἀρχηγὸς ἑνὸς μεγάλου ἀστικοῦ Κόμματος ἔρχεται εἰς συμφωνίαν μὲ ἕνα κόμμα ἐπαναστατικὸν καὶ ἀναλαμβάνῃ τὴν ὑποχρέωσιν ὅταν ἔλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν, νὰ ἄρῃ ὅλα τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων προπαγανδίζει τὰς ἰδέας του; Ἡ κατηγορία ἦτο ἀπολύτως βάσιμος.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Εἶναι γεγονὸς ὅτι σεῖς δὲν κατωρθώσατε νὰ εὕρετε καμμίαν σχέσιν ἐκτὸς τοῦ ὅτι συμπίπτει εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἡ ἰδιότης τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων. Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Καφαντάρης λέγει ὅτι ἀπόρροια τῶν ἀμοιβαίων συνεννοήσεων μεταξὺ τῶν κομμάτων εἶναι νὰ σχηματίζωνται Κυβερνήσεις, αἱ ὁποῖαι διευθύνουν σήμερον ὅλας σχεδὸν τὰς Κοινοβουλευτικὰς Χώρας. Καὶ σήμερον ἀκόμη, λέγει, συμμαχικὴν Κυβέρνησιν ζητεῖ ἡ κοινὴ γνώμη, διότι τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀνταποκρίνεται πληρέστερον πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς χαλαρώσεως τῶν παθῶν, τῆς κοινῆς προσπαθείας πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν κοινῶν. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐμμένουν τὰ κόμματα ἀτέγκτως εἰς τὰς ἀρχάς των θὰ περιηρχόμεθα εἰς ἀληθῆ ἀκυβερνησίαν. Δὲν εἶναι δυνατὸν λοιπὸν νὰ κατακριθῇ μία οἱαδήποτε συμφωνία μεταξὺ κομμάτων, προκειμένου νὰ διευκολυνθῇ ἡ λύσις τοῦ Κυβερνητικοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ κατέκρινε τὴν συμφωνίαν ὁ ἐκ Τρικκάλων πολιτευτής, διότι, ὡς εἶπεν, ἐγένετο μόνον διὰ τὴν Προεδρικὴν ἐκλογήν. Ἀλλά, κύριοι

Βουλευταί, ἡ Προεδρικὴ ἐκλογὴ εἶναι ἡ ἀσφαλεστέρα ἔνδειξις περὶ τῆς κατευθύνσεως τῆς πλειοψηφίας τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, ἔνδειξις προδικάζουσα τὴν λύσιν τοῦ Κυβερνητικοῦ ζητήματος. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν τοῦτον τὸν χαρακτῆρα ἔχει ἡ Προεδρικὴ ἐκλογή, δὲν νομίζω ὅτι πρέπει νὰ κατακριθῇ ἡ συμφωνία ὡς ἐξερχομένη τῶν ὁρίων τοῦ θεμιτοῦ. Παρετηρήθη ὅμως ὅτι οἱ ὅροι τῆς συμφωνίας ἐκθέτουν εἰς κίνδυνον τὸ κοινωνικὸν καθεστώς. Ἡ συζήτησις δηλαδὴ δὲν στρέφεται πλέον κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ κατὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων δὲν λογοδοτοῦν πρὸς τοὺς ἀντιπάλους των διὰ τὰς πολιτικάς των πεποιθήσεις, ἀλλὰ πρὸς τοὺς φίλους των καὶ πρὸς τὸν λαόν. Αὐτὴ εἶναι ἡ τάξις τῶν πραγμάτων. Σεῖς ὅμως, κ. Βουλευτὰ ἐξ Ἀρκαδίας, διετυπώσατε μομφὴν διὰ τὰς πολιτικὰς πεποιθήσεις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων. Ὅλοι οἱ ὅροι τῆς συμφωνίας, κύριοι Βουλευταί, ἐκτὸς ἑνός, δὲν ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ κοινωνικὸν καθεστώς. Ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔχων τοιαύτην σχέσιν, εἶναι ὁ ἀφορῶν τὴν κατάργησιν τοῦ ἰδιωνύμου. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι συνήθη καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ μὴ τὸ ὁμολογήσῃ αὐτό. Διότι τί εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ; Εἶναι ὅρος θίγων τὸ κοινωνικὸν καθεστώς ; Τί εἶναι ἡ καθιερωσις τῆς ἀναλογικῆς, ἡ φθήνεια τοῦ ἄρτου, ἡ ἀναστολὴ τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, ἡ κατάργησις τῆς προσωποκρατήσεως, ἡ ἀμνηστεία ; Κανεὶς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς θίγων τὰς βάσεις τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Ἀπομένει τώρα ὁ ὅρος τῆς καταργήσεως τοῦ ἰδιωνύμου. Ὅταν, κύριοι, εἰσήχθη τὸ νομοσχέδιον τὸ προβλέπον περὶ τοῦ θεσμοῦ τοῦ ἰδιωνύμου, ἀντετάχθην καὶ ἐγώ, ὄχι διότι ἔπρεπε νὰ ἀφήσω ἀπροστάτευτον τὸ ἀστικὸν καθεστώς, ἀλλὰ διότι διέβλεπα ὅτι τὸ μέτρον αὐτὸ ἀντὶ τῶν ἰσχνῶν ὑπηρεσιῶν, τὰς ὁποίας θὰ προσέφερεν εἰς τὴν ἀστικὴν τάξιν, θὰ ἔδιδεν ἀφορμὴν εἰς πιέσεις καὶ διώξεις ἀπηνεῖς ἐναντίον τῶν πολιτῶν τῶν ἀντιπάλων τῶν ἑκάστοτε ἰσχυόντων. Αὐτὸ μὲ ἔκαμε διστακτικὸν διὰ τὴν σκοπιμότητα τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μέτρου, αὐτὸ κάμνει σήμερον καὶ πολλοὺς ἐξ ὑμῶν διστακτικοὺς διὰ τὴν χρησιμότητα τοῦ μέτρου, τὸ ὁποῖον ἐξελίχθη εἰς ὄργανον διώξεως τῶν ἀντιπάλων τῶν ἑκάστοτε ἰσχυρῶν. Μὲ τὴν πεποίθησιν αὐτὴν καὶ ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, ὅτε ἔλαβε τὸ μέτρον αὐτὸ θὰ ἀπέβαινε μίαν ἡμέραν ἀληθὴς μάστιγξ, ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὸ καταργήσῃ καὶ ἔθεσε τὴν ὑπογραφήν του εἰς τὸ συμφωνητικόν. Ἤθελα νὰ ἐρωτήσω τὸν κ. Βουλευτὴν ἐξ Ἀρκαδίας ἂν πιστεύῃ πράγματι ὅτι ἐν ὀνόματι τοῦ ἰδιωνύμου θὰ ἐδικαιοῦντο αἱ Ἀρχαὶ νὰ ἐκτοπίσουν τὴν μισὴν Ἑλλάδα.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἐγὼ εἶπον ὅτι πιθανὸν νὰ ἔλαβον χώραν καταχρήσεις, ἀλλὰ δὲν πρέπει ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι καὶ εἰς τὰς δύο ἐκλογὰς ὑπῆρχε συνεργασία πολιτικὴ μεταξὺ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ τῶν Κομμουνιστῶν

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἡ ἀπάντησίς σας, κ. Βουλευτά, δὲν προσέθεσε τίποτε. Ἐὰν ἡ συνάφεια τῶν δύο κομμάτων ὑπῆρξε ἀφ' ἑαυτῆς, τοῦτο δὲν ἔχει καμμία σημασίαν.

Ὁ κ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ συνεχίζων λέγει ὅτι ἂν θὰ καταργηθῇ τὸ ἰδιώνυμον δὲν θὰ καταργηθῇ ἐκ τῆς συμφωνίας τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων μετὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς καταχρήσεις. Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ἠθέλησε νὰ μὲ παραστήσῃ συνήγορον τῶν κομμουνιστῶν. Ὑπῆρξα, κύριοι Βουλευταί, πάντοτε ὁ ἐνθερμότερος ὑπέρμαχος τῆς κρατούσης κοινωνικῆς τάξεως. Ὑπεστήριξα πάντοτε ὅτι τὸ δραστικώτερον φάρμακον ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ εἶναι ἡ εὐνομία. Μόνον διὰ μιᾶς πολιτικῆς εἰλικρινῶς ἐμπνεομένης ἀπὸ τὸ αἴσθημα τῆς ἀλληλεγγύης θὰ ἔλειπεν ἡ πρόχειρος λεία τῶν ἀνατρεπτικῶν στοιχείων. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ὅτι τὸ Σοβιετικὸν Κράτος δὲν τὸ ἐδημιούργησαν οἱ ἀπόστολοι τοῦ κομμουνισμοῦ, ἀλλὰ τὸ Τσαρικὸν καθεστώς.

Δὲν ἔχω παρὰ νὰ ἀνατρέξω εἰς τὰς στατιστικὰς διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι ἡ ἀπότομος, ἡ ραγδαία ἐλάττωσις τοῦ κομμουνισμοῦ παρατηρεῖται κατὰ τὰς ὁμαλὰς πολιτικὰς περιόδους, ὁ ὁποῖος ἀντιθέτως δύναμαι νὰ εἴπω κυριολεκτικῶς φουντώνει κατὰ τὰς ἀνωμάλους περιόδους. Τὰ βίαια μέτρα λοιπὸν δὲν εἶναι ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων καταπνίγονται αἱ ἐπαναστατικαὶ κινήσεις. Ἀλλὰ καὶ ἂν δεχθῶμεν ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν βίαια μέτρα κατὰ τῶν κομμουνιστῶν, διὰ νὰ εἶσθε δίκαιοι, τὰ αὐτὰ μέτρα πρέπει νὰ λάβητε καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων, ἤτοι τῶν φασιστικῶν. Εἶμαι ὅμως ἀπολύτως βέβαιος ὅτι δὲν τὰ θέλετε τὰ τοιαῦτα μέτρα ἐναντίον τῶν τελευταίων.

Ὅλος ὁ θόρυβος ποὺ ἔγινε διὰ τὸ Κοινωνικὸν καθεστώς, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζω ἂν διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον κίνδυνον ἀπὸ τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἢ ἀλλοθεν, ὡς πιστεύω ἐγώ, ὅλος ὁ θόρυβος, λέγω, κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ὑπῆρξεν ἐντελῶς ἄδικος. Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δικαιοῦται ἀναμφισβητήτως καὶ αὐτὸς νὰ ἔχῃ πολιτικὰς ἀντιλήψεις. ὅπως δικαιοῦται νὰ ἔχῃ καὶ ὁ ἔσχατος τῶν πολιτῶν. Δικαιοῦται νὰ ἔχῃ τὰς προτιμήσεις του, χωρὶς νὰ ἔχῃ κανεὶς τὸ δικαίωμα νὰ τῷ προσάψῃ διὰ τοῦτο μομφήν. Δὲν δίδει λόγον εἰς κανένα διὰ τὰς πολιτικάς του πεποιθήσεις. Λόγον ὀφείλει μόνον εἰς τὸ Σῶμα διὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον διευθύνει τὰς ἐργασίας αὐτοῦ. Καὶ εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης οὐδεὶς θὰ ἀνεύρῃ μεμπτὸν τί καὶ ψεκτὸν εἰς τὸν ἀξιότιμον Πρόεδρον τοῦ Σώματός μας, ὁ ὁποῖος ἔχει λευκὰς τὰς τρίχας καὶ λευκοτάτην μίαν λαμπρὰν πολιτικὴν σταδιοδρομίαν. Καὶ εἶναι πρὸς τιμὴν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀνεγνώρισαν τοῦτο.

Ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τῶν πολιτικῶν συζητήσεων, τότε θὰ τεθοῦν ἐπὶ τάπητος αἱ Ἀρχαὶ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Ἐν τῷ μεταξὺ ἅπαντες ἔχομεν καθῆκον νὰ περιβάλωμεν τὸν Πρόεδρον τοῦ Σώματος διὰ τῆς ἀμερίστου ἐμπιστοσύνης μας, διότι ὁ ἀξιότιμος πολιτευτὴς ἐκ Σάμου εἶναι ἀληθῶς ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης ταύτης.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, τὸν λόγον παρακαλῶ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ Κύριος Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Κύριοι Βουλευταί, ἡ πρότασις τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν Βουλευτοῦ κ. Ράλλη, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ συμφώνου μεταξὺ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος Φιλελευθέρων ἀφ' ἑνὸς, καὶ τῆς ὁμάδος τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, ἔδωσεν ἀφορμὴν εἰς εὐρυτάτας συζητήσεις. Μαλωνότι δὲ δὲν παρηκολούθησα ὅλας τὰς ἀγορεύσεις τῶν ρητόρων, ἐξ ὅτων ἤκουσα ἐκ μέρους τοῦ ἀξιοτίμου ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν, ἡ πρότασις ἐθεωρήθη ξένη πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς. Ἀλλ' ἐπεκρίθη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ὡς ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ἀλλὰ ἡ τοιαύτη ἐπίκρισις δὲν δύναται νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν βάσιν. Διότι ἐὰν ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων φρονῇ ἐκ πεποιθήσεως ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθοῦν τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται εἰς τὸ γνωστὸν σύμφωνον, ἔπρεπε νὰ ἐπιδιώξῃ τοῦτο ἄνευ οὐδεμιᾶς συμφωνίας καὶ ἄνευ οὐδενὸς ἀνταλλάγματος; διότι νομίζω, ὅτι ὡς ἀρχηγὸς κόμματος ἦτο ὑπόλογος μόνον ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν ἐξέλεξεν.

Μόνον ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα καὶ ὑποθέτω ὅτι οὔτε ὁ ἴδιος κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δὲν θὰ εἶχεν ἀντίθετον γνώμην· καὶ λέγω τοῦτο διότι ὁ ἴδιος ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐκάκισε τὴν πρᾶξιν τῆς δημοσιεύσεως τοῦ συμφώνου.

Τώρα ἂν πρέπῃ νὰ φθηνήνῃ τὸ ψωμὶ ἢ πρέπῃ νὰ δοθῇ ἀμνηστεία, ταῦτα εἶναι ζητήματα ἄσχετα, τὰ ὁποῖα ἐν καιρῷ θὰ ἠδύναντο ἐν συζητήσει νὰ ἐλκύσωσι τὴν προσοχὴν τὴν ἀμέριστον τῆς Βουλῆς.

Ἐφόσον ὅμως ἐτέθη τὸ ζήτημα, θὰ ἐνόμιζα ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς θὰ ὤφειλε, διὰ νὰ ἀποκρούσῃ τὴν μομφὴ καὶ νὰ ἀποσείσῃ πᾶσαν αἰτίασιν, νὰ ἔχῃ τὸ θάρρος νὰ δηλώ-

ση ὅτι δὲν δύναται νὰ διατηρήσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου ἡ δὲ Βουλή, ὅταν θὰ ἔβλεπεν ὅτι δὲν ἤθελεν οὗτος νὰ καταστήσῃ τὸ προεδρικὸν ἀξίωμα ἀντικείμενον συμφωνίας καὶ διαπραγματεύσεων, θὰ ἀνεγνώριζε τὴν γενναιόφρονα χειρονομίαν καὶ θὰ τὸν ἐξέλεγεν ἐν νέου Πρόεδρον.

Συνεχίζων ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος λέγει ὅτι ἐλέχθη ὅτι τὸ ἰδιώνυμον ἦτο κακώνυμον. Ἀλλὰ τὸ ἰδιώνυμον εἶναι νόμος τὸν ὁποῖον ἐθέσπισαν οἱ Φιλελεύθεροι καὶ ἐν ἐποχῇ μάλιστα ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἦτο μέλος τῆς τότε Κυβερνήσεως τῶν Φιλελευθέρων, καὶ δὲν δύναται νὰ λέγηται σήμερον ὅτι τὸ ἰδιώνυμον εἶναι κακὸν καὶ τοῦτο διότι εἶναι νόμος καὶ ἄλλο ζήτημα ἂν κατὰ τὸ παρελθὸν ὁ νόμος αὐτὸς ἐφηρμόσθη κακῶς ἢ καλῶς. Καὶ γνωρίζετε κ. βουλευταί, ὅτε συνεζητεῖτο ὁ νόμος ἐκεῖνος πόσαι ἀντιλογίαι καὶ ἀγνωμίαι παρουσιάσθησαν καὶ συζητήσεις ἐγένοντο διὰ νὰ μορφολογηθῇ ὁ νόμος ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ ἀρτιώτερον· διότι ὅταν ἐψηφίσθη εἴπομεν ὅτι βεβαίως δὲν πρέπει νὰ καταδιώκεται ἡ γνώμη, ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ὡρισμένη πρᾶξις διὰ νὰ καταδιωχθῇ ὁποιοσδήποτε, ἐνδεχόμενον συνεπῶς εἶναι νὰ συνέβησαν κατὰ τὴν ἐφαρμογήν του ἔκτροπά τινα, ἀλλ' ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ νομοθέτης ὅτι ἠθέλησε νὰ καταδυναστεύσῃ τινά. Ὁ νόμος αὐτὸς ἴσως περιεῖχεν ὑπερβολάς, ἀλλὰ τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς δὲν ἠδύνατο νὰ προστατευθῇ διαφορετικά. Ἐφόσον ὁ κομμουνισμὸς ἐθεωρεῖτο κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ἐχθρικῶς διακείμενος πρὸς τὸ ὑφιστάμενον καθεστὼς καὶ τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς δὲν μπορεῖ νὰ δεχθῇ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐνεργοῦν τὴν βιαίαν ἀνατροπήν του. Φρονῶ, ἐπιλέγει ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ὅτι μόνον ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, τὴν ὁποίαν ἐξέθηκα, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα καὶ ἐλπίζω ὅτι εἰς τοῦτο θὰ εὑρεθῇ σύμφωνος ἡ Βουλή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Κατάπληξιν ὀδυνηρὰν μοῦ ἐπροξένησε, κύριοι βουλευταί, ἡ συμφωνία ἡ δημοσιευθεῖσα εἰς τὰς ἐφημερίδας, μεταξὺ τοῦ κ. Σοφούλη καὶ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου. Φρονῶ ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς διὰ τῆς πράξεώς του ταύτης ὑπέπεσεν εἰς βαρύτατον παράπτωμα τοσοῦτο μᾶλλον, καθόσον διὰ τῆς συμφωνίας του ταύτης ἀπεσκόπει εἰς τὴν κατάληψιν τῆς Προεδρικῆς ἕδρας, πολὺ δικαίως δὲ ὁ κ. βουλευτὴς ἐξ Ἀθηνῶν ἔφερε διὰ τῆς προτάσεως μορφῆς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

Ἀλλὰ ὁ κ. Πρόεδρος, ἀντὶ νὰ παράσχῃ ἐξηγήσεις ἐπὶ τοῦ ὑπογραφέντος πρακτικοῦ συμφωνίας, παρουσιάσθη ἐνώπιον ἡμῶν καὶ, ὑπερθεματίζων εἰς τὰ τῆς συνεργασίας του μὲ τοὺς κομμουνιστάς, μᾶς εἶπεν ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ τὰ συμφωνηθέντα, ἐὰν καταλάβῃ τὴν ἀργήν, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ τοιάδε πολιτικὴ τοῦ Παλλαϊκοῦ μετώπου ἀντίκειται πρὸς τὸ ὑφιστάμενον κοινωνικὸν καθεστὼς καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ἐθνικήν μας ὑπόστασιν. Ἐὰν ἡ συμφωνία τοῦ κ. Σοφούλη μὲ τοὺς κομμουνιστὰς ἤρχετο εἰς φῶς πρὸ τῆς ψηφοφορίας, ἀσφαλῶς ἡ Βουλὴ δὲν θὰ συγκατετίθετο εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ὡς Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου εἴθισται νὰ λαμβάνῃ πολιτικὸν χαρακτῆρα, ὥφειλεν ὁ κ. Σοφούλης νὰ μὴ προήρχετο εἰς τοιαύτην συμφωνίαν, ἐφ' ὅσον μάλιστα καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων διετέλει ἐν ἀγνοίᾳ τῆς συμφωνίας αὐτῆς. Ἑπομένως ὑπάρχει μία πρᾶξις τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τὴν ὁποίαν δὲν ἠμποροῦμεν παρὰ νὰ ἐλέγξωμεν.

Κατὰ τὴν συνάντησίν μας μετὰ τοῦ κ. Σοφούλη ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐκλογήν του ὡς Προέδρου τοῦ σώματος, ὁ κ. Πρόεδρος μοὶ ἐξέφρασε τὰς διαμαρτυρίας του καὶ τὴν ζωηράν του λύπην διὰ τὰ λαβόντα χώραν κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην λυπηρὰ ἐπεισόδια. Ἔσπευσα τότε νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν κ. Σοφούλην ὅτι ἀντιθέτως ἐγὼ ἠπόρησα διατὶ αἱ ἐκδηλώσεις ἐκεῖναι δὲν ἦσαν ἀκόμη ζωηρότεραι, ἐφ' ὅσον ἐδέχθη νὰ ἐκλεγῇ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς μὲ κομμουνιστικὰς ψήφους.

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Δὲν ἦσαν μόνον αἱ Κομμουνιστικαὶ ψῆφοι, ἦσαν πλὴν αὐτῶν καὶ ὀκτὼ ἄλλαι ψῆφοι.

Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Πάντως ἐψηφίσθη ἀπὸ τοὺς βουλευτὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου.

Καταλήγων ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Λαϊκοῦ κόμματος λέγει ὅτι, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς θὰ ἠδύνατο νὰ παρακάμψῃ τὴ συνεργασίαν του μὲ τοὺς κομμουνιστάς, διότι, νομίζω ὅτι, καὶ ἄνευ τῶν ψήφων αὐτῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ κατὰ τὴν ἐκλογήν του. Πάντως ὀρθῶς ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς Ἀθηνῶν ἔφερε τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνώπιον τῆς Βουλῆς.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἰακώβου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Τὸ θέμα κ. Πρόεδρε ἐξηντλήθη. Νὰ γίνῃ ψηφοφορία.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Παρακαλῶ ὅσοι τῶν κυρίων βουλευτῶν δὲν θέλουν νὰ παραιτηθοῦν τοῦ λόγου καὶ ὁμιλήσουν, ὁ λόγος των νὰ εἶναι σύντομος, τοὐλάχιστον 5 λεπτά.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Κύριε Πρόεδρε, ζητῶ τὸν λόγον διὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφόν μου καὶ δὲν θὰ ἀπασχολήσω τὴν Βουλὴν οὔτε δύο λεπτά.

Α. ΠΑΓΚΟΥΤΣΟΣ. Ἐὰν ὁμιλήσῃ ὁ κ. Ἀγγελόπουλος θὰ ὁμιλήσωμεν ὅλοι.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἡ θέσις τοῦ κ. Ἀγγελοπούλου εἶναι ὅλως ἰδιάζουσα καὶ ἑπομένως παρακαλῶ κ. Πρόεδρε, νὰ τοῦ ἐπιτραπῇ νὰ λάβῃ τὸν λόγον.

Ν. ΔΑΡΒΕΡΗΣ. Ἐὰν πρόκειται νὰ τελειώνωμεν ἀπόψε νὰ παραιτηθῶμεν τῶν ἀγορεύσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μᾶς ἀνέπτυξε τοὺς λόγους διὰ τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ συζήτησις.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Ψηφοφορία.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἐάν τινες τῶν συναδέλφων προθυμοποιήθησαν νὰ παραιτηθοῦν τοῦ λόγου, θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὑπάρξῃ μία ἐξαίρεσις διὰ τὸν κ. Ἀγγελόπουλον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Μυλωνᾶς.

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ. Θεωρῶ, κύριοι Βουλευταί, τὸ ζήτημα ἐξηντλημένον· ἑπομένως μᾶλλον συνοψίζων τὰ λεχθέντα θὰ ἔλεγα τὰ ἑξῆς:

Ὑπεβλήθη κενοφανὴς καὶ παράδοξος πρότασις μομφῆς, ἐνῷ δὲν ὑπῆρχε καμμία δικαιολογία τοιαύτης προτάσεως.

Ἐπρόκειτο ἁπλούστατα περὶ μιᾶς συμφωνίας μεταξὺ ἑνὸς κόμματος μὲ ἓν ἄλλο κόμμα ἢ ὁμάδα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε πρᾶξις ἐπιλεκτος. Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ ὑποβαλὼν τὴν πρότασιν μομφῆς ἀξιότιμος βουλευτὴς Ἀττικῆς κ. Ράλλης ὡμίλησε καὶ περὶ τῶν συμβαινόντων ἐν Γαλλίᾳ, τὸν ἐρωτῶ: Ἐν Γαλλίᾳ θεωρεῖται ἐπίμεμπτος πρᾶξις ἡ συνεργασία μεταξὺ κομμάτων ἐχόντων ριζικὰς ἀντιθέσεις, ἢ εἶναι μία πρᾶξις πολιτικὴ ὁδηγοῦσα εἰς συνεργασίαν τὰ τόσον ριζικὰς ἀντιθέσεις ἔχοντα κόμματα;

Ἀλλ' ὁ κ. Ράλλης ἠθέλησε νὰ στηρίξῃ τὴν μομφὴν κατὰ τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων καὶ κάπου ἀλλοῦ. Εἰς τὸ ὅτι ὑπῆρχε ἤθεν πρόθεσις παραπλανήσεως ἐκ μέρους τῶν ὀπαδῶν τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, δηλαδὴ ὁ κ. Σοφούλης δὲν ἐπίστευεν εἰς αὐτὰ ποὺ ὑπέσχετο, ὑπέγραψε δὲ τὸ συμφωνητικὸν μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ὑποκλέψῃ τὰς ψήφους τῶν μεθ' ὧν ἐγένετο ἡ συμφωνία καὶ νὰ ἐκλεγῇ πρόεδρος τῆς Βουλῆς.

Ἀλλ' ὁ κ. Σοφούλης ἐδήλωσεν ἤδη ὅτι πιστεύει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν συμφωνηθέντων, καὶ ὄχι μόνον ὁ Ἀρχηγός, ἀλλὰ καὶ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων ἐδέχθησαν καὶ ἐνέκριναν τὰς ἀποφάσεις αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἔρχεται καὶ τρίτη αἰτίασις, τοῦ ἀξιοτίμου Βουλευτοῦ Τρικκάλων, ὅστις εἶπεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἐξαγορᾶς ψήφων, ἐνῷ ἐπρόκειτο ἁπλούστατα περὶ πολιτικῆς πράξεως.

Νομίζω, κύριοι, ὅτι οὐδεμία ἐκ τῶν κατηγοριῶν εὐσταθεῖ

καὶ μοῦ φαίνεται τελικῶς παράδοξος ἡ ὑποβολὴ τῆς προτάσεως μομφῆς.

Ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ ζητήματος θὰ εἴπω, ὅτι ἐγὼ ὅστις ἀντετάχθην εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου περὶ ἰδιωνύμου, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες τὸν ἐψήφισαν, μὲ τὴν ἐξέλιξιν τὴν ὁποίαν ἔλαβε σήμερον, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ὁμολογήσουν ὅτι κατερράκωσε θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συντάγματος καὶ δὴ μίαν τῶν θεμελιωδεστέρων, τὴν διάταξιν καθ' ἣν οὐδεὶς στερεῖται τοῦ φυσικοῦ του δικαστοῦ, διότι οὐσιαστικῶς κατηργήθησαν τὰ δικαστήρια ἀπὸ τὰς διοικήσεις τῶν διαφόρων ἀσφαλειῶν καὶ ἀπὸ τὰ κατώτερα ὄργανα τῆς Διοικήσεως. Διότι ποία εἶναι βαρυτέρα ποινή; Ἡ πολυχρόνιος ἐξορία εἰς μίαν ἐρημόνησον ἢ ἡ φυλάκισις ὀλίγων ἡμερῶν ἢ καὶ μηνῶν; Διὰ τοῦτο καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὄχι μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες συνέβαλον εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου τούτου, θὰ εἴπουν, «τοιοῦτος νόμος ἐρρέτω».

Κύριοι, μὲ νόμους τῆς μορφῆς τοῦ ἰδιωνύμου δὲν θὰ ἀποφύγωμεν τὴν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστῶτος, οἱ ἴδιοι νόμοι γιγαντώνουν τὸν κομμουνισμὸν καὶ μόνον ἡ στοργικὴ ἱκανοποίησις τῶν δικαίων τοῦ λαοῦ, μόνον ἡ θεραπεία τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ ἀμβλύνει καὶ ἐξουδετερώνει τοὺς ἀγῶνας τῶν ἀνατροπέων.

Ἐνόμιζα ὅτι θὰ ἐγίνετο ἀντιληπτὸν ὅτι ἐπιπολαίως ὑπεβλήθη ἡ πρότασις μομφῆς, λυποῦμαι ὅμως βλέπων τὴν ἐπιμονὴν τῶν ὑποβαλόντων, ὅπως ὑποβληθῇ αὕτη ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς. Ἡμεῖς εἴμεθα κατὰ τῆς προτάσεως ταύτης καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ τὴν καταψηφίσωμεν.

Ὁ κ. Π. ΙΑΚΩΒΟΥ κατακρίνων τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συμφωνητικοῦ μεταξὺ τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων καὶ τῆς ὁμάδος τοῦ Παλλαϊκοῦ μετώπου κηρύσσεται ὄχι μόνον ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ ἰδιωνύμου, ἀλλὰ εὔχεται ὅπως ταχέως συζητηθῇ ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος, ἵνα κατοχυρωθῇ διὰ σχετικῆς διατάξεως ἡ δίωξις τῶν ξένων προπαγανδῶν καὶ κηρυχθοῦν ἐκτὸς νόμου οἱ ἐργαζόμενοι διὰ τὴν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστῶτος κομμουνισταί, εἰς τὰς τάξεις τῶν ὁποίων εὑρίσκουν ἔδαφος αἱ ξέναι προπαγάνδαι.

Σ. ΠΙΣΤΟΛΑΚΗΣ. Εἶναι ἀσθενὲς τὸ ἐπιχείρημά σας, κύριε συνάδελφε, ἂς μὴ τὰ φορτώνωμεν ὅλα εἰς τοὺς κομμουνιστάς. Αἱ ξέναι προπαγάνδαι ζοῦν αὐτοτελῶς, ἐνῷ οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἀναμιγνύονται εἰς τὰ ζητήματά των.

Π. ΙΑΚΩΒΟΥ. Ἐγὼ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἂν ἔζη ὁ ἀρχηγός σας καὶ ἱδρυτὴς τοῦ κόμματος τῶν Φιλλελευθέρων θὰ σᾶς ἐτιμώρει διὰ τὰς περὶ κομμουνιστῶν ἰδέας σας, πρέπει δὲ νὰ γνωρίζετε, σεῖς μάλιστα ποὺ ἔχετε καὶ χρήματα πολλά, μάθετε ὅτι οἱ κομμουνισταὶ δὲν ἄλλαξαν νοοτροπίαν. Ἐπειδὴ δὲ νομίζω, ὅτι τὸ ὑπογραφὲν συμφωνητικὸν δὲν προήγαγε τὰ ἐθνικά μας πράγματα, τὰ ὁποῖα θέτω ὑπεράνω τῶν κομματικῶν μου συμφερόντων, διὰ τοῦτο θὰ καταψηφίσω τὸν Πρόεδρον σας, ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἡ Κυβέρνησις θὰ διατηρήσῃ τὸν νόμον τοῦ ἰδιωνύμου χάριν τῶν Ἐθνικῶν συμφερόντων.

Ὁ κ. Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ λέγει ὅτι δὲν εὑρίσκει ἐπίμεμπτον καὶ ψεκτὴν τὴν πρᾶξιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς ὑπογράψαντος συμφωνητικὸν μὲ τὴν ὁμάδα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου. Εἶχεν ἀπόλυτον δικαίωμα ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, ὅπως καὶ πᾶς ἄλλος ἀρχηγὸς κόμματος, νὰ προβῇ εἰς συμφωνίαν μὲ ἕνα ἀρχηγὸν ἄλλου κόμματος ἢ ὁμάδος.

Τὸ ψεκτὸν εἶναι, ὅτι ἐνῷ ἐψηφίσθη ὁ κ. Σοφούλης καὶ εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν κληθεὶς ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως νὰ ἀναλάβῃ τὸν σχηματισμὸν Κυβερνήσεως, δὲν τὸ ἔπραξε. Καὶ μοῦ ἐνθυμίζει ἡ περίπτωσις αὐτὴ τὸν Χατζηαβάτην τοῦ Καραγκιόζη, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ παντρευθῇ καὶ ὅταν παρουσιάσθη ἡ νύμφη, ἤρχισε νὰ κλαίῃ, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐνεθυμήθη, ὅτι ἀπέθανεν ἡ μητέρα του.

Εἶχεν ὑποχρέωσιν ὁ κ. Σοφούλης νὰ σχηματίσῃ Κυβέρνησιν καὶ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐδειλίασε, διὰ τοῦτο δὲ, παρ' ὅλην τὴν ἐκτίμησιν τὴν ὁποίαν τρέφω πρὸς αὐτὸν, δὲν δύναμαι νὰ τοῦ δώσω τὴν ψῆφόν μου.

ΣΤ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Τὸ θέμα, κύριοι Βουλευταί, ἐξηντλήθη καὶ δὲν θὰ σᾶς ἀπασχολήσω παρὰ μόνον ἐπὶ ἑνὸς σημείου. Ἐκ συγχύσεως προφανῶς ἐγένετο μία ἐπίθεσις ἐναντίον τῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἀμύνης τοῦ Κράτους. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ ἀξιότιμος Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, ὑπογράφων τὸ Συμφωνητικὸν μετὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, δὲν εἶχεν ὑπ' ὄψει του τί εἶναι ἡ ὑπηρεσία τῆς Ἀμύνης τοῦ Κράτους. Ἔχει γίνει προφανῶς σύγχυσις μεταξὺ τῆς Γενικῆς καὶ Εἰδικῆς Ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίας.

Α. ΤΕΡΖΟΓΛΟΥ. Εἶναι ἡ ὑπηρεσία Φεσοπούλου. Νὰ καταργηθῇ.

Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη, κύριοι, ἱδρυθεῖσα δι' ἀναγκαστικοῦ νόμου, ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν παρακολούθησιν τῶν ξένων προπαγανδῶν, τὴν συλλογὴν πληροφοριῶν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, ἐπ' οὐδενὶ δὲ λόγῳ ἀναμιγνύεται εἰς ζητήματα ἔχοντα σχέσιν μὲ τὴν πολιτικήν. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη ὑπάγεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ Ἐπιτελεῖον τοῦ Στρατοῦ. Ὁ ἀξιότιμος συνάδελφος κ. Καρασεβδᾶς εἶπεν, ὅτι ἔχουν διορισθῇ ἐκεῖ πολλοὶ ὑπάλληλοι ἀργόμισθοι. Οὐδεὶς ὑπάλληλος εἶναι διωρισμένος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν, ὅλον δὲ τὸ προσωπικόν της ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀξιωματικοὺς διαφόρων ὅπλων, οἵτινες καὶ δὲν λαμβάνουν οὐδὲν ἐπιπρόσθετον ἐπίδομα. Θὰ σᾶς διαβιβάσω τὸ καταστατικὸν τῆς ὑπηρεσίας (ἀναγινώσκει).

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Τὸ τρίτον ἄρθρον νὰ διαβάσετε, τὸ ὁποῖον λέγει ρητῶς ὅτι ἡ Ὑπηρεσία αὐτὴ καταδιώκει τοὺς κομμουνιστάς.

ΣΤ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Μήπως σᾶς εἶπα, ὅτι δὲν αἰσθάνομαι τὸν κομμουνιστικὸν κίνδυνον; Ἀλλὰ περιμένετε νὰ σας ἀναγνώσω τὴν «Ἑστίαν» τῆς 22 Ἀπριλίου ἡ ὁποία δημοσιεύει μίαν προκήρυξιν γραμμένην Βουλγαριστὶ ἡ ὁποία ἐκυκλοφόρησε στὴν Φλώρινα καὶ ἡ ὁποία λέγει τὰ ἑξῆς (ἀναγινώσκει) : «Ἀδελφοὶ Μακεδόνες....».

Γ. ΜΟΔΗΣ. Εἶμαι ὑποχρεωμένος, ὡς βουλευτὴς Φλωρίνης, νὰ σᾶς γνωρίσω ὅτι εἶναι ἀπολύτως γνωστὸν ὅτι ὁ διανείμας τὰς προκηρύξεις αὐτὰς συνελήφθη, ἠμπορεῖ δὲ κατὰ βάθος νὰ ἦτο κομμουνιστής, δὲν ἐψήφισεν ὅμως ἡμᾶς.

Α. ΝΤΑΛΙΠΗΣ. Αὐταὶ αἱ προκηρύξεις εἶναι πλασταί, κυκλοφοροῦν δὲ διὰ νὰ δυσφημήσουν καὶ συκοφαντήσουν τοὺς Ἕλληνας κατοίκους τῆς Φλωρίνης.

ΣΤ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Εὔχομαι νὰ εἶναι πλασταί. Καὶ τὸ εὔχομαι χάριν τῆς Μακεδονίας, διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ὁποίας ἠγωνίσθημεν. Ἀλλ' ὅταν δημοσιεύωνται αὐτὰ τὰ πράγματα εἰς ἐφημερίδας τοῦ κύρους τῆς «Ἑστίας» σημαίνει ὅτι ἀσφαλῶς εἶναι ἀληθῆ. Θὰ προσθέσω ὅτι ἂν ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων ἐγνώριζε διατὶ ἱδρύθη ἡ Ὑπηρεσία Ἀμύνης τοῦ Κράτους δὲν θὰ προσέθετε αὐτὸν τὸν ὅρον.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Πάντως συμμεριζόμεθα τὴν ἀγανάκτησιν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν θὰ διατάξῃ ἐξακρίβωσιν τῆς γνησιότητος. Ἐὰν προέρχεται ἀπὸ ὑπευθύνους ἀνθρώπους, πρέπει παραδειγματικῶς καὶ αὐστηρῶς νὰ τιμωρηθοῦν οὗτοι.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἰδοὺ τὸ κείμενον βουλγαριστί.

Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. Ὄζει βουλγαρικῆς προπαγάνδας.

ΣΤ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Ἡ Ὑπηρεσία Ἀμύνης τοῦ Κράτους εἶναι ὑπηρεσία παρακολουθήσεως ἀλλοδαπῶν προπαγανδῶν συνεργαζομένη μὲ τὸ Γενικὸν Ἐπιτελεῖον Στρατοῦ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἐπαναλαμβάνω, ἔπρεπεν ὁ κ. Πρόεδρος νὰ μὴ δεχθῇ αὐτὸν τὸν ὅρον.

Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ. Θέλω νὰ κάμω μίαν δήλωσιν. Δηλῶ ἐκ μέρους τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος ὅτι τὴν προκήρυξιν ταύτην δὲν τὴν ἐκυκλοφορήσαμεν ἡμεῖς, καὶ ὅτι ἀποδοκιμάζομεν τὸ περιεχόμενόν της.

Χ. ΚΙΤΡΑΣ. Κύριοι βουλευταί, αἰσθάνομαι λύπην διότι τὸ πρῶτον ἐκλεγεὶς βουλευτής, εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑποστηρίξω τὴν πρότασιν μομφῆς. Ὡς γνωστόν, κοινωνικὸν

καθεστὼς ἐν Ἑλλάδι εἶναι τὸ ἀστικόν, ἡ δὲ Βουλὴ ἐκπροσωπεῖ τὴν κοινὴν γνώμην, δηλ. τὸ ἀστικὸν καθεστώς.

Ποῖος εἶναι ὁ μοναδικὸς πολέμιος τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος; τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἢ ἄλλως Παλλαϊκὸν Κόμμα εἶναι τὸ κόμμα ὅπερ ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τῆς Γ' Διεθνοῦς, δηλ. τὴν ἀνατροπὴν τῶν ἀστικῶν καθεστώτων διὰ τῆς βίας, διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου.

Ἀφοῦ, λοιπόν, ἡ Βουλὴ ἐκπροσωπεῖ τὴν ἑλληνικὴν κοινὴν γνώμην καὶ τὸ Προεδρεῖον ἐκπροσωπεῖ τὴν Βουλήν, ἐπετρέπετο ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων νὰ συμμαχήσῃ χάριν τῆς Προεδρείας μὲ τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον,

Εἶναι γεγονὸς ὅτι εἰς ἑκάστην ἀπεργίαν ὑπάρχει ὁ κομμουνιστικὸς δάκτυλος, ὅλαι δὲ αἱ ὑπηρεσίαι ὁσάκις ἐσημειοῦντο αἱματηρὰ γεγονότα τ' ἀπέδιδον εἰς τοὺς κομμουνιστάς.

Τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον ἔχει σκοπὸν νὰ καταρρακώσῃ κάθε ἠθικὴν ἀξίαν. Στρέφεται ἐναντίον ὅλων τῶν κομμάτων, ἐναντίον τῶν κυβερνήσεων, ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος. Σκοπός του εἶναι νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς τὸν παράδεισον τῶν Σοβιέτ, τοῦ ὁποίου οἱ καρποὶ εἶναι πικρότατοι. Εἰς τὴν Ρωσσίαν, τὴν ὀλιγαρχίαν τοῦ τσάρου διεδέχθη ἡ ὀλιγαρχία τῶν Σοβιέτ. Τὸ τσαρικὸν στέμμα διεδέχθη ὁ κόκκινος σκοῦφος, τὸν ὁποῖον ἐνηγκαλίσθη ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Ἀλλ' ἐρωτῶ: Ἀφοῦ ἐν Ἑλλάδι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου τοῦ Σώματος ἐπεκράτησε νὰ ἔχῃ πολιτικὸν χαρακτῆρα, καὶ ἄρα ἡ πλειοψηφία ἡ ἐκλέξασα τὸν Πρόεδρον σχηματίζει Κυβέρνησιν, διατί δὲν ἐσχηματίσθη Κυβέρνησις ἐκ τῆς πλειοψηφίας αὐτῆς, ἐκ τῶν Φιλελευθέρων δηλαδὴ καὶ τῶν κομμουνιστῶν ;

Εἰς τὰς κρισίμους ἡμέρας ἃς διερχόμεθα, ἔρχεται ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ κάμνει συμμαχίαν μὲ τοὺς κομμουνιστάς, μὲ τὴν δικαιολογίαν ὅτι δῆθεν νεωστὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ κόμματός του συμπίπτουν εἰς τὰ σημεῖα ταῦτα μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος.

Ἤκουσα ἔτι ὅτι κατὰ τὸ Μακεδονικὸν Ἐργατικὸν Συνέδριον ἐλέχθη ἀπό τινα πρώην ὀπαδὸν τοῦ κομμουνισμοῦ ὅτι τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον ἔλαβε, πλὴν τῶν παραχωρήσεων αὐτῶν, καὶ πέντε ἔτι ἑκατομ. δρχ. εἰς μετρητά.

(Φωναὶ — γέλωτες).

Χ. ΚΙΤΡΑΣ. Ἔχω ἀποδείξεις. Ἐλέχθησαν αὐτὰ ἀπὸ τὸν κ. Ἰω. Καλομοίρην, ὅστις παρηκολούθησε τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου.

Ἐκτὸς τῆς καταργήσεως τοῦ ἰδιωνύμου ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων καὶ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐδέχθη καὶ τὴν κατάργησιν τῆς ὑπηρεσίας Ἀμύνης τοῦ Κράτους. Ὡς ἄριστα ἐτόνισεν ὁ προλαλήσας κ. Μερκούρης, ἡ ὑπηρεσία αὕτη εἶναι σπουδαιοτάτη καὶ σκοπεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ Κράτος ἐναντίον πάσης ἐπιβουλῆς τεκταινομένης ἐντὸς τῶν ὁρίων αὐτοῦ. Ἦλθεν ὅμως, νῦν, χάριν τοῦ προεδρικοῦ ἀξιώματος, ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων νὰ παραδώσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰς διαθέσεις τῶν διαφόρων ξένων κατασκόπων. Φρονῶ, λοιπόν, ὅτι ἡ ἐνέργειά του αὕτη εἶναι καθαρῶς ἀντεθνική.

ΦΩΝΑΙ. Ν' ἀνακαλέσῃ.

Χ. ΚΙΤΡΑΣ. Ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἡ ἐνέργειά του αὕτη εἶναι καθαρῶς ἀντεθνική.

(Φωναί, θόρυβος, κωδωνοκρουσίαι).

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ. Εἶναι αἶσχος νὰ λέγωνται αὐτά. Τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐδιπλασίασε τὴν Ἑλλάδα.

Μ. ΜΑΝΤΑΣ. Ἐπληρωθήκατε διὰ νὰ κάμετε τὸ κίνημα. Δημιουργεῖται πανδαιμόνιον.

Ι. ΧΑΝΙΩΤΗΣ. Ἡμεῖς, ἐξεγερθέντες κατὰ τῆς τυραννίας καὶ πρὸς προάσπισιν τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ, δὲν ἀπεβλέψαμεν εἰς πολιτικὰ ὀφέλη. Σεῖς, διεξαγαγόντες τὸ Δημοψήφισμα τῆς 3 Νοεμβρίου, ἐνεθυλακώσατε ὁλόκληρα ἑκατομμύρια διὰ τὰ ὁποῖα δὲν θέλετε νὰ δώσετε ἀκόμη λογαριασμὸν εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Ἡμεῖς πάντοτε ἐξηγέρθημεν διὰ τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ καὶ πάντοτε ἀφιλοκερδῶς καὶ ἀνιδιοτελῶς προετάξαμεν τὰ στήθη μας, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν ἠμπορεῖτε σεῖς νὰ ὑποστηρίξετε.

Χ. ΚΙΤΡΑΣ. Ἐπειδὴ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐκπροσωπεῖ κατὰ τεκμήριον καὶ ἐμέ, δηλῶ ὅτι θὰ ὑπερψηφίσω τῆς προτάσεως μομφῆς.

Ὁ κ. Ι. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται τοῦ λόγου.

Ὁ κ. ΔΡ. ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ ὁμιλῶν ἀκολούθως λέγει ὅτι θὰ περιορισθῇ εἰς ὀλίγα, διότι τὸ θέμα ἐξηντλήθη ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Πρώτην φοράν, λέγει, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὑπεβλήθη πρότασις, ὡς ἡ τοῦ κ. Ράλλη, διὰ τῆς ὁποίας κατηγορεῖται ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἀρχηγὸς κόμματος ὅτι συνεβλήθη μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Ἐγένετο τοῦτο καὶ ἄλλην φορὰν ἀπὸ τὸ κόμμα αὐτό, κατὰ τὴν ἀναπληρωματικὴν ἐκλογὴν τῆς Θεσσαλονίκης διὰ νὰ κερδίσῃ τὴν ἐκλογήν. Ἐπανελήφθη δὲ καὶ τώρα, ἵνα ἐξασφαλίσῃ ὁ κ. Σοφούλης τὴν πλειοψηφίαν ἐν τῇ Βουλῇ, ἐκτελῶν ἐν προκειμένῳ ὁδηγίας σταλείσας ἔξωθεν, πρὸς ἐμπαιγμὸν τοῦ πεινῶντος καὶ δυστυχοῦντος Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Παρελάβατε τὸ 1928 δυσεκατομμύρια καὶ ἔπρεπε νὰ μὴ ὑπάρχῃ κομμουνιστικὸν κόμμα. Σεῖς ὅμως τὸ ἐδημιουργήσατε μὲ τὴν πολιτικήν σας, δὲν ξενιζόμεθα δὲ διὰ τὰς μεθόδους σας. Ἀντὶ δὲ νὰ ὁμολογήσῃ ὁ κ. Σοφούλης τὴν γκάφαν του καὶ ὅτι μόνον διὰ τὸ ἀξίωμα ἔκαμε τὴν ἀνήθικον καὶ καταστρεπτικὴν διὰ τὸ κράτος συμφωνίαν, μᾶς ἀνέφερε τὸ γεγονὸς τῆς προφυλακίσεώς του. Ναὶ προεφυλακίσθη διὰ τὸ κίνημα ἀλλ' ἐτρωγε συσσίτιον ἀξιωκῶν καὶ ἐκρατεῖτο εἰς τὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων, ἐνῶ ἡμεῖς ἐφυλακίσθημεν καὶ ὑπεφέραμεν μόνον διὰ τὰ ἀντιβενιζελικά μας φρονήματα. Ἔπειτα ἂν ἔγιναν καὶ μερικὰ πράγματα στὸ κίνημα, σεῖς πταίετε γι' αὐτό. Εἴπατε καὶ διὰ τὸ Μικρασιατικόν, ἀλλὰ σεῖς εἴσθε τὸ 1922 στὴν ἀρχὴν καὶ ἔπρεπε νὰ ζητήσητε ἀπολογισμὸν καὶ ὄχι νὰ ἔρχεσθε τώρα νὰ κάνετε συμβάσεις μὲ τοὺς κομμουνιστὰς πρὸς κακοδαιμονίαν τῆς ταλαιπώρου Ἑλλάδος. Ἔπρεπε νὰ ἔχωμεν τὸν καιρὸν νὰ ἀναπτύξωμεν εὐρέως εἰς τὸν Λαὸν τὰς κλοπὰς καὶ τὰς καταχρήσεις. Θὰ ἀπολογηθῆτε ὅμως πολὺ γρήγορα δι' αὐτό, διότι θὰ διαλυθῇ ἡ Βουλή.

Ἔπρεπε ὁ κ. Σοφούλης νὰ παραιτηθῇ, διὰ νὰ ἐκλεγῇ Πρόεδρος, ἐμπνέων τὸν σεβασμὸν καὶ εἰς τὰς δύο πτέρυγας, διότι σήμερον δὲν μπορεῖ νὰ ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντά του.

Πρέπει νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι ὁ λαὸς παρακολουθεῖ τοὺς ἐκπροσώπους του καὶ θὰ ἔλθῃ καιρὸς ποὺ θὰ σηκωθῇ καὶ μὲ σανίδες θὰ μᾶς σπάσῃ τὰ κεφάλια.

Ὁ κ. Ν. ΔΡΟΥΓΚΑΣ ὁμιλῶν ἀκολούθως λέγει, ὅτι μετὰ τὴν διαφωτιστικὴν ἀγόρευσιν τοῦ ἀξιοτίμου Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, δὲν ἔχει νὰ εἴπῃ ἄλλο τι εἰμὴ νὰ συγχαρῇ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, διότι εὗρον μίαν κατάλληλον εὐκαιρίαν νὰ χρησιμοποιήσουν τὸ βῆμα τῆς Βουλῆς πρὸς προπαγάνδισιν τῶν ἰδεῶν των. Εἶναι ἀληθές, συνεχίζει, ὅτι πρὸ τῆς στάσεως τῶν φασιστικῶν ὀργανώσεων τὸ Κομμουνιστικὸν κόμμα ἤλλαξε μὲν τακτικὴν ἐνεργείας, ὄχι ὅμως καὶ κατευθύνσεις. Δὲν πιστεύει τὸ κόμμα τοῦτο εἰς τὸν Κοινοβουλευτισμόν, καίτοι παρακάθηται εἰς τὰ ἑδώλια αὐτά, οὔτε εἰς τὴν ἐλευθερίαν, διότι εἶναι ὑπὲρ τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου, καὶ ὅμως ἐκμεταλλεύεται τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ τὰς συνθήκας ἐκείνας, αἵτινες θὰ τὸ εὐνοήσουν μίαν ἡμέραν εἰς τὴν κατάληψιν τῆς ἀρχῆς καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος τῆς Γ' Διεθνοῦς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων σήμερον προσπαθεῖ νὰ ἐξαρθρώσῃ ἰδίᾳ τὸν στρατὸν καὶ πρέπει νὰ προσέξωμεν πολὺ τὸ ζήτημα αὐτό, ἀφοῦ τόσα λεπτὰ ξοδεύουμε γιὰ τὴν ὀργάνωσίν του.

Ὁ κ. Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ λέγει ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος ὑπῆρξεν ἐξαντλητική, θὰ εἴπῃ ὅμως ὀλίγα τινὰ μόνον, διότι θεωρεῖ ἑαυτὸν ὑποχρεωμένον νὰ

δικαιολογήσῃ τὴν ψῆφόν του. Τοῦτο δὲ τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον κριτὴς ἐν προκειμένῳ εἶναι μόνον ἡ φιλελευθέρα του συνείδησις ἀπηλλαγμένη κομματικοῦ θεσμοῦ. Αἰσθάνομαι, λέγει, βαθειὰν πίστιν εἰς τὴν φιλελευθέραν ἰδέαν καὶ βαθύτατον σεβασμὸν πρὸς τὸν σεβαστὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς κ. Σοφούλην, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου καὶ θὰ ψηφίσω. Εἰς τὴν παράταξιν αὐτὴν ἤμην στοιχεῖον συντηρητικῶς προοδευτικὸν πιστεύων εἰς τὴν βαθμιαίαν ἐξέλιξιν καὶ ἀρνούμενος ἀνατροπάς. Δὲν θὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ μέρους τοῦ ζητήματος, ἀντικοινοβουλευτικῶς τεθέντος σήμερον. Ὁ κ. Σοφούλης ὡμίλησε περὶ παραμορφώσεως τοῦ νόμου περὶ ἰδιωνύμου καὶ περὶ ὑπερβάσεων τῶν ὑπηρεσιῶν ἀσφαλείας τοῦ Κράτους. Παρουσιάσθησαν, ὄντως, τὰ περιστατικὰ αὐτά, ἀλλὰ πρεσβεύων εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως τοῦ Λαοῦ, ὡς μίαν λειτουργίαν καὶ μίαν ὑποχρέωσιν ἀπέναντι τοῦ Κράτους, δὲν δέχομαι τὴν τυραννίδα, ὁθενδήποτε προερχομένην εἴτε ἐκ τῶν κάτω, εἴτε ἐκ τῶν ἄνω, εἴτε ἐκ τῆς δεξιᾶς, εἴτε ἐκ τῆς ἀριστερᾶς. Δέχομαι ὅτι ἐλεύθερος πολίτης εἶναι ὁ σεβόμενος τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἄλλου, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνόλου.

Κρίνων τὸ θέμα τῆς συζητήσεως, θὰ ἠχόμην νὰ μὴ ὑπεγράφετο τὸ συμφωνητικόν, διότι ὁσονδήποτε καὶ ἂν ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ὡρισμένας ἀποφάσεις τοῦ ἀξιοτίμου Ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ἔδωκε λαβὴν εἰς παρανόησιν, ἥτις ἐπί τι διάστημα ἐκλόνισε τὴν θέσιν του. Πιστεύω, ὅτι ἡ πολιτικὴ ἀρετή, ἡ μακρά του πεῖρα καὶ πίστις ὅτι ὑπερασπίζει τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας, ἤγαγε τὸν κ. Σοφούλην εἰς τὴν ἀπόφασιν παροχῆς ὑποσχέσεων περὶ ὡρισμένων κατευθύνσεων.

Δὲν ἀμφιβάλλω διὰ τὰς ἀστικὰς κατευθύνσεις τοῦ κ. Σοφούλη, διότι ἐνθυμοῦμαι μὲ ποῖον πατριωτικὸν παλμὸν, ὅταν πρό τινος χρόνου εἶχε κηρυχθῆ πανυπαλληλικὴ καὶ πανεργατικὴ ἀπεργία ,καὶ ἡ τότε Κυβέρνησις ἐδίσταζε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν ἐν ἰσχύϊ τεθέντα Στρατιωτικὸν Νόμον, ἐτόνισεν εἰς δηλώσεις του τὸν ἐκ τοῦ κομμουνισμοῦ κίνδυνον. Ἰδοὺ διατί δὲν νομίζω, ὅτι δύναται νὰ γίνῃ δεκτὴ μορφὴ ἐναντίον του ἐπὶ ἀριστερισμῷ.

Ἐξ ἄλλου δὲν δίδω σημασίαν εἰς τὴν φαινομενικὴν πρὸς τὰ δεξιὰ στροφὴν τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, διότι τοῦτο ἀποτελεῖ νέαν τακτικὴν αὐτοῦ κριθεῖσαν ἀναγκαίαν μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς δημοσιονομικῆς καὶ οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῆς Μόσχας. Ζήτημα, συνεπῶς, συμπράξεως τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων μετὰ τῶν κομμουνιστῶν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἀριστερεύσεως τῶν Φιλελευθέρων ἐγὼ δὲν τὸ θεωρῶ νοητόν.

Ἀναφερόμενος ἀκολούθως ὁ κ. Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ εἰς τὸν ὅρον τὸν ἀφορῶντα τὴν κατάργησιν τοῦ θεσμοῦ τῆς ἀμύνης τῆς Χώρας λέγει ὅτι, ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἐξέκλινε τοῦ σκοποῦ της καὶ ἀπέβη θεσμὸς τυραννικός. Θὰ ἔπρεπε ἐν τούτοις, συνεχίζει, ὁ μέλλων νὰ ἀναλάβῃ τὴν κατάργησιν τοῦ θεσμοῦ νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει του τὸν νέον ὀργανισμόν, διὰ τοῦ ὁποίου τὸν σημερινὸν χρεωκοπημένον τοιοῦτον θὰ ἀντικαταστήσῃ. Ἡ πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου δέον νὰ προσαρμόζηται πρὸς τὴν ἑκάστοτε πραγματικότητα, ἀλλ' ἡ προσαρμογὴ ἐπιβάλλεται νὰ γίνεται μετὰ συνέσεως καὶ μετὰ περισκέψεως. Ἰδοὺ διατί λέγω ὅτι τὰ μέτρα τὰ ἀνασταλτικὰ δὲν πρέπει νὰ καταργηθοῦν ἐν προχειρότητι καὶ πρὶν ἢ ἐξευρεθοῦν τὰ ἄλλα ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἀρτιωτέρα λειτουργία ἑνὸς ὠφελιμωτέρου σκοποῦ.

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν Φιλελευθέρων, τὸ κόμμα τοῦτο ἐμεγαλούργησεν ὡς κόμμα κατ' ἐξοχὴν ἐθνικιστικόν. Συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθῶ, ὅτι ἐπεζήτησε μίαν αὐτοκτονίαν διὰ νὰ κερδίσῃ μίαν ἕδραν. Ἂς μὴ λησμονῶμεν δὲ ὅτι ἡ πλειοψηφία δὲν ἐξηρτήθη ἐκ τῶν ψήφων τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, διότι καὶ ἐκ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, τῆς ἀντιθέτου πρὸς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων, ἐδόθησαν τέσσαρες ψῆφοι. Ὅσοι ὑπεστήριξαν ὅτι ἡ συμφωνία ἐστερεῖτο βαθυτέρου περιεχομένου καὶ ὅσοι ὑπεστήριξαν ὅτι ἡ ἐπ' ἐσχάτων πολιτεία τῶν Κομμουνιστῶν ἀποτελεῖ ἔμπρακτον στροφὴν πρὸς τὰ δεξιά, νομίζω ὅτι στενῶς ἔκριναν τὰ πράγματα.

Ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀξιοτίμου Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ἀπεδείχθη τὴν ἑσπέραν ταύτην, ὅτι ἡ συμφωνία ἦτο πρόιον σκέψεως ὡρίμου καὶ ὅτι ἀποτελεῖ πρόγραμμα, τοῦ ὁποίου τὴν ἐφαρμογὴν θὰ ἐπιδιώξῃ ἐν καιρῷ τὸ περιεχόμενον τοῦ ὑπογραφέντος συμφωνητικοῦ.

Καὶ ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ὑμῶν, ἰδιαιτέρως δὲ θὰ ἤθελον νὰ λῃφθοῦν ὑπ' ὄψει ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξησφάλιζον τὸ Ἔθνος ἀπὸ τῆς Κομμουνιστικῆς ῥίας, διότι ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ παύει τὸ ἰδιώνυμον ἀρχίζει τὸ χάος καὶ ἡ ἀνατροπή.

Ἡ ὕπαρξις τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος εἶναι κακὸς καρπὸς τοῦ κακοῦ συστήματος τῆς ἀναλογικῆς, συστήματος τὸ ὁποῖον κινδυνεύομεν νὰ ἰσωμεν ὡς μόνιμον συστυχίαν εἰς τὸν ἑλληνικὸν ὀργανισμόν. Ἀλλοιμονὸν ἂν κυττάξωμεν πῶς θὰ σωζωμεν τὰς μονάδας. Οἱ λαοὶ δὲν ἔχουν ἀνάγκην τοῦ κονιορτοῦ, ἀλλὰ ὀλίγων καὶ ἰσχυρῶν κομμάτων (Χειροκροτήματα).

Κύριοι, ὑπὸ τὰς παρατηρήσεις αὐτὰς, αἵτινες ἀφοροῦν τὸ μέλλον, καὶ ὑπὸ τὰς σκέψεις αὐτὰς σήμερον ὅτι θὰ ψηφίσω κατὰ τῆς προτάσεως, οχι διὰ νὰ ἐξυπηρετήσω τὸ πνεῦμα τοῦ διχασμοῦ, οὔτε διότι αἰσθάνομαι τὴν ἀναγκην νὰ φανῶ ἐπιεικὴς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ ἐντίμου Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, ἀλλὰ διότι κακῶς ἐτέθη ἡ συζήτησις καὶ διότι στερεῖται οὐσιαστικοῦ πολιτικοῦ περιεχομένου. Ἂς ὑπερψηφισωμεν λοιπὸν ὅλοι καὶ κατόπιν ἂς προχωρήσωμεν εἰς τὸ κύριον ἡμῶν ἔργον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἐξέτασις τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς, ἡ ἀναπλασις τοῦ Κράτους καὶ ἡ ἀνορθωσις τῆς Πατρίδος μας, φροντίζοντες νὰ διατηρῇ τὰ τέκνα της ἐντὸς τοῦ φράκτου τῶν ἰδεῶν, αἵτινες ἐπὶ αἰῶνας κατηύγασαν τὴν Οἰκουμένην.

Ὁ κ. Σ. ΓΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ φρονεῖ ὅτι ἡ διατυπωθεῖσα μομφὴ κατὰ τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων δὲν ἀφεώρα τὰ περιλαμβανόμενα εἰς τὴν συμφωνίαν θέματα, ἀλλ' ἀφεώρα μόνον αὐτὴν ταύτην τὴν πρᾶξιν. Ὁ δὲ ἐπερωτήσας κ. Βουλευτὴς δὲν ἐξέφερε τὴν γνώμην του περὶ τοῦ ἰδιωνύμου καὶ τῶν συναφῶν περιοριστικῶν μέτρων, ἀλλ' ἁπλῶς ὑπεστήριξεν ὅτι τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, τὸ ὁποῖον ἐθέσπισε τὸν νόμον τοῦτον, ἔρχεται ἀργότερον νὰ τὸν θεωρήσῃ ἀπορριπτέον. Εὑρίσκει ὅτι τὰ κόμματα δύνανται νὰ ἔρχωνται εἰς συμφωνίας καὶ διαπραγματεύσεις μετ' ἄλλων κομμάτων, τὸ ἀξιόμεμπτον ὅμως εἶναι ὅτι τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, Κόμμα καθαρῶς ἀστικόν, ἦλθεν εἰς συμφωνίαν μετὰ τῶν κομμουνιστῶν οἱ ὁποῖοι ἀποβλέπουν εἰς τὴν βιαίαν ἀνατροπὴν τοῦ ἰσχύοντος ἀστικοῦ καθεστῶτος, ἐκτὸς ἐὰν οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου δηλώσουν ὅτι τὸ Κόμμα των δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα. Θὰ παρεκάλουν δὲ νὰ δοθῇ ἐκ μέρους τούτων μία σαφὴς ἀπάντησις, διὰ νὰ διευκρινισθῇ ἅπαξ διὰ παντὸς τὸ ζήτημα. Καὶ ἐρωτῶ: Τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα; Διότι εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ Κομμουνιστικὸν Κόμμα, νομίζω ὅτι δὲν δύναται νὰ εὐσταθήσῃ ἡ διατυπωθεῖσα κατὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς κατηγορία, ὅτι προῆλθεν εἰς συμφωνίαν μετὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου.

Ι. ΚΟΥΝΔΟΥΡΟΣ. Παρεσχέθησαν ἐξηγήσεις ἐκ μέρους τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, ὅτι τοῦτο δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον ἀκολουθεῖ ἀπολύτως νομιμόφρονα κατεύθυνσιν.

Σ. ΓΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ. Μετὰ τὰς δοθείσας ἐξηγήσεις νομίζω καὶ ἐγὼ ὅτι δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ ἀποδίδωμεν τοιαύτας κατηγορίας εἰς τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον, ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων δὲν διέπραξε σφάλμα διὰ τὴν συμφωνίαν εἰς ἣν προῆλθε μετ' αὐτοῦ.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον δὲν ἔκαμε τοιαύτας δηλώσεις.

ΦΩΝΑΙ. Ὄχι. Δὲν ἔγινε τοιαύτη δήλωσις.

Σ. ΣΚΑΛΒΑΙΝΑΣ. Ἐκάμαμε δηλώσεις ἐπαναλειμμένως δὲν μποροῦμε νὰ ἐπαναλαμβάνουμε διαρκῶς τὰ ἴδια πράγματα.

Καταλήγων ὁ κ. Σ. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ δηλοῖ ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τὴν πρότασιν, ἐφ' ὅσον ἐγένετο ἡ δήλωσις ὅτι τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον δὲν εἶναι κομμουνιστικόν.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Μὰ δὲν ἔγινε τοιαύτη δήλωσις.

Σ. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ. Ἂν δὲν ἔγινε....

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἂν δὲν ἔγινε;

Σ. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἴρεται ἡ προϋπόθεσις τὴν ὁποίαν ἔκαμα.

Α. ΠΑΓΚΟΥΤΣΟΣ. Εἶμαι ὑποχρεωμένος, λέγει, νὰ συστήσω νὰ ἀπορριφθῇ ἡ πρότασις μομφῆς ὡς ἐντελῶς ἀπαράδεκτος.

Ἀναφερόμενος εἰς τὰ λεχθέντα ὅτι τὸ Παλλαϊκὸν κόμμα εἶναι κόμμα ἀντεθνικόν, λέγει ὅτι ἀντεθνικὸν κόμμα δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑλλάδα, διότι οὐδεὶς θὰ εὑρεθῇ ὁ ὁποῖος θὰ ἤθελε τὸ κακὸν τῆς Χώρας. Ἀντικρούων τοὺς ἰσχυρισμοὺς καθ' οὓς τὸ συμφωνητικὸν ἀποτελεῖ πρᾶξιν ἐπίμεμπτον διὰ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, λέγει ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ νὰ ἐπιρρίπτωμεν μομφὴν κατὰ τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, διότι τὸ συμφωνητικὸν τὸ ὁποῖον ὑπέγραψεν ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων τάξεων.

Περαιτέρω λέγει ὅτι οἱ περιοριστικοὶ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ λαοῦ νόμοι δὲν συντελοῦν καθόλου εἰς τὴν ἀναχαίτισιν τοῦ κομμουνιστικοῦ ρεύματος, ἀντιθέτως μάλιστα συντελοῦν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ὠθοῦν εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος, ὅπερ εἶναι τὸ ἀπαύγασμα τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Δὲν κάμνει ἀντεθνικὴν πρᾶξιν ἓν κόμμα ἐπειδὴ συμβάλλεται μὲ τὸ παλλαϊκὸν μέτωπον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ κόμμα τοῦ κ. Ἐρριώ, ἐπειδὴ συνεργάζεται μὲ τὰ ἀριστερὰ ἐν Γαλλίᾳ κόμματα, εἶναι ἀντεθνικόν ; Καὶ προβλέπει τὴν ἀνατροπὴν τοῦ καθεστῶτος ; Ἄλλως τε Κύριοι συνάδελφοι, νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς ἐρωτήσω: διατί νὰ μὴ ἀνατραπῇ τὸ σημερινὸν καθεστὼς ὅταν ὑπὸ τὸ καθεστὼς αὐτὸ καὶ παρ' ὅλα τὰ σιτάρια ἡ φτώχεια μαίνεται; Πρέπει λοιπὸν νὰ μείνῃ τὸ καθεστὼς αὐτό; Ἐγὼ κύριοι συνάδελφοι, ἐκ μέρους τοῦ Ἀγροτικοῦ κόμματος θὰ ψηφίσω τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, διότι τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων τὸ θεωρῶ ἀστικὸν μὲν κόμμα, ἀλλὰ ἀρκετὰ ἐξελιγμένο γιὰ νὰ κάνῃ τὴν συμμαχία ποῦ ἔκανε. Ἐὰν κύριοι συνάδελφοι, ἐξωντάνεψαν τὰ ἄλλα κόμματα χάρις εἰς τὸν Βενιζέλον καί τινα σφάλματα αὐτοῦ, δι' ὧν τοὺς ἔδωσε πνοήν, τοῦτο δὲ θὰ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ συμμαχήσουμε μὲ ὅλα τὰ προοδευτικὰ στοιχεῖα χάριν τῶν ἰδεῶν, αἵτινες σκοποῦν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ λαοῦ. (Χειροκροτήματα).

Πρέπει ὅλα τὰ προοδευτικὰ στοιχεῖα τῆς χώρας νὰ ἑνωθῶσι διὰ νὰ συντριβῇ ἡ ἀντίδρασις ποῦ στέκεται ὡσὰν βραχνᾶς ἐπάνω μας. (Χειροκροτήματα).

Εἰς τὸ Προεδρεῖον κατατίθεται ἡ κάτωθι πρότασις ἐκ μέρους τοῦ Ἐθνικοῦ Ριζοσπαστικοῦ Κόμματος.

«Τὸ Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν Κόμμα οὐδαμῶς ἐγκρίνον τὴν γενομένην συμφωνίαν μεταξὺ τοῦ κ. Σοφούλη καὶ τῶν μελῶν τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἐν τούτοις δὲν νομίζει ὅτι ὀφείλει νὰ φθάσῃ μέχρι ὑπερψηφίσεως τῆς προτάσεως μομφῆς κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κ. Σοφούλη, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ἡ ἔγκρισις τῶν ἀναγραφομένων ἐν τῷ συμφωνητικῷ κομμουνιστικῶν ἀπαιτήσεων εἶναι ἔργον τῆς Βουλῆς, ἥτις ἐπιλαμβανομένη τῆς οὐσιαστικῆς ἐρεύνης τῶν ζητημάτων εἶναι ἡ μόνη ἁρμοδία ν' ἀποφασίσῃ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι κρίνει ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν ἐκ τυπικῶν ζητημάτων νὰ προκαλῶνται ζητήματα, δυνάμενα ἀγεφύρωτα νὰ δημιουργήσωσι καὶ αὖθις χάσματα μεταξὺ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, τοῦ ὁποίου ταχείαν τὴν ἕνωσιν καὶ ὁ λαὸς καὶ τὸ Ριζοσπαστικὸν Κόμμα ἐπιθυμεῖ. Ὡς ἐκ τούτου δηλοῖ ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τῆς προτάσεως μομφῆς κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐπιφυλάσσον ἀκέραια τὰ δικαιώματά του ἵνα κατὰ τὴν οὐσιαστικὴν συζήτησιν καταψηφίσῃ ὅσα ἐκ τῶν αἰτημάτων τῶν κομμουνιστῶν κρίνῃ συντείνοντα εἰς τὴν κατάρρευσιν τοῦ κρατικοῦ ἐθνικοῦ ὀργανισμοῦ, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐξαιρέτως ἐνδιαφέρεται τὸ Ἀστικὸν Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν Κόμμα».

Ἀκολούθως παρὰ τῶν Βουλευτῶν κ. κ. Σ. Μερκούρη, Ν. Δροσοπούλου, Α. Λιβιεράτου, Κ. Δηλαβέρη, Γ. Καλαντζοπούλου, Ν. Οἰκονομοπούλου, Π. Σταμούλη, Ν. Ἀντωνοπούλου, Γ. Ράλλη, Γ. Σχινᾶ, Α. Μαυρομιχάλη, Ι. Ράλλη κλπ. κατατίθεται ἡ κάτωθι πρότασις.

Οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι βουλευταὶ παρακαλοῦν ὅπως διεξαχθῇ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς προτάσεως μομφῆς κατὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ἀπριλίου 1936.

Σ. Μερκούρης, Ν. Δροσόπουλος, Α. Λιβιεράτος, Κ. Δηλαβέρης, Γ. Καλατζόπουλος, Ν. Οἰκονομόπουλος, Π. Σταμούλης, Ν. Ἀντωνόπουλος, Γ. Ράλλης, Γ. Σχινᾶς, Α. Μαυρομιχάλης, Ι. Ράλλης καὶ ἕτεραι ἓξ ὑπογραφαὶ δυσανάγνωστοι.

Μεθ' ὃ παρὰ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Α. Ταβουλάρη, Π. Φωκαίου, Π. Λεβαντῆ, Γ. Ζαρωτιάδη, Γ. Μόδη, Ε. Μουντάκη, Μ. Μαυροκορδάτου κλπ. κατατίθεται ἡ κάτωθι πρότασις.

«Ἡ Βουλὴ μετὰ τὴν γενομένην συζήτησιν ἐκφράζει τὴν ἐμπιστοσύνην της πρὸς τὸν Πρόεδρον της καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν».

Οἱ ὡς ἄνω ὑπογράψαντες παρακαλοῦν τὸ Προεδρεῖον ὅπως προταχθῇ ἡ πρότασις καθ' ὃ ἀπωτέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἔρχεται ἡ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς προτάσεως κυρίας τῶν κ. κ. Βουλευτῶν τοῦ ἐρωτήματος τεθεμένου οὕτω: Οἱ παραδεχόμενοι τὴν πρότασιν λέγουσι ναί. Οἱ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν ὄχι. Καλοῦνται ὡς ψηφολλέκται οἱ κ. κ. Γ. Μουστάκας, Σ. Θεοτόκης, Θ. Τσᾶτσος, Ι. Μουγγαγιάννης καὶ Χ. Παπασταύρου.

Μεθ' ὃ περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας, τῶν κ. κ. Γραμματέων τοῦ Προεδρείου ἐκφωνούντων τὰ ὀνόματα τῶν κ. κ. Βουλευτῶν, καὶ γενομένης διαλογῆς, ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ὅτι προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα, κατὰ τὸ κάτωθι παρατιθέμενον πρωτόκολλον.

Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 253 ἐξ ὧν 165 ὑπὲρ τῆς προτάσεως καὶ 85 ἐναντίον. Συνεπῶς ἡ Βουλὴ ἐκφράζει τὴν ἐμπιστοσύνην της πρὸς τὸν Πρόεδρον αὐτῆς.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφορίας γίνεται δεκτὸν διὰ χειροκροτημάτων παραρτεταμένων καὶ ἐπευφημιῶν ἐν τῆς αἰθούσης καὶ τοῦ ἀκροατηρίου.

Γωνατᾶς Στυλιανὸς	Ν	Ἀθανασιάδης Νόβας Γ.	Ν
Ζαφείρης Κωνστ.	Ν	Νικολίτσας Ι.	Ο
Πάτσης Σπυρίδων	Ν	Ἀλεξανδρόπουλος Γ.	
Μαγγογιάννης Ἰωάν.	Ν	Παπαϊωάννου Γ.	Ν
Δελληγιάννης Βασ.	Ν	Παναγόπουλος Ἀνδρ.	Ο
Λαδᾶς Χρῆστος	Ν	Καρασεβδᾶς Παντ.	Ν
Θεοφανίδης Σταῦρος	Ν	Μάλαινος Μιλτ.	
Μελᾶς Γεώργιος	Ν	Τσαλδάρης Παναγ.	Ο
Ἐμμανουηλίδης Ἐμμ.	Ν	Μουντζουρίδης Πραξ.	Ο
Κρανιωτάκης Νικόλαος		Παραβάντης Γ.	Ο
Ράλλης Ἰωάννης	Ο	Δρούγκας Νικ.	Ο
Λιβιεράτος Ἀντ.	Ο	Πετρίδης Παναγ.	Ν
Ράλλης Γεώργιος	Ο	Ρέντης Κωνσ.	Ν
Μερκούρης Σταμ.	Ο	Μπόμπος Παναγ.	
Τσαλδάρης Κωνστ.	Ο	Χριστόπουλος Ἀθαν.	Ν
Χέλμης Δημ.	Ο	Τουρκοβασίλης Θ.	Ο
Βοζίκης Χαράλαμπος		Ἀποσκίτης Ἡλ.	Ν
Νεφελούδης Βασίλειος		Τουρκοβασίλης Γ.	
Τσάτσος Θεμ.	Ν	Γιαννόπουλος Δημ.	Ο
Ἀγγελόπουλος Κωνστ.	Ο	Τσακόπουλος Σπυρ.	Ο
Γληνὸς Δημήτρ.	Ν	Σεχιώτης Γεώργ.	
Παπαθανάσης Ἀθ.		Βαχλιώτης Ἀθ.	Ν
Στράτος Γεώργ.	Ο	Παπαναστασίου Ἀλεξ.	Ν
Καλαντζόπουλος Γεώργ.	Ο	Μανέτας Θεόδ.	Ν
Καφαντάρης Γεώργ.	Ν	Μαντᾶς Μιλτ.	Ο

Βουρδουμπᾶς Δημ..... Ο
Δροσόπουλος ἢ Ντεμίρης Κωνσταντῖνος..... Ο
Πεσματζόγλου Γεώργ. .. Ο
Κορόζος Κωνστ..... Ο
Κονίτσας Θεμιστ..... Ο
Κουτσοπέταλος Λευκᾶς . Ν
Κυρέλλος Βασ..... Ν
Νικολαΐδης Παναγ..... Ο
Σπηλιώτης Νικ..... Ν
Μπασιᾶκος Ἀριστ..... Ο
Γκότσης Κωνστ..... Ν
Μάρκου Ἀνδρέας..... Ν
Ζαΐμης Φωκίων..... Ν
Ροῦφος Λευκᾶς .....
Σαγιᾶς Βασ..... Ο
Ἀντωνόπουλος Ἀθ.....
Στεφανόπουλος Δημ..... Ο
Βλάχος Ἰωάν..... Ο
Κατσίνης Α..... Ο
Λαμπρινιάδης Λ..... Ν
Βεζυρτζόγλου Μιχ..... Ν
Ζερβὸς Γεώργ..... Ν
Θέος Κωνστ..... Ν
Μαλινδρέτος Νικ..... Ο
Θεοδωρίδης Λάζαρος..... Ν
Τέντζος Χρῆστος..... Ο
Χρυσοστόμου Γρηγ..... Ν
Κώστογλου Χρ..... Ν
Σδρόλλας Παναγ..... Ν
Τύρης Ἰωάννης Ν..... Ν
Παπανικολάου Δημ..... Ο
Βλαχοθανάσης Κωνστ.... Ν
Μπουρνιᾶς Ι..... Ν
Παπαστρατῆς Θρ..... Ν
Κακαρᾶς Θεμ..... Ο
Χατζηκωνσταντῆς Γερ... Ο
Μπαλᾶνος Σῖμος .....
Χατζηπᾶνος Π..... Ο
Κίτρας Χρ. ..... Ο
Μουζάκης Νικόλ. .....
Ταβουλάρης Ἀν..... Ν
Στεφανόπουλος Στέφ. ...
Στεφανόπουλος Βασ.. ... Ο
Γόντικας Δημ..... Ν
Τσεριώνης Ἠλίας..... Ν
Γιαννόπουλος Ἰωάν..... Ν
Κρεστενίτης Γεώργ. .....
Κρασσαδάκης Νικ..... Ν
Ἀγγελιδάκης Γεώργ. ... Ν
Πασσαδάκης Ἰωάν..... Ν
Δημόπουλος Στυλ..... Ν
Πολυχρονάκης Κωνστ.... Ν
Μεϊμαράκης Βασ..... Ο
Φραγκιαδάκης Γεώργ. .. Ο
Λεβαντῆς Πέτρος..... Ν
Ἰασωνίδης Λαωΐδας..... Ν
Ζάννας Ἀλέξανδρος..... Ν
Ἀποστόλου Ἰωάν..... Ν
Μαυρογορδᾶτος Μιχ..... Ν
Καραμαούνας Λεων..... Ν
Δίγκας Δημ..... Ν
Μισιρλόγλου Ἀναστ. ... Ν
Ἀθηνοδώρου Δημ.. .. Ν
Ρίζος Δημοσθ..... Ο
Χατζηνώτας Ἀθαν. .....
Κώττας Νικ..... Ο
Θεοδωρίδης Μάρκος..... Ο
Δαρβέρης Νικ..... Ν

Τσένιο Ἀλβέρτος .....
Σκλάβαινας Στυλ..... Ν
Σινάκος Μιχ..... Ν
Γκοτζαμάνης Σωτ. .....
Γαρυφάλλου Περικλῆς ....
Μιχαὴλ Ἰωάννης..... Ν
Σαμαρᾶς Μιχαὴλ..... Ν
Τζιτζικώστας Κωνστ.....
Λούλης Ἀλκ..... Ν
Μελᾶς Ἀλέξ..... Ν
Καγιᾶς Γεώργ..... Ν
Τσατσάνης Α..... Ο
Σπέγγος Κωνστ..... Ο
Μπότσαρης Δημ..... Ν
Μυλωνᾶς Ἀλκ..... Ν
Μπάρδας Γεώργ..... Ν
Γάγαρης Γεώργ. .....
Παπαστεργίου Χρῆστος... Ν
Βασιλικὸς Νικόλ..... Ν
Παπαδᾶτος Ἀχιλ..... Ν
Παρτσαλίδης Δημ.....
Νικολαΐδης Σταῦρος..... Ν
Παναγιωτόπουλος Νικ.... Ο
Θεολογίτης Αὔγουστος .. Ν
Θεοτόκης Ἰωάν..... Ο
Δεσύλλας Θεόδ.....
Κογεβίνας Αἴνος..... Ν
Θεοτόκης Σπ..... Ο
Λίχνος Γεράσ..... Ν
Δενδρινὸς Ἀνδρέας..... Ν
Μεταξᾶς Ἰωάννης.....
Ἀλεξᾶτος Βρασίδας..... Ν
Κρητικὸς Νικόλαος..... Ν
Σωτηριάδης Ἐπαμ..... Ν
Παπάζογλου Γεώργ..... Ν
Βαρβούτης Γεώργ..... Ν
Κουπαροῦσος Νικ..... Ν
Κακουλίδης Γεώργ..... Ν
Γεωργιάδης Νικ..... Ν
Ποτυζούλης Γεώργ..... Ο
Βύζας Βασίλειος .....
Λαδᾶς Ἀλέξ. .....
Ἀντωνιάδης Ἰωάν.....
Παπαδόπουλος Φίλιππας Ν
Ράλλης Πέτρος..... Ο
Γουλανδρῆς Βασίλ..... Ο
Ρωμανὸς Ἀριστ.....
Εὐριπαῖος Πέτρος..... Ν
Μαρούλης Κωνστ.!..... Ν
Πρωτοπαπαδάκης Ἀριστ. Ο
Μαγκάκης Ἀντώνιος..... Ο
Μαλασπίνας Σπῦρος..... Ν
Κόμης Ἀνδρέας .....
Μαυρομιχάλης Πέτρος... Ο
Τσιριγώτης Λεων. .....
Φικιώρης Πέτρος..... Ν
Παπαμιχαλόπουλος Δ.... Ν
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Πέτρου..... Ο
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Γεωργίου..... Ν
Μαυρομιχάλης Λεωνίδας.. Ο
Καρτάλης Γεώργ..... Ο
Ροδόπουλος Κωνστ. .....
Σταμούλης Πανταζῆς ... Ο
Ἀντωνόπουλος Νικ..... Ο
Πορφυρογένης Μιχ..... Ν
Ἰωαννίδης Ἰωάννης..... Ν
Ἰ. Κουτσίνας..... Ν

Ἀφεντούλης Γεώργ..... Ν
Μπαλτατζῆς Μαυροκορδᾶτος Νικόλαος..... Ο
Σάπκας Μιχ..... Ο
Νικολαΐδης Ἀδαμ..... Ο
Ψιάρης Δημ..... Ν
Κούνδουρος Ἰωσήφ..... Ν
Καταπότης Μιχαὴλ.....
Κοθρῆς Μιχαὴλ.....
Καραμᾶνος Ἰωάννης..... Ν
Κυπριανὸς Ὀρέστης..... Ν
Τρύφων Θεόδωρος..... Ν
Γεωργαντέλης Δημ..... Ο
Λαζανᾶς Γεώργ..... Ο
Παπανδρέου Γεώργ..... Ν
Τυρίμος Μιχ..... Ν
Λευκίας Θεόλαπις..... Ν
Καλαντζάκος Ἀλέξ.....
Οἰκονομόπουλος Λεων. .. Ο
Σκιαδᾶς Κωνστ.....
Λουρίδας Ἰωάν ..... Ν
Μπούτος Περικλ..... Ν
Κωστόπουλος Σταῦρος... Ν
Βουδούρης Κωνστ..... Ν
Τσιρώνης Εὐστ. .....
Κάρτσωνας Νικ..... Ο
Σπέντζας Νικόλ..... Ν
Σχινᾶς Γεώργ..... Ο
Κακίσης Ἰωάν..... Ν
Χατζήμπεης Σταμ..... Ν
Σαββίδης Σάββας..... Ν
Ρινόπουλος Μιχ..... Ν
Ντεντιδάκης Πύλος..... Ν
Ἀβραὰμ Νικόλαος..... Ν
Κιζάνης Θεόδωρος..... Ν
Δηλαβέρης Κρίτων..... Ο
Μαντούβαλος Δρακ. .... Ο
Χαραλαμπόπουλος Γεώργ. .
Γενναματᾶς Νικόλ. .....
Παναγιωτάκος Παναγ. .. Ο
Μαρτέλλος Δημ..... Ν
Μανωλέας Ἐμμ..... Ν
Γρηγοριάδης Νεόκοσμος Ν
Καλλιγκάτσης Παρίσης . Ν
Πέγιος Ἀθαν. .....
Γέσιος Κωνστ. .....
Καραπᾶνος Χρῆστος .....
Χαβίνης Θεόδ..... Ν
Κοκκινάκος Παν..... Ν
Τσιῶκος Λεων. .....
Καλκάνης Κωνστ..... Ο
Γαρουφαλιᾶς Πέτρος.... Ν
Ἀσκούτσης Νικ..... Ν
Φωτάκης Εὐστράτιος.... Ν
Μπιράκης Νικ..... Ν
Σιγάλας Ἀνάργ..... Ν
Μαρινάκης Ἐμμ..... Ν
Πιαλόγλου Ἀριστ..... Ν
Παπαδῆμος Ἀντ..... Ο

Χαμδῆ Χουσεΐν Φεχμῆ .. Ο
Χαβούζ Ἀλῆ Γκαλίπ Ὀσμὰν Ὀγλοῦ..... Ν
Βερβέρης Βασίλ..... Ν
Ἐξηντάρης Γεώργ..... Ν
Σοφούλης Θεμιστ.....
Πανέρης Δημ..... Ν
Βλιάμος Νικ.....
Ἠλιάδης Ἐμμ..... Ν
Μανούσης Νικόλ..... Ν
Κωνσταντόπουλος Νικ.... Ν
Μουρατίδης Κωνστ..... Ν
Καραμανλῆς Κωνστ..... Ο
Ἰακώβου Πέτρος..... Ο
Μενύχτας Διον..... Ν
Ζαροτιάδης Γρηγ..... Ν
Σγουραμάνης Γεώργ..... Ο
Νικολαΐδης Δημ..... Ο
Σίδερης Γεώργ..... Ν
Ἀλαμανῆς Χρ..... Ν
Λάππας Βασίλ..... Ν
Ἀλεξιάδης Σ..... Ο
Βαμβέτσος Ἀλ..... Ο
Ἀναγνωστόπουλος Δημ... Ν
Λίτσιος Ἰωάν. .....
Δερβέναγας Ἀθαν..... Ν
Κοκορῖκος Κωνστ..... Ο
Παγκοῦτσος Ἀπόστ..... Ν
Σάντος Γεώργ..... Ν
Χατζῖσκος Δημ..... Ο
Εὐταξίας Λάμπρος.....
Πλατῆς Γεώργ..... Ο
Γσιριμῶκος Ἠλ..... Ν
Βασιλειάδης Γεράσιμος... Ν
Λιδωρίκης Κωνστ..... Ν
Χλωρὸς Γεώργ.....
Γραμματίκας Ἀθ..... Ο
Βελλόπουλος Λεων..... Ο
Ἀστερίου Γεώργ..... Ο
Μόδης Γεώργ..... Ν
Βαλαλᾶς Ἰωάννης..... Ν
Μπινόπουλος Στέργιος... Ο
Νταλίπης Ἀναστάσιος... Ο
Τζίμας Ἀνδρέας..... Ν
Τερζόγλου Νικόλ..... Ν
Βασιλικὸς Βασίλ. .....
Κότσιανος Μιχ..... Ο
Δέας Νικόλ..... Ν
Πιστολάκης Στυλ..... Ν
Μπακλατζῆς Ἐμμ..... Ν
Γεωργιλαδάκης Εὐστρ.... Ν
Βλουδάκης Μανοῦσος.... Ν
Πολυχρονιάδης Πολυχ.... Ν
Μουντάκης Ἐμμ..... Ν
Παπαδόπετρος Γρηγ..... Ο
Παχνὸς Ἀλεξ..... Ν
Χανιώτης Ἰωάννης..... Ν
Πολεμίδης Ἀνδρέας.....

Ἀκολούθως ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἀνακοινοῖ ὅτι καταθέτει σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἐκδιδομένων ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισμάτων καὶ ὅτι παρὰ τῶν κ. κ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ, ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, ΜΥΛΩΝΑ, ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ κλπ. κατατίθεται σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν».

Μεθ' ὃ ὥραν δὴν πρωϊνὴν λύεται ἡ συναινέσει τῆς Βουλῆς ἡ Συνεδρίασις διὰ σήμερον καὶ ὥραν ὅην μ. μ.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ε΄.

Σαββάτου 25 Ἀπριλίου 1936.

Ὥρα 6 μ. μ. ὁ Πρόεδρος κ. Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει νὰ ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ ἐπικύρωσις τῶν πρακτικῶν τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως ἀναβάλλεται προσωρινῶς.

Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ. Κύριε Πρόεδρε, θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ παρατηρήσω, ὅτι κατὰ τὴν χθεσινὴν ψηφοφορίαν φέρομαι ὡς ψηφίσας ναί, ἐνῷ ἀντιθέτως ἐψήφισα ὄχι. Παρακαλῶ νὰ γίνῃ ἡ σχετικὴ διόρθωσις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μάλιστα.

Ἀκολούθως ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς:

Ὁ Βουλευτὴς Τρικκάλων κ. Ἀθ. Δερβέναγας καταθέτει ὑπόμνημα ἀποστράτων ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς.

Ὁ Βουλευτὴς Φθιώτιδος κ. Γ. Πλατῆς καταθέτει ὑπόμνημα τοῦ Ν. Τράκα «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπέζης καὶ τῆς μορφῆς αὐτῆς».

Ὁ Βουλευτὴς κ. Μαρσέλλος καταθέτει αἴτησιν 800 ἀπολυθέντων ἐργατῶν λιπασμάτων, ἀπεργησάντων ἐσχάτως, αἰτούντων τὴν ἐπαναφοράν των.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Ν. Γεωργιάδης καταθέτει ὑπόμνημα τῶν Δημοδιδασκάλων πῆς κατηγορίας τῶν Γυμνασιακῶν Μακεδονίας—Θράκης αἰτούντων τὴν ἀφομοίωσίν των πρὸς τοὺς τοιούτους τῶν Διδασκαλείων.

Τὸ Συνδικᾶτον τῶν Ἑλληνικῶν Ἐφημερίδων διὰ τηλεγραφήματός του παρακαλεῖ ὅπως ἀμνηστευθοῦν τὰ πολιτικὰ ἀδικήματα τοῦ Τύπου Νόμου 5060 τὰ ἐκκρεμοῦντα ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων.

Οἱ Πεινούσης καὶ Παπολίδης διὰ τηλ)ματός των αἰτοῦνται τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ καταργηθέντος κοινοτάρχου Ἀνοράχης Πτολεμαΐδος.

Οἱ ὑποδικοκατάδικοι Φυλακῶν Λαρίσσης κλπ. διὰ τηλεγραφημάτων των ποιοῦνται ἔκκλησιν περὶ ἐπεκτάσεως καὶ εἰς αὐτοὺς τοῦ μέτρου τῆς ἀπονομῆς χάριτος.

Οἱ παλαιοὶ πολεμισταὶ Μάνης κλπ. διὰ τηλεγραφημάτων των διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου περὶ προστασίας των.

Ὁ Πρόεδρος τῶν πλημμυροπαθῶν Γιαννίτσης Νάουσης διὰ τηλεγραφήματός του αἰτεῖται τὴν ἄμεσον χάραξιν ἀνεγέρσεως τοῦ νέου συνοικισμοῦ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Πατρῶν διὰ τηλεγραφήματός του αἰτεῖται τὴν ὑποβολὴν Νομοσχεδίου περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ Κώδικος περὶ δικηγόρων.

Τὸ Σωματειον Καπνεργατῶν Πραβίου ἡ «Ἕνωσις» ὑποβάλλει ψήφισμα τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν του περὶ ἐπιλύσεως ὡρισμένων αἰτημάτων των.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος Κυπαρισσίας Τριφυλλίας δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται τὴν κατάργησιν τοῦ ἀπὸ 9)11)35 Νόμου περὶ μετονομασίας τοῦ Πρωτοδικείου Κυπαρισσίας εἰς τοιοῦτον Παραλίας Κυπαρισσίας.

Ὁ Σύνδεσμος Τροχιοδρομικῶν καὶ Ἠλεκροτεχνιτῶν Θεσσαλονίκης δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται τὴν ἐπίλυσιν ὡρισμένων αἰτημάτων τοῦ κλάδου του.

Οἱ κάτοικοι Μουσθένης Παγκαίου κλπ. διὰ τηλεγραφημάτων των διαμαρτύρονται διὰ τὴν καθυστέρησιν τῆς ἐπιδόσεως τῶν προκυψάντων κερδῶν ἐκ πωλήσεως παραδοθέντων εἰς τὸ Κράτος καπνῶν.

Ἡ Ἕνωσις κοπτομηχανικῶν ὑποδημάτων, ὑποδηματεργάται Βόλου κλπ. διὰ τηλεγραφημάτων των αἰτοῦνται τὴν ἵδρυσιν Ταμείου Ἀσφαλίσεως ἐργατῶν δέρματος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συλλαλητηρίου Ἐπαρχίας Μηλοποτάμου, λαὸς Ἀγρινίου κλπ. διὰ τηλεγραφημάτων των αἰτοῦνται τὴν ἀναστολὴν ἐκτελέσεως πάσης φύσεως χρεῶν μέχρι ὁριστικῆς ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ, Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ, Ι. ΜΙΧΑΗΛ, Γ. ΚΑΓΙΑΣ, Χ. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ, Γ. ΒΑΡΒΟΥΤΗΣ, Γ. ΝΟΒΑΣ, Ι. ΚΟΥΤΣΙΝΑΣ, Γ. ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ ὑποβάλλουν σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἀποκαταστάσεως μετατεθέντων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. ΕΜ. ΗΛΙΑΔΗΣ καὶ Δ. ΠΑΝΕΡΗΣ ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 6085 «περὶ ὀργανώσεως τῆς οἰνοπαραγωγῆς Σάμου».

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Γ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ ὑποβάλλει σχέδιον ψηφίσματος «περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδ. Ταμείων καὶ Εἰδ. Ὑπηρεσιῶν διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1936—37».

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ ὑποβάλλει σχέδιον ψηφίσματος «περὶ παρατάσεως τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος ἀναγκαστικῶν νόμων».

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου κ. Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ ὑποβάλλει σχέδιον ψηφίσματος «περὶ διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ ἐκδόσεως Νομοθετικῶν Διαταγμάτων».

Ἐπίσης ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 8 παρ. 4 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς κατηρτίσθη διαρκοῦς ἐπὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν ἡμῶν ἐκ τῶν ἑξῆς κ. κ. Βουλευτῶν : 1) Φ. Ζαΐμη, 2) Β. Κυρέλλου, 3) Θ. Τσάτσου, 4) Ἰωσ. Κουνδούρου, 5) Π. Γαρουφαλιᾶ, 6) Κ. Κορόζου καὶ 7) Σπ. Θεοτόκη.

Εἰς τὴν ὡς ἀνωτέρω Ἐπιτροπὴν ἀνεθέσαμεν καὶ τὰς ἁρμοδιότητας τῆς ἐπὶ τοῦ Λογιστικοῦ τῆς Βουλῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπίσης ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 παρ. 4 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς κατηρτίσαμεν τὴν Ἐφορευτικὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Βιβλιοθηκῶν τῆς Βουλῆς ἐκ τῶν κ. κ. 1) Ἀλεξ. Παχνοῦ, 2) Ν. Μανούση, 3) Λ. Εὐταξία καὶ ἐκ τῶν Κοσμητόρων Βουλευτῶν κ. κ. Κ. Φωτάκη καὶ Ἰπ. Κουτσίνα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Πρὸ τῆς Ἡμερησίας διατάξεως τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Θέος.

Κ. ΘΕΟΣ. Κύριοι βουλευταί, ἔλαβα τὸν λόγον διὰ νὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν Βουλὴν τὰ αἱματηρὰ γεγονότα ποὺ συνέβησαν εἰς τὸ ἐν Πειραιεῖ ἐργοστάσιον τῆς Ἀμέρικαν Ταμπάκο. Οἱ πληρεξούσιοι τοῦ Ἐργοστασίου Καπνεργατῶν σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον 2261 ἐπῆγαν εἰς τὸ ἄνω ἐργοστάσιον καὶ ἠθέλησαν νὰ εἰσπράξουν τὰς μηνιαίας συνδρομὰς τῶν μελῶν. Ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐργοστασίου ὅμως ἐτηλεφώνησεν εἰς τὴν Εἰδικὴν Ἀσφάλειαν τὰ ὄργανα τῆς ὁποίας εἰσήλασαν εἰς τὸ Ἐργοστάσιον καὶ εἰς τὰς δικαίας διαμαρτυρίας τῶν ἐργατῶν ἐξήγαγον τὰ περίστροφά των καὶ ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν τοῦ ἐργοστασίου ἐπυροβόλησαν ἐναντίον τοῦ σωροῦ τῶν ἐργατῶν. Ἐκ τῶν πυροβολισμῶν ὑπάρχουν τραυματίαι καὶ ἐργάται καὶ ἐργάτριαι. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ νὰ καταγγείλω τὸ γεγονὸς

διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὸ σῶμα τὴν βδελυγμίαν του διὰ τοὺς βανδαλισμοὺς αὐτούς.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα.

Βουλευτοί τινες τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος διακόπτουν τὸν ῥήτορα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παρακαλῶ νὰ μὴ γίνονται διακοπαί. Πρέπει νὰ παύσῃ τὸ ἄτοπον αὐτό.

Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Κύριε Πρόεδρε διαμαρτύρομαι, ζητῶ τὸν λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Καθήσατε κάτω, παρακαλῶ κ. Βουλευτά.

Κ. ΘΕΟΣ. Νομίζω, κ. συνάδελφοι, ὅτι εἰς Κράτος πολιτισμένον δὲν πρέπει νὰ συμβαίνουν τοιαῦται βαρβαρότητες εἰς βάρος τῶν ἐργατῶν, καὶ δι' αὐτὸ παρακαλῶ νὰ διεξαχθοῦν ἀνακρίσεις διὰ νὰ τιμωρηθοῦν οἱ ἀναιτίως τραυματίσαντες τοὺς ἐργάτας. (Χειροκροτήματα ἐκ τῶν θεωρείων).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διὰ τελευταίαν φορὰν κάμνω τὴν σύστασιν πρὸς τὰ θεωρεῖα νὰ ἡσυχάσουν, διότι ἄλλως θὰ διατάξω τὴν ἐκκένωσιν αὐτῶν.

Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ. Θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως νὰ παρακαλέσω τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ πρόνοιαν καὶ διὰ τοὺς δημοδιδασκάλους, οἱ ὁποῖοι ἄνευ τῆς γνωματεύσεως τῶν Ἐποπτικῶν Συμβουλίων ἐξετοπίσθησαν εἰς τὰ πέρατα τοῦ Κράτους. Ὅπως ἡ Κυβέρνησις δεμερτζῆ ἀπεκατέστησε τὸ πλεῖστον τῶν ἀδίκως ἀπολυθέντων κατόπιν τοῦ κινήματος τῆς 1ης Μαρτίου, οὕτω καὶ ἡ παροῦσα Κυβέρνησις νὰ μεριμνήσῃ πρὸς ἀποκατάστασιν καὶ τῶν δημοδιδασκάλων αὐτῶν καὶ διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ νὰ καταθέσω πρότασιν ψηφίσματος ἀφορῶσαν τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἄνω δημοδιδασκάλων.

Σ. ΠΙΣΤΟΛΑΚΗΣ. Παρακαλῶ νὰ προστεθῇ διάταξις καὶ διὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθ.) Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ νὰ εἴπω εἰς ὅσα μᾶς ἐξέθηκεν ὁ βουλευτὴς κ. Θέος ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἔχει γνῶσιν τῶν γεγονότων τοῦ Πειραιῶς. Θὰ παρακαλέσω ὅμως ὅπως τοιαῦτα θέματα εἰσάγονται ὑπὸ τύπον ἐπερωτήσεως, ἵνα ἡ Κυβέρνησις διὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ δίδει τὰς δεούσας ἐξηγήσεις.

Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ. Ἡ τοιαύτη ἀξίωσις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ δεκτή.

Ν. ΑΒΡΑΑΜ. Καὶ ἐγὼ ὡς βουλευτὴς Πειραιῶς ἔλαβα γνῶσιν τῶν ὅσων ἐξέθηκεν ὁ κύριος συνάδελφος. Τὰ γεγονότα αὐτὰ ἔχουν ἐγκληματικὸν χαρακτῆρα καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐπελήφθησαν ὡς πληροφοροῦμαι αἱ δικαστικαὶ ἀρχαί. Θὰ παρακαλέσω μόνον τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς Ἐσωτερικῶν καὶ Δικαιοσύνης ὅπως συστήσουν τὴν ταχεῖαν ἐνέργειαν τῶν ἀνακρίσεων.

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Τὸν λόγον, κ. Πρόεδρε, ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Σαγιᾶς.

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν μετὰ τὴν ἀναγραφὴν τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως, ἀναγράφονται δύο σχέδια ψηφισμάτων ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἕνα ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς ἐκδόσεως καὶ δημοσιεύσεως ψηφισμάτων καὶ τὸ δεύτερον τὴν καθιέρωσιν ἐκλογικοῦ συστήματος. Ἐπειδή, λέγει, ἀπαραίτητος προϋπόθεσις τοῦ καταρτισμοῦ τῶν θεμάτων τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι ἡ συνεργασία τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, γεννᾶται ἡ ἀπορία, ἐφόσον πρόκειται περὶ ψηφισμάτων ὑψίστης σημασίας, ἐὰν ἡ παροῦσα Ἡμ. Διάταξις συνετάχθη κατόπιν συνεννοήσεων τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἢ μόνον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς. Δι' ἡμᾶς τὸ πρᾶγμα ἔχει σημασίαν, διότι ἐὰν συνετάχθη μόνον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς σημαίνει ὅτι μετετέθη ὁλόκληρον τὸ βάρος τῆς Διευθύνσεως τῆς Νομοθετικῆς ἐργασίας εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς. Ἐὰν ὅμως συνετάχθη κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, τότε σημαίνει ὅτι τὰ ἀναγραφόμενα νομοσχέδια υἱοθετοῦνται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἐὰν πρόκειται νὰ ἀπαντήσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω δύο λόγια. Αἱ παρατηρήσεις τοῦ κ. Σαγιᾶ νομίζω ὅτι εἶναι πρόωροι, διότι κατὰ τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν πρῶτον θέμα εἶναι ἡ ἀνακοίνωσις τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ κατόπιν τὰ ἄλλα θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως, περὶ τῶν ὁποίων ὡμίλησε, καὶ συνεπῶς θὰ ὑπάρξῃ χρόνος, ὅταν ἔλθουν πρὸς συζήτησιν τὰ θέματα, νὰ λυθῇ καὶ ἡ ἀπορία τοῦ ἀξιοτίμου συναδέλφου. Ἀλλ' ἀφοῦ ἔλαβε τὸν λόγον εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ εἴπω, ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς, οὐδεμία συγκατάθεσις τῆς Κυβερνήσεως ἀπαιτεῖται πρὸς ἐγγραφὴν θεμάτων εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Κατὰ τὸν κανονισμὸν εἰς τὸ τέλος ἑκάστης συνεδριάσεως ὁρίζεται ἡ Ἡμερησία Διάταξις τῆς ἑπομένης. Δυστυχῶς δὲν τηρεῖται αὐτό, διότι τὰ μέλη τοῦ σώματος δὲν ἔχουν τὴν ὑπομονὴν νὰ παραμείνουν ἐπ' ὀλίγον ὅπως δι' ἀποφάσεώς των κανονισθῇ ἡ Ἡμερησία Διάταξις καὶ διότι συνήθως ἡ Κυβέρνησις, ἡγουμένη τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς, θὰ ἐκπροσωπῇ τὴν πλειοψηφίαν τῆς Βουλῆς ὁπότε, συνεννοουμένη μετὰ τοῦ Προέδρου, καθορίζει ἀπὸ κοινοῦ τὰ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Δὲν ἔπεται ὅμως ἐκ τούτου ὅτι ὑπάρχει κανὲν δικαίωμα τῆς Κυβερνήσεως νὰ ὁρίζῃ αὐτὴ τὰ θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἦτο ἀδύνατον εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐμποδίζῃ τὴν ἀναγραφὴν τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἔθεσεν ὁ κ. συνάδελφος. Γνωρίζω δὲ ὅτι κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς ὑπάρχει Ἡμερησία Διάταξις Νομοσχεδίων, ὡς καὶ Ἡμερησία Διάταξις προτάσεων Νόμου. Ὅσον ἀφορᾷ λοιπὸν τὰς προτάσεις νόμου εἶναι πλέον ἢ βέβαιον ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀναλαμβάνει οὐδέποτε καμμίαν εὐθύνην διὰ τὴν ἐγγραφὴν εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῶν προτάσεων νόμων.

Προκειμένου περὶ τῶν Νομοσχεδίων, φυσικά, ἐφ' ὅσον ταῦτα προέρχονται ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν, εἶναι προτάσεις τῆς Κυβερνήσεως. Ἐκ τῶν θεμάτων ποὺ ἀνέγνωσεν ὁ κ. συνάδελφος τὸ πρῶτον προέρχεται ἐκ τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ἄλλο ἀπὸ τὴν Βουλήν. Θὰ ἦτο δὲ ἄνευ σοβαρότητος νὰ κάμωμεν σήμερον δύο Ἡμερησίας Διατάξεις, μίαν τῶν προτάσεων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἑτέραν προερχομένην ἀπὸ τὴν Βουλήν.

Καὶ ἐκ τοῦ Συντάγματος καὶ ἐκ τοῦ Κανονισμοῦ ἔχουν δικαίωμα τὰ μέλη τοῦ σώματος νὰ προτείνουν μέτρα νομοθετικὰ καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ὑποχρεοῦται νὰ τὰ ἀναγράψῃ εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Ἑπομένως καὶ κατὰ βάσιν αἱ ἀπορίαι τοῦ κ. βουλευτοῦ δὲν εἶναι δικαιολογημέναι, ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, ἐὰν ὑπάρξῃ ἀνάγκη διευκρινίσεων, ἔχομεν χρόνον πρὸς τοῦτο ὅταν συζητηθοῦν τὰ θέματα αὐτά.

Σήμερον θὰ ἀκούσωμεν τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὴν Δευτέραν θὰ συζητήσωμεν ἐπ' αὐτῶν. ὁπότε θὰ φανῇ ποῖα εἶναι τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα εἰσηγεῖται ἡ Κυβέρνησις.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Χωρὶς νὰ διανευηθοῦν τὰ σχέδια ψηφισμάτων πῶς ἀναγράφονται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Διενεμήθησαν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὀφείλω νὰ παράσχω μίαν ἐξήγησιν. Πράγματι εἴθισται νὰ καταρτίζεται ἡ Ἡμερησία Διάταξις ἐν συνεννοήσει τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Διότι τοῦτο ἀποτελεῖ ἔθιμον. Ἐν προκειμένῳ ἡ Κυβέρνησις, μὴ τυχοῦσα τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ σώματος, δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προέλθῃ εἰς συνεννόησιν μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, περὶ τοῦ τρόπου

τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Ημ. Διατάξεως. Εἶδον ὅμως κατόπιν τὸν κ. Πρόεδρον ἐνταῦθα καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι ἡ ἀναγραφὴ τῶν ψηφισμάτων ἦτο ἁπλῶς τυπικὴ καὶ ὅτι δὲν πρόκειται νὰ συζητηθοῦν ἀπόψε. Ἐπομένως ἅμα ἡ Βουλὴ ἐγκρίνῃ τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις καὶ κρίνῃ συγχρόνως καὶ τὴν τύχην τῆς Κυβερνήσεως, τότε πλέον αἱ Ἡμερήσιαι Διατάξεις θὰ γίνωνται ὅπως πάντοτε ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς. Ὥστε δὲν γεννᾶται ζήτημα.

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Κατόπιν τῶν δηλώσεων αὐτῶν ἀποδεικνύεται ὅτι ὅσα εἶπον εἶναι ὀρθὰ καὶ δὲν ὑφίσταται ζήτημα.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἐκ τῆς συζητήσεως δὲν θέλω νὰ ἐξαχθῇ τὸ συμπέρασμα ὅτι διὰ νὰ γραφῇ ἕνα θέμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ἀπαιτεῖται συγκατάθεσις τῆς Κυβερνήσεως. Πολλάκις ἀναγράφονται θέματα παρὰ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἡ Κυβέρνησις πρέπει κανονικῶς νὰ ἡγῆται τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς καὶ συνεπῶς αὐτὴ καταρτίζει τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Δικαίωμα καταρτισιοῦ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ἔχει μόνον ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Ἡ Κυβέρνησις οὐδὲν ἐπίσημον δικαίωμα ἔχει. Ἡ ἀνάγκη ὅμως τῆς συνεργασίας τῆς Κυβερνήσεως μετὰ τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς ἐπιβάλλει τὸν ἐν συνεννοήσει καταρτισμὸν τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Τὸ ζήτημα λύεται διὰ τοῦ Κανονισμοῦ ὅστις λέγει εἰς τὸ ἄρθρον 15 (ἀναγινώσκει). Ἑπομένως ἡ Ἡμερησία Διάταξις τῆς ἑπομένης καταρτίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῇ ἐπινεύσει τοῦ Σώματος. Ὅλαι αὐταὶ αἱ διατάξεις καὶ τὰ ἔθιμα στηρίζονται ἐπὶ μιᾶς ἀρχῆς, ὅτι αἱ Κυβερνήσεις στηρίζονται ἐπὶ τῆς πλειοψηφίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

ΗΜΕΡΗΣΙΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ

Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἡ Κυβέρνησις, στηριζομένη τὴν ἐργασίαν τῆς ἀνασυντάξεως ὅλης τῆς δικαστικῆς νομοθεσίας. Ἡ περαίωσις ὅμως τῆς ἐργασίας ταύτης, παρὰ πᾶσαν ἐπίσπευσιν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐν τῷ ἀμέσως προσεχεῖ μέλλοντι. Διὰ τοῦτο θὰ θεωρήσῃ ὡς ἐπιγούσης ἀνάγκης τὴν εἰσαγωγὴν εἰδικῶν νομοθετημάτων, δι' ὧν θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ὀργάνωσις τῆς πολιτικῆς δίκης κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν πληρεστέραν ἐξέτασιν καὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῶν ὑποθέσεων, ὡς καὶ ἡ κατὰ τρόπον ἀπολύτως ἱκανοποιητικὸν λειτουργία καὶ ἀπονομὴ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης.

Ἡ κατάστασις τῶν φυλακῶν, παρὰ τὰς ἐπιτευχθείσας ἐλαχίστας προόδους, ἐμπνέει πάντοτε τὰς σοβαρωτέρας τῶν ἀνησυχιῶν, πλὴν πᾶσα θὰ καταβληθῇ προσπάθεια ὅπως ἡ κατάστασις αὕτη βελτιωθῇ τόσον ἀπὸ ἀπόψεως διοικήσεως ὅσον καὶ κτιρίων.

I

Εἶμαι ἰδιαιτέρως εὐτυχὴς, διότι δύναμαι νὰ ἀναγγείλω εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ἡ ἀκολουθουμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξωτερικὴ πολιτικὴ ἔτυχεν ἤδη τῆς ὁμοθύμου ἐπιδοκιμασίας τῶν κ. κ. Πολιτικῶν Ἀρχηγῶν, μεθ' ὧν συνεζητήθη αὕτη εἰς μακρὰς συσκέψεις. Προσηλωμένη εἰς τὴν ἰδέαν τῆς εἰρήνης ἡ Ἑλλὰς, ἀποβλέπει εἰς τὴν διατήρησιν φιλικωτάτων σχέσεων μεθ' ὅλων τῶν ξένων Κρατῶν καὶ εἰς τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν Συμφώνων, ἅτινα συνδέουσιν αὐτὴν πρὸς τὰς φιλίας Ἐπικρατείας.

Μετὰ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν μᾶς συνδέει στενώτατα τὸ Βαλκανικὸν Σύμφωνον, ἀποτελοῦν ἀρίστην ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐγγύησιν.

II

Ἡ Κυβέρνησις ἐλπίζει, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία θὰ θεωρήσῃ ὡς κύριον καὶ πρώτιστον αὐτῆς μέλημα τὴν ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος καὶ ὅτι θὰ ἀναθέσῃ εἰς Ἐπιτροπὴν, συγκροτουμένην ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, τὴν σχετικὴν προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν.

III.

Ἡ Κυβέρνησις εὗρεν, ἐν πολλοῖς, ἀρκούντως προκεχωρημένην τὴν ἐργασίαν τῆς ἀνασυντάξεως ὅλης τῆς δικαστικῆς νομοθεσίας. Ἡ περαίωσις ὅμως τῆς ἐργασίας ταύτης, παρὰ πᾶσαν ἐπίσπευσιν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐν τῷ ἀμέσως προσεχεῖ μέλλοντι. Διὰ τοῦτο θὰ θεωρήσῃ ὡς ἐπιγούσης ἀνάγκης τὴν εἰσαγωγὴν εἰδικῶν νομοθετημάτων, δι' ὧν θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ὀργάνωσις τῆς πολιτικῆς δίκης κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν πληρεστέραν ἐξέτασιν καὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῶν ὑποθέσεων, ὡς καὶ ἡ κατὰ τρόπον ἀπολύτως ἱκανοποιητικὸν λειτουργία καὶ ἀπονομὴ τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης.

Ἡ κατάστασις τῶν φυλακῶν, παρὰ τὰς ἐπιτευχθείσας ἐλαχίστας προόδους, ἐμπνέει πάντοτε τὰς σοβαρωτέρας τῶν ἀνησυχιῶν, πλὴν πᾶσα θὰ καταβληθῇ προσπάθεια ὅπως ἡ κατάστασις αὕτη βελτιωθῇ τόσον ἀπὸ ἀπόψεως διοικήσεως ὅσον καὶ κτιρίων.

IV

Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιδιώξῃ πάσῃ δυνάμει νὰ ἐξασφαλίσῃ χρηστὴν, δικαίαν καὶ ἀμερόληπτον Διοίκησιν, διὰ τῆς αὐστηρᾶς καὶ ἴσης ἐφαρμογῆς τῶν Νόμων καὶ τῆς μετὰ ταχύτητος καὶ εὐμενείας κρίσεως τῶν δικαίων αἰτημάτων τῶν πολιτῶν, καὶ νὰ παγιώσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ἀσφάλειαν, κατὰ τρόπον ἀποκλείοντα πᾶσαν διατάραξιν αὐτῆς, οὕτως ὥστε ἡ Ἑλλὰς νὰ ἀποβῇ πράγματι Κράτος Δικαίου. Ἡ θέλησις ὅπως παγιωθῇ τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας ἐν τῇ Χώρᾳ, θὰ ὁδηγήσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν τυχὸν λαβουσῶν χώραν ἀδικιῶν ἐν τῇ κρίσει τῶν ὀργάνων τῆς ἀσφαλείας.

Σπουδαίαν σημασίαν ἀποδίδομεν εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς θέσεως τῶν ἀπομακρυνθέντων αἱρετῶν ἀρχόντων καὶ ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Θέλομεν δὲ λάβῃ συντόμως ἀποφάσεις δι' αὐτούς.

V.

Ἡ Κυβέρνησις θεωροῦσα ὡς μίαν τῶν ὑψίστων ἀναγκῶν τῆς Χώρας τὴν ὁμοιωτικὴν αὐτῆς πολεμικὴν παρασκευὴν, ἤρξατο ἐντατικῶς ἐργαζομένη πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἀνάγκης ταύτης, ἐλαπτοῦσα ὅτι ἐν τούτῳ θὰ τύχῃ τῆς ἀμερίστου ὑποστηρίξεως ὅλων τῶν Κοινοβουλευτικῶν πολιτικῶν μερίδων. Ἤδη ἐπληρώθη συντόνου ἐκτελέσεως πλήρους προγράμματος διὰ τὸν πολεμικὸν ἀνεφοδιασμὸν τῆς Χώρας, καταρτισθέντος συμφώνως πρὸς τὴν οἰκονομικὴν αὐτῆς ἀντοχὴν καὶ ἄνευ ἐπιπροσθέτων φορολογικῶν ἐπιβαρύνσεων, ἱκανοποιοῦντος δὲ ἐπαρκέστατα τὰς ἀμέσους ἀνάγκας τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης.

Ἡ Κυβέρνησις μετὰ ἱκανοποιήσεως διαπιστώνει ὅτι αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις τῆς χώρας προθύμως περιωρίσθησαν εἰς τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἔργα των, πειθαρχοῦσαι ἀπολύτως εἰς τὰς νομίμους ἐξουσίας τοῦ Κράτους καὶ μὴ ὑπερχείμεναι πλέον, ὡς ἀπαλλαγεῖσαι ὁριστικῶς, εἰς οἱανδήποτε ξένην πρὸς τὸν προορισμόν των ἐπιρροήν.

VI.

Ἐκ τῶν πρώτων μελημάτων αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις τάσσει τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πίστεως τοῦ Κράτους, πιστεύουσα ὅτι ἡ ἀποκατάστασις αὕτη ἀποτελεῖ τὸν κυριώτερον παράγοντα τῆς εὐημερίας τῆς Χώρας, ὄχι μόνον διὰ λόγους ἠθικῆς τάξεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἄμεσον ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγικῶν αὐτῆς πόρων τῇ συνεργασίᾳ νέων κεφαλαίων. Ἐννοεῖται ὅτι θὰ καταβληθῇ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἡ ἀποκατάστασις αὕτη πλαισιωθῇ ἀπολύτως ἐντὸς τῶν οἰκονομικῶν καὶ δημοσιονομικῶν δυνατοτήτων τῆς Χώρας.

Ἡ ἀνάγκη ἀποκαταστάσεως φορολογικῆς δικαιοσύνης, ἐπιβάλλει ἀφ' ἑνὸς μὲν ὡρισμένας φορολογικὰς μεταρρυθμίσεις τῆς κειμένης φορολογίας καὶ ἀφ' ἑτέρου βελτίωσιν καὶ ἁπλούστευσιν τῆς ἰσχυούσης φορολογικῆς διοικονομίας.

VII

Ἡ παγκόσμιος οἰκονομικὴ κρίσις προεκάλεσε τὴν λῆψιν

μέτρων ἀφορώντων τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν, κατὰ παρέκκλισιν ἀπὸ τὰς ὀρθὰς οἰκονομικὰς ἀρχάς, αἵτινες εἰς ὁμαλὰς συνθήκας δέον νὰ διέπουν τὴν οἰκονομικὴν ζωήν. Ἐφ' ὅσον ἐξακολουθοῦν ὑφιστάμεναι ἐν τῇ Διεθνεῖ Οἰκονομίᾳ αἱ δυσχερεῖς συνθῆκαι του παρόντος, τὰ μέτρα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ νὰ συνεχισθοῦν, θ' ἀποβλέψωμεν ὅμως εἰς τὴν ἄρσιν τῶν μὴ ἀπαραιτήτως ἀναγκαίων ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς τὴν συστηματοποίησιν καὶ διαρρύθμισιν τῶν λοιπῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πραγματικῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν, ἵνα τὸ ἐμπόριον ἀποκτήσῃ ἐκ νέου τὸν γοργὸν ρυθμὸν τῆς κινήσεως καὶ ἡ βιομηχανία προαχθῇ ὑγιῶς κατευθυνομένη. Κατὰ τὴν ἄσκησιν τῆς πολιτικῆς ταύτης θέλει ἐκ παραλλήλου ἐπιδιωχθῇ ἡ κατὰ πάντα δυνατὸν τρόπον ἀνάπτυξις καὶ ἐνίσχυσις τῶν πλουτοπαραγωγικῶν δυνάμεων τῆς Χώρας. Οὕτω, ἵνα προαχθῇ ἡ Γεωργία, θὰ ἐπιταχυνθῶσιν αἱ διανομαὶ πρὸς τερματισμὸν τῆς ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀγροτικοῦ Νόμου κρατούσης ἀκαταστασίας. Θὰ ὀργανωθῇ ἡ διάθεσις, ἡ ἐκμετάλλευσις καὶ ἡ συντήρησις τῶν ἐκ τῶν ἀποστραγγιστικῶν ἔργων ἀποκαλυφθεισῶν γαιῶν καὶ θὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ ἀποστράγγισις νέων τοιούτων καὶ θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς κτηνοτροφίας καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ βασικοῦ πλούτου τῆς χώρας, μετὰ συγχρόνου ἐνισχύσεως τῶν δασικῶν ὑπηρεσιῶν πρὸς μελέτην καὶ ἐκτέλεσιν ἔργων ἀναδασώσεως καὶ διευθετήσεως χειμάρρων.

Τὰ μεταλλεῖα, ἡ ἁλιεία, αἱ ἁλυκαί, ἰδίᾳ δὲ ὁ τουρισμός, θέλουν τύχει ἰδιαιτέρας μερίμνης ἵνα ἀποβῶσιν παραγωγικώτερα ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ἰδιαιτέρως θὰ προσπαθήσῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξεύρῃ ἀσφαλεῖς τρόπους αὐξήσεως τῆς ἐξαγωγῆς τῶν Ἑλληνικῶν προϊόντων, νὰ λύσῃ ταχέως καὶ εἰ δυνατὸν ὁριστικῶς τὸ σταφιδικὸν ζήτημα, νὰ ἐνισχύσῃ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, νὰ παρακολουθῇ μετὰ προσοχῆς τὰς ἐκ τῶν CLEARINGS προερχομένας δυσχερείας, δίδουσα τὰς ἁρμοζούσας λύσεις, καὶ νὰ προστατεύσῃ τὴν ἐγχώριον παραγωγὴν καὶ περιφρουρήσῃ τὸ ἐθνικὸν νόμισμα.

Μετὰ μεγάλης συμπαθείας παρακολουθεῖ ἡ Κυβέρνησις τὰ ἐκκρεμῆ ζητήματα τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου καὶ μετὰ σταθερότητος θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐπίλυσιν τῶν δικαίων αἰτημάτων αὐτοῦ, ἐξασφαλίζουσα παγιωτέρους κατὰ τὸ δυνατὸν ὅρους συνεργασίας μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας.

Ἓν τῶν κυριωτέρων μέσων πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου θεωρεῖ τὴν εὐρεῖαν ἐφαρμογὴν τῶν συλλογικῶν συμβάσεων ἐργασίας ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὀργανικωτέραν ρύθμισιν τῶν ἐκ τῶν συλλογικῶν συγκρούσεων ἐργασίας προκυπτόντων ζητημάτων. Ἀποβλέπουσα εἰσέτι μετ' εὐμενείας εἰς πᾶν μέτρον ἐξασφαλιστικὸν τῶν ἐργαζομένων, θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ θέσῃ εἰς ὑαθμιαίαν καὶ τμηματικὴν ἐφαρμογὴν τὸν θεσμὸν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, λαμβάνουσα παραλλήλως τὰ προσήκοντα μέτρα διὰ τὴν συνθετικὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς σχετικῆς νομοθεσίας.

Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς εὐθηνίας καὶ τῆς καλῆς ποιότητος τῶν εἰδῶν τοῦ καθ' ἡμέραν βίου καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ κόστους τῆς ζωῆς εἰς ὅσον τὸ δυνατὸν χαμηλὸν ἐπίπεδον, θὰ ἀναδιοργανώσῃ ἡ Κυβέρνησις μετὰ πάσης ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς τὰς ἀγορανομικὰς Ὑπηρεσίας ἀναμορφώνουσα καὶ τὴν σχετικὴν νομοθεσίαν.

VIII.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν, ἡ Κυβέρνησις θὰ προσθῇ εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα δύνανται, κατὰ τὴν γνώμην της, νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, τὴν ὕψωσιν τοῦ ἐπιπέδου τοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ τὴν εὕρυνσιν τῶν βάσεων τῆς ἀνθρωπιστικῆς μορφώσεως.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θὰ ἐπιδιώξῃ νὰ βελτιώσῃ, ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν Πανεπιστημιακῶν Ἀρχῶν, τὰς συνθήκας τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ τῆς ἀρτιωτέρας καὶ πολυμερεστέρας διδασκαλίας ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις, θέτουσα τὰς βάσεις ὥστε καταστῶν καὶ πάλιν ταῦτα πραγματικαὶ ἑστίαι τοῦ πνευματικοῦ βίου τοῦ Ἔθνους.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐλπίζει, ὅτι θὰ ἐπέλθῃ αὐτομάτως ἡ ἐαθμιαία βελτίωσις τῆς Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, σπουδαιότατος παράγων τῆς ὁποίας εἶναι, ὡς γνωστόν, τὸ ἐμψυχον ὑλικόν. Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐνεργειαν ταύτην θὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν καὶ εἰς τὴν τόνωσιν τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, πρὸ πάντων εἰς τὰς νέας χώρας διὰ τῆς πληρώσεως τῶν ὑπαρχόντων κενῶν. Ὁ ψυχικὸς ὁπλισμὸς τῶν νέων, ἡ σωματικὴ ἀγωγὴ τῶν μαθητῶν καὶ ἡ ὑγιεινὴ αὐτῶν θ' ἀπασχολήσῃ ἐξαιρετικῶς τὴν Κυβέρνησιν. Ἰδιαιτέρως θὰ ἐπενδύσῃ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν τῆς πειθαρχίας καὶ τὴν πληρεστέραν ἐποπτείαν τῆς ἐκπαιδεύσεως.

Τέλος θὰ προσπαθήσῃ νὰ λύσῃ κατ' ἀρχὴν τοὐλάχιστον, τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας καὶ τῆς μετ' αὐτῆς στενῶς συνδεδεμένης μορφώσεως τοῦ κλήρου καὶ θὰ καταβάλῃ πᾶσαν φροντίδα, ὅπως καθορισθοῦν σαφῶς καὶ ἀσφαλῶς αἱ μεταξὺ Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας σχέσεις.

IX

Ἡ Κυβέρνησις, εὑρισκομένη πρὸ ἀνειλημμένων ὑποχρεώσεων, αἵτινες ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἔσεμνύνθησαν οὐ μόνον τὰς τακτικὰς πιστώσεις ἀλλὰ καὶ τὴν ἔκτακτον χορηγίαν τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Ταμεῖον Ἐθνικῆς Ὁδοποιΐας, θὰ καταβάλῃ πᾶσαν μέριμναν, ἐντὸς πάντοτε τῆς οἰκονομικῆς δυναμικότητος τοῦ Κράτους, ὅπως ἐπεκτείνῃ τὰ ἀγαθὰ τῆς συγκοινωνίας εἰς περιφερείας, δι' ἃς δὲν ἐλήφθη πρόνοια μέχρι τοῦδε εἰς τὰ προγράμματα ὁδοποιΐας καὶ ὅπως διευκολύνῃ τοὺς στερουμένους ἀμαξιτῆς συγκοινωνίας πληθυσμούς, διὰ τῆς κατασκευῆς μικρῶν τεχνικῶν ἔργων, ἰδίᾳ δὲ γεφυρῶν. Ἡ προσπάθεια τῆς Κυβερνήσεως θὰ στραφῇ ἐπίσης πρὸς τὴν ἐξεύρεσιν τρόπου ἐνισχύσεως τῶν Ταμείων Ἐπαρχιακῆς Ὁδοποιΐας.

Ἡ Κυβέρνησις ἀφ' ἑτέρου θὰ ἐπιδιώξῃ ὅπως, σὺν τῇ κατασκευῇ τῶν νῦν ὑπὸ ἐκτέλεσιν ὑδραυλικῶν ἔργων, ἄρξηται καὶ ἡ ἐκτέλεσις μέρους τῶν ἐν Ἠπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ Ὑδραυλικῶν Ἔργων, ἤδη δὲ διετάχθη ἡ ἐκπόνησις ὁριστικῶν μελετῶν δι' ὑδραυλικὰ ἔργα τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας. Θὰ ἐπιδιώξῃ ἐπίσης τὴν ρύθμισιν τῶν σχέσεων τοῦ Κράτους μετὰ τῶν διαφόρων Ἑταιρειῶν, αἵτινες ἔχουν ἀναλάβει ἔργα δημοσίου συμφέροντος καὶ κοινῆς ὠφελείας, κατὰ τρόπον ἀμφοτεροβύρῃ καὶ ἀμοτερωφελῆ.

Διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ΤΤΤ., ἡ Κυβέρνησις θὰ μεριμνήσῃ ὅπως ἀνταποκρίνηται αὕτη κατὰ τὸ τελειότερον τρόπον ἐν τῇ ἐξυπηρετήσει τοῦ Κοινοῦ καὶ τῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους.

Ἰδίως θὰ συγχρονίσῃ τὸν μηχανισμὸν τῆς λειτουργίας τῆς Διοικήσεως, θὰ συμπληρώσῃ τὴν περὶ ταχυδρομικῆς ἀνταποκρίσεως νομοθεσίαν, θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν συντήρησιν καὶ ἐπέκτασιν τῶν καλωδιακῶν καὶ λοιπῶν τηλεγραφικῶν συγκοινωνιῶν, τὴν αὐτὴν δὲ μέριμναν θὰ λάβῃ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὑπεραστικῶν καὶ διεθνῶν τηλεφωνικῶν γραμμῶν. Προσέτι θὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ὁριστικῆς ὀργανώσεως τῆς ραδιοφωνίας καὶ θὰ προσπαθήσῃ, συμπληροῦσα τὰς ἐνεργείας της, νὰ ἀποκαταστήσῃ ἀτμοπλοϊκὴν συγκοινωνίαν καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν νήσων τῆς Α. Μεσογείου ὡς καὶ μετὰ τῆς Β. Ἀμερικῆς.

X

Ἡ Ἐμπορικὴ Ναυτιλία ἀπετέλεσε καὶ θ' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας μερίμνης τῆς Κυβερνήσεως, τόσον διότι εἶναι σπουδαιότατος πλουτοπαραγωγικὸς κλάδος τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, ὅσον καὶ διότι ἐνδιαφέρει ἡ εὐημερία αὐτῆς μέγα μέρος τοῦ πληθυσμοῦ. Ἤδη, διὰ τῆς ἱδρύσεως Ὑφυπουργείου εἰδικῶς ἐπιληφθέντος τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας, προβαίνομεν εἰς προσεκτικὴν μελέτην τῶν ὅρων ὑφ' οὓς δρᾷ, προάγεται καὶ κινεῖται αὕτη, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι συντόμως θὰ ἀρχίσῃ ἡ λύσις πλείστων σοβαρῶν ναυτιλιακῶν ζητημάτων, ἡ ἐκκρεμότης τῶν

ὁποίων πλείστας ζημίας προκαλεῖ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν τοῦ τόπου.

XI

Ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ὀργάνωσιν τῆς κοινωνικῆς προνοίας κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν μεγαλειτέραν ἀπόδοσιν τῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους, τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων καὶ τῶν ὀργανώσεων τῆς ἰδιωτικῆς εὐποιΐας καταβαλλομένων προσπαθειῶν, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀπόρων τάξεων.

Ὅλως ἰδιαιτέρως θὰ στραφῇ ἡ μέριμνα τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὰ ζητήματα τὰ ἐνδιαφέροντα τοὺς πρόσφυγας ἀδελφούς ἡμῶν, τῶν ὁποίων τὴν μεγάλην συμβολὴν εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς, κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ζωῆς οὐδενὸς ὀλιγώτερον ἀναγνωρίζομεν καὶ ἐκτιμῶμεν. Εἰδικώτερον θὰ ἐπιδιώξωμεν ταχεῖαν καὶ ριζικὴν λύσιν εἰς ὅλας τὰς ἐκκρεμούσας ὑποθέσεις, τὰς σχετιζομένας μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν πληθυσμῶν καὶ θὰ καταβάλωμεν προσπάθειαν ἵνα ἐπιταχυνθῇ ὁ ρυθμὸς τῆς στεγάσεως καὶ τῆς ἐν γένει ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων. Προκαλλήλως θὰ ἐπιδιώξῃ ἡ Κυβέρνησις τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἀπὸ ἐτῶν ἐκκρεμοῦντος σοβαρωτάτου ζητήματος τῆς ἀποζημιώσεως τῶν ἰδιοκτησιῶν τῶν ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως προσφύγων ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων.

Ἡ δημοσία ὑγεία θέλει ἐπίσης τύχει σπουδαιοτάτης μερίμνης τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ πρῶτον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς κρατικῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, ἔν τε τῷ κέντρῳ καὶ τῇ περιφερείᾳ, ἔνθα εἰς πλείστα σημεῖα δείκνυται ἐλλιπής. Εἶτα, ἰδίως ὅλως φροντίδος θέλει τύχει ὁ κατὰ τῶν λοιμωδῶν νόσων ἀγών, κυριώτατα δὲ ὁ κατὰ τῆς ἐλονοσίας καὶ τῆς φυματιώσεως.

Κύριοι Βουλευταί,

Ἐξέθεσα ἐν συντομίᾳ τὸ πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον θὰ κατευθύνῃ πᾶσαν Κυβερνητικὴν ἐνέργειαν. Ἡ Κυβέρνησις μὴ διαθέτουσα ἰδίαν Κοινοβουλευτικὴν δύναμιν, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἐγγυηθῇ ὅτι θὰ κατορθώσῃ νὰ φέρῃ εἰς πέρας ὁλόκληρον τὸ πρόγραμμα τοῦτο. Πάντως θὰ ἐκτελέσῃ τὸ μέρος τοῦ προγράμματος τούτου, τὸ ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸν χρόνον καθ' ὃν θὰ τῆς ἐπιτραπῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Ἀρχήν. Ἐπιζητοῦσα ὅπως τιμηθῇ διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης ὑμῶν, μίαν ἔχει φιλοδοξίαν. Ν' ἀνταποκριθῇ πρὸς τὴν τιμὴν ταύτην διὰ τῆς ἐθνωφελοῦς διακυβερνήσεως τῆς χώρας καὶ τῆς παγιώσεως ἐν αὐτῇ τῆς ὁμονοίας καὶ τῆς ἰσότητος, δι' ὧν καὶ μόνον θὰ δυνηθῇ νὰ συνεχίσῃ ἐπιτυχῶς ἡ Ἑλλὰς τὸν ἱστορικὸν αὐτῆς προορισμόν. (Χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Λύεται ἡ συνεδρίασις.

Μεθ' ὃ περὶ ὥραν 7.30 μ. μ. λύεται ἡ συνεδρίασις συναινέσει τῆς Βουλῆς διὰ τὴν πρησεχῆ Δευτέραν καὶ ὥραν 5 μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Ι. Μάλλωσης

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ς'.

Δευτέρας 27 Ἀπριλίου 1936.

Ὥρᾳ 5.30' μ. μ. ὁ Προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος κ. Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Γ. Καφαντάρης, Α. Παπαναστασίου, Α. Θεολογίτης, Σ. Σαββίδης, Π. Λεβαντῆς, Ν. Τερζόγλου, Π. Ντεντιδάκης, Χ. Λαδᾶς, Ι. Κούνδουρος κλπ. ὑποβάλλουσι πρότασιν Ψηφίσματος «περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Νομικῶν προσώπων Δημοσίου Δικαίου εἰς τὰς θέσεις των κλπ.».

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Γ. Καγιᾶς, Α. Λούλης, Θεόδ. Χαβίνης καὶ Α. Δενδρινὸς ὑποβάλλουσι Πρότασιν Ψηφίσματος «περὶ προστασίας Βουλευτικῆς ἀσυλίας».

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Δ. Νικολαΐδης, Κ. Μουρατίδης, Γ. Σγουραμάνης κλπ. ὑποβάλλουσι πρότασιν Ψηφίσματος «περὶ συστάσεως οἰκοδομικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἀνέγερσιν Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Σερρῶν».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Δ. Ρίζος, Δ. Νικολαΐδης, Β. Βερβέρης, Α. Χατζηνώτας, Κ. Μουρατίδης, Ν. Τερζόγλου κλπ. ὑποβάλλουσι πρότασιν Ψηφίσματος «περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 31-10-1935 Διατάγματος περὶ Συντάξεων».

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Δ. Πανέρης καὶ Ἐμ. Ἠλιάδης ὑποβάλλουσι πρότασιν Ψηφίσματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Νόμου 6107 περὶ ἀναγνωρίσεως κοινοτικοῦ φαρμακείου Νέου Καρλοβασίου».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Χ. Λαδᾶς, Π. Ντεντιδάκης κλπ. ὑποβάλλουν πρότασιν Ψηφίσματος «περὶ καταργήσεως τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου τῆς 29)2)36 περὶ καταργήσεως τοῦ Νόμου 483».

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Μ. Μαυρογορδᾶτος, Α. Ζάννας, Π. Λεβαντῆς, Α. Λαμπριανίδης, Λ. Καραμαούνας, Ν. Γεωργιάδης, Γ. Βερβέρης, Ν. Κουπαρούσος, Λ. Ἰασωνίδης, Σ. Νικολαΐδης, Α. Θεοδωρίδης Π. Καλλιγκάτσης, Ε. Σωτηριάδης, Γ. Χαροτιάδης, Γ. Παπάζογλου, ὑποβάλλουσι σχέδιον Ψηφίσματος «περὶ ἀναγραφῆς ἐκτάκτου πιστώσεως εἰς τὸν προϋπολογισμὸν χρήσεως 1936—37 πρὸς ἵδρυσιν καὶ προαγωγὴν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ βάσει τῶν προτάσεων τῶν ἁρμοδίων ἐπιθεωρητῶν καὶ πρὸς ἀνέγερσιν τῶν ἀναγκαίων ἐκπαιδευτηρίων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Α. Καλλαντζᾶκος, Ι. Λουρίδας, Κ. Σκιαδᾶς Δ. Γόντικας, Α. Ταβουλάρης, Ν. Κρητικός, Α. Τσερώνης, Στ Κωστόπουλος, καὶ Κ. Βουδούρης προτείνουν ὅπως κατὰ τὰ ἤδη ἐπανειλημμένως ἐφαρμοσθέντα βάσει τοῦ ἄρθρου 58 τοῦ Συν)τος τοῦ 1911 προέῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὸν καταρτισμὸν ἐξεταστικῆς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν πεπραγμένων τοῦ Α. Σ. Ο. κατὰ τὰ ἔτη 1933 ἕως 1936 μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξετάσῃ πᾶν πρόσωπον ἢ στοιχεῖον ὅπερ ἤθελε κρίνει σκόπιμον καὶ νὰ καταρτίσῃ τὸ ταχύτερον εἰ δυνατὸν ἐντὸς διμήνου τὰ πορίσματα τῶν ἐργασιῶν της.

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ι. Κούνδουρος, Π. Λεβαντῆς, Γ. Βαρδούτης, Θ. Τσάτσος καὶ Ν. Δέας καταθέτουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος «περὶ τῆς διὰ Β. Διατάγματος ἀναστολῆς ἀναγκαστικῶν Νόμων κλπ.».

Ἐπίσης οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Α. Χριστόπουλος, Ι. Κούνδουρος, Π. Πολυχρονίδης, Ε. Γεωργιλαδάκης, Ε. Μουστάκης, Ι. Πασσαδάκης, Π. Ντεντιδάκης καὶ Μ. Ρινόπουλος καταθέτουν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως Νόμου «περὶ μονιμότητος τῶν ἀπολυομένων λόγῳ συμπτύξεως ἢ καταργήσεως θέσεων ὑπαλλήλων τῶν Δοκίμων καὶ τῶν Νομικῶν προσώπων Δημοσίου Δικαίου».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Β. Μεϊμαράκης, Κ. Καλκάνης, Δ.

Μαντούβαλος, Γ. Στράτος κλπ. καταθέτουν σχέδιον Ψηφίσματος «περὶ ἐπαναφορᾶς ὑπαλλήλων ἀπολυθέντων ἢ παραιτηθέντων κατὰ τὰ ἔτη 1916 ἕως 1933».

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Α. Παπαδᾶτος, Ν. Γρηγοριάδης, Θ. Μογγογιάννης κλπ. καταθέτουν σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ προϋπηρεσίας ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Γ. Καγιᾶς καὶ Α. Λούλης ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος «περὶ ἀποκαταστάσεως αἱρετῶν Κοινοτικῶν καὶ Δημοτικῶν Ἀρχόντων».

Οἱ βουλευταὶ κ. κ. Σ. Νικολαΐδης, Α. Παπαδᾶτος, Ἀλ. Μυλωνᾶς κλπ. καταθέτουσι σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ προϋπηρεσίας ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν».

Ἀναγινώσκονται τὰ πρακτικὰ τῆς 24ης Ἀπριλίου, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπιφέρει παρατηρήσεις ὁ κ. Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ καὶ παρακαλεῖ, ὅπως γίνωσιν αἱ δέουσαι διορθώσεις εἰς τὴν ἀγόρευσίν του.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διορθώσατε, κύριε Βουλευτά, σεῖς τὴν ἐσφαλμένην περίοδον τῆς ἀγορεύσεώς σας, ἵνα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἀνατύπωσιν. Τὰ πρακτικὰ τῆς 24ης κυροῦνται ὡς διωρθώθησαν.

Ἀναγινώσκονται ἀκολούθως καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς 25ης Ἀπριλίου.

Ὁ κ. Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ ἀναγινώσκων τηλεγραφήματα ἐκ τῆς περιφερείας Τρικκάλων διὰ τὰς ἐπελθούσας ἐκεῖ καταστροφὰς ἐκ τῶν πλημμυρῶν, παρακαλεῖ τοὺς Ὑπουργοὺς Συγκοινωνίας, Ἐσωτερικῶν καὶ Προνοίας, ὅπως λάβωσι τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν καταστραφέντων γεωργικῶν πληθυσμῶν.

Ὁ κ. ΧΡ. ΑΛΑΜΑΝΗΣ παρακαλεῖ ἐπίσης τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως μεριμνήσῃ διὰ τὴν ταχεῖαν ἐνίσχυσιν τῶν πλημμυροπαθῶν.

ΑΘ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΣ. Κατόπιν τηλεγραφικῶν διαμαρτυριῶν πολλῶν Κοινοτήτων τῆς ἰδιαιτέρας μου ἐπαρχίας Φθιώτιδος περὶ καταστροφῆς τῆς παραγωγῆς εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Φθιώτιδος, λόγῳ τῆς πεσούσης ἐκεῖ κατακλυσμιαίας βροχῆς, παρακαλῶ τοὺς κ. κ. Ὑπουργοὺς Συγκοινωνίας, Γεωργίας καὶ Προνοίας, ὅπως λάβωσι συντόμως τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πλημμυροπαθῶν καὶ τὴν παροχὴν ἀναλόγων βοηθημάτων.

Ἀκολούθως ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς :

Ὁ Βουλευτὴς κ. Σ. Τσακόπουλος καταθέτει ἀναφορὰν κηπουρῶν Λεωνιδίου πληγέντων ἐκ θαλασσοταραχῆς.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γ. Μπάρδας καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Ἰωαννίνων περὶ συστάσεως Ἠπειρωτικοῦ Ἐφετείου ἐν Ἰωαννίναις.

Ἡ Ὁμοσπονδία Ὑπαλλήλων Κουρέων, Κομμωτῶν Ἑλλάδος δι' ὑπομνήματός της αἰτεῖται τὴν ἐπίλυσιν ὡρισμένων αἰτημάτων τοῦ κλάδου της.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γ. Μπάρδας καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος Λεπτοκαρυᾶς διαμαρτυρομένου διὰ τὴν μὴ κατασκευὴν τοῦ καταστρώματος τῆς γεφύρας Λεπτοκαρυᾶς Βροσίνας.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γ. Μπάρδας καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ Δημάρχου Ἰωαννίνων περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου τοῦ ἀπαγορευτικοῦ τῆς ἐλευθέρας κινήσεως αὐτοκινήτων πολυτελείας.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γ. Μπάρδας καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος Παραμυθιᾶς περὶ ἐγκρίσεως συμπληρωματικῆς πιστώσεως διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ σχολείου τῆς Κοινότητός του.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Κ. Μουρατίδης καταθέτει ψήφισμα τῆς Ἐπιτροπῆς συλλαλητηρίου Ἐμπορικῶν Ἐπαγγελματικῶν καὶ βιοτεχνικῶν κλπ. Συνεταιρισμῶν Σερρῶν περὶ ρυθμίσεως τοῦ καπνικοῦ ζητήματος.

Ὁ Βουλευτὴς Ἠλείας κ. Ἠλ. Τσερώνης καταθέτει τηλεγράφημα ἐπιτροπῆς χρεωμένων Ἠλείας ἀξιούντων ἀναστολὴν ἐκτελέσεως καὶ ἄμεσον διακανονισμὸν χρεῶν.

Ὁ Βουλευτὴς Ἠλείας κ. Ἠλ. Τσερώνης καταθέτει τηλεγράφημα κατοίκων κοινότητος Χάβαρι παρακαλούντων ὅπως χορηγηθῇ πενταετὴς παράτασις προθεσμίας διὰ τὰ οἰκόπεδα τοῦ Συνοικισμοῦ των.

Οἱ ἰδιοκτῆται α' ὀρόφου τετρακατοικιῶν Συνοικισμοῦ Καλλιθέας «ἡ Νέα Ζωὴ» ὑποβάλλουσι ψήφισμα περὶ ἀναστολῆς πάσης χορηγήσεως ἀδείας μανδρώσεως ἢ οἰκοδομῆς καὶ ἀνακλήσεως τῶν τυχὸν ἐκδοθεισῶν καὶ μὴ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 141.

Τὸ Ἐργατικὸν Συνδικᾶτον «ἡ Πρόοδος» ὑποβάλλει ψήφισμα περὶ βελτιώσεως τῆς καταστάσεως τῶν τεχνιτῶν καὶ ὑπαλλήλων ἐπισιτισμοῦ Ἀθηνῶν.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Μουρατίδης καταθέτει τηλεγράφημα τῆς Κοινότητος Βαλτερᾶ περὶ ἀνακλήσεως τῆς ἀπαγορεύσεως συγκοινωνίας διὰ λεωφορείων Γεωργίου Μίχου ἐκτελούντων συγκοινωνίαν Ἡρακλείας καὶ περιχώρων Σερρῶν.

Ἡ Ἕνωσις Δημοσίων Ὑπαλλήλων Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, ἡ Ἕνωσις λειτουργῶν Ἐκπαιδεύσεως Ἀττικῆς κλπ δι' ἀναφορῶν των διαμαρτύρονται διὰ μελετωμένην διάλυσιν τῶν Δημοσιοϋπαλληλικῶν Ὀργανώσεων.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Παγκρατίου Ἑνώσεως κτηματιῶν τὸ πρῶτον Πανελλαδικὸν Συνέδριον χρεωμένων κτηματιῶν ἐμπόρων κλπ. δι' ἀναφορῶν των αἰτοῦνται τὴν ψήφισιν τοῦ ὑπὸ τοῦ Βουλευτοῦ κ. Γ. Παπανδρέου κατατεθέντος ψηφίσματος περὶ ρυθμίσεως τῶν χρεῶν.

Τὰ Σωματεῖα Ἀσπρογερακάτων διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν μὴ πρόσληψιν ἐργατῶν τοῦ Σωματείου ἀνέργων ὑπὸ τῶν ἐργολάβων τῆς Ἐθνικῆς ὁδοῦ Ἀσπρογερακάτων Ἐξανθείας.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Κ. Μουρατίδης καταθέτει τηλεγράφημα τῆς ἐπιτροπῆς συλλαλητηρίων τῶν χωρίων Προβατᾶ Καλοκάστρου κλπ. Σερρῶν αἰτουμένης τὴν ἄμεσον ἀποζημίωσιν τῶν παθόντων κατὰ τὸ κίνημα τῆς 1ης Μαρτίου.

Ἡ Κοινότης Κλειουῦς, ὁ Ἐλαιουργικὸς Συνεταιρισμὸς Μυτιλήνης κλπ. διὰ τηλεγραφήματός των αἰτοῦνται τὴν μὴ κατάργησιν τοῦ Προσφυγικοῦ Νοσοκομείου Μυτιλήνης.

Ὁ Πολυχρόνης Πουλῆς, τέως νοσοκόμος τοῦ Ψυχιατρείου Κερκύρας ἀπολυθεὶς κατὰ τὸ κίνημα τῆς 1ης Μαρτίου δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται τὴν ἐπαναφοράν του.

Ὁ Δικηγορικὸς Σύλλογος Πρεβέζης διὰ τηλεγραφήματός του παρακαλεῖ ὅπως τὰ Νομοσχέδια τὰ ἀφορῶντα τὸ Ταμεῖον συντάξεων Νομικῶν καὶ τὸν κώδικα περὶ δικηγόρων περιληφθοῦν εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν.

Ὁ Εὐστάθιος Δεληβασίλης κάτοικος Μυτιλήνης ἐνοικιαστὴς φόρου κλπ. δι' αἰτήσεώς του παρακαλεῖ ὅπως ἰσχύσῃ καὶ διὰ τὴν χρῆσιν 1935—36 ὁ νόμος 5495 τοῦ 1932.

Οἱ Γεωπόνοι Θεσσαλίας διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας περὶ ἀλλαγῆς ἐπαγγέλματος ὑπὸ τῶν Γεωπόνων.

Οἱ Πρόσφυγες κάτοικοι Γυμνοῦ (Γκόλο-Σέλο) περιφερείας Γιαννιτσῶν δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦνται ὅπως διατεθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ ἀπαλλοτριωθεῖσα ἐκ 4.200 στρεμμάτων ἔκτασις τοῦ ἀγροκτήματος Γυμνοῦ πρὸς ἀποκατάστασίν των.

Ἡ Ἕνωσις ἀναπήρων πολέμου ὁλικῆς ἀνικανότητος δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται ὅπως αὐξηθῇ ἡ θεσπισθεῖσα σύνταξις εἰς μὲν τοὺς δεκανεῖς ἀπὸ 30 δραχ. εἰς δὲ τοὺς λοχίας κατὰ 60 δραχ.

Οἱ Πρόεδροι τῶν Ἑνώσεων καπνοπαραγωγῶν Κωνσταντίνου κλπ. διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὰ τρομοκρατικὰ μέτρα τῶν ἀντιβενιζελικῶν Βουλευτῶν κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς κατὰ τῆς ὁμάδος τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου.

Αἱ συνεργαζόμεναι Ὀργανώσεις νέων διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν ἀπαγόρευσιν διαλέξεων περὶ εἰρήνης.

Ὁ βουλευτὴς κ. Γ. ΖΑΡΩΤΙΑΔΗΣ καταθέτει τηλ)μα τῆς Ἐπιτροπῆς 350 γεωργῶν Κοινότητος Δάφνης Νιγρίτης διαμαρτυρομένων διὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς Κοινότητός των τῆς ἀποξηρανθείσης λίμνης Ἀχινοῦ, κλπ.

Ἐπιτροπὴ ἀποστράτων ὁπλιτῶν Χωροφυλακῆς Λαρίσης διὰ τηλεγραφήματός της αἰτεῖται ὅπως ἐξουσιοδοτηθῇ ἡ κυβέρνησις καὶ ἐκδώσει διάταγμα περὶ ἀναδρομικῆς ἰσχύος τοῦ ἀπὸ 20)11)35 νόμου περὶ αὐξήσεως τῶν συντάξεων ἀνθυπασπιστῶν Χωροφυλακῆς ὅπως συμπεριληφθῶσι καὶ αὐτοί.

Ὁ Διευθυντὴς καὶ Ἐπόπτης τῶν ἐφεδρικῶν Ταμείων Χανίων δι' ἀναφορῶν των αἰτοῦνται τὴν κατάργησιν τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου τῆς 24-10-35 περὶ ἀποζημιώσεως ἀπαλλοτριώσεως κλπ.

Ὁ Σύνδεσμος ἀγοραστῶν κτημάτων ἀνταλλαξίμων Θεσσαλονίκης ὑποβάλλει ψήφισμα αἰτούμενος τὴν ἐπίλυσιν ὡρισμένων ζητημάτων τῆς τάξεώς του.

Κατάδικοι Φυλακῶν Ἐπαπυργίου Θεσσαλονίκης δι' ἀναφορᾶς των ἐκφράζουσι τὸν ἀποτροπιασμόν των διὰ τὴν στάσιν τοῦ ἐκτελεσθέντος καταδίκου Μαρίνου.

Οἱ μικροϋλοτόμοι Νεοχωρίου Χαλκιδικῆς δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦνται ὅπως διὰ νόμου ὑποχρεωθῶσιν οἱ ἔχοντες συμβάσεις ὑλοτομίας καὶ προβῶσιν εἰς ὡρισμένας παραχωρήσεις εἰς αὐτούς.

Ὁ Ἐμπορικὸς Σύλλογος Δράμας δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται ὅπως διαταχθῇ ἡ ἄμεσος κατάργησις πρατηρίων πωλήσεως τροφίμων τῶν Μεραρχιῶν.

Οἱ κάτοικοι Νεοχωρίου Χαλκιδικῆς δι' ὑπομνήματός των παρακαλοῦσιν ὅπως ληφθῶσι νομοθετικὰ μέτρα πρὸς σύστασιν ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῶν καταρρευσασῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ οἰκιῶν των.

Ἡ Ἕνωσις Διευθυντῶν καὶ Συντακτῶν Ἐπαρχιακοῦ Τύπου Βορείου Ἑλλάδος δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν ἐνίσχυσιν παρὰ τοῦ Κράτους.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Α. ΚΟΥΤΣΟΠΕΤΑΛΟΣ καταθέτει τηλεγράφημα χρεωμένων μικροϊδιοκτητῶν Πετρομαγούλας περὶ ἀναστολῆς ἐκτελέσεως χρεῶν μέχρι ρυθμίσεως νομοθετικῶς τοῦ σχετικοῦ ζητήματος.

Τὸ Σωματεῖον Καπνεργατῶν «Ἀνεξαρτησία» Καβάλλας κλπ. διαμαρτύρεται διὰ τὴν σύλληψιν καὶ ἀπέλασιν ἐκτελεστικοῦ ὀργάνου τῆς ὁμοσπονδίας Καπνεργατῶν.

Ἡ Ἕνωσις ἀναπήρων πολέμου ὁλικῆς ἀνικανότητος δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν καταβολὴν τῆς ηὐξημένης συντάξεως εἰς τὰς κατηγορίας ἀναπήρων πολέμου ὁλικῆς ἀνικανότητος 100)100 καὶ εἰς τοὺς ἀναπήρους τῶν ἐπαρχιῶν.

Τὸ Ἐπαγγελματικὸν Σωματεῖον μικροφρεατούχων Πειραιῶς ὑποβάλλει ὑπόμνημα περὶ παροχῆς ἀποζημιώσεως.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Γ. ΖΑΡΩΤΙΑΔΗΣ καὶ Κ. ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ καταθέτουσι τηλεγράφημα ἐπιτροπῶν συλλαλητηρίων Σερρῶν Νιγρίτης κλπ. περὶ ψηφίσεως τοῦ κατατεθέντος σχεδίου ψηφίσματος ὑπὸ τοῦ κ. Παπανδρέου περὶ ρυθμίσεως χρεῶν».

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ καὶ Χ. ΑΔΑΜΑΝΗΣ καταθέτουσι τηλεγράφημα τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος Σοφάδων περὶ περιθάλψεως τῶν πλημμυροπαθῶν Σοφάδων.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ καταθέτει τηλεγράφημα τῶν κατοίκων Τρικκάλων περὶ ἀποζημιώσεως πλημμυροπαθῶν.

Α. ΙΑΣΩΝΙΔΗΣ. Ζητῶ, κύριε Πρόεδρε, τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως» διὰ νὰ ἐρωτήσω ὑμᾶς, τί γίνονται αἱ ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν ὁλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναφοραί; Ζητῶ νὰ πληροφορηθῶ ἂν ἀποστέλλονται παρὰ τῆς Βουλῆς εἰς τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα αἱ ἀναφοραὶ τῶν ἐνδιαφερομένων πολιτῶν, ἂν οἱ ἁρμόδιοι ὑπουργοὶ ἀπαντῶσι πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, καὶ ἂν ἡ ὑπηρεσία τῆς Βουλῆς ἀπαντᾷ πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους πολίτας.

Τοῦτο διότι πρέπει νὰ γνωρίζῃ ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἂν ἡ φωνή του εὑρίσκει ἠχὼ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ καὶ ἂν αἱ διάφοροι ἁρμόδιαι ὑπηρεσίαι τῶν Ὑπουργείων λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τὰ δίκαια παράπονα ἢ αἰτήματα τῶν πολιτῶν.

Ὁ κ. Α. ΜΕΛΑΣ λαμβάνων ἐπίσης τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καταγγέλλει πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον ἡ ἀπηνεστάτη παρακολούθησις τῶν ἀποστράτων ὡς καὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν, ὅσοι δὲν τυγχάνουν τῆς ἀρεσκείας τῶν ἀφόρων ἀσφαλειῶν.

Σᾶς καταγγέλλω, λέγει, κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως ὅτι χωροφύλαξ ἁπλοῦς, ὑποβαλὼν ἀναφορὰν πρὸς τὸ οἰκεῖον τμῆμα, ἀναφέρει ὅτι παρηκολούθησε διαφόρους ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικούς. Ἡ τακτικὴ αὕτη δημιουργεῖ διάφορα ἐπεισόδια ἐν μέσῃ ὁδῷ μεταξὺ τῶν πρακτόρων τῆς μυστικῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν παρακολουθουμένων ἀξιωματικῶν. Νομίζω ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅστις ἐπιθυμεῖ νὰ δημιουργήσῃ Κράτος Δικαίου θὰ μεριμνήσῃ, ὅπως παύσῃ νὰ ἐπικρέμαται τῆς κεφαλῆς φιλησύχων ἀτόμων ἡ σπάθη τοῦ Δαμοκλέους.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Δύνασθε νὰ βεβαιωθῆτε, κύριε Βουλευτά, ὅτι θὰ λάβω ἄμεσον πρόνοιαν διὰ νὰ θεραπεύσω τὸ ἄτοπον. Ἂν συμβαίνῃ τοιοῦτον, Θὰ παρακάλουν ὅμως ὅπως ζητήματα τοιαύτης φύσεως εἰσάγονται εἰς τὴν Βουλὴν δι' ἐπερωτήσεων, διότι, καὶ μὲν εἶμαι τὴν στιγμὴν αὐτὴν παρεσκευασμένος νὰ δώσω τὴν δέουσαν ἀπάντησιν, ἀλλ' εἶνε καὶ φυσικόν, ὅταν εἰσάγωνται αἰφνιδιαστικῶς ζητήματα εἰς τὴν Βουλήν, νὰ μὴ εἶνε ἡ Κυβέρνησις ἐν γνώσει τούτων, ὥστε νὰ δοθῇ ἡ ἁρμόζουσα ἀπάντησις εἰς τοὺς κυρίους βουλευτάς, οἵτινες τὰ εἰσάγουν αἰφνιδίως.

Α. ΜΕΛΑΣ. Δὲν πρόκειται περὶ ἐπερωτήσεως, κύριε πρωθυπουργέ, ἀλλὰ περὶ συστάσεως.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Καὶ αἱ συστάσεις ὑπάγονται εἰς τὸν κανονισμὸν τῆς Βουλῆς.

Ὁ κ. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν ὅπως λάβῃ τὰ κατάλληλα μέτρα διὰ τὴν προστασίαν καὶ ἀνακούφισιν τῶν ἐκ πλημμυρῶν καταστραφέντων χωρίων τῆς περιφερείας Τρικκάλων.

Ὁ κ. Μ. ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, καταγγέλλει ὅτι, μετὰ τὸ πρωτοφανὲς γεγονὸς τῆς εἰσβολῆς τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων κατὰ τῶν ἐργατῶν καὶ τοὺς πυροβολισμοὺς αὐτῶν ἐντὸς τῆς αἰθούσης τοῦ καπνεργοστασίου, χθὲς ἀστυνομικὸν ὄργανον συνέλαβε ὄξεστῇ γέροντα καὶ ἐνώπιον προϊσταμένου του τὸν ἐράπισε μέχρις αἵματος.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Ἡμερησίαν διάταξιν «Συζήτησις καὶ ἀπόφασις ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως».

Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων ἔχει τὸν λόγον.

Ο. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Αἱ προγραμματικαὶ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, αἱ ἀνακοινωθεῖσαι εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν προγενεστέραν αὐτῆς συνεδρίασιν, εἶναι ἐξαιρετικῶς πλούσιαι εἰς περιεχόμενον. Θίγουσαι σχεδὸν ὅλους τοὺς κλάδους τοῦ δημοσίου βίου καὶ τὰ προβλήματα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἀτυχῶς ὅμως ἡ ἐκτέλεσις ἑνὸς τόσον εὐρείας ἐκτάσεως προγράμματος, ἔχοντος σχεδὸν τὸν χαρακτῆρα ἀναδημιουργίας, δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ ἐντὸς τῶν συνήθως τεταγμένων ὁρίων μιᾶς κυβερνητικῆς διαρκείας. Ἀλλ' ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντὸς καὶ θὰ τὸ θεωρήσωμεν μέγα ἀπόκτημα, ἐὰν ἁπλῶς δοθῇ καὶ μία προώθησις πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν κυβερνητικῶν ἐπαγγελιῶν. Δὲν εἶναι ἀπορίας ἄξιον, ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος δὲν ἀπεμάκρυνεν ἐκ τῶν προγραμματικῶν αὐτοῦ δηλώ-

σεων περιττά τινα καὶ ἀπραγματοποίητα σημεῖα, τὰ ὁποῖα συνήθως ἀποτελοῦν τὸν φόρτον τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ δοθῇ ἡ ἀντίφασις μιᾶς πληρότητος τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος. Ἀποροῦμεν ὅμως ὅτι ἐπὶ τῶν μεγάλων ζητημάτων, τὰ ὁποῖα δεσπόζουν τῆς δημοσίας συνειδήσεως, δὲν ἔδωκε παρὰ μόνον ἁπλῶς νύξεις ἢ καὶ παρέλειψε νὰ μνημονεύσῃ ὁλωσδιόλου αὐτά. Συζήτησις βεβαίως λεπτομερὴς δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἐπὶ ὅλων τῶν κεφαλαίων τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν ἐνώπιόν μας συγκεκριμένα μέτρα ἐφαρμογῆς, ἀλλὰ μόνον προνοίας καὶ μερίμνης ἀγαθὰς προθέσεις.

Εἴμεθα εὐτυχεῖς ὅτι παρέχεται καὶ εἰς ἡμᾶς ἡ εὐκαιρία νὰ διαπιστώσωμεν τὴν πλήρη ἐπιδοκιμασίαν ἡμῶν διὰ τὴν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξωτερικὴν πολιτικήν, ἥτις ἄλλως τε, ὡς γνωστόν, ἔτυχε καὶ τῆς γενικῆς ἐγκρίσεως τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν. Ὀρθῶς δὲ ἐξαίρεται ὁ δεσμὸς ὁ στενώτατος, ὁ συνδέων ἡμᾶς μὲ τὰ Βαλκανικὰ κράτη διὰ τοῦ Βαλκανικοῦ Συμφώνου, τοῦ ἀποτελοῦντος ἀληθῶς τὴν ἀσφαλεστέραν ἐγγύησιν τῆς εἰρήνης. Καὶ ἡμεῖς ἐγκρίνομεν εἰλικρινέστατα τὸ Βαλκανικὸν Σύμφωνον μὲ τὰς γνωστὰς ἑρμηνευτικὰς δηλώσεις, τὰς γενομένας ἐν τῇ Βουλῇ καὶ τῇ Γερουσίᾳ κατὰ τὴν κύρωσιν αὐτοῦ, καὶ θεωροῦμεν καθῆκον ὑπέρτατον καὶ συμφέρον νὰ ἐφαρμόσῃ ἐν εὐθύτητι τὴν πολιτικὴν τὴν ὁποίαν μᾶς ἐπέβαλε τοῦτο. Ὅλως ἐξαιρετικῶς μᾶς ἱκανοποιεῖ ἡ διαβεβαίωσις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐργάζεται ἐνταντικῶς διὰ τὴν πολεμικὴν ἀμυντικὴν ἄμυναν τῆς χώρας καὶ ὅτι ἔχει καταρτισθῇ ἤδη πλήρες πρόγραμμα πολεμικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ. Διὰ τῆς κυβερνητικῆς αὐτῆς προνοίας θεραπεύεται ἀληθῶς μία ἀνυπολογίστου σημασίας ὑψίστη ἀνάγκη, ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην ἡμῶν δὲν ὁλοκληροῦται ἡ ἐθνικὴ ἄμυνα. Ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως γνωρίζει βεβαίως καλλίτερον ὅλων ἡμῶν, ὅτι τὴν ἀμυντικήν, τὴν πλήρη ἀμυντικὴν ἐπάρκειαν μιᾶς χώρας, δὲν ἀποτελεῖ μόνον ὁ ἄρτιος ἐφοδιασμὸς καὶ ὁ καλὸς ὁπλισμός, ἀλλὰ καὶ ὅταν ὄπισθεν τῶν καλῶν τηλεβόλων ἵσταται τὸ καλὸν ἐμψυχον ὑλικόν. Βεβαίως, ἔχομεν ἀπόλυτον τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν πεποίθησιν εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν μόρφωσιν καὶ εἰς τὴν ἐπάρκειαν τοῦ ἀποτελοῦντος τὴν σημερινὴν σύνθεσιν τοῦ στρατεύματος προσωπικοῦ. Ἀλλ' ἡ σοβαρὰ ἀφαίμαξις, τὴν ὁποίαν ὑπέστη τὸ στράτευμα τελευταίως, παρουσιάζει, ἐπίσης ὡς ὑψίστην ἀνάγκην τὴν συμπλήρωσιν, τὴν τόνωσιν, διὰ τοῦ ὑλικοῦ τοῦ ἐμψύχου τῶν συνάμεων τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης. Ἐκφράζομεν ἐπίσης τὴν χαρὰν ἡμῶν διὰ τὴν ἐπαγγελίαν τὴν ὁποίαν παρέχει ἡ Κυβέρνησις, ὅτι μετὰ σταθερότητος θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἐπίλυσιν τῶν δικαίων αἰτημάτων τοῦ ἐργατικοῦ λαοῦ καὶ θὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸν θεσμὸν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἀποβλέπουσα εἰς μίαν εὐμενεστέραν εὐθέτησιν τῆς θέσεως τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου καὶ εἰς μίαν καλλιτέραν ὀργάνωσιν τῆς κοινωνικῆς προνοίας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀπόρων τάξεων. Μᾶς εὐχαριστεῖ δὲ ἐξαιρετικὰ καὶ ἡ δήλωσις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἀναγνωρίζουσα καὶ ἐκτιμῶσα τὴν πολύτιμον συμβολὴν τοῦ προσφυγικοῦ κόσμου εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ζωῆς καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς ἐκφάνσεις, ἔχει ἀποφασίσει νὰ στρέψῃ ἀκεραίαν τὴν μέριμναν αὐτῆς εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρουν τοὺς πρόσφυγας.

Θεωρῶ περιττὸν νὰ θίξω τὰ ἄλλα κεφάλαια τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων. Οὔτε δικαιούμεθα ἄλλως, νομίζω, νὰ ἀξιώσωμεν ἀπὸ τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν ν' ἀνασυντάξῃ τὴν δικαστικὴν νομοθεσίαν ἢ νὰ τακτοποιήσῃ τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὰ μεταλλεῖα, τὴν ἁλιείαν κλπ. Ὁ προορισμὸς τῆς ὁρισταμένης Κυβερνήσεως εἶναι ἐξαιρετικός, ὅπως ἐξαιρετικὴ εἶναι καὶ ἡ σύνθεσις αὐτῆς, ἀσυνήθης ἴσως εἰς τὴν πολιτικήν, τὴν κοινοβουλευτικὴν ἡμῶν ἱστορίαν. Δὲν παρουσιάζει βεβαίως τί τὸ ἀντισυνταγματικόν, ἐφόσον ἡ Κυβέρνησις ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ ἐπὶ τῆς ψήφου αὐτῆς ζητεῖ νὰ στηριχθῇ. Ἀσυνήθης μόνον εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ ἡμῶν χρονικὰ εἶναι ἡ μορφὴ τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλε μία ἀδήριτος ἀνάγκη τῶν περιστάσεων, ὡς τὴν μόνην διέξοδον σήμερον ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς ἀκυβερνησίας.

Αἱ ἀντιθέσεις, τὰς ὁποίας ἐκληροδότησεν εἰς ἡμᾶς τὸ παρελθόν, κατέστησαν σχεδὸν ἀδύνατον, πάντως ὅμως δυσχερῆ, τὸν σχηματισμὸν μιᾶς Κυβερνήσεως Κοινοβουλευτικῆς. Συνεπῶς ὁ κύριος προορισμὸς τῆς παρούσης Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἐξομαλύνῃ τὰς ἀντιθέσεις αὐτὰς καὶ νὰ παρασκευάσῃ ἔδαφος πρόσφορον πρὸς μίαν ἐξέλιξιν τῆς πολιτικῆς ἡμῶν ζωῆς ἀνάλογον καὶ σύμφωνον πρὸς τὰς καθιερωμένας πολιτικὰς παραδόσεις. Ἂν δὲ ἡ Κυβέρνησις ἐφαρμόσῃ ὅλα τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἐπιτύχῃ νὰ καταλύσῃ τὸ μονομερὲς Κομματικὸν Κράτος καὶ ν' ἀνασυγκροτήσῃ τὸ Κράτος τὸ Ἑλληνικὸν εἰς Κράτος δικαίου, ἐξασφαλίζον πλήρη τὴν ἰσοπολιτείαν, ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ δὲν θὰ μείνῃ τότε μόνον ἀξιομνημόνευτος, ἀλλὰ καὶ ἀξία ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης. Δυστυχῶς, ὁ ἀπαίσιος δαίμων διχασμοῦ, ὠθῶν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὴν τελικὴν ἀποσύνθεσιν καὶ καταστροφήν, δὲν δύναται ἄλλως ν' ἀπομακρυνθῇ παρὰ μόνον διὰ τῆς ἐπανορθώσεως ὅλων τῶν ἀδικιῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐθεμελιώθη τὸ Κράτος τὸ Ἀντιβενιζελικόν. Ὅταν τὴν Ἑλλάδα τοῦ διχασμοῦ διαδεχθῇ ἡ ἑνιαία καὶ ἐξαγνισμένη ψυχικῶς Ἑλλάς, τότε μόνον θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξαγγελομένη χρηστὴ καὶ ἀμερόληπτος διοίκησις καὶ νὰ παγιωθῇ τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας ἐν τῇ Χώρᾳ. Ἡ ἡμίσεια Ἑλλὰς ἔχει κηρυχθῇ ἀπόκληρος καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἐστερήθη καὶ στερεῖται ἀκόμη καὶ σήμερον τοῦ δικαιώματος νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Πατρίδα αὐτοῦ εἴτε εἰς στρατιωτικὴν εἴτε εἰς πολιτικὴν καὶ εἰς κοινωνικὴν λειτουργίαν. Ἱερὰ λοιπὸν εἶναι ἡ ὑποχρέωσις τῆς Κυβερνήσεως, τὴν ὁποίαν ἐπιβάλλουν ὄχι μόνον ἡ ἱκανοποίησις τοῦ δικαίου, ἀλλὰ αὐτὰ τὰ ὕψιστα συμφέροντα τῆς Πατρίδος, ν' ἄρῃ ἐκ τοῦ μέσου ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐμπόδια τὰ παρακωλύοντα τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς ψυχικῆς ἑνότητος τοῦ Ἔθνους. Ἡ βεβαίωσις δὲ τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἔχει τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν θέσιν των τὰς αἱρετὰς ἀρχὰς διοικητικὰς καὶ κοινοτικὰς καὶ τὴν ἀπόφασιν νὰ τακτοποιήσῃ τὴν θέσιν τῶν ὀργάνων τῆς Ἀσφαλείας, τῆς Χωροφυλακῆς καὶ Ἀστυνομίας, παρέχουν καὶ εἰς ἡμᾶς τὴν ἐλπίδα ὅτι δὲν θὰ μείνῃ καμμία πλευρὰ ἀνοικτή, δηλητηριάζουσα τὸν Ἐθνικὸν Ὀργανισμόν, ἀλλ' ὅτι τὰ ἔκτροπα, τὰ ὁποῖα εἶναι συνέπειαι τοῦ Ἀντιβενιζελικοῦ Κράτους, θὰ παραμερισθοῦν. Καὶ μόνον ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων θὰ περιβάλλῃ μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην του τὴν Κυβέρνησιν μὲ τὴν ἰδιαιτέραν ὅμως σύστασιν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ λάβῃ προπαντὸς ὑπ' ὄψιν τὰς ἀνάγκας τῆς Ἐθνικῆς Ἀμύνης καὶ συμφώνως πρὸς αὐτὰς καὶ πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ δικαίου θὰ τακτοποιήσῃ πλήρως καὶ ἱκανοποιητικῶς καὶ τὸ ζήτημα τὸ ἀποτακτικόν. (Χειροκροτήματα ραγδαῖα ἐκ τῆς δεξιᾶς καὶ τῶν Θεωρείων).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος κ. Τσαλδάρης ἔχει τὸν λόγον.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Κύριοι Βουλευταί, αἱ προγραμματικαὶ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, αἱ ὁποῖαι ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς, ἀποτελοῦσιν ἕνα εἶδος πολιτικοῦ προγράμματος. Βεβαίως αἱ προγραμματικαὶ δηλώσεις θὰ ἠδύναντο νὰ περιλάβωσι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς καὶ τὰ μέτρα τὰ εἰδικά, τὰ ὁποῖα θὰ ληφθῶσι πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ προγράμματος τούτου. Ἀλλὰ βεβαίως ἡ Κυβέρνησις αὐτή, ὑπὸ τοὺς ὅρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἦλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ διατηρεῖται εἰς ταύτην καὶ ὡς ἐκ τοῦ μικροῦ ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ της μεσολαβήσαντος χρόνου, σκέπτεται προφανῶς ν' ἀνακοινώσῃ τὰ μέτρα αὐτὰ βραδύτερον.

Εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις, βεβαίως, δὲν ἔχω νὰ

παρατηρήσω τι ειδικῶς. Εἶναι τοιαῦται, ὥστε, ἀνεξαρτήτως κομματικῶν ἀποχρώσεων, νὰ δύνανται νὰ ὑποστηριχθῶσι καὶ ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ ἐπαναλάβω καὶ ἐγὼ ὅτι τὸ Λαϊκὸν Κόμμα χαίρει ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἀκολουθοῦσα τὴν εἰρηνικὴν πολιτικήν, τὴν ὁποίαν τὸ Κράτος καθιέρωσεν ὡς βάσιν τῆς ἐξωτερικῆς του πολιτικῆς, θὰ ἐκπληρώσῃ κάθε συμφωνίαν τὴν ὁποίαν ἔχει συνάψῃ ἡ Ἑλλὰς μετὰ τῶν ἄλλων Κρατῶν Ὀρθῶς ἡ Κυβέρνησις ἐμνημόνευσεν ἰδιαιτέρως τὸ Βαλκανικὸν σύμφωνον, τὸ ὁποῖον συνδέει τὴν Ἑλλάδα μὲ τὰ ἄλλα Βαλκανικὰ Κράτη καὶ ἀποτελεῖ σπουδαιότατον στοιχεῖον διατηρήσεως τῆς εἰρήνης. Θὰ θεωρήσω μόνον ὡς παράλειψιν τυχαίαν τὸ ὅτι εἰδικώτερον δὲν ἐμνημόνευσε καὶ τὸ σύμφωνον τῆς εἰρηνικῆς συνεννοήσεως, τὸ ὁποῖον ἔχομεν μετὰ τῆς Τουρκίας, καὶ τὸ ὁποῖον ὑποθέτω ἢ μᾶλλον εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔχει καὶ τοῦτο πάντως ὑπ' ὄψιν εἰς τὸν διακανονισμὸν τῶν σχέσεών μας. Ἐπίσης ἤκουσα εὐχαρίστως ὅτι εἰδικὴν ἡ Κυβέρνησις ἔλαβε πρόνοιαν διὰ τὴν βελτίωσιν καὶ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἀμυντικῶν πολεμικῶν δυνάμεων τῆς χώρας. Τοῦτο εἶναι πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἀπησχόλησεν ὄχι μόνον ὅλα τὰ κόμματα, ὄχι μόνον ὅλους τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸν λαὸν γενικῶς. Περὶ τούτου ἔχει ὑπ' ὄψιν ἡ Κυβέρνησις ὅτι καὶ ἡ τελευταία Κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος εἶχεν ἀπασχοληθῆ εἰδικῶς καὶ ὡρισμένον σημαντικὸν ποσὸν εἶχε προορίσει πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀμυντικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, ἄνευ ἐπιβαρύνσεως νέας τοῦ λαοῦ, ἄνευ νέων βαρῶν. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατὰ βάσιν θὰ χρησιμοποιήσῃ, καθ' ὅσον γνωρίζω, καὶ ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν περαιτέρω ἀμυντικὴν τῆς χώρας παρασκευήν.

Δὲν ἔχω ν' ἀντιτάξω τίποτε κατὰ τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ λάβῃ ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἀνόρθωσιν γενομένων τυχὸν ἀδικιῶν, ὅσον ἀφορᾷ τὰς δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι προορίζονται διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας τῆς Χώρας. Θὰ ἤθελον μόνον νὰ συστήσω ὅπως κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τούτων μὴ ἐπισυμβῶσιν ἄλλαι ἀδικίαι εἰς ἀνθρώπους εὑρισκομένους ἤδη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα, ὥστε νὰ ἐμπεδώσῃ τὴν εἰρηνικὴν συνεργασίαν μεταξὺ ὅλων αὐτῶν τῶν δυνάμεων. Θὰ συνίστων ἀκόμη σχετικῶς, ὅτι προκειμένου νὰ λάβῃ μέτρα ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐσωτερικὴν γαλήνην καὶ τάξιν τῆς χώρας, ὡς πρὸς τὰ ὅπλα, νὰ ἔχῃ πρὸ πάντων ὑπ' ὄψιν ὅτι πρέπει νὰ ἀποκλίσῃ πλήρως τὴν γαλήνην καὶ τὴν τάξιν. Εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ τονίσω τοῦτο, διότι τελευταίως ἐξεδηλώθησαν διαθέσεις περὶ καταργήσεως ὡρισμένων νόμων οἱ ὁποῖοι δὲν ὀφείλουν τὴν ποσέλευσίν των εἰς τὸ κόμμα τοῦ ὁποίου ἔγω τὴν τιμὴν νὰ ἡγοῦμαι, ἀλλὰ τοὐναντίον εἰς τὸ ἀντίθετον κόμμα.

Διότι εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον φρονῶ, ὅτι εἶναι ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τοῦ Κράτους, λέγω δὲ τοῦτο, διότι εἴδομεν καὶ εἰσαγόμενα ἀκόμη σχετικὰ νομοθετήματα, τὰ ὁποῖα νομίζομεν ἀποβλέποντα εἰς τὴν κατάργησιν ὡρισμένων μέτρων τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας τοῦ Κράτους. Ἀφορμὴν ποὸς συζήτησιν ἔδωκε τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον ἤγθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐκ τοῦ Συμφώνου τὸ ὁποῖον συνήφθη μεταξὺ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων σήμερον καὶ μιᾶς ὁμάδος ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ εὑρισκομένης καὶ ἀποτελούσης τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον. Εὔκολον εἶναι νὰ λέγεται, ὅτι πρέπει νὰ καταργηθοῦν τὰ μέτρα ταῦτα. Ἀλλ' ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψει τὰς περιστάσεις καὶ τὰς ἀφορμὰς διὰ τὰς ὁποίας ἐλήφθησαν τὰ μέτρα ταῦτα, δὲν νομίζομεν ὅτι εἶναι εὔκολον νὰ τὰ καταργήσωμεν, διότι καὶ ἂν ὑποτεθῆ ὅτι πεσοφίζεται κατά τι ἡ κακὴ χρῆσις τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας ὡρισμένων προσώπων, πρέπει νὰ γνωρίζωμεν καὶ νὰ εἴμεθα βέβαιοι καὶ πάντες ἔγουεν ὑπ' ὄψει τοῦτο ὅτι ἡ ἐλευθερία δὲν ὑφίσταται παρὰ ὅταν ἐξασφαλίζεται ἡ ἐλευθερία ὅλων, καὶ τὰ μέτρα δὲ ταῦτα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τεινοντα, μολονότι ἐλήφθησαν παρὰ τοῦ ἀντιθέτου κόμματος, τὰ ἐπικροτῶ διὰ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐλήφθησαν, διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας τοῦ συνόλου τοῦ λαοῦ. Βεβαίως εἶναι ἐνδεχόμενον κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν τοιούτων μέτρων νὰ ἐγένοντο καὶ τινες ὑπερβολαὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν θὰ μᾶς ὑδηγήσῃ παρὰ νὰ ἴδωμεν κατὰ τίνα τρόπον ἡ ἀτέλεια τῶν μέτρων ἔδωσεν εὐκαιρίαν κακῆς ἐφαρμογῆς καὶ ὅπου ἐγένοντο ὑπερβολαὶ νὰ ἐπιφέρωμεν τὰς δεούσας διορθώσεις, οὐχὶ ὅμως νὰ καταργήσωμεν τὰ μέτρα ταῦτα, ὡς τοῦτο ἐμφαίνεται ἐκ τῆς συμφωνίας τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων μετὰ τῆς Παλλαϊκῆς ὁμάδος. Ὑποθέτω ὅτι τοῦτο καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιον τὸ κόμμα θὰ ἀναγνωρίσῃ καὶ θὰ ἐγκαταλείψῃ τὰς ἐκδηλωθείσας διαθέσεις καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ Κυβέρνησις δὲν θὰ θελήσῃ ποτὲ νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν κατάργησιν τῶν μέτρων τούτων, τὰ ὁποῖα θὰ φέρουν εἰς τὴν διασάλευσιν τῆς ἐσωτερικῆς τάξεως καὶ εἰς τὴν κατάργησιν ἢ περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ μεγίστου μέρους τῶν πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἀκολουθοῦν τὰς ὁδηγίας τῶν ταραξιῶν καὶ ὑπονομευτῶν τῆς τάξεως

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ λοιπὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἐκτίθενται εἰς τὸ μακρὸν ἀληθῶς πρόγραμμα τῆς Κυβερνήσεως, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ λάβῃ τὰ προσήκοντα μέτρα διὰ τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς παραγωγῆς, ἰδιαιτέρως δὲ τῆς Πελοποννήσου· θὰ συγχαρῶ τὴν Κυβέρνησιν, διότι ὑπόσχεται ὅτι θὰ λάβῃ πρόνοιαν πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τῆς σταφίδος. Ἀληθῶς εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον διατελεῖ ἀπὸ πολλοῦ καιροῦ ἐκκρεμὲς καὶ θὰ ἐπεθύμουν νὰ τὸ ἴδω λυόμενον ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὴν σημερινὴν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἶμαι πρόθυμος νὰ παράσχω πρὸς τοῦτο τᾶσαν τὴν συνδρομήν μου. Ἀλλ' ὑποθέτω ὅτι ἀναφέρεται ἰδιαιτέρως ὁ κλάδος οὗτος τῆς παραγωγῆς ἀπὸ τῆς ἀπόψεως, ὅτι ἐμφανίζεται ἐπείγουσα ἡ ἄμεσος λύσις τοῦ ζητήματος καὶ δὲν νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις καὶ διὰ τὰ ἄλλα προϊόντα τῆς Χώρας μας δὲν θὰ λάβῃ τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν. Προϊόντα, τὰ ὁποῖα εἶναι σπουδαῖα, ὡς ὁ καπνός, διὰ τὸν ὁποῖον ὅλαι αἱ ἑκάστοτε Κυβερνήσεις ἠσχολήθησαν, καὶ ἰδιαιτέρως ἡ Κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἀποτελεσματικῶς, καὶ ὑποθέτω ὅτι τοῦτο θὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ παντὸς, εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν αὐτὴν πρόνοιαν μὲ μείζονα ἔντασιν, ἐφόσον τῆς εἶναι δυνατὸν, ἵνα ἐν γένει τὰ προϊόντα μας αὐτὰ προστατευθῶσιν οὐ μόνον ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν κατανάλωσιν. Γνωρίζετε ὅτι τοῦ καπνοῦ περιωρίσθη ἡ παραγωγὴ, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἐφρόνουν ὅτι εἶναι δύσκολος ἡ κατανάλωσις καὶ διάθεσίς του. Καὶ ἀληθῶς παρουσιάσθησαν ἀρκεταὶ δυσκολίαι, ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατανάλωσιν, μολονότι καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐλήφθη παρ' ἡμῶν πρόνοια. Ἐφθάσαμεν κατὰ τὸ παρελθὸν νὰ διαθέσωμεν ὅλα τὰ ποσὰ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὐδὲ φύλλον καπνοῦ διαθέσιμον. Καὶ οἱ παραγωγοὶ ἦσαν εὐτυχεῖς, διότι δὲν ἐφοβήθησαν μήπως μαρανθῇ ἡ παραγωγή των. Τὴν αὐτὴν πολιτικὴν εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀκολουθήσῃ καὶ ἡ Κυβέρνησις ἡ παροῦσα, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα αὐτό. Ἐπίσης εὑρίσκω μίαν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν διὰ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἐκ τῆς ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως ἱδρύσεως τοῦ Ὑφυπουργείου τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας. Ἀληθῶς ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία ἀποτελεῖ ἕνα σπουδαῖον παραγωγικὸν κλάδον καὶ χρήζει καὶ αὕτη γενικωτέρας μερίμνης ὑπὸ πάσης Κυβερνήσεως. Καὶ τὸ Λαϊκὸν κόμμα εἶχεν ὑπ' ὄψει τὴν σύστασιν Ὑφυπουργείου Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας. Ἀλλὰ διάφορα ἐμπόδια τὰ ὁποῖα συνήντησεν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν τῷ ἐπέτρεψαν νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ πρόγραμμά του ὡς πρὸς τοῦτο.. Ἐλπίζω ὅτι χάρις εἰς τὰς προσπαθείας τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἰδιαιτέρως τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας θὰ εὕρῃ ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην προστασίαν ἡ ἐμπορική μας ναυτιλία, ἡ ὁποία χρησιμεύει οὐ μόνον διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐθνικῆς μας οἰκο-

νομίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς βελτίωσιν σπουδαίαν τῆς καταστάσεως τοῦ νομίσματος.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ γενικώτερα ἄλλα ζητήματα, τὰ ὁποῖα θίγει ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν δηλώσεών της, δὲν εἶναι δυνατὸν, ὡς ἀντιλαμβάνεσθε, νὰ εἰσέλθωμεν εἰς εἰδικωτέραν ἐξέτασιν, διότι τοῦτο θὰ ἀπήτει πρὸς τούτοις ἀπὸ ἐμὲ νὰ ἐκθέσω ἴδιον πολιτικὸν πρόγραμμα ἢ συμφωνῶν ἢ διαφωνῶν πρὸς τὸ πολιτικὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον ἀνέπτυξεν ἡ Κυβέρνησις.

Θὰ παρακολουθήσωμεν μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος τὸ ἔργον της, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς εὕρῃ συμφώνους καὶ ὑποστηρικτὰς, ἐφόσον πρόκειται περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα προάγουν τὴν Ἑλληνικὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Λαοῦ, ἀντιθέτους δὲ μόνον ἐκεῖ ὅπου νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι τοῦτο σύμφωνον πρὸς τὰς ἰδέας τὰςὁποίας ἡμεῖς νομίζομεν ὡς ὀρθὰς. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐκτεθέντος προγράμματός της ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς. Βέβαια, κατόπιν τοῦ προγράμματος τὸ ὁποῖον ἐξέθεσεν ἡ Κυβέρνησις, θὰ εἶναι δύσκολον ν' ἀρνηθῇ τις εἰς αὐτὴν τὴν ἐμπιστοσύνην του. Ἀλλ' ἐγὼ πρέπει νὰ εἴπω ὅτι μὲ ἀντσυχεῖ ὁπωσδήποτε τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ μὲ τὴν νέαν Κυβέρνησιν θὰ ἐξακολουθήσωμεν νὰ διατελῶμεν ὑπὸ τὴν αὐτὴν πολιτικὴν ἀνωμαλίαν, εἰς ἣν καὶ πρὸ τοῦ καταρτισμοῦ της.Φρονῶ ὅτι ἡ ἀνωμαλία ἀντὶ νὰ ἐξομαλύνῃ, ἐπετάθη διὰ τῆς διαλύσεως τῆς προηγουμένης Βουλῆς, εἰς τὴν ὁποίαν τὸΛαϊκὸνΚόμμα ἀντετάχθη, διότι ἡ προηγουμένηΒουλὴ ἡ ὁποία ἦτο συνταχτικὴ καὶ συνεπῶς κυρίαρχον Σῶμα, κατὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν δὲν ἠδύνατο νὰ διαλυθῇ πρὶν ἀποπερατώσῃ τὸ ἔργον της, τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ σύνταξις τοῦΚαταστατικοῦΧάρτου, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε ν'ἀποπερατωθῇ διὰ νὰ ἀποκαταστήσωμεν μίαν τάξιν εἰς τὸν οἶκον μας.Καὶ ὑποστηρίζων τὴν μὴ διάλυσιν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὡς μὴ νόμιμον καὶ ὡς ἐσφαλμένην, ὑπέδειξα εἰς τὴν τότε Κυβέρνησιν καὶ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἠδύνατο κατὰ μέρος τοὐλάχιστον ν' ἀναπληρωθῇ ἡ ἐν τῇ συγκροτήσει τοῦ Σώματος ἐκείνου, ὡς ἐκ τῆς ἀπουσίας τῶν ἄλλων κομμάτων, ἀτέλεια.

Ὑπῆρχον μέσα διὰ τῶν ὁποίων θὰ ἠδυνάμεθα νὰ θεραπεύσωμεν τὴν ἀτέλειαν ταύτην, ἀφοῦ ἄλλωστε δὲν ἀγνοεῖται ὅτι εἰς δύο συντάγματα τὰ ὁποῖα ἐψηφίσθησαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἶχον ἐκθέσει τὰ Κόμματα τὰς γνώμας των καὶ ἑπομένως μεγάλη δυσχέρεια εἰς τὴν τακτοποίησιν, ἡ ὁποία ὑπολείπεται διὰ τὸ Σύνταγμα, δὲν ὑπῆρχεν. Δυστυχῶς ἡ γνώμη μας, κύριοι, δὲν εἰσηκούσθη καὶ ἐφθάσαμεν εἰς μίαν νέον Βουλὴν Ἀναθεωρητικὴν. Τὸ μειονέκτημα τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦτο, ὅτι δὲν ὡρίσθη ποῖαι εἶναι αἱ ἀναθεωρητέαι διατάξεις, δηλαδὴ αἱ μὴ θεμελιώδεις διατάξεις τοῦ Συν.άγματος.

Διὰ τοῦτο σπουδαῖα θὰ προκύψωσι ζητήματα περὶ τινων διατάξεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀπασχολήσουν τὴν Βουλὴν αὐτήν, ἐκτὸς βεβαίως περὶ τῆς διατάξεως αὐτῆς, ἡ ὁποία ἀφορᾷ τὸ πολίτευμα διὰ τὸ ὁποῖον ἐδόθη λύσις ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ. ἀπευθείας διὰ δημοψηφίσματος καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου εὐτυχῶς ὅλος ὁ πολιτικὸς κόσμος μένει σήμερον ἱκανοποιημένος. Περαιτέρω ποῖα θὰ γεννηθῶσι προβλήματα; Ἐλπίζω ὅτι ἡ ἀντιπροσωπεία θὰ φροντίσῃ νὰ περιορίσῃ εἰς τὸ ἐλάχιστον τὸ ἔργον της, ὥστε νὰ φθάσωμεν τὸ ταχύτερον εἰς τὸ τέρμα τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ τὸ συνταγματικὸν αὐτῆς ἔργον. Ἐλπίζω ὅτι ταχέως θὰ συνέλθῃ ἡ καταρτισθησομένη Ἐπιτροπὴ πρὸς σύνταξιν τοῦ Συντάγματος, διότι ἄνευ τοῦ Συντάγματος θὰ διατελοῦμεν εἰς μίαν ἐκκρεμότητα, ἡ ὁποία ἀπάδει εἰς ἓν σύγχρονον κράτος.Δὲν θὰ εἶχον καμμίαν ἀντίρρησιν νὰ δώσω πλήρη τὴν ἐμπιστοσύνην μου πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τοσοῦτον μᾶλλον καθόσον συνιστᾶται ἀπὸ πρόσωπα τόσον ὁ Πρόεδρος ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη αὐτῆς τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ θράσεως αὐτῶν, ἔχω λόγους ἰδιαιτέρους νὰ ἐκτιμῶ, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι στενῶς ἐχόμεθα τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν, ἐπιθυμοῦμεν ταχύτατα νὰ ἴδωμεν μίαν Κυβέρνησιν Κοινοβουλευτικὴν, ἡ ὁποία θὰ ἔχῃ καὶ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἀρύεται ἐκ τοῦ Λαοῦ, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ὅλα τὰ ἔργα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ λαοῦ καὶ περὶ τῶν ὁποίων μία κοινοβουλευτικὴ κυβέρνησις ἔχει ἀναλάβει ἀπέναντι τοῦ λαοῦ ὡρισμένας ὑποχρεώσεις.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, πολὺ καλὰ γνωρίζετε πάντες, ὅτι μία Κοινοβουλευτικὴ Κυβέρνησις μὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ἔχει ἀναλάβει ἀπέναντι τοῦ λαοῦ, συνδέει καὶ τὴν πολιτικήν της ὕπαρξιν ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ ἐφόσον δὲν ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ὑποχρέωσίν της, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὕπαρξιν πολιτικὴν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ πάντοτε νὰ εἶμαι προσκλωμένος εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ πράγματα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ διαχειρίζεται Κυβέρνησις κοινοβουλευτική. Ὁ προαγορεύσας Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων γνωρίζει καὶ δύναται νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι προσπάθειαι κατεβλήθησαν καὶ ἐκ μέρους τοῦ λαϊκοῦ κόμματος, ὅπως ἐπιτευχθῇ μία Κυβέρνησις ἐκ μέρους τοῦ Κοινοβουλίου προερχομένη, δυστυχῶς —δὲν εἶναι περίπτωσις νὰ ἐκθέσω πρὸς τὴν Βουλὴν τοὺς λόγους— δὲν ἐπετεύχθη καὶ ἐξακολουθοῦμεν σήμερον, συνέχειαν τῆς Κυβερνήσεως Δεμερτζῆ, νὰ ἔχωμεν μίαν Κυβέρνησιν ὑπὸ τὸν κ. Μεταξᾶν, ἡ ὁποία φυσικὰ θὰ ἔχῃ κοινοβουλευτικὸν χαρακτῆρα. Ἀλλ' ἀπέναντι τῆς καταστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα ἐκ τοῦ ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ παράσχῃ Κυβέρνησιν ἐκ τῶν κόλπων αὐτῆς προερχομένην, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοῦ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν μίαν Κυβέρνησιν, δὲν δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἐχθρικὴν θέσιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τοὐναντίον ἔχομεν λόγους νὰ εἴμεθα λίαν συμπαθεῖς πρὸς αὐτὴν διότι ἐκτελεῖ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ κάμωμεν. Ἀλλ' οὐχ' ἧττον ἔχω νὰ συστήσω ποὸς τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ζητήματά τινα, τὰ ὁποῖα θὰ συντελέσωσι καὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν μιᾶς ὁμαλῆς τάξεως πραγμάτων καὶ εἰδικῶς νὰ μὴ δεχθῇ τὰ ἀθρόως κατά τινα ἀνώμαλον τρόπον εἰσαγόμενα ψηφίσματα.

Ὑπὸ τοὺς ὅρους τούτους ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι τὸ Λαϊκὸν Κόμμα θὰ ἀνεχθῇ τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν, ἕως ὅτου κατωρθώσῃ αὕτη νὰ παρασκευάσῃ τὴν νώραν διὰ τὴν ἐνέργειαν νέων ἐκλογῶν. ἀναγκαίων διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πολιτικῆς τάξεως. Ἴσως ἡ λύσις τοῦ ἐσωτερικοῦ τούτου ζητήματος θὰ ἦσαν αἱ ἄμεσοι ἐκλογαί Τοῦτο θὰ ἦτο συμφωνότερον ποὸς τὸ Κοινοβουλευτικὸν μας πολίτευμα, διότι ἐσ' ὅσον ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν, τότε ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν σκοπόν της καὶ πρέπει νὰ διαλυθῇ. Ἀλλ' ἔχων ὑπ' ὄψει ὅτι εἰς διάστημα χρόνου τόσον βραχὺ ὁ λαὸς ἐπανειλημμένως ἠσχολήθη μὲ ἐκλογὰς καὶ δημοψηφίσματα, νομίζω ὅτι ἡ ἐπανάληψις τυχὸν νέων ἐκλογῶν δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νὰ κουράσῃ αὐτὸν ἀφοῦ εἶναι ἤδη κουρασμένος, θὰ χρησιμεύσῃ δὲ καὶ πρὸς ζημίαν τόσον τῆςἘθνικῆςΟἰκονομίας ὅσον καὶ τῆς δημοσίας οἰκονομίας. Διότι, ὅπως γνωρίζομεν, καὶ ἡ εἴσπραξις τῶν δημοσίων ἐσόδων ἐλαττοῦται κατὰ τὰς ἐκλογὰς καὶ ἡ Ἐθνικὴ οἰκονομία κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην ἐλευθερίαν νὰ ἐνεργῇ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις.

Νομίζομεν ὅτι οἱ λόγοι αὐτοὶ συνηγοροῦσιν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως τῆς παρούσης Κυβερνήσεως. Πρὸς τοῦτο τὸ Κόμμα τὸ Λαϊκὸν, ἐμμένον εἰς τὰς ἀρχάς του, τὰς πολιτικάς, δὲν δύναται μὲν νὰ παράσχῃ ὑῆρον ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ θὰ παράσχῃ τὴν ἀνοχήν του μέχρις ὅτου φθάσῃ αὕτη εἰς τὸ σημεῖον νὰ μᾶς εἴπῃ ὅτι ἐξήντλησε τὸ ἔργον της, ὅπερ, ἐπαναλαμβάνω, εἶναι νὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν ὁμαλότητα τὴν πολιτικὴν, ὥστε ὁ λαὸς νὰ ἀποκτήσῃ τοὺς ὑπευθύνους αὐτοῦ Κυβερνήτας. (Χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ἔχει τὸν λόγον.

Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Κύριοι Βουλευταί, αἱ Κυβερνητικαὶ προγραμματικαὶ δηλώσεις, ἐκτενέστεραι τῶν συνήθων δηλώσεων τῶν Κυβερνήσεων καὶ διὰ τῶν ὁποίων ἐθίγησαν ὅλαι σχεδὸν

αἱ πλευραὶ τῆς κρατικῆς ἡμῶν μηχανῆς, πολλὰ ὑπόσχονται, καὶ ἡμεῖς εἰλικρινῶς εὐχόμεθα νὰ δοθῇ ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐφαρμόσῃ τοὐλάχιστον μέρος αὐτῶν.

1ον) Εἶναι ἰδιαιτέρως εὐχάριστον τὸ γεγονός, ὅτι ὁ πολιτικὸς κόσμος τῆς χώρας συνεχώνευσεν εἰς τὴν τηρητέαν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν καὶ ὅτι ἡ Ἑλλὰς παρουσιάζεται ὡς εἷς τῶν σπουδαίων παραγόντων τῆς διατηρήσεως τῆς εἰρήνης ἐν τοῖς Βαλκανίοις, καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ συνεχίσῃ τὴν προσπάθειαν τῶν ἀπὸ τοῦ 1933 Κυβερνήσεων πρὸς σύσφιγξιν τῶν δεσμῶν πατροπαραδότου φιλίας πρὸς τὰ ξένα κράτη καὶ ὅτι θὰ προσπαθήσῃ νὰ ἀναπτύξῃ ἔτι περισσότερον τὰς σχέσεις τῆς χώρας πρὸς τὰς φίλας δυνάμεις, αἱ ὁποῖαι ὑπέγραψαν τὸ Βαλκανικὸν Σύμφωνον.

2ον) Ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις εὗρεν ἐν πολλοῖς ἑτοίμην τὴν δικαστικὴν νομοθεσίαν καὶ ὅτι θὰ προσπαθήσῃ νὰ ὁλοκληρώσῃ αὐτὴν καὶ ὅτι θὰ καταβάλλῃ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν πρὸς βελτίωσιν τῶν φυλακῶν τοῦ Κράτους.

3ον) Ἀποδίδομεν ὅσην καὶ ἡ Κυβέρνησις σημασίαν εἰς τὴν χρηστὴν καὶ ἀμερόληπτον Διοίκησιν, καὶ τὴν παγίωσιν τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας. Ὡς πρὸς τὴν τακτοποίησιν τῆς θέσεως τῶν ἀπομακρυνθέντων αἱρετῶν ἀρχόντων, τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ὅπου αὕτη δὲν συνετελέσθη ἤδη, θὰ ἔπρεπε μόνον δι' ἐλευθέρας ἐκλογῆς αὐτῶν νὰ τακτοποιηθῇ τὸ ζήτημα. Ἡ λύσις αὕτη θὰ ἦτο συμφωνοτέρα πρὸς τὸ αἴσθημα τῶν πολιτῶν, καὶ τὴν σημερινὴν κατάστασιν.

4ον) Εἶναι εὐτυχὲς τὸ γεγονός ὅτι, ὅλοι συνεφώνησαν ἐπὶ τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ τῶν ἀμυντικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἀκολουθεῖ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὴν ὑπὸ τῆς Λαϊκῆς Κυβερνήσεως χαραχθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Κονδύλη ἐφαρμοσθεῖσαν ὁδόν, ὅπως καταστῇ δυνατὴ ἡ ἀπορρόφησις τοῦ μεγάλου ἡμῶν ἐνεργητικοῦ πιστωτικοῦ ὑπολοίπου ἐν Γερμανίᾳ, τοῦ προκύπτοντος ἐκ τῆς συμφωνίας ἀνταλλαγῆς μετὰ τῆς φίλης δυνάμεως.

Μετ' ἰδιαιτέρας ὅλως χαρᾶς ἠκούσαμεν τὴν βεβαίωσιν τοῦ Ἀξιοτίμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις τῆς χώρας περιωρίσθησαν εἰς τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ των ἔργα, καὶ πεθαρχῶσιν ἁπλούστατα εἰς τὰς νομίμους ἐξουσίας τοῦ Κράτους.

5ον) Εἶναι εὐχάριστος ἡ βεβαίωσις, ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἀκολουθοῦσα τὴν ἀπὸ τοῦ 1933 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Σπυρίδωνος Λοβέρδου χαραχθεῖσαν πολιτικήν, θὰ συνεχίσῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς πίστεως τοῦ Κράτους. Καὶ ὅτι ἐντὸς τῶν δυναστοτήτων τῶν οἰκονομικῶν καὶ δημοσιονομικῶν δυνάμεων τῆς χώρας θὰ προσπαθήσῃ νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τῶν ὁμολογιούχων.

Ὅτι πρέπει πλέον νὰ ἀποκατασταθῇ φορολογικὴ δικαιοσύνη καὶ νὰ καταμερισθῶσιν δικαίως τὰ βάρη, ὅλος ὁ πολιτικὸς κόσμος εἶναι σύμφωνος. Ἀλλά, συγχρόνως, νὰ λφθῶσι μέτρα τοιαῦτα, ὥστε νὰ παύσῃ ἡ διαρκὴς αὐτὴ μεταξὺ φορολογουμένων καὶ Κράτους δυσπιστία, ἡ ὁποία προκαλεῖ μίαν φοβερὰν ἀρυθμίαν καὶ διαρκεῖς προστριβάς.

6ον) Εὐχόμεθα ἡ Κυβέρνησις νὰ συνηθῇ νὰ ἁπλουστεύσῃ τοὺς ὑφισταμένους περιορισμοὺς εἰς τὸ σύστημα τῶν εἰσαγωγῶν μας, περιορισμούς ἐπιβληθέντας ἐκ τῶν περιοριστικῶν τειχῶν τὰ ὁποῖα μᾶς περιβάλλουν καὶ τὰ ὁποῖα προήλθον ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας, ὅπως συνηθῇ καὶ τὸ Ἐμπόριον καὶ ἡ Βιομηχανία νὰ κινηθῶσι μὲ μεγαλύτερον ρυθμὸν καὶ περισσοτέραν ἄνεσιν.

Ἐπίσης ἐλπίζομεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐπιτάχυνσιν τῆς διανομῆς τῶν κλήρων καὶ ὅτι θὰ καταβάλῃ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν μεγάλων μας ἀποστραγγιστικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα, ὡς πληροφορούμεθα, ἔχουν τελευταίως τελείως ἐγκαταλειφθῇ.

Ἀνεμένομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ τῆς ὑδατικῆς ἡμῶν πολιτικῆς θὰ παρουσίαζε κάτι τι τὸ νέον.

Ἔχει πλέον διαπιστωθῇ, ὅτι στερούμεθα πραγματικῆς ὑδατικῆς πολιτικῆς, διὰ τοῦτο καὶ ἡ Κυβέρνησις Κονδύλη εἶχεν ἀποφασίσει τὴν συγκέντρωσιν ὅλων τῶν ὑδραυλικῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους ὑπὸ ἑνιαίαν διεύθυνσιν. Ἡμεῖς, ἀδιαφοροῦμεν ἐὰν ἡ ἕνωσις τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων ἤθελε γίνῃ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας ἢ Γεωργίας. Ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου μία νέα πτυχὴ περὶ τὰ ὑδραυλικὰ ζητήματα ἔπνευσεν, αἱ ὑπηρεσίαι αὐταὶ συνεκεντρώθησαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας. Παρ' ἡμῖν δυστυχῶς ἀνετράπη ὁ Νόμος ἐκεῖνος, διότι ἐπεκράτησαν τὰ συμφέροντα τῶν ἐναντίως ἐνδιαφερομένων.

Ἐπῆλθε πλέον ἡ ὥρα εἰς τὴν χώραν μας, ὅπου οἱ ποταμοὶ ἀνεκμετάλλευτοι ῥέουσιν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅπου οἱ χείμαρροι προξενοῦσιν ἀνυπολογίστους ζημίας, ὅπου αἱ πλημμύραι καταστρέφουσι τὰς ἐσοδείας μας, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τόσον ἐπαινετὴν τῶν ἀνωτάτων μας προσπάθειαν, ὅπου τὰ τέλματα καταστρέφουσι τὰς ἐσοδείας μας, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν προσπάθειαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὅλων αὐτῶν τῶν ἔργων, ἀφ' οὗ προηγηθῶσιν αἱ ἀπαραίτητοι μελέται καὶ ἀναλόγως τῆς ἀνάγκης καὶ ἀποδοτικότητος τῶν ἔργων, καταρτισθῇ ἕνα 10ετὲς ἢ 15ετὲς σχέδιον ἐκτελέσεως. Δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ἐπιμείνωμεν ἐπὶ τῆς νέας αὐτῆς κατευθύνσεως. Εἶναι πραγματικὸν ἁμάρτημα αἱ παλαιαὶ μέθοδοι νὰ ἐξακολουθῶσιν ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ἐφαρμοζόμεναι. Ἔχομεν φθάσῃ πλέον εἰς τὸ ἀνώτατον ὅριον τῆς καλλιεργείας ἀπὸ ἀπόψεως ἐκτάσεων. ἐλλείπει ἤδη τὸ ὕδωρ διὰ νὰ αὐξήσωμεν σημαντικῶς τὰς ἀποδόσεις μας καὶ διὰ νὰ ἐξασφαλίσωμεν πολυτίμους ἐαρινὰς καλλιεργείας καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴ παραγνωρίσωμεν τοῦτο. ἄλλως τρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἴδωμεν χρονίζοντα τὰ ζητήματα ταῦτα, ὅπως τώρα ἐπὶ τεσσαρακοντατείαν χρονίζει ἡ διευθέτησις τοῦ πελοποννησιακοῦ Παμίσσου.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκτιμῶσα πλήρως τὰς ἀντιλήψεις ταύτας, ἐπὶ τῆς ὑδατικῆς ἡμῶν πολιτικῆς, θὰ θελήσῃ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ ὑφ' ἡμῶν ὑποδεικνυόμενα μέτρα πρὸς τακτοποίησιν τοῦ ὄντως μεγάλου τούτου σκοποῦ.

Μετὰ ἰδιαιτέρας ὅλως εὐχαριστήσεως ἠκούσαμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ συνεχίσῃ τὰ ἔργα τῆς ἀναβαθμώσεως, τῆς βελτιώσεως τοῦ βασικοῦ πλούτου, καὶ ὅτι θὰ ἐνισχύσῃ τὸ ἀπαραίτητον καὶ ἀνεπαρκὲς κατώτερον βασικὸν ἡμῶν προσωπικόν.

Ἡ Κυβέρνησις ὀρθῶς θὰ φροντίσῃ νὰ λύσῃ ὁριστικῶς τὸ σταφιδικὸν ζήτημα. ἀλλ' ἐν σιωπῇ παρῆλθε τὸ καπνικόν.

Δὲν σημαίνει, κύριοι Βουλευταί, τὸ ὅτι σήμερον δὲν εὑρισκόμεθα εἰς καπνικὴν κρίσιν, ὅτι τὸ μέγα τοῦτο καὶ εὐπαθὲς ζήτημα διὰ τὰς καπνικὰς περιφερείας ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐθνικήν μας οἰκονομίαν δὲν χρήζει ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ διαρκοῦς μελέτης. Ἀκριβῶς τώρα, ἐπειδὴ ἀναπνέομεν ἐλευθέρως καπνικῶς, δέον τὸ ζήτημα νὰ ἐρευνηθῇ καὶ νὰ τακτοποιηθῇ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως κατανολώσεως, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τὴν παράλειψιν ταύτην θὰ αἰσθανθῇ ἡ Κυβέρνησις καὶ θὰ προσπαθήσῃ νὰ τακτοποιήσῃ καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο.

Ἐπίσης παρῆλθεν ἐν σιωπῇ ἡ Κυβέρνησις τὸ οἰνικόν μας ζήτημα. Πρέπει καὶ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου νὰ δοθῇ νέα κατεύθυνσις καὶ νὰ καταβληθῶσι νέαι προσπάθειαι καὶ διὰ τὴν τυποποίησιν τῶν οἴνων μας, τὴν ἐπαναβάλισιν τῆς ἀνοθεύτου καταναλώσεως ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, τὴν αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν μας ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ τὴν ὀργάνωσιν κατὰ περιφερείας τοῦ οἰνοπαραγωγικοῦ μας κόσμου, καὶ ὄχι νὰ ἀναμένωμεν ὁσάκις παρουσιάζονται ἀρυθμίαι εἰς τὴν παραγωγὴν καὶ κατανάλωσιν, διὰ σπασμωδικῶν ἐνεργειῶν, ὅπως συνέβη τελευταίως καὶ εἰς τὴν Εὔβοιαν καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ εἰς τὴν Λευκάδα, νὰ ἐπεμβαίνῃ τὸ Κράτος ρυθμιστικῶς. Τέλος ἐλησμονήθη τὸ ζήτημα τῆς ρυθμίσεως τῶν ἀγροτικῶν χρεῶν, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡριμάσῃ καὶ τὸ ὁποῖον, ἀφ' οὗ ἤδη ἀπὸ ἀπ' ὄψεως συνόλου χρεῶν ἔχει πλέον βεβαιωθῇ, νομίζομεν ὅτι θὰ ἠδύνατο ἤδη νὰ τακτοποιηθῇ.

Εἶναι ἰδιαιτέρως ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ

προσπαθήση νὰ ἐφαρμόση ὅρους καλλιτέρας συνεργασίας κεφαλαίου καὶ ἐργασίας, ὅπως καταστῆ δυνατὴ καὶ ἡ βελτίωσις τῆς θέσεως τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ, καὶ ἡ καλλιτέρα ἀπόδοσις τοῦ κεφαλαίου καὶ ὅτι θὰ ἐπιδιώξη ἡ Κυβέρνησις τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων.

7) Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐν τῷ ἐκπαιδευτικῷ της προγράμματι θὰ περιλάβη τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν ἀπὸ τὰ κομμουνιστικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα παρεισέφρυσαν καὶ ὅτι θὰ προσπαθήση πράγματι νὰ ἐξυψώση τὸ ἐθνικὸν φρόνημα, τὸ ὁποῖον ἀσφαλῶς δὲν εὑρίσκεται εἰς τὸ ὕψος ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ εὑρίσκεται. Καὶ ὅτι θὰ εἰσαγάγη καὶ εἰς τὴν στοιχειώδη καὶ εἰς τὴν μέσην καὶ εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐκπαίδευσιν τὰς στρατιωτικὰς ἀσκήσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ συντελέσουν ὥστε ἐν καιρῷ τῷ δέοντι νὰ ἔχωμεν ἑτοίμους τοὺς ἀπαραιτήτους διὰ τὰς ἀμυντικὰς τῆς χώρας δυνάμεις ἐφέδρους ἀξιωματικοὺς καὶ ὑπαξιωματικούς.

8) Ἐπικροτοῦμεν πλήρως τὰς προσπαθείας τὰς ὁποίας θὰ καταβάλη ἡ Κυβέρνησις διὰ τὴν Ἐθνικὴν Ὁδοποιΐαν, τὴν ἐπαρχιακὴν τοιαύτην καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ ὅλου ἡμῶν τηλεγραφικοῦ καὶ τηλεφωνικοῦ δικτύου καὶ ἐλπίζω ὅτι εἰς τὴν προσπάθειάν της ταύτην, δὲν θὰ λησμονηθῆ ἡ ἰδιαιτέρα μου Πατρίς, ἥτις ἐξακολουθεῖ νὰ εὑρίσκεται ἄνευ τηλεφωνικῆς συνδέσεως μετὰ τῆς Πρωτευούσης.

9ον) Ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ προσπαθήση νὰ βελτιώση τὰ τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας εἶναι φωτεινὸν σημεῖον τῶν σκέψεών της, ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι θὰ περιλάβη καὶ τὴν ἀκτοπλοΐαν, ἡ ὁποία χρήζει πραγματικῆς βελτιώσεως.

Οὐδὲν ἡ Κυβέρνησις ἀνέφερε περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐναερίων μας συγκοινωνιῶν. Ἡ πρόοδος ἡ ὁποία ἐπετελέσθη εἰς ὅλα τὰ Κράτη εἰς τὸ νέον τοῦτο σύστημα συγκοινωνιῶν καὶ ἡ ἐπαινετὴ προσπάθεια ἡ ὁποία καὶ παρ' ἡμῖν κατεβλήθη, μᾶς παρέχει τὴν δικαιολογημένην ἐλπίδα, ὅτι αἱ ἐναέριοι συγκοινωνίαι μας ἐν τῷ ἐσωτερικῷ θὰ ἀναπτυχθῶσι, καὶ ὅτι θὰ δοθῇ ἡ προσήκουσα εἰς τὸ συγκοινωνιακὸν τοῦτο μέσον προσοχή. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου ὀφείλομεν νὰ καταβάλωμεν πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς παροχὴν μεγαλειτέρων εὐκολιῶν καὶ πληρεστέρας ἀσφαλείας εἰς τὰς ξένας Ἑταιρείας, αἱ ὁποῖαι μᾶς συνδέουσιν ἀεροπορικῶς μετὰ τοῦ Ἐξωτερικοῦ καὶ διὰ τῶν ὁποίων θὰ δυνηθῶμεν καὶ τακτικὴν καὶ ταχεῖαν συγκοινωνίαν μετὰ τῶν ξένων κρατῶν νὰ ἀναπτύξωμεν καὶ τὸν τουρισμόν μας νὰ ἐξυπηρετήσωμεν.

10ον) Τέλος εἶναι λίαν ἐπαινετὸν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ καταβάλη πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς κοινωνικῆς προνοίας καὶ ὅτι θὰ προσπαθήση νὰ ὁλοκληρώση τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πρόσφύγων, τήν τε γεωργικὴν καὶ ἀστικήν. Καὶ ὅτι θὰ λάβη πάντα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα κατὰ τῶν λοιμωδῶν νόσων.

Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι, ἐκτὸς τῆς προσπαθείας διὰ τὸν περιορισμὸν τῆς ἐλονοσίας καὶ τῆς φυματιώσεως, θὰ ἐπιδοθῇ μετὰ γοργότητος εἰς τὴν καταπολέμησιν καὶ τῆς συφιλίδος, ἡ ὁποία ἔχει εἰσχωρήση εἰς ὅλας τὰς τάξεις καὶ ἡ ὁποία ἰδίως εἰς τὰς γεωργικάς μας περιφερείας προκαλεῖ ἀνεπανορθώτους καταστροφάς, καὶ ὅτι ἐπίσης θὰ καταπολεμηθῇ ἀμειλίκτως ἡ χρῆσις καὶ τὸ λαθρεμπόριον τῶν ναρκωτικῶν.

Κύριοι Βουλευταί,

Αὐταὶ αἱ σκέψεις μας, ὡς πρὸς τὸ Κυβερνητικὸν πρόγραμμα. Ἐὰν ἠθελήσαμεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν μερικὰ κενά, τὰ ὁποῖα διεπιστώσαμεν εἰς τὰς Κυβερνητικὰς δηλώσεις, ἐπράξαμεν τοῦτο, διότι πιστεύομεν, ὅτι οὕτω καὶ ἡμεῖς συντελοῦμεν εἰς τὴν συμπλήρωσιν αὐτῶν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς χώρας.

Ἡμεῖς, κύριοι Βουλευταί, πιστεύομεν καὶ θὰ πιστεύωμεν ὅτι αἱ Ὑπηρεσιακαὶ Κυβερνήσεις δύνανται νὰ ἔχουν λόγον ὑπάρξεως μόνον, ὅταν πρόκειται ἐπὶ ὡρισμένου χρόνου νὰ λειτουργήσωσι καὶ πρὸς ἐπίτευξιν ὡρισμένου ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ, ἰδίως προκειμένου περὶ διεξαγωγῆς ἐκλογῶν, καὶ εἴμεθα σύμφωνοι μὲ τὴν τοιαύτην διαρρύθμισιν τοῦ Κυβερνητικοῦ ζητήματος κατὰ τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον, ὅτε ἐσχηματίσθη ἡ Κυβέρνησις Δεμερτζῆ. Ἀλλ' ἤδη ἡ παροῦσα Κυβέρνησις τοῦ καθαρῶς ὑπηρεσιακοῦ χαρακτῆρος ἔχει ἐξέλθει, ἀφοῦ αὐτῆς προΐσταται ὁ ἀξιότιμος ἐκ Κεφαλληνίας πολιτευτής, ὅστις συμπίπτει νὰ εἶναι καὶ Ἀρχηγὸς Πολιτικοῦ Κόμματος. Δὲν νομίζομεν ὅθεν, ὅτι εἶναι κοινοβουλευτικῶς ὀρθὸν ἡ Κυβέρνησις αὕτη, λαμβάνουσα πλέον μόνιμον χαρακτῆρα, νὰ κυβερνᾷ τὴν χώραν. Ἀφοῦ ὅμως διεπιστώθη καὶ αὐθις, ὅτι τὰ δύο μεγαλείτερα ἐν Ἑλλάδι κόμματα εἶναι ἀνίκανα, εἴτε διὰ τῆς συνεννοήσεώς των, εἴτε διὰ καταλλήλων συνδυασμῶν, νὰ παράσχουν βιώσιμον Κυβέρνησιν εἰς τὴν Χώραν, εἶναι ὑποχρεωμένον τὸ κόμμα ἡμῶν, ἐξετάζον τὸ τί θὰ συνέβαινεν ἐὰν ἡ παροῦσα Κυβέρνησις δὲν ἤθελε τύχη τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Σώματος, καὶ πρὸ ἐνδεχομένης νέας ἀκυβερνησίας, νὰ τῇ παράσχῃ ψῆφον ἀνοχῆς.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ διαχειρίσει τῆς Κυβερνητικῆς ἐξουσίας θὰ εἶναι ἐξ ἴσου ἀμερόληπτος καὶ πρὸς τοὺς μὲν καὶ πρὸς τοὺς δέ, καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον θὰ διαχειρισθῇ τὴν ἐξουσίαν ἡ ψῆφος ἡμῶν ἀνοχῆς νὰ μεταβληθῇ ἀργότερον ἢ εἰς ψῆφον ἐμπιστοσύνης ἢ εἰς ψῆφον δυσπιστίας. (Χειροκροτήματα).

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἡ Κυβέρνησις, κύριοι Βουλευταί, εἰς τὰς προγραμματικὰς της δηλώσεις ἠκολούθησε τὸν ἀπὸ ἀρκετοῦ χρόνου καθιερωθέντα παρ' ἡμῶν — ἄνευ ἀξίας δι' ἐμέ, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω — τύπον, τῆς γενικεύσεως αὐτῶν ἐφ' ὅλων σχεδὸν τῶν θεμάτων. Ἡ εὐθύνη τοῦ ἀτόπου βαρύνει ὀλιγώτερον τὰς Κυβερνήσεις καὶ περισσότερον τὰς ἀντιπολιτεύσεις, αἱ ὁποῖαι ἀποδίδουν ἐξαιρετικὴν βαρύτητα εἰς τὸν ὑλικὸν ὄγκον τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων καὶ εἶναι ἕτοιμοι νὰ ἐπιπέσουν ἐναντίον τῶν Κυβερνήσεων δι' ἐνδεχομένην παράλειψιν εἰδικῆς μνείας θέματός τινος. Ἂν λόγου χάριν ἤθελε παραλείψῃ ἡ Κυβέρνησις ν' ἀναφέρῃ τι διὰ τὴν γεωργίαν, ἢ διὰ τὰς ἐναερίους δυνάμεις, ὅπως ὑπέμνησε πρὸ ὀλίγου ὁ κ. Θεοτόκης, ἢ διὰ τὰς φυλακάς, αὐτὸ θεωρεῖται ὡς ἔνδειξις ἀλάνθαστος ἐσχάτης τῆς Κυβερνήσεως ἀδιαφορίας διὰ τὸν κλάδον αὐτόν. Ἀντίληψις παιδαριώδης καὶ ἀναξία τῆς σοβαρότητος τοῦ κοινοβουλίου, ἀντίληψις ἡ ὁποία σύγχυσιν μόνον φέρει καὶ καταπνίγει ἐν τῷ μέσῳ φόρτου κενοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διαβεβαιώσεων τὴν σημασίαν τῶν ἐπικαίρων προβλημάτων, τῶν ὁποίων ἐπείγει ἡ λύσις, ἡ προωρισμένη νὰ δώσῃ τὸν τόνον τῆς δημοσίας ἡμῶν ζωῆς. Τῶν προβλημάτων αὐτῶν θὰ ἔπρεπε νὰ διαγράφεται ἀνάγλυφος οὕτως εἰπεῖν ἡ προβλεπομένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διαρρύθμισις. Ἐπ' αὐτῶν θὰ ἦτο καλὸν νὰ συγκεντρώνεται ἀμέριστος ἡ προσοχὴ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς δημοσίας γνώμης. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν θεμάτων αἱ Κυβερνήσεις θὰ ἦτο ὀρθὸν ν' ἀφίνουν νὰ ἐγκρίνωνται ἐκ τῶν ἔργων των καὶ εἰς ἐξαιρετικὰς μόνον περιστάσεις νὰ γίνεται εἰδικὴ μνεία ὡρισμένων θεμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπεθύμη νὰ καταστήσῃ γνωστὸν, ὅτι προτίθεται νὰ ἐπιφέρῃ βαθείας καὶ ριζικὰς καινοτομίας.

Δὲν ψέγω τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν προγραμματικήν της οὕτως εἰπεῖν πολυπραγμοσύνην, διότι ἠκολούθησε μίαν παγίως καθιερωμένην συνήθειαν. Ἠθέλησα μόνον νὰ παρατηρήσω ὅτι ἐπεξετάθη ἀσκόπως ἐπὶ παντοίων θεμάτων, τὰ ὁποῖα ἂν ἐδὲν εἶναι ξένα πρὸς τὴν ἀποστολήν της, δὲν εἶναι ὅμως τὰ προέχοντα σημεῖα τῆς ἀποστολῆς της. Καθῆκον ἔχει καὶ ἡ σημερινὴ, ὅπως καὶ κάθε ἄλλη Κυβέρνησις, νὰ μεριμνᾷ διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Λαοῦ καὶ διὰ τὴν εὔρυθμον διοίκησιν τῶν δημοσίων κλάδων. Ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι αὐτό. Τὸ ἔργον τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἄλλο, ἡ ἄμεσος καὶ ἀποφασιστικὴ ἄρσις τῶν ἀφορμῶν, αἱ ὁποῖαι διχάζουν ἀκόμη τὸν Λαὸν καὶ δὲν ἀφήνουν τὸν τόπον νὰ εἰσέλθῃ εἰς ὁμαλὸν πράγματι πολιτικὸν βίον, ἡ κατάργησις μὲ ἄλλους λόγους τοῦ μονοπλεύρου καὶ δυναμικοῦ κράτους καὶ ἡ ἀποκατάστασις

ἀληθοῦς ἰσοπολιτείας. Ἐπ' αὐτοῦ, κυρίως, θὰ ἐπιστήσω καὶ ἐγὼ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς.

Μὴ ἐπεκτείνων τὸν λόγον οὔτε ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἔπραξαν οἱ προλαλήσαντες, τῆς ὁποίας σαφῶς ἄλλως τε ἐτέθησαν αἱ κατευθύνσεις εἰς τὸ Συμβούλιον τῶν Ἀρχηγῶν τὸ συγκροτηθὲν πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν ἐν ὁμοφωνίᾳ αὐτῶν καὶ τῆς ὁποίας ἑπομένως δὲν ἀπομένει πλέον εἰς τὰς Κυβερνήσεις εἰμὴ ὁ χειρισμός, ἐξ ἴσου βεβαίως σοβαρὸς καὶ αὐτός, ὡς καὶ ὁ καθορισμὸς τῶν κατευθύνσεων ἐκ τοῦ πολεμικοῦ ἀνεφοδιασμοῦ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐλήφθησαν ἐπίσης ἀνάλογοι ἀποφάσεις, οὔτε ἐπὶ τῶν λοιπῶν κυβερνητικῶν ἐπαγγελιῶν, ἔχω μόνον νὰ παρατηρήσω ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀνεφοδιασμὸν ὅτι παρίσταται ἀνάγκη διευκρινίσεως εἰς τὸ λεχθὲν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐπαναληφθὲν ἀπὸ τὸν ἀξιότιμον ἀρχηγὸν τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ὅτι τόσον τὸ Λαϊκὸν Κόμμα, ὅσον καὶ ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις, ἔφερον καὶ θὰ φέρουν εἰς πέρας τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῆς χώρας ἄνευ προσθέτου φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως. Καὶ θέλω νὰ γίνῃ διευκρίνισις διὰ νὰ μὴ πλανᾶται ὁ λαὸς φανταζόμενος ὅτι ἐξευρέθη μαγικός τις τρόπος ἐξοικονομήσεως δισεκατομμυρίων ὁλοκλήρων διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους. Ἡ χρηματοδότησις τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ, ὅστις, ὡς εἶπον, θὰ ἀπαιτήσῃ ποσὸν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον, δισεκατομμύρια, θὰ γίνῃ διὰ τῶν συνήθων μέσων διὰ τῶν ὁποίων τὰ κράτη ἀντλοῦν τοὺς πόρους τοὺς ἀναγκαιοῦντας διὰ τὰς ἀνάγκας των. Θὰ γίνῃ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἐν μέρει καὶ εἰς μικρὰν σχετικὴν ἀναλογίαν διὰ τῆς ἐξαντλήσεως ὅλων τῶν ὑπολοίπων εἰς χρῆμα διαθεσίμων τοῦ Κράτους ἀποθεμάτων, προερχομένων κυρίως ἐκ τῆς δραχμοποιήσεως, τοῦ συναλλαγματικοῦ παρακρατήματος καὶ ἐκ τῆς ὑπεραξίας τοῦ καλύμματος τῆς Ἐκδοτικῆς, καὶ ἐξ ἄλλου κατὰ τὸ μέγιστον μέρος διὰ δανειακῶν πόρων, ἁπλούστερα διὰ τῆς συνάψεως δανείων, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξοφληθοῦν καὶ αὐτὰ ὄχι βεβαίως ἐντὸς τοῦ ἔτους, θὰ ἐξοφληθοῦν ὅμως πολὺ ταχέως καὶ τὸ χρῆμα τὸ ὁποῖον θὰ χρειασθῇ διὰ τὴν ἐξόφλησίν των θὰ ἐξευρεθῇ καὶ αὐτὸ εἴτε διὰ τῆς φυσιολογικῆς αὐξήσεως τῶν πόρων του, εἴτε δι' οἰκονομιῶν, εἴτε διὰ βαρῶν, διὰ νὰ μὴ ἀναφέρω τὸν τέταρτον τρόπον, τὸν χείριστον πάντων, περὶ τοῦ ὁποίου ἤδη δὲν πρόκειται, τῆς ἐκδόσεως χαρτονομίσματος. Εἶναι καλὸν νὰ ἔχῃ ταῦτα ὑπ' ὄψει ὁ λαὸς διὰ νὰ μὴ πλάττῃ χιμαίρας. Θὰ ἐπεθύμουν ἐπίσης νὰ ἔχω μίαν πληροφορίαν ἐπὶ τῆς περικοπῆς τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων, τῆς ἀναφερομένης εἰς τὸν θεσμὸν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν τμηματικὴν καὶ βαθμιαίαν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ τούτου. Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖ ἡ Κυβέρνησις λέγουσα βαθμιαίαν καὶ τμηματικὴν ἐφαρμογήν: Θὰ γίνῃ ἐφαρμογὴ κατὰ περιφερείας ἢ κατ' ἐπαγγελματικὰς τάξεις, ἢ κατὰ κλάδους ἀσφαλίσεως; Ἀναμένω τὴν ἀπάντησιν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, κεκηρυγμένος ὑπὲρ ἀμέσου καὶ ὁλοκληρωτῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, δὲν ἐγκρίνω τὸν προτεινόμενον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τρόπον. Εἶμαι ὑποχρεωμένος ἐπίσης νὰ δηλώσω ὅτι κατὰ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως θὰ ζητήσω διὰ δευτέραν φορὰν τὸν λόγον δι' ὀλίγιστα λεπτά, διὰ νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ ἑνὸς εἰδικοῦ ζητήματος, γενικωτέρας ὅμως σημασίας, ἀξίου ἐφ' οὗ ἀποφεύγω νὰ φέρω ἀπὸ τοῦδε τὸν λόγον διὰ νὰ μὴ γίνω ἀφορμὴ νὰ παρεκκλίνῃ ἡ γενικὴ πολιτικὴ συζήτησις εἰς λεπτομερείας. Καὶ τώρα ἔρχομαι εἰς τὸ κύριον θέμα. Ἔλεγον ὅτι ἡ κυρία ἀποστολὴ τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ ἀποκατάστασις πραγματικῆς ἰσοπολιτείας ὑπὸ τὴν ὁποίαν καὶ μόνον δυνάμεθα νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ πολιτικὴ ζωὴ θὰ ἀναλάβῃ τὸν κανονικὸν ροῦν, ὅτι θὰ ἐδραιωθῇ ἡ κοινωνικὴ γαλήνη, καὶ θὰ κατορθώσῃ ἡ Ἑλλὰς ὁμονοοῦσα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν δρόμον τῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἀκμῆς. Ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ νομίζω ὅτι εἶναι σύμφωνος ἡ Κυβέρνησις. Δὲν παρέλειψεν ἄλλωστε αὕτη εἰς τὰς προγραμματικάς της δηλώσεις νὰ δώσῃ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι «θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ὁριστικὴν —μεταχειρίζομαι τὴν ἔκφρασίν της— τὴν ὁριστικὴν ἐπάνοδον τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης, ἡσυχίας καὶ τάξεως εἰς τὴν χώραν, διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ χρηστὴν δικαίαν καὶ ἀμερόληπτον διοίκησιν, οὕτως ὥστε ἡ Ἑλλὰς νὰ ἀποβῇ πραγματικὸν Κράτος δικαίου». Ὁμολογῶ ὅτι θὰ ἤθελον ἡ γενικὴ αὕτη διαβεβαίωσις νὰ εἶχε προσλάβει εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις περισσοτέραν ἔμφασιν, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ τὸ πράξῃ ἡ Κυβέρνησις διὰ τῆς σημερινῆς τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ὁμιλίας, ὅπως ἐλπίζω ἐπίσης ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως θὰ θελήσῃ νὰ δώσῃ πληρεστέρας ἐξηγήσεις ἐπὶ τῶν σημείων ἐκείνων τῶν ὁποίων παρέλειψε νὰ κάμῃ μνείαν, ὡς λ.χ. τοῦ ὑπαλληλικοῦ ζητήματος.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Περὶ ἀνορθώσεως τῶν δικαίων εἰδικὴν μνείαν δὲν ἔκαμεν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Γνωρίζει ἡ Κυβέρνησις ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ εὑρίσκωνται εἰς τοὺς δρόμους ἀποβληθέντες, καθ' ὃν τρόπον ἀπελήλθησαν.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἐπίσης ἀπὸ τοῦ 1924 δὲν εἶναι ὑπάλληλοι εἰς τοὺς δρόμους;

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἂς ἐπανέλθουν καὶ ἐκεῖνοι. Ἐγὼ ἀναφέρω αὐτούς. Σεῖς ἀναφέρατε τοὺς ἄλλους. Εὑρίσκονται λέγω, εἰς τοὺς δρόμους ὑπάλληλοι περὶ τοὺς 1.200. Καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν περιλαμβάνω καὶ τοὺς ἐκτάκτους ὑπαλλήλους, τοὺς ἔχοντας μακρὰν ὑπηρεσίαν.

Ὡσαύτως θὰ ἀναμένω νὰ δώσῃ ἡ Κυβέρνησις πληρεστέρας ἐξηγήσεις ἐπὶ τῶν σημείων ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα κατ' ἀρχὴν αἱ δηλώσεις της εἶναι ἱκανοποιητικαί, ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν αἱρετῶν ἀρχόντων, τῶν ὀργάνων τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, ἐπὶ τῶν μέσων ἐν γένει διὰ τῶν ὁποίων σκοπεῖ ἡ Κυβέρνησις νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ σημεριοῦ Κράτους εἰς Κράτος δικαίου. Εἶναι γνωστὰ τὰ προβλήματα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν μεταβολὴν αὐτήν, καὶ τὰ προβλήματα ταῦτα δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὰ ἀμφιταλαντεύσεων, ἀλλ' ἀπαιτοῦν θαρραλέαν ἀντιμετώπισιν. Μεταξὺ τῶν προβλημάτων αὐτῶν τὸ σπουδαιότερον ἴσως, πάντως τὸ ἀκανθωδέστερον, εἶναι τὸ ζήτημα τὸ στρατιωτικόν, τὸ ζήτημα τῆς ἀθρόας ἐπαναφορᾶς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν ἀποβληθέντων ἐκ τῶν τάξεών του στρατοῦ διὰ λόγους καθαρῶς πολιτικούς. Δυστυχῶς, τὸ ζήτημα τοῦτο ἡ Κυβέρνησις τὸ παρῆλθεν ἐν σιωπῇ. Ἀλλ' ἐνῷ ἐτήρησε σιγὴν ἀπέναντι τῆς Βουλῆς, ἀτυχῶς εἶδον τὸ φῶς πρὸ ἡμερῶν ἀνακοινώσεις τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἐμπνεύσασαι εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον, δὲν τὸ ἀποκρύπτω, βαθεῖαν ἀπογοήτευσιν.

Καὶ λέγει εἰς τὰς ἀνακοινώσεις του ὁ κ. Πρωθυπουργός, ὅτι τὸ μόνον ὑφιστάμενον στρατιωτικὸν ζήτημα εἶναι «ὁ ταχὺς τοῦ στρατοῦ, τοῦ στόλου καὶ τῆς ἀεροπορίας ἀνεφοδιασμὸς διὰ τῶν ὑφισταμένων στελεχῶν», καὶ ὅτι ὅπως πρέπει νὰ πατάσσεται ἀμειλίκτως πᾶσα ἀνάμιξις τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων εἰς ἔργα ἀλλότρια τῆς ἐθνικῆς των ἀποστολῆς καὶ δὴ ἡ ἀνάμιξίς των εἰς τὴν πολιτικήν, οὕτω πρέπει νὰ ἀποφεύγεται πᾶσα ἐκ μέρους τῶν κομμάτων ἐπέμβασις εἰς τὸν στρατόν, ἀποτελεῖ δὲ ἐπέμβασιν ἡ ἀνακίνησις τοῦ ἀποτακτικοῦ ζητήματος. Τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα τῆς ἀθρόας ἐπαναφορᾶς ἀποτάκτων ἀξιωματικῶν εἰς τὸν στρατόν, δὲν ἐγείρεται σήμερον διὰ πρώτην φοράν. Ἠγέρθη καὶ ἄλλοτε, κατὰ τὸ 1926, ἀλλὰ τότε δὲν ἐκράτησαν στενόκαρδοι ἀντιλήψεις μεταξὺ τῶν ἡγετῶν τῶν κομμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ἐλευθερορρόνων καὶ σημερινὸς Πρωθυπουργός, καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης πλευρᾶς τῆς ἐπικρατησάσης καὶ διαθετούσης καὶ τὴν ὑλικὴν δύναμιν καὶ τὴν κοινοβουλευτικὴν πλειοψηφίαν.

Ἦσαν δὲ αἱ συνθῆκαι τότε ἀσυγκρίτως δυσχερέστεραι τῶν σημερινῶν διὰ τοὺς ἡγουμένους τῆς ἐπικρατησάσης παρατάξεως, καὶ θὰ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω ἰδιαιτέρως δι' ἐμέ, διότι συνέβαινε νὰ εἶμαι ἀρχηγὸς τοῦ μεγαλυτέρου κόμματος, καὶ ὑπεῖχον συνεπῶς μεγαλυτέρας εὐθύνας. Καὶ ἦσαν δυσχερέστεραι, διότι οἱ ἀξιωματικοὶ οἱ ὁποῖοι ἐζητεῖτο νὰ ἐπανέλθουν,

εἶχον παραμείνῃ ἐκτὸς τῶν τάξεων τοῦ Στρατοῦ ἐπὶ τρία καὶ περισσότερα ἔτη καὶ ἠδύνατο νὰ ὑποτεθῇ ὅτι δὲν εἶχον κατορθώσῃ κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ νὰ παρακολουθήσουν τὰς πρόοδους τῆς στρατιωτικῆς τέχνης, διότι ἀντέδρα κατὰ τῆς ἐπαναφορᾶς σύσσωμος ὁ στρατός, τὸ σύνολον σχεδὸν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν συνασπισθέντων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν διαπρεποῦς ἀνωτάτου ἀξιωματικοῦ, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἐξέχθημεν νὰ θέσωμεν ἐν ἀποστρατείᾳ, μὲ ἄλλους λόγους νὰ τὸν ἀδικήσωμεν, χάριν τῆς συμφιλιώσεως, ἀγόμενοι ἀπὸ τὴν σκέψιν, ὅτι θὰ συνέφερε τὸν ἕνα ἀπωλέσθαι ὑπὲρ τῶν πολλῶν, τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις τῆς πλευρᾶς ἐκείνης, ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν ἀρχήν, τὸν διετήρησε καὶ ὀρθῶς τὸν διετήρησε εἰς τὰς ἀνωτάτας τοῦ στρατοῦ λειτουργίας, διότι ἀκόμη εἶχον ἀντίθετον πολιτικὴν μορφὴν ἀπεριορίστου ἐπιβολῆς, τὸν ἀείμνηστον Βενιζέλον· ὄχι ἀπὸ αἴσθημα ἀδιαλλαξίας, τὸ ὁποῖον ποτὲ δὲν εἶχεν, ἀλλὰ ἐκ πεποιθήσεως παραπεισθεὶς εἶχε σχηματίσει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι ἐπαναφορὰ τῶν ἀποτάκτων θὰ εἶχεν ὡς ἄμεσον καὶ ἀναπόδραστον συνέπειαν τὴν ἔκρηξιν στρατιωτικοῦ κινήματος τοῦ ὁποίου ἦτο ἀναμφισβήτητος ἡ ἀποτυχία, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἐξέθετε τὴν χώραν εἰς τὸν σάλον νέων ἀνωμαλιῶν, διότι τέλος, τὸ καὶ σπουδαιότερον, τὸ μέγιστον τῶν κομμάτων τῆς ἀντιπάλου παρατάξεως, τὸ λαϊκόν, τὸ συγκεντρώνων τὸ σύνολον σχεδὸν τοῦ ἀντιβενιζελισμοῦ, δὲν ἔπαυε νὰ διακηρύττῃ ὅτι διετήρη ἀνεπάφους τὰς πολιτικάς του πεποιθήσεις, μὴ στέργον νὰ προβῇ εἰς ἀναγνώρισιν τοῦ πολιτεύματος, ἢ νὰ συναινέσῃ εἰς προσωρινὴν ἔστω καθεστωτικὴν ἐκκεχειρίαν ἢ εἰς τὴν διεξαγωγὴν νέου δημοψηφίσματος ὑπὸ ὅρους ἐγγυωμένους τὴν ἀμερόληπτον αὐτοῦ διεξαγωγήν. Σήμερον αἱ περιστάσεις εἶναι διὰ τὴν Κυβέρνησιν ἀπολύτως εὐνοϊκώτεραι. Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν δύο μεγαλυτέρων κομμάτων τῆς πτέρυγος ἐκείνης ἐδήλωσαν ἤδη, ὅτι δὲν ἀποκλείουν κατ' ἀρχὴν τὴν δυνατότητα τῆς ἐπαναφορᾶς, ὅτι ἡ εἰρήνη δὲν εἶναι πλέον ἐξησφαλισμένη ὅπως ἐθεωρεῖτο ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, ἀλλ' εἶναι ἐπισφαλής, περιϊπταμένης ἤδη ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν μας τῆς ἀπειλῆς ἑνὸς ἀμέσου πολέμου, διὰ τὸν ὁποῖον δαπανῶμεν ἤδη δισεκατομμύρια. Ἀνώτατοι τοῦ στρατοῦ βαθμοῦχοι, ἀπορρέοντες ἐκ τῆς πλευρᾶς ἐκείνης, ἁρμόδιοι ἀπολύτως, ἀνομολογοῦν τὰ κενὰ τὰ ὑφιστάμενα εἰς ἔμψυχον ὑλικὸν καὶ συνιστοῦν τὴν συμπλήρωσιν αὐτῶν δι' ἐπαναφορᾶς ἀποτάκτων καὶ ἐπὶ πλέον τὸ στοιχειωδέστερον .....

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Διεψεύσθη ὡς ἀνακριβές.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Εἰλικρινῶς πιστεύετε ὅτι θὰ ἔφερα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἀνακριβεῖς πληροφορίας ;

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἐδημοσιεύθησαν καὶ διεψεύσθησαν ὡς ἀνακριβεῖς.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δὲν ἀναφέρομαι εἰς τὴν ἀφήγησιν τοῦ Δεμέστιχα, ἡ ὁποία καίτοι διεψεύσθη πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι κάτι ὑπόλειμμα ἀφίνει, ἀλλ' εἰς δηλώσεις τοῦ Ναυάρχου Δούσμανη οὐδόλως διαψευσθείσας.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ὁ ναύαρχος κ. Δούσμανης ὡμίλησε μόνον διὰ τὸ Ναυτικόν, δὲν εἶχεν ἄλλως ἁρμοδιότητα νὰ ὁμιλήσῃ διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ ἀέρος.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Καὶ τέλος τὸ σπουδαιότερον, ἰδεολογικαὶ διαφοραὶ καὶ βαθεῖαι προσωπικαὶ ἀντιθέσεις δὲν διαιροῦν πλέον τὸν λαόν. Τὸ 1926 ἡμεῖς ἀντιμετωπίσαμεν μετὰ θάρρους καὶ πίστεως τὰς δυσχερείας, εἰλικρινῶς ἀποβλέποντες εἰς τὴν συνδιαλλαγὴν καὶ τὴν ψυχικὴν τοῦ Ἔθνους ἀναμόρφωσιν. Ἤδη, παρ' ὅλον ὅτι δυσχέρειαι τοιαύτης φύσεως δὲν ἐμφανίζονται, ἡ Κυβέρνησις διστάζει καὶ διστάζουσα ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀποτάκτων ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικῶν διὰ νὰ παύσουν αἱ ἑκατέρωθεν ἐπεμβάσεις. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ θεωρῶ ὅτι δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ ἀτυχεστέρα δικαιολογία. Ἡ ἄρνησις τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀξιωματικῶν κλείει καὶ εὐρύνει τὴν θύραν τῶν ἑκατέρωθεν ἐπεμβάσεων καὶ δημιουργεῖ δύο ἀντιρρόπους δυνάμεις. Διότι πᾶς τις ἐννοεῖ ὅτι ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς πᾶσα θὰ καταβάλλεται καὶ πᾶσα θὰ ἀσκῆται ἐπιβολὴ ὅπως ἡ πολιτικὴ κατάστασις ρυθμίζεται κατὰ τρόπον μὴ ἐπιτρέποντα τὴν ἐπάνοδον ἀποστάτων καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην θὰ ἐξαντλῆται πᾶν μέσον ὅπως ἡ πολιτικὴ κατάστασις διαμορφοῦται κατὰ τρόπον διευκολύνοντα τὴν ἐπάνοδον εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ μὲ τὸν ὁποῖον ἐζυμώθησαν καὶ συνύφαναν τὴν ὕπαρξίν των. Ἡ ἄρνησις τῆς λύσεως τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος θὰ δημιουργήσῃ μόνον ἑστίαν εὐφλεκτον κρατοῦσαν ἐν ἀναβρασμῷ τὴν κοινωνίαν. Τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα, ὑπὸ τὴν ὄψιν ἀπὸ τὴν ὁποίαν τὸ ἐξετάζομεν, δὲν εἶναι ζήτημα τεχνικὸν ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ εἶχον τὸν λόγον τὰ στελέχη. Οἱ ἀξιωματικοί, οἱ σημερινοὶ τοῦ στρατεύματος ἡγήτορες, ἐὰν ἔχωμεν ὄντως Κράτος εὐνομούμενον, ἢ θέλομεν νὰ ἀποκτήσωμεν τοιοῦτον, θὰ ἀπόσχουν ἐπ' αὐτοῦ οἱασδήποτε γνώμης καὶ θὰ ὑποκύψουν προθύμως εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὴν λαϊκὴν θέλησιν καὶ δυναμένου νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ ὀρθούμενα ἐνώπιον αὐτοῦ προβλήματα ἀπὸ ὑψηλοτέρας σκοπιᾶς. Αὐτὸς καὶ μόνον ἔχει τὸν λόγον ἐπὶ τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀποστάκτων. Δὲν θίγει τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα τὸν στρατὸν μόνον, ἐπηρεάζει μοιραίως τὴν πολιτικὴν τῆς χώρας ζωὴν καὶ τὴν κοινωνικὴν ψυχολογίαν, ἀσκεῖ ἀντανάκλασιν ἐπὶ τῆς ψυχικῆς καὶ ὑλικῆς τοῦ Ἔθνους ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος αὐτοῦ εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία θὰ δώσῃ τὴν σφραγῖδα εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Κράτους ὡς Κράτους δυναμικοῦ καὶ ὡς Κράτους δικαίου. Δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν μισὴν Ἑλλάδα νὰ ἀρνούμεθα τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν εὐγενεστέραν ἐκδήλωσιν τῆς δημοσίας ζωῆς, εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ καὶ εἰς τὴν ἄμυναν τῆς κοινῆς μας πατρίδος, καὶ νὰ παρίσταται αὕτη ὡς ὑποχείριος, ἂν ὄχι καὶ δορυάλωτος, τοῦ ἄλλου ἡμίσεος. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ ἀξιότιμος κύριος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔχει πλήρη τὴν συναίσθησιν τῶν ἀναμφισβητήτων αὐτῶν ἀληθειῶν. Ἄλλοι λόγοι τοὺς ὁποίους δὲν γνωρίζω, τὸν καθιστοῦν διστακτικόν. Δὲν εἶναι κἂν ὁ ἄλλος λόγος ἐκεῖνος, ὁ συνήθως ἀναφερόμενος, ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ αὐτοὶ ὑπέπεσαν εἰς δεινόν, δεινότατον παράπτωμα, ἔγκλημα ἂν θέλετε, ἀναμιχθέντες εἰς στασιαστικὰ κινήματα. Ἂς τὸ δεχθῶμεν ὅτι ὑπέπεσαν εἰς δεινὸν παράπτωμα, ὅσον καὶ ἂν ἡ θέσις των ἐλαφρύνεται ἐκ τῆς σκέψεως ὅτι τὸ ἔπραξαν διὰ νὰ προασπίσουν τὸ κινδυνεῦον νόμιμον καθεστώς. Ἀλλὰ ἂν θέλετε νὰ εἴμεθα δίκαιοι, καὶ δίκαιοι πρέπει νὰ εἴμεθα ἂν θέλωμεν νὰ ἀποκτήσωμεν Κράτος δικαίου, πρέπει τὰ πράγματα νὰ τὰ ἐξετάσωμεν μετ' ἀπαθείας, μὲ ἀμεροληψίαν. Καὶ ἂν τὰ ἐξετάσωμεν τοιουτοτρόπως, οὐδεὶς νομίζω θὰ ἀρνηθῇ ὅτι δύσκολον εἶναι νὰ εὑρεθοῦν ἀξιωματικοὶ ἐντεῦθεν ἢ ἐκεῖθεν, οἱ ὁποῖοι νὰ μὴ ἀνεμίχθησαν εἰς κινήματα ἢ νὰ εἶναι ἀμέτοχοι οἱασδήποτε συνεννοήσεως καὶ ἀποπείρας κινημάτων. Καὶ οἱ σημερινοὶ ἡγήτορες τοῦ στρατεύματος, καὶ αὐτοὶ ἀνεμίχθησαν καὶ ἐπρωτοστάτησαν εἰς κινήματα, καὶ εἰς κινήματα μάλιστα λαβόντα χώραν μετὰ τὴν 1ην Μαρτίου τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ κατώρθωσαν διὰ τῶν κινημάτων νὰ ἐπιβάλουν βιαίως τὰς θελήσεις των. Δὲν τοὺς κακίζω. Ἔπεσαν καὶ αὐτοὶ θύματα τῆς πνιγηρᾶς ἀσμοσφαίρας, ἡ ὁποία ὅλους τοὺς ἐπηρέασε. Διὰ τοῦτο λέγω εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ σταματήσῃ.

Ὅλοι ἐτονίσαμεν καὶ τὰ πράγματα τὸ εἶπον καὶ ἄλλοτε, ὅτι τὸ φάρμακον τὸ ριζικὸν καὶ τὸ σωτήριον εἶναι ἕν: Νὰ ρίψωμεν τὸν πέπλον τῆς λήθης εἰς τὸ παρελθὸν καὶ νὰ ὑψώσωμεν ἀμείλικτον τὸν πέλεκυν τοῦ Κράτους διὰ τὸ μέλλον. Εἰς τοῦτο καὶ μόνον δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν ἄγκυραν σωτηρίας.

Ὅταν πράξωμεν οὕτω καὶ ἐπεκτείνωμεν τὴν πρόνοιαν ταύτην εἰς ὅλους τοὺς δημοσίους κλάδους καὶ τοὺς ἀνασυγκροτήσωμεν ὑπὸ πνεῦμα σύμφωνον πρὸς τὸ ἀπώτερον τῆς Χώρας συμφέρον, τότε καὶ μόνον θὰ δικαιούμεθα νὰ ὑψώσωμεν τὴν φωνήν μας καὶ νὰ εἴπωμεν πρὸς ὅλους: Ἂν ἐκαλύφθη τὸ παρελθὸν μὲ τὸν πέπλον τῆς συγγνώμης, τὸ Κράτος θὰ πλήξῃ θανασίμως οἱονδήποτε σκεφθῇ εἰς τὸ μέλλον νὰ διαταράξῃ

τὴν νόμιμον τάξιν. Καὶ ὄχι μόνον νὰ τὸ εἴπωμεν ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ τηρήσωμεν. Καὶ λησμονοῦντες, κύριοι Βουλευταί, καὶ Βενιζελικὸν καὶ Ἀντιβενιζελικὸν Κράτος, νὰ γίνωμεν οἱ ἀληθεῖς μυσταγωγοὶ τῆς Πατρίδος μας. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, τοῦ ὁποίου γνωρίζω τὴν ὀξυδέρκειαν καὶ τὸν πατριωτισμόν, θὰ συμπληρώσῃ τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις δι' εὐρυτέρων ἐξηγήσεων. Θὰ σπεύσῃ, εἶμαι βέβαιος, νὰ διαβεβαιώσῃ τὴν Βουλὴν ὅτι ὑιοθετεῖ, ἐπὶ τῶν ζητημάτων ἐφ' ὧν κατ' ἀρχὴν ἔδωκεν ἱκανοποιητικὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι ὑιοθετεῖ τὰς ὑποβληθείσας προτάσεις ψηφισμάτων καὶ ὅτι θ' ἀναθεωρήσῃ τὰς σκέψεις του ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος. Ἐὰν δὲ ἐστάθη νὰ τὸ πράξῃ, τὸ λογικὸν συμπέρασμα θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ν' ἀρνηθῶμεν τὴν ψῆφόν μας. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἀρνηθῶμεν ἐγὼ καὶ οἱ φίλοι μου καὶ ἐγώ, ὅσον καὶ ἐὰν δὲν ἔχῃ αὐτὴ ἀνάγκην, ἐμμένοντες συνεπεῖς εἰς τὴν ἀρχὴν ποὺ διεκηρύξαμεν ὅτι πρὸ παντὸς πρέπει νὰ ἀποφευχθῇ ἡ ἀνυδερνησία καὶ ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶναι ὑποχρεωμένοι καὶ ὅσοι θέλουν καὶ δὲν θέλουν τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν νὰ ψηφίσουν ὑπὲρ αὐτῆς, ἐφ' ὅσον δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ συνεννόησις τῶν μεγαλυτέρων κομμάτων καὶ ὁ σχηματισμὸς βιωσίμου πολιτικῆς Κυβερνήσεως. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ χρόνος καὶ νηφαλιώτεραι σκέψεις θὰ πείσουν τὰ κόμματα τὰ δυνάμενα διὰ συνεργασίας νὰ συγκροτήσουν ἰσχυρὰν Κοινοβουλευτικὴν δύναμιν, νὰ σχηματίσουν τὴν Πολιτικὴν Κυβέρνησιν, τὴν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εὐκταίαν καὶ τὴν μόνην ἀνταποκρινομένην πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ πολιτεύματος ἡμῶν, διότι παρέκκλισις καὶ ἀνωμαλία εἶναι ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ὅμως ἐκείνης αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὴν στηρίξωμεν καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν θὰ τῆς παράσχωμεν τὴν ψῆφόν μας. (Χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διακόπτομεν ἐπὶ πέντε λεπτά.

Μετὰ τὴν διακοπήν.

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς συνεδριάσεως λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Παπαναστασίου.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Μὲ τὴν σημερινὴν συνεδρίαν, ἡ ὁποία κατ' οὐσίαν ἀποτελεῖ μίαν συνεδρίαν μὲ τὴν συνεδρίαν τοῦ Σαββάτου, ἐπαναλαμβάνονται οὐσιαστικῶς αἱ κοινοβουλευτικαὶ ἐργασίαι, ὕστερα ἀπὸ μίαν μακρὰν ἀνώμαλον καὶ ὀλυσερὰν περίοδον. Ἤδη ἀπὸ τὴν συζήτησιν ποὺ διεξήχθη σήμερον καὶ ἀπὸ μόνην αὐτὴν καταφαίνεται ὅτι δὲν ἐξήλθομεν ἀκόμη ἀπὸ τὴν νόσον, ἡ ὁποία παραλύει τὴν πολιτικήν μας ζωὴν ἤ, τὸ πολύ, ἐὰν ἐξήλθομεν καὶ εἰσήλθομεν εἰς μίαν περίοδον ἀναρρώσεως, ἡ ἀνάρρωσις αὕτη βαίνει βραδύτατα. Μὲ τὴν ψῆφον ἐμπιστοσύνης ποὺ ζητεῖ ἡ Κυβέρνησις, ζητεῖται ἀφ' ἑνὸς νὰ ἐγκριθῇ ἡ σύνθεσις τῆς Κυβερνήσεως, ἀφ' ἑτέρου νὰ ἐγκριθοῦν αἱ προγραμματικαὶ της δηλώσεις, ἡ κατεύθυνσις δηλαδή, τὴν ὁποίαν ἐννοεῖ νὰ ἀκολουθήσῃ. Συνήθως, ὅταν γίνεται λόγος περὶ ἐμπιστοσύνης τῆς Κυβερνήσεως, συγχέονται αὐτὰ τὰ δύο πράγματα, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν εἶναι δύο διακεκριμένα ζητήματα, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον μία Κυβέρνησις νὰ παρουσιάσῃ ἀξιόλογον πρόγραμμα, νὰ κάμῃ τὰς καλλιτέρας ἐπαγγελίας, ἀλλὰ νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ τύχῃ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Νομοθετικοῦ Σώματος λόγῳ τῆς συνθέσεως αὐτῆς. Καὶ ἀντιθέτως Κυβέρνησις, ἡ ὁποία εἶναι ἀρίστης συνθέσεως, νὰ προσκρούσῃ εἰς τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν Σῶμα ἐξ αἰτίας τῆς κατευθύνσεως τὴν ὁποίαν θέλει νὰ ἀκολουθῇ. Κατὰ κανόνα εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ πολιτεύματα ἡ Κυβέρνησις προέρχεται ἀπὸ τὰ κόμματα τῆς κοινοβουλευτικῆς πλειοψηφίας. Καὶ εἶναι ὀρθὸν τοῦτο, διότι οὕτω ὑπάρχει πλήρης ἁρμονία μεταξὺ Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως, διότι οὕτω ὑπάρχει μεγαλυτέρα ἐγγύησις ὅτι ἱκανοποιεῖται ἡ ἐξέωσις τοῦ Λαοῦ περὶ αὐτοκυβερνήσεώς του, ἡ ὁποία δὲν σημαίνει μόνον συμφωνίαν Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως εἰς τὰ νομοθετικὰ μέτρα, ἀλλὰ συμφωνίαν Βουλῆς καὶ Κυβερνήσεως γενικῶς εἰς τὴν διακυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Χώρας. Μετὰ τὰς ἐκλογὰς ὑπῆρξα ἴσως ὁ πρῶτος, ἢ ἂν ὄχι ὁ πρῶτος πάντως ὁ μὲ μεγαλυτέραν ἐπιμονὴν ὑποστηρίξας, ὅπως συνεχισθῇ ὁ βίος τῆς ἐξωκομματικῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν ἀείμνηστον Δεμερτζῆν. Καὶ τοῦτο ὄχι μόνον διότι αἱ ἐκλογαὶ δὲν ἔδωσαν ἀπόλυτον νίκην εἰς κανὲν ἐκ τῶν κομμάτων, ἀλλὰ τοὐναντίον, καὶ ἐὰν αἱ ἐκλογαὶ ἔφερον διάφορον ἀποτέλεσμα καὶ ἐὰν ἐκ τῶν καλπῶν ἐξήρχετο ἀπόλυτος νικήτρια οἱαδήποτε μερίς, πάλιν νομίζω ὅτι ἐπεβάλλετο ἡ διατήρησις τῆς ἐξωκομματικῆς Κυβερνήσεως.

Καὶ τοῦτο διότι ἡ ἀνόρθωσις τῶν κοινῶν εἰς τὸν τόπον μας, κατὰ τὴν πεποίθησίν μας τοὐλάχιστον, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ παρὰ μὲ ἁρμονικὴν συνεργασίαν τῶν κομμάτων. Καὶ ὅταν λέγω κομμάτων, ἐννοῶ τὰ μεγαλύτερα κόμματα. Ἐὰν ἀνασκοπήσωμεν τὸν πολιτικόν μας βίον τῆς τελευταίας περιόδου, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὁ βίος τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἕνας βίος Σισύφου. Ἀγωνίζεται τὸ Ἔθνος νὰ ἐπεκτείνῃ τὰ ὅρια αὐτοῦ. Κατάγει θριάμβους καὶ οἱ θριαμβοι αὐτοὶ ἕνεκα τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων ἀνατρέπονται. Ἀγωνίζεται τὸ Ἔθνος θὰ καταρτίσῃ δημοσίας ὑπηρεσίας ἀμερολύπτους, τὸ ἐπιτυγχάνει ἐπί τινα καιρόν, καὶ ὅμως ἕνεκα τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων πάλιν αἱ δημόσιαι ὑπηρεσίαι παραλύουν. Ἀγωνίζεται τὸ Ἔθνος νὰ θεμελιώσῃ μίαν δικαιοσύνην ἀποκέντρωσιν καὶ ἐνῷ τὸ ἐπιτυγχάνει ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἕνεκα τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων, ἀνατρέπεται. Ἀγωνίζεται νὰ θεμελιώσῃ θεσμοὺς ἱκανοποιοῦντας καὶ ἀσφαλίζοντας τὰ λαϊκὰ δίκαια, καὶ λόγῳ τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιθέσεων οἱ θεσμοὶ αὐτοὶ ἀνατρέπονται. Αὐτὸ εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς πολιτικῆς μας ζωῆς τῆς τελευταίας περιόδου. Ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ σημερινὸν κατάντημα. Ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ παράλυσις, ἠμπορεῖ νὰ εἴπῃ κανείς, τοῦ Κράτους. Ἀποτέλεσμα εἶναι αἱ ἀποσυνθετικαὶ τάσεις ποὺ παρατηροῦνται εἰς τὴν πολιτικήν μας ζωήν, ἀποσυνθετικαὶ τάσεις ἐκδηλούμεναι εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν τὸ αἴσθημα ὅτι εἶναι ἐκεῖ διὰ νὰ ἐξυπηρετοῦν τὸν λαόν. Ἐκδηλοῦνται εἰς τὰ ἄτομα, τὰ ὁποῖα ἐπιδιώκουν τὴν ἱκανοποίησιν ἐντελῶς ἀτομικῶν συμφερόντων παρανόμων ἢ δικαίων μὲ πλήρη ἀδιαφορίαν τῶν συμφερόντων τοῦ συνόλου. Ἐκδηλοῦνται εἰς τὰς διαφόρους ὁμάδας, ἑκάστη τῶν ὁποίων νομίζει ὅτι ἀρκεῖ μία μικρὰ πίεσις ὅπως ἐκβιασθῇ τὸ Κράτος νὰ ἱκανοποιήσῃ ἀπολύτως τὰς ἰδικάς της ἀξιώσεις. Τὸ Κράτος οὕτω παρέχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὅλοι προστρέχουν ἐνα νὰ διαμοιρασθοῦν τὰ ἱμάτια τοῦ συνόλου. Πολλάκις αὐταὶ αἱ ἀξιώσεις εἶναι ὀρθαὶ καὶ δίκαιαι. Εἶναι ἀξιώσεις τῶν λαϊκῶν μαζῶν, αἱ ὁποῖαι ὀφείλουν νὰ ἱκανοποιηθοῦν, ἀλλὰ ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἀξιώσεων αὐτῶν δὲν δύναται νὰ γίνῃ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ συνόλου, ἐὰν δὲν ἐναρμονίζεται πρὸς τὰ καθολικώτερα συμφέροντα, ἐὰν δὲν λαμβάνωνται μέτρα τοιαῦτα, ὥστε ἡ ἱκανοποίησις αὐτὴ νὰ σημαίνῃ γενικωτέραν ἀνόρθωσιν τῶν δημοσίων πραγμάτων. Τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτῶν τῶν ἀξιώσεων τῶν ὁμάδων καὶ τῶν ἀτόμων εἶναι ὅτι εἶναι ἄπειροι. Διότι ἐὰν προσέξωμεν σήμερον, θὰ ἴδωμεν ὅτι ὑπάρχει εἰς ὅλην τὴν χώραν ἕνας ἀναβρασμὸς τῶν λαϊκῶν στρωμάτων λόγῳ τῆς μὴ ἱκανοποιήστως τῶν ἀξιώσεών των. Ἐὰν πάρετε αὐτὰς τὰς ἀξιώσεις θὰ ἴδητε, ὅτι συνίστανται εἰς τὸ νὰ πάσουν αὐτὸ τὸ κομμάτι, ἀδιαφόρως τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον θέλουν νὰ πάρουν αὐτὸ τὸ κομμάτι, τί ἠμπορεῖ νὰ πάθῃ τὸ σύνολον. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐπαναλαμβάνω ὅτι ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι διὰ νὰ σταματήσῃ αὐτὴ ἡ ἀποσυνθετικὴ ἐξέλιξις, διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ἀρχίσωμεν μίαν καινούργιαν ζωήν, ἐπεβάλλετο νὰ ζώσῃ τὰ χέρια ὁ πολιτικὸς κόσμος, νὰ συνεννοηθοῦν καὶ νὰ συνεργασθοῦν τὰ μεγαλύτερα κόμματα. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, εὐκταῖον ἦτο ἀφ' ἑνὸς νὰ λυθοῦν μερικὰ γενικώτερα ζητήματα τὰ ὁποῖα διαιροῦν τὸν πολιτικὸν κόσμον καὶ διὰ τὴν λύσιν τῶν ὁποίων ἦτο δύσκολον νὰ ἐπιτευχθῇ συμφωνία ἀμέσως, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀνάγκη νὰ παρέλθῃ ὀλίγος χρόνος μετὰ τοὺς τελευταίους ἀγῶνας ὅπως ψυχικῶς ὡριμάσῃ εἰς τὸν πολιτικὸν κόσμον ἡ ἰδέα τῆς συνεργασίας. Ἀνεξαρτήτως, ἐπαναλαμβάνω, τῶν γενικωτέρων ὅρων, οἱ ὁποῖοι συντελοῦν ὥστε νὰ μὴ δύναται ποτὲ νὰ

ὑπάρξῃ διακυβέρνησις τοῦ τόπου μὲ τὴν μονόπλευρον ἀπὸ μίαν πολιτικὴν μερίδα διαχείρισιν τῶν κοινῶν, ἀνεξαρτήτως αὐτῶν τῶν γενικῶν λόγων, εἰδικοὶ ὅροι ἐπιβάλλουν τὴν συνεργασίαν τοὐλάχιστον τῶν μεγαλυτέρων κομμάτων. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, ἐπαναλαμβάνω, ὑπεστήριξα ἐπιμόνως τὴν διατήρησιν, ὄχι ἐξωκοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ τὴν διατήρησιν τῆς ἐξωκοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως Δεμερτζῆ. Καὶ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη κατέβαλε κατὰ τὸ τελευταῖον διάστημα φιλοτίμους προσπαθείας ὅπως λύσῃ τὰ διάφορα ζητήματα, ἂν ὄχι ἀπολύτως, πάντως κατὰ τὸ πλεῖστον ἱκανοποιητικῶς. Καὶ σαφεῖς ὑποσχέσεις εἶχε δώσει ὅπως μετὰ τὴν ἔγκρισιν αὐτῆς ἀπὸ τὸ Νομοθετικὸν Σῶμα συνεχίσῃ εἰς εὐρυτέραν κλίμακα τὴν ἐργασίαν καὶ προσπάθειαν πρὸς ἀποκατάστασιν Κράτους δικαίου, πρὸς ἀποκατάστασιν ὁμαλοῦ πολιτικοῦ βίου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Δεμερτζῆ, ἐφόσον ἦτο δύσκολον, ἦτο σχεδὸν ἀδύνατον νὰ σχηματισθῇ ἐξωκομματικὴ Κυβέρνησις τοῦ αὐτοῦ τύπου, ἐπεβάλετο ὅπως ἔλθουν εἰς συνεννόησιν πρὸς συνεργασίαν καὶ πρὸς σχηματισμὸν Κυβερνήσεως προερχομένης ἀπὸ αὐτὰ τὰ κόμματα τῆς πλειοψηφίας. Δυστυχῶς, παρ' ὅλας τὰς καταβληθείσας προσπαθείας, κατέστη ἀδύνατον νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ συνεννόησις αὕτη. Ἡ εὐθύνη βαρύνει, ἄλλα ὀλιγώτερον καὶ ἄλλα περισσότερον, καὶ τὰ τρία μεγάλα κόμματα τῆς Βουλῆς, διότι εἶμαι ὑποχρεωμένος, ἐφόσον ἀνεμίχθην καὶ ἐγὼ εἰς τὰς διαπραγματεύσεις αὐτάς, νὰ διαπιστώσω ὅτι τὰ τρία αὐτὰ κόμματα δὲν ἀπετόλμησαν, δὲν ἐξεδήλωσαν προθυμίαν συνεννοήσεως μὲ σταθερὰν πρόθεσιν καὶ ἀπόφασιν ἀμοιβαίων θυσιῶν πρὸς ἐπίτευξιν συμβιβασμοῦ. Βεβαίως ἡ εὐθύνη δὲν εἶναι ἴση, ἀλλὰ δὲν ἔχω καμμίαν ἀξίωσιν νὰ εἴπω ποῖον βαρύνεται ὀλιγώτερον καὶ ποῖον περισσότερον. Ἡ κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα σήμερον, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἐφάνησαν εὐχαριστημένα τὰ μεγάλα κόμματα, εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ἰδικῶν των σφαλμάτων, ἔλλειψις ἐκ μέρους αὐτῶν γενναιότητος πρὸς ἀναγνώρισιν μερικῶν πραγμάτων καὶ πρὸς ἐπίτευξιν συνεννοήσεως καὶ συνεργασίας πρὸς σχηματισμὸν Κυβερνήσεως ἐξ αὐτῶν. Ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων ἐμφανίζεται σήμερον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἡ σημερινὴ ὑπὸ τὸν ἀξιότιμον ἐκ Κεφαλληνίας βουλευτὴν Κυβέρνησις καὶ ζητεῖ ὅπως παραμείνῃ εἰς τὴν ἀρχήν. Ἡ λύσις ἀναμφισβητήτως δὲν εἶναι ἱκανοποιητική. Δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ ὄχι τόσον διότι ὁ ἀξιότιμος πολιτευτὴς ἐκ Κεφαλληνίας δὲν εἶναι πρόσωπον ἐξωκομματικὸν ἀλλὰ Ἀρχηγὸς κόμματος, διότι εἶναι συνηθισμένον, καὶ εἰς πολλὰ Κοινοβουλευτικὰ Κράτη συμβαίνει, ν' ἀπαρτίζεται ἡ Κυβέρνησις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν προσώπων ἐκπροσωπούντων ἢ μικρὰς ὁμάδας ἢ ἐκπροσωπούντων τίποτε περισσότερον ἀπὸ τὸν ἑαυτόν των. Ἀλλὰ ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἀπαιτεῖται μία πλήρης ἁρμονία κατευθύνσεων μεταξὺ Κυβερνήσεως καὶ πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ ἀπὸ τὰς σημερινὰς ὁμιλίας τῶν Ἀρχηγῶν τῶν τριῶν μεγάλων κομμάτων καταφαίνεται ποία διαφορὰ ἀντιλήψεων ὑπάρχει μεταξὺ Κυβερνήσεως ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν κομμάτων καὶ μεταξὺ τῶν κομμάτων πρὸς ἄλληλα.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Φαντάζεσθε ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ διαφορὰ γνωμῶν μεταξὺ κομμάτων;

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ὑπάρχει διαφορὰ γνωμῶν μεταξὺ τῶν κομμάτων, ὅταν σχηματίζεται μία Κυβέρνησις καὶ μάλιστα περιωρισμένης καὶ ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένης διαρκείας. Ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ ἔχει ὡρισμένους σκοποὺς νὰ ἐκτελέσῃ καὶ ὅσον ἀφορᾷ τοὺς σκοποὺς τούτους ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ συμφωνία μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν Κομμάτων. Διεπίστωσα ὅτι τοιαύτη συμφωνία εἰς τὰ κύρια σημεῖα δὲν ὑπάρχει. Οἱ λόγοι καὶ τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος καὶ ἐν μέρει καὶ οἱ λόγοι τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ἦσαν περισσότερον συμβατικοί, ἦσαν λόγοι περισσότερον ἁρμόζοντες εἰς Βουλὴν ὑπὸ ἄλλο πολίτευμα, διεπόμενον ἀπὸ Συνταγματικὸν βέβαια πολίτευμα, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν Βουλήν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνευθύνου παράγοντος. Αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα εἶχον αἱ ἀγορεύσεις των. Ἐνεφανίσθητε τρόπον τινὰ εἰς τὴν Βουλὴν ἐγκρίνοντές τινα ἐκ τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα περιελήφθησαν εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Τοιαῦται ἀγορεύσεις δὲν ἐγίνοντο εἰς καθαρῶς Κοινοβουλευτικὰ Κράτη, εἰς Κράτη εἰς τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς. Αἱ ἀγορεύσεις σας, ἐπαναλαμβάνω, εἶχον συμβατικὸν χαρακτῆρα. Ἐπρόκειτο διὰ τῶν ἀγορεύσεων αὐτῶν νὰ καλυφθῇ τρόπον τινὰ ἡ οὐσία τῆς ὑποθέσεως, ἡ ὁποία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καλυφθῇ. Δὲν ἔχει βεβαίως τὸν ἐξωκομματικὸν χαρακτῆρα ἡ Κυβέρνησις καθαρὸν ἀλλὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἐκτὸς τοῦ ἀρχηγοῦ της, τὰ λοιπὰ μέλη παραμένουν οἷα ἦσαν καὶ ἐπὶ τῆς προηγουμένης, συμβάλλει εἰς τὸ νὰ δώσῃ ἔστω ψῆφον ἀνοχῆς ἢ ψῆφον ἐμπιστοσύνης ἡ Βουλὴ εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλὰ παρ' ὅλα ταῦτα νομίζω ὅτι δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀνωμαλία ἂν ὑπῆρχε πλήρης σύμπτωσις γνωμῶν ἐπὶ τῶν κυρίων σκοπῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία διεπίστωσα ὅτι δὲν ὑπάρχει. Οὔτε θὰ ὑπεστήριζα ὅτι ἡ ἀνωμαλία στηρίζεται ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Ἐλευθεροφρόνων καὶ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ παρελθὸν ὑπεστήριξε καθαρῶς ἀντικοινοβουλευτικὰς ἀρχάς. Τὸν τελευταῖον καιρὸν ἐγένετο μεταβολὴ γνωμῶν εἰς ὅλον τὸν κόσμον εἰς τοιαύτην ἔκτασιν καὶ εἰς τοιαύτην ἔντασιν, ὥστε εἶμαι βέβαιος, θέλω νὰ τὸ πιστεύω, ὅτι ὁ ἀξιότιμος ἐκ Κεφαλληνίας πολιτευτὴς ἔπαυσεν ἤδη νὰ πιστεύῃ εἰς τὸ σωτήριον τῶν ἀντικοινοβουλευτικῶν ἀρχῶν.

Ἂν καὶ θὰ εἶνα τὴν ἀξίωσιν, ἀκριβῶς διὰ τὸν λόγον αὐτόν, ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἰς τοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους προσδιορίζει διὰ τῶν προγραμματικῶν του δηλώσεων νὰ εἶναι κάπως σαφέστερος, διότι ἐκεῖ ὁμιλεῖ περὶ τῆς τάξεως καὶ τῆς γαλήνης ὅτι ἀποτελοῦν τὸν σκοπὸν τῆς Κυβερνήσεως, ἐνῷ καθ' ἡμᾶς ὁ σκοπὸς τῆς Κυβερνήσεως εἶναι νὰ ἀρθοῦν ὅλα τὰ ἐμπόδια πρὸς ἀποκατάστασιν ἐντελῶς ὁμαλοῦ κοινοβουλευτικοῦ βίου. Παρέλειψε νὰ τὸ εἴπῃ εἰς τὰς δηλώσεις του, ἐνῶ ἐγὼ θὰ ἐπεθύμουν νὰ τὸ εἴπῃ, ἀλλὰ νομίζω ὅτι αὐτὸ ἀποτελεῖ τυχαίαν ἐντελῶς παράλειψιν καὶ εἶμαι ἀπολύτως βέβαιος ὅτι, ὅταν ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς διαφόρους ἀγορητάς, θὰ δώσῃ πλήρεις διαβεβαιώσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, διὰ νὰ μὴ ὑπάρξῃ ἔστω καὶ ἡ ἐλαχίστη ἀνησυχία, διότι τοὐλάχιστον εἰς ἐμὲ δὲν ὑπάρχει, διότι εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐμφορεῖται ἀπὸ καθαρῶς κοινοβουλευτικὰς ἰδέας, ἀναγνωρίσας ὅτι ἡ παλαιοτέρα κατεύθυνσις τὴν ὁποίαν ἠκολούθει δὲν ἦτο ἡ ὀρθωτέρα ὑπὸ τὰς σημειονὰς περιστάσεις. Δὲν εἶναι, λοιπόν, ἐπαναλαμβάνω, οὔτε αὐτὸ τὸ γεγονὸς τὸ ὁποῖον μὲ κάμνει νὰ πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ ἡ λύσις τοῦ σχηματισμοῦ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, οὔτε τὸ ἄλλο γεγονὸς τῆς συμφωνίας μεταξὺ πλειοψηφίας καὶ Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἐμφανίζει τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὄχι προϊὸν τρόπον τινὰ τῆς αὐθορμήτου θελήσεως τῆς Βουλῆς, ἀλλὰ τὸν τρίτον ἐκεῖνον τὸν ἐπωφελούμενον τῶν διαφωνιῶν τῶν ἄλλων, τὸν ἐκμεταλλευόμενον τὰς διαφωνίας τῶν ἄλλων, ὅπως κάθεται εἰς τὴν ἀρχήν. Ἀλλ' ἐκεῖνο ποὺ μὲ κάμνει νὰ μὴ θεωρῶ ἱκανοποιητικὴν τὴν λύσιν ἡ ὁποία δίδεται διὰ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, εἶναι αἱ προθέσεις, εἶναι αἱ ἐπαγγελίαι τῆς Κυβερνήσεως, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν ἰδικήν μου ἀντίληψιν δὲν εἶναι ἱκανοποιητικαί. Δὲν ὁμιλῶ περὶ τῶν γενικῶν ἐπαγγελιῶν τῆς Κυβερνήσεως. Ὀρθῶς ἡ Κυβέρνησις δὲν ὑποδεικνύει δι' ἕκαστον ζήτημα ὡρισμένην λύσιν, διότι ἔχει ὑπ' ὄψει της τὴν προσωρινότητα τοῦ χαρακτῆρος της καὶ δὲν θὰ ἦτο σοβαρὸν νὰ ἔλθῃ ἐδῶ μὲ ὡρισμένας λύσεις ἐφ' ὅλων τῶν ἀπασχολούντων τὸν πολιτικὸν κόσμον ζητημάτων. Καὶ δι' αὐτὸ εἶναι ὀρθὸν καὶ καλῶς ἔπραξε διὰ τὰ πλεῖστα ζητήματα νὰ κάμῃ γενικὰς ἐπαγγελίας, τὰς ὁποίας κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποκρούσῃ. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀποκρούσω τὴν ἐπαγγελίαν διὰ τὴν ὁριστικὴν λύσιν τοῦ σταφιδι-

κοῦ ζητήματος, ἂν καὶ εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, ἐφόσον εἶναι ζήτημα εὑρισκόμενον εἰς ὀξὺ στάδιον. Θὰ ἦτο εὐκταῖον νὰ εἴχομεν κάπως ταχυτέρας τὰς ἀντιλήψεις τῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ ἡ Βουλή, ἀνεξαρτήτως κομματικῆς ἀποχρώσεως, θὰ πράξῃ ὅτι εἶναι δυνατὸν ὅπως διορθωθοῦν τὰ πράγματα τῆς σταφίδος, ὅπως δοθοῦν ὄχι ὁριστικαὶ λύσεις, διότι εἰς τὰ οἰκονομικὰ ζητήματα δὲν ὑπάρχουν τελεσίδικοι λύσεις, ἀλλὰ νὰ δοθῇ μία ἱκανοποιητικὴ λύσις.

Οὔτε βεβαίως θὰ εἶχε κανεὶς ἀντίρρησιν διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν φυλακῶν, ἢ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ὁδοποιΐας, οὔτε βεβαίως διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἐπαρχιακοῦ ταμείου, ἡ ὁποία εἶναι ἀναγκαιοτάτη. Δι' αὐτὰ ὅλα εἴμεθα σύμφωνοι.

Ὑπάρχουν, ὅμως, κοινωνικὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ νὰ δώσῃ κανεὶς ὡρισμένας καὶ σαφεῖς ἀντιλήψεις, ἐπὶ παραδείγματι τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Εἶναι τέσσαρα χρόνια ἀφότου ἡ Κυβέρνησις, τῆς ὁποίας εἶχον τὴν τιμὴν νὰ προεδρεύω, ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν της, διότι ἡ Βουλὴ δὲν ἤθελε νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἄμεσον ἐφαρμογὴν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Καὶ τότε αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις ἀπετέλουν πρόγραμμα ἀρχὴν ὅλων τῶν κομμάτων καὶ ἐλέγθη ὅτι δὲν ἐδικαιοῦμην ἐγὼ ὡς Πρόεδρος τῆς Κυβέσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ ἀξιώσω ἐφαρμογὴν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων ἐν σπουδῇ, ἐνῷ πανταχόθεν ἐδίδοντο ὑποσχέσεις ὅτι αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις θὰ ἐφαρμοσθοῦν. Παρῆλθον τέσσαρα ἔτη, ἐψηφίσθη ἀπὸ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ἐτροποποιήθη ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, καὶ ἐν τούτοις αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις παραμένουν ἀκόμη, χωρὶς νὰ λειτουργοῦν. Τὸ πρᾶγμα εἶναι θλιβερόν. Πολλάκις διεμαρτυρήθημεν διὰ τὴν ἐξέγερσιν τῶν ἐργατικῶν τάξεων καὶ δυσανασχετοῦμεν διότι, ἀπὸ τὰς ἐξεγέρσεις αὐτὰς προέρχεται δυσφορία καὶ ἐξέρχεται ὠφελημένον τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα. Ἀλλ' ὅταν πρόκειται νὰ λάβωμεν γενναῖα μέτρα, ὅπως ἱκανοποιήσωμεν τὰς δικαιοτάτας ἐργατικὰς ἀξιώσεις, τὰς ὁποίας ὅλοι ἀνεγνωρίσαμεν καὶ ὅλοι ὡκείσθημεν 100 φορὰς εἰς τὸ ἐκλογικὸν στάδιον ὅτι εἴμεθα πρόθυμοι νὰ ἱκανοποιήσωμεν, εἴμεθα πολὺ ὀλίγον πρόθυμοι.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀφοῦ ἔχει ἤδη ἐψηφισμένον νόμον, ἀφοῦ ἔχει ἀρχίσει τρόπον τινὰ ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον τὴν συγκρότησιν τῆς ὑπηρεσίας αὐτῆς, ἀντὶ νὰ θέσῃ εἰς λειτουργίαν τὸν νόμον, ἔρχεται καὶ μᾶς λέγει ὅτι θὰ τεθῇ τμηματικῶς καὶ βαθμιαίως. Ποῦ τὸ εὗρηκεν αὐτὸ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ ὁμιλῇ περὶ τμηματικῆς καὶ βαθμιαίας λειτουργίας τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων; Δὲν γνωρίζω ἐὰν εἰς τὰς προγραμματικάς του δηλώσεις εἰς ἄλλας ἐκλογὰς ὑπεσχέθη ποτὲ ὅτι θὰ μεταβάλῃ τὸν Νόμον περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Πῶς τώρα ὁμιλεῖ περὶ τμηματικῆς καὶ βαθμιαίας λειτουργίας αὐτῶν; Εἰς τὸ παρελθόν, ἐν τῷ Νόμῳ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, ἔγινε μία κατάχρησις. Ἱδρύθησαν διάφορα τμηματικὰ Ταμεῖα ἀσφαλίσεων, ὄχι βεβαίως διὰ νὰ στερηθοῦν αἱ κοινωνικαὶ ἀσφαλίσεις, ἀλλὰ διὰ νὰ ἱκανοποιηθοῦν ἀτομικαὶ ἀξιώσεις ἑκατοντάδων τινῶν φίλων τῆς κεκτούσης Κυβερνήσεως. Πρόκειται δὲ μὲ τὴν τμηματικὴν καὶ βαθμιαίαν λειτουργίαν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων νὰ συνεχισθῇ αὐτὴ ἡ ταακτικὴ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, χάριν ἀτομικῶν ἀξιώσεων ὡρισμένων τινῶν φίλων τῶν κομμάτων. Εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δηλώσω ὅτι, ἡμεῖς εἴμεθα, δυστυχῶς, ἐλάχιστοι, εὑρεθέντες δὲ μεταξὺ τῶν δύο συμπλεγμάδων συνεθλίβημεν. Ἡμεῖς ὅμως, ἐλάχιστοι ὄντες, ἐναντιούμεθα ἀπολύτως εἰς τὴν τμηματικὴν καὶ βαθμιαίαν ἐφαρμογὴν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ἤθελον νὰ γνωρίζω ποῖα τῶν πολιτικῶν μερίδων ἐδῶ θὰ ὑπεστήριζε τὴν τμηματικὴν καὶ βαθμιαίαν λειτουργίαν τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, ἡ ποία πλειοψηφία τῆς Βουλῆς εἶναι πρόθυμος νὰ ὑποστηρίξῃ τοιαύτην λύσιν κατ' ὑπόδειξιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἄρχοντας τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, ἡ ὑπόσχεσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἥκιστα ἱκανοποιητική. Οἱ ἄρχοντες οὗτοι, ἐκλεγέντες ὑπὸ τοῦ Λαοῦ, ἐπαύθησαν παρανόμως, χωρὶς νὰ ὑποπέσωσιν εἰς ἀδίκημα διὰ τὸ ὁποῖον νὰ κατεδικάσθησαν, καὶ δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ εὑρίσκωνται σήμερον ἐκτὸς θέσεως, καὶ νὰ κατέχωσιν τὴν θέσιν των ἄνθρωποι διορισμένοι ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν. Ὅλοι κοπτόμεθα ὑπὲρ τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ ἠμπορεῖ νὰ εἴπῃ κανεὶς ὅτι ἐκεῖνα τὰ κόμματα τὰ ὁποῖα κόπτονται ὑπὲρ αὐτῆς εἶναι ἴσα μὲ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἠσέβησαν περισσότερον πρὸς τὴν τοπικὴν αὐτοδιοίκησιν. Διότι ἡ στοιχειώδης τοπικὴ αὐτοδιοίκησις εἶναι οἱ Δήμαρχοι καὶ οἱ Κοινοτάρχαι. Ὅταν αὐτοὶ ἀπολύωνται αὐθαιρέτως ὁ θὰ μένῃ διὰ τὸν δεύτερον βαθμὸν τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως, τὸν ὁποῖον πάντα τὰ Συντάγματα περιέλαβον ἐν αὐτοῖς; Εἰς αὐτὸ ἐπεθύμουν νὰ ἔχω ρητὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι θὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν ἡ ἀρχὴ αὐτὴ καὶ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ βοηθήσῃ ὅπως ταχύτατα ἐφαρμοσθῇ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ μέτρα διὰ τὴν γεωργίαν δὲν ἔχω νὰ εἴπω τίποτε, ἂν καὶ θὰ ἔπρεπεν ἡ Κυβέρνησις ἀνεξαρτήτως τῶν τεχνικῶν ζητημάτων διὰ τὴν γεωργίαν, θὰ ἔπρεπε λέγω, νὰ εἴπῃ μερικὰς λέξεις περὶ τῶν σκέψεων τὰς ὁποίας ἔχει διὰ τὴν λύσιν ἑνὸς ζητήματος, τὸ ὁποῖον κρατεῖ εἰς ἐξέγερσιν ὁλόκληρον τὸν ἀγροτικὸν κόσμον, δηλαδὴ τοῦ ζητήματος τοῦ χρεωστασίου. Ἀπειλεῖται μέγα μέρος τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου νὰ ἐκτοπισθῇ ἀπὸ τὰ κτήματα τὰ ὁποῖα καλλιεργεῖ, καὶ ἐμφανιζόμεθα ἡμεῖς ἀπὸ τὸ ἓν μέρος δαπανῶντες δισεκατομμύρια πρὸς ἐγκατάστασιν ἀκτημόνων καλλιεργητῶν, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἀφίνοντες κτηματίας γεωργοὺς εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Ὑψίστου, εἰς τὸν κίνδυνον νὰ ἐξωσθοῦν ἀπὸ τὰ χωράφια των καὶ τὰ σπίτια των. Αὐτὸ τὸ ζήτημα αὐτὴν τὴν στιγμὴν συνταράσσει τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ ἑνὸς τοιούτου ζητήματος, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται εἰς ὀξὺ στάδιον, ὀφείλει νὰ ἔχῃ καθαροτέρας ἀντιλήψεις καὶ γενικωτέραν ἀντίληψιν περὶ βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν ἀγροτῶν.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ εἴπω εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι, ἐκτὸς τῶν μεγάλων ἔργων, ὑπάρχουν πολὺ μικρὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα, ἐνῷ ἀπὸ ἀπόψεως δαπάνης εἶναι ὀλιγώτερον δύσκολον νὰ ἐκτελεσθοῦν, ἀπὸ ἀπόψεως ἀποδόσεως εἶναι ἴσως σπουδαιότερα καὶ πρόκειται νὰ εὐεργετήσουν χιλιάδας ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν. Δὲν ὑπάρχει ἐπαρχία εἰς τὴν Ἑλλάδα ποὺ νὰ μὴ χρειάζεται ὑδραυλικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν μεγίστην σημασίαν διὰ τὴν γεωργίαν καὶ διὰ τὴν οἰκονομίαν τῶν γεωργικῶν πληθυσμῶν. Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν μεγάλας διαφωνίας ἐπ' αὐτῶν τῶν ζητημάτων μὲ τὴν Κυβέρνησιν. Ἐκεῖ ποὺ ἡ διαφωνία μας εἶναι μεγίστη, εἶναι σοβαρωτάτη, εἶναι εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀναπτυκτάξεως τῶν στρατιωτικῶν μας δυνάμεων. Ἀνεγνωρίσθη ὅτι, αἱ σημεριναὶ διεθνεῖς περιστάσεις ἐπιβάλλουν τὴν σύντονον ἀνασύνταξιν τῶν στρατιωτικῶν μας δυνάμεων. Ἡ Ἑλλὰς βεβαίως ἀκολουθεῖ φιλειρηνικὴν πολιτικήν, διότι ἡ Ἑλλὰς ἀνεγνώρισεν, ὅτι δὲν ἔχει ἀξιώσεις πέραν τῶν ὁρίων τὰ ὁποῖα διαγράφουν αἱ Συνθῆκαι ἀπέναντι τῶν γειτόνων της, διότι ἡ Ἑλλάς, ὅπως ἐδήλωσεν ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι διατεθειμένη καὶ τὰς Συνθήκας νὰ ἐφαρμόσῃ καὶ νὰ συνάψῃ ἀκόμη φιλειρηνικωτέρας σχέσεις μὲ ὅλα τὰ Κράτη, διότι ἐπὶ τέλους ἡ Ἑλλὰς μετέχει τοῦ Βαλκανικοῦ Συμφώνου, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν ἰδικήν μου ἀντίληψιν, ἀποτελεῖ τὴν ἐάσιν καὶ τὰ θεμέλια τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ πρέπει νὰ λεχθῇ ὅτι, αὐτὸ τὸ Σύμφωνον δὲν εἶναι κάτι τὸ τελειωτικόν, ἀλλὰ εἶναι ἀπαρχὴ συνεργασίας μὲ ὅλα τὰ Βαλκανικὰ Κράτη, τὸ ὁποῖον ὀρθὸν καὶ ὠφέλιμον εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ ἐκτείνεται. Ὑπάρχει ἀτέλεια εἰς τὸν Βαλκανικὸν Σύμφωνον, διότι δὲν ἐλήφθη ἐπαρκὴς πρόνοια περὶ συνεργασίας τῶν Λαῶν τῶν μετεχόντων εἰς τὸ Σύμφωνον, συνεργασίας εἰς τὸ οἰκονομικὸν πεδίον, συνεργασίας διευκολυνούσης τὴν ἐπαφήν, τὴν συνεννόησιν, τὴν προσέγγισιν, καὶ τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν Λαῶν τῶν ὑπογραψάντων τὸ Σύμφωνον.

Καὶ εἴχομεν τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπεκτάσεως τῆς συνεργασίας τῶν Βαλκανικῶν Λαῶν, ἀλλὰ ἕως τώρα ἡ ἐργασία, ἡ ὁποία

ἔγινεν ἀπὸ τὰ Κράτη ἐπ' αὐτοῦ δὲν ἔχει κανὲν σπουδαῖον ἀποτέλεσμα καὶ πρέπει νὰ ἐννοήσουν τὰ Κράτη ὅτι, διὰ νὰ ἐνταθῇ ἡ συνεργασία ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ πεδίου, διὰ νὰ ἐνταθῇ ἡ ἀλληλεγγύη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς περιφρουρήσεως τοῦ ὁριστικοῦ καθεστῶτος, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθουν οἱ Λαοὶ εἰς στενωτέραν συνεργασίαν καὶ διὰ διαφόρων συνεννοήσεων καὶ Συνθηκῶν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ εὐρυτέρα αὐτὴ συνεργασία καὶ ἐπικοινωνία τῶν Λαῶν τῆς Βαλκανικῆς. Ἀλλὰ μολονότι ἡ Ἑλλὰς ἀκολουθεῖ αὐτὴν τὴν φιλειρηνικὴν πολιτικήν, ἐν τούτοις αἱ ἐξωτερικαὶ συνθῆκαι ἐπιτάσσουν, ὥστε ἡ Ἑλλὰς νὰ εἶναι ὑποχρεωμένη καὶ αὐτὴ νὰ προβῇ εἰς θυσίας διὰ τὴν ἀνασύνταξιν τῶν στρατιωτικῶν της δυνάμεων, ὁπότε καὶ τὰ σύνορά της θὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐξασφαλίσῃ περισσότερον καὶ τὴν θέσιν της νὰ διατηρήσῃ ἀμείωτον. Εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ προβῇ εἰς ἀνασύνταξιν τῶν στρατιωτικῶν της δυνάμεων, ἀλλὰ ἡ Κυβέρνησις, δυστυχῶς, ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἀνασύνταξις τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων σημαίνει ἐροδιασμὸς τοῦ στρατοῦ, σημαίνει, ἐὰν θέλετε ἀκόμη, ἐκπαίδευσις τοῦ στρατοῦ· ἀλλὰ ἡμεῖς νομίζομεν σημαίνει ἀκόμη καὶ περισυλλογὴν καὶ χρησιμοποίησιν ὅλων ἐκείνων τῶν στοιχείων, τῶν ὁποίων ἡ συμβολὴ διὰ τὴν καλλιτέραν ὀργάνωσιν τοῦ στρατοῦ εἶναι ἀξία λόγου. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου διεξηγήσαμεν εὐρείαν συζήτησιν κατὰ τὴν τελευταίαν σύσκεψιν τῶν Ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων καὶ ἐκεῖ διεπιστώθη ὅτι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἡμῶν εἶναι μεγάλη.

Δι' ἡμᾶς τὸ ἔμψυχον ὑλικὸν παίζει σπουδαιότατον ρόλον ἀπὸ τὸν τελειότερον ἐφοδιασμὸν τοῦ στρατοῦ. Σημαίνει κατὰ πρῶτον τεκμήριον καταβολὴν δυνάμεων, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον καταβολὴν μέσων πολεμικῶν. Εἶναι δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως ὁ στρατός μας ὑπέστη μίαν μείωσιν λόγῳ τῶν ἐσωτερικῶν μας ἀντιθέσεων. Ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔχει τὴν ἀντίληψιν ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο πρέπει νὰ ρυθμισθῇ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, διότι πιστεύει, ὅτι πρέπει ὁ στρατὸς νὰ μὴ ἀναμιγνύεται εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ ὁ πολιτικὸς κόσμος εἰς τὰ τοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ διαφεύγει τὸν ἀξιότιμον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ὅτι, ὡς θέτει τὸ ζήτημα, ἀκριβῶς ἀναμιγνύει τὸν στρατὸν εἰς τὴν πολιτικήν, ὅπως θέτει δηλαδὴ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος, καθιστᾷ τὸν στρατὸν πολιτικὴν ἐξουσίαν. Διότι, ὅταν ὁ στρατὸς πρόκειται νὰ καθορίσῃ ποῖος πρέπει νὰ εἶναι καὶ ποῖος δὲν πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὸν στρατόν, τότε καθίσταται αὐτὸς ὁ στρατὸς τετάρτη ἐξουσία τοῦ Κράτους, καὶ ἡ σπουδαιοτέρα, διότι στρατὸς σημαίνει δύναμις καὶ δύναμις εἶναι ὁ στρατός. Πῶς θέλετε νὰ φρονατσθῆτε τὸ Κράτος. Κράτος Ἐθνικόν, ὅρῶτον αἱ στρατιωτικαὶ δυνάμεις εἶναι συντεθειμέναι μονοπλεύρως· Ἀποτελεῖ αὐτὸ ἢ δὲν ἀποτελεῖ ἀνάμιξιν εἰς τὰ τῆς πολιτικῆς; Τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα ὅπως τίθεται εἶναι ζήτημα κατ' ἐξοχὴν Κυβερνητικόν. Δὲν ἔχει σημασίαν μόνον διὰ τὴν πολεμικὴν σύνταξιν τοῦ Κράτους. Ἔχει καὶ ἄλλην σημασίαν, ὅπως εἶπα, διὰ τὴν πολιτικὴν ὁμαλότητα, διότι τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα ὑπῆρξε τὸ μεγαλύτερον ἐμπόδιον τὸ ὁποῖον ἐματαίωσε τὴν συνεργασίαν τῶν δύο μεγάλων κομμάτων. Καὶ ὑπῆρξεν ὀρθῶς, ὅταν ὑπῆρχε διαφωνία ἐπὶ τοιούτου ζητήματος. Δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν ἄλλως τε, ὅτι ὅλαι αἱ τελευταῖαι ἀνωμαλίαι δὲν ἔγιναν μεμονωμένως εἰς τὸν στρατόν, ἢ μεμονωμένως ἀπὸ τὸν πολιτικὸν κόσμον. Ὅσάκις ἔγιναν ἀνωμαλίαι, ὑπῆρξεν ἀνάμιξις μιᾶς μερίδος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ μιᾶς μερίδος τοῦ στρατιωτικοῦ.

Ἂς μὴ λησμονῇ ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ ποίας περιστάσεις εὑρίσκεται εἰς τὴν σημερινήν του θέσιν. Ὑπῆρχεν ἐξωκομματικὴ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἐσκέπτετο νὰ προβῇ εἰς τὴν λύσιν τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος, καὶ αἴφνης ἔγινεν ἕνα προνουτσιαμέντο, τὸ ὁποῖον ἔθιγε—ποέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν—ἀμέσως καὶ αὐτὸν τὸν Ἀνώτατον Ἄρχοντα, ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἔκαμαν τὸ προνουτσιαμέντο ἐναντίον τῆς Κυβερνήσεως Δεμερτζῆ, ἦσαν οἱ πρωτοστατήσαντες εἰς τὸ πραξικόπημα, τὸ ὁποῖον ἀνέτρεψε τὴν Κυβέρνησιν τοῦ κ. Τσαλδάρη καὶ κατέληξεν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Βασιλικοῦ θεσμοῦ. Ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῶν πολεμικῶν Ὑπουργείων διὰ νὰ παταξῇ τοὺς στρατιωτικοὺς παράγοντας, οἱ ὁποῖοι ἐστρέφοντο κατὰ τῆς νομίμου ἐξουσίας τοῦ Κράτους καὶ ἐμμέσως κατὰ τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος. Πραγματικῶς ἔγιναν ἐλάχισται μεταβολαί, ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν στρατιωτικῶν παραγόντων παρέμεινεν εἰς τὰς θέσεις του καὶ ἐσχάτως ἐθριαμβεύθη. Καὶ ἐδήλωσε σήμερον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ὁ στρατὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὰ ἔργα του καὶ πειθαρχεῖ εἰς τὸ Κράτος, πειθαρχεῖ ὅμως, διότι οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτοῦ, οἱ λεγόμενοι παράγοντες, παρέμειναν εἰς τὰς θέσεις των. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, διατί δὲν ὑπάρχει ἀνωμαλία εἰς τὸ στράτευμα; Ἀλλ' ἐρωτᾶται· Ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν ἀποτελεῖ ἀνάμιξιν τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν πολιτικήν; Εἶναι ἀνάγκη νὰ λέγωμεν ὅμως τὴν ἀλήθειαν, ἂν θέλωμεν τὴν λύσιν τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος, καὶ αἱ περιστάσεις εἶναι εὐνοϊκαὶ πρὸς τοῦτο. Ὁ ἀξιότιμος Ἀρχηγὸς τοῦ Προοδευτικοῦ κόμματος ἔκαμε σύγκρισιν τοῦ 1926 μὲ τὸ 1936. Καὶ ἔχει δίκαιον. Πλὴν τῶν ἄλλων παραλληλισμῶν τοὺς ὁποίους ἔκαμεν, ὑπῆρξεν ἕνας σπουδαιότατος παραλληλισμός, ὁ ὁποῖος ἐπέβαλε νὰ μὴ τολμήσουν οἱ στρατιωτικοὶ παράγοντες νὰ ἀξιώσουν ὅπως τὸ Κράτος μὴ ἀνασυντάξῃ τὰς στρατιωτικάς του δυνάμεις, συμφώνως μὲ τὰς ἀντιλήψεις τῶν νομίμων ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους. Καὶ τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶναι τὸ ἑξῆς, ἐν σχέσει μὲ τὸ 1926 πρὸς τὸ 1936: Εἰς τὸ 1926 εἴχομεν σχηματίσει Κυβέρνησιν εἰς τὴν ὁποίαν μετεῖχον κόμματα μὴ ἀναγνωρίζοντα τὸ τότε πολιτειακὸν καθεστώς, διότι οὔτε ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, οὔτε ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Ἐλευθεροφρόνων εἶχον ἀναγνωρίσει τὴν Δημοκρατίαν.

Σήμερον, ἂν καὶ ἡ μεταπολίτευσις ἦτο ἀποτέλεσμα ἑνὸς νωποῦ στρατιωτικοῦ πραξικοπήματος, τὸ μεγαλείτερον κόμμα ἐν τῶν ἀντιτιθεμένων εἰς τὴν πολιτικὴν μεταβολήν, τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ἦλθεν αὐθορμήτως καὶ ἀνεπιφυλάκτως τὸ νέον πολιτειακὸν καθεστώς. Καὶ μολονότι ὑπῆρχον τότε ἐπιφυλάξεις ὡς πρὸς τὸ Δημοκρατικὸν πολίτευμα ἀπὸ τοὺς ἀντιθέτους, ἡμεῖς, ἐναντίον τῶν ἀξιώσεων τῶν στρατιωτικῶν φίλων μας, ἐπετύχομεν νὰ γίνῃ μία διαρρύθμισις τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος, καίτοι εἴχομεν παρέλθῃ ἀρκετὰ ἔτη καὶ οἱ τότε ἀπόστρατοι εἶχον ἀποχωρήσῃ ἀπὸ πολλοῦ χρόνου τοῦ στρατεύματος καὶ ἦσαν πολὺ κατώτεροι ἀπὸ στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Σήμερον παρατηρεῖται ἕνας διστάγμος ἐκ μέρους τῶν πολιτικῶν κομμάτων, μολονότι ὑπάρχουν εὐνοϊκαὶ συνθῆκαι. Καὶ ὑπῆρξε μία ἀπόλυτος ἄσκησις ἐν μέρους τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία, ἐνῶ ὡμίλησε δι' ἄλλας ἀνωμαλίας, ὅπως διὰ τὴν Χωροφυλακήν, διὰ τὰ σώματα ἀσφαλείας, δηλαδὴ διὰ τὴν Ἀστυνομίαν, καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ὑπαλλήλους ἐχρησιμοποίησε φράσεις περὶ ἀθικτῶν, προκειμένου περὶ τοῦ στρατεύματος εἰς καμμίαν ἀπολύτως, ἔστω καὶ ἀόριστον, δήλωσιν προέβη. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς συσκέψεις ποὺ ἐκάμομεν ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὑπῆρξε κατηγορηματικός. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει μόνον αὐτὸ τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον σᾶς εἶπον, καὶ τὸ ὁποῖον παρουσιάζει συνθήκας εὐνοϊκὰς διὰ τὴν συνεννόησιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Ὑπάρχει καὶ ἓν σοβαρώτερον γεγονός. Καὶ τὸ σοβαρώτερον αὐτὸ γεγονὸς εἶναι αἱ ἀπώλειαι, τὰς ὁποίας εἶχεν ὁ πολιτικὸς κόσμος. Ποῖος ἠμπορεῖ νὰ παραγνωρίσῃ τὴν μεταβολήν, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν προσεγγίσεως τῶν φιλικῶν ἀντιθέσεων αἴτινες ὑπάρχουν, τὴν μεταβολὴν τῶν συνθηκῶν ποὺ ἐπένοντο μὲ τὰς ἀπωλείας αὐτάς, τὰς ὁποίας ὑπέστη ὁ πολιτικὸς κόσμος; Ἀλλοίμονον ἐὰν δὲν θελήσωμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὸ ὀλιγώτερον αὐτὸ γεγονός, ὅπως ἀποκαταστήσωμεν μίαν πραγματικὴν ὁμαλὴν ζωὴν εἰς τὸν τόπον καὶ ἄρωμεν κάθε ἐμπόδιον μεταξύ μας. Δὲν νομίζω ὅτι τὸ ἐλεύθερον ἀντιπροσωπευτικὸν

πολίτευμα εἶναι ἀπολύτως κατωχυρωμένον εἰς τὸν τόπον μας. Καὶ ἂν κινδυνεύῃ, ὅπως κινδυνεύει εἰς πολλὰ ἄλλα Κράτη, κινδυνεύει ἐξ ὑπαιτιότητος ἰδικῆς μας, ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Θὰ ἤθελον ὅλοι, ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν ἀποχρώσεων, νὰ κυττάξωμεν κάπως βαθύτερα τὰ πράγματα καὶ νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν εὐθύνην ποὺ ἔχομεν. Προχθὲς κατηργήθησαν αἱ πολιτικαὶ ἐλευθερίαι. Ἐπανειλημμένως κατηργήθησαν, καὶ σήμερον ἐὰν παρατηρήσητε τὰ ὄργανα τῆς δημοσίας γνώμης θὰ ἴδητε μὲ πόσην αὐθάδειαν καταφέρονται κατὰ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, ποίας ἐξευτελιστικὰς φράσεις μεταχειρίζονται. Καὶ ἐρωτῶ: ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς ἀνέχεται νὰ συμπεριφέρωνται ἐναντίον τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καθ' ὃν τρόπον συμπεριφέρωνται; Ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς ἀνέχεται νὰ καλλιεργῆται ἕνα πνεῦμα περιφρονήσεως κατὰ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου; Ἂν δὲν θέλωμεν, πρέπει νὰ μὴ σταυρώνωμεν τὰς χεῖρας μας, ἀλλὰ νὰ δώσωμεν τὰς ἀναγκαίας λύσεις, ὅτι δὲ ἐγένετο ὑπὸ τῆς παρούσης Κυβερνήσεως εἶναι ὅτι λαμβάνονται συμβατικαὶ λύσεις καὶ ὄχι ἀποτελεσματικαί.

Πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι δὲν μποροῦμεν νὰ κυβερνώμεθα μὲ τὸ παλιὸ καλούπι τῶν μονοπλεύρων κυβερνήσεων, τοῦ ἀκράτου λεγομένου κοινοβουλευτισμοῦ. Εἶναι ἀνάγκη νὰ προσαρμόσωμεν τὸ πολίτευμά μας μὲ τὰς νεωτέρας συνθήκας τῆς ἐξελίξεως τῶν κοινωνικῶν ἀναγκῶν. Ἀλλὰ διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτὸ καὶ νὰ μπορέσωμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ ὠθοῦνται ἐνώπιόν μας, εἶναι ἀνάγκη νὰ συνεννοηθῶμεν, νὰ ἐνταφιάσωμεν ὁριστικῶς τὸ παρελθὸν καὶ ὄχι μὲ λόγια ἀλλὰ μὲ ἔργα. Καὶ μία παῦξις πρὸς ἐνταφιασμὸν τοῦ παρελθόντος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει κανένα κώλυμα, εἶναι ἡ ρύθμισις τοῦ στρατιωτικοῦ ζητήματος, δηλαδὴ ἡ σύνθεσις τοῦ στρατεύματος ἐξ ὅλων ἐκείνων τῶν στοιχείων ποὺ εἶναι ἱκανὰ νὰ ποιασπίσουν τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν. Διὰ τοὺς λόγους αὐτὸς ποὺ ἐξέθεσα, οἱ φίλοι μου καὶ ἐγὼ οὔτε ψῆφον ἐμπιστοσύνης συνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ καταψηφίσωμεν ἠμποροῦμεν, διότι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀναλάβωμεν τὴν εὐθύνην τῆς κοινῆς συνεννοήσεως τῶν δύο μεγάλων κομμάτων. Ἡ ἄρνησίς μας εἶναι ψῆφος διαμαρτυρίας ἐναντίον τῶν μεγάλων κομμάτων ποὺ δὲν συνεννοοῦνται. Ἡ ἄρνησις μας ἔχει τὴν ἔννοιαν ὅτι, ἂν θέλωμεν νὰ ἐξυπηρετήσωμεν τὸν κόσμον, πρέπει νὰ μεταβάλωμεν ἰδέας καὶ νὰ γωνιάσωμεν εἰς τὴν λύσιν τῶν μεγάλων προβλημάτων ὅπως τὰ ἐξέθεσα σύμφωνα μὲ τὸ Ἐθνικὸν συμφέρον (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ λέγει ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων θὰ τερματισθῇ ἀπόψε, θὰ γίνῃ δὲ ἀμέσως καὶ ἡ ψηφοφορία.

Ὁ κ. Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως) παρακαλεῖ καὶ οὗτος νὰ τερματισθῇ ἀπόψε ἡ συζήτησις καὶ διότι εἶναι ἀνάγκη νὰ λυθῇ τὸ κυβερνητικὸν ζήτημα καὶ διὰ νὰ ἔχῃ τὸν καιρόν, ἂν λάβῃ ψῆφον ἐμπιστοσύνης, νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ τὸ Σάββατον διὰ Βελιγράδι.

Ὁ κ. Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ λέγει ὅτι ἡ Βουλὴ εἶναι διατεθειμένη διὰ τὴν ταχεῖαν λύσιν τοῦ κυβερνητικοῦ ζητήματος. Ἀλλ' ἂν δὲν ἐπαρκέσῃ ὁ χρόνος, συνεχίζει, νὰ ὁμιλήσουν ἀπόψε ὅλοι οἱ ἐγγεγραμμένοι ρήτορες, δύναται ἡ συζήτησις νὰ συνεχισθῇ καὶ αὔριον. Ὑπάρχει δὲ καὶ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην καιρὸς νὰ ἑτοιμασθῇ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀναχώρησίν του.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Τὰς συνεδριάσεις τοῦ Σώματος, δυστυχῶς, μόνον μέχρι τῆς Πέμπτης δύναμαι νὰ παρακολουθήσω. Ἂν δὲ καὶ αὔριον ἀπασχοληθῇ ἡ Βουλὴ μὲ τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις, τότε αἱ ὑπολειπόμεναι δύο ἡμέραι δὲν θὰ ἐπαρκέσουν διὰ νὰ ψηφισθοῦν ὡρισμένα νομοθετικὰ μέτρα. Δι' αὐτὸ παρακαλῶ τοὺς κ.κ. βουλευτάς, ποὺ πρόκειται νὰ ὁμιλήσουν, νὰ συντομεύσουν τὰς ἀγορεύσεις των, δεδομένου ἄλλως τε ὅτι θὰ ὁμιλήσουν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουν, ἐκτὸς ἂν, ἐννοεῖται, ἔχουν νὰ ἐκθέσουν ἀντιθέτους γραμμάς.

Ὁ κ. Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ λέγει ὅτι ἡ συζήτησις δὲν μπορεῖ νὰ τερματισθῇ ἀπόψε, ἐπὶ πλέον δὲ σκόπιμον εἶναι νὰ γίνῃ ἡ συζήτησις καὶ τῶν ἐκκρεμῶν νομοθετικῶν μέτρων, διότι ταῦτα εἶναι ἀλληλένδετα, καὶ τὴν Πέμπτην νὰ γίνῃ ψηφοφορία.

Ὁ κ. Σ. ΣΚΛΑΒΑΙΝΑΣ (τῆς ὁμάδος τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου) ὁμιλῶν ἀκολούθως ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων, λέγει ὅτι αὐταὶ οὔτε εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀνταποκρίνονται οὔτε καὶ ὡς ἐκπλήρωσις τῶν ὑποσχέσεων, ποὺ πρόσφατα ἐδόθησαν εἰς αὐτόν, μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν. Ἡ κυβερνητικὴ πολιτική, λέγει, κατὰ βάσιν ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς πολιτικῆς ποὺ ἐφήρμοσαν αἱ προηγούμεναι ἀστικαὶ κυβερνήσεις καὶ ποὺ κατέληξε στὰ σημερινὰ καταστρεπτικώτατα διὰ τὸν λαὸν ἀποτελέσματα. Καὶ ὅπως αἱ βενιζελικαὶ καὶ ἀντιβενιζελικαὶ κυβερνήσεις, ποὺ στὰ τελευταῖα χρόνια διώκησαν τὴν Ἑλλάδα, προσεπάθησαν νὰ λύσουν τὰ μεγάλα ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ προβλήματα τοῦ τόπου εἰς βάρος τοῦ λαοῦ καὶ πρὸς ὄφελος τῆς πλουτοκρατικῆς ὀλιγαρχίας, τοῦ ξένου κεφαλαίου καὶ τῶν μεγάλων ἰμπεριαλιστικῶν δυνάμεων, οὕτω καὶ ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Μεταξᾶ τὸν ἴδιον δρόμον θὰ ἀκολουθήσῃ. Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ὡδήγησε στὴ χρεωκοπία τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος, στὴν αὔξησιν τοῦ κόστους τῆς ζωῆς, στὴν ἐξάπλωσιν τῆς ἀνεργίας, στὴν ἐξαθλίωσιν τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καὶ προσφύγων καὶ ὅλων τῶν ἐργαζομένων, στὴν καταστροφὴ τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν, στὴν μεγαλύτερην ὑποδούλωσιν τῆς χώρας εἰς τὸ ξένον κεφάλαιον καὶ εἰς τὴν καταλήστευσιν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰς διαφόρους παντοδυνάμους ἑταιρείας (Πάουερ, Οὔλεν κλπ. – εἰς τὴν αὔξησιν τῆς ἀγραμματοσύνης καὶ τῶν ἀσθενειῶν καὶ εἰς τὴν ἐκπολιτιστικὴν καθυστέρησιν τῆς χώρας καὶ τέλος στὰ κινήματα καὶ τὰς αἱματηρὰς ἀναστατώσεις.

Διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ τὸ Ἔθνος καὶ νὰ μπῇ στὸν δρόμον τῆς εὐημερίας, τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, χρειάζεται νὰ λυθοῦν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ ὅλα τὰ μεγάλα οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ ζητήματα, ποὺ ἔχουν συσσωρευθῇ. Ὅποιος δὲ κυβερνήτης ἀγνοεῖ τὸν θεμελιώδη αὐτὸν κοινωνικὸν νόμον, δὲν κτίζει παρὰ ἐπάνω στὴν ἄμμο.

Κατὰ τὴν γνώμην μας τὰ κεφαλαιώδη τοῦ τόπου προβλήματα εἰς τρεῖς κατηγορίας πρέπει νὰ καταταχθοῦν: 1) εἰς τὴν ἡσυχίαν καὶ ὁμαλότητα τῆς χώρας. Εἰς τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν μιᾶς ἐλεύθερης Δημοκρατικῆς ζωῆς. 2) Εἰς τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν κατάστασιν τοῦ λαοῦ καὶ 3) Εἰς τὴν διατήρησιν τῆς εἰρήνης, εἰς τοὺς ἐξοπλισμοὺς καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος.

Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον δὲν ὑπάρχει κόμμα ποὺ νὰ μὴ ἔχῃ ὡς προγραμματικὴν ἀρχὴν τὴν ὁμαλότητα καὶ τὴν ἡσυχίαν, ποὺ νὰ μὴ ἔχῃ διακηρύξει ὅτι σέβεται τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας καὶ θὰ τὰς κατοχυρώσῃ ὅταν ἔλθῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν. Ὅμως, ὅταν ἔλθῃ ἡ στιγμὴ τῆς ἐμπράκτου ἐφαρμογῆς τῶν ἰδεῶν αὐτῶν, τὰ πράγματα ἀλλάζουν.

Ἡ Κυβέρνησις τοῦ κ. Μεταξᾶ, ἐπαναλαμβάνουσα τὰς ὑποσχέσεις ποὺ εἶχαν εἰς τὸ παρελθὸν δώσει ὅλα τὰ ἀστικὰ κόμματα, ὑπόσχεται κι' αὐτὴ στὶς προγραμματικές της δηλώσεις «νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ὁριστικὴν ἐπάνοδον τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης, ἡσυχίας καὶ τάξεως εἰς τὴν Χώραν». Ὅτι «ἡ θέλησίς της ὅπως παγιωθῇ τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας ἐν τῇ Χώρᾳ» θὰ τὴν ὁδηγήσῃ «εἰς τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν τυχὸν λαβουσῶν χώραν ἀδικιῶν ἐν τῇ κρίσει τῶν ὀργάνων τῆς ἀσφαλείας», καὶ ὅτι, ἀποδίδουσα μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς θέσεως τῶν ἀπομακρυνθέντων αἱρετῶν ἀρχόντων, θὰ λάβῃ σύντομα ἀποφάσεις γι' αὐτούς. Ἀκόμα ὑπόσχεται νὰ ἐξασφαλίσῃ «παγιωτέρους κατὰ τὸ δυνατὸν

ὅρους συνεργασίας μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας». Καὶ τέλος δίνει τὴν διαβεβαίωσιν «ὅτι αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις τῆς Χώρας προθύμως περιωρίσθησαν εἰς τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἔργα των, πειθαρχοῦσαι ἀπολύτως εἰς τὰς νομίμους ἐξουσίας τοῦ Κράτους καὶ μὴ ὑποκείμεναι πλέον, ὡς ἀπαλλαγεῖσαι ὁριστικῶς, εἰς οἱανδήποτε ξένην πρὸς τὸν προορισμόν των ἐπιρροήν».

Τὰς κυβερνητικὰς αὐτὰς δηλώσεις δὲν τὰς εὑρίσκομεν καθόλου ἱκανοποιητικὰς οὔτε συμφώνους μὲ τὴν πραγματικὴν δρᾶσιν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ πεδίον τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς κατοχυρώσεως τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

Ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν μᾶς κάνει τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὰς δηλώσεις αὐτὰς πουθενὰ δὲν ἀναφέρεται ὁ Κοινοβουλευτισμὸς καὶ ἂν ἡ Κυβέρνησις θὰ τὸν ὑπερασπίσῃ. Γιατὶ εἶναι κοινὸ μυστικό, ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔχει πολλὲς φορὲς ἐκδηλωθῇ δημοσίᾳ ὡς ἐχθρὸς τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ καὶ θιασώτης τῆς δικτατορίας. Εἶναι ἐπίσης ἀλήθεια, ὅτι πρὸ ἑβδομάδων ἔκανε δηλώσεις στὶς ἐφημερίδες κοινοβουλευτικές. Ὅμως αὐταὶ δὲν πρέπει νὰ ὑπολογισθοῦν περισσότερο ἀπ' ὅ,τι ἀξίζουν. Τὰ ἔργα τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του κάθε ἄλλο παρὰ κοινοβουλευτικὰ μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα ὁ τρόπος ποὺ διωρίσθη ἡ Κυβέρνησις Μεταξᾶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δεμερτζῆ, χωρὶς νὰ τηρηθῇ ἡ κοινοβουλευτικὴ διαδικασία, χωρὶς νὰ προσκληθοῦν οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων νὰ εἴπουν τὴν γνώμην των, μὲ ἀπόλυτον δηλαδὴ περιφρόνησιν πρὸς τὴν ὕπαρξιν τῆς Βουλῆς, τῆς δίνει χαρακτῆρα ἀντικοινοβουλευτικὸν καὶ ἀποτελεῖ μίαν ἀνωμαλίαν ὁλοφάνερη καὶ μιὰ προσβολὴ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας. Ἀκόμη ὅμως περισσότερο ἀνώμαλη καὶ πραγματικὰ ἀνεξήγητη εἶναι ἡ ἀπαίτησίς της νὰ ἀχρηστεύσῃ τὴ Βουλὴ καὶ νὰ λύσῃ τὰ βασικώτατα προβλήματα τῆς Χώρας, χωρὶς τὴ συνεργασία καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς Βουλῆς.

Καὶ ἀποροῦμεν, πῶς τὰ κόμματα, ποὺ λέγουν ὅτι ἀγωνίζονται διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, γίνονται συνυπεύθυνα αὐτῆς τῆς ἀνωμαλίας καὶ αὐτῆς τῆς ὁλοφάνερης παραβιάσεως τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος.

Ἡ πρωτοφανὴς καταπάτησις τῆς Βουλευτικῆς ἀσυλίας ποὺ ἔγινε μὲ τὴν σύλληψιν τοῦ βουλευτοῦ Μανωλέα στὴν Καλαμάτα καὶ τὴν ἀπέλασίν του στὴν Τρίπολιν κάθε ἄλλο παρὰ τὴν πρόθεσιν τῆς Κυβερνήσεως νὰ σεβασθῇ τὰ Συνταγματικῶς κατοχυρωμένα δικαιώματα τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ φανερώνει. Ἐπίμονοι μάλιστα φῆμαι κυκλοφοροῦν στοὺς κύκλους τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἀστυνομικούς, ὅτι ἡ Κυβέρνησις μόλις λάβῃ νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν καὶ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς Βουλῆς, σκοπεύει νὰ ἄρῃ τὴν ἀσυλίαν τῶν Βουλευτῶν τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου χρησιμοποιῶντας διάφορα προσχήματα καὶ νὰ προβῇ εἰς τὴν σύλληψίν των, γιὰ νὰ τρομοκρατήσῃ τὸν Λαὸν καὶ νὰ σταματήσῃ κάθε ἀγῶνα γιὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῶν ὅρων τῆς ζωῆς του. Γι' αὐτὸ προκαλοῦμεν τὴν Κυβέρνηση νὰ ἀπαντήσῃ κατηγορηματικὰ στὸ σημεῖο αὐτό, δηλώνουσα πῶς θὰ σεβασθῇ ἀπόλυτα τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. βουλευτὴς διαμαρτύρεται διότι ἡ ὁμὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου δὲν ἐκλήθη εἰς τὰ συμβούλια τῶν Ἀνακτόρων καὶ τὰς συσκέψεις τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν, διότι ὁ Γεν. Διοικητὴς Θράκης ἠγνόησεν αὐτὴν εἰς τὴν σύσκεψιν τῶν βουλευτῶν τῆς περιφερείας του, ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν δὲν ἐκάλεσεν αὐτὴν νὰ ὁρίσῃ ἀντιπρόσωπο εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἀναθεωρήσεως τῶν ἐκλογικῶν καταλόγων, καταγγέλλει δὲ σειρὰν παραβάσεων τοῦ δικαιώματος τοῦ συνέρχεσθαι καὶ συνεταιρίζεσθαι.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, συνεχίζει, καὶ ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς διετύπωσαν τὴν ἀξίωσιν νὰ παραχωρηθῇ γενικὴ πολιτικὴ ἀμνηστεία, καὶ νὰ καταργηθοῦν αἱ Ἐπιτροπαὶ Ἀσφαλείας, τὸ ἰδιώνυμο, ἡ χαφιεδικὴ ὑπηρεσία τοῦ Φεσόπουλου καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ Νόμοι ποὺ δεσμεύουν τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ καὶ δίνουν τὸ δικαίωμα στὰς διαφόρους ἀστυνομικὰς χαφιεδικὰς ὑπηρεσίας νὰ ὀργιάζουν ἀνεξέλεγκτα εἰς βάρος του.

Χωρὶς τὴν ἄμεσον πραγματοποίησιν τοῦ Πανελληνίου αὐτοῦ πόθου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἐπανόρθωσις τῶν ἀδικιῶν, ποὺ τὰ ὄργανα τῶν ἀσφαλειῶν διέπραξαν καὶ ποὺ ἡ Κυβέρνησις ὑπόσχεται νὰ ἐπανεξετάσῃ, καὶ νὰ διορθώσῃ.

Γιὰ τὰ τόσο σοβαρὰ αὐτὰ ζητήματα ἡ Κυβέρνησις δὲν κάνει λόγο στὰς προγραμματικάς της δηλώσεις, διότι ἀσφαλῶς σκοπεῖ νὰ διατηρήσῃ τὸ σημερινὸ τρομοκρατικὸ καθεστώς.

Ἡ ὑπόσχεσις, ποὺ δίδει ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰς δηλώσεις της, ὅτι θὰ λάβῃ σύντομα ἀποφάσεις διὰ τὴν θέσιν τῶν αἱρετῶν Κοινοτικῶν ἀρχόντων ποὺ αὐθαίρετα ἀπεμακρύνθηκαν ἀπὸ τὰς θέσεις τους, κάθε ἄλλο παρὰ ἱκανοποιητικὴ λύσις τοῦ σοβαρωτάτου αὐτοῦ ζητήματος μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ. Χρειάζεται γρήγορη καὶ γενναία λύσις. Κι' αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν ταχύτατη ἀποκατάστασιν ὅλων ἀνεξαρτήτως τῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχόντων, ποὺ ἐπαύθηκαν αὐθαιρέτως μετὰ τὴν 4ην Μαρτίου.

Εἶναι γνωστό, πῶς παρὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ἐκκαθαρίσεως ποὺ ἔγινεν εἰς τοὺς Δημοσίους Ὑπαλλήλους, καὶ εἰς τοὺς ὑπαλλήλους ὀργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου, ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν στὸ δρόμο ἑκατοντάδες ὑπαλλήλων μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι ἔλαβον μέρος ἢ ὑπῆρξαν τὸ κίνημα τῆς 1ης Μαρτίου.

Χαρακτηριστικὴ ἀκόμα διὰ τὰς ἀντιλαϊκὰς διαθέσεις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἡ ἐξαγγελλομένη πρόθεσίς της νὰ καταργήσῃ τὴ λαϊκὴ δικαιοσύνη καὶ νὰ νοθεύσῃ τὰ δικαστήρια τῶν ἐνόρκων. Δὲν θἄχουμε καμμίαν ἀντίρρησιν νὰ θεωρήσουμε εἰλικρινεῖς τὰς διαβεβαιώσεις τῆς Κυβερνήσεως πῶς ὁ στρατὸς ἢ ἀκριβέστερον μιὰ μικρὴ μερὶς ἀξιωματικῶν ἔπαυσε νὰ ὑνειρεύεται ἀναστατώσεις καὶ νὰ ἑτοιμάζῃ κινήματα. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ θὰ τὸ ἐχαιρετίζαμε μὲ χαρά. Ἀλλά, δυστυχῶς, ἀπὸ τὰ πράγματα, ἔχομεν κάθε λόγον νὰ πιστεύωμεν τὸ ἀντίθετον. Δι' ἡμᾶς δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Στρατιωτικὸς Σύνδεσμος ποὺ εἶχε συγκροτηθῇ πρὶν ἀκόμα ἔλθῃ ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ ὁποῖος Σύνδεσμος ἐρρύθμιζε τὴν πολιτικὴ ζωὴ τῆς χώρας κατὰ τὰς ἐπιθυμίας του καὶ στὸ πρόσφατον παρελθὸν ἠπείλησε νὰ ἐπέμβῃ πάλιν ἐνεργῶς εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα τοῦ τόπου, ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερα νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ δρᾷ.

Στὰς προγραμματικάς της δηλώσεις ἡ Κυβέρνησις ἀγνοεῖ ἕνα ἀρκετὰ σοβαρὸ ζήτημα: τὸ ζήτημα τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος ποὺ ἤδη ἔχει τεθῇ καὶ στὴ Βουλὴ καὶ πρόκειται σύντομα ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον συζητήσεως.

Ἀπὸ τὴν σύντομην αὐτὴν ἀνασκόπησιν τῆς δράσεως τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν προγραμματικῶν της κατευθύνσεων εἰς τὸ ἐπίπεδο τῆς ἐξασφαλίσεως τῆς ὁμαλότητος καὶ ἡσυχίας τῆς χώρας, τῆς κατοχυρώσεως τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς δημιουργίας ὅλων τῶν ἀπαραιτήτων ὅρων διὰ μίαν ἐλευθέραν δημοκρατικὴν πολιτικὴν ζωήν, καταφαίνεται τί εἴδους ἀσφάλειαν, τάξιν καὶ ἡσυχίαν ἐννοεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἡ Κυβέρνησις. Ὅλοι οἱ τύραννοι ἐν' ὀνόματι τῆς τάξεως, τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς ἡσυχίας ἐτυράννησαν τοὺς λαούς.

Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα τῆς Ἑλλάδος ἔχω νὰ εἴπω τὰ ἑξῆς: Ὅταν ἐξερράγη ἡ μεγάλη οἰκονομικὴ κρίσις, ἡ Κυβέρνησις τῶν Φιλελευθέρων πρῶτον, ἡ κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος κατόπιν, ἀντιμετώπισαν τὰ οἰκονομικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθησαν, μὲ βάσιν τὴν ἐπίρριψιν ὅλων τῶν βαρῶν τῆς κρίσεως στοὺς ὤμους τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ. Ἡ πλουτοκρατία ἔμεινε ἄθικτη καὶ δὲν ὑποχρεώθηκε αὐτὴ νὰ πληρώσῃ τὰς συνεπείας Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ ἐξεδηλώθη μὲ τὴν ἐπιβολὴν νέων ἀμέσων

καὶ ἐμμέσων φόρων μὲ δασμολογικὴ προστασία τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας καὶ μὲ ἐμπορικοὺς περιορισμούς, μὲ τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἡμερομισθίων καὶ μισθῶν, μὲ τὴν διατήρησιν καὶ αὔξησιν τῶν ἀποικιακῶν προνομίων τῶν ξένων ἑταιριῶν καὶ ρύθμισιν τῶν ἐξωτερικῶν χρεῶν ὄχι σύμφωνα μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν τῆς χώρας καὶ τοῦ λαοῦ, μὲ τὴν ἐλάττωσιν τῶν κονδυλίων ποὺ προωρίζοντο διὰ κοινωνικοὺς σκοποὺς καὶ μὲ ἐπιβάρυνσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ μὲ τεραστίας κομματικὰς δαπάνας.

Ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς αὐτῆς ἦτο ἡ συνέχισις τῆς κρίσεως μὲ ὁρισμένας προσωρινὰς διακυμάνσεις καὶ ἡ ἐκ νέου ὄξυνσίς της. Τὸ βιωτικὸν ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ κατέβηκεν ἀπελπιστικὰ χαμηλά. Ἡ ἀνεργία αὐξήθηκε. Ὁ τιμάριθμος ἀνῆλθεν εἰς μεγάλα ὕψη, ἐξ αἰτίας κυρίως τῶν δασμῶν ποὺ ἐπεβλήθησαν στὰ εἴδη τῆς πρώτης ἀνάγκης καὶ τῆς τεραστίας δασμολογικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίας βιομηχανίας.

Ἡ ἐργατικὴ τάξις ἐβυθίσθη στὴν πιὸ μεγάλη δυστυχία. Αἱ κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις δὲν ἐφαρμόσθησαν καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἀσφαλιστικὰ ταμεῖα ἐκλονίσθησαν εἰς βαθμὸν ἐπικίνδυνον. Ἡ ἐργατικὴ Νομοθεσία ἔμεινε νεκρὴ καὶ ἀνεφάρμοστη καὶ τὸ 8ωρο δὲν ἐπεξετάθη εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς κλάδους.

Ἡ ἀγροτικὴ οἰκονομία στενάζει κάτω ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν διαφόρων δήθεν προστατευτικῶν ὀργανισμῶν, ὅπως ὁ Α.Σ.Ο., καὶ τὴν τοκογλυφικὴν δρᾶσιν τῶν Τραπεζῶν. Αἱ τιμαὶ τῶν ἀνοστικῶν προϊόντων ἔπεσαν. Τὰ χρέη τῶν ἀγροτῶν πρὸς τοὺς τοκογλύφους καὶ τὶς τράπεζες αὐξήθηκαν καὶ μαζὶ μὲ τὶς ἄλλες αἰτίες ὁδήγησαν στὴν καταστροφὴ καὶ τὴν ἐξαθλίωσι χιλιάδες ἀγροτικὲς οἰκογένειες. Ἡ ἔλλειψις γῆς ἐξακολουθεῖ νὰ βασανίζῃ μεγάλες ἀγροτικὲς μᾶζες.

Δέκα τέσσαρα χρόνια μετὰ τὴν μικρασιατικὴ τραγωδία, τὸ προσφυγικὸ ζήτημα μένει ἄλυτο.

Ἡ κρίσις, ἡ ἐλάττωσις τῆς καταναλωτικῆς δυνάμεως τοῦ λαοῦ καὶ τὰ ἀντιλαϊκὰ μέτρα τῶν διαφόρων ἀστικῶν Κυβερνήσεων εἶχαν τὰ πιὸ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα στοὺς ἐπαγγελματίας.

Αἱ ξέναι ἑταιρεῖαι μετεβλήθησαν εἰς ἀληθινὴν μάστιγα τοῦ τόπου, ποὺ ὄχι μόνον ληστεύουν κυριολεκτικὰ τὸ λαό, ἀλλὰ τοῦ πνίγουν καὶ τοῦ ξεκουρελιάζουν τὰ κυριαρχικά του δικαιώματα καὶ τοῦ προσβάλλουν τὸ ἐθνικό του αἴσθημα.

Ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις τῆς χώρας καὶ ἡ ἐκπαίδευσις εὑρίσκονται εἰς ἀξιοθρήνητον σημεῖον. Ἡ φυματίωσις καὶ ὅλων τῶν εἰδῶν αἱ ἀσθένειαι κάνουν θραῦσι εἰς τὸν ἀστικὸν καὶ ἀγροτικὸν πληθυσμόν. Ἑκατοντάδες σχολεῖα μένουν κλειστὰ καὶ σὲ ἀναρίθμητα χωριὰ δὲν ὑπάρχουν σχολεῖα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναλφαβήτων ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι καταπληκτικὰ μεγάλος καὶ ἡ ποιότης τῆς ἐκπαιδεύσεως χειροτερεύει.

Ἡ πολιτικὴ ποὺ ἡ Κυβέρνησις ὑπόσχεται εἰς τὰς προγραμματικάς της δηλώσεις ν' ἀκολουθήσῃ, δὲν πρόκειται παρὰ νὰ κάμῃ μεγαλύτερη τὴν οἰκονομικὴ καταστροφὴ καὶ πιὸ δύσκολη τὴν οἰκονομικὴ κατάστασι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ κάλυμμα πίπτει. Ἡ δραχμὴ κλονίζεται. Ὁ προϋπολογισμὸς θὰ κλείσῃ μὲ μεγάλα ἐλλείμματα, τὰ δὲ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν οἰκονομολόγων εἶναι ἡ λιτοδιαιτα, π.χ. ὁ περιορισμὸς τῶν ἐξόδων συντηρήσεως τῶν μαζῶν. Οἱ κύριοι ὅμως αὐτοὶ καὶ ἡ Κυβέρνησις κάνουν ὅ,τι μποροῦν γιὰ ν' αὐξήσουν τὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ λαοῦ καὶ νὰ πληρώσῃ αὐτὸς τὰ ἔξοδα τῆς ἀντιλαϊκῆς των πολιτικῆς. Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν πολεμικῶν Ὑπουργείων αὐξάνεται. Καινούργιοι τεράστιοι ἐξοπλισμοὶ ἑτοιμάζονται καὶ μεγάλες πολεμικὲς παραγγελίες ἐδόθησαν ἤδη.

Ἡ προστασία τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, ποὺ φέρνει τεράστια κέρδη στοὺς ντόπιους βιομηχάνους μὲ τὰ ψηλὰ δασμολογικὰ τείχη, θὰ συνεχισθῇ. Ἡ πολιτικὴ τῶν ἀνταλλαγῶν ποὺ κατέληξε στὸν παναμᾶ τὸ ἑλληνογερμανικὸ κλῆριγκ δὲν πρόκειται νὰ ἀναθεωρηθῇ.

Ἐν ὀνόματι τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς πίστεως τοῦ Κράτους ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἕτοιμη νὰ ἔλθῃ εἰς συμφωνίαν μὲ τοὺς ξένους ὁμολογιούχους καὶ νὰ πληρώσῃ ποσοστὸν μεγαλείτερον ἀπὸ 35 0/0.

Ἡ Κυβέρνησις, ἐνῷ ὑπόσχεται πὼς θὰ ἀποκαταστήσῃ φορολογικὴ δικαιοσύνη, εἰς τὴν πρᾶξιν κάνει ἐντελῶς τὸ ἀντίθετο. Ἀπόδειξις, δὲ ἡ ἀπόφασις της νὰ δασμολογῇ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ καλαμπόκι ποὺ προορίζεται διὰ τοὺς πεινασμένους ἀγρότες μὲ 900 λεπτὰ τὴν δκᾶ.

Πολὺ γενικαὶ καὶ ἀόριστοι ἐπίσης εἶναι αἱ κυβερνητικαὶ ὑποσχέσεις γιὰ τὴ βαθμιαία ἐφαρμογὴ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων καὶ τὴν ὀργάνωσι τῆς κοινωνικῆς πρόνοιας διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ζητημάτων ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς πρόσφυγας.

Ἡ Κοινοβουλευτικὴ Ὁμὰς τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, στηριζομένη εἰς τὴν βασικὴν ἀρχὴν πὼς δι' ὅλας τὰς καταστροφὰς ὑπεύθυνοι εἶναι οἱ πλουτοκράται, ἀντιτάσσει τὰ ἑξῆς μέτρα εἰς τὸ Κυβερνητικὸν πρόγραμμα: Κατάργησιν δασμῶν εἰς τὰ εἴδη πρώτης ἀνάγκης καὶ ἰδίως σίτου, ἀπαλλαγὴν τῶν ἀγροτῶν, ἐπαγγελματιῶν καὶ μικροϊδιοκτητῶν ἀπ' ὅλα τὰ τοκογλυφικὰ χρέη, βαρεῖαν προοδευτικὴν φορολογίαν τῶν πλουτοκρατῶν κλπ.

Ἰδιαίτερα διὰ τὰς ἐξωτερικὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος νομίζομεν πὼς πρέπει νὰ ἀναθεωρηθοῦν ριζικά. Ἡ ἀκολουθουμένη μέχρι σήμερον πολιτικὴ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ δημιουργήσῃ τὸ μεγάλο σκάνδαλο τοῦ ἑλληνο-γερμανικοῦ κλήριγκ καὶ τὸ ἐμπορικὸν μας ἰσοζύγιον νὰ παρουσιάζεται παθητικὸν μὲ ἀρκετὲς χῶρες. Ὁ ἐμπορικὸς προσανατολισμὸς τῆς Ἑλλάδος πρέπει κατὰ πρῶτο λόγο νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν.

Καὶ τώρα εἰσέρχομαι εἰς τὸ τρίτον μέρος τῶν ζητημάτων: Στὸ πρόβλημα τῆς διατηρήσεως τῆς εἰρήνης, τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Κυβέρνησις περιωρίσθηκε ν' ἀναφερθῇ εἰς τὶς προγραμματικές της δηλώσεις τὴν στερεότυπην διαβεβαίωσιν πὼς ἡ Ἑλλὰς ἀποβλέπει εἰς τὴν διατήρησιν φιλικωτάτων σχέσεων μεθ' ὅλων τῶν ξένων Κρατῶν καὶ ὅτι τὸ Βαλκανικὸν Σύμφωνον ἀποτελεῖ ἀρίστην ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἐγγύησιν.

Συγχρόνως ἡ Κυβέρνησις ἀναφέρει εἰς τὰς προγραμματικάς της δηλώσεις, ὅτι «ἐπεληφθη συντόμου ἐκτελέσεως πλήρους προγράμματος διὰ τὸν πολεμικὸν ἀνεφοδιασμὸν τῆς χώρας». Βέβαια ὁ ἀγὼν διὰ τὴν μὲ κάθε μέσον διατήρησιν τῆς εἰρήνης εἶναι τὸ πιὸ κύριο καὶ τὸ πιὸ μεγάλο καθῆκον κάθε πραγματικὰ φιλολαϊκῆς Κυβερνήσεως καὶ κάθε κόμματος ποὺ διακηρύττει πὼς ἀγωνίζεται γιὰ τὰ λαϊκὰ συμφέροντα.

Ἀλλὰ ἡ ὑπεράσπισις τῆς εἰρήνης εἶναι ἀδύνατη χωρὶς τὴν ὁμαδικὴ ἀσφάλεια, γιατὶ ἡ εἰρήνη εἶναι ἀδιαίρετη εἰς ὅλον τὸν κόσμο. Ἡ ἀδυναμία τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν νὰ προστατέψῃ ἀποτελεσματικὰ τὴν εἰρήνην καὶ νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ σύστημα τῆς ὁμαδικῆς ἀσφαλείας, ποὺ τὸ καταστατικό της προβλέπει, ἐναντίον τῶν ἐπιδρομέων, δὲν πρέπει ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει νὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς ὁμαδικῆς δράσεως κατὰ τοῦ ἐπιτιθεμένου ἐχρεωκόπησε.

Ἡμεῖς εἴμεθα ἐναντίον τῆς βιαίας, τῆς ἐνόπλου ἀνατροπῆς τῶν μεταπολεμικῶν συνθηκῶν καὶ τῆς λύσεως τῶν ἐδαφικῶν ζητημάτων μὲ τὴν ξιφολόγχη. Αἱ ἀδικίαι ποὺ αἱ συνθῆκαι αὐταὶ ἐδημιούργησαν πρέπει νὰ διακανονισθοῦν εἰρηνικὰ μεταξὺ τῶν λαῶν. Ὅταν κατακτήσωμεν τὴν ἐξουσίαν θὰ ἐπανορθώσωμεν μὲ τὴν ἀδελφικὴ συνεργασία τῶν ἄλλων Βαλκανικῶν λαῶν κάθε ἀδικία ποὺ τυχὸν ὑπάρχει

στὸ μεταπολεμικὸ Βαλκανικὸ καθεστώς. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως, ἀγωνιζόμεθα γιὰ νὰ ἐπιβάλουμε εἰς τὰς κυβερνήσεις ποὺ διευθύνουν τὶς τύχες τῆς χώρας νὰ ἀκολουθήσουν φιλολαϊκὴ καὶ εἰρηνικὴ πολιτικὴ καὶ νὰ συνεργασθοῦν μὲ κάθε ἄλλη δύναμη ποὺ παλαίει γιὰ νὰ ἀποτραπῇ ὁ κίνδυνος τοῦ πολέμου. Τὸ Βαλκανικὸν σύμφωνον δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτελεσματικὸν μέσον γι' αὐτὸ τὸ σκοπό.

Ὁ ἐξωτερικὸς προσανατολισμὸς ποὺ ἡ κυβέρνησις δίδει εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶναι σύμφωνος ὄχι μὲ τὰ πραγματικὰ τοῦ ἔθνους συμφέροντα ἀλλὰ μὲ τὶς ἐπιδιώξεις τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς χιτλερικῆς Γερμανίας.

Εἰς τὴν πολιτική της αὐτή, ποὺ ἀντικειμενικῶς ἐνισχύει τοὺς φορεῖς τῆς νέας ἀνθρωποσφαγῆς καὶ ὁδηγεῖ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν εἰς πολεμικὰς περιπετείας, ἀντιτάσσουμε τὴν πολιτικὴ τῆς πιὸ στενῆς συνεργασίας μὲ τὴν Σοβιετικὴν Ἕνωσιν καὶ τὴν Τουρκίαν.

Καὶ ἐφ' ὅσον τοιαύτη εἶναι ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κ. Μεταξᾶ, δὲν μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν οἱ πολεμικοὶ ἐξοπλισμοί, ποὺ ἤρχισεν, ὡς ἐγγύησις διὰ τὴν περιφρούρησιν τῆς εἰρήνης καὶ τὴν διαφύλαξιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἕνα ἀκόμη σοβαρὸ ζήτημα ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν ἄμυνα τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἀνεξαρτησίας της καὶ τὸ ὁποῖον ἀγνοεῖ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰς προγραμματικάς της δηλώσεις εἶναι καὶ ἡ παραχώρησις πλήρους ἰσοτιμίας εἰς τὰς ἐθνικὰς μειονότητας, ποὺ κατοικοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ ἀφορᾷ ἰδιαίτερα τὴν Μακεδονικὴ ἐθνότητα. Ὅποιος πέρασε ἀπ' τὴ Μακεδονία καὶ ἰδίως ἀπὸ τὰς περιφερείας ποὺ κατοικοῦνται ἀπὸ συμπαγεῖς μάζας Μακεδόνων, θ' ἀντελήφθη τὴν ἰδιαιτέραν καταπίεσιν τοῦ ἐξασκεῖται ἐναντίον των. Τὸ δικαίωμα νὰ ἔχουν σχολεῖα, νὰ χρησιμοποιοῦν τὴ Μακεδονικὴ γλῶσσα καὶ τὰ ἔθιμά των, τοὺς ἀπαγορεύεται αὐστηρά. Ἡ κατάστασις αὐτὴ σπρώχνει τὸ μακεδονικὸ πληθυσμὸ εἰς ὀργάνωσιν καὶ διεξαγωγὴν ἀγώνων διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν δικαιωμάτων του ποὺ ἡμεῖς δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ ὑποστηρίζουμε. Οἱ νικηταὶ τοῦ μεγάλου πολέμου καὶ ἡ Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν διεκήρυξαν τὸ δικαίωμα τῶν καταπιεζομένων ἐθνοτήτων νὰ αὐτοδιατεθοῦν. Τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ ἀναγνωρίζουν πλήρως καὶ διὰ τὴν Μακεδονικὴν ἐθνότητα. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ χωρὶς τὴν θέλησιν τῶν λαῶν ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν ἤλλαξε τὴν ἐθνολογικὴν σύνθεσιν τῆς Μακεδονίας, ζητοῦμε σήμερα πλήρη ἰσοτιμία εἰς τοὺς Μακεδόνας καὶ ἐπιφυλασσόμεθα ὅταν κατακτήσωμεν τὴν ἐξουσίαν νὰ διακανονίσωμεν ἐν εἰρηνικῇ καὶ ἀδελφικῇ συνεργασίᾳ μὲ τοὺς ἄλλους Βαλκανικοὺς λαοὺς τὰς ἀδικίας τῶν μεταπολεμικῶν συνθηκῶν. Γιὰ νὰ ἔχετε τὴν ἀξίωσιν ὅλος ὁ μακεδονικὸς λαὸς νὰ χύσῃ τὸ αἷμά του γιὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τὰ Βόρεια σύνορα, πρέπει πρῶτα νὰ ἐξασφαλίσητε εἰς ὅλους τὸ δικαίωμα ποὺ σήμερα διὰ πολλοὺς καταπνίγεται.

Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους καὶ διότι τὰ ἔξοδα τῶν ἐξοπλισμῶν θὰ τὰ πληρώσῃ ὁ ἐξαθλιωμένος ἑλληνικὸς λαὸς καὶ ὄχι οἱ πλουτοκράται ἀποστραγγισταὶ τοῦ τόπου, τασσόμεθα κατὰ τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ ἀπαιτοῦμεν τὰ σχετικὰ κονδύλια ποὺ προορίζονται δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν νὰ διατεθοῦν διὰ τὰς ἀναριθμήτους καὶ ἐπειγούσας ἀνάγκας, ποὺ αἱ ἐργαζόμεναι μᾶζαι ἔχουν.

Ἡ Κυβέρνησις εἰς τὰς προγραμματικάς της δηλώσεις δὲν κάμνει καθόλου λόγον διὰ τὸ ἀποτακτικὸν ζήτημα καὶ πῶς σκέπτεται νὰ τὸ λύσῃ.

Ἡ ἄποψις τῆς ὁμάδος μας, ποὺ εἶναι σύμφωνη καὶ μὲ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ, εἶναι ἡ ἑξῆς: Πρέπει νὰ ἐπαναφερθοῦν εἰς τὸν στρατὸν ὅλοι οἱ δημοκρατικοὶ ἀντιφασίστες ἀξιωματικοὶ ποὺ παρεσύρθησαν εἰς τὰ τελευταῖα πραξικοπήματα, συγχρόνως ὅμως χρειάζεται νὰ ξεκαθαρισθῇ ὁ στρατός, τὸ ναυτικὸν καὶ ἡ ἀεροπορία, ἡ ἀστυνομία καὶ ἡ χωροφυλακὴ ἀπὸ ὅλα τὰ φασιστικὰ στοιχεῖα καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ δημοκρατικὸν καθεστὼς εἰς τὰς ἐνόπλους δυνάμεις. Τὰς ἐνόπλους δυνάμεις τὰς θέλουμε εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ λαοῦ, προστάτιδας καὶ φρουροὺς τῶν ἐλευθεριῶν του καὶ ὄχι διὰ νὰ τὸν καταδυναστεύουν. Δὲν εἴμαστε σύμφωνοι μὲ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς 2ετοῦς θητείας καὶ ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν 12μηνον θητείαν.

Καταλήγων ὁ κ. Βουλευτὴς δηλοῖ ὅτι διὰ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἐξέθηκε, ἡ ὁμάς, τῆς ὁποίας ἡγεῖται, θὰ καταψηφίσῃ τὴν Κυβέρνησιν, φρονοῦσα ὅτι οὕτω πράττουσα ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ Λαοῦ. (Χειροκροτήματα ἐκ τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς).

Ι. ΛΙΤΣΟΣ. Τὸ Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν Κόμμα, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπῶ τὰς γνώμας, πιστὸν εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς ἀρχὰς κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογάς, ὑπεστήριξε παντὶ σθένει τὴν ἀνάγκην σχηματισμοῦ Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως συνεργασίᾳ ὅλων τῶν κομμάτων καὶ ἤτις Κυβέρνησις θὰ ἐξησφάλιζε τὴν ψυχικὴν ἑνότητα μεταξὺ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ θὰ ἐπετύγχανε τὴν κατάπαυσιν τοῦ Ἐθνικοῦ διχασμοῦ. Δὲν παρέλειψε τὸ Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν κόμμα πᾶσαν εὐκαιρίαν νὰ τονίζῃ τὴν ἀνάγκην τοῦ σχηματισμοῦ Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως, διότι μόνον διὰ μιᾶς τοιαύτης Κυβερνήσεως θὰ διετηρεῖτο τὸ γόητρον τοῦ Κράτους καὶ θὰ ἐξυπηρετοῦντο τὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος. Καὶ μὲ τὰς μικρὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας διέθετεν, ἔπραξε πᾶν τὸ δυνατόν, ἔκαμε δὲ καὶ ἔκκλησιν κατὰ τὸ Συμβούλιον τοῦ Στέμματος καὶ διὰ δηλώσεων καὶ διὰ τοῦ τύπου ὅπως οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοί, ἑνωτιζόμενοι τῆς θελήσεως τοῦ λαοῦ καὶ προβαίνοντες εἰς ἑκατέρωθεν θυσίας, παύσουν νὰ εἶναι αἰχμάλωτοι τοῦ παρελθόντος, καὶ νὰ προσπαθήσουν δίδοντες τὰς χεῖρας νὰ σχηματίσουν τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ποθουμένην Κυβέρνησιν. Πᾶσαι, δυστυχῶς, αἱ ἐκκλήσεις μας αὗται δὲν εἰσηκούσθησαν καὶ τοιουτοτρόπως πρὸ τοῦ κινδύνου νὰ περιέλθωμεν εἰς ἀκυβερνησίαν, ἐπεβλήθη ἡ ἀδήριτος ἀνάγκη νὰ σχηματισθῇ ἡ Κυβέρνησις Δεμερτζῆ τὴν ὁποίαν διεδέχθη ἡ ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν τῶν Ἐλευθερο-φρόνων κ. Μεταξᾶν.

Αἱ ἀναγνωσθεῖσαι προγραμματικαὶ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως καταδεικνύουν τὴν διάθεσιν ταύτης ὅπως ἐργασθῇ διὰ τὴν συμφιλίωσιν καὶ τὴν ἐπίλυσιν τῶν μεγάλων ζητημάτων. Τὰς κυρίας γραμμὰς τῶν ἐν λόγῳ δηλώσεων δὲν δύναται παρὰ νὰ κάμῃ ἀσπαστὰς τὸ Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν κόμμα.

Ἀναφερόμενος εἰς τὰ θιγόμενα ἐν τῷ Κυβερνητικῷ προγράμματι, ζητήματα, λέγει ὅτι ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικήν, τὸ Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν κόμμα συμφωνεῖ πρὸς τὰς κυβερνητικὰς δηλώσεις, ἰδ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν πιστὴν τήρησιν τοῦ Βαλκανικοῦ Συμφώνου, εἷς τῶν Πρωτεργατῶν τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ ἀείμνηστος Ἀρχηγὸς καὶ ἱδρυτὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Ριζοσπαστικοῦ κόμματος Γεώργιος Κονδύλης.

Ἐν συνεχείᾳ ἐξαίρει τὴν ἐξαγγελθεῖσαν πολιτικὴν ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ διὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῆς Χώρας καὶ λέγει ὅτι πρέπει νὰ ληφθοῦν ὅλα τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἑλλὰς θὰ καταστῇ σεβαστὴ εἰς φίλους καὶ ἐχθρούς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Κοινωνικὴν πολιτικήν, λέγει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ προγράμματός της δὲν πρέπει νὰ παραβλέψῃ μίαν τάξιν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐπότισαν μὲ τὸ αἷμά των τὰ ἐδάφη τὰ ὁποῖα ἀπέκτησεν ἡ Ἑλλάς. Πρόκειται διὰ τὴν τάξιν τῶν Παλαιῶν Πολεμιστῶν, διὰ τοὺς ὁποίους ἔχει καθῆκον καὶ ὑποχρέωσιν ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κονδύλη καταρτισθέντα νόμον περὶ Παλαιῶν Πολεμιστῶν, ὥστε νὰ ἀποβῇ οὗτος εὐεργετικός, χάριν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν τὰς ὡραιοτέρας σελίδας τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. Περαιτέρω, ἀναφερόμενος εἰς τὸ ζήτημα τῶν παραγωγικῶν ἔργων, ἐκφράζει τὸ παράπονον διότι αἱ ἐκά-

στοτε Κυβερνήσεις οὐδὲν ἔργον ἐξετέλεσαν ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ λέγει ὅτι ἡ Κυβέρνησις, ἥτις διὰ τῶν προγραμματικῶν της δηλώσεων ὑπόσχεται ὅτι θὰ ἐπεκτείνῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων, δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ μεριμνήσῃ καὶ διὰ τὴν Θεσσαλίαν.

Τὴν στιγμὴν αὐτήν, τονίζει, καθ' ἣν συζητοῦμεν ἐνταῦθα, εἰς τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα καὶ τὴν πεδιάδα τῶν Τρικάλων καὶ τῆς Λαρίσης διαδραματίζεται μία φοβερὰ τραγωδία. Διότι 10.000 στρεμμάτων ἔχουν κατακλυσθῇ ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν ἐκχειλισάντων ποταμῶν, ἐνῷ δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας οὐδὲν ἔργον ἐξετελέσθη ἐκεῖ, ἀντιθέτως εἰς τὴν Μακεδονίαν, μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐλευθερωθεῖσαν, ἐκτελοῦνται μεγάλης ἐκτάσεως ὑδραυλικὰ καὶ ἀντιπλημμυρικὰ ἔργα. Εἰς ἐπίμετρον καὶ ἓν ταμεῖον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἱδρυθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ εἰς τὸ ὁποῖον εἰσέφερεν ὁ πληθυσμὸς τῆς Θεσσαλίας ἐκ τοῦ ὑστερήματός του, ἠχρηστεύθη καὶ τοῦτο, διότι τὸ Κράτος, ἔχον ἀνάγκην χρημάτων, ἔθεσε χεῖρα ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ καὶ τὸ ἄφησεν ἐντελῶς κενόν. Ἐλπίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ κατανοήσῃ τὴν ἀνάγκην ὅπως γίνῃ ἔναρξις ἐκτελέσεως ὑδραυλικῶν ἔργων ἐν Θεσσαλίᾳ, διότι δὲν θὰ σώσῃ μόνον τὴν ζωὴν μεγάλου πληθυσμοῦ γεωργικοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ Κράτος θὰ ὠφελήσῃ, διότι ὁ Θεσσαλικὸς κάμπος διὰ τῆς ἐκτελέσεως ὑδραυλικῶν ἔργων θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν σιτάρκειαν τῆς χώρας.

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ. Τὸ 1930, κ. συνάδελφε, τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων κατεῖδε τὴν ἀνάγκην αὐτὴν καὶ ἀνέθεσεν εἰς τὴν Ἑταιρείαν Μπούνι τὴν ἐκτέλεσιν ἀντιπλημμυρικῶν καὶ ἀρδευτικῶν ἐν γένει ἔργων.

Ι. ΛΙΤΣΟΣ. Ἡ ἑταιρεία Μπούνι θέλει νὰ ὑποδουλώσῃ τὸν Θεσσαλικὸν Λαὸν καὶ εἰς οὐδεμίαν ἐνέργειαν προῆλθε.

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ. Μὰ πρὸ δύο μηνῶν ἐγένοντο καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκτελέσεως ἔργων, εἰς τὰ ὁποῖα μάλιστα παρέστη καὶ ὁ κ. Ὑπουργός.

Ι. ΛΙΤΣΟΣ. Οὐδὲν ἐγένετο. Ἐπρόκειτο ἀπὸ τὸ ποσὸν τῶν 600 ἑκατ. νὰ δοθοῦν 80 ἑκατομ. διὰ τὴν Θεσσαλίαν, ἀλλ' οὔτε μονόλεπτον μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν διετέθη.

Ἀναγνωρίζει, ἐν συνεχείᾳ, ὅτι ἡ ζητουμένη πίστωσις χρόνου δὲν εἶναι ἐπακὴς διὰ τὴν Κυβέρνησιν, ὥστε νὰ φέρῃ αὕτη εἰς πέρας τὸ ἔργον της. Ἐργαζομένη ἐν τούτοις, προσθέτει, καὶ ἐντείνουσα τὰς προσπαθείας της, θὰ δυνηθῇ, ἐπιλύουσα τὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα, νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν τόπον εἰς τὴν ποθητὴν γαλήνην, ἐπιτελοῦσα οὕτω, ὄντως ἡράκλειον ἔργον καὶ ἀναγράφουσα λαμπρὰς σελίδας εἰς τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους, καταλήγει, τὸ Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν κόμμα θὰ παράσχῃ ψῆφον ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἀγροτικοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος.

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ. Εἶναι ἀναμφισβήτητον, λέγει, ὅτι ἡ παροῦσα Κυβέρνησις ἐμφανίζεται εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τρόπον ἀντελῶς ἀντικοινοβουλευτικόν. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ ἐπιρρίψωμεν τὴν εὐθύνην εἰς αὐτὴν διὰ τὴν τοιαύτην ἐμφάνισίν της.

Ἡ Κυβέρνησις αὕτη, συνεχίζει, εἶνε Κυβέρνησις ἀνάγκης καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην ἐδημιούργησαν τὰ μεγάλα κόμματα, τὰ ὁποῖα δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐξεύρουν μέσον συνεννοήσεως, παρανοηθείσης ἐν τούτῳ τῆς ἐντολῆς τοῦ λαοῦ, ὅπως διὰ τῆς συνεργασίας ὁλοκλήρου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἐπιτευχθῇ ἡ κατάπαυσις τῶν πολιτικῶν παθῶν. Ἡ Κυβέρνησις Δεμερτζῆ, ἐφαρμόσασα κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς τὸ ἀναλογικὸν σύστημα, ὃ ἔσπαζε χάριν τῆς γαληνεύσεως τῆς χώρας, ἐγένετο δὲ τοῦτο κατ' ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ. Πλὴν ὅμως τὰ κόμματα δὲν ἀνταπεκρίθησαν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Βεβαίως, δὲν πρόκειται νὰ καταψείμω τὴν ἐσπέραν ταύτην τὰς εὐθύνας, περὶ τοῦ τίς ἔπταισεν ὀλιγώτερον καὶ τίς περισσότερον. Ἀλλ' ἐὰν δὲν πρόκειται νὰ καταψείμωμεν τὰς εὐθύνας καὶ νὰ ἐπιρρίψωμεν τὴν εὐθύνην τῆς ἀντικοινοβουλευτικῆς της ἐμφανίσεως εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὀφείλομεν ὅμως νὰ κρίνωμεν τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις αὐτῆς καὶ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν γνώμην μας. Διὰ τῶν προγραμματικῶν της δηλώσεων ἡ Κυβέρνησις ἔθεσεν ἀκροθιγῶς τὰ πάντα, διὰ νὰ ἐμφανισθῇ μὲ ποιὸν τινα πληρότητα. Ἐὰν ὅμως εἰς τὰ πλεῖστα τῶν θεμάτων ἡ ἀόριστος φρασεολογία θὰ ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ τὴν Κυβέρνησιν, διότι δὲν θὰ μείνῃ ἐπὶ μακρὸν καὶ δὲν εἶναι ἰσχυρά, θὰ ἠδύνατο ὅμως αὕτη νὰ εἶναι σαρὴς εἰς τὰ μεγάλα κυρίως ζητήματα. Τοιαῦτα ζητήματα εἶναι ἀναμφισβητήτως ἡ προσπάθεια τῆς ἐπανόδου τῆς Χώρας εἰς τὴν ὁμαλότητα καὶ ἡ ἐκκαθάρισις τῆς καταστάσεως ἀπὸ τὰ ζητήματα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουν τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν ὁμαλότητα. Δὲν νομίζω, ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν νὰ μὴ γνωρίζῃ ἐὰν ἐγένοντο ἢ ὄχι ἀδικίαι, ἐὰν πρέπῃ νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὸ στράτευμα οἱ ἐκτὸς αὐτοῦ στρατιωτικοί, ποῖοι καὶ πόσοι. Ἀνέμενον μὲ μεγαλυτέραν παρρησίαν νὰ μᾶς εἴπῃ, ὅτι γνωρίζει τὰ ἐμπόδια καὶ θὰ τὰ ἄρῃ. Εἶχεν ὅμως ἔλλειψιν παρρησίας. Ἡμεῖς μάλιστα δυνάμεθα νὰ ἑρμηνεύσωμεν ὅτι δὲν εἶναι ἔλλειψις παρρησίας, ἀλλὰ ἔλλειψις διαθέσεως.

Εἶναι βέβαιον ὅτι διεπράχθησαν ἀδικίαι. Πῶς λοιπὸν ἡ Κυβέρνησις δὲν καθορίζει τὴν στάσιν της ἐπὶ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ζητήματος; Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ θὰ μοὶ ἐπιτραπῇ κατὰ παρέκβασιν νὰ τονίσω, ὅτι πρέπει νὰ λείψῃ ἀπὸ τὴν ἀντίληψιν πολλῶν ἀδαῶν τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ὅτι ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων εἶναι καὶ ὁ πραγματικὸς Ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. Εἶναι ἁπλῶς τιτλοῦχος, ἄνευ οὐσίας, καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸν ἀναμιγνύωμεν εἰς τὴν διοίκησιν οἱουδήποτε κλάδου τῆς Χώρας καὶ μάλιστα τοῦ στρατοῦ. Ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων, οὔτε κυβερνᾷ, οὔτε διοικεῖ, ἀλλὰ βασιλεύει. Δι' αὐτὸ πρέπει ὁ στρατὸς νὰ πειθαρχῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία θὰ στηριχθῇ εἰς τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς, πρέπει νὰ ἐπιβάλῃ τὰς θελήσεις της, ἀλλὰ τοιαῦτας θελήσεις δὲν ἐνεφάνισεν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος νομίζω ὅτι ἡ κυβέρνησις, διὰ τῆς σιωπῆς της ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων, ἐτήρησε τὴν καλυτέραν τακτικὴν καὶ ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συσταθησομένη Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ προσπαθήσῃ νὰ εὕρῃ κατηγορηματικώτερον τρόπον κατοχυρώσεως τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, οἷαι εἶναι τοῦ συνέρχεσθαι καὶ συνεταιρίζεσθαι, αἱ ὁποῖαι κατὰ παράβασιν τοῦ Συντάγματος καὶ δι' ἁπλῶν νόμων κατηργήθησαν τελευταίως. Δι' αὐτὸ νομίζω, ὅτι καλῶς ἔπραξεν ἡ Κυβέρνησις νὰ μὴ προβῇ εἰς οὐδεμίαν σχετικὴν ὑπόδειξιν, ἀπόκειται δὲ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τὴν Βουλὴν νὰ ἐξεύρῃ κατηγορηματικωτέρας φράσεις, ὥστε νὰ κάμῃ λαοκρατικώτερον τὸ Σύνταγμα.

Ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἡ Κυβέρνησις, στηριζομένη ἐπὶ τῆς γνώμης τῶν Ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, θὰ τηρήσῃ τὴν ἐνιαίαν ἐξωτερικὴν πολιτικήν, ἥτις στηρίζεται ἀναμφισβητήτως εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διμερῶν συμφωνιῶν καὶ τοῦ τετραμεροῦς Βαλκανικοῦ Συμφώνου καὶ τοῦ Συμφώνου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ὥστε ἡ Ἑλλάς, νὰ εἶναι ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς Διεθνοῦς ἀσφαλείας. Ἐπιβάλλεται δὲ συγχρόνως, ὅπως κατὰ τὰς διεξαχθησομένας διπλωματικὰς συζητήσεις δοθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ θέσις της ὡς βαλκανικῆς καὶ ἰδίᾳ ὡς Μεσογειακῆς δυνάμεως. Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους εἶμαι βεβαίως σύμφωνος πρὸς τὰς ἐπαγγελίας της Κυβερνήσεως, πρέπει ὅμως νὰ τονισθῇ ἐκ μέρους τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς ξένους ὅτι ἡ χώρα μας εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπερβῇ τὴν στοιχειώδη δυναμικότητά της διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ Δημοσίου χρέους.

Ἡ Κυβέρνησις περικλείει εἰς τοὺς κόλπους της ὡς Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν ἔμπειρον καὶ ἱκανὸν ἄνδρα καὶ τοῦτο εἶναι εὐτύχημα. Βεβαίως ὁ σημερινὸς Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν θὰ εὑρεθῇ εἰς δυσάρεστον θέσιν, διότι θὰ εὕρῃ ἔμπροσθέν του, λόγῳ παλαιοτέρων συμφωνιῶν προκατόχων του, προηγουμένων, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ τοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ χειρισθῇ τὴν ὑπόθεσιν μὲ ἀδεσμεύτους τὰς χεῖρας. Εἶμαι ἐν τούτοις βέβαιος, ὅτι θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως ἐπιτύχῃ ὁριστικὸν διακανονισμόν, μόνον δὲ ἐὰν δὲν τὸ ἐπιτύχῃ νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν προσωρινὸν διακανονισμόν, τριετοῦς τοὐλάχιστον διαρκείας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νὰ καταβληθῇ προσπάθεια μιᾶς ἀναπροσαρμογῆς τοῦ δημοσίου χρέους, ἡ ὁποία ἐπιβάλλεται ἐξ ἀδήριτου ἀνάγκης. Ἔχει, ἄλλωστε, πρόσφατον τὸ παράδειγμα τῆς Βουλγαρίας, ἥτις κατώρθωσε πρὸ δύο μηνῶν νὰ ἐπιτύχῃ μεταβίβασιν συναλλάγματος μόνον 21 ο/ο. Δὲν νομίζω δὲ ὅτι ἡ Βουλγαρία εὑρίσκεται εἰς χειροτέραν οἰκονομικὴν κατάστασιν ἡμῶν.

Ἡ πενία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἔχει φθάσει εἰς τὸ ἔσχατον. Ἡ φορολογική του ἱκμὰς ἔχει ἐντελῶς ἀποστραγγισθῇ. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, παρὰ τὴν δύσκολον, ὡς εἶπον, θέσιν εἰς ἣν θὰ εὑρεθῇ, θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν προσφορωτέραν λύσιν τοῦ ζητήματος τοῦ Δημοσίου χρέους.

Ἡ Κυβέρνησις ὁμιλεῖ εἰς τὰς δηλώσεις της καὶ περὶ φορολογικῶν μεταρρυθμίσεων. Ἀσφαλῶς, εἰς αὐτὰς θὰ ὑπάρχῃ πρόθεσις ἀνακουφίσεως τῶν ἀπορωτέρων τάξεων καὶ ἐπιβαρύνσεως τῶν εὐπορωτέρων.

Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος τοῦ Δημοσίου χρέους παρέλειψα νὰ ἀναφέρω οὐσιῶδες ζήτημα, τὸ ὁποῖον—μολονότι δὲν ἔχει ἴσως ἀπολύτως ἐδῶ τὴν θέσιν του—ἐν τούτοις θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ κατὰ παρέκκλισιν νὰ ἐξετάσω. Πρόκειται περὶ τῶν ἰδιωτικῶν χρεῶν, τὰ ὁποῖα, λόγῳ τῶν μεταπολεμικῶν συνθηκῶν, ἠναγκάσθησαν τὰ διάφορα κράτη μεταξύ των νὰ τὰ ἀναπροσαρμόσουν. Τὸ αὐτὸ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ διὰ τὰ ἰδικά μας ἰδιωτικὰ χρέη, ἀγροτικὰ κλπ. τὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ προσαρμοσθοῦν εἰς τὴν μεταβεβλημένην οἰκονομικὴν κατάστασιν.

Παρ' ἡμῖν τὸ ζήτημα τῶν ἰδιωτικῶν χρεῶν παραμένει ἄλυτον, ἡ δὲ προκάτοχος κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, μολονότι ὑπεσχέθη νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν χρεῶν, ἐν τούτοις οὐδὲν ἔπραξε καὶ τὸ ζήτημα παραμένει ἄλυτον. Ἐλπίζω ὅτι κάποια ὥθησις θὰ δοθῇ ὑπὸ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία βεβαίως ἀναγνωρίζω ὅτι δὲν δύναται, κατὰ τὸ μικρὸν χρονικὸν διάστημα τῆς παραμονῆς της ἐν τῇ ἐξουσίᾳ, νὰ ἐπιτύχῃ πλήρη καὶ ὁριστικὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος. Πρέπει ὅμως νὰ φροντίσωμεν νὰ ρυθμίσωμεν τὰ συγκρουόμενα συμφέροντα.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ ἐπαλήθευσις τῶν χρεῶν καὶ ἡ κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος προέβη εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν στοιχείων.

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ. Συνεσωρεύθησαν εἰς τὰ διάφορα εἰρηνοδικεῖα ὁρμαθοὶ στοιχείων, τὰ ὁποῖα παρέμειναν ἄνευ τινὸς περαιτέρω ἐνεργείας. Ἤδη ἐπιθυμῶ νὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις καὶ ἐπὶ ἑνὸς ζητήματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔχω ἀντίθετον γνώμην πρὸς τὸν κ. Ἀρχηγὸν τῶν Ἐλευθεροφρόνων. Καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ὡμίλησεν ἐν τῇ Βουλῇ κατὰ τοῦ παρεμβατισμοῦ τοῦ Κράτους. Εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις του τονίζει ὅτι τὸ κακὸν αὐτὸ πρέπει νὰ ἐκλείψῃ καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ ἐλευθέρου ἀνταγωνισμοῦ.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Κράτους εἶναι ἐπιβεβλημένη ὄχι μόνον διὰ λόγους ἐσωτερικούς, ἀλλὰ διὰ λόγους σχέσεων κράτους πρὸς κράτος. Τὸ ζήτημα εἶναι, ὄχι πῶς θὰ ξεφύγωμεν τὸν παρεμβατισμόν, ἀλλὰ πῶς θὰ τὸν συστηματοποιήσωμεν.

Ὁ πλήρης ἐλεύθερος ἀνταγωνισμὸς εἶναι οὐτοπία. Νομίζω δὲ ὅτι ἀντὶ νὰ καταργήσωμεν τὸν παρεμβατισμὸν ὡς ἀρχήν, θὰ ἦτο ἐνδεδειγμένον νὰ τὸν λογικεύσωμεν καὶ νὰ τὸν προσαρμόσωμεν συμφώνως πρὸς τὸ γενικὸν συμφέρον. Εἰς αὐτὸν ὀφείλονται καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτῶνται αἱ ἀνταλλαγαί, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐπιβεβλημέναι εἴτε τὸ θέλει εἴτε δὲν τὸ θέλει ἡ Ἑλλάς. Εἰδικῶς μάλιστα διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ σύστημα τῶν ἀνταλλαγῶν ἔχει ὑψίστην σημασίαν, θὰ ἔχει δὲ σπουδαίως νὰ ὠφεληθῇ ἡ χώρα ἂν ἐπετυγχάνομεν εἰς τὴν ρύθμισιν τοῦ ἐξωτερικοῦ μας ἐμπορίου. Τὸ ἐμπορικόν μας ἰσοζύγιον εἶναι παθητικόν. Αὐτὸ ἔχει καὶ ἕνα πλεονέκτημα, διότι δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἐπιλογὴν τῶν ἐξαγωγῶν μας. Δύναται, λοιπόν, ἡ Ἑλλὰς νὰ αὐξήσῃ τὰς ἐξαγωγάς της. Διὰ τὴν Ἑλλάδα χώραν ἐξαρτωμένην ἀπὸ τὴν Διεθνῆ ἀγοράν, ἔχει μεγίστην σημασίαν τὸ ζήτημα τῶν ἐξαγωγῶν, διότι ἄνευ αὐτῶν μοιραίως θὰ παλαίωμεν πάντοτε μὲ τὸ γεωργικὸν ζήτημα. Ἔχομεν προϊόντα, τὰ ὁποῖα ἠδυνάμεθα νὰ πολλαπλασιάσωμεν, πρᾶγμα ποὺ δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν, οὐχὶ διότι δὲν ὑπάρχει ἡ δυναμικότης, ἀλλὰ διότι δὲν ὑπάρχουν ἀγοραὶ καταναλώσεως. Τὸ γεωργικὸν ζήτημα διὰ τὴν Ἑλλάδα εἶναι ζήτημα καθαρῶς ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς.

Συνεχίζων λέγει, ὅτι δι' ὅσα θέματα θίγονται εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις σχετικῶς μὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Γεωργίας, οὐδεὶς ἔχει ἀντίρρησιν καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἀποστραγγιστικῶν ἔργων εἰς ὅσον ἔνεστι εὐρυτέραν κλίμακα.

Δὲν εἶναι δὲ ζήτημα δαπανῶν. Εἶναι ζήτημα ὀργανώσεως τῇ συμπράξει τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης. Δὲν χρειάζονται πολλὰ χρήματα. Χρειάζεται καλὴ ὀργάνωσις. Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐφαρμόζεται σύστημα διὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἡ τελευταία σπιθαμὴ γῆς πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν καλλιέργειαν. Αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ καὶ δι' ἡμᾶς ἀντικείμενον ἂν ὄχι πλήρους ρυθμίσεως, τοὐλάχιστον προωθήσεως τοῦ ζητήματος.

Ἐπίσης τὸ σταφιδικὸν ζήτημα εἶναι βεβαίως ζήτημα ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως, ἀλλὰ κυρίως πρέπει νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ ἀπόψεως ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς. Δὲν θὰ προχωρήσω, λόγῳ τοῦ προκεχωρηκότος τῆς ὥρας, εἰς τὴν ἐξέτασιν ὅλων τῶν θεμάτων, τὰ ὁποῖα θίγονται ἐν τῷ Κυβερνητικῷ προγράμματι, εἶμαι ἐν τούτοις ὑποχρεωμένος νὰ μὴ συμφωνήσω μὲ τὸ ζήτημα τῆς αὐξήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν, διότι ἡ συνέπεια ἑνὸς τοιούτου μέτρου δὲν θὰ εἶναι ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατ' ἔτος ἐξερχομένων ἐκ τῆς κλασικῆς ἐκπαιδεύσεως, εἰς τὸν ὁποῖον ἀποβλέπει ἡ Κυβέρνησις, ἀλλ' ἡ παρεμπόδισις τῶν πτωχοτέρων νέων ἀπὸ τοῦ νὰ συνεχίσουν τὰς γυμνασιακάς των σπουδάς, ἀφοῦ διὰ τοὺς εὐπόρους ἡ αὔξησις τῶν τελῶν οὐδεμίαν σημασίαν ἔχει.

Ἐτόνισα, κύριοι, ἐν ἀρχῇ, ὅτι δὲν ὑπάρχει ζήτημα ἐπικρίσεως τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀντικοινοβουλευτικὴν της ἐμφάνισιν. Ἀλλ' εἰς τὰ κύρια σημεῖα τῶν προγραμματικῶν της δηλώσεων, ὅπως τὸ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς καταστάσεως, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς γαληνεύσεως τοῦ τόπου, ἡ Κυβέρνησις δὲν ἱκανοποίησε, νομίζω, τὸ αἴσθημα τῆς Βουλῆς. Δὲν θὰ ἠρνούμην τὴν ψῆφόν μου εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ καταψηφισθῇ αὕτη καὶ νὰ ἔχωμεν ἀκυβερνησίαν. Ἐφόσον ὅμως κατόπιν τῶν δηλώσεων τῶν Ἀρχηγῶν τῶν μεγαλυτέρων κομμάτων ἡ θέσις τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἐξησφαλισμένη, ἀρνούμεθα τὴν ψῆφόν μας εἰς αὐτήν, χωρὶς ὅμως νὰ ἐκφράζωμεν καὶ τὴν δυσπιστίαν μας.

Σ. Γ. ΓΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ. Πρὶν εἰσέλθω εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν κοινοβουλευτικὴν ἀνωμαλίαν, τὴν ὁποίαν ἐνεφάνισεν ἡ Κυβέρνησις. Δὲν ἔχει τόσην σημασίαν ἂν ἦσαν μακραὶ ἢ σύντομοι αἱ προγραμματικαί της δηλώσεις

καὶ ἂν αἱ ὑποσχέσεις αὐτῆς ἦσαν εἰλικρινεῖς, ὅσην σημασίαν ἔχει τὸ ζήτημα τοῦ ἀνωμάλου τρόπου τοῦ σχηματισμοῦ τῆς Κυβερνήσεως. διότι ἔχει συγκροτηθῇ μία Κυβέρνησις, ἡ ὁποία, ἐξαιρέσει τοῦ κ. Προέδρου αὐτῆς, δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν Σῶμα. Τὰ μέλη της, διακεκριμένοι βεβαίως ἐπιστήμονες εἷς ἕκαστος εἰς τὸν κλάδον του, εἶναι ξένοι πρὸς τὸ Κοινοβούλιον καὶ τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας. Ἐν τούτοις ὁ Λαός, ἀποστέλλων τοὺς ἀντιπροσώπους του ἐνταῦθα, ἐξεδήλωσε τὴν πρόθεσίν του ποίους θέλει νὰ τὸν κυβερνήσουν. Καὶ τὸ γεγονός, ὅτι εἰς τὰ Κυβερνητικὰ ἐδώλια δὲν παρακάθηνται οἱ πολιτικοὶ τοὺς ὁποίους περιέβαλε μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην του, ἀποτελεῖ παραβίασιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Οἱ Συνταγματολόγοι βέβαια θὰ εἴπουν, ὅτι, ἐφόσον ἐκφράζεται ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ζήτημα δὲν ὑφίσταται. Ὁ λαὸς ὅμως, ὁ ὁποῖος δὲν παραπλανᾶται μέσα εἰς τοὺς μαιάνδρους τῆς ἐπιστημονικῆς διανοίας, δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὰς ἀντιλήψεις αὐτάς. Ὁ λαός, ψηφίζων, ἔχει τὴν γνώμην, ὅτι δὲν ἐξαντλεῖ τὰ δικαιώματά του, οὔτε μεταβιβάζει αὐτὰ ἀνεξέλεγκτα εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους του. Τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ παρακολουθοῦν τοὺς ἀντιπροσώπους του μέχρι τῆς αἰθούσης ταύτης. Δὲν εἶναι δὲ δυνατὸν οὗτος νὰ ἀποκρύπτῃ τὴν δυσφορίαν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται διὰ τὴν σημειουμένην ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσώπων του φυγομαχίαν, οἵτινες παραδίδουσιν εἰς ἄλλους τὴν θέσιν των καὶ εἰς ἄλλους ἐκχωροῦν τὸ δικαίωμα τῆς διακυβερνήσεως τῆς Χώρας. Διὰ τὴν κατάστασιν αὐτὴν εὐθύνεται ἀράγε ἡ Κυβέρνησις; Ἀσφαλῶς ὄχι, ἐφ' ὅσον ἡμεῖς κατέστημεν ἀνίκανοι νὰ δώσωμεν Κυβέρνησιν ἐκ τῶν σπλάγχνων μας.

Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις καὶ οἱ κ. Ὑπουργοὶ ἔβλεπον ὅτι ἡ Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία ἦτο ἱκανὴ νὰ δώσῃ εἰς τὴν χώραν Κυβέρνησιν, θὰ παρεχώρουν εἰς ἡμᾶς τὴν θέσιν των καὶ θὰ μᾶς ἀπήλασσον τοῦ κόπου ν' ἀγορεύωμεν ἐπὶ τόσας ὥρας. Ἑπομένως τὸ ζήτημά μας δὲν εἶναι ζήτημα μορφῆς κατὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ εἶναι ζήτημα κατηγορίας κατὰ τῆς παρούσης Βουλῆς, διότι δὲν κατώρθωσεν αὕτη ἐκ τῶν σπλάγχνων της νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν, ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἐντολὴν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ, ἥτις τὴν ἐξέλεξεν. Ἐξεταστέα τώρα τὰ αἴτια. Ἓν ἐκ τῶν κυριωτέρων αἰτίων εἶναι ὅτι ἐκ τῶν τελευταίων ἐκλογῶν δὲν κατώρθωσεν οὐδὲν ἀπολύτως κόμμα νὰ συγκεντρώσῃ τὴν πλειοψηφίαν, ὥστε μονοπλεύρως τοῦτο νὰ σχηματίσῃ βιώσιμον Κυβέρνησιν. Καὶ τοῦτο εἶναι ἀπόρροια ὡρισμένων ψυχολογικῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας εὑρέθη ὁ λαὸς κατόπιν τῶν τόσων ἀνωμαλιῶν, ποὺ ἐπηκολούθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἐξεταστέον τώρα, ποῖοι εἶναι οἱ λόγοι τῶν ἀνωμαλιῶν αὐτῶν.

Εἶναι ἡ προσπάθεια τῶν κομμάτων, ὅπως διὰ παντὸς θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου μέσου, εἴτε εἰρηνικῶς εἴτε βιαίως, ἐπικρατήσουν, μὲ ἀποτέλεσμα, τὸν διχασμόν, τὸν ὀξὺν ἀνταγωνισμόν, τὸν ἐμφύλιον σπαραγμόν, ἅτινα ἐπέφερον τὴν πλήρη ἀποσύνθεσιν τῆς Κρατικῆς μηχανῆς. Κατόπιν τούτων ὁ λαὸς ἐξηναγκάσθη νὰ ἐκβιάσῃ τὰ κόμματα. Τὸ συναίσθημα αὐτὸ τῆς δημοσίας γνώμης πρὸς τὰ κόμματα ἐπροξένησε τὴν πίεσιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐπ' αὐτῶν, ὥστε νὰ τὰ ἐξαναγκάσῃ νὰ ἀναγνωρίσουν, ὅτι ὁ δρόμος των ἦτο ἐσφαλμένος. Αὐτὸ συνετέλεσεν, ὥστε νὰ καταστῇ αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη μιᾶς νέας τροπῆς τῶν πολιτικῶν μας πραγμάτων. Ἡ παλινόρθωσις τῆς Βασιλείας ἐθεωρήθη ὡς φάρμακον καὶ διὰ τῆς παλινορθώσεως ἐπετεύχθη νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔθνους πρόσωπον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ὑπεράνω τῶν κομματικῶν συμφερόντων, καὶ πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἀνταπεκρίθη ἱκανοποιητικῶς εἰς τὸ συναίσθημα τοῦτο τῆς δημοσίας γνώμης. Καὶ ὁ λαὸς ἀντελήφθη ὅτι νέαν τροπὴν ἠκολούθησαν τὰ πολιτικά μας πράγματα καὶ ὅτι καὶ ἡ διάλυσις τῆς προηγουμένης Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ὁ ἐπακολουθήσας σχηματισμὸς ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως οὐδένα ἄλλον σκοπὸν ἀπέβλεπον νὰ θεραπεύσωσιν, παρὰ πῶς θὰ ἀμβλύνουν τὰς κομματικὰς ὀξύτητας, πῶς θὰ καταπαύσῃ ὁ ἐμφύλιος σπαραγμός, πῶς θὰ γίνῃ ἡ κατάργησις τοῦ διχασμοῦ. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον ὁ λαός, ἐπιδοκιμάζων τὴν ἀκολουθουμένην πολιτικὴν τῆς συμφιλιώσεως, δὲν ἔφερεν εἰς τὴν ἀρχὴν ἕνα κόμμα πανίσχυρον, ἀλλ' ἔφερε διὰ τῆς ψήφου του ἐπὶ τῆς πολιτικῆς κονίστρας ἐπιλογὴν κομμάτων, πιστεύσας ὅτι διὰ τῆς συνεργασίας των ταῦτα θὰ ἐχρησίμευον ὡς ὄργανα τῆς νέας ἀναπλάσεως τοῦ Κράτους. Ὁ πολιτικὸς κόσμος, ὅστις ἐκλήθη νὰ διερμηνεύσῃ τοὺς πόθους τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ἐλησμόνησε τούτους μετεκλογικῶς καὶ περιῆλθεν εἰς ἀδυναμίαν νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν εἰς τὴν χώραν κοινοβουλευτικήν, ὅπως ἐπέβαλον καὶ τὰ πράγματα καὶ αἱ ἐθνικαὶ ἀνάγκαι. Καὶ ἐσχηματίσθη Κυβέρνησις, ὡς ἐσχηματίσθη, κατόπιν τῆς ἀσυμφωνίας τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, καὶ ἑπομένως οὐδεμίαν εὐθύνην ἔχει ἡ παροῦσα Κυβέρνησις, ἐὰν, ἐνῷ ὁ πολιτικὸς κόσμος εὑρέθη σύμφωνος εἰς πλεῖστα θεμελιώδη προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τὴν χώραν, δὲν συνεφώνησεν εἰς τὸν κοινοβουλευτικὸν σχηματισμὸν Κυβερνήσεων, ἐὰν ἡ παροῦσα Κυβέρνησις εἶναι ἐξωκοινοβουλευτική. Οὐδείς, ὅμως, δύναται νὰ εἴπῃ ποία θὰ εἶνε ἡ ἐξέλιξις τῶν πολιτικῶν μας πραγμάτων ἐὰν ἐξακολουθήσῃ τὸ φαινόμενον αὐτό. Καὶ δὲν θὰ ἔλθῃ ἡμέρα ποὺ ὁ λαὸς θὰ κουρασθῇ; Δὲν πρέπει νὰ γίνῃ ἀκουστὴ ἡ γενικὴ ἐπιθυμία ὅτι πρέπει νὰ παύσῃ νὰ νομίζεται ὅτι τὸ Κράτος εἶναι μόνον τὰ κόμματα; Φρονῶ, κ. συνάδελφοι, ὅτι σήμερον μὲ τοὺς κινδύνους ποὺ περιβαλλόμεθα πανταχόθεν, μὲ τὰς συνθήκας ποὺ ζῇ τὸ Κράτος, ἔχομεν ἡμεῖς οἱ πολιτευόμενοι ἐπιτακτικὸν καθῆκον νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους. Ἔχω καθῆκον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ βήματος νὰ μεταβιβάσω ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ καὶ τὸν πόνον καὶ τὴν ἀγωνίαν τῶν παραμεθορίων ἰδίᾳ ἐπαρχιῶν, αἱ ὁποῖαι μὲ ἀληθινὸν σπαραγμὸν παρακολουθοῦν τὸ δρᾶμα ποὺ παίζεται ἐπὶ ζημίᾳ τόσων ζωτικῶν συμφερόντων τοῦ Κράτους. Πάντως δὲν ἀπέλιπεν ἡ ἐλπίς, ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἐσχηματίσθη κοινοβουλευτικὴ Κυβέρνησις τώρα, νὰ μὴ σχηματισθῇ εἰς προσεχὲς μέλλον τοιαύτη, ἀφοῦ δοθῇ ὁ ἀπαιτούμενος καιρὸς εἰς τὰ πολιτικὰ κόμματα νὰ ρυθμίσουν τὰ ζητήματά των.

Ἔχων αὐτὰς τὰς γνώμας, φρονῶ ὅτι ἡ παροῦσα Κυβέρνησις λόγῳ τῆς συνθέσεώς της θὰ δυνηθῇ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ δύσκολον ἔργον της, ἐγὼ δὲ θὰ παράσχω εἰς αὐτὴν ψῆφον ἐμπιστοσύνης.

Ἰδιαιτέραν αἰσθάνομαι ἱκανοποίησιν διότι διὰ τῶν προγραμματικῶν της δηλώσεων ἡ Κυβέρνησις ρητῶς διεβεβαίωσε τὴν Βουλήν, ὅτι θὰ λάβῃ ὅλα ἐκεῖνα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἐξασφαλίζουν τὴν ἀμυναν τῆς χώρας, ὥστε νὰ εἶναι ἥσυχος ἰδίως τῶν παραμεθορίων ἐπαρχιῶν ὁ λαός. Ἀλλὰ μαζὺ μὲ τὰς ἀμυντικὰς δυνάμεις.....

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Διὰ τὰς ἐμψύχους δυνάμεις;

Σ. ΓΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ. Κύριε συνάδελφε, φρονῶ ὅτι τὸ σῶμα τῶν ἀξιωματικῶν δὲν πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ θέμα πολιτικῶν συζητήσεων.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Ἄνευ ἐμψύχου ὑλικοῦ δὲν δύναται νὰ συντελεσθῇ ἡ πραγματικὴ ὀργάνωσις τῶν ἀμυντικῶν δυνάμεων τῆς χώρας.

Σ. ΓΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ. Τὸ στρατιωτικὸν ζήτημα εἶναι ἁρμοδία νὰ λύσῃ ἡ Κυβέρνησις καὶ ἀναφορικῶς διὰ τὸ ἔμψυχον ὑλικὸν συμμερίζομαι ἀπολύτως τὰς ἀπόψεις τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τῶν ὁποίων καθορίζεται ἡ ἀπόφασις ταύτης ὅπως τὸ ζήτημα τῶν ἀξιωματικῶν μὴ γίνῃ ἀντικείμενον πολιτικῶν συζητήσεων καὶ λυθῇ τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐπαγγελματικοῦ κριτηρίου τῆς ἱκανότητος ἑνὸς ἑκάστου ἐξ αὐτῶν παρὰ τῶν δυναμένων νὰ κρίνωσι τούτους. Ἐξ ἄλλου θὰ ἔχωμεν καιρὸν νὰ συζητήσωμεν καὶ δι' αὐτό.

Μ. ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ. Πότε;

Σ. ΓΚΟΤΖΑΜΑΝΗΣ. Εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως ἔχω νὰ κάμω μερικὰς παρατηρήσεις. Διὰ τὸ ζήτημα τῶν χρεῶν τῶν μικροϊδιοκτητῶν, διὰ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀπασχοληθῇ ἡ Κυβέρνησις, συνιστῶ εἰς αὐτὴν, ὅτι τὰ μικροδάνεια τῶν μικροαστῶν πρέπει νὰ τύχουν ἰδιαιτέρας Κυβερνητικῆς μερίμνης καὶ παρακαλῶ πρὶν τελειώσῃ τὸ ζήτημα τῆς ἐμπιστοσύνης νὰ προβῇ εἰς σχετικὰς δηλώσεις ἡ Κυβέρνησις. Ἐπίσης πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀπασχοληθῇ καὶ μὲ τὰ ζητήματα τῶν παλαιῶν πολεμιστῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἄξιοι πάσης προστασίας καὶ πρέπει καὶ διὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ νὰ ἀκούσωμεν τὰς σκέψεις τῆς Κυβερνήσεως.

Διὰ τὴν διοίκησιν ἡ Κυβέρνησις μᾶς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς λειτουργούς της τὸ συναίσθημα τοῦ δικαίου, ἀλλὰ θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ὑποδείξω εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους τοὺς ὑπηρετοῦντας εἰς τὰς νέας χώρας τὴν πεποίθησιν, ὅτι αὗται δὲν ἀποτελοῦν τόπον ἐξορίας καὶ ὅτι οἱ τοποθετηθέντες ἐκεῖ ἐκπληροῦν ἕναν ἱερὸν ἐθνικὸν προορισμὸν καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξευρεθῇ ὁ τρόπος τῆς εἰσόδου εἰς τὰς ὑπηρεσίας ἐκείνας καὶ ὑπαλλήλων καταγομένων καὶ ἐκ τῶν νέων χωρῶν. Ἐπίσης ἡ Κυβέρνησις ὑπεσχέθη νὰ πρωαγάγῃ καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν. Πλεῖστα μέρη μένουν ἄνευ διδασκάλων καὶ θὰ ἔπρεπεν ἡ Κυβέρνησις ὅλως ἰδιαιτέρως νὰ φροντίσῃ καὶ νὰ μὴ φεισθῇ οὐδεμιᾶς θυσίας πρὸς θεραπείαν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τῶν νέων χωρῶν. Ἀλλὰ μαζὺ μὲ τὴν προσπάθειαν τῆς συμπληρώσεως τῶν ἀμυντικῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας ἡ Κυβέρνησις πρέπει νὰ φροντίσῃ καὶ διὰ τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὸ ὁδικὸν δίκτυον τῶν νέων χωρῶν καὶ θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον νὰ ἐξετελεῖτο ὁ δρόμος Θεσσαλονίκης–Φλωρίνης, ὁ ὁποῖος, ἰδίως κατὰ τὸν χειμῶνα, εἶναι ἀδιάβατος. Τὸ ἔργον αὐτὸ, ἐκτὸς τῆς ἐπικοινωνιακῆς του σημασίας, εἶναι σπουδαιότατον καὶ ἀπὸ ἀμυντικῆς ἀπόψεως.

Ἐπιφέρων τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις μου ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ δηλώσω ὅτι θὰ παράσχω ψῆφον ἐμπιστοσύνης καὶ τὸν ζητηθέντα χρόνον διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ Κυβέρνησις, ὅταν ἐπαναληφθοῦν καὶ πάλιν αἱ ἐργασίαι τοῦ Σώματος, νὰ μᾶς ἀναγγείλῃ, ὅτι κατώρθωσε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ἐκτεθὲν πρόγραμμά της.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Κύριοι Βουλευταί, ἐπεθύμουν νὰ ὁμιλήσω διὰ μακρῶν, ἀπαντῶν εἰς τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως. Δυστυχῶς, ὁ χρόνος ἔχει παρέλθει, ἡ Βουλὴ ἔχει καταπονηθῇ καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ εἶμαι σύντομος. Ἠκούσαμεν μετὰ ζωηρᾶς ἱκανοποιήσεως τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅτι «ἡ Ἑλλὰς μένει προσηλωμένη εἰς τὴν ἰδέαν τῆς εἰρήνης καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν διατήρησιν φιλικωτάτων σχέσεων μεθ' ὅλων τῶν ξένων κρατῶν, καὶ εἰς τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν συμφώνων, ἅτινα συνδέουν αὐτὴν πρὸς τὰς φίλας ἐπικρατείας» Θεωροῦμεν ἐπίσης εὐτυχῆ τὴν ἐπελθοῦσαν ὁμοφωνίαν ὁλοκλήρου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Βαλκανικοῦ συμφώνου, ἡ ὁποία ὁμοφωνία θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὰς προσεχεῖς συναντήσεις νὰ ὁμιλῇ ἐξ ὀνόματος ὁλοκλήρου τῆς χώρας.

Μετὰ ζωηρᾶς ἐπίσης ἱκανοποιήσεως ἠκούσαμεν, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἐπεδόθη εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐθνικῆς μας ἀμύνης. Ἀπετέλει. βεβαίως, ζωηροτάτην ἐπιθυμίαν καὶ ἐλπίδα τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων, ὅτι ὁ ὀργανισμὸς τῆς Γενεύης θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐγγυηθῇ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου, εἰς τρόπον ὥστε οἱ λαοὶ νὰ ἐπιδοθοῦν ἀπερίσπαστοι εἰς τὰ ἔργα τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ αἱ μεγάλαι δαπάναι, αἱ συνήθως διατιθέμενα ὑπὲρ τῶν ἐξοπλισμῶν, νὰ διατίθενται διὰ τὴν ἐξύψωσιν τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν μοχθούντων ἀνθρώπων. Δυστυχῶς, τὰ πράγματα διέψευσαν τὰς ἐλπίδας τῆς ἀνθρωπότητος. Καὶ σήμερον εἶναι ἀδήριτος πλέον ἡ ἀνάγκη τῶν λαῶν, ὅπως, παραλλήλως πρὸς τὴν προσπάθειαν τῆς εἰρήνης, μεριμνοῦν οἱ ἴδιοι πρὸς ὑπεράσπισιν καὶ κατοχύρωσιν τῆς ἀκαιριότητος καὶ τῆς τιμῆς τῆς χώρας των. Εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ὅτι ἀνήκει εἰς τοὺς κυρίους σκοποὺς τῆς συνελεύσεως ἡ ἀναθεώρησις τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ πολιτεύματος.

Ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι πέραν τῆς μορφῆς τοῦ πολιτεύματος ἡ ὁποία εἶναι, συμφώνως πρὸς τὸ Δημοψήφισμα, Βασιλευομένη Δημοκρατία, ὅλαι αἱ λοιπαὶ διατάξεις τοῦ πολιτεύματος ὑπόκεινται εἰς ἀναθεώρησιν. Καὶ θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι ὁμόθυμος θὰ ἐκδηλωθῇ, κατὰ τὰς σχετικὰς ἐργασίας, ἡ θέλησις τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, ὅπως κατοχυρώσῃ εἰς τὸν νέον καταστατικὸν χάρτην τὴν λαϊκὴν κυριαρχίαν, τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας, τὸ κράτος δικαίου καὶ ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος. Αἱ προγραμματικαὶ δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐξετάθησαν καὶ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς Διοικήσεως, ὑπῆρξαν ὅμως τόσον γενικαὶ καὶ ἀόριστοι, ὥστε νὰ μὴν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβληθῶσι σήμερον εἰς κριτικήν. Εἴμεθα διὰ τοῦτο ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναμείνωμεν τὴν ἐνσάρκωσιν αὐτῶν εἰς συγκεκριμένα νομοθετήματα, ὁπότε θὰ δυνηθῶμεν νὰ λάβωμεν ἀπέναντι αὐτῶν θέσιν.

Ἀόριστοι ὑπῆρξαν ἐπίσης αἱ ἐπαγγελίαι τῆς Κυβερνήσεως καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μέριμναν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς πίστεως τῆς χώρας. Εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι «θὰ καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως ἡ ἀντικατάστασις αὕτη πλαισιωθῇ ἀπολύτως ἐντὸς τῶν οἰκονομικῶν καὶ δημοσιονομικῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας». Ἀλλὰ θεωροῦμεν καὶ ἡμεῖς καθῆκόν μας ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας νὰ τονίσωμεν, ὅτι ὁ λαὸς ὁ Ἑλληνικὸς οἰκονομικῶς πάσχει, ὅτι τὸ ἐθνικόν μας εἰσόδημα εἶναι ἀνεπαρκὲς, ὥστε νὰ ἀντιμετωπίζῃ τὰς ἀνάγκας τοῦ διαρκῶς αὐξανομένου πτωχοῦ πληθυσμοῦ μας, ὅτι ἡ ἐπιβάρυνσις μὲ τὴν φορολογίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι ἐπαχθεστέρα ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας Βαλκανικὰς χώρας καὶ περισσότερον εἰς βάρος τῶν ἀπόρων τάξεων. Καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἔπρεπεν ἐκ μέρους τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, κατὰ τὴν γνώμην μου, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Κυβέρνησις σκέπτεται νὰ προβῇ εἰς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ρύθμισιν τῆς πίστεως τῆς χώρας καὶ τοῦ δημοσίου χρέους, θὰ ἔπρεπε ν ἐκ μέρους τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας νὰ ἐκδηλωθοῦν δύο σαφεῖς ἐντολαί. Πρῶτον, ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβληθῇ ἡ Ἑλλὰς εἰς τὴν καταβολὴν ποσοστοῦ μεγαλυτέρου ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καταβάλλεται σήμερον καὶ τὸ ὁποῖον ἐπίσης εἶναι καταθλιπτικὸν διὰ τὴν ἀντοχὴν τῆς πτωχῆς χώρας μας, καὶ δεύτερον, ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ καταβληθῇ προσπάθεια διὰ μίαν ὁριστικὴν ρύθμισιν τοῦ δημοσίου χρέους ἐπὶ βάσεως δικαίας, ἡ ὁποία νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὅπως διαθέτει ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸ μεγαλύτερον τοὐλάχιστον μέρος τοῦ μόχθου του.

Ἀλλὰ ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ δώσωμεν ἕνα γενικὸν χαρακτηρισμὸν εἰς τὰς προγραμματικὰς ἐπαγγελίας τῆς Κυβερνήσεως, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐνεύρωμεν εἰς αὐτὰς τὸ πνεῦμα τῶν παλαιῶν κατευθύνσεων τοῦ ἀξιοτίμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, τὸ καπιταλιστικόν, ἀντιπαρεμβατικόν, ἀντιλαϊκὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐκδηλοῦται σαφέστερον εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν Κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, διὰ τὰς ὁποίας ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀναγγέλλει ὄχι πλήρη ἐφαρμογήν, ἀλλὰ τμηματικὴν καὶ βαθμιαίαν ἐφαρμογήν, πιστοποιῶν, τοιουτοτρόπως, τὴν δυσμένειαν, τὴν ὁποίαν, αἰσθάνεται ἀπέναντι τοῦ θεσμοῦ.

Ἡ Κυβέρνησις ἐπηγγέλθη ἐπίσης, ὅτι θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ὁριστικὴν ἐπάνοδον τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης, τῆς ὁμονοίας καὶ ἰσότητος. Ἡ ἐπαγγελία πληροῖ χαρᾶς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἐχειμάσθη ἀπὸ τὸν μακρὸν καὶ

τὸν ἀδικαίωτον ἐμφύλιον διχασμὸν καὶ ὁ ὁποῖος ἐπιθυμεῖ εἰλικρινῶς πλέον νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰς συνεπείας του καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐημερίας του. Καὶ ἡ ἐπίτευξις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου δὲν θὰ εἶναι δυνατή, παρὰ μόνον ὅταν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς Κυβερνήσεως μέχρι τοῦ ἐσχάτου πολίτου ἀποφασίσωμεν ὅλοι νὰ ρίψωμεν τὸ παρελθὸν εἰς τὴν λήθην, νὰ τὸ παραδώσωμεν εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἱστορίας καὶ νὰ ἐργασθῶμεν, εὐγενῶς καὶ εἰλικρινῶς ἁμιλλώμενοι, διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς χώρας. Ἀλλὰ ἐνῷ ἡ ἐπαγγελία τῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἐξαίρετος ἐν τούτοις τὰ μέτρα τὰ συγκεκριμένα, τὰ ὁποῖα ἐπαγγέλλεται, εἶναι ἀπολύτως ἀνεπαρκῆ καὶ ἀνύπαρκτα, διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῆς ἐπαγγελίας αὐτῆς. Εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι «ἡ θέλησις ὅπως παγιωθῇ τὸ αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας ἐν τῇ χώρᾳ, θὰ ὁδηγήσῃ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν τυχὸν λαβουσῶν χώραν ἀδικιῶν ἐν τῇ κρίσει τῶν ὀργάνων τῆς ἀσφαλείας». Καὶ εἶπεν ἀκόμη. «Σπουδαίαν σημασίαν ἀποδίδομεν εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς θέσεως τῶν ἀπομακρυνθέντων ἀρχόντων, τῶν ὀργάνων τῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως. Θέλομεν δὲ λάβει συντόμως ἀποφάσεις δι' αὐτάς». Εἰς τὰς δύο αὐτὰς περικοπὰς ὑποθέτομεν περιλαμβάνεται τὸ σύνολον τῶν μέτρων, τὰ ὁποῖα ἡ Κυβέρνησις ἀνήγγειλε πρὸς τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν διὰ τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐπαγγελιῶν τῆς ἰσοπολιτείας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Βεβαίως, καὶ τῶν ἀνακοινώσεων αὐτῶν τῆς Κυβερνήσεως λαμβάνομεν εὐχαρίστως γνῶσιν. Πράγματι ἐπιβάλλεται ἡ ἀποκατάστασις εἰς τὴν θέσιν των τῶν αἱρετῶν ἀρχόντων, οἱ ὁποῖοι αὐθαιρέτως ἀπεμακρύνθησαν. Θὰ ἔπρεπε μάλιστα εἰς τὴν συγκεκριμένην αὐτὴν περίπτωσιν τὸ μέτρον νὰ συμπληρωθῇ, ὥστε νὰ ἀφορᾷ καὶ ὅλα τὰ αἱρετὰ ὄργανα τῶν λοιπῶν τοπικῶν ὀργανισμῶν, ὅπως εἶναι τὰ ἀγροτικὰ συμβούλια, αἱ Λιμενικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ γενικώτερον, οἱ ὀργανισμοὶ Δημοσίου Δικαίου. Λαμβάνομεν ἐπίσης εὐχαρίστως γνῶσιν τῆς ἐπιθυμίας τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν ἀδικιῶν, αἱ ὁποῖαι ἔγιναν εἰς τὴν κρίσιν τῶν ὀργάνων τῆς ἀσφαλείας. Ποία ὅμως θὰ εἶναι ἡ μέθοδος τῆς ἐπανεξετάσεως καὶ ποία θὰ εἶναι ἡ ἔκτασις τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς δικαιοσύνης, δὲν διευκρινίζουν, δυστυχῶς, αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Καὶ τώρα ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἀπευθύνωμεν πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἐρώτησιν: Φρονεῖ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι τὰ δύο ταῦτα μέτρα, τὰ ὁποῖα ἀνεκοίνωσε πρὸς τὴν Ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν μὲ τὰς προγραμματικάς του δηλώσεις, εἶναι εἰς θέσιν νὰ πραγματώσουν τὴν μεγάλην ἐπαγγελίαν του διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἰσοπολιτείας καὶ δικαιοσύνης;

Δὲν γνωρίζει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, πρῶτον ὅτι ὑπάρχουν ἑκατοντάδες δημοσίων ὑπαλλήλων αὐθαιρέτως ἀπομακρυνθέντων ἐκ τῶν θέσεών των, ἡ ἀποκατάστασις τῶν ὁποίων ἐπιβάλλεται ἐπίσης διὰ λόγους ἰσοπολιτείας καὶ δικαιοσύνης; Ἀλλά, πέραν τῶν ὑπαλλήλων, διατί ἐπὶ τοῦ μεγάλου ζητήματος, τὸ ὁποῖον ταράσσει τὸν πολιτικὸν βίον τῆς χώρας καὶ τὸ ὁποῖον ἐφ' ὅσον παραμένει ἄλυτον, θ' ἀποτελῇ φραγμὸν ἐμποδίζοντα τὴν ὁριστικὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος καὶ συνεργασίας τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, (χειροκροτήματα), διατί ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν ἀνέφερεν οὐδεμίαν λέξιν;

Ἠκούσαμεν ἀπὸ τοὺς συνηγόρους τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν προέβη εἰς ἀνακοινώσεις ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, εἶναι διότι πρὸ ἡμερῶν εἰς δημοσιογραφικὰς ἀνακοινώσεις εἶχεν ἀποσαφηνίσῃ τὴν θέσιν τῆς Κυβερνήσεως. Ἀλλὰ φρονοῦμεν, ὅτι ἐπὶ τῶν μεγάλων τοιούτων θεμάτων, ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον αἱ Κυβερνήσεις ἀνακοινοῦν τὰς ἀπόψεις των, δὲν εἶναι αἱ συμπτωματικαὶ ἀνακοινώσεις διὰ τοῦ τύπου, εἶναι αἱ προγραμματικαὶ δηλώσεις ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Ἐλέχθη ἐπίσης, καὶ εὑρίσκεται ὑποθέτω τοῦτο εἰς δηλώσεις αὐτοῦ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι δὲν ἔκαμε περὶ τοῦ θέματος λόγον, διότι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ συσχετίσῃ τὸν στρατὸν μὲ τὴν πολιτικήν. Ἐὰν αἱ δηλώσεις αὐταὶ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἐπρόκειτο νὰ σημαίνουν, ὅτι πρέπει κάποτε νὰ διακοποῦν ὁριστικῶς αἱ σχέσεις τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ κόμματος, θὰ εἴμεθα ἀπολύτως σύμφωνοι. Πράγματι, μόνον ὅταν ὑψωθῇ Σινικὸν τεῖχος μεταξὺ στρατοῦ καὶ πολιτικῆς συναλλαγῆς, μόνον ὅταν ἡ κυριαρχία πηγάσῃ σταθερῶς ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, καὶ ὅταν ὁ στρατὸς ἐπιδίδεται σταθερῶς εἰς τὰ ἔργα του, εἶναι δυνατὸν νὰ ἐλπίσωμεν, ὅτι θὰ παγιωθῇ εἰς τὸν τόπον ὁ ὁμαλὸς πολιτικὸς βίος καὶ θὰ συντελεσθῇ ἡ ἀνόρθωσις τοῦ ἔθνους. Καὶ διὰ τοῦτο ἠκούσαμεν μετὰ ζωηρᾶς ἱκανοποιήσεως τὴν δήλωσιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι «αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις τῆς χώρας προθύμως περιωρίσθησαν εἰς τὰ καθαρῶς στρατιωτικὰ ἔργα των, πειθαρχοῦσαι ἀπολύτως εἰς τὰς νομίμους ἐξουσίας τοῦ Κράτους, καὶ μὴ ὑποκείμεναι πλέον, ὡς ἀπαλλαγεῖσαι ὁριστικῶς, εἰς οἱανδήποτε ξένην πρὸς τὸν προορισμόν των ἐπιρροήν». Ἐὰν ὅμως αἱ δηλώσεις τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἔχουν τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία δὲν ἔχει ἁρμοδιότητα νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ μεγάλου ζητήματος, κατὰ τὴν γνώμην μας, ἔχει ἄδικον. Διότι τὸ θέμα τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀπομακρυνθέντων ἀξιωματικῶν, τὸ θέμα τῆς συνθέσεως τῶν ἐνόπλων δυνάμεων τῆς χώρας, δὲν εἶναι θέμα οὔτε τεχνικόν, οὔτε εἰδικόν, ὥστε νὰ ὑπόκειται εἰς τὴν εἰδικὴν στρατιωτικὴν κρίσιν, εἶναι θέμα γενικώτατον, θέμα ἐθνικὸν καὶ θέμα πολιτικόν, ὑποκείμενον ἀποκλειστικῶς, εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Ἐὰν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐπέμενεν εἰς τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὸ θέμα ὑπόκειται εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς στρατιωτικῆς κρίσεως, θὰ ἐσήμαινε τοῦτο, ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως παραβιάζει τὰς ἐπαγγελίας της περὶ ὁριστικοῦ χωρισμοῦ τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τῆς πολιτικῆς. Διότι θὰ ἐσήμαινεν, ὅτι ἐμπιστεύεται εἰς τὸν στρατὸν ἔργον κατ' ἐξοχὴν πολιτικόν, καὶ θὰ ἐσήμαινεν ἐπίσης, ὅτι τὸ ἀποσύρει ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν καὶ τὸ ἐμπιστεύεται εἰς τὴν κρίσιν τῶν σημερινῶν ἡγητόρων τοῦ στρατοῦ ὄχι διὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν αὐστηρῶς ἐπαγγελματικὰ κριτήρια.

Διότι ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἀναμφιβόλως ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία οὐδεμίαν θὰ εἶχεν ἀντίρρησιν νὰ τὸ ἀποσύρει ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν διὰ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰ πολιτικὰ κριτήρια τῶν σημερινῶν ἡγητόρων, εὐλόγως καὶ ἀνθρωπίνως ἐπηρεαζομένων ἀπὸ τὴν ἀνάμνησιν τῶν προσφάτων γεγονότων. (Χειροκροτήματα).

Ἀλλ' ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐπροτίμησε νὰ σιωπήσῃ καὶ περιήγαγε τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπιδίδεται εἰς τὴν μαντείαν τῆς σιωπῆς του! Διατί τάχα ἐσιώπησεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας; Τί σημαίνει ἡ σιωπή του; Ἠμπορεῖ ἡ σιωπὴ νὰ σημαίνῃ, ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔχει ὑπ' ὄψει του τὴν λύσιν, τὴν ὁποίαν ὅμως θὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν βραδύτερον; Ἀλλ' ἐὰν ἐπρόκειτο ὁπωσδήποτε νὰ ὑπάρξῃ λύσις, ἡ ὁποία νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογήν, κατ' ἀνάγκην θὰ ἀποτελῇ τύπον νομοθετήματος, τὸ ὁποῖον καὶ πάλιν θὰ ἐνεφανίζετο ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Καὶ ἐὰν, ἑπομένως, ἡ σιωπὴ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως περιέχῃ τὴν θέλησιν τῆς προσεχοῦς διευθετήσεως, πῶς θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἑρμηνευθῇ τὸ πρωθύστερον σχῆμα, ὅτι σήμερον κατὰ τὴν ἐπίσημον ὥραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ζητεῖ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἀποσιωπᾷ τὴν πρόθεσίν του καὶ ἐπιφυλλάσσεται, ὅταν ἡ ἐμπιστοσύνη τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας θὰ ἔχῃ ἐκδηλωθῇ, νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν τρόπον καὶ νὰ τὸν ἐμφανίσῃ ὑπὸ τύπον νομοθετήματος ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας; Πρὸς τιμὴν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ σιωπὴ ἀποτελεῖ κατὰ τὴν κρίσιν

τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἀνυπαρξίαν τοῦ θέματος. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δικαιούμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ ἀπευθύνωμεν τὴν ἐρώτησιν: Τί γίνεται τότε ὁ λόγος τῆς ὑπάρξεως τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως; Τί γίνεται ἡ μεγαλόστομος ἐπαγγελία διὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἰσοπολιτείας, ὁμαλότητος καὶ δικαιοσύνης; (Χειροκροτήματα).

«Ἡ κυβέρνησις – εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐσχηματίσθη ὑπὸ δυσχερεῖς περιστάσεις. Μὴ διαθέτουσα ἰδιαν κοινοβουλευτικὴν δύναμιν, ζητεῖ ὅπως τιμηθῇ μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς, διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματός της». Καὶ ἐρχόμεθα τοιουτοτρόπως εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ χαρακτῆρος τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως. Εἰς παλαιοτέρας δηλώσεις του, ἐὰν δὲν πλανῶμαι, ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, εἶχε βεβαιώσει, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ὑπηρεσιακὴ καὶ θὰ παραμείνῃ ὑπηρεσιακή. Ὀφείλομεν διὰ τοῦτο νὰ ἐρωτήσωμεν: Ποίαν ἔννοιαν ἔχει ἡ ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις εἰς τὰ Κοινοβουλευτικὰ πολιτεύματα;

Κατὰ τὴν γνώμην τὴν ἰδικήν μας ἡ ὑπηρεσιακή, ἡ ἐξωκοινοβουλευτικὴ Κυβέρνησις εἰς τὰ Κοινοβουλευτικα πολιτεύματα μίαν μόνον ἔννοιαν ἠμπορεῖ νὰ ἔχῃ, ἓν μόνον λόγον ὑπάρξεως: ὅταν ἔχῃ διαλυθῇ ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία, τότε ἠμπορεῖ μόνον νὰ ὑπάρχῃ ἡ ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις καὶ μόνον διὰ τὴν ἐνέργειαν ἐκλογῶν. Ἔχομεν, μάλιστα, τὴν γνώμην, ὅτι διὰ τὴν περίπτωσιν αὐτὴ ἡ ὑπηρεσιακὴ κυβέρνησις εἶναι ὄχι μόνον νοητή, ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένη. Καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐργασίας διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ νέου καταστατικοῦ χάρτου τῆς χώρας θὰ ὑποστηρίξωμεν τὴν γνώμην, ὅτι εἰς τὸ νέον καταστατικὸν χάρτην πρέπει νὰ ἀναγραφῇ διάταξις καθορίζουσα, ὅτι αἱ ἐκλογαὶ θὰ ἐνεργοῦνται πάντοτε ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς κυβερνήσεως, διὰ νὰ ἀποφεύγηται τοιουτοτρόπως ἡ χρησιμοποίησις τῶν ὀργάνων τοῦ Κράτους διὰ τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ φρονήματος τοῦ λαοῦ, διὰ τὴν κατασπατάλευσιν τοῦ δημοσίου χρήματος εἰς τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν. Ἀλλὰ μετὰ τὰς ἐκλογάς, μετὰ τὴν ὕπαρξιν τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, ποῖον λόγον ὑπάρξεως ἠμπορεῖ πλέον νὰ ἔχῃ ἡ ὑπηρεσιακὴ κυβέρνησις καὶ ἑπομένως ποίαν ἐξήγησιν ἔχει καὶ ποίαν δικαίωσιν ἡ παρουσία ἐνώπιον τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας τῆς σημερινῆς περιέργου κυβερνήσεως μὲ τὴν ἑτερόκλιτον σύνθεσιν καὶ τὰ ἀπίθανα μέλη της;

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ τονίσωμεν ὅτι πρὸς τὰ ἀξιότιμα μέλη τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως διακείμεθα φιλικώτατα καὶ ὅτι τὰ περιβάλωμεν μὲ ἀμέριστον καὶ ἐκτίμησιν καὶ συμπάθειαν. Καὶ μάλιστα, διὰ νὰ ἐξομολογηθῶμεν, τὴν συμπάθειάν μας αὐτὴν ἔχει ἐπαυξήσει ἐσχάτως ἡ δύσκολος θέσις εἰς τὴν ὁποίαν περιέστησαν ἔπειτα ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν των ἐκ μέρους τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος τοὺς καθήλωσεν εἰς τὰς θέσεις των διὰ νὰ παριστάνουν τὴν ταὐτότητα καὶ τὴν συνέχειαν τῆς ἀρχικῆς ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν εὐγενῆ αὐτοθυσίαν τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τῆς Κυβερνήσεως, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ πείσῃ κανένα, ὅτι ἡ ἰδική του κυβέρνησις εἶναι συνέχεια τῆς παλαιᾶς ὑπηρεσιακῆς Κυβερνήσεως. Αἱ κυβερνήσεις χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀρχηγοῦ των, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ ὀνομάζονται.

Ὅταν, ἑπομένως, συντελεῖται ἡ ἀλλαγὴ τοῦ προσώπου τοῦ Πρωθυπουργοῦ, συντελεῖται ἀλλαγὴ Κυβερνήσεως. Καὶ κατὰ μείζονα λόγον, ὅταν ἡ ἀλλαγὴ δὲν εἶναι μόνον προσωπική, ἀλλὰ καὶ πολιτική, ὅπως εἰς τὴν συγκεκριμένην περίπτωσιν. Διότι ὁ ἀείμνηστος πρόεδρος τῆς ἀρχικῆς κυβερνήσεως δὲν ἦτο πρόσωπον πολιτευόμενον, ἐνῷ ὁ σημερινὸς ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως εἶναι καὶ βουλευτὴς καὶ ἀρχηγὸς κόμματος. Νέα, ἑπομένως, εἶναι ἡ σημερινὴ κυβέρνησις. Περίεργος εἶναι ἡ σύνθεσις αὐτῆς καὶ περίεργος ἡ παρουσία της ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Καὶ τώρα, καθ' ἣν στιγμὴν ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, τίθεται ἐνώπιον ἡμῶν τὸ ἐρώτημα: Ὀφείλομεν νὰ τὴν περιβάλωμεν διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης μας;

Κύριοι βουλευταί, ἡμεῖς διακείμεθα βεβαίως, δυσμενῶς ἀπέναντι τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως καὶ διὰ τὴν ἀντικοινοβουλευτικὴν καὶ ἀνώμαλον γένεσιν καὶ διὰ τὴν ἀντικοινοβουλευτικὴν της σύνθεσιν.

Ἐν τούτοις θὰ εἴμεθα πρόθυμοι νὰ ἐξετάσωμεν καὶ τὰς ἀντιρρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἠκούσθησαν καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπετέλεσαν τὰ ἐπιχειρήματα διὰ τὴν ὑπερψήφισιν τῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ ἀξιότιμοι συνάδελφοι, οἱ ὁποῖοι παρῆλθον ἀπὸ τοῦ βήματος, ἠμφισβήτησαν τὸν χαρακτῆρα τῆς πολιτικῆς ἀνωμαλίας τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως, ἐπεκαλέσθησαν, ὅμως, τὴν κατάστασιν ἀνάγκης, ἡ ὁποία ἐπιβάλλει τὴν ψῆφισίν της, ἐπεκαλέσθησαν τὸ πρόγραμμά της.

Ὀφείλομεν διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν συζήτησιν, ὀφείλομεν νὰ ἐξετάσωμεν: Πρῶτον, εἶναι ἀληθῶς τόσον ἰδεῶδες, τόσον ἐθνωφελὲς τὸ πρόγραμμα τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως, ὥστε διὰ τοῦτον τὸν λόγον, παραβλέποντες τὴν πολιτικὴν ἀνωμαλίαν καὶ τῆς γενέσεως καὶ τῆς συνθέσεως, νὰ τῆς δώσωμεν τὴν ἐμπιστοσύνην μας; Καὶ εἶναι πράγματι ἀναντικατάστατος;

Ἂς ἐξετάσωμεν πρῶτον τὸ πρόγραμμά της. Ἡ μόνη ἐπαγγελία της, ἡ ὁποία παρουσιάζει ἐνδιαφέρον ἄμεσον, εἶναι ἡ ἐπαγγελία τῆς ἀποκαταστάσεως ἰσοπολιτείας καὶ προσθέτως ἡ ἐπαγγελία τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐθνικῆς μας ἀμύνης. Εἰς τὰς δύο ταύτας βασικάς της ἐπαγγελίας ἡ Κυβέρνησις ἐμφανίζει πρόγραμμα ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας; Ἀλλ' εἶναι γνωστὸν ὅτι διεξήχθησαν ἐσχάτως διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων κομμάτων καὶ ἐκφράζω εἰλικρινῆ ἀπορίαν διατὶ τὰ θέματα τῶν διαπραγματεύσεων δὲν ἠκούσθησαν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας. Διότι αἱ συνεννοήσεις τῶν κομμάτων δὲν ἀποτελοῦν ἰδιωτικὴν των ὑπόθεσιν. Ἀνήκουν εἰς τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ Ἔθνους. Ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τοῦ Λαικοῦ Κόμματος, ὑποθέτω, πρὸ ἡμερῶν ἐπέκρινε τὸ συμφωνητικὸν μὲ τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον, διότι ἀρχικῶς εἶχε χαρακτῆρα μυστικόν.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Δὲν τὸ ἐπέκρινα δι' αὐτό.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ἠκούσθησαν, πάντως, ἀπὸ τοῦ βήματος τοιαῦται ἐπικρίσεις καὶ ἐρωτῶ: Διατί, ἐφόσον ἄλλως τε καὶ εἰς τὸν τύπον περιῆλθον αἱ διαπραγματεύσεις, δὲν ἠκούσθησαν καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ; Διότι βεβαίως θὰ εἶχεν ἐνδιαφέρον καὶ διὰ τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν καὶ διὰ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν νὰ γνωρίζῃ, κατὰ ποῖον τρόπον εἰς τὰς συνεννοήσεις τῶν μεγάλων κομμάτων διηυθετήθη τὸ μέγα θέμα καὶ κατὰ ποῖον τρόπον ἐμφανίζει τὴν διευθέτησιν αὐτὴν τὸ πρόγραμμα τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ ἠδυνάμεθα νὰ συγκρίνωμεν.

Κατ' ἀρχήν, κοινοβουλευτικὴ λύσις βεβαίως θὰ ἔπρεπε νὰ προτιμᾶται καὶ ὅταν ἀκόμη αἱ ἄμεσοι ἀποδόσεις της ὑπὲρ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἰσοπολιτείας δὲν εἶναι τόσαι, ὅσας ἐπαγγέλλεται ἡ ἀνώμαλος λύσις.

Διότι, ἡ κοινοβουλευτικὴ λύσις, καθ' ἑαυτήν, ὡριμάζει τὴν πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος διὰ τὸν προσεχῆ χρόνον. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγήσωμεν, ὅτι ἡ συζητηθεῖσα κοινοβουλευτικὴ λύσις περιεῖχε μείζονας ἱκανοποιήσεις διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἰσοπολιτείας καὶ τῆς δικαιοσύνης παρ' ὅσας ἡ ἀνώμαλος λύσις τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως; Καὶ ἐρωτῶμεν: Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, διατὶ προτιμᾶται; Ἀλλὰ εἰς τὴν εὔλογον αὐτὴν ἀπορίαν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι μόνον ἰδική μας, οὐδεμία, δυστυχῶς, μέχρι τοῦδε ἐδόθη ἀπάντησις.

Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ὁ ἄλλος ἰσχυρισμὸς πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις λέγουν, εἶναι πράγματι ἀναντικατάστατος. Ἀλλὰ διατὶ ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις εἶναι ἀναν-

τικατάστατος; Διὰ νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν Ἀρχὴν ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις θὰ πρέπῃ βεβαίως νὰ συγκεντρώσῃ μίαν πλειοψηφίαν εἰς τὴν Βουλήν. Καὶ πρὸς τὴν ἐνδεχομένην αὐτὴν πλειοψηφίαν, ἡ ὁποία θὰ παράσχῃ τὴν ἐμπιστοσύνην της εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ πρόγραμμά της, ἀπευθύνομεν τὴν ἐρώτησιν: Διατὶ ἀρκεῖται νὰ δίδῃ τὴν ψῆφόν της πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ Κυβερνητικοῦ προγράμματος καὶ δὲν ἔχει τὴν τόλμην νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ καθῆκόν της καὶ νὰ ἀπαρτίσῃ αὐτὴ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἰδίου προγράμματος;

(Χειροκροτήματα).

Ἀλλὰ ἐλέχθη ἀπὸ τοῦ Βήματος ὑπὸ συναδέλφων, οἱ ὁποῖοι προηγήθησαν: Καὶ ἐὰν ὅλα ταῦτα ἔχουν καλῶς, εἰς τὶ πταίει ἡ Κυβέρνησις; Ἡ Κυβέρνησις, εἶπον, εἶναι ἀνεύθυνος. Ἐὰν ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία ἀποχωρήσῃ νὰ καταρτίσῃ ἄλλην κοινοβουλευτικὴν Κυβέρνησιν, ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις εἶναι ἕτοιμος νὰ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν της.

Θὰ ἠσθανόμην εἰλικρινῆ ἱκανοποίησιν, ἐὰν ὁ ἰσχυρισμὸς ἦτο ἀκριβής. Ἀλλ' ἡμεῖς θεωροῦμεν, ὅτι ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις δὲν ἀποτελεῖ μόνον τὸ καρπὸν τῆς ἀδυναμίας τῶν κομμάτων τῆς Συνελεύσεως ὅπως ἀπαρτίσῃ Κυβέρνησιν. Ἀποτελεῖ ἐπίσης τὸν συντελεστὴν τῆς ἀνωμαλίας. Καὶ ἀποτελεῖ συντελεστὴν τῆς ἀνωμαλίας, διότι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐπανειλημμένως καὶ ἐπιμόνως ἐδήλωσεν, ὅτι δὲν εἶναι πρόθυμος νὰ διευκολύνῃ μὲ τὴν συμμετοχήν του τὸν σχηματισμὸν κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως. Προχθὲς ἀκόμη ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐδήλωσεν (ἀναγινώσκει): «Ἐὰν τυχὸν ἡ Κυβέρνησις κατεψηφίζετο, θὰ ἀπετέλει καθῆκόν μου νὰ μὴ μετάσχω τοῦ λοιποῦ εἰς Κυβέρνησιν».

Ἀλλὰ ποῖος εἶπεν ὅτι, ἐνδεχομένη καταψήφισις τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως θὰ εἶχε τὴν ἔννοιαν προσωπικῆς καὶ πολιτικῆς ἀποδοκιμασίας τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία θὰ τοῦ ἀπηγόρευε τὴν συμμετοχήν του ὡς μέλους εὐρυτέρας κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως;

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἐπιτρέπετε μίαν διακοπήν; Εἶμαι ὑπεύθυνος δι' ὅ,τι ἔκαμα ὡς Κυβέρνησις. Ὅταν παύσω νὰ εἶμαι Κυβέρνησις καὶ εἶμαι ἁπλοῦν κόμμα, δὲν ὑπόκειμαι εἰς ἔλεγχον.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Βεβαίως, ὄχι κ. Πρόεδρε. Δικαιοῦμαι ὅμως νὰ ἐπηριασθῶ εἰς τὰς σκέψεις μου διὰ τὴν ψῆφον πρὸς μίαν Κυβέρνησιν ἀπὸ τὰς πολιτικὰς πράξεις τοῦ κόμματος, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν Κυβέρνησιν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Νομίζω, ὅτι τὸ αὐτὸ ἐπανελήφθη καὶ διὰ τὴν ψῆφον μομφῆς κατὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς. Εἶναι ὑπεύθυνος δι' ὅσα ἔπραξεν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, δὲν ἔχει εὐθύνας νὰ δώσῃ διὰ τὰς πράξεις του τὰς ὁποίας ἔχει κάμῃ ὡς Ἀρχηγὸς κόμματος. Διατί, τότε, σεῖς, ὁ ὁποῖος εἶσθε σύμφωνος πρὸς τὸ ἐπιχείρημα αὐτό, προκειμένου περὶ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς, τὸ στρέφετε ἐναντίον, προκειμένου περὶ ἐμοῦ;

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ποία εἶναι ἡ ἔννοια τῶν λόγων μου, κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως; Εἶναι ὅτι ἐὰν εὑρίσκω, ὅτι τὸ κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων ἀπετέλεσε κώλυμμα διὰ μίαν κοινοβουλευτικὴν λύσιν, ὀφείλω νὰ ἀρνηθῶ τὴν ἐπιβράβευσίν του, στηρίζων διὰ τῆς ψήφου μου τὴν κυβέρνησιν τοῦ Ἀρχηγοῦ του, ὅταν μάλιστα ἐμφανίζεται εἰς τὴν Βουλὴν ὡς κατάστασις ἀνάγκης τὴν ὁποίαν, περίπου, ὁ ἴδιος ἐπροκάλεσε μὲ τὴν πολιτείαν του.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Μὲ κατηγορεῖτε τότε διότι ὡς πολιτικός, ὡς ἀρχηγὸς μικροῦ κόμματος, εἶπον ὅτι δὲν θὰ μετάσχω μιᾶς τοιαύτης Κυβερνήσεως καὶ μὲ θεωρεῖται ἐμὲ τότε μετὰ τοὺς ἀγῶνας μου τοὺς ἀρχικούς πρὸς σχηματισμὸν τοιαύτης Κυβερνήσεως, ὅτι ἐγὼ ἐξεβίασα τὴν λύσιν αὐτήν;

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, μὲ ὅσην συμπάθειαν παρηκολούθησα τὰς ἀρχικάς σας προσπαθείας, μὲ ἄλλην τόσην ἔκπληξιν ἀνέγνωσα τὰς τελευταίας δηλώσεις σας, διότι εἰς τὰς τελευταίας δηλώσεις λέγετε κατ' οὐσίαν τοῦτο: Ζητῶ ἀπὸ τὴν πλειοψηφίαν τῆς Ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας νὰ μὲ περιβάλῃ μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην της διὰ νὰ ἐφαρμόσω τὸ πρόγραμμά μου. Ἂν ὅμως τυχὸν ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς μὲ καλέσῃ νὰ συνεργασθῶμεν κυβερνητικῶς διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἰδίου προγράμματος, ἀρνοῦμαι τὴν Κυβερνητικὴν σύμπραξιν. Τὴν δέχομαι ὡς ὑποστηρικτήν, ἀλλὰ τὴν ἀρνοῦμαι ὡς συνεργάτην.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Πρὸς Θεοῦ! Κύριε Παπανδρέου, πῶς τοῦ ἰδίου προγράμματος; Ὄχι τοῦ ἰδίου προγράμματος.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Αὐτὸ λέγετε (ἀναγωνώσκει).

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Δὲν εἶμαι ἐγὼ ὑπεύθυνος δι' ὅτα γράφουν αἱ ἐφημερίδες. Πῶς εἶναι δυνατόν! Θὰ κατεψηφίζόμην.....

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Θὰ κατεψηφίζεσθε ὡς ἀντικοινοβουλευτικὴ Κυβέρνησις καὶ ὄχι ὡς πρόγραμμα.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἐὰν εὑρίσκετο ἐδῶ ὁ ἀείμνηστος Δεμερτζῆς καὶ κατεψηφίζετο, δὲν θὰ κατεψηφιζόμην καὶ ἐγώ, ὡς ἀντιπρόεδρος μάλιστα τῆς Κυβερνήσεως; Μὲ συγχωρεῖτε, ἐγὼ δὲν εἶπον τοῦ ἰδίου προγράμματος. Ἀκριβῶς, διότι εἶχα τὴν βαθυτάτην ἐντύπωσιν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἦτο βιώσιμος, διότι διέγνωσα τὰς διαφορὰς ἐν τῷ ἀγῶνι πρὸς σχηματισμὸν μιᾶς τοιαύτης Κυβερνήσεως, καὶ ἐν τῷ ἰδικῷ μου ἀγῶνι, καὶ εἶδον ὅτι μία τοιαύτη Κυβέρνησις δὲν θὰ ἦτο βιώσιμος. Διατὶ ἀπαιτεῖτε ἀπὸ ἐμὲ νὰ λάβω μέρος εἰς μίαν Κυβέρνησιν ἡ ὁποία δὲν θὰ ἦτο βιώσιμος;

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ἐγὼ νομίζω ὅτι, ὅταν μία Κυβέρνησις ἐμφανίζεται μὲ χαρακτῆρα ἀντικοινοβουλευτικὸν καὶ ἀνώμαλον, ὅπως εἶναι ἡ σημερινή, ὀφείλει νὰ μὴ ἀποκλείῃ καμμίαν περίπτωσιν, ἡ ὁποία θὰ τῆς ἐπέτρεπε τὸν Κοινοβουλευτικὸν σχηματισμόν, διότι τὸ πρῶτον καθῆκον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας εἶναι νὰ δίδῃ Κυβέρνησιν ἐκ τῶν κόλπων της. Καὶ εἶχεν τὸ δικαίωμα νὰ δοκιμάσω ἔκπληξιν, διότι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ ὁποῖος εἰς τὸν πρῶτον καιρὸν μετὰ τὰς ἐκλογὰς κατέβαλε, κατὰ τὴν ἐντύπωσίν του, πολλὰς προσπαθείας διὰ μίαν κοινοβουλευτικὴν Κυβερνητικὴν διευθέτησιν, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀνάληψιν τῆς Προεδρίας τῆς Κυβερνήσεως, ἴσως καταληφθεὶς ἀπὸ τὸν ἴλιγγον τῆς εὐτυχίας, μὲ τὰς δηλώσεις αὐτὰς περίπου ἠπείλησεν τὴν Ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν μὲ τὴν ἄρνησιν τῶν ὑπηρεσιῶν του εἰς περίπτωσιν καταψηφίσεως.....

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ὄχι, κύριε Παπανδρέου, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μὴ μοῦ λέτε ὅτι καθιστᾶ ἀδύνατον τὴν σύμπραξιν τῶν δύο μεγάλων κομμάτων ἡ μὴ συμμετοχὴ εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν 7 ἰδικῶν μου βουλευτῶν, εἰς τὴν σύμπραξιν τῶν 2 κομμάτων, τῶν ὁποίων τὸ μὲν ἕν ἔχει 135 ψήφους, τὸ ἄλλο 73, προσετίθετο δὲ καὶ τὸ 3ον μὲ 30 ἢ 35 ψήφους.

Οἱ 7 ἰδικοί μου ψῆφοι κατέστησαν ἀδύνατον τὸν σχηματισμὸν Κυβερνήσεως;

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, γνωρίζετε καλλίτερον ἀπὸ ἐμέ, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ ἔχουν τὴν σημασίαν των καὶ ὅτι πέραν τῶν ἀριθμῶν ὑπάρχουν καὶ ἀναρίθμητοι παράγοντες, οἱ ὁποῖοι ἔχουν, ἐπίσης, τὴν σημασίαν των. (Χειροκροτήματα).

Αὐτοὶ εἶναι οἱ λόγοι, Κύριοι Βουλευταί, διὰ τοὺς ὁποίους ἡμεῖς καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὀφείλομεν νὰ ἀρνηθῶμεν ψῆφον εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Θὰ ἀρνηθῶμεν ψῆφον πρῶτον διὰ τὴν ἀνώμαλον καὶ γέννεσιν καὶ σύνθεσίν της. Ἀλλὰ θὰ ἀρνηθῶμεν ἐπίσης ἐπίσης ψῆφον διὰ τὴν ἀνεπάρκειαν τοῦ προγράμματος, τὸ ὁποῖον ἐπαγγέλλεται ἰσοπολιτείαν καὶ διὰ τὴν ἀνυπαρξίαν προγράμματος σχετικῶς πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἀπομακρυνθέντων ἀξιωματικῶν πρὸς τὴν σύνθεσιν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων. Ἐφ' ὅσον ἡ

1 Μαρτίου καὶ ἡ 3 Νοεμβρίου ἀμοιβαίως ἡμνηστεύθησαν, δὲν ἐπιτρέπεται πλέον νὰ ὑπάρχουν θύματα. (Θόρυβος ἐκ τῆς δεξιᾶς).

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Τί ἐννοεῖ αὐτό;

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ἐπιβάλλεται ἡ πλήρης ἀποκατάστασις δικαιοσύνης καὶ ἰσοπολιτείας καὶ ἐπιβάλλεται ἡ ὀργάνωσις τῆς ἐθνικῆς μας ἀμύνης κατὰ τρόπον,—εἰς περίοδον μάλιστα, ἡ ὁποία ἐμφανίζει ἀμφίβολον τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου—κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος νὰ ἐμπνέῃ εἰς τὸ ἔθνος τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὅλαι αἱ δυνάμεις, αἱ χρήσιμαι διὰ τὴν ἐθνικήν μας ἄμυναν, εὑρίσκονται εἰς τὰς θέσεις των.

Ἀλλὰ ἡ ἄρνησις τῆς ψήφου μας πρὸς τὴν σημερινὴν κυβέρνησιν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἔχῃ καὶ μίαν ἀκόμη ἔννοιαν. Ἐπιθυμοῦμεν να ἔχῃ τὴν ἔννοιαν τῆς διαμαρτυρίας ἐναντίον τῶν μεγάλων κομμάτων τῆς συνελεύσεως, τὰ ὁποῖα περιεβλήθησαν μὲ τὴν εὐρεῖαν ἐμπιστοσύνην τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ ἐν τούτοις δὲν κατώρθωσαν νὰ ἐκπληρώσουν τὴν κυρίαν ἀποστολήν των καὶ τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς των, ὁ ὁποῖος συνίσταται εἰς τὴν κατοχύρωσιν τῆς κοινωνικῆς λετουργίας τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν δημιουργίαν Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως ἐκ τῶν κόλπων των. Ἐνῷ κατώρθωσαν, δυστυχῶς, ἐντελῶς τὸ ἀντίθετον: Νὰ στηρίξουν μίαν κυβέρνησιν, τὴν ὁποίαν οἱ ἴδιοι ὁμολογοῦν ἀντικοινοβουλευτικὴν καὶ ἀνώμαλον, νὰ ἐμφανίσουν εἰς κατάστασιν παρακμῆς τοὺς κοινοβουλευτικούς μας θεσμούς, καὶ νὰ θερμάνουν τοιουτοτρόπως πρὸς ὡρίμανσιν τοὺς κινδύνους τῶν λαικῶν ἐλευθεριῶν. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Θ. Τουρκοβασίλης.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Δὲν θὰ ὁμιλήσω, κύριοι βουλευταί, ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως. Εὑρίσκω μᾶλλον τοῦτο περιττόν. Διότι ὅπως ἐκατήντησαν αἱ προγραμματικαὶ δηλώσεις ὅλων τῶν Κυβερνήσεων, εἶναι ἕνας ξηρὸς τύπος ἄνευ οὐσιαστικοῦ περιεχομένου.

Ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ δώσω μερικὰς ἀπαντήσεις εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους ρήτορας τῆς ἀντιπάλου μὲ ἡμᾶς παρατάξεως, διὰ ν' ἀποδείξω ὅτι ὁ προορισμὸς ὃν ἔθεσαν εἰς τὸν Κυβέρνησιν δὲν εἶναι ἀκριβὴς, καὶ ὅτι τὰ παράπονά των διὰ τὰς δῆθεν παραλείψεις τῶν Κυβερνητικῶν δηλώσεων δὲν εἶναι βάσιμα.

Εἶπον, λοιπόν, οἱ ἐν λόγῳ προλαλήσαντες, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχεν προορισμὸν νὰ ἄρῃ ὅλα τὰ ἐμπόδια τὰ ἐκ τῶν ἀνωμάλων περιπετειῶν, ποὺ ἐπέρασεν ἡ χώρα, ἰδίως δὲ νὰ καταργήσῃ ὡς εἶπον σαφῶς, τὸ μονομερὲς, τὸ μονοδυναμικὸν κράτος. Τί θέλουν τέλος πάντων; Νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν πρὸ τοῦ 1932 ὑπαλληλικὴν τοῦ Κρατους σύνθεσιν, δηλ. εἰς τὸ Βενιζελικὸν Κράτος; (Θόρυβος).

Μήπως ἀξιοῦν νὰ παραμερισθοῦν οἱ μετὰ τὸ 1932 εἰσελθόντες ὑπάλληλοι; Ἀλλὰ τότε τὶ ἰσοπολιτείαν ζητοῦν; Διότι δὲν δύνανται καὶ οἱ ἀντιβενιζελικοὶ—οἱ ἀποτελοῦντες τοὐλάχιστον τὸ ἥμισυ τοῦ πληθυσοῦ—νὰ μὴ μετέχουν τῆς τιμῆς τῆς διοικήσεως τοῦ Κράτους.

Α. ΜΕΛΑΣ Εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ὑπῆρχον μόνον 5 ὑπάλληλοι ἀνήκοντες ἰδιελογικῶς εἰς τὴν παράταξίν μας.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Εἶναι ἀνακριβεῖς αἱ πληροφορίαι σας. Ὁ κ. ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν εἶπεν ὅτι 1200 ὑπάλληλοι, μετὰ τῶν ἐκτάκτων τῶν ἐχόντων πολυετῆ ὑπηρεσίαν, εἶναι σήμερον ἐκτὸς θέσεως. Μήπως δὲν εἶναι 3.000 μόνιμοι ὑπάλληλοι ἀπὸ τοῦ 1922 ποὺ παραμένουν ἐκτὸς θέσεως; Ὁμολογῶ ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι βεβαίως πρὸς τιμὴν τῶν διαδεχθεισῶν τοὺς φιλελευθέρους Κυβερνήσεων.

Ι. ΜΟΓΓΟΓΙΑΝΝΗΣ. Πρὸ τοῦ 1932 τὰ 70 ο)ο τῶν ὑπαλλήλων ἦσαν ἀντιβενιζελικοί, καὶ μετὰ τὸ κίνημα διωρίσθησαν ἕτεροι 10.000. Διατὶ τότε δὲν ἐπανεφέρατε τοὺς 3.000 ποὺ πράγματι ἔπαθον;

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Μὰ σᾶς εἶπον, ὅτι ἡ παραμονὴ ἐκτὸς θέσεως τῶν ὑπαλλήλων αὐτῶν δὲν εἶναι πρὸς τιμὴν τῶν ἀντιβενιζελικῶν Κυβερνήσεων. Ὁ Ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν ἠθέλησε νὰ παραλληλίσῃ τοὺς ἀποτάκτους τοῦ 1923 μὲ τοὺς ἀποτάκτους τοῦ 1935. Εἶμαι σύμφωνος μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν τῆς ἐρεύνης, διότι δίδει ἀσφαλέστερα συμπεράσματα. Πράγματι ὁ κ. Καφαντάρης κατέβαλε τότε προσπάθειαν διὰ τὴν τύθμισιν τοῦ ζητήματος, ἀλλὰ ἀπὸ 3.000 ἐπανῆλθον μόλις 200.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Μαζὶ μὲ τοὺς τῆς Χωροφυλακῆς, ἐπανεφέραμεν 700 καὶ πλέον, καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας περὶ τοὺς 350.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Λησμονεῖτε ὅτι ὑπῆρχον τρεῖς πίνακες καὶ ἐπανῆλθον μόνον οἱ τοῦ πρώτου πίνακος.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ὅσοι ἐκρίθησαν ἐπαναπροσληπτέοι ἐπανῆλθον. Εἰς τοὺς ἄλλους—μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἰς τινας μὴ ἀποδεχθέντας τὴν ἐπαναφοράν των—ἐδόθησαν ἱκανοποιήσεις.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Προσθέσατε, ἀκόμη ὅτι κατὰ τὸν 1926 ἡ διεθνὴς πολιτικὴ ἀτμόσφαιρα ἦτο διαυγής, ἐνῷ σήμερα ὑπάρχουν πολλὰ νεφήδρια. Ἔχετε δίκαιον, ἂν καὶ ἐγὼ δὲν βλέπω ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι ἐπὶ θύραις. Ἀλλὰ ἂς ἐξετάσωμεν ποῦ ὀφείλεται ἡ ἀποτακτικὴ ἰδιότης τῶν ἀποτάκτων τοῦ 1923 καὶ ποῦ ἡ τῶν τοῦ 1935. Οἱ πρῶτοι εἶχον κάμει μίαν ἀντεπανάστασιν ἐναντίον μιᾶς ἐπαναναστάσεως, ἡ ὁποία παρὰ τὰς ἀγνὰς προθέσεις ποὺ διεκήρυξεν ἐν ἀρχῇ, παρελέκλινε καὶ ἐξηπάτησε τὸνλαόν, ἐνήργησε δὲ πράξεις ποὺ ἠτίμασαν τὸν πολιτισμὸν τῆς Ἑλλάδος (Χειροκροτήματα ἐκ τῆς δεξιᾶς). Ὅταν δὲ κατεστάλη ἡ ἀντεπανάστασις ἀπεβλήθησαν ἐκ τοῦ στρατεύματος 3.000 ἀξιωματικοί.

Ι. ΜΟΓΓΟΓΙΑΝΝΗΣ. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1922 ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα. (Φωναί, Θόρυβος, Ἀντεγκλήσεις).

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Οἱ δεύτεροι ἔκαμαν πρῶτον ἕνα κίνημα ποῦ ἔλαβε χώραν τὴν ἑπομένην τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1933. Τότε ἀπεμακρύνθησαν 25, ἐνῷ ἔπρεπε ν' ἀπομακρυνθοῦν πολὺ περισσότεροι, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ γαλήνη τῆς χώρας. Δὲν παρῆλθε πολὺς χρόνος καὶ τὰ αὐτὰ πρόσωπα ἔκαμαν ἕνα στυγνὸν κίνημα ἄνευ οὐδενὸς ἰδεολογικοῦ περιβλήματος. Ἔπρεπε, λοιπόν, ἡ Κυβέρνησις ν' ἀποκαθάρῃ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοὺς ἐπαναστατικοὺς αὐτοὺς πυρῆνας.

Θέλετε νὰ ἐπανέλθουν; Ἂς ἐπανέλθουν. Ἀλλ' ἂν ἐπρόκειτο νὰ κάμουν νέους ἐπαναστατικοὺς πυρῆνας, θὰ ηὐχόμεθα νὰ μὴν ἐπανέλθουν ποτέ.

Ν. ΜΑΝΟΥΣΗΣ. Πῶς σεῖς, ὅστις καταδικάζετε τόσον τὰ κινήματα καὶ τοὺς κινηματίας, μετέσχετε τοῦ κινήματος τῆς 10ης Ὀκτωβρίου;

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ὁ κ. Βουλευτὴς Σερρῶν, θιχθεὶς ἀσφαλῶς ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν μου τῆς διακρίσεως τῶν ἀποτάκτων τοῦ 1923 ἀπὸ τοὺς τοῦ 1935, μοῦ κάμγει αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν. Ἐγὼ δὲν μετέσχον τοῦ κινήματος τῆς 10ης Ὀκτωβρίου. Ἐκλήθην νὰ μετάσχω τῆς Κυβερνήσεως ἤτις ἐσχηματίσθη τότε περὶ ὥραν 3 μ.μ., μάλιστα δὲ εἰς τὰς 5 τὸ ἀπόγευμα δὲν εἶχον ἀκόμη ἀποφασίσει ἂν θὰ ἐδεχόμην. Ἐγὼ δὲν ὤθησα τὰς στρατιωτικὰς δυνάμεις. Ἐὰν τὸ ἔκανα, θὰ εἶχα τὸ θάρρος νὰ τὸ ἔλεγα.

Ἀλλὰ μπορεῖτε νὰ συγκρίνετε τὸ κίνημα τῆς 10ης Ὀκτωβρίου μὲ τὰ ἄλλα κινήματα; Λησμονεῖτε τὴν πρὸ τοῦ δημοψηφίσματος ἔξαψιν, τὴν χαλάρωσιν τῆς ἐννόμου τάξεως; Τότε ὁ ἐθνικὸς στρατὸς εἶχε τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν τάξιν διὰ νὰ μὴ φονεύωνται οἱ πολῖται εἰς τοὺς δρόμους.

Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ. Ἡ Κυβέρνησις Τσαλδάρη ἦτο

Κυβέρνησις ἀναρχίας. (Θόρυβος, ἀντεγκλήσεις, κωδωνοκρουσίαι).

Θ. ΜΑΝΕΤΤΑΣ. Μὲ κάμνετε νὰ μετανοῶ, ὅτι ἀντετάχθην τότε εἰς τὸ κίνημα Πλαστήρα, ἀφοῦ ἀποδεικνύεται ὅτι ἐκεῖνος προέλεπε ἔκτοτε τὴν μέλλουσαν νὰ ἀκολουθήσῃ ἀναρχίαν καὶ δὲν ἤθελε νὰ σχηματισθῇ ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Τὸ κίνημα Πλαστήρα δὲν ἐστράφη βεβαίως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως Τσαλδάρη, διότι δὲν εἶχε ἀκόμη σχηματισθῇ Κυβέρνησις Τσαλδάρη, ἀλλὰ κατὰ τῆς Κυβερνήσεως Βενιζέλου, ἢ μᾶλλον ἡ Κυβέρνησις ἔβαλεν αὐτὸν νὰ κάμῃ τὸ κίνημα. Ἐνθυμοῦμαι τότε ὅτι ὁ κ. Μανέττας ἀντέδρασε πράγματι εἰς τὸ κίνημα ἐκεῖνο.

Αἱ προγραμματικαὶ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, κύριοι βουλευταί, ἐνέπνευσαν εἰς ὅλους τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι ἔχει ἡ Κυβέρνησις πλήρως κατατοπισθῇ ἐπὶ ὅλων τῶν προβλημάτων τῶν ἀπασχολούντων τὴν χώραν. Ἡ ἀνάπτυξις δὲ τῶν ληπτέων μέτρων μᾶς ἐμπνέει τὴν ἐντύπωσιν περὶ τῆς ἱκανότητος αὐτῆς διὰ τὴν θεραπείαν τῶν σπουδαιοτέρων ἐκ τῶν κοινωνικῶν καὶ κρατικῶν ἀνάγκων.

Συμφωνῶ μὲ τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὰς ἀντιλήψεις της ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης. Ὁ δρόμος τὸν ὁποῖον πρόκειται νὰ ἀκολουθήσῃ εἶναι ὁ μᾶλλον ἐνδεδειγμένος.

Ὡς πρὸς τ' ἀγροτικὰ χρέη νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ ἐξευρεθῇ ἕνας τρόπος προσωρινῆς ρυθμίσεως, νὰ γίνῃ δηλ. πληρωμὴ εἰς δόσεις. Οἱ ἀγρόται δὲ ζητοῦν ἀπαλλαγήν, ἀλλὰ ἐὰν θέλωμεν νὰ μὴ τοὺς ἴδωμεν νὰ ἐξώνωνται ἀπὸ τὰ κτήματά των, πρέπει ἀσφαλῶς νὰ παύσωμεν νὰ τοὺς καταπιέζωμεν.

Ὡς πρὸς τὸ Δημόσιον Χρέος νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ μία ὁριστικὴ καὶ ὄχι προσωρινὴ ρύθμισις, διότι μὲ τὴν προσωρινὴν ρύθμισιν ἀρίνομεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι μὲ τὴν πάροδον τῆς ἐξωτερικῆς κρίσεως θὰ πληρώσωμεν εἰς τὸ ἀκέραιον. Ἔπρεπε νὰ ἐπωφεληθῶμεν τῆς κρίσεως καὶ νὰ συνομολογήσωμεν ὁριστικὴν ρύθμισιν. Ἡ ὁριστικὴ δὲ καθ' ἡμᾶς ρύθμισις θὰ ἔδει ν' ἀποβλέψῃ εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ τοκογλυφικοῦ τόκου ἀπὸ 9 ο)ο εἰς 4 ο)ο ἢ καὶ 3 ο)ο ἀκόμη. Πιθανὸν νὰ ἐπληρώναμεν κἄτι τι περισσότερον τοῦ 35 ο)ο, ἀλλὰ θὰ ἐπετυγχάνομεν μίαν ἡσυχίαν πλέον, διότι θὰ εἴχομεν ρυθμίσῃ ὁριστικῶς τὸ Δημόσιον χρέος καὶ ἴσως ἀπηλλασσόμεθα μετὰ τοῦτο καὶ τοῦ Διεθνοῦς Οἰκονομικοῦ Ἐλέγχου, ὅστις δὲν θὰ εἶχε πλέον κανένα λόγον παραμονῆς καὶ ἐπομένως θ' ἀπεφεύγομεν καὶ τὰς σχετικὰς δαπάνας.

Συμφωνῶ μὲ τὸ κυβερνητικὸν πρόγραμμα ὡς πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις. Τὸ νὰ λέγωμεν ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῇ ἀμέσως καὶ ἐξ ὁλοκλήρου ὁ θεσμὸς εἶναι ἐγκληματικὴ δημαγωγία. Ἡ τοιαύτη ἐξ ὁλοκλήρου ἐπ' εὐθείας ἐφαρμογὴ ἐτίναξεν εἰς τὸν ἀέρα προϋπολογισμοὺς Κρατῶν, ὡς ἡ Γαλλία καὶ ἡ Γερμανία. Ἑπομένως, συνετῶς προβαίνει ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν τμηματικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ, ὥστε νὰ φθάσῃ ὁμαλῶς εἰς τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἐφαρμογήν του.

Βεβαίως τὰς κυβερνητικὰς δηλώσεις διακρίνει ποιά τις ἀοριστία, καὶ δι' αὐτὸ θ' ἀναμένωμεν τὴν ἀποκρυστάλλωσιν τῶν κυβερνητικῶν ἀντιλήψεων εἰς νομοσχέδια, ἵνα ἐν καιρῷ ἐκφέρωμεν τὴν κρίσιν μας. Τό γε νῦν, αἱ κυβερνητικαὶ δηλώσεις μᾶς ἱκανοποιοῦν, καὶ παρ' ὅλον τὸ ἀνώμαλον τῆς συνθέσεως τῆς Κυβερνήσεως, δηλοῦμεν ὅτι θὰ παράσχωμεν ἀπόλυτον τὴν ἐμπιστοσύνην μας πρὸς αὐτήν, τῆς ὁποίας τὸ ἔργον εὐχόμεθα νὰ εὐοδωθῇ.

Θ. ΜΑΝΕΤΤΑΣ. Θὰ κατεχρώμην τῆς ὑπομονῆς σας, κ. βουλευταί, ἂν ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν προγραμ. δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως περιορίζετο μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἀνεμίχθησαν εἰς αὐτὴν καὶ ἄλλοι συνάδελφοι, αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ λάβω τὸν λόγον, διὰ νὰ εἴπω τὰς σκέψεις μου καὶ ἐγὼ ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ μέρους αὐτῶν, λόγῳ τῆς διπλῆς μου ἰδιότητος, τοῦ τέως στρατιωτικοῦ, καὶ τοῦ θύματος τῆς ἐπελθούσης ἀνωμαλίας, θύματος μάλιστα μὴ ἀξιοῦντος προσωπικὰς ἐπανορθώσεις.

Ἀνέμενον, ὁμολογῶ, κύριοι βουλευταί, μετὰ πολλῆς ἀνυπομονησίας τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως διὰ νὰ ἀκούσω, ὄχι τόσον τὰς ὑποσχέσεις της περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς πίστεως τοῦ Κράτους, τῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἐμπορίου, τῆς Γεωργίας καὶ τῆς Βιομηχανίας, τῆς ἀναπτύξεως τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς χώρας, τὰς ὁποίας δὲν ἐφαντάζομην διαφορετικὰς καὶ πλέον συγκεκριμένας ἀπὸ τὰς συνήθεις ἐπαγγελίας τῶν ἑκάστοτε Κυβερνήσεων, ὅσον διὰ νὰ ἴδω τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς γαλήνης, τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως ἐν τῇ χώρᾳ, ἥτις ἀποτελεῖ κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως τὸν κύριον αὐτῆς σκοπὸν καὶ τὸν μοναδικὸν λόγον τοῦ σχηματισμοῦ της. Δὲν δύναμαι, ὅμως, νὰ σᾶς ἀποκρύψω, κ. βουλευταί, τὴν βαθεῖαν μου ἀπογοήτευσιν ἀπὸ τὰς ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου δηλώσεις, τὰς ὁποίας εἶδον περιοριζομένας εἰς τὴν τακτοποίησιν τῆς θέσεως τῶν αἱρετῶν ἀρχόντων, ἥτις θὰ ἐπήρχετο καὶ ἀφ' ἑαυτῆς μὲ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς Κυβερνητικῆς ἐπεμβάσεως, καὶ τὴν ἐπανεξέτασιν τῶν προαγγελομένων τυχὸν ἀδικημάτων ἐν τῇ κρίσει τῶν ὀργάνων ἀσφαλείας.

Ἀλλὰ εἶναι γνωστόν, κ. βουλευταί, καὶ δὲν διαφεύγει ἀσφαλῶς τὴν ἀντίληψιν τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ὅτι ἡ διασάλευσις τῆς ὁμαλότητος ὀφείλεται οὐχὶ εἰς τὴν αὐθαίρετον κατάλυσιν τῶν κοινοτικῶν ἀρχόντων καὶ μεμονωμένας τινας ἀδικίας ἐν τῇ κρίσει τῶν ὀργάνων τῆς ἀσφαλείας, ἀλλὰ εἰς τὴν ὁμαδικὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας, ἰδίᾳ μετὰ τὸ κίνημα τῆς 1ης Μαρτίου, δι' εἰδικῶν νόμων καὶ Συντακτικῶν πράξεων, ὅλων τῶν δημοσίων λειτουργῶν, καὶ βαθμοφόρων τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Ναυτικοῦ τῆς Ἀεροπορίας, τῆς Χωροφυλακῆς καὶ τῆς Ἀστυνομίας, τῶν ὁποίων τὰ πολιτικὰ φρονήματα ἦσαν ἀντίθετα πρὸς τὴν κρατοῦσαν τότε κατάστασιν, μὲ μοναδικὸν σκοπὸν τὴν δημιουργίαν τοῦ ἐπωνομασθέντος ἔκτοτε ἀντιβενιζελικοῦ Κράτους.

Πῶς εἶναι ὅμως δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἀποκατάστασις τῆς ὁμαλότητος καὶ ἀπόδοσις τοῦ Δικαίου, τὰς ὁποίας ὑπόσχεται ἡ Κυβέρνησις, καὶ διὰ τὰς ὁποίας καὶ μόνον ἐσχηματίσθη, ἄνευ ριζικῆς ἐξαλείψεως τῆς γενεσιουργοῦ αἰτίας τῆς ἐπελθούσης ἀνωμαλίας, διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς ὅλων τῶν οὕτως ἀνωμάλως ἀπομακρυνθέντων;

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον, κύριοι Βουλευταί, ἡ ἀπόδοσις τοῦ δικαίου ποὺ ἐπιβάλλει τὴν ἄμεσον ἐπαναφορὰν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἐξασφαλίσεως μιᾶς χρηστῆς, δικαίας καὶ ἀμερολήπτου διοικήσεως, τὴν ὁποίαν ὑπόσχεται ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ, ὅταν τὰ ἐκτελεστικὰ αὐτῆς ὄργανα εἶναι κατὰ τὴν μεγάλην πλειονοψηφίαν ἀντίθετα πρὸς τὴν μεγαλυτέραν πολιτικὴν μερίδα τοῦ τόπου.

Ἡ ὀργάνωσις τέλος τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης δὲν εἶναι μόνον ζήτημα πολεμικοῦ ἐφοδιασμοῦ, τὴν ἔναρξιν τοῦ ὁποίου ἐξήγγειλεν ἡ Κυβέρνησις, ἀλλὰ καὶ ζήτημα ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς ἐπαρκείας τῶν στελεχῶν, περὶ ἧς οὐδεμίαν προσῆκε μνείαν εἰς τὰς προγραμματικὰς αὐτῆς δηλώσεις, ἐνῷ εἶναι εἰς ὅλους γνωστόν, ὅτι διὰ τῆς γενομένης εἰς αὐτὰ ἀφαιμάξεως κατὰ τὴν παρελθοῦσαν τριετίαν, ἀπεμακρύνθησαν 863 ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ, 84 τοῦ ναυτικοῦ, 77 τῆς ἀεροπορίας καὶ πλῆθος ὑπαξιωματικῶν.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη, κύριοι Βουλευταί, νὰ ἔχῃ κανεὶς χρηματίσει ἀρχηγὸς τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, διὰ νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ μέγεθος τοῦ κενοῦ, τὸ ὁποῖον ἐδημιουργήθη διὰ τῆς ὁμαδικῆς ἐξόδου τοῦ 1/3 μέχρι τοῦ 1/4 τῶν μονίμων καὶ ἐμπειροπολέμων στελεχῶν τῶν 3 δυνάμεων, τὸ πλεῖστον τῶν ὁποίων εἶχε φοιτήσει εὐδοκίμως εἰς εἰδικὰς τεχνικὰς σχο-

λάς, καὶ νὰ ἀντιληφθῇ τὸ ἀδύνατον τῆς ἐκ τοῦ προχείρου ἀναπληρώσεώς των.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Νὰ ἐπανέλθουν οἱ κινηματίαι ;

Ο. ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ. Δὲν ἐπολέμησαν αὐτοί ;

Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Μίαν ἐρώτησιν, κύριε συνάδελφε. Μέχρι τῆς στιγμῆς ποὺ εἴχατε τὴν τιμὴν νὰ διοικῆτε τὸ Β' Σῶμα Στρατοῦ, θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς ἐρωτήσω, ἐὰν ἀπὸ τοὺς ἀξιωματικοὺς αὐτούς τοῦ Β' Σώματος Στρατοῦ, εἴσθε ἱκανοποιημένος.

Θ. ΜΑΝΕΤΤΑΣ. Δὲν μπορῶ νὰ σᾶς ἀπαντήσω. Ἐὰν προέβλεπα τὴν ἐρώτησίν σας, θὰ ἔφερον μαζί μου καὶ τὰς σημειώσεις μου καὶ τότε θὰ ἤμην εἰς θέσιν νὰ σᾶς ἀπαντήσω.

ΣΤ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Τὸ Β' Σῶμα Στρατοῦ δὲν ὑπέστη κανένα τραῦμα, δὲν ἀπεμακρύνθη οὐδεὶς ἀξιωματικός. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκ τῆς ἀντιθέτου πλευρᾶς ἠκούσθη τὸ ὄνομα Παπάγος, ἀναφέρω ὅτι κ. Παπάγος τῇ προτάσει τοῦ κ. Μανέττα ἔγινεν ὑπαρχηγὸς τοῦ Ἐπιτελείου.

Θ. ΜΑΝΕΤΤΑΣ. Τί θέλετε νὰ εἴπω ; ὅτι ἠπατήθην ; Ὁ ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν, παλαιὸς στρατιωτικός, καὶ ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς ἐποχῆς θὰ ἔχῃ ἀσφαλῶς ἀσχοληθῇ μὲ τὰ σοβαρώτατον αὐτὸ ζήτημα, καὶ θὰ ἔχῃ καταλήξει εἰς συγκεκριμένα συμπεράσματα, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀντιμετωπίσεώς του.

Ὑπηρετῶν ὅμως καὶ ἐγὼ μέχρις ἐσχάτων εἰς τὸ στράτευμα καὶ εἰς ἀνωτάτας αὐτοῦ διοικήσεις καὶ γνωρίζων λεπτομερῶς τὰ ἐν αὐτῷ πρόσωπα καὶ πράγματα, αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τονίσω ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου αὐτοῦ βήματος, ὅτι τὰ ἐναπομείναντα ἄμερον στελέχη, παρ' ὅλην τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην ποὺ ἔχω εἰς τὰ ἀποτελοῦντα αὐτὰ ἄτομα, εἶναι ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς ἀνεπαρκῆ, διὰ νὰ πλαισιώσουν ἱκανοποιητικῶς τὰς ἐμπολέμους μονάδας τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Ναυτικοῦ καὶ τῆς Ἀεροπορίας, καὶ νὰ χρησιμοποιήσουν ἀποτελεσματικῶς τὰ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν σύγχρονα τεχνικὰ μέσα.

Δι' ὅλους τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἐπιτακτικὴ παρίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς ἀμέσου ἐπαναφορᾶς οὐ μόνον τῶν ἀνωμάλως δι' εἰδικῶν νόμων καὶ Συντακτικῶν πράξεων ἀπομακρυνθέντων, ἀλλὰ ἐκείνων ἐκ τῶν μετασχόντων τοῦ κινήματος, οἵτινες ἔχουν τὸ ἐλαφρυντικόν, ὅτι ἐξωθήθησαν εἰς ἐξέγερσιν λόγῳ τῶν ἐξοντωτικῶν κατ' αὐτῶν μέτρων τῆς τέως Κυβερνήσεως.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Γνωρίζετε, κύριε συνάδελφε, πόσοι ἀξιωματικοὶ ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας ἀπεμακρύνθησαν ;

Θ. ΜΑΝΕΤΑΣ. Γνωρίζω ὅτι ἐν ᾧ κατ' ἔτος διὰ τοῦ Συμβουλίου ἐτίθεντο εἰς ἀπόταξιν 10—15 ἀξιωματικοί, τὸ τελευταῖον ἔτος ἐτέθησαν 490.

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα ;

Ὑπηρετοῦσεν εἰς τὸν στρατὸν ἕνας Ταγματάρχης ὀνόματι Γιαννόπουλος, ὅστις ἦτο τοποθετημένος εἰς τὴν Δράμαν. Ὅταν ἐξερράγη τὸ κίνημα οὗτος εὑρίσκετο εἰς τὸ Κιάτο τῆς Κορινθίας, ἀσθενῶν, κατόπιν παρουσιάσθη εἰς τὸ Σύνταγμά του, ἔλαβεν μέρος ὡς στρατοδίκης εἰς τὰς δίκας τοῦ κινήματος, κατεδίκασεν, καὶ μετὰ τὸ πέρας τῶν δικῶν ἀπεστρατεύθη διότι ἦτο Βενιζελικός. Εὑρίσκετε ὁμαλὴν τὴν ἔξοδον ;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Δὲν θὰ ἐπιτρέψω οὐδεμίαν πλέον διακοπήν.

Θ. ΜΑΝΕΤΑΣ. Ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν τῶν τελευταίων εἶναι σήμερον ἀπολύτως δικαιολογημένη χάριν τῆς ἐθνικῆς ἀμύνης, ἀφοῦ καὶ ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐλάχιστοι εἶναι οἱ μὴ ἀναμιχθέντες εἰς τὰ κινήματα τοῦ παρελθόντος, καὶ οἵτινες ἀφοῦ ἐδικάσθησαν καὶ κατεδικάσθησαν, ἡμνηστεύθησαν καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὰς τάξεις των, χωρὶς οὐδόλως νὰ διαταραχθῇ ἡ γαλήνη τοῦ στρατεύματος, ἐφόσον διετηρεῖτο ἡ χρηστὴ καὶ ἀμερόληπτος διοίκησις αὐτοῦ, ἥτις καὶ σήμερον ἐξασφαλίζεται διὰ τοῦ ἀξιοτίμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

Εἶμαι βέβαιος, κ. Βουλευταί, ὅτι ὁ ἀξιότιμος πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, εἶναι ἀπολύτως πεπεισμένος περὶ τῆς ἀνωτέρω ἀνάγκης, καὶ παρὰ τὴν ἀποσιώπησιν τοῦ ζητήματος εἰς τὰς προγραμματικὰς αὐτοῦ δηλώσεις, θὰ λάβῃ τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, περιορίζων τὰ τυχὸν ὑπάρχοντα ἐμπόδια, διὰ τὴν ριζικὴν λύσιν τοῦ ἀποτακτικοῦ, ὡς τὸ ἀποκαλοῦν ζητήματος, διὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ ὁποίου νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τοῦ ὑπενθυμίσω ὅτι φέρει ἐν μέρει καὶ προσωπικὴν εὐθύνην, παρασύρας διὰ τῆς ψυχολογικῆς του ἐπιβολῆς τὴν τότε Κυβέρνησιν εἰς τὴν λῆψιν τῶν ριζικῶν ἐκείνων μέτρων, καὶ θὰ θελήσῃ νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς παρουσιαζομένης εἰς αὐτὸν σήμερον μοναδικῆς εὐκαιρίας νὰ ἐπανορθώσῃ, ἀκολουθῶν τὴν ἀρχαίαν ῥῆσιν : «ὃ τρώσας καὶ ἰάσεται» (χειροκροτήματα).

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, θὰ τελειώσῃ ἡ ψηφοφορία ἀπόψε ;

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Θὰ παρακαλέσω ὅπως ἡ ψηφοφορία γίνῃ ἀπόψε. Εἶναι ἀδύνατον νὰ μείνῃ ἡ Κυβέρνησις ἐκκρεμὴς περισσότερον χρόνον. Θὰ παρακαλέσω αὐτοπεριορισμὸν τῶν ῥητόρων. Ἐφόσον οἱ ῥήτορες δὲν ἔχουσι τί νὰ προσθέσωσιν ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων ῥητόρων, τοὺς παρακαλῶ πολὺ ὅπως περιορισθῶσιν εἰς τὸ ἐλάχιστον ὅριον. Δὲν δύναται νὰ μείνῃ ἐκκρεμὴς περισσότερον χρόνον ἡ Κυβέρνησις.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Κύριε Πρόεδρε, ἔχω τὴν ἑξῆς πρότασιν. Ἐφόσον οἱ κ. κ. Ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων ἐκπροσωπῶσι τὰς γνώμας τῶν Βουλευτῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰ κόμματα, νὰ παραιτηθῶσι τοῦ λόγου οἱ κύριοι Βουλευταί, καὶ νὰ ὁμιλήσουν μόνον οἱ ἀνεξάρτητοι Βουλευταὶ καὶ οἱ διαφωνοῦντες.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Μπότσαρης ἔχει τὸν λόγον.

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Κύριοι Βουλευταί. Ὅταν μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως ἡ Βουλὴ ἐκάλυψε τοὺς λόγους τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως διὰ χειροκροτημάτων, ἐδημιούργει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐτύγχανε κόμμα ὁμοιογενὲς ἢ ὅτι τὴν Ἀρχὴν κατεῖχε Κυβέρνησις Οἰκουμενικὴ ἢ Συνασπισμοῦ. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον τὰ κόμματα ἐδήλωσαν ὅτι πρὶν μελετήσωσι τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως δὲν θὰ λάβωσιν ἀποφάσεις, τὸ δὲ κόμμα τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἶναι ἀριθμητικῶς μικρόν, ἀπορίας ἄξιον τυγχάνει εἰς τί ὀφείλονται τὰ χειροκροτήματα. Ἂς θέσωμεν εἰλικρινῶς τὸ ζήτημα ἐνώπιον τῆς αἰθούσης αὐτῆς. Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ ψῆφος, ἥτις θὰ δοθῇ εἰς τὴν Κυβέρνησιν δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς οὐσίας τῶν δηλώσεων αὐτῆς. Θέλω νὰ τονίσω ὅτι ἐξαρτᾶται πολὺ ὀλίγον ἐκ τῆς οὐσίας. Ἡ Ἱστορία τῶν ἀγώνων τῶν ἀκάρπων, ἡ ἀποτυχία, ἀποδεικνύουσιν ὅτι τὰ κόμματα ὀλίγον περιθώριον εἶχον νὰ κανονίσουν τὴν ψῆφον ποὺ θὰ ἔδιδον μετὰ τὴν γνῶσιν τῶν δηλώσεων. Ἐφόσον ἔζη ὁ ἀείμνηστος ἱδρυτὴς καὶ ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ὑπῆρχεν ἡ ἑρμηνεία, ὅτι ἡ ἀκτινοβολία του ἐπὶ τῆς ἡμισείας Ἑλλάδος ἠμπόδιζε τὴν ἄλλην ἡμισείαν εἰς σχηματισμὸν Κυβερνήσεως Οἰκουμενικῆς ἢ Συνασπισμοῦ, καὶ νοητὴ ἐτύγχανεν ἡ ἄρνησις νὰ συμμετάσχῃ εἰς αὐτὴν ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐθνικοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων δὲν παρουσιάσθη μεταβολὴ εἰς τὴν δυνατότητα σχηματισμοῦ Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως.

Ἐπίσης μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Δεμερτζῆ παρουσιάσθη ὡς μετέωρον φωτεινὸν ἡ πιθανότης ὅτι θὰ συμπράξωσι τὰ κόμματα, καὶ εἶχον καθῆκον νὰ συμπράξωσι.

Ἀλλ' εἴδομεν καὶ πάλιν, ὅτι δὲν ἐκαρποφόρησεν ἡ προσπάθεια αὐτή. Τὰ κόμματα ἀπέδειξαν ὅτι εἶναι ἄωρα διὰ

συνεργασίαν καὶ οὕτω ἐφθάσαμεν πρὸ τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς ψηφοφορίαν διὰ τὰς προγραμματικὰς αὐτῆς δηλώσεις. Ἀλλὰ τί πηγάζει ἐκ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως; Τὰ κρινόμενα θέματα ἦσαν προκαθωρισμένα. Διὰ τὴν ἐθνικὴν ἄμυναν τῆς χώρας ὑπῆρχεν σύμπτωσις γνωμῶν, διὰ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν ὡσαύτως σύμπτωσις τῶν γνωμῶν τῶν Ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων, καὶ ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ, τοῦ ἐμψύχου ὑλικοῦ, τῆς Ἐθνικῆς ἀμύνης ἦσαν γνωσταὶ αἱ γνῶμαι τῆς Κυβερνήσεως, εἰς ἃς παρέπεμπεν ὅσους ἐξ ἡμῶν δὲν ἐνομίσαμεν ἐπαρκεῖς τὰς προγραμματικὰς αὐτῆς δηλώσεις. Τὰ ἄλλα θέματα εἶναι θέματα γενικὰ καὶ μακροπροθέσμου ἐκπληρώσεως, εἶπὼν σωφρόνως ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ὅτι ἐκ τῆς χορηγηθησομένης πιστώσεως χρόνου ἐξαρτᾷ τὴν δυνατότητα ἐκπληρώσεως τῶν ὑπεσχημένων. Ἂν τὰ κόμματα δυνηθοῦν νὰ δώσουν Κυβέρνησιν εἰς τὸν τόπον, καὶ κύθηκον ἔχουν νὰ δώσουν Κυβέρνησιν καὶ εὐκαιρίαν νὰ ἀπαλλάξουν τὴν Κυβέρνησιν ἀπὸ τὰς εὐθύνας, διότι τὰ κόμματα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μένουν εἰς τὸ περιθώριον καὶ αἱ εὐθῦναι τῆς ἐκτελέσεως ὀφείλουν νὰ πέσουν ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἰδικῶν των. Ἀλλ' ἠκούσθησαν γνῶμαι συνταγματικαὶ ἄτεγκτοι. Γνωρίζομεν καὶ ἡμεῖς τὰς θεωρίας τὰς Συνταγματικὰς καὶ πρέπει μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας νὰ προσκολλᾶται τις εἰς αὐτάς, ἀλλὰ φοβοῦμαι μήπως τὰ γεγονότα, ὅταν προσκολλώμεθα ἐπὶ τῶν τύπων, καταλήγουσιν εἰς σειρὰς οὐτοπιῶν. Τὸ δίμηνον διάστημα ἀκάρπων συζητήσεων θὰ ἠκολουθεῖτο ἀπὸ συζητήσεις χωρὶς βάσιμα ἀποτελέσματα, ἐφ' ὅσον τὰ βασικὰ προβλήματα παραμένουσιν ἄθικτα.

Οὕτω ἡ Κυβέρνησις παρουσιάζεται ὡς πολιτικὴ Κυβέρνησις κυρίως. ἀλλὰ γενικώτερον τυγχάνει Κυβέρνησις τρισυπόστατος. Ἐνυπάρχει εἰς αὐτὴν καὶ ἡ πολιτικὴ μορφὴ καὶ ἡ ὑπηρεσιακὴ ἰδιότης καὶ ἡ κομματικὴ αὐτῆς φύσις. Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεώς της εἰς τὴν Βουλὴν εἶναι πολιτικὴ Κυβέρνησις, ἀλλὰ λόγῳ τῆς βουλευτικῆς ἰδιότητος τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἶναι καὶ κομματική. Ἀλλ' ὅταν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅλας τὰς πιθανότητας, εἶναι ἡ ἀρίστη ἐκ τῶν παρουσιαζομένων, ὅπως ἐξέλθῃ ὁ τόπος ἐκ τῆς ἀκυβερνησίας. Ἡ προσωπικότης τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ συμβάλλει τὰ μάλα διὰ τὴν ἀποτελεσματικωτέραν ἐξυπηρέτησιν ὅλων τῶν ζητημάτων, ἵνα δικαιωθῇ καὶ ὁ πολιτικὸς κόσμος καὶ συντόμως εὕρῃ σημεῖα ἐπαρκῆ καὶ ἐν καιρῷ δώσῃ Κυβέρνησιν κανονικῶς πολιτικήν.

Ἡμεῖς ζητοῦμεν ἐπάνοδον εἰς τὴν ὁμαλότητα.

Εἴπομεν ἀνωτέρω ὅτι αἱ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως ηὐχαρίστησαν ὅλους, ἂν ἀφήνοντο δὲ ἐλεύθεροι οἱ κ. κ. Βουλευταὶ διὰ πανηγυρικῆς πλειοψηφίας θὰ ἐκαλύπτετο ἡ Κυβέρνησις, ἴσως διότι τὸ πρόγραμμα ἦτο γενικὸν καὶ ἄριστον εἰς ἔκτασιν.

Ἐπιδοκιμάζομεν πλήρως τὴν ἐξαγγελθεῖσαν ταχεῖαν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος, θὰ ἠδυχόμεθα μόνον τὴν παραπομπήν του εἰς ὀλιγομελῆ ἐπιτροπὴν ἐκ διακεκριμένων συνταγματολόγων μὲ συνεργασίαν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῶν κ. κ. Ἀρχηγῶν τῶν Κομμάτων. Ἐπιβάλλεται ταχυτάτη ρύθμισις, ἵνα μὴ ἀντιθέτως φθάσωμεν νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὴν φθοροποιὸν ἐποχὴν τοῦ 1924.

Ἐπιδοκιμάζομεν ἐπίσης τὴν στοργὴν μεθ' ἧς ἡ Κυβέρνησις θέλει ἀναλάβει, ὡς ἐδήλωσεν ὁ ἀξιότιμος κύριος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, τὸ ζήτημα τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν φυλακῶν τοῦ Κράτους, αἱ ὁποῖαι ἀτυχῶς κατήντησαν στίγμα διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ὄχι φυλακαὶ ἀνορθωτικαί.

Ἐπίσης ἱκανοποίησεν ἡμᾶς ἡ δήλωσις περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν αἱρετῶν Ἀρχόντων, θέλομεν δὲ νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ ἀποκατάστασις αὕτη θέλει ἐπεκταθῇ καὶ εἰς ἄλλους κλάδους τῆς Διοικήσεως.

Καὶ ἤδη ὡς πρὸς τὴν ἄμυναν. Ἡμεῖς θεωροῦμεν κυρίως τὸ ἔμψυχον ὑλικὸν ὡς πρόμαχον τῆς πατρίδος, ὅπερ δικαιοῦται νὰ τύχῃ ὅλης τῆς στοργῆς, τῆς μερίμνης, τῆς ἀμνησικακίας, καὶ τῆς προσοχῆς ἀπὸ μέρους τοῦ Κράτους. Αἱ δηλώσεις ἐν τούτοις τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἦσαν σαφεῖς. Ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἀπὸ ἔτους καὶ πλέον παρουσιάσθη ὑπερβασία εἰς δημιουργίαν θεμάτων. Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ διαχειρισθῇ τὸ ζήτημα κατὰ τρόπον, ὥστε νὰ ἐμφανισθῇ τὸ Κράτος γενναιόφρων καὶ δίκαιον, κρίνῃ δὲ ψυχραίμως, ἵνα οὕτω λυθῇ καὶ κοινωνικὸν συγχρόνως ζήτημα. Πρέπει ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξοπλίσῃ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς, θαλάσσης καὶ ἀέρος δι' ὅσων τοὐλάχιστον ἀπεμακρύνθησαν καὶ εἶναι ἄξιοι ἐπαναφορᾶς. Ὀφείλω δὲ νὰ ὑπομνήσω ὅτι ὁ στρατὸς τῆς ξηρᾶς ἰδίως ἔχει ἀξιώσεις λεπτοτέρας καὶ μᾶλλον ἐπειγούσας. Ὁ κ. Μανέτας ὡμίλησε ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ μοῦ ἔφερεν εἰς τὴν μνήμην ὅτι εἰς ἐποχὴν κάποιας ἄλλης δικτατορίας μοῦ ἐγνωστοποιήθη ὅτι ἀπελυόμην διὰ λόγους οἰκονομίας! Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, Κύριοι Βουλευταί, ἔχει ἐμφυτον τὸ αἴσθημα τῆς δικαιοσύνης καὶ αἱ Κυβερνήσεις δὲν δύνανται παρὰ νὰ συμφωνοῦν πρὸς τὰς ἐπιθυμίας αὐτὰς εἴτε συνειδυτὰ εἴτε ἀθέλητα.

Ἰδοὺ διατί παρακαλῶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἀναλάβῃ τὴν διευθέτησιν τοῦ κεφαλαιώδους τούτου ζητήματος.

Ἐξ' ἄλλου ἱκανοποιητικαὶ ὑπῆρξαν, κύριοι Βουλευταί, αἱ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν μέριμναν τὴν ὁποίαν θὰ καταβάλῃ ὑπὲρ τῆς Γεωργίας, ἡ δὲ προσωπικότης τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Γεωργίας θὰ εἶναι ἀκόμη μία ἐγγύησις διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ διὰ τὴν ὑποστήριξιν τῆς κτηνοτροφίας, ὑπὲρ τῆς ὁποίας δέον ἀπαραιτήτως νὰ δοθῇ ἰδιαιτέρα μέριμνα καθόσον ὁ κτηνοτρόφος εἶναι ὁ καλλίτερος στρατιώτης τῆς χώρας μας.

Ἐπαινῶ ἐπίσης τὰ ὅσα ἐξήγγειλεν ἡ Κυβέρνησις ὡς πρὸς τὴν Παιδείαν. Πρέπει νὰ ἀντιδράσωμεν ἐναντίον αὐτῶν τῶν ἀριστερισμῶν. Ἂς ἐνθυμηθῶμεν πᾶν ὅ,τι εὐγενὲς καὶ ἀνώτερον, ἐδιδάχθημεν ἀπὸ τοὺς προγόνους μας καὶ πᾶν ὅ,τι μᾶς ἀφῆκε τεσσαράκοντα αἰώνων πολιτισμὸς (χειροκροτήματα ἐκ τῆς αἰθούσης). Ὅταν καταρτίσωμεν νέαν γενεὰν πραγματικῶς ἀξίαν τῆς φυλῆς, αὕτη θὰ καλύψῃ τὰ βάθη τοῦ παρελθόντος καὶ τὰ λάθη τῆς γενεᾶς.

Ὡς πρὸς τὸν Κλῆρον, τὸν πράγματι πτωχὸν καὶ ἐν πολλοῖς ἀγράμματον μέχρι τοῦ σημείου πολλάκις νὰ γίνεται ἀντικείμενον χλευασμοῦ, παρακαλῶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ εἰδικὴν μέριμναν καὶ μὲ στοργὴν νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ζήτημα.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἔχει ἤδη ληφθῇ μέριμνα.

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Τὴν γνωρίζω αὐτὴν τὴν μέριμναν ἀλλὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι ἀπαιτοῦνται 78 ἑκατομμύρια.

Ἐφιστῶ ἐπίσης τὴν προσοχὴν τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ ζήτημα τῆς ὁδοποιίας γενικῶς καὶ τῆς ἐπαρχιακῆς τοιαύτης, πρέπει δὲ νὰ στραφῇ ἀμέριστος ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐκτελέσεως μικροτέρων ἔργων, γεφυρῶν κλπ. Διὰ τὴν ἀποξήρανσιν μάλιστα μεγάλου βάλτου ἐν Ἠπείρῳ ἐλπίζω ὅτι παρὰ τοῦ ἀξιοτίμου κυρίου Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν θὰ δοθῇ ἡ ἀνάλογος πίστωσις. Ἐκτέλεσις ἔργων, κύριοι Βουλευταί, σημαίνει ἀληθῆ ὤθησιν τοῦ πολιτισμοῦ.

Διὰ τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν ἔχω νὰ εἴπω ὅτι πρέπει νὰ καταβληθῇ ἰδιαιτέρα ὅλως μέριμνα. Ὁ Ἕλλην ναυτῖλος δικαιοῦται τῆς στοργῆς τοῦ Κράτους, διότι αἱ δαπάναι αὗται εἶναι κατ' ἐξοχὴν παραγωγικαί.

Αἱ εὐθῦναι, κύριοι Βουλευταί, τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως εἶναι μεγάλαι. Ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι ἡ ἰσχυρὰ ἰδιοσυγκρασία του θὰ τῷ δώσῃ τὴν κινητήριον δύναμιν. Ὀφείλει πάντως νὰ δώσῃ θετικὰς λύσεις εἰς τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἐξήγγειλε. Ἂς ὑποβοηθήσῃ εἰς δημιουργίαν εὐμενοῦς ἀτμοσφαίρας εἰς τὸν πολιτικὸν κόσμον. Δικαιοῦται καὶ δύναται νὰ τὸ πράξῃ. Ἂς φροντίσῃ νὰ κρατήσῃ ἐλευθέρας

καὶ τὰς δύο του χεῖρας, ὥστε νὰ δύναται νὰ τὰς τείνῃ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς πολιτικὰς πλευράς. Ἐὰν ἐπιτύχῃ, ὥστε νὰ ὑπάρξῃ ἁρμονία μεταξὺ τῆς σημερινῆς ψήφου πρὸς τὰ ψηφίσματα, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐκφέρῃ τὴν κρίσιν της ἡ Βουλή, ἴσως ἐν τῷ μεταξὺ ὁ πολιτικὸς κόσμος ἐπιτύχῃ ἓν στάδιον συνεννοήσεως, θὰ εἶναι δὲ δυνατὴ ἴσως ἡ συγκρότησις μιᾶς κανονικωτέρας πολιτικῆς Κυβερνήσεως. Μία ἀνωτέρα πολιτικὴ σκέψις θὰ διακρίνῃ τοὺς πάντας. Καὶ ὅταν ἡ πολιτικὴ ζωὴ τῆς χώρας θὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα, ἡνωμένον καὶ ἀκατάλυτον θὰ εἶναι τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος. (παρατεταμένα χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Γ. ΜΕΛΑΣ.

Ὁ κ. Γ. ΜΕΛΑΣ ὁμιλῶν λέγει ὅτι θὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὸ μέρος τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τὸ ἀφορῶν τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικήν. Εἶναι εὐτύχημα ἄξιον ἰδιαιτέρας ἐξάρσεως, τονίζει, ὅτι ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἐπῆλθε πρό τινος πλήρης ὁμοφωνία μεταξὺ τῶν κομμάτων. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως συνώψισε δι' ὀλίγων τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς χώρας. Εἶμαι ὅμως ὑποχρεωμένος νὰ προβῶ εἰς ὡρισμένας παρατηρήσεις, διότι ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαικοῦ Κόμματος, ἐνῷ ὑπεγράμμισε τὸ Βαλκανικὸν σύμφωνον καὶ ἰδιαιτέρως τὸ ἑλληνοτουρκικὸν τοιοῦτον, παρέλειψε ἄλλα σύμφωνα δι' ὧν ἡ Ἑλλὰς συνδέεται μὲ ἄλλα Κράτη. Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην ταύτην τοσούτῳ μᾶλλον καθόσον ἐλέχθη κατὰ κόρον ὅτι πρὸ τῶν δύο αὐτῶν συμφώνων δὲν ὑπῆρχε διὰ τὴν χώραν μας ἐξωτερικὴ ἀσφάλεια. Τοῦτο εἶναι ἀνακριβές. Ὄντως ἡ Ἑλλὰς τὴν ἐπαύριον τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς εὑρέθη γυμνὴ φιλιῶν, ὅσον οὐδέποτε προγενεστέρως, διότι καὶ ἡ κατ' ἐπίφασιν ὑφισταμένη μετὰ τῆς Γιουγκοσλαυίας συμφωνία ἐξηφανίσθη τὸ 1924 μετὰ τὴν ἀτυχεστάτην συμφωνίαν Καρλῶφ—Πολίτου. Τὴν καταγγελίαν τῆς συμφωνίας ταύτης ἐπηκολούθησε περίοδος ὀδυνηρά, ἀλλ', εὐτυχῶς, παροδική, εἰς τὰς μετὰ τῆς γείτονος ταύτης σχέσεις. Ἔκτοτε καὶ συγκεκριμένως τὸ 1928 συνήφθη τὸ μετὰ τῆς Ρουμανίας σύμφωνον, ἄρτιον, ἀλλ' ἀσθενὲς εἰς περιεχόμενον. Τὸ ἴδιον ἔτος ἀρχίζει γοργὴ καὶ ραγδαία ἡ ἀνασύνταξις τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς χώρας μας, διότι συνάπτεται τὸ Ἰταλοελληνικὸν σύμφωνον, αἱ μετὰ τῆς Γιουγκοσλαυίας τεχνικαὶ καὶ οἰκονομικαὶ συμφωνίαι καὶ τέλος πολιτικὸν σύμφωνον μετὰ τῆς ἰδίας χώρας. Μετὰ διετίαν γεγονὸς ἱστορικὸν ἔφερεν εἰς τὴν πραγματικότητα τὸ ἑλληνοτουρκικὸν σύμφωνον καὶ οὕτω ἐστερεώθη ἡ θέσις τῆς Ἑλλάδος κατὰ τρόπον ἀξιόλογον.

Καὶ ἐρχόμεθα εἰς τὴν περίοδον τοῦ 1933. Ἡ τότε κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ἀπὸ τῆς ἀνόδου της εἰς τὴν ἀρχὴν ἐπεδίωξεν ἐξωτερικὰς ἐπιτυχίας παντὶ σθένει, καὶ μετὰ τόσης σπουδῆς, ὥστε φίλαται δυνάμεις ἠπόρουν διὰ τὴν στάσιν μας ταύτην. Μὴ ἐπιτευχθείσης συμφωνίας μετὰ τῆς Βουλγαρίας, ἡ προσοχή της ἐστράφη ἀλλοῦ. Τότε εἶχε προβληθῇ ἡ πρότασις περὶ τοῦ λεγομένου συμφώνου τῶν τεσσάρων, τὸ κοινῶς γνωστὸν σχέδιον Μουσολίνι, τὸ ὁποῖον προέβλεπεν ἀναθεώρησιν συνθηκῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον κατετάραξε τὰ κράτη τὰ ἐνδιαφερόμενα κατὰ πάσης τοιαύτης ἀναθεωρήσεως. Ἐπὶ τοῦ συμφώνου αὐτοῦ ἡ Ἑλλὰς ἐδήλωσεν ἐπισήμως διὰ τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ της «ὅτι δὲν εἶναι οὔτε κατὰ οὔτε ὑπὲρ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν συνθηκῶν». Αἱ δηλώσεις ὅμως αὗται προεκάλεσαν διαμαρτυρίας ἀπὸ γείτονα κράτη ἐνδιαφερόμενα νὰ μὴ γίνῃ ἀναθεώρησίς της.

Γ. ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ. Νομίζω, κ. συνάδελφε, ὅτι ἡ ἐξέτασις τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς παρελθουσῶν κυβερνήσεων δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἀντικείμενον συζητήσεως κατὰ τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, ἐφόσον μάλιστα ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς χώρας ἐμεσολάβησε πλήρης ὁμοφωνία.

Γ. ΜΕΛΑΣ. Ἐπὶ μίαν τριετίαν ὁ Λαὸς δὲν ἤκουσε λέξιν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ζητημάτων καὶ ἔχομεν καθῆκον νὰ τὸν κατατοπίσωμεν ἐπ' αὐτῶν.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Τὰς διαμαρτυρίας, περὶ ὧν ὡμιλήσατε κ. συνάδελφε, γνωρίζετε ἐκ τοῦ τύπου ἢ ἐκ τῆς θέσεώς σας, τὴν ὁποίαν κατείχετε τότε; Διότι εἰς τὸν Τύπον δὲν ἐδημοσιεύθη τοιοῦτόν τι, ἂν δὲ τὰς γνωρίζεται ἐκ τῆς θέσεώς σας, δὲν δύνασθε νὰ τὰς ἐκθέσητε σήμερον δημοσίᾳ.

Γ. ΜΕΛΑΣ. Τὰς γνωρίζω ἐκ συνομιλίας, τὴν ὁποίαν ἔσχον μετὰ φίλων ξένων ἀντιπροσώπων, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καταρτισθῇ τὸ Βαλκανικὸν σύμφωνον καὶ εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν δὲν ἤμην πλέον εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Καὶ τί σχέσιν ἔχουν τώρα αὐτά;

Γ. ΜΕΛΑΣ. Δὲν δέχομαι διακοπάς. Ἡ δυσπιστία λοιπὸν αὐτή, κ.κ. συνάδελφοι, ἐπέβαλε τὸ Βαλκανικὸν Σύμφωνον, ἵνα ἐξαναγκασθῇ ἡ Ἑλλάς, περὶ ἧς αἱ ἀνωτέρω ἄστοχοι δηλώσεις εἶχαν γεννήσῃ λυπηρὰν δυσπιστίαν, καὶ μείνῃ πιστὴ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ καθεστῶτος τῶν συνθηκῶν

Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων, κ. συνάδελφε.

Γ. ΜΕΛΑΣ. Ἐπ' αὐτῶν ὁμιλῶ.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ διαμαρτύρονται.

Γ. ΜΕΛΑΣ. Εἶναι περιττὴ ἡ ταραχή σας, διότι δὲν θίγω οὐδένα. Λέγω μόνον ὅτι, ἀμελητήτως προσήλθομεν εἰς μίαν διεθνῆ πρᾶξιν, καθ' ἑαυτὴν ὀρθήν, καὶ ἀνεδέχθημεν ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας θὰ ἦτο ἀδύνατον ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ τηρήσωμεν. Ἐπειδὴ δὲ βασικὴ ἀρχὴ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ὑπῆρξε πάντοτε νὰ ἀναλαμβάνῃ μόνον ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἐν δεδομένῃ στιγμῇ θὰ τηρήσῃ ἐπακριβῶς, ἠγέρθη ἡ γνωστὴ συζήτησις.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Δὲν γνωρίζετε, φαίνεται, τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα κατετέθησαν κατὰ τὴν τελευταίαν σύσκεψιν τῶν Ἀρχηγῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπῆλθε τελικὴ συμφωνία. Σᾶς λέγω μόνον, ὅτι ἐδόθησαν τοιαῦται ἐξηγήσεις, ὥστε σήμερον δὲν ὑπάρχει διαφορὰ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς μεταξὺ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ τοῦ Λαικοῦ.

Γ. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν συμφωνίαν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς μεταξὺ ὅλων τῶν μερίδων, παρακαλῶ καὶ ἐγὼ νὰ μὴ ἀνακινηθῇ τοῦ λοιποῦ τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ τῆς συζητήσεως εἰς τὴν Βουλήν.

Γ. ΜΕΛΑΣ. Ὀφείλω, ἀτυχῶς, νὰ προσθέσω, ὅτι ἐνῷ πρὸ τριετίας εἶχεν ἐπέλθῃ ὁμοφωνία τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς, ἐπῆλθε προσφάτως ἀποκάλυψις γεγονότος, ὅπερ εἶχεν ἐπιτακτικὴν ὑποχρέωσιν νὰ μνημονεύσω, καθόσον ἀπετέλεσε βαρυτάτην καὶ ἀπαράδεκτον παραγνώρισιν τῆς κυριαρχικῶς ἐκφρασθείσης θελήσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ὅταν ἐδέχετο ὑπὸ τὴν γνωστὴν ἑρμηνευτικὴν δήλωσιν τὸ Σύμφωνον.

Περατῶν τὴν ὁμιλίαν μου διατυπώνω τὴν εὐχὴν ὅπως αἱ προσπάθειαι τῆς Κυβερνήσεως ἀποβοῦν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους. Αἱ εἰς βάρος τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων ὑπάρξασαι εἰς τὸ παρελθὸν παρεξηγήσεις, ἃς ἐνεθάρρυνε καὶ ἡ τότε Κυβέρνησις, ἀντὶ νὰ τὰς ἀμβλύνῃ καθ' ὃ εἶχε καθῆκον, πρέπει νὰ γνωρίζουν οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ὅτι ἦσαν ἀδικιολόγητοι διότι καὶ τότε καὶ τώρα οἱ Φιλελεύθεροι στηρίζουν τὸ Βαλκανικὸν Σύμφωνον καὶ ἐμμένουν πιστῶς καὶ εἰλικρινῶς εἰς αὐτὸ ὑπὸ τὰς ἄνω προϋποθέσεις (Χειροκροτήματα).

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἤθελα νὰ κάμω, κ. Πρόεδρε, δύο παρατηρήσεις. Διαμαρτύρομαι ἐξ ὅλης ψυχῆς διὰ τὴν ἀντίληψιν, ἡ ὁποία τείνει νὰ ἐπικρατήσῃ, ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀντικείμενον συζητήσεως ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας. Διότι δῆθεν τοῦτο δημιουργεῖ ἐθνικοὺς κινδύνους. Ἀλλά, κύριοι, ἐξαιρετικαὶ καὶ σπανιώταται εἶναι αἱ περιστάσεις, αἱ δημιουργοῦσαι κινδύνους. Καὶ εἰς τὰς περιστάσεις αὐτὰς δὲν θὰ εὑρεθοῦν πολιτικοὶ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι θὰ ὠθήσουν τὰς συζητήσεις

Εἰς τοιοῦτον δὲ παράπτωμα οὐδέποτε ἤθελεν ὑποπέσῃ ὁ πρὸ ὀλίγου κατελθὼν τοῦ βήματος.

Δευτέρα παρατήρησις εἶναι, ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὴ ἐπίσης ἡ ἀντίληψις καθ' ἣν, προκειμένου περὶ προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς κυβερνήσεως, ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ αὐτῆς εἶναι ἐκτὸς τοῦ πλαισίου τῶν συζητήσεων. Ἀντιθέτως νομίζω, ὅτι τὸ σπουδαιότερον σημεῖον τοῦ προγράμματος μιᾶς κυβερνήσεως εἶναι αὐτό. Ὅπως δὲ διὰ τὰ ἄλλα κεφάλαια οἱ εἰδικοὶ δι' αὐτὰ ἐνδιέτριβαν περισσότερον, οὕτω καὶ ἐν προκειμένῳ ὁ κ. Μελᾶς ὡς πρώην διπλωματικός, εἶχε δικαίωμα νὰ ἀσχοληθῇ ἰδιαιτέρως ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Τὸν ἀκούσαμε μετὰ προσοχῆς κ. Καφαντάρη.

Ὁμιλῶν ἀκολούθως ὁ κ. Λ. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ λέγει τὰ ἑξῆς: Αἰσθάνομαι, κύριοι, τὴν ὑποχρέωσιν, ὡς ἀγροτικὸς βουλευτὴς συνεργαζόμενος μὲν μετὰ τοῦ Ἀγροτικοῦ Δημοκρατικοῦ κόμματος, ἀλλὰ διατηρῶν τὴν ἣν πάντοτε ἐτήρησα αὐτοτέλειάν μου καὶ ἀνεξαρτησίαν μου, νὰ μεταβιβάσω πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ἀπορίαν τοῦ ἀγροτικοῦ κόσμου, καὶ δύναμαι νὰ εἴπω τοῦ συνόλου τῶν βιοπαλαιουσῶν τάξεων, διὰ τὴν ἀκολουθουμένην ὑπὸ τῶν μεγάλων πολιτικῶν κομμάτων τακτικήν.

Εἶναι πράγματι ἀκατανόητον εἰς τὸν λαὸν διὰ ποῖον λόγον τὰ μεγάλα πολιτικὰ κόμματα, συγκεντρούντα ἄνω, κατὰ πολύ, τῶν διακοσίων ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, ὑπῆρξαν μέχρι σήμερον ἀνίκανα, νὰ δώσουν εἰς τὴν χώραν Κυβέρνησιν, καὶ τοῦτο ἐνῷ διεκήρυσσον δημοσίᾳ οἱ ἀρχηγοί των, ὅτι οὐδὲν τοὺς ἐμποδίζει νὰ συνεργασθῶσι. Καὶ λέγω μέχρι σήμερον, διότι ἤδη διαρωνεῖ τὸ Λαϊκὸν Κόμμα εἰς τὴν πλήρη καταχύρωσιν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀνακούφισιν τοῦ λαοῦ εἰς ἣν ἐδήλωσε κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς προτάσεως μορφῆς κατὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς, ὅτι θὰ ἐπιμείνῃ ἀνενδότως ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Ἐνῷ δὲ εἰς τοιαύτας προέβαινον τὰ κόμματα δημοσίας δηλώσεις, ταὐτόχρονα προσεπάθουν διὰ παντοίων μέσων (καὶ ἐξακαλουθοῦν προσπαθοῦντα) νὰ ἀπομακρύνουν ἀπ' αὐτῶν τὴν ἐξουσίαν, ὡς νὰ πρόκειται περὶ βάρους διὰ τὸ ὁποῖον αἰσθάνονται ἀδυνάτους τοὺς ὤμους των. Ἰδιαιτέρως τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦτον, θὰ δικαιοῦταί τις, καὶ μάλιστα θὰ ἐπιβάλλεται, ν' ἀπευθύνῃ εἰς τὰ κόμματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, τυχόν, θὰ μεταβιβάσουν τὴν δύναμίν των εἰς τρίτους, στερουμένους τοιαύτης, μὴ τολμῶντα νὰ ἀναλάβουν τὰ ἴδια τὴν εὐθύνην τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας, ἢ μὴ τολμῶντα νὰ καταγγείλωσιν ἐνώπιον τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας τὰ τυχόν, πραγματικῶς σοβαρά, ἐμπόδια, ἅτινα παρεμβάλλονται καὶ τοὺς ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὴν ἀνάληψιν τῆς διακυβερνήσεως τῆς χώρας, ὁπότε καταγγελομένων τῶν συμβαινόντων ἐν τοῖς παρασκηνίοις ἐνώπιον τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ ἀποσαφηνιζομένης τῆς καταστάσεως, θὰ ἐσκεπτώμεθα πῶς θὰ ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ταύτην, διότι ἂν αὐτοὶ τολμήσωσι νὰ γίνωσιν ἐπαναστάται σήμερον, ὅτε κατέχουσι τὰ πάντα, θὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ψυχικὸν σθένος νὰ γίνωμεν ἀντεπαναστάται.

Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν πάντες, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει ἀρκετὰ προαχθῇ καὶ δὲν πιστεύει πλέον, ὅτι μυστηριώδη καὶ ἀκατάληπτα ἐθνικὰ ἢ ἄλλα σοβαρὰ γενικοῦ συμφέροντος ἐλατήρια κινοῦν τὰ πολιτικὰ κόμματα εἰς τὰς σημερινὰς τουλάχιστον, ἀδικαιολογήτους ἐνεργείας των καὶ ὅτι συνεπῶς θὰ κρίνῃ ἐπακριβῶς, ὅσον καὶ αὐτηρῶς, τὰς πράξεις ὅλων ἀ εξαιρέτως.

Ἂς μὴ λησμονῶσι τὰ πολιτικὰ κόμματα ὅτι, μεταξὺ τῶν ἄλλων, προορισμὸς αὐτῶν εἶναι καὶ τὸ νὰ διαπαιδαγωγοῦν τὸν λαὸν εἰς τὴν πολιτικὴν εὐθύτητα.

Ἂς μὴ ἀπαρνηθῶσι σήμερον ὅσα χθὲς, ὅσα πρὸ ὀλίγων ὡρῶν, διεκήρυσσον ὡς ἱερὰ αὐτῶν δόγματα καὶ ὡς ἀπαραβάτους ὑποχρεώσεις των. Ἂς μὴ παρέχωσι σήμερον τὴν ἐμπιστοσύνην των εἰς προσωπικότητας, τὰς ὁποίας χθὲς ἐχαρακτήριζον ὡς δημόσιον κίνδυνον, διότι ματαίως θὰ προσπαθήσωσι δι' ἠχηρῶν λέξεων ἢ καὶ σοριστειῶν, νὰ δικαιολογήσωσι τὴν τυχὸν τοιαύτην αὐτῶν ἀνάρμοστον πολιτικὴν πρᾶξιν, διότι, ἐὰν τοιοῦτόν τι ἀποπειραθῶσι, θὰ ἐπιτύχωσι τὸ ἀντίθετον, δηλαδή, ἔτι μᾶλλον θὰ καταπέσωσιν, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, εἰς τὴν συναίσθησιν τοῦ λαοῦ ὄχι μόνον τὰ κόμματα ταῦτα, ὡς κόμματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελοῦντα ταῦτα πρόσωπα.

Ἂς προσέξωμεν πάντες, διότι κινδυνεύομεν τὴν ἑσπέραν ταύτην, νὰ λάσωμεν ἡμεῖς αὐτοί, ἔστω καὶ ἀκουσίως τὴν χαριστικὴν βολὴν εἰς τὸν πολλαχόθεν ὑπονομευόμενον, βαλλόμενον καὶ συβαρῶς κινδυνεύοντα κοινοβουλευτισμόν, ὅστις εἰς τὴν μικρὰν μας Ἑλλάδα ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν ἐγγύησιν τῶν πολιτικῶν ἐλευθεριῶν.

Ἕνεκα τούτων ὅλων, κύριοι, εἰς ἐπίμετρον δὲ καὶ ἕνεκα τῆς ὑπάρξεως ἀορίστιας τῶν σχεδιαζομένων προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως, ἐνῷ καθορισμένα καὶ συγκεκριμένα πρόκεινται σοβαρώτατα ζητήματα, τῶν ὁποίων ἡ λύσις ἐπείγει, θεωρῶ ὑποχρέωσίν μου, νὰ καταψηφίσω τὴν σκανδαλωδῶς ἀντικοινοβουλευτικὴν καὶ ἀντιλαϊκὴν Κυβέρνησιν. Πιστεύω δὲ ἀδιάσειστα, ὅτι οὕτω πράττων ἐξυπηρετῶ τὰ λαϊκὰ συμφέροντα καὶ ὑπερασπίζομαι τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ, τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν καὶ τῆς καταφώρως ὑπονομευομένης λαϊκῆς κυριαρχίας.

Κύριοι, εὑρισκόμεθα τὴν ἑσπέραν ταύτην πρὸ ἑνὸς καταπλήσσοντος θεάματος, δηλαδὴ τὰ μεγάλα κόμματα Βενιζελικὸν καὶ ἀντιβενιζελικόν, νὰ διαγωνίζωνται ποῖον τούτων ἐνθερμότερον νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν Κυβέρνησιν, ἐνῷ μεταξὺ των διαφωνοῦν, ἡ δὲ κυβέρνησις οὐδὲν εἰς τὰς προγραμματικὰς αὐτῆς δηλώσεις περὶ τῶν ἐπιμάχων ζητημάτων λέγει. Προφανῶς πρόκειται περὶ τῆς ἀνάγκης ψήφων διὰ νὰ διατηρηθῶμεν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἠθικῶς πολιτικὸν ἔσοδον. Ποῦ, λοιπόν, κατόπιν τούτων ἡ ἱερὰ ἀγανάκτησις τῶν ἀντιβενιζελικῶν κομμάτων διὰ τὸ ἀθῶον καὶ τίμιον σύμφωνον Σοφούλη-Σκλάβαινα; Ἂς εὐχηθῶμεν ὅσα ἐλέχθησαν τὴν ἑσπέραν ταύτην νὰ μὴ εἶναι τὸ κύκνειον ἆσμα τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ.

Ὁ κ. Λ. ΠΑΓΚΟΥΤΣΟΣ, λέγει ὅτι ὁ σχηματισμὸς τῆς ὑπὸ τὸν κ. Μεταξᾶν Κυβερνήσεως ἀποτελεῖ ἀνάγκην διὰ τὴν χώραν ὡς ἐκ τοῦ ἀδυνάτου τῆς συνεννοήσεως τῶν δύο μεγάλων παρατάξεων, ἐφ' ὅσον δὲ ἡ Κυβέρνησις αὕτη δηλώνει ὅτι διαπνέεται ἀπὸ φιλειρηνικὰς διαθέσεις. Τὸ ἀγροτικὸν κόμμα, εἰς τὸ τμημεῖον αὐτό, ὡς κόμμα εἰρηνιστικόν, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ ὑπερθεματίσῃ. Συνεχίζων ὁ κ. Παγκούτσος τὴν ὁμιλίαν ἐπὶ τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως λέγει ὅτι ἡ ὁμαλότης ἐν τῷ Στρατῷ θὰ ἐπέλθῃ μόνον διὰ τῆς ἐπαναφορᾶς τῶν ἀποτάκτων. Διὰ τὸν ἀνεφοδιασμὸν τοῦ Στρατεύματος ἐγκρίνει τὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, ἐάν, πράγματι, ὁ ἀνεφοδιασμὸς τοῦ Στρατοῦ τῆς Χώρας γίνῃ ἄνευ ἐπιβαρύνσεως τοῦ λαοῦ. Ἡ διαρρύθμισις τῆς φορολογίας, τονίζει, μόνον διὰ τῆς μεταθέσεως τῶν φορολογικῶν βαρῶν ἀπὸ τοὺς ὤμους τῶν οἰκονομικῶς ἀδυνάτων εἰς τοὺς ὤμους τῶν οἰκονομικ. ἰσχυρῶν θὰ ἐπέλθῃ.

Διὰ τὴν τύχην τῶν γεωργῶν καὶ ἐργαζομένων ὑπαλλήλων ἐργατῶν, τῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ χρεωμένων μικροϊδιοκτητῶν ὁ κ. Παγκούτσος δὲν εὑρίσκει ἱκανοποιητικὰς τὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, διότι μὲ ἡμίμετρα δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ βελτίωσις τῆς μοίρας τῶν βιοπαλαιστῶν, παρὰ ταῦτα ἐπιλέγει θὰ δώσῃ ψῆφον ἀνοχῆς, ἵνα μὴ ἀφεθῇ ὁ τόπος ἀκυβέρνητος.

ΓΕΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ. Δύο ἐρωτήσεις ἔχω νὰ ὑποβάλω πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, βλέπων ὅτι προβαίνετε εἰς πολεμικὰς παρασκευὰς διὰ τὴν ἄμυναν

εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου δὲ αὐτάς, θέλω ἀπάντησιν.

—Σᾶς ἐρωτῶ, Κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως: Δύνασθε νὰ ἐξοπλίσητε σήμερον τὰ ὑπάρχοντα πολεμικὰ σκάφη μὲ τὰ ὑπάρχοντα στελέχη εἰς ἀξιωματικοὺς τοῦ ναυτικοῦ, καὶ ἂν δὲν δύνασθε νὰ ἐξοπλίσητε ταῦτα μὲ τὸ ὑπάρχον ἔμψυχον ὑλικὸν τί πρόκειται νὰ γίνῃ μὲ τὴν κατασκευὴν τῶν νέων πολεμικῶν;

Ἡ δευτέρα ἐρώτησίς μου, κύριε Πρόεδρε τῆ Κυβερνήσεως, εἶναι ἡ ἑξῆς.

Ἐπειδή, εἰς δηλώσεις σας πρὸς τὸν τύπον, εἴπατε ὅτι οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ Στρατεύματος εἶναι οἱ ἁρμόδιοι νὰ ἐπιληρῶσουν τῆς διευθετήσεως τοῦ Στρατιωτικοῦ ζητήματος, ἐάν, ὅ μὴ γένοιτο, ἔλθωμεν εἰς μίαν ἀπυχῆ σύρραξιν ποῖοι θὰ εἶναι οἱ ὑπεύθυνοι, οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ Στρατεύματος ἢ ἡ Κυβέρνησις;

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἐγώ. (Χειροκροτήματα).

Ν. ΑΒΡΑΑΜ. Αἱ ἐκδηλώσεις διὰ χειροκροτημάτων σημαίνουν ἀρνητικὴν ἐπίλυσιν τοῦ ἀποτακτικοῦ ζητήματος. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ δηλώσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἂν ἡ ἀπάντησίς του εἰς τὸ δεύτερον ἐρώτημα τοῦ συναδέλφου κ. Βασιλειάδη σημαίνει καὶ τὴν ἄρνησίν του νὰ ἐπιληρῶσῃ τῆς ἐπιλύσεως τοῦ ζητήματος τῶν ἀποτάκτων.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἐγὼ δὲν ἔθιξα ἐν τῇ Βουλῇ ἀποτακτικὸν ζήτημα. Ἀπήντησα μόνον ἀνδρικῶς εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ βουλευτοῦ κ. Βασιλειάδη, ὅτι θὰ εἶμαι ἐγὼ ὁ ὑπεύθυνος καθ' ἣν περίπτωσιν, μὲ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἀντιμετωπίζω τὸ Στρατιωτικὸν πρόβλημα, ἐπέλθῃ ἀτύχημά τι εἰς τὴν χώραν.

Οἱ κ.κ. Θ. ΧΑΒΙΝΗΣ, Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ, ΧΡ. ΛΑΔΑΣ καὶ ἄλλοι ἐκ τῆς πτέρυγος τῶν Φιλελευθέρων διαμαρτύρονται καὶ ἐπιμένουν, ὅπως διακοπῇ ἡ συνεδρίασις ἵνα συσκεφθοῦν, προκειμένου νὰ δώσουν τὴν ψῆφόν των.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ πέντε λεπτά.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΠΗΝ.

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς διακοπείσης συνεδριάσεως λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ ὅστις λέγει τὰ ἑξῆς. Κύριοι Βουλευταί, Κυβέρνησις ὑπηρεσιακή, δὲν εἶναι ποτὲ Κυβέρνησις πολιτική, Κυβέρνησις Συνταγματική. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ὁ σχηματισμὸς κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως ἦτο ὄχι μόνον δυνατός, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντων ἐπιθυμητός, ἐὰν δὲ ἐματαιώθη τοῦτο πρέπει νὰ ἀποδοθῇ μᾶλλον εἰς τὴν παρέμβασιν ἀνευθύνων παραγόντων.

Μετὰ τὴν ἐκλογήν, ὡς προέδρου τῆς Βουλῆς, τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ὁ σχηματισμὸς τῆς Κυβερνήσεως ἔπρεπε νὰ ἀνατεθῇ παρὰ τοῦ Στέμματος εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ πλειοψηφήσαντος κόμματος, νὰ δοθῇ δὲ συγχρόνως εἰς αὐτὸν καὶ ἡ διάλυσις, ὁπότε ἀσφαλῶς θὰ ἐπήρχετο ἡ συνεργασία τῶν δύο μεγαλυτέρων κομμάτων.

Ἂς μὴ ἀπατώμεθα, κύριοι· διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ γαλήνη καὶ ἡ ὁμαλότης εἰς τὸν τόπον ἕνας μόνον τρόπος ὑπάρχει, ἡ συνεργασία τῶν δύο μεγάλων κομμάτων, ἔστω καὶ προσωρινή. Τὴν νομικὴν καὶ πολιτικὴν εὐθύνην φέρουν πρῶτον ὁ ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχηγοὶ κομμάτων, οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ συνεργασθῶσι καὶ νὰ δώσουν εἰς τὸν τόπον κοινοβουλευτικὴν κυβέρνησιν, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς παράγων θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ κουνήσῃ, διότι ὅλους αὐτοὺς θὰ τοὺς ἔβαζεν εἰς τὴν θέσιν των μία ἰσχυρὰ κοινοβουλευτικὴ Κυβέρνησις.

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως μᾶς εἶπεν ὅτι αὐτὸς εἰργάσθη διὰ τὴν συμμαχικὴν κυβέρνησιν, ἐνῷ ἐδήλωσε πρὸ ἡμερῶν, ὅτι ἂν καταψηφισθῇ δὲν θὰ λάβῃ μέρος εἰς τυχὸν γενησομένην κοινοβουλευτικὴν Κυβέρνησιν. Φαίνεται ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἤθελε νὰ μετάσχῃ κυβερνήσεως συνασπισμοῦ ὅταν δὲν ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ, ἐνῷ τώρα ποὺ ὑπάρχει πραγματικὴ ἐπιθυμία νὰ γίνῃ δὲν δέχεται νὰ μετάσχῃ.

Ὑπεραμυνόμενος κατόπιν ὁ κ. Καρασεβδᾶς τῶν ἀποτάκτων οἵτινες ἐπαναστατήσαντες, δὲν ἔκαμαν τίποτε ἄλλο, παρὰ ὑπερίσπησαν τὸ κινδυνεῦον πολίτευμα, καταλήγει ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τὴν Κυβέρνησιν μὲ τὴν συνείδησιν ἥσυχον ὅτι ἔπραξε τὸ καθῆκόν του.

Ὁ κ. Μ. ΜΑΝΤΑΣ δηλοῖ ὅτι θὰ δώσῃ ψῆφον ἐμπιστοσύνης μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἀποκριθῇ πρὸς τὰς προσδοκίας ὅλων τῶν πολιούντων τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παραιτηθέντων τῶν λοιπῶν ἐγγεγραμμένων ἡ συζήτησις θεωρεῖται περαιωμένη. Εἰς τὸ Προεδρεῖον κατετέθη ὑπὸ τῶν βουλευτῶν κ.κ. Μ. Μαλαίνου, Ι. Γιαννοπούλου, Ν. Σπέντζα, Ι. Κακίση, Κ. Κουκουρίκου, Γ. Κρεστενίτη καὶ Ν. Βαρβιτσιώτη ἡ ἑξῆς πρότασις.

«Ἡ Βουλὴ ἀκούσασα τὰς προγραμματικὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως, μετὰ τὴν γενομένην συζήτησιν, ἐγκρίνουσα αὐτὰς παρέχει τὴν ἐμπιστοσύνην της πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Μεθ' ὃ ἄρχεται ἡ ψηφοφορία. Καλοῦνται ὡς ψηφολέκται οἱ βουλευταὶ κ.κ. Ι. ΜΟΥΤΟΥΙΑΝΝΗΣ, Ν. ΣΠΕΝΤΖΑΣ, Β. ΑΛΕΞΑΤΟΣ καὶ Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ὁποίων διεξάγεται ἡ ψηφοφορία, τῶν κ. κ. Γραμματέων τοῦ Προεδρείου ἐκφωνούντων τὰ ὀνόματα τῶν κ.κ. Βουλευτῶν, τοῦ ἐρωτήματος τεθέντος ὑπὸ τοῦ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ οὕτω:

Οἱ παρέχοντες τὴν ἐμπιστοσύνην των πρὸς τὴν Κυβέρνησιν λέγουσιν «Ναί», οἱ μὴ παρέχοντες τὴν ἐμπιστοσύνην των λέγουσιν «Ὄχι».

Ὁ κ. Π. ΡΑΛΛΗΣ προβαίνει εἰς τὴν δήλωσιν ὅτι τὸ Λαϊκὸν Κόμμα θὰ παράσχῃ τὴν ψῆφόν του ὡς καθώρισε ταύτην ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Κόμματος κ. Π. Τσαλδάρης, τοὐτέστιν ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ψήφου ἀνοχῆς.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ἀνακοινοῖ ὅτι προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα, κατὰ τὸ κάτωθι παρατιθέμενον πρωτόκολλον ψηφοφορίας.

Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 261.

Ναὶ 241.

Ὄχι 16.

Ἀρνήθησαν δὲ ψῆφον τέσσαρες (4) εἰπόντες «παρών».

Συνεπῶς, ἡ κυβέρνησις ἔτυχε τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς.

Γονατᾶς Στυλιανὸς	Ν	Στράτος Γεώργ.	
Ζαρίφης Κωνστ	Ν	Καλαντζόπουλος Γεώργ.	Ν
Πάτσης Σπυρίδων	Ν	Καφαντάρης Γεώργ	Ν
Μογγογιάννης Ἰωάν	Ν	Ἀθανασιάδης Νόβας Γ	Ν
Δεληγιάννης Βασίλ	Ν	Νικολίτσας Ι	
Λαδᾶς Χρῆστος	Ν	Ἀλεξανδρόπουλος Γ	
Θεοφανίδης Σταῦρος	Ν	Παπαιωάννου Γ	Ν
Μελᾶς Γεώργιος	Ν	Παναγόπουλος Ἀνδρ	
Ἐμμανουηλίδης Ἐμμ	Ν	Καρασεβδᾶς Παντ	
Κρανιωτάκης Νικόλαος		Μάλαινος Μιλτ	Ν
Ράλλης Ἰωάννης		Τσαλδάρης Παναγ	Ν
Λιβιεράτος Ἀντ		Μουντζουρίδης Πραξ.	Ν
Ράλλης Γεώργιος	Ν	Παραβάντης Γ	Ν
Μερκούρης Σταμ		Δρούγκας Νικόλ	Ν
Τσαλδάρης Κωνστ	Ν	Πετρίδης Παναγ	Ν
Χέλμης Δημήτριος	Ν	Ρέντης Κωνστ	Ν
Βοζίκης Χαράλ		Μπόμπος Παναγ	Ν
Νεφελούδης Βασίλ		Χριστόπουλος Ἀθαν	Ν
Τσάτσος Θεμιστ	Ν	Τουρκοβασίλης Θ	Ν
Ἀγγελόπουλος Κωνστ	Ν	Ἀποσκίτης Ἠλίας	Ν
Γληνὸς Δημήτρ	Ο	Τουρκοβασίλης Γ	Ν
Παπαθανάσης Ἀθ	Ν	Γιαννόπουλος Δημ	Ν

Τσακόπουλος Σπυρ ..... Ν
Σεχιώτης Γεώργ..... Ν
Βαχλιώτης Α0. ..... Ν
Παπαναστασίου Αλέξ ... Ν
Μανέτας Θεόδ ..... Ν
Μαντᾶς Μιλτ ..... Ν
Βουρδουμπᾶς Δημήτρ ... Ν
Δροσόπουλος ἢ Ντεμίρης Κωνσταντῖνος .....
Πεσματζόγλου Γεώργ ... Ν
Κορόζος Κωνστ ..... Ν
Κονίτσας Θεμιστ ..... Ν
Κουτσοπέταλος Λουκᾶς .. Ν
Κυρέλλος Βασίλ ..... Ν
Νικολαΐδης Παναγ..... Ν
Σπηλιώτης Νκ .....
Μπασιᾶκος Αριστ ..... Ν
Γκότσης Κωνστ ..... Ν
Μάρκου Ανδρέας..... Ν
Ζαΐμης Φωκίων ..... Ν
Ροῦφος Λουκᾶς ..... Ν
Σαγιᾶς Βασίλ..... Ν
Αντωνόπουλος Α0..... Ν
Στεφανόπουλος Δημ .... Ν
Βλάχος Ιωάν .....
Κατσίνης Α ..... Ν
Λαμπριανίδης Λ.....
Βεζυρτζόγλου Μιχ..... Ν
Ζερβὸς Γεώργ..... Ν
Θέος Κωνστ ..... Ο
Μαλινδρέτος Νικόλ ..... Ν
Θεοδωρίδης Λάζαρος .... Ν
Τέντζος Χρῆστος ..... Ν
Χουσοστόμου Γρηγ..... Ν
Κώστογλου Χρ..... Ν
Σδρόλλας Παν..... Ν
Τύρης Ιωάννης ..... Ν
Παπανικολάου Δημ ..... Ν
Βλαχοθανάσης Κωνστ.... Ο
Μπουρνιᾶς Ι..... Ν
Παπαστρατῆς Θρ..... Ν
Καλαρᾶς Θεμ..... Ν
Χατζηκωνσταντῆς Γερ .. Ν
Μπαλᾶνος Σῖμος ..... Ν
Χατζηπᾶνος Π..... Ν
Κίτρας Χρ ..... Ν
Μουζάκης Νικόλ .....
Ταβουλάρης Αν..... Ν
Στεφανόπουλος Στέφ. .....
Στεφανόπουλος Βασ..... Ν
Γόντικας Δημ ..... Ν
Τσεριώνης Ηλίας ..... Ν
Γιαννόπουλος Ιωάν ..... Ν
Κρεστενίτης Γεώργ ..... Ν
Κρασσαδάκης Νικ..... Ν
Αγγελιδάκης Γεώργ .....
Πασσαδάκης Ιωάν ..... Ν
Δημόπουλος Στυλ ..... Ν
Πολυχρονάκης Κωνστ ... Ν
Μειμαράκης Βασ ..... Ν
Φραγκιαδάκης Γεώργ ... Ν
Λεβαντῆς Πέτρος ..... Ν
Ιασωνίδης Λεωνίδας .... Ν
Ζάννας Αλέξανδρος..... Ν
Αποστόλου Ιωάν ..... Ν

Μαυρογορδᾶτος Μιχ .... Ν
Καραμαούνας Λεων ..... Ν
Δίγκας Δημ ..... Ν
Μισιρλόγλου Αναστ .....
Α0ηνοδώρου Δημ .....
Ρῖζος Δημοσθ ..... Ν
Χατζηγιώτας Α0αν ..... Ν
Κώττας Νικ ..... Ν
Θεοδωρίδης Μᾶρκος .... Ν
Δερβέρης Νικ ..... Ν
Τσένιο Αλβέρτος..... Ν
Σκλάβαινας Στυλιανὸς ... Ο
Σινάκος Μιχαὴλ..... Ο
Γκοτζαμάνης Σωτ ..... Ν
Γαρυφάλλου Περικλῆς ... Ν
Μιχαὴλ Ιωάννης ..... Ν
Σμαραᾶς Μιχαὴλ ..... Ν
Τζιτζικώστας Κωνστ.... Ν
Λούλης Αλκ ..... Ν
Μελᾶς Αλέξ ..... Ν
Καγιᾶς Γεώργ ..... Ν
Τσατσάνης Α .....
Σπέγγος Κωνστ ..... Ν
Μπότσαρης Δημ ..... Ν
Μυλωνᾶς Αλέξ .....
Μπάσδρας Γεώργ ..... Ν
Γάγαρης Γεώργ ..... Ν
Παπασταύρου Χρῆστος ....
Βασιλικὸς Νικόλ ..... Ν
Παπαδᾶτος Αχιλ ..... Ν
Παρτσαλίδης Δημ.....
Νικολαΐδης Σταῦρος .....
Παναγιωτόπουλος Νικ.....
Θεολογίτης Αὔγουστος .. Ν
Θεοτόκης Ι. ..... Ν
Δεσύλλας Θεόδ..... Ν
Κογεβίνας Λῖνος ..... Ν
Θεοτόκης Σπυρ ..... Ν
Λύγνος Γεράσ ..... Ν
Δενδρινὸς Ανδρέας ..... Ο
Μεταξᾶς Ιωάν.....
Αλεξᾶτος Βασίδας..... Ν
Κρητικὸς Νικόλαος ..... Ν
Σωτηριάδης Εταμ ..... Ν
Παπάζογλου Γεώργ..... Ν
Βαρβούτης Γεώργ.....
Κουμπαροῦσος Νικ ..... Ν
Κακουλίδης Γεώργ ..... Ν
Γεωργιάδης Νικ..... Ν
Πολυζούλης Γεώργ..... Ν
Βύζας Βασίλειος ..... Ν
Λαδᾶς Αλέξ ..... Ν
Αντωνιάδης Ιωάν..... Ν
Παπαδόπουλος Φίλιππος . Ο
Ράλλης Πέτρος ..... Ν
Γουλανδρῆς Βασίλ ..... Ν
Ρωμανὸς Αριστ..... Ν
Εὐριπαῖος Πέτρος..... Ν
Μαρούλης Κωνστ..... Ν
Πρωτοπαπαδάκης Αριστ. Ν
Μαγκάκης Αντώνιος..... Ν
Μαλασπίνας Σπῦρος .... Ν
Κόμης Ανδρέας .....
Μαυρομιχάλης Πέτρος.....
Τσιριγώτης Λεων ..... Ν

Φικιώρης Πέτρος..... Ν
Παπαμιχαλόπουλος Δ.... Ν
Βαρβιτσιώτης Ν)τας Πέτρου..... Ν
Βαρβιτσιώτης Νικ. Γεωρ Ν
Μαυρομιχάλης Λεωνίδας . Ν
Καρτάλης Γεώργ ..... Ν
Ρηδόπουλος Κωνστ .....
Σταμούλης Πανταζῆς ... Ν
Αντωνόπουλος Νικόλ ... Ν
Πορφυρογέννης Μιχ ..... Ο
Ιωαννίδης Ιωάννης..... Ο
Κουτσίνας Ιππ ..... Ν
Αργυρούλης Γεώργ ..... Ν
Μπαλτατζῆς Μαυροκορδᾶτος Νικόλαος ..... Ν
Σάπκας Μιχ..... Ν
Νικολαΐδης Αδαμ ..... Ν
Φιάρρας Δημ ..... Ν
Κούνδουρος Ιωσήφ..... Ν
Καταπότης Μιχ ..... Ν
Κοθρῆς Μιχαὴλ..... Ν
Καραμᾶνος Ιωάννης .... Ν
Κυπριανὸς Οἰδέστης .... Ν
Τρύφων Θεόδωρος .....
Γεωργαντέλης Δημ ..... Ν
Λαζανᾶς Γεώργ ..... Ν
Παπανδρέου Γεώργ ..... Ο
Τυρίμος Μιχαὴλ..... Ο
Λευκίας Θείαλπις..... Ν
Καλαντζᾶκος Αλέξ .....
Οἰκονομόπουλος Λεων .....
Σκιαδᾶς Κωνστ..... Ν
Λουρίδας Ιωάννης ..... Ν
Μποῦτος Περικλῆς ..... Ν
Κωστόπουλος Σταῦρος .. Ν
Βουδούρης Κωνστ .....
Τσιρώνης Εὐστ ..... Ν
Κάρτσωνας Νικ ..... Ν
Σπέντζας Νικόλ ..... Ν
Σχινᾶς Γεώργ ..... Ν
Κακίσης Ιωάν ..... Ν
Χατζήμπεης Σταμ. ..... Ν
Σαββίδης Σάββας ..... Ν
Ρινόπουλος Μιχαὴλ ..... Ν
Ντεντιδάκης Παῦλος .... Ν
Αβραάμ Νικόλαος..... Ν
Κιζάνης Θεόδωρος ..... Ν
Δηλαβέρης Κρίτων..... Ν
Μαντούβαλος Δρ ..... Ν
Χαραλαμπόπουλος Γεώρ . Ν
Γεννηματᾶς Νικόλ ..... Ν
Παναγιωτᾶκος Παναγ... Ν
Μαρσέλλος Δημ ..... Ν
Μανωλέας Εμμ ..... Ο
Γρηγοριάδης Νεόκοσμος.. Ν
Καλλιγκάτσης Παρίσης .. Ν
Πέγιος Α0αν ..... Ν
Γέσιος Κωνστ ..... Ν
Καραπᾶνος Χρῆστος .... Ν
Χαβίνης Θεόδ..... Ν
Κοκκινᾶτος Παν ..... Ν
Τσιῶκος Λεων ..... Ν
Καλκάνης Κωνστ ..... Ν
Γαρουφαλιᾶς Πέτρος .... Ν

Ασκούτσης Νικ..... Ν
Φωτάκης Εὐστράτιος.... Ν
Μπιράκης Νικ..... Ν
Σιγάλας Ανάρ ..... Ν
Μαρινάκης Εμμ ..... Ν
Παλόγλου Αριστ..... Ν
Παπαδῆμος Αντ ..... Ν
Χαμδῆ Χουσεΐν Φεχμῆ .. Ν
Χαβούζ Αλῆ Γκαλίπ Ὀσμὰν Ὀγλοῦ..... Ν
Βερβέρης Βασιλ ..... Ο
Ἐξηντάρης Γεώργ..... Ν
Σορίλλης Θεμιστοκλῆς .. Ν
Πανέρης Δημ ..... Ν
Βλιάμος Νικόλ ..... Ν
Ηλιάδης Εμμ..... Ν
Μανούσης Νικόλ ..... Ν
Κωνσταντόπουλος Νικ.... Ν
Μουρατίδης Κωνστ ..... Ν
Καραμανλῆς Κωνστ ..... Ν
Ιακώβου Πέτρος ..... Ν
Μενύχτας Διον. ..... Ο
Ζαροτιάδης Γεώργ..... Ν
Σγουραμάνης Γεώργ..... Ν
Νικολαΐδης Δημ..... Ν
Σίδερης Γεώργ..... Ν
Αλαμανῆς Χρ ..... Ν
Λάππας Βασίλ ..... Ν
Αλεξιάδης Σ ..... Ν
Βαμβέτσος Αλ ..... Ν
Αναγνωστόπουλος Δημ.. Ν
Δίτσιος Ιωάννης..... Ν
Δερβέναγας Α0αν..... Ν
Κοκορῖκος Κωνστ ..... Ν
Παγκοῦτσος Απόστ .... Ν
Σάντος Γεώργ..... Ο
Χατζῖσκος Δημ..... Ν
Εὐταξίας Λάμπρος.....
Πλατῆς Γεώργ..... Ν
Τσιριμῶκος Ηλ..... Ν
Βασιλειάδης Γεράσιμος .. Ν
Λιδωρίκης Κωνστ ..... Ν
Χλωρὸς Γεώργ..... Ν
Γραμματίκας Α0..... Ν
Βελλόπουλος Λεων..... Ν
Αστερίου Γεώργ ..... Ν
Μόδης Γεώργ..... Ν
Βαλαλᾶς Ιωάννης ..... Ν
Μπινόπουλος Στέργιος... Ν
Νταλίπης Αναστάσιος... Ν
Τζίμας Ανδρέας ..... Ο
Τερζόγλου Νικόλ .....
Βασιλικὸς Βασίλ .....
Κότσιανος Μιχαὴλ ..... Ν
Δέας Νικόλ ..... Ν
Πιστολάκης Στυλιανὸς .. Ν
Μπακλατζῆς Εμμ ..... Ν
Γεωργιλαδάκης Εὐστρ.... Ν
Βολουδάκης Μανοῦσος... Ν
Πολυχρονίδης Πολυχρ... Ν
Μουντάκης Εμμ..... Ν
Παπαδόπετρος Γρηγ .... Ν
Παχνὸς Αλέξ ..... Ν
Χανιώτης Ιωάννης ..... Ν
Πολεμίδης Ανδρ .....

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἡ Κυβέρνησις εὐχαριστεῖ τὴν Βουλὴν διὰ τὴν εὐμένειαν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξε πρὸς αὐτήν. Ἡ Κυβέρνησις δύναται νὰ διαβεβαιώσῃ τὴν Βουλὴν ὅτι αἰσθάνεται ὅτι ἡ τιμητικὴ αὐτὴ ψῆφος τὴν βαρύνει μὲ ἀκόμη μεγαλυτέρας εὐθύνας καὶ δύναται νὰ διαβεβαιώσῃ ἀκόμη τὴν Βουλὴν ὅτι καθ' ὅλον τὸ διάστημα καθ' ὃ θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἀρχὴν θὰ εἶναι Κυβέρνησις πραγματικῶς Ἑλληνική.

Μεθ' ὃ συναινέσει τῆς Βουλῆς περὶ ὥραν 5ην πρωϊνὴν λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ σήμερον καὶ ὥραν 6 μ.μ.

Ὁ Πρόεδρος
Γ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Παπασταύρου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ζ'.

Τρίτης 28 Ἀπριλίου 1936.

Ὥρα 6.30 μ. μ. ὁ Προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος κ. Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ θεωρεῖα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι Βουλευταί, ὀλίγαι μόλις ἡμέραι παρῆλθον ἀφ' ἧς ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀπέτισε τὸν ὕστατον φόρον τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Βασιλέα τῆς Μεγάλης Βρεττανίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ τῶν πέραν τῶν θαλασσῶν Βρεττανικῶν κτήσεων. Καὶ εὑρίσκεται σήμερον εἰς τὴν σκληρὰν ἀνάγκην νὰ ἐκπληρώσῃ ἐξ ἴσου ὀδυνηρὸν καθῆκον ἔναντι τοῦ βαρέως πένθους εἰς τὸ ὁποῖον βυθίζει τὴν Αἴγυπτον ὁ θάνατος τοῦ Μεγάλου Βασιλέως. Ἡ ἀπώλεια τοῦ Φουὰτ τοῦ Α' δὲν εἶναι ἀπώλεια μόνον διὰ τὴν Αἴγυπτον. Εἶναι ἀπώλεια διὰ τὸν κόσμον τῆς ἐπιστήμης ὁλόκληρον, διὰ τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ὡραίων τεχνῶν, ὧν ἀπαράμιλλος Μαικήνας ἦτο ὁ ἐκλιπὼν Μονάρχης. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν κόσμον τὸν ἑλληνικὸν ὅλως ἰδιαιτέρως ἡ ἀπώλεια τοῦ Βασιλέως Φουὰτ εἶναι βαρεῖα. Οἱ Ἕλληνες τῆς Αἰγύπτου, ὁ συνεκτικὸς αὐτὸς κρίκος δύο παναρχαίων λαμπρῶν πολιτισμῶν, οὐδέποτε θὰ λησμονήσουν τὸν πατριὸν Ἄνακτα τὸν ἔνθερμον Φιλέλληνα. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐντὸς τῶν συνόρων ἑλληνισμός, τῶν συνόρων εἰς τὰ ὁποῖα περιλαμβάνεται καὶ ἡ γενέτειρα πόλις τοῦ ἐνδόξου ἀρχηγέτου τῆς Αἰγυπτιακῆς Δυναστείας, ἐξ ἴσου ὀργνεῖ διὰ τὴν ἀπώλειαν. Ἡ Ἑλληνικὴ Βουλὴ διερμηνεύει ταύτην τὴν στιγμὴν τὸ γενικὸν πένθος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Βαρεῖα, βαρυτάτη συμφορὰ ἔπληξε σήμερον τὸν φίλον καὶ γείτονα Αἰγυπτιακὸν Λαόν. Ὁ πρῶτος μετὰ δισχιλιετῆ διακοπὴν εἰς τὰς δέλτους τοῦ ἀρχαιοτέρου θρόνου τοῦ κόσμου, Ἐθνικὸς Βασιλεύς, ὁ δημιουργὸς τῆς Νέας Αἰγύπτου Φουὰτ ὁ Α', ὁ στιβαρὸς ἀλλὰ καὶ καλοκάγαθος Μονάρχης ὁ προστάτης τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν, ὁ εἰλικρινὴς φίλος τῆς Ἑλλάδος, δὲν εἶναι πλέον ἐν τῇ ζωῇ. Ἡ μοῖρα δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκπληρωθῇ τὸ ἀπὸ ἐτῶν ἀποφασισμένον καὶ τοσάκις δυστυχῶς ἀναβληθὲν λόγῳ τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας του ταξείδιόν του εἰς Ἑλλάδα. Ἡ Ἑλληνικὴ θλῖψις εἶναι ἐκ τούτου ἔτι βαρυτέρα. Ἀλλὰ τὰ δάκρυα τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ἑλληνισμοῦ θὰ μαρτυρήσουν περὶ τῆς ἀγάπης μὲ τὴν ὁποίαν περιέβαλλε τὸν Βασιλέα Φουὰτ ἡ Ἑλλὰς ὁλόκληρος. Εὐχόμεθα ὅλοι διακαῶς ὅπως ἡ νέα Βασιλεία Φαρούκ τοῦ Α' ἀποβῇ τόσον ἔνδοξος ὅσον καὶ ἡ πατρική, εἰς ἔτη μακρὰ καὶ εὐτυχῆ.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἐπικροτοῦμεν καὶ ἡμεῖς ὅσα εἶπεν ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἡ θλῖψις τοῦ ἑλληνισμοῦ εἶναι πραγματικῶς μεγάλη διὰ τὴν ἀπώλειαν ἡγεμόνος τόσον φίλου καὶ ἀγαπητοῦ Ἔθνους.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Συμμεριζόμεθα καὶ ἡμεῖς τὰ λεχθέντα τόσον ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Φουάτ. Πενθοῦμεν ἰδιαιτέρως διὰ τὸν Μεγάλον φιλέλληνα, ὅστις εἶχεν τόσον ἀγαθὰς διαθέσεις πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν τὸν διαμένοντα ἐν Αἰγύπτῳ.

Ι. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Καὶ τὸ Ἐθνικὸν Λαϊκὸν Κόμμα συμμετέχει εἰς τὸ πένθος τῆς φίλης Δυνάμεως. Παρακαλῶ ἐκ μέρους τοῦ Ἐθνικοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ὅπως διαβιβασθῶσι τὰ συλλυπητήρια τῆς Βουλῆς πρὸς τὸ Αἰγυπτιακὸν Ἔθνος.

Σ. ΓΟΝΑΤΑΣ. Καὶ τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, Κύριε Πρόεδρε, συμμερίζεται ἀπολύτως τὸ πένθος τῆς Αἰγύπτου τὸ ὁποῖον διερμηνεύσατε σεῖς καὶ ὁ κύριος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως. Ὁ ἀποθανὼν Βασιλεὺς ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία τὰ δὲ φιλελληνικά του αἰσθήματα ἦσαν πασίγνωστα. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου τελευταίως τῆς Αἰγύπτου ἀντελήφθην ἐκ τοῦ πλησίον πόσον ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ἑλληνισμὸς τὸν περιέβαλλε μετὰ πραγματικῆς λατρείας. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς συμμεριζόμεθα τὸ πένθος τοῦ Αἰγυπτιακοῦ Λαοῦ ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ἀπωλείᾳ.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη, κ. Πρόεδρε, νὰ τονίσω καὶ ἐγὼ πόσον βαθεῖα εἶναι ἡ θλῖψις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου. Οἱ λόγοι ἄλλως τε οἱ ἰδικοί σας, κ. Πρόεδρε, τοῦ ἀξιοτίμου προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν ἄλλων προομιλησάντων διερμήνευσαν ἐκφραστικώτατα ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τὸ αἴσθημα τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Εἶναι γνωστοὶ οἱ ἀνέκαθεν δεσμοὶ μεταξὺ τῶν δύο λαῶν ὡς καὶ πόσον φιλοξένως καὶ φιλοστόργως ἡ Χώρα τοῦ θανόντος Ἡγεμόνος ἐδέχθη ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν Ἑλλήνων οἱ ὁποῖοι ἐκεῖ ἵδρυσαν τὰς τόσον ἀκμαζούσας ἤδη Ἑλληνικὰς παροικίας.

Διαπιστώνω καὶ ἐγὼ τὰ αἰσθήματα τῆς εἰλικρινοῦς καὶ βαθείας θλίψεως τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐπὶ τῇ σκληρᾷ ταύτῃ δοκιμασίᾳ τοῦ φιλτάτου λαοῦ τῆς Αἰγύπτου.

Ν. ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Ὡς βουλευτὴς Καβάλλας θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐκφράσω ὅλως ἰδιαιτέρως τὴν ὀδύνην τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη ἡ περιφέρεια Καβάλλας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Αἰγύπτου Φουάτ, ὅστις δὲν ἐπέπρωτο, παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, νὰ μεταβῇ ἐκεῖ ὅπου ἀναπαύονται τὰ ὀστᾶ τῶν γονέων τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Αἰγυπτιακῆς Δυναστείας Μωχάμετ Ἀλῆ, διὰ νὰ παραστῇ εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀγάλματος τὸ ὁποῖον ἐστήθη εἰς τὴν πόλιν Καβάλλας τοῦ προγόνου του, καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ὁποίου συνεισέφερε καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Αἰγύπτου. Ἡ θλῖψις ἡ ὁποία συνέχει τὸν λαὸν τῆς Καβάλλας εἶναι μεγάλη.

Ἀκολούθως ἀναγινώσκονται καὶ κυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως.

Μετὰ ταῦτα **ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς :**

Ὁ βουλευτὴς κ. ΚΑΡΑΜΑΟΥΝΑΣ, καταθέτει τηλεγράφημα κατοίκων Νέου Σουλίου περὶ μὴ ἀφαιρέσεως σπαρμένων ἀγρῶν των. κλπ.

Ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν Λαρίσης αἰτεῖται τὴν ἄρσιν τῆς

βουλευτικῆς ἀσυλίας τοῦ βουλευτοῦ Λαρίσης κ. Ἀποστόλου Παγκούτσου κατηγορουμένου ἐπὶ ἀπιστίᾳ, ἀπάτῃ κλπ.

Ὁ Εἰσαγγελεὺς Ἐφετῶν Θεσσαλονίκης αἰτεῖ τὴν ἄρσιν τῆς βουλευτικῆς ἀσυλίας τοῦ βουλευτοῦ Σερρῶν κ. Γρηγορίου Ζαρωτιάδου κατηγορουμένου ἐπὶ ἐξυβρίσει.

Ὁ βουλευτὴς κ. Γ. ΖΑΡΩΤΙΑΔΗΣ καταθέτει ἀναφορὰν τῆς σχολικῆς Ἐφορείας τοῦ Γυμνασίου Σιδηροκάστρου περὶ χορηγήσεως πιστώσεως διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Γυμνασιακοῦ κτιρίου καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Γυμναστηρίου του.

Ὁ βουλευτὴς κ. Ν. ΚΑΡΤΣΩΝΑΣ καταθέτει τηλεγράφημα Βαμβακοπαραγωγῶν Μεσσήνης διαμαρτυρομένων διὰ τὸ τέχνασμα τῶν Βιομηχάνων εἰσαγωγῆς βάμβακος ἐξωτερικοῦ ἔναντι ἐξαγωγῆς νημάτων.

Ὁ προσφυγικὸς κόσμος Κοινότητος Κομνηνῶν διὰ τηλεγραφήματός του αἰτεῖται τὴν λῆψιν μέτρων προστασίας του ὑπὸ τῶν γηγενῶν.

Κεντρικὴ ἐπιτροπὴ προσφύγων καὶ γηγενῶν διαβασκάλων δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν τροποποίησιν τοῦ περὶ συντάξεως νόμου.

Ἀγρότα καὶ λοιποὶ κάτοικοι Ἀμφικλείας δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦνται τὴν ἐλευθέραν βοσκὴν τῶν αἰγοπροβάτων των εἰς τὸν Παρνασσὸν τὴν ἄμεσον λειτουργίαν τοῦ Ταμείου συντάξεων ἐπαγγελματοβιοτεχνῶν καὶ ἐφαρμογὴν συμφωνητικοῦ Φιλελευθέρων Παλλαϊκοῦ Μετώπου.

Οἱ κάτοικοι Ηηδάσου διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν βάρβαρον συμπεριφορὰν τοῦ Σταθμάρχου Μεθώνης.

Οἱ Ἀδελφοὶ Ραφτοπούλοι κλπ. ἐπαγγελματίαι βιοπαλαισταὶ Θεσσαλονίκης ὑποβάλλουσι ἀναφορὰν αἰτοῦντες ὅπως ἀφεθῇ ἀφορολόγητος ἡ ἰδιοκτησία ἐτησίου εἰσοδήματος μέχρι δραχμ. 10.000.

Γηγενεῖς κάτοικοι Συνοικισμοῦ Ἑπταλόφου. Ἀμπελοκήπων Θεσσαλονίκης ὑποβάλλουσι ὑπόμνημα περὶ ἐξαγορᾶς τῆς ἀξίας τῶν οἰκοπέδων των.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Ν. Ἀβραάμ καταθέτει ἀναφορὰν τῆς Ἑνώσεως προσωπικοῦ Ἀεριόφωτος Πειραιῶς διαμαρτυρομένων κατὰ τῆς Ηάουερ.

Ὁ Νικήτας Κωστοῦρος κάτοικος Πατρῶν δι' αἰτήσεώς του παρακαλεῖ ὅπως παραταθῇ ἡ προθεσμία ὑποβολῆς δικαιολογητικῶν ἀποζημιώσεως κερδοφυγείας.

Ὁ ἀγροτικὸς κόσμος περιφερείας Λαμίας διὰ τηλεγραφήματός του αἰτεῖται λῆψιν μέτρων προστασίας πληγέντων ἐκ θαλασσοταραχῆς.

Ἡ Ἕνωσις οἰκοδομῶν Γλυφάδος δι' ἀναφορᾶς της αἰτεῖται τὴν μὴ ἐγκατάστασιν τοῦ πολιτικοῦ ἀεροδρομίου εἰς τὴν Κοινότητα Κομνηνῶν.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γ.Χλωρὸς καταθέτει τηλεγράφημα κατοίκων Παλαιᾶς Γιαννιτσοῦς περὶ διαθέσεως ἀτελοῦς ἀραβοσίτου ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης.

Οἱ φυματικοὶ καπνεργάται Καβάλλας ὑποβάλλουσι ὑπόμνημα ἐξαιτούμενοι τὴν ταχεῖαν ἐπίλυσιν τῶν αἰτημάτων των.

Ἐπιτροπαὶ Συμβουλίου Διστόμου διὰ τηλεγραφήματος ἀναφέρουσιν ὅτι πρωτοφανεῖς πλημμῦραι καὶ χάλαζα κατέστρεψαν τελείως τὴν γεωργοπαραγωγὴν Διστόμου καὶ αἰτοῦνται τὴν κρατικὴν μέριμναν.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Λ. ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ καταθέτει τηλεγράφημα πολιτικῶν ἐξορίστων Σικίνου περὶ παροχῆς πολιτικῆς ἀμνηστείας.

Ὁ Βουλευτὴς κ. ΑΧ. ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ καταθέτει τηλεγράφημα τῆς Καπνεργατικῆς Ἑνώσεως Καβάλλας περὶ χορηγήσεως ἀδειῶν συγκεντρώσεως ὑπὸ τῶν ἀρχῶν.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γ. ΧΑΩΡΟΣ καταθέτει τηλεγράφημα τῆς ἐπιτροπῆς χρεωμένων Παρνασσίδος Ἀταλάντης κλπ. περὶ ἐπιψηφίσεως τῆς προτάσεως περὶ ρυθμίσεως τῶν χρεῶν.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Χ. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ ὑποβάλλει αἴτησιν μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως συμπεριληφθῶσι εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν καὶ ρυθμισθῶσιν νομοθετικῶς τὰ κατωτέρω ζητήματα.

1) Περὶ μισθοδοσίας τοῦ κατωτέρου Κλήρου παρὰ τοῦ Δημοσίου Ταμείου.

2) Περὶ συστάσεως Ἐφετείου εἰς Ἰωάννινα.

3) Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως καὶ κωδικοποιήσεως τῆς ἀρτοποιητικῆς Νομοθεσίας.

4) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου περὶ Ἐπικουρικῆς Ἀσφαλίσεως καὶ Αὐταποζημιώσεως τῶν Ἀρτοποιῶν τῆς Ἑλλάδος.

5) Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως καὶ κωδικοποιήσεως τῆς Ἀρτεργατικῆς Νομοθεσίας.

6) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου περὶ Ταμείου Ἀσφαλίσεως Ἀρτεργατῶν.

7) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Νόμου 5891 «περὶ Γερόντων καὶ Ἀνικάνων Ἀρτεργατῶν», αὐξήσεως τῆς συντάξεως αὐτῶν, παροχῆς ἰατρικῆς περιθάλψεως εἰς τούτους καὶ μηνιαίου βοηθήματος εἰς οἰκογενείας φυματικῶν ἀρτεργατῶν, τῶν χηρῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν γερόντων καὶ ἀνικάνων.

8) Περὶ παραχωρήσεως τῶν Ἀγροκτημάτων Παρακαλάμου, Γρυμπίσνης Ρεπετίστης καὶ Μαυρονόρους εἰς τοὺς κατοίκους τῶν ἄνω Κοινοτήτων καὶ τῶν Κοινοτικῶν Δασῶν καὶ βοσκῶν εἰς τὰ νομικὰ πρόσωπα τῶν Κοινοτήτων ἄνευ ἀποζημιώσεως.

9) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Δασικοῦ Κώδικος καὶ χορηγήσεως ἀδείας πρὸς καῦσιν χαμοκλάδων, (ροττιῶν) καὶ καλλιεργείας τῶν ἐκτάσεων τούτων.

10) Περὶ καταργήσεως ἐν Ἠπείρῳ τοῦ φόρου ἐλαιοδεκάτης.

11) Περὶ ἐπανασυστάσεως τῆς Μητροπόλεως Κονίτσης.

12) Περὶ ἐπανασυστάσεως τῶν Ἁλυκῶν Σαγιάδος.

13) Περὶ διαβαθμίσεως τῶν Διοικητικῶν Ὑπαλλήλων τῶν Γενικῶν Διοικήσεων καὶ Νομαρχιῶν.

14) Περὶ ρυθμίσεως τοῦ τρόπου πληρωμῆς τῶν ἀπαλλοτριωθέντων κτημάτων τῆς περιφερείας τοῦ Ἐποικισμοῦ Παραμυθίας.

15) Περὶ ἀναγνωρίσεως Κοινοτικῶν, Ἰδιωτικῶν Δασῶν καὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἰσχύος τῶν ἐπὶ δασῶν ἐκδοθέντων ἐγγράφων παρὰ τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν.

16) Περὶ ἀναγνωρίσεως ὡς Ἐθνικῶν ὁδῶν τῶν Ἐπαρχιακῆς ὁδοῦ Φιλιατῶν Δελβινακίου καὶ Φτελιᾶ Δερβιζάνων, Δρίσκου Γρεβενετίου Κονίτσης Ἀρματόβου Καβασίδων.

17) Περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἀστέγων, ἀπόρων καὶ ἀκτημόνων κατοίκων τῆς πόλεως Φιλιατῶν, τῶν ἐπιλεγομένων «γύφτων».

18) Περὶ ἀμβύκων καὶ ἀποστάξεως τῶν κουμάρων καὶ τριημέρου ἐλευθέρας ἀποστάξεως.

19) Περὶ καθιερώσεως εἰς τὰς Κοινότητας τοῦ Θεσμοῦ τοῦ Κοινοτικῶν Γραμματέων καὶ μονιμοποιήσεως τῶν ἤδη ὑπαρχόντων τοιούτων.

Ὁ Βουλευτὴς κ. ΜΕΛΑΣ καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Ἐμπορομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἠπείρου περὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ὑποχρεωτικῆς κατὰ σειρὰν ἀναχωρήσεως λεωφορείων καὶ ἐπιβατηγῶν αὐτοκινήτων τῆς γραμμῆς Ἰωαννίνων—Πρεβέζης.

Ὁ Βουλευτὴς κ. ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ καταθέτει τηλεγράφημα ἐπιτηδευματιῶν Χαλκιδικῆς περὶ ἀπαλλαγῆς των ἐπὶ μίαν τριετίαν τοῦ φόρου ἐπιτηδεύματος.

Ἐπιτροπὴ πλημμυροπαθῶν Βερροίας διὰ τηλεγραφήματός της αἰτεῖται τὴν λῆψιν μέτρων προστασίας των.

Ὁ Γραμματεὺς Πανελλαδικῆς Καπνεργατικῆς Ὁμοσπονδίας διὰ τηλεγραφήματός του διαμαρτύρεται διὰ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Νομάρχου Καβάλλας πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Πανελλαδικῆς Καπνεργατικῆς Ὁμοσπονδίας.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Α.ΠΑΧΝΟΣ καὶ Ε.ΧΑΝΙΩΤΗΣ καταθέτουσι τηλεγράφημα τοῦ Προέδρου τοῦ Γεωργικοῦ καὶ Ἐμ-

πορικοῦ 'Επιμελητηρίου Χίου περὶ αὐξήσεως τῆς χορηγηθείσης πιστώσεως διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν της.

'Ο Βουλευτὴς κ. ΜΕΛΑΣ καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ 'Επαγγελματικοῦ καὶ Βιοτεχνικοῦ 'Επιμελητηρίου 'Ιωαννίνων περὶ κατοχυρώσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἐπαγγελματίου καὶ βιοτέχνου.

'Ο Βουλευτὴς κ. ΜΕΛΑΣ καταθέτει ἀναφορὰν τῶν δημοδιδασκάλων 'Ηπείρου μετατεθέντων κατὰ Σ)βριον τοῦ 1935 περὶ ἀκυρώσεως ἁπάντων τῶν ἄνευ αἰτήσεως μεταθέσεων κλπ.

'Ο Σύνδεσμος Τροχιοδρομικῶν Θεσσαλονίκης διὰ τηλεγραφήματός του διαμαρτύρεται διὰ τὴν συγχώνευσιν χορηγηθείσης ἡμισείας τιμαριθμικῆς μονάδος πρὸ μηνὸς καὶ τῆς μιᾶς πρὸ ἔτους εἰς τὴν αὔξησιν τὴν πρὸ ἐτῶν χορηγηθεῖσαν.

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον 'Ασκοῦ διὰ τηλεγραφήματός του διαμαρτύρεται διὰ τὴν μετάθεσιν τοῦ δημοδιδασκάλου τῆς Κοινότητός του.

'Ο Βουλευτὴς κ. Μελᾶς καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος Κονίτσης περὶ λύσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ ζητήματος.

'Επιτροπὴ χιλίων ὀκτακοσίων καπνεργατῶν Πειραιῶς διὰ τηλεγραφήματός της διαμαρτύρεται διὰ τὴν δολοφονικὴν ἐπίθεσιν τῶν ἀστυνομικῶν ὀργάνων κατὰ τῶν ἐργατῶν Καπναποθήκης 'Αμέρικαν Ταμπάκ.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Ι. Λούλης καὶ Γ. Καγιᾶς καταθέτουν ἀναφορὰν τοῦ Γεωργικ. Παν. Συν-)σμοῦ Μελάνδρων περὶ ἐξαγορᾶς τοῦ ἐδάφους τοῦ κτήματος 'Αχμὲτ 'Ομὲρ Χατζῆ, πρὸς ἀποκατάστασίν των.

Τὰ Σωματεῖα Μηχανοσιδηρουργῶν Τυπογράφων κλπ. διὰ τηλεγραφήματός των διαμαρτύρονται διὰ τὴν κατ' ἐπανάληψιν ἀπαγόρευσιν τῶν γενικῶν των συνελεύσεων.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Ι.Νικολίτσας καὶ Α. Παναγόπουλος καταθέτουσι τηλεγράφημα κατοίκων Πετραλώνων αἰτούντων οἰκονομικὰς ἐνισχύσεις καὶ ἀποστολὴν μηχανικοῦ πρὸς διαρρύθμισιν τοῦ χειμάρρου Ξηρορεύματος.

Οἱ χρεωμένοι ἀστοὶ πρόσφυγες δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦνται τὴν ὁλοκληρωτικὴν διαγραφὴν τῶν χρεῶν προσφύγων κλπ.

Οἱ Πρόεδροι τῆς 'Ομοσπονδίας Βιοτεχνῶν 'Αθηνῶν, 'Ενώσεως Δημοσιογράφων τῆς 'Ελλάδος κλπ. δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦνται τὴν κατάργησιν τοῦ Καζίνου Λουτρακίου.

'Ο βουλευτὴς 'Ηλείας κ. Β. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, καταθέτει ψήφισμα τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου 'Αγραμπέλων 'Ηλείας ζητούντων ὅπως ἐπιτραπῇ ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἰς τὴν Κοινότητά των.

'Ο βουλευτὴς 'Ηλείας κ. Β. Στεφανόπουλος, καταθέτει τηλεγράφημα τῆς ἐπιτροπῆς χρεωμένων 'Ηλείας (Πύργου) ἀξιούντων τὴν ἄμεσον ἔκδοσιν ἀναγκαστικοῦ Νόμου ἀναστέλλοντος ἐκτέλεσιν οἱουδήποτε χρέους καὶ συγκρότησιν Κοινοβουλευτικῆς 'Επιτροπῆς πρὸς ρύθμισιν τῶν χρεῶν.

Οἱ Βουλευταὶ Ἔβρου κ. κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, ΣΔΡΟΛΑΣ ΚΩΣΤΟΓΛΟΥ καὶ ΤΥΡΗΣ, καταθέτουσι τηλεγράφημα τῆς Κοινότητος 'Ελαφοχωρίου Διδυμοτείχου διατραγωδοῦντος τὰς δημιουργηθείσας ὀξυτάτας διαφορὰς μεταξὺ τῶν κατοίκων συνεπείᾳ τῆς καθυστερουμένης διανομῆς τῶν γαιῶν.

'Ο βουλευτὴς κ. ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ, καταθέτει ἀναφορὰν ἀποστράτων ἀξιωματικῶν καὶ ἀρχικελευστῶν Μηχανικοῦ Νόμου 6003 περὶ ἀπονομῆς συντάξεως τοῦ ἀντιστοίχου βαθμοῦ ὃν ἐκτήσαντο συνεπείᾳ τοῦ νόμου τούτου.

Οἱ ἀπολυθέντες ὑπάλληλοι ΟΛΠ, δι' ἀναφορᾶς των αἰτοῦνται τὴν ἐπαναφοράν των.

Οἱ βουλευταὶ Τρικκάλων κ. κ. ΑΛΑΜΑΝΗΣ καὶ ΛΑΠΠΑΣ καταθέτουσιν τηλεγράφήματα τῶν κατοίκων Φαναρίου, τοῦ Προέδρου Συνεταιρισμῶν Σοφάδων, τῆς Κοινότητος Καναλίων καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος 'Ανωγείου, αἰτούντων τὴν Κρατικὴν ἀντίληψιν πρὸς περίθαλψιν ὡς πλημμυροπαθῶν καὶ συνιστοῦν ὅπως ληφθῇ ἡ δέουσα μέριμνα.

Οἱ βουλευταὶ Τρικκάλων κ. κ. ΑΛΑΜΑΝΗΣ καὶ ΛΑΠΠΑΣ, καταθέτουσι τηλεγράφημα 'Επιτροπῆς κατοίκων Δήμου Φύλλου αἰτούντων ἀποστολὴν ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξακρίβωσιν τῶν ζημιῶν των ἐκ τῶν πλημμυρῶν καὶ συνιστοῦν τὴν ἀποστολὴν τῆς 'Επιτροπῆς.

'Ο Βουλευτὴς κ. Γ. ΣΓΟΥΡΑΜΑΝΗΣ καταθέτει τηλεγράφημα Προέδρου Κοινότητος Πενταπόλεως καὶ Δάννης περὶ χορηγήσεως καὶ εἰς αὐτοὺς γαιῶν ἐκ τῆς ἀποξηρανθείσης λίμνης 'Αχινοῦ.

'Ο Βουλευτὴς κ. Ι. ΧΑΝΙΩΤΗΣ καταθέτει ὑπόμνημα τοῦ Συλλόγου Παλαιῶν Πολεμιστῶν Χίου διαμαρτυρομένου διὰ τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ παλαιῶν πολεμιστῶν.

'Ο Βουλευτὴς κ. Ν. ΚΙΤΡΑΣ καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ 'Εμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Συλλόγου Χαλκίδος περὶ ἱδρύσεως Ταμείου Συντάξεως ἐμπόρων.

Οἱ Βουλευταὶ Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ καὶ Γ. ΣΓΟΥΡΑΜΑΝΗΣ καταθέτουσι τηλεγράφημα κατοίκων χωρίων Προβατᾶ Καλοκάστρου κλπ. περὶ ἀποζημιώσεως των διὰ τὰς ζημίας κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς 1ης Μαρτίου.

'Ο Βουλευτὴς κ. Α. ΠΑΓΚΟΥΤΣΟΣ καταθέτει τηλεγράφημα Προέδρου Κοινότητος Λόγγου Τρικκάλων περὶ ἀρωγῆς τῆς Κυβερνήσεως εἰς τοὺς πληγέντας ἐκ τῆς θαλασσοταραχῆς.

'Ο Βουλευτὴς κ. Γ. ΣΓΟΥΡΑΜΑΝΗΣ καταθέτει τηλεγράφημα Συνδέσμου αὐτοκινητιστῶν Σερρῶν περὶ ἀποζημιώσεως των διὰ τὰς ζημίας τοῦ κινήματος τῆς 1ης Μαρτίου.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. ΣΚΙΑΔΑΣ, Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΔΕΡΒΕΝΑΓΑΣ, κλπ. καταθέτουσι πρότασιν Νόμου «περὶ συμπληρώσεως τοῦ 'Αναγκαστικοῦ Νόμου «περὶ στρατιωτικῆς ἱεραρχίας καὶ προβιβασμῶν».

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Σ. ΓΟΝΑΤΑΣ, Η. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ, Λ. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ, Β. ΜΕΓΑΡΑΚΗΣ, Κ. ΡΕΝΤΗΣ κλπ., καταθέτουσιν πρότασιν Νόμου «περὶ ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς ἀμοιβῆς τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὸν ἐθελοντικὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα 1903—1909 Στρατιωτικῶν, ὡς ὁπλαρχηγῶν ἐνόπλων Σωμάτων, καὶ ὡς Εἰδικῶν Γραφέων παρὰ τοῖς ἐν τῇ ἐπιμάχῳ ζώνῃ τῆς Μακεδονίας Προξενείοις».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Π. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΔΗΣ, Ι. ΠΑΣΣΑΔΑΚΗΣ, Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ, Ε. ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ, Ο. ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ, Θ. ΤΡΥΦΩΝ κλπ., καταθέτουσι πρότασιν Νόμου «περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ Νόμου 5604 περὶ Δικηγόρων».

'Ο Βουλευτὴς κ. Θ. ΤΣΑΤΣΟΣ καταθέτει πρότασιν Νόμου «περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Νόμου 5889 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Μαΐου 1932 Προεδρικοῦ Διατάγματος κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν ναῶν καὶ ἐφημερίων καὶ Ταμείου ἀποδοχῶν καὶ ἀσφαλίσεως κλήρου τῆς 'Ελλάδος».

'Ακολούθως ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ πρότασις ψηφίσματος «περὶ Μεγάρου Βουλῆς καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Ι. ΤΥΡΗΣ, Γ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ, Α. ΠΑΛΟΓΛΟΥ, Ε. ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ Γ. ΕΞΗΝΤΑΡΗΣ, κλπ. ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τῆς Προτάσεως Ψηφίσματος «περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους κλπ.».

'Ο Βουλευτὴς Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ καταθέσει τροπολογίαν τῆς προτάσεως ψηφίσματος περὶ ἐπαναφορᾶς πολ. ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους κλπ.

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Π. ΙΑΚΩΒΟΥ, Β. ΜΕΓΑΡΑΚΗΣ, ΚΡΕΣΤΕΝΙΤΗΣ, Δ. ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ καταθέτουν πρό-

πολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως ψηφίσματος «περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους κλπ.»

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Ι. ΜΟΓΓΟΓΙΑΝΗΣ, Δ. ΜΑΡΣΕΛΛΟΣ, Π. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΔΗΣ, Ι. ΧΑΝΙΩΤΗΣ, Σ. ΧΑΤΖΗΜΙΠΕΗΣ, Γ. ΖΑΡΟΤΙΑΔΗΣ, Λ. ΠΑΛΟΓΟΥ καταθέτουσιν πρότασιν νόμου «περὶ ὑπολογισμοῦ καὶ προσμετρήσεως τῆς ἐκτάκτου ὑπηρεσίας τῶν ἐκτάκτων γραφέων καὶ ἐποπτῶν τοῦ ὑποθηκοφυλακείου».

Ὁ βουλευτὴς Ε. ΦΩΤΑΚΗΣ ὑποβάλλει τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος περὶ τῆς διὰ Β. Δ. ἀναστολῆς ἀναγκαστικῶν νόμων καὶ περὶ τῆς διὰ νόμου καταργήσεως συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως συντακτικῶν πράξεων ἐκδοθεισῶν ἀπὸ τῆς 10 Ἀπριλίου ἐ.ἔ. κλπ. ἐνώπιον τῆς Γης Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Σ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ καὶ Π. ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ καταθέτουν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως ψηφίσματος περὶ μετατεθέντων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν.

Οἱ βουλευταὶ κ.κ. Π. ΒΕΤΣΙΔΗΣ, Χ. ΛΑΔΑΣ, Σ. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ, Λ. ΛΑΜΠΡΙΑΝΙΔΗΣ, Λ. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ, Α. ΙΑΣΩΝΙΔΗΣ καταθέτουν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως ψηφίσματος περὶ τῶν μετατεθέντων ἐκπαιδευτ. λειτουργῶν.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Σ. ΓΟΝΑΤΑΣ, Θ. ΧΑΒΙΝΗΣ, Π. ΛΕΒΑΝΤΗΣ, Γ. ΚΑΤΣΑΣ, Π. ΦΙΚΙΩΡΗΣ, Ε. ΜΟΥΝΤΑΚΗΣ, Π. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ, Π. ΧΑΤΖΗΜΙΠΕΗΣ, ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ, ΣΑΒΙΔΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΜΑΝΟΥΣΟΣ, ΣΔΡΟΛΑΣ, ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ, ΤΡΥΦΩΝ, ΕΜΜΑΝΟΥΗΛΙΔΗΣ κλπ. καταθέτουσι πρότασιν ψηφίσματος περὶ χορηγήσεως γενικῆς ἀμνηστείας εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοὺς τυχόντας χάριτος διὰ τὸ κίνημα τῆς 1ης Μαρτίου.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ, ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ, ΒΑΡΒΟΥΤΗΣ ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ κλπ. καταθέτουσι πρότασιν περὶ τροποποιήσεως διατάξεων Ἀγροτικοῦ Κώδικος.

Οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Σ. ΓΟΝΑΤΑΣ, Χ. ΛΑΔΑΣ, Α. ΙΑΣΩΝΙΔΗΣ κλπ. καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Α. ΙΑΣΩΝΙΔΗΣ, Ν. ΣΑΜΑΡΑΣ, Λ. ΚΑΡΑΜΑΟΥΝΑΣ καταθέτουσιν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος περὶ ἀποκαταστάσεως αἱρετῶν Δημοτικῶν ἀρχόντων.

Ὁ Βουλευτὴς Θεσσαλονίκης κ. Δ. ΔΙΓΚΑΣ καταθέτει τροπολογίαν ἐπὶ προτάσεως ψηφίσματος περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους κλπ.

Καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεκοινοῦτο ἡ ἀναφορὰ περὶ ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς ἀραβοσίτου ὁ Βουλευτὴς κ. ΗΛΙΑΣ ΤΣΕΡΙΩΝΗΣ λαμβάνων τὸν λόγον παρακαλεῖ ὅπως ἐξετασθῇ καὶ συζητηθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς ἀραβοσίτου διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ὀρεινῶν πληθυσμῶν τῆς Ἑλλάδος διότι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι σοβαρώτατον σχετιζόμενον ἀμέσως μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὕπαρξιν τῶν πληθυσμῶν τούτων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἡ παράτασις τῆς χθεσινῆς συνεδριάσεως μὲ ἠνάγκασε ν' ἀναβάλω διὰ σήμερον τὰς παρατηρήσεις μου ἐπὶ θέματος γενικωτέρας σημασίας, δὲν θ' ἀπησχόλουν δὲ καὶ σήμερον τὴν Βουλὴν εἰς στιγμὰς τοιαύτας ἂν αἱ παρατηρήσεις μου δὲν ἀπέβλεπον εἰς λῆψιν νομοθετικῆς προνοίας καὶ δὲν ἐπέκειτο ἡ διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος. Αἱ παρατηρήσεις μου ἀφορῶν μέτραν ἀνωμάλως κατ' ἐμὲ ληφθὲν διὰ νόμου ἀναγκαστικοῦ ὑπογραφέντος τὴν παραμονὴν ἀκριβῶς τῶν τελευταίων ἐκλογῶν, μέτρον τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ συζητηθῇ κανονικῶς ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Ἔθνους μετ' ὀλίγας ἑβδομάδας ὅταν θὰ ἤρχιζον αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς. Ὁμιλῶ περὶ τῆς θεσπισθείσης ἀπαγορεύσεως τῆς αἰγοβοσκῆς εἰς τὰ δάση, ἐξ ἐλάτων, ἐπὶ ἀπειλῇ καταγνώσεως ποινῶν αὐστηροτάτων. Ἡ ἀπαγόρευσις αὐτὴ ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἐσκεμένην ἐξόντωσιν τὴν δικαιολογίαν τῆς προστασίας τῶν δασῶν. Ἡ συντήρησις καὶ ἡ ἀπέκτασις τῆς δασικῆς τῆς Χώρας μας βλαστήσεως ἀποτελεῖ ὄντως ὑψίστην ἀνάγκην τὴν ὁποίαν οὐδεὶς παραγνωρίζει, ἀνάγκην αἰσθητὴν ἰδίως εἰς τοὺς ὀρεινοὺς πληθυσμούς. Ὅσοι ὅμως ἔχουν ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν παρ' ἡμῖν συνθηκῶν, ἰδίως οἱ προερχόμενοι ἀπὸ δασικὰς ὀρεινὰς περιφερείας εἶναι εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσουν ὅτι δὲν εἶναι ἡ αἰγοτροφία ἡ καταστρέφουσα τὰ δάση, ὅτι ἄλλα εἶναι τὰ αἴτια τῆς ἀποψιλώσεως τοῦ δάσους μας, αἱ πυρκαϊαί, αἱ ὑλοτομίαι, αἱ ἐκχερσώσεις. Καὶ θὰ ἦτο ἀρκετὸς ἄθλος διὰ τὴν δασικὴν ὑπηρεσίαν ἐὰν ἤθελεν κατορθώσῃ ν' ἀρχίσῃ τὰ αἴτια αὐτὰ, διότι τότε θὰ ἐπείθετο καὶ ἡ ἰδία, ὅτι τίποτε δὲν θὰ εἶχε νὰ φοβᾶται ἡ ἀνάπτυξις τοῦ δασικοῦ μας πλούτου ἀπὸ τὴν αἰγοτροφίαν. Γνωρίζω ὅτι κυκλοφοροῦν προχειρολόγοι ἀντιλήψεις κατὰ τὰς ὁποίας ἡ ἐξόντωσις τῆς αἰγοτροφίας εἶναι ἡ πανάκεια τῆς προστασίας τῶν δασῶν. Τιμῶ τὸν κ. Ὑπουργὸν τῆς Γεωργίας καὶ πιστεύω ὅτι δὲν ἀπεδόθησαν οἱ λόγοι του εἰς συνέντευξιν παρ' αὐτοῦ εἰς ἑβδομαδιαῖον φύλλον τὸ ὁποῖον συντάσσει ἐν τούτοις πεπειραμένος καὶ παλαίμαχος δημοσιογράφος. Εἰς τὴν συνέντευξιν αὐτὴν ὁ κ. Ὑπουργὸς φέρεται εἰπὼν τὰ ἑξῆς: «Δὲν εἶμαι κατὰ τῆς αἰγὸς. Ἀλλὰ προκειμένου νὰ καταστραφοῦν τὰ δάση μας καὶ ξεύρετε πόσον ὀλίγα ἔχομεν καὶ τί συνεπείας ὑφιστάμεθα ὅλοι ἐκ τῆς ἐλλείψεως των—εἶναι προτιμότερον νὰ καταστραφῇ μία τάξις ἀνθρώπων.

Δὲν ἀποτελεῖ, κ. Ὑπουργέ, δασικὴν πολιτικὴν ἡ ἐξόντωσις τῶν πληθυσμῶν. Ἡ δασικὴ πολιτικὴ εἶναι ἡ συμβιβάσιμος τῶν κατοίκων μὲ τὰ δάση διὰ μερίμνης καθιστώσης τὰ δάση ἐξυπηρετικὰ τῶν κατοίκων. Τὸ μέτρον αὐτὸ παραδίδει ὅλους τοὺς ἀγρότας εἰς τὴν διάκρισιν τῶν δασικῶν ὀργάνων καὶ προκαλεῖ ἀντίθεσιν, πόλεμον ἠμπορῶ νὰ εἴπω ἀμείλικτον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ δάσους. Καὶ ἀποτέλεσμα τοῦ πολέμου αὐτοῦ θὰ εἶναι νὰ καταστραφοῦν καὶ τὰ δάση καὶ οἱ ἄνθρωποι. Δὲν εἶναι εὔκολον ν' ἀξιώσητε ἀπὸ τοὺς ὀρεινούς μας πληθυσμοὺς νὰ σταυρώσουν τὰς χεῖρας των καὶ νὰ ὑποκύψουν εἰς τὸ μοιραῖον δεχόμενοι τὴν ἐξολόθρευσίν των. Δὲν θὰ εἰσέλθω τὴν στιγμὴν αὐτὴν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς σημασίας ποὺ ἔχει ἡ αἰγοτροφία διὰ τὴν ἐθνικήν μας οἰκονομίαν. Ἀρκοῦμαι νὰ εἴπω ὅτι μὲ τὴν ὀρεινὴν τοῦ ἐδάφους μας σύστασιν θὰ ἔπρεπε, καὶ ἐὰν δὲν εἴχομεν αἰγοτροφίαν, νὰ τὴν δημιουργήσωμεν. Διότι ἄλλως μέγιστα ἐκτάσεις τῆς Χώρας μας θὰ ἔμενον ἔρημοι καὶ ἀνεκμετάλλευτοι. Ἐξετάζω τὸ μέτρον ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης, τῆς κοινωνικῆς, τῆς ἐθνικῆς του ἀπόψεως. Οἱ ὀρεινοὶ πληθυσμοὶ εἶναι οἱ νομοταγέστεροι, ἀλλὰ καὶ οἱ μᾶλλον ἀπόκληροι ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Χώρας. Εἴδατε ποῖον ἐνδιαφέρον προκαλεῖ τὸ ζήτημα τοῦ ἀραβοσίτου. Εἶναι ἡ μόνη τροφή των καὶ εὔλογος εἶναι ἡ ἀξίωσις νὰ δίδεται εἰς αὐτοὺς ἀτελής, ὀργανουμένης τῆς σχετικῆς ὑπηρεσίας κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα σχετικὴν εὐθηνίαν. Ἀλλὰ ἀντὶ τῆς ἐνισχύσεως ποὺ περιμένουν οἱ ὀρεινοὶ πληθυσμοί, δίδεται τὸ θανάσιμον αὐτὸ πλῆγμα, τὸ ὁποῖον ἐφαρμοζόμενον θὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ καὶ τὸν μόνον ἰσχνὸν των ἐκ τῆς αἰγοτροφίας πόρον. Εἶναι νομοταγεῖς οἱ ὀρεσίβιοι πληθυσμοί, ὅπως εἶναι καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ἐθνικῶν μας ἀγώνων. Ἀλλ' ἐξαντλεῖται τὴν ὑπομονήν των. Εὑρίσκονται, πρέπει νὰ σᾶς τὸ εἴπω, ἤδη ἐν ἐξεργέρσει καὶ τοὺς συγκρατεῖ μόνον ἡ ἰδική μας διαβεβαίωσις ὅτι δὲν θὰ τύχῃ ἐφαρμογῆς. Δι' αὐτὸ περιμένω μίαν κατηγορηματικὴν τῆς Κυβερνήσεως διαβεβαίωσιν, ἂν συναινῇ εἰς τὴν κατάργησιν, διότι ἄλλως εἶμαι ὑπόχρεως νὰ ζητήσω διὰ προτάσεως ψηφίσματος ν' ἀποφανθῇ ἡ Βουλή. Εἰς τὴν συνέντευξίν σας ποὺ ἀνέφερα, κ. Ὑπουργέ, φέρεσθε ἀκόμη λέγων ὅτι τοιοῦτον μέτρον δὲν θὰ ἐτόλμα ποτὲ νὰ ψηφίσῃ ὁ πολιτικὸς κόσμος, διότι εἶναι ὑποχείριος τῆς ἐκλογικῆς του πελατείας. Πρέπει νὰ μάθετε ὅτι δὲν πτοεῖ τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας, τοὺς ἀξίους τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἡ ἀντιδημοτικότης. Ἀπειράκις καθ' εἷς ἐξ ἡμῶν τὴν ἀντιμετώπισε χάριν τῶν γενικωτέρων συμφερόντων. Εἰμεθα ὅμως ὑποχρεωμένοι νὰ ἐρευνῶμεν τὰ προβλήματα καὶ

τὰς ἀνάγκας τοῦ Λαοῦ ἐπισταμένως καὶ ὄχι κατὰ τρόπον πρόχειρον. Καὶ δι' αὐτὸ δὲν ἐσκέφθημεν ποτὲ νὰ ἐξολοθρεύσωμεν τὴν αἰγοτροφίαν ἀπὸ τὸν τόπον μας. Ἡ Κυβέρνησις ἔδωσε χθὲς τὴν ἐπαγγελίαν ὅτι θὰ προαγάγῃ τὰ συμφέροντα τοῦ Λαοῦ. Ἂς ἀρχίσῃ ἀποσοβοῦσα μίαν καταστροφήν.

ΠΟΛΛΟΙ ΕΚ ΤΩΝ κ. κ. ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ ζητοῦν νὰ λάβουν τὸν λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἂν πρόκειται μετὰ τὴν ἀγόρευσίν μου νὰ ὁμιλήσουν οἱ κ. κ. Βουλευταί, ἂς ὁμιλήσουν, εἶναι ὅμως δυνατὸν ἡ ἀπάντησις μου νὰ εἶναι τοιαύτη, ὥστε νὰ περιττεύουν αἱ ἀγορεύσεις. Κύριοι Βουλευταί, ἐννοῶ πληρέστατα τὴν δυσφορίαν τοῦ κ. Καφαντάρη διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἡ ἐπαρχία του.....

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δὲν εἶναι ἐπαρχιακὸν ζήτημα, εἶναι ἐθνικόν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἡ ἐπαρχία του, ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀρεινὰ μέρη κατάφυτα ἀπὸ δάση ἐλάτης, ἡ δὲ ἀπαγόρευσις τῆς αἰγοτροφίας εἰς τὰ δάση ἐξ ἐλάτης, θέτει τοὺς πληθυσμοὺς τούτους εἰς ἀγωνίαν. Τοῦτο συμβαίνει ἐν μέρει καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος, διότι πρέπει νὰ σᾶς εἴπω ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο δὲν ἐλήφθη διὰ πρώτην φοράν, διότι ἐκ τῶν 2.286.000 στρεμμάτων δασῶν ἐλάτης, ἀπαγορεύεται διὰ λόγους προστατευτικοὺς διὰ προγενεστέρων νόμων σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῶν ὡς ἄνω ἐκτάσεων. Καὶ εἰς τὴν πατρίδα μου ὑπάρχει ἕνα θαυμάσιο δάσος ἐλάτης καὶ ἐκεῖ ἀπαγορεύεται ἡ αἰγοτροφία. Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ὑπηρεσία ἐζήτησε τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τούτου εἶναι σοβαρὸς καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν περίσωσιν τῶν ἐξ ἐλάτης δασῶν. Τὰ νέα δάση τῶν ἐλάτων ἀναπτύσσονται ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς μητρὸς ἐλάτης καὶ τὰ νεαρὰ βλαστάρια ἐλάτης τὰ καταστρέφει ἡ αἶξ ὄχι μόνον ὅταν εἶναι σπόρα ἀλλὰ καὶ ὅταν ταῦτα ἔχουν ὕψος 2 μέτρων περίπου. Ἐπομένως, ἐὰν ἀφεθῇ ἐλευθέρα ἡ αἰγοβοσκὴ εἰς τὰ δάση ἐλάτης μοιραίως τὰ δάση ταῦτα θὰ καταστραφοῦν καὶ ἔτσι θὰ καταστραφῇ ὁ βασικὸς πλοῦτος τῆς χώρας πρὸς ζημίαν τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας τῆς χώρας. Καὶ ἄλλοι λόγοι συνηγοροῦν διὰ τὴν παρεμπόδισιν τῆς αἰγοβοσκῆς, ἵνα μὴ ἀποψιλωθοῦν τὰ ὀρεινὰ ἐδάφη καὶ μεταβληθοῦν οἱ ποταμοὶ εἰς χειμάρρους πρὸς καταστροφὴν τῶν πεδιάδων ἀλλὰ καὶ λόγοι σοβαρώτατοι. Ἡ πάλη μεταξὺ αἰγὸς καὶ ἐλάτης εἶναι ἐξοντωτική· ἢ ὁ ἕνας πρέπει νὰ ζήσῃ καὶ ὁ ἄλλος νὰ ἀποθάνῃ ἢ ὁ ἄλλος. Αὐτοὶ εἶναι οἱ λόγοι οἱ ὁποῖοι ἤγαγον τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας εἰς τὸ νὰ ληφθοῦν τὰ μέτρα ταῦτα.

Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις, ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀνάγκην τῶν πληθυσμῶν αὐτῶν, δέχεται τὴν ἐπανεξέτασιν τοῦ ζητήματος δι' εἰδικοῦ νομοσχεδίου ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δὲν θεωρῶ ἱκανοποιητικὴν τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, διότι διὰ νὰ μεταβληθοῦν εἰς νόμον αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐξουσιοδοτήσεως ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις καὶ τῆς Κυβερνήσεως, ἑπομένως θὰ ἀρκέσῃ ἡ ἄρνησις αὐτῆς ὅπως υἱοθετήσῃ μέτρον καταργήσεως διατάξεως διὰ νὰ τεθῇ εἰς ἐφαρμογὴν ἡ διάταξις. Πρέπει νὰ ἔχωμεν σαφῆ διαβεβαίωσιν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ὅταν ἡ Κυβέρνησις λέγει ὅτι δέχεται τὴν ἐπανεξέτασιν τοῦ ζητήματος, σημαίνει ὅτι θὰ ἐπανεξετάσῃ τὸ ζήτημα. Θὰ ἀναστείλωμεν τὸν νόμον, καὶ θὰ ἐπανεξετάσωμεν τὸ ζήτημα.

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ. Δὲν χρειάζεται νὰ γίνῃ ἀναστολή, διότι ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου ἄρχεται τὴν 25 Ἰουλίου.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Θὰ δώσωμεν μίαν παράταιν ὥστε νὰ μὴ ἀρχίσῃ ἡ ἰσχὺς τοῦ νόμου ἀπὸ τὴν 25ην Ἰουλίου μέχρι τῆς ἐπανεξετάσεως του διὰ τῆς εἰσαγωγῆς νέου νομοθετήματος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐξουσιοδοτήσεως.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἂν πρόκειται νὰ ἐπανεξετασθῇ τὸ ζήτημα, θὰ παρακαλέσω νὰ ἐπανεξετασθῇ καὶ γίνῃ μεταρρύθμισις τοῦ τρόπου ὑλοτομίας, διότι ἂν δὲν γίνῃ τοῦτο δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα ἱκανοποιητικῶς, τὸ ὁποῖον τόσον ἐναισίως συνεκίνησε τὸν κ. Ἀρχηγὸν τῶν Προοδευτικῶν. Μόνον διὰ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ τρόπου ὑλοτομίας εἶναι δυνατὸν νὰ συμβιβάσωμεν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν διάσωσιν ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν διατήρησιν καὶ τὴν αὔξησιν τῆς αἰγοτροφίας.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Δὲν ἔχω καμμίαν δυσκολίαν νὰ λάβω ὑπ' ὄψιν τὴν εἰσήγησίν σας.

Γ. ΠΑΛΤΗΣ. Νὰ ἀναστα\λῇ τὸ μέτρον, κ. Πρόεδρε, ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ ἐν τῷ μεταξὺ νὰ ἐξετασθῇ βαθύτερον τὸ ζήτημα.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Ἀναφερόμενος εἰς ὅσα εἶπεν ὁ κ. Καφαντάρης τονίζει, ὅτι δὲν εἶναι μόνον αὐτὸ τὸ μέτρον τοῦ ἐξοντώνει τοὺς ἀγροτικοὺς πληθυσμούς, ἀλλὰ καὶ ἡ καταργησις τῆς ἀτελείας τοῦ ἀραβοσίτου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ γίνῃ ἰδιαιτέρα συζήτησις ἐπ' αὐτοῦ.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Θὰ εἶχα νὰ πῶ πολλὰ ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον ὅμως θὰ ἀποτελέσῃ ἴδιον θέμα συζητήσεως, ἐπιφυλάσσομαι τότε νὰ λάβω τὸν λόγον.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀραβοσίτου νὰ γενικευθῇ, κ. Πρόεδρε.

Α. ΛΑΔΑΣ. Λέγει ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἀραβοσίτου καὶ μάλιστα πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, διότι ὑπάρχουν ὁλόκληροι ὀρεινοὶ πληθυσμοί, οἱ ὁποῖοι δυστυχοῦν λόγῳ τῆς κακῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Συγκεκριμένως εἰς τὸν νομὸν Καζάνης καὶ ἰδιαίτατα αἱ ἐπαρχίαι Γρεβενῶν, Δεσκάτης καὶ Βοΐου δυστυχοῦν καὶ ἔχουν ἀνάγκην ἀμέσου ἐνισχύσεως εἰ' ἀτελοῦς ἀραβοσίτου.

Ὁ κ. Γ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ λέγει ὅτι πρέπει νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις, διότι τὸ ζήτημα τῆς ἀτελείας τοῦ ἀραβοσίτου εἶναι σοβαρώτατον.

ΦΩΝΑΙ. Ὄχι! Ὄχι! Δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ (πρὸς τὸν Προεδρεύοντα). Παρακαλῶ νὰ ἐφαρμοσθῇ ὁ κανονισμός.

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Ἡ Βουλὴ ἔλαβεν ἀπόφασιν νὰ συζητηθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀτελείας τοῦ ἀραβοσίτου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ ζητοῦν νὰ συνεχισθῇ ἡ συζήτησις, ἐνῷ ἄλλοι ἀντιτιθέμενοι ἀξιοῦν νὰ εἰσέλθῃ τὸ Σῶμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Δημιουργεῖται συνεπεία τούτου θόρυβος.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ κ. Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ ἀνέρχεται καὶ καταλαμβάνει τὴν Προεδρικὴν ἕδραν.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ (Πρόεδρος). Ὑπάρχει, κύριοι, ἕνας κανονισμός, ὁ ὁποῖος διέπει τὰς ἐργασίας τοῦ Σώματος καὶ παρακαλῶ νὰ γίνῃ σεβαστός. Δὲν εἶναι δυνατὸν κάθε βουλευτὴς νὰ ζητῇ τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ νὰ ἀπασχολῇ τὸ Σῶμα μὲ θέματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτὸς κύκλου. Ἡ συζήτησις πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐπιτρέπεται μόνον προκειμένου διὰ ζητήματα ἐξαιρετικῶς ἐπειγούσης φύσεως, ὡς εἶναι αἱ πλημμύραι, οἱ σεισμοί, τραυματισμοί, φόνοι κλπ.

(Ὁ θόρυβος συνεχίζεται πολλῶν ἐκ τῶν κ.κ. Βουλευτῶν ζητούντων τὸν λόγον).

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ (Πρόεδρος). Δὲν δίδω σὲ κανένα τὸν λόγον, διότι τὸ θέμα εἶναι ἐκτὸς τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Ἀποκαθισταμένης τῆς ἡσυχίας λαμβάνει τὸν λόγον ἐπὶ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ὁ κ. Β. ΣΑΓΙΑΣ, ὅστις λέγει ὅτι λαμβάνει τὸν λόγον, ἵνα ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ τρόπου καὶ τῆς ἀκολουθουμένης ἐν τῷ καταρτισμῷ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως τακτικῆς.

Ὁλόκληρον τὸ περιεχόμενον αὐτῆς, συνεχίζει ἀφορᾷ νομοθετικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα εἰσάγονται παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Κανονισμοῦ. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ Σύνταγμα καὶ ὁ Κανονισμὸς καθιερώνουν τρόπον ψηφίσεως τῶν νό-

μων, κατὰ τὸν ὁποῖον δέον τὰ Νομοθετήματα νὰ παραπέμπωνται εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς, καὶ ἐφόσον αἱ Ἐπιτροπαὶ ἀποφανθῶσι τότε νὰ εἰσαγωνται πρὸς συζήτησιν εἰς τὸ Σῶμα. Διὰ νὰ καλυφθῇ τὸ κενὸν αὐτὸ ἐφευρέθη ἡ μέθοδος τῆς περιβολῆς τοῦ νομοσχεδίου διὰ τοῦ τίτλου τοῦ Ψηφίσματος. Ποία ὅμως ἡ ἔννοια τοῦ ψηφίσματος καὶ τὸ περιεχόμενον τὸ προσῆκον εἰς τὴν ἔννοιαν αὐτήν; Καὶ ποία ἡ ἔννοια τοῦ Νόμου καὶ τὸ περιεχόμενον τὸ προσῆκον εἰς τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ; Οἱ νόμοι εἶναι πράξεις τῆς Πολιτείας διὰ τῶν ὁποίων τίθενται κανόνες δικαίου. Ἐνῷ τὰ Ψηφίσματα εἶναι πράξεις Συνταγτικῆς ἐξουσίας θέτουσι κανόνας ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Πολιτείας, τὴν ἐνέργειαν καὶ ἁρμοδιότητα τῶν ἐν αὐτῇ λειτουργιῶν. Ὅ,τι λοιπὸν ἐκ τῶν ὑποβαλλομένων μέτρων ἀφορᾷ τὴν τροποποίησιν τῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, εἶναι Συνταγτικοῦ περιεχομένου, ὅ,τι δὲ δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν μεταρρύθμισιν αὐτοῦ, ἀποτελεῖ ἁπλοῦν Νομοθετικὸν μέτρον, θέσιν κανόνος δικαίου ἢ ἄλλην τινὰ πρᾶξιν τῆς Πολιτείας. Καὶ ὡς τοιοῦτον μέτρον δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ψηφισθῇ, ὡς ὁρίζει τὸ ἰσχύον Σύνταγμα, διὰ τῆς παραπομπῆς ἐπὶ εἰς τὰς Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπάς. Καὶ ἡ διάταξις αὕτη ἐτέθη διὰ νὰ παρασχεθῶσιν ἐγγυήσεις ὅτι τὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν συμφέροντα τοῦ λαοῦ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ψηφίζωνται ἐξ ὑφαρπαγῆς καὶ ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης βασάνου. Θὰ μοῦ εἴπητε ὅμως: Δὲν εἶναι δυνατὸν ἡ Συνέλευσις, ἡ ὁποία ἔχει ἀναθεωρητικὴν δύναμιν, νὰ μεταβάλῃ αὐτὴν τὴν διαδικασίαν; Δὲν εἶμαι βεβαίως ἐγὼ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ δώσω ἀπάντησιν ἀρνητικήν. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἡ διάταξις δὲν ἀνεθεωρήθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς, παραμένει ἰσχυρά. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἡ διάταξις εἶχεν ἀναθεωρηθῇ, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ψηφίσματα, πάλιν δὲν θὰ ἦτο ἀρκετὸν τοῦτο, προκειμένου περὶ τῶν Νομοθετημάτων, ὡς πρὸς τὴν καθιερωμένην διαδικασίαν. Διότι τὰ ψηφίσματα ἀποτελοῦν ἁπλᾶς μὲν προτάσεις καὶ ἀναφέροντα εἰς σπουδαῖα θέματα, τὰ ὁποῖα πᾶς τις εὐκόλως δύναται νὰ ἀντιληφθῇ, δὲν εἶναι δυνατὸν ὅμως νὰ λεχθῇ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὰ Νομοθετήματα, διότι τότε θὰ παρεβλέπετο ἡ ἀνάγκη τῆς κατὰ τρόπον ἐνδελεχοῦς ἐξετάσεως αὐτῶν. Δὲν πρόκειται δὲ περὶ κενοῦ τύπου, ἀλλὰ περὶ ζητήματος ἀπολύτου σάξεως. Διὰ αὐτὸ ἡ Βουλὴ δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτὴν τὴν παρατυπίαν, ἡ ὁποία δὲν ἀποβλέπει παρὰ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐκ μέρους τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων τοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον συνῆψε μετὰ τοῦ Βαλλαϊκοῦ Μετώπου.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ (Πρόεδρος). Μήπως ὑποβάλλετε νέαν πρότασιν μορφῆς;

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Ὄχι, κ. Πρόεδρε. Τὸ ἀνέφερα αὐτὸ διὰ νὰ δώσω κάποιαν δικαιολογίαν εἰς τὸν κατὰ τοιοῦτον τρόπον καταρτισμὸν τῆς ἡμερησίας Διατάξεως.

Ἐξετάζων ἐν συνεχείᾳ τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως εὑρίσκει ὅτι φέρουν τὰς ὑπογραφὰς τὸ μὲν πρῶτον τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, τὰ δὲ ἄλλα Βουλευτῶν διαφόρων παρατάξεων, ἐνῷ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχον εἰσαχθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ (Πρόεδρος). Ὑπάρχουν ψηφίσματα τὰ ὁποῖα φέρουν καὶ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Μάλιστα, ἀλλὰ μόνον τὸ ἀφορῶν τὰ δωδεκαημόριτα τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τὸ «περὶ παρατάσεως τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος ἀναγκαστικῶν νόμων». Πάντως πρόκειται περὶ νομοσχεδίων σοβαρῶν, περὶ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ὅτι δὲν ἐνδιαφέρεται ἡ Κυβέρνησις, ἐφόσον ἔχουν ἐπίδρασιν ἐπὶ πραγμάτων ἀφορώντων εἰς τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλειαν. Συνεχίζων παρατηρεῖ ὅτι, παρὰ τὴν δοθεῖσαν πανηγυρικὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, δὲν ἤρχισεν ἐν τούτοις νὰ λειτουργῇ κανονικῶς ἡ Κοινοβουλευτικὴ μηχανή, ἡ ὁποία σκοπὸν ἔχει νὰ ἐναρμονίζῃ τὰς ἐν τῇ πολιτείᾳ λειτουργίας. Προχωρῶν, ἀντικρούει τὴν γνώμην τοῦ κ. Λογγινοῦ τοῦ Ἐργατικοῦ καὶ Ἀγροτικοῦ Κόμματος, ὅτι ἡ Ἡμερησία Διάταξις τῆς Βουλῆς δύναται νὰ συντάσσεται μόνον ὑπὸ τοῦ Προέδρου αὐτῆς καὶ ἔχει τὴν ἐπιφύλαξιν ὅτι ἡ μεγάλη πλειονότης τῆς Βουλῆς ἔχει στερεὰν τὴν θέλησιν νὰ προασπίσῃ τὸν κανονισμὸν ὁ ὁποῖος παραβιάζεται, ἐφόσον ξένος παράγων ἀπὸ τὴν Κοινοβουλευτικὴν Κυβέρνησιν προσβάλλει τὴν ἁρμονίαν, τὴν ὁποίαν πρὸ παντὸς ἐπιδιώκει νὰ ἐπιτυγχάνῃ ὁ Κοινοβουλευτισμός.

Ὁ κ. Ι. ΡΑΛΛΗΣ εὑρίσκει ὅτι ὁ καταρτισμὸς τῆς ἡμερησίας διατάξεως ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς εἶναι ἀντικανονικὸς καὶ κατὰ παράβασιν τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ. Ὑπάρχει, λέγει, γενικὴ διάταξις τοῦ Κανονισμοῦ, ἡ ὁποία ὁρίζει ὅτι ἡ ἡμερησία διάταξις καταρτίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς τῇ συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, καὶ ὅταν λέγει συγκαταθέσει τοῦ Σώματος, ἐννοεῖ τὴν πλειοψηφίαν αὐτοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας προέρχεται ἡ Κυβέρνησις. Τύποις, λοιπόν, καταρτίζεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἡ Ἡμερησία Διάταξις, οὐσίᾳ δὲ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Οἱ νόμοι, συνεχίζει, δὲν εἰσάγονται αἰφνιδιαστικῶς οὔτε εἰς μίαν μόνην ἀνάγνωσιν, καὶ ἔπρεπεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ προλάβῃ τὸ ἄτοπον τοῦτο. Ἔπρεπε πρῶτον νὰ ληφθῇ ψήφισμα διὰ τοῦ ὁποίου νὰ τροποποιοῦνται αἱ διατάξεις αἱ ἀφορῶσαι τὸν καταρτισμὸν τῶν Νόμων καὶ ἔπειτα νὰ ὑπελθοῦν οἱ νόμοι πρὸς συζήτησιν διότι ἄλλως ἀκύρως, παρανόμως καὶ ἀντισυνταγματικῶς συζητοῦνται. Ἐφ' ὅσον λοιπόν, καταλήγει, ἀναθεώρησις τῆς συνταγματικῆς διατάξεως δὲν ἔγινε, τὸ ἀπαράβατον ὅπερ ὑπεβλήθη εἶναι ἀκατανόητον καὶ συζήτησις ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων εἶναι ἀδύνατον νὰ διεξαχθῇ.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Θὰ ἀπαντήσω πρῶτον, λέγει, εἰς τὸν ἐξ Ἀχαΐας συνάδελφον, ὁ ὁποῖος νομίζει ὅτι ὁ κανονισμὸς τῆς Βουλῆς καὶ τὰ Κοινοβουλευτικὰ ἤθιμα εἶναι τρόπον τινὰ κλίναι Προκρούστου εἰς τὰς ὁποίας κόπτωνται αἱ κεφαλαὶ καὶ οἱ πόδες τῆς οὐσίας.

Ἐὰν, συνεχίζει, αἱ ὑπόψεις τοῦ ἐξ Ἀχαΐας συναδέλφου ἦσαν ὀρθαί, θὰ κατηργεῖτο σήμερα διάταξις τοῦ Συντάγματος καὶ ἡ Βουλὴ θὰ ἐστερεῖτο τοῦ δικαιώματος τῆς προτάσεως τῶν Νόμων. Ἐν τούτοις πλειστάκις πρὸ τῆς γνώμης τῆς Κυβερνήσεως προετάχθησαν ἢ ὡρίσθησαν δι' ὡσισμένην ἡμέραν Νομοθετικὰ μέτρα πρὸς συζήτησιν. Αἱ διατάξεις τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Κανονισμοῦ εἶναι σαφεῖς ὅτι ἡ Ἡμερησία Διάταξις εἶναι ὑφτημα τῆς Βουλῆς.

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΗΣ. Τὸ 1929 διεμαρτυράμεθα εἰς μίαν Συνεδρίασιν, διότι δὲν ἐνεγράφη εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν μία πρότασις μας καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς τότε ἐδικαιολογήθη ὅτι ἔγινε τοῦτο διότι ἡ Κυβέρνησις ἔχει ἀνάγκην νὰ ψηφισθῶσι νεωτέρου τινὸς μέτρα καὶ ἡ Ἡμερησία Διάταξις δὲν ἔφτανε χαιρὸν διὰ νὰ περιληφθῇ καὶ ἡ ἰδική μας πρότασις. Σεῖς τότε μᾶς ἐπεκρίνατε διὰ τὰς γνώμας τὰς ὁποίας ὑπεστηρίξαμεν.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ σᾶς ἐπέκρινα, διότι ἤμουν καὶ ἐγὼ τότε εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ὅπως καὶ σεῖς. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἐπενέβην, θὰ τὸ ἔκαμα διὰ νὰ σᾶς δώσω τὴν ἐξήγησιν ὅτι ἡ θέλησις τῆς πλειοψηφίας τῆς Βουλῆς ἦτο τοιαύτη, ὥστε νὰ μὴ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασίς σας.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Τί θὰ συμβῇ ἐὰν ἡ Βουλὴ θέλῃ νὰ ψηφισθῇ ἕνα μέτρον καὶ ἡ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία χθὲς μόλις συνεκέντρωσε τὴν πλειοψηφίαν, ἔχει ἀντίθετον γνώμην; Ἐπ' αὐτοῦ θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἔχω τὴν γνώμην σας.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Κατὰ τὸ Σύνταγμα ὑπάρχει τὸ βέτο τοῦ Βασιλέως ἂν ἡ Κυβέρνησις δὲν θελήσῃ νὰ τὸ χρησιμοποιήσῃ· ἡ δὲ Βουλὴ ψηφίσῃ μέτρα ματαιώνοντα τὸ ἔργον αὐτῆς τότε θὰ παραιτηθῇ.

Ἀλλ' ὁ κ. ἐξ Ἀχαΐας Βουλευτής, κύριον, μᾶς ἔδωκε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐφοίτησεν εἰς Σχολήν, ὅπου τηροῦνται ἀπολύτως οἱ τύποι, ἀγνοεῖ δὲ ὅτι ἐδῶ τὸν τελευταῖον καιρὸν ἀνεστατώθη τὸ σύμπαν, ἐξεδόθησαν ἑκατοντάδες Νόμων καὶ Συν-

τακτικῶν Πράξεων, καὶ ἔρχεται τώρα τὸ Ἀντιπροσωπευτικὸν τοῦ Ἔθνους Σῶμα ἵνα θέσῃ κἄποιαν τάξιν. Ἐνῷ λοιπὸν ὑπάρχει ὅλη αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία, δὲν νομίζω ὅτι πρέπει ἡ ἀποκατάστασις μιᾶς τάξεως πραγμάτων νὰ προκαλῇ δυσφορίαν.

Τὸ ζήτημα τώρα τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀναθεωρήσεως παρέλκει. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐθίγη, θὰ εἴπω καὶ ἐπ' αὐτοῦ δύο λέξεις. Ὀρθῶς ὑπεστηρίχθη καὶ ἀπὸ τὸ Ἀκῶν κόμμα, ὅτι ἡ σημερινὴ Βουλὴ εἶναι Σῶμα Συνταντικόν, ὅπως καὶ ἂν τὴν ὀνομάσητε. Δέχομαι ὅμως ὅτι ἔχει ἁπλῶς ἀναθεωρητικὸν χαρακτῆρα. Τί πρόκειται νὰ κάμωμεν διὰ τοῦ πρώτου ψηφίσματος τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως; Ἁπλῶς νὰ καθορίσωμεν τὸν τρόπον καθ' ὃν θὰ γίνωνται δεκτὰ τὰ διάφορα ψηφίσματα. Καὶ ἐρωτῶ, ὑπάρχει κανεὶς περιορισμὸς ὅσον ἀφορᾷ τὸν καθορισμὸν τοῦ τρόπου αὐτοῦ; Οὐδείς. Καὶ ὀρθῶς ὑπεστήριξεν ὁ κ. Ράλλης, ὅτι δύναται ἀπὸ τοῦδε νὰ εἰσέλθῃ ἡ Βουλὴ εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Α' θέματος τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως. Ἐγεννήθη ὅμως ζήτημα καὶ περὶ τοῦ τί εἶναι ψήφισμα καὶ τί Νόμος.

Ἀλλ' αὐτό, κύριοι, εἶναι ἄλυτον καὶ δὲν ὑπάρχει ἀσφαλὲς κριτήριον πρὸς διάκρισιν. Δὲν μπορεῖτε νὰ πῆτε ὅτι τὸ ψήφισμα εἶναι Συνταντικοῦ περιεχομένου ἢ νομοθετικοῦ περιεχομένου, διότι καὶ εἰς τὸ Σύνταγμα ὑπάρχουν διατάξεις ρυθμίζουσαι ἀντικείμενα ἁπλῶν Νόμων. Ὀρθὸν βεβαίως, ἴσως καὶ ὠφέλιμον θὰ ἦτο νὰ ὑποβληθοῦν καὶ τὰ ψηφίσματα ταῦτα εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς ψηφίσεως τῶν Νόμων, ἀλλ' ὄχι καὶ πάντοτε σκόπιμον. Τὸ γεγονὸς ὅτι τοιαῦτα ψηφίσματα ἐγένοντο καὶ εἰς τὸ παρελθόν, ἀποδεικνύει ὅτι ὑπῆρξε πρὸς τοῦτο ἀνάγκη. Αἱ συνελεύσεις ἄλλως τε εἶναι συνήθως αἱ τελευταῖαι φάσεις ἀνωμάλων καταστάσεων καὶ πρέπει νὰ ἔχουν εὐχέρειαν κινήσεως, διότι ἐξυπηρετοῦν ἀνάγκας γενικὰς καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχουν δεμένα τὰ χέρια, ὅταν μάλιστα δὲν πρόκειται νὰ παραβιασθοῦν βασικαὶ διατάξεις. Ἀντίθετος ἄποψις εἶναι κατάπνιξις τῆς οὐσίας καὶ στραγγαλισμὸς τῶν γενικωτέρων συμφερόντων. Μὴ λησμονῆτε ὅτι, ἂν γίνῃ δεκτὸν τὸ περὶ οὗ πρόκειται ψήφισμα, δύνανται νὰ ψηφισθοῦν διατάξεις Συνταντικοῦ ἢ Νομοθετικοῦ περιεχομένου εἰς μίαν ἀνάγνωσιν καὶ ἵνα μὴ γεννηθῇ ἡ ἐντύπωσις, ὅτι θέλομεν νὰ δώσωμεν ἀξίαν Συνταντικῶν πράξεων εἰς ψηφίσματα νομοθετικοῦ περιεχομένου, νὰ προσθέσωμεν μετὰ τὴν λέξιν «Ψηφίσματα» τὴν φράσιν «οἱουδήποτε περιεχομένου».

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Μὲ μίαν διευκρίνισιν: Ὅτι εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ ψηφίσματα εἶναι συνταντικοῦ περιεχομένου ἐκδίδονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ὅταν δὲ εἶναι νομοθετικοῦ περιεχομένου, κυροῦνται καὶ ἐκδίδονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Εἴμεθα σύμφωνοι. Δὲν ἔχω ἀντίρρησιν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἡ διάκρισις τῶν ψηφισμάτων εἰς νομοθετικοῦ καὶ συνταντικοῦ περιεχομένου δύναται νὰ γίνῃ, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὡς ἑξῆς: Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὸ ψήφισμα μεταβάλλει διάταξιν τοῦ Συντάγματος, εἶναι συνταντικοῦ περιεχομένου. Ἐν περιπτώσει δὲ κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν μεταβάλλει διατάξεις τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ θέτει κανόνας δικαίου, εἶναι νομοθετικοῦ περιεχομένου, καὶ ἔχει ἀνάγκην κυρώσεως ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Ὀρθόν.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Εἴμεθα σύμφωνοι.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Παρακαλῶ νὰ σημειωθῇ τοῦτο εἰς τὰ Πρακτικά, κ. Πρόεδρε.

Ὁ κ. Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ λέγει ὅτι ἡ συζήτησις ἐπὶ τῆς προτάσεως τοῦ κ. βουλευτοῦ Ἀχαΐας καὶ τοῦ κ. βουλευτοῦ Ἀθηνῶν μετετοπίσθη εἰς θέματα ξένα, διότι ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἐργατικοῦ καὶ Ἀγροτικοῦ κόμματος ὡμίλησεν ἐπὶ τῶν χθεσινῶν ἐκθηλώσεων, τῆς ψήφου τῆς χθεσινῆς καὶ πλείστων ἄλλων ζητημάτων ξένων πρὸς τὴν προκειμένην συζήτησιν. Τὸ ζήτημα, κατὰ τὴν γνώμην μου, λέγει, ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι δηλ. ἡ ἡμερησία διάταξις καταρτίσθη ὀρθῶς. Ἐπ' αὐτοῦ δὲ φρονῶ ὅτι ἡ Ἡμερ. Διάταξις δὲν δύναται παρὰ νὰ κανονίζηται ἀπὸ τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, ὅστις ἔχει καὶ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος, τοῦτο δὲ καὶ κατὰ νόμον ἀλλὰ καὶ κατ' ἀρχὴν ἰσχύουσαν εἰς πᾶν συλλογικὸν σῶμα. Ἐλέχθη ὅτι οὕτω τὸ δικαίωμα τῆς νομοθετικῆς πρωτοβουλίας τῆς Βουλῆς ἀναιρεῖται. Ἀλλ' ἄλλο εἶναι τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον ἔχει πᾶς βουλευτὴς νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν νόμου καὶ ἄλλο εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ πῶς θὰ γίνῃ ἡ συζήτησις, τὸ τελευταῖον δὲ τοῦτο ὁρίζει πῶς θὰ γίνῃ ὁ Κανονισμός. Εἰς ἐκτῶν τρόπων, συνεχίζει, καθ' ὃν γίνεται ἡ Ἡμερ. Διάταξις εἶναι καὶ ὁ κατόπιν συνεννοήσεως τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς μετὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, διότι ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ θέλῃ νὰ προταχθοῦν ὡρισμένα νομοθετικὰ μέτρα, ἀπαραίτητα διὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος. Βεβαίως γίνονται καὶ παρεκκλίσεις καὶ οὕτω ζητεῖται πολλάκις ὁ λόγος πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως δι' ὁμιλίαν ἐπὶ ἐξαιρετικοῦ καὶ αἰφνιδίου γεγονότος, τὸ ὁποῖον δὲν προφθάνει νὰ ἐγγραφῇ εἰς αὐτήν. Ἀλλ' αἱ περιπτώσεις αὗται δὲν εἶναι συνήθεις. Εἴχομεν δὲ καθορίσει ἄλλοτε ὅτι καὶ διὰ τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἔπρεπε νὰ προηγῆται συνεννόησις μεταξὺ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ ἐνδιαφερομένου βουλευτοῦ.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἐγὼ πάντως τὸ ἐτήρησα αὐτὸ ὅταν πρὸ ὀλίγου ὡμίλησα.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Πολὺ καλὰ ἐκάματε, ἀλλὰ δὲν ὑπηνίχθην σᾶς. Λέγω λοιπὸν ὅτι διὰ νὰ ἔχωμεν τάξιν εἰς τὰς συζητήσεις, διευκολύνουσαν αὐτάς, πρέπει νὰ τηρῶμεν τὸν κανονισμόν. Ἀλλ' ἐρωτᾶται, προκειμένου περὶ ἀναθεωρήσεως διατάξεων τοῦ Συντάγματος, θὰ συζητῶμεν ὅπως θέλομεν, δεδομένου ὅτι ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ δὲν ἔχομεν κανονισμόν; Φρονῶ ὄχι, διότι καὶ ἡ ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ εἶναι ἁπλῆ Βουλὴ καὶ δέον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν νὰ τηρήσωμεν τὸν κανονισμὸν τῆς ἁπλῆς Βουλῆς.

Ἡ ἀνωμαλία κατ' ἐμὲ εἰς τὴν προκειμένην συζήτησιν ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἐκτὸς τοῦ α' θέματος ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα. Φρονῶ δὲ ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν εἰς τὰ ἄλλα αὐτὰ θέματα ἂν δὲν ψηφίσωμεν τὸ πρῶτον.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Δὲν λησμονῶ ὅτι πρέπει νὰ διευκολύνωμεν τὴν Κυβέρνησιν εἰς τὸ ἔργον της, ψηφίζοντες τὰ μέτρα ἐκεῖνα, ἅτινα θεωρεῖ ἀπαραίτητα. Δὲν συμφωνῶ μὲ τὴν ἀντίληψιν τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐργατοαγροτικοῦ κόμματος ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα προσηλωμένοι εἰς τοὺς τύπους, διότι οὗτοι δὲν ἐτέθησαν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε. Συμφωνῶ ὅμως μὲ τὴν γνώμην του, ὅτι ἡ παροῦσα Βουλὴ οὔτε ἀναθεωρητικὴ οὔτε συνταντικὴ εἶναι, κατὰ τὴν κοινῶς ἀποδιδομένην εἰς τοὺς ὅρους αὐτοὺς ἔννοιαν, διότι προῆλθεν ἐκ μιᾶς ἐπαναστάσεως καὶ δὲν διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, τὰς καθορίζουσας τὸν τρόπον τῆς ἀναθεωρήσεως αὐτοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν εἶναι συνταντική. Δεσμεύεται μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὰ τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος, διότι ἐγένετο δημοψήφισμα, πᾶσα δὲ αἱ λοιπαὶ διατάξεις τοῦ Συντάγματος ὑπόκεινται εἰς ἀναθεώρησιν.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Δὲν πρόκειται, κ. βουλευταί, νὰ συζητήσωμεν περὶ αὐτῶν τώρα.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Ἕκαστος βουλευτής, φρονῶ, ἐπὶ τῶν συνταγματικῶν ζητημάτων ἔχει ἐλευθερίαν γνώμης.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Βεβαίως, ἀλλ' ἂν εἰσέλθωμεν εἰς τοιαῦτα θέματα, δὲν θὰ τελειώσωμεν ποτέ.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Ἐφ' ὅσον λοιπόν, ἡ Βουλὴ μπορεῖ νὰ θεσπίσῃ οἱασδήποτε διατάξεις, μπορεῖ νὰ τροποποιήσῃ καὶ τὸ ἄρθρ. 49 τοῦ Συντάγματος, τὸ ὁποῖον καθορίζει διαδικασίαν τῆς ψηφίσεως τῶν νόμων, ἔστω καὶ διὰ μεταβατικῆς δια-

ταξεως, όπως είναι ο τύπος του ψηφίσματος. Εξ αυτού ουδεμία διάταξις καθορίζει πότε προσδίδεται εις μίαν απόφασιν της Βουλής συνταγματικον περιεχόμενον και πότε νομοθετικόν. Τούτο είναι δικαίωμα της Νομοθετικής Εξουσίας. Πρακτικώς δυνάμεθα να είπωμεν ότι συνταγματικά είναι τα ψηφίσματα, διά των οποίων τροποποιούνται διατάξεις του Συντάγματος και νομοθετικά τα τροποποιούντα κοινούς νόμους. Και τα μεν συνταγματικά εκδίδονται απλώς υπό του Βασιλέως, τα δε νομοθετικά κυρούνται και εκδίδονται υπ' αυτού. Αλλά το ζήτημα εις την προκειμένην περίπτωσιν είναι άλλο, ορθώς δε έθεσεν αυτό ο κ. Ράλλης. Έπρεπε δηλαδή εις την Ημ. Διάταξιν της σημερον να εγγραφή μόνον το πρώτον ψήφισμα, να εγκριθή, να δημοσιευθή διά να ισχύση και κατόπιν να εισαχθούν τα λοιπά εν αυτή αναγραφόμενα. Επειδή όμως επιθυμώ να διευκολύνω τα πράγματα, προτείνω να εισέλθη απόψε η Βουλή εις το πρώτον θέμα της Ημ. Διατάξεως και να εγκρίνη το α' ψήφισμα, αφού προηγουμένως τροποποιηθή διά της προσθήκης ότι αφορά και τα συνταγματικού και νομοθετικού περιεχομένου ψηφίσματα, ότι τα πρώτα εκδίδονται απλώς υπό του Βασιλέως τα δε δεύτερα κυρούνται και εκδίδονται υπ' αυτού και ότι το ψήφισμα τούτο θα ισχύση από της δημοσιεύσεώς του.

Χ. ΛΑΔΑΣ. Δεν χρήζει δημοσιεύσεως διότι αφορά ζήτημα κανονισμού.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Όχι, διότι τροποποιεί το άρθρον 19 του Συντάγματος. Άλλωστε τούτο πρακτικώς δεν πρόκειται να παρεμβάλλη δυσχερείας, διότι είναι ζήτημα εν όλω μιάς ώρας.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Δεν υπάρχει ανάγκη δημοσιεύσεως, κ. συνάδελφε, διότι ημείς μόνον υποχρεούμεθα εξ αυτού.

Α. ΒΑΜΒΕΤΣΟΣ. Δεν είναι ορθή η αντίληψις αυτή και δι' άλλον λόγον, ότι τα δικαστήρια, δικαιούμενα να ελέγξουν την αντισυνταγματικότητα των νόμων, είναι ενδεχόμενον να θεωρήσουν αντισυνταγματικά τα άλλα νομοθετικά μέτρα, τα οποία θα ληφθούν βάσει του ψηφίσματος αυτού.

Β. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Συμφωνώ και εγώ, κ. συνάδελφε, με όσα οι κ. κ. Σαγιάς και Ράλλης εξέθηκαν από του βήματος τούτου, με την προσθήκην ότι εγώ ηδυνήθην να διαπιστώσω και τους λόγους της υποβολής των αθρόων ψηφισμάτων, τα οποία είναι αναγεγραμμένα απόψε εις την Ημερ. Διάταξιν. Ο κ. Παπαναστασίου, ομιλήσας ως ομίλησε και τονίσας ότι είναι και συμφέρον του Σώματος να παρίδη τους τύπους ίνα ρθάση ούτω εις το τέρμα, μας απεκάλυψε τους σκοπούς των ψηφισμάτων αυτών. Δύο είναι, κύριοι, αι απόψεις του ζητήματος, η επιστημονική και η άποψις της πολιτικής σκοπιμότητος. Και όσον αφορά μεν την δευτέραν, δεν είχα ποτέ την αφέλειαν να πιστεύσω ότι το κόμμα εκείνο θα εγκατέλειπε την τόσον γνώριμον αρχήν της σκοπιμότητος διά να μας επιβάλη την δεσποτείαν του. Διότι δεσποτείαν αποτελεί ο τρόπος καθ' ον συνετάχθη η Ημ. Διάταξις, αφ' ού ουδέν άλλο σκοπεί ται δι' αυτής η η εκπλήρωσις των υπεσχημένων εις τον επίσημον κομμουνισμόν. Είναι θλιβερόν το φαινόμενον, κύριοι, μας άγει δε εις σκέψεις απαισιοδόξους, διότι βλέπομεν να συγκλονίζεται εκ θεμελίων το οικοδόμημα του κοινωνικού καθεστώτος. Όσον αφορά την επιστημονικήν άποψιν του ζητήματος έχω να παρατηρήσω τούτο. Διατί να κάμωμεν ψηφίσματα και όχι νόμους, αφού το περιεχόμενον αυτών θα είναι νομοθετικόν; Η Βουλή δύο τινά δύναται ν' αποφασίζη: Ψηφίσματα και νόμους. Ψηφίσματα διά τας αναθεωρήσεις του καταστατικού χάρτου, νόμους διά τα νομοθετικά μέτρα. Το πράγμα είναι πράγματι απλούστατον. Και εφ' όσον είμεθα Σώμα Νομοθετικόν, δεν υπάρχει ανάγκη να τοποθετούμεν την λέξιν ψήφισμα ως τίτλον κανόνων νομοθετικού περιεχομένου. Ούτω έχουν τα ζητήματα.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Κύριε Πρόεδρε, έχομεν διαθέσει έξη ώρας συζητούντες προ της ημερησίας διατάξεως. Επί της ημερησίας διατάξεως πότε θα συζητήσωμεν; Νομίζω ότι η πτέρυξ εκείνη άσκει συστηματικήν κωλυσιεργίαν.

Β. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Εάν επρόκειτο περίπτωσις παρελκύσεως δεν θ' ανετίθετο εις εμέ, τον νεώτερον κοινοβουλευτικώς, το βαρύ αληθώς τούτο έργον, αφού μάλιστα η παράταξις εις ην άνηκω είναι πλήρης παλαιμάχων και δεξιωτάτων μαχητών.

Αποτεινόμενος εις Βουλευτάς δεν αισθάνομαι την ανάγκην να προχωρήσω έτι εις την συνταγματικήν εξέτασιν του ζητήματος. Συνελάβομεν τα πονηρά αυτά ψηφίσματα από το ούς, και απεδείξαμεν ότι δεν πρόκειται περί ανάγκης πολιτικής, αλλά περί ενός προδιαγεγραμμένου τρόπου ψηφίσεως ώρισμένων μέτρων έναντι γνωστών αναληφθεισών προ ολίγων μόλις ημερών υποχρεώσεων. Ενθυμείσθε ότι το περίφημον συμφωνητικόν αναγράφει προθεσμίαν ψηφίσεως των μέτρων τούτων, ενός μηνός από του σχηματισμού κυβερνήσεως. Δεν φαντάζομαι να χρειάζωνται περισσότερα διά να γίνη αντιληπτή η αιτία της βεβιασμένης ψηφίσεως των μέτρων αυτών, ως ψηφισμάτων, εις μιαν συζήτησιν. (Θόρυβος).

Αυτή είναι η γυμνή μορφή, ην έχει η ημερησία διάταξις εφ' ής ομιλούμεν.

Η πρότασις του απαραδέκτου της ημερησίας ταύτης διατάξεως νομίζω ότι στηρίζεται απολύτως εις το Σύνταγμα.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Πριν ή εισέλθω εις την ανάπτυξιν του θέματος το οποίον με έφερεν εις το βήμα, άς μου επιτραπή να προσθέσω ολίγας λέξεις εις τα υπό των προλαλησάντων λεχθέντα, ως προς την σημερινήν ημερησίαν διάταξιν.

Το ότι όλα τα λεχθέντα είναι ορθά, αποδεικνύεται εκ της εις την ημερησίαν διάταξιν αναγραφής του υπ' αριθ. 5 σχεδίου ψηφίσματος, δι' ού καταργείται η βασιλική προνομία της αμνηστείας, και μετατίθεται το προς χορήγησιν τοιαύτης δικαίωμα εις την Βουλήν. Κατά το άρθρον 35 του Συντάγματος ο Βασιλεύς χορηγεί χάριτας και αμνηστείας. Ο Πρόεδρος της Βουλής αναγράψας εις την ημερησίαν διάταξιν το υπ' αριθ. 5 σχέδιον ψηφίσματος, ζητεί ν' αφαιρέση προνομίας του Στέμματος. Τούτο ασφαλώς είναι πράξις επαναστατική. Και ερωτώ τον κ. Πρόεδρον της Κυβερνήσεως: Η Κυβέρνησις θα είναι διατεθειμένη να ίδη απαθώς, κατά τοιούτον προπετή τρόπον θιγομένας αυτάς ταύτας τας εκ του Πολιτεύματος παρεχομένας τω Ανωτάτω Άρχοντι προνομίας;

Εάν εξακολουθήση η τοιαύτη αυθάδης ενέργεια, μία λύσις απομένει: η άμεσος διάλυσις του Σώματος τούτου, του επαναστατούντος κατά του κυριάρχου λαού.

Και έρχομαι τώρα, κύριοι Βουλευταί, εις το θέμα το οποίον κυρίως με έφερεν εις το Βήμα. Αφ' ής εψηφίσθη το Σύνταγμα του 1863 καθιερώθη ως έθιμον -κατά τας περιόδους βεβαίως καθ' άς υπήρχεν εις την χώραν ο βασιλικός θεσμός- ότι πρώτον θέμα το οποίον συζητεί η Βουλή είναι η απάντησις εις τον βασιλικόν λόγον.

Η Βουλή συνήλθε το πρώτον την 2 Μαρτίου και τότε ο Βασιλεύς προσήλθε και ενήργεσε την έναρξιν των εργασιών αυτής, εξέθηκε δε το πρόγραμμα της Κυβερνήσεως Δεμερτζή, όπερ είναι το αυτό με το της Κυβερνήσεως Μεταξά, ιδίως κατόπιν και της δηλώσεως ότι η σημερινή Κυβέρνησις είναι εξακολούθησις της Κυβερνήσεως Δεμερτζή.

Η Βουλή, λοιπόν, δεν ηισθάνθη την υποχρέωσιν να συζητήση, ως πάντοτε εγένετο απαρεγκλίτως, την απάντησιν εις τον βασιλικόν λόγον.

Ιδού τι λέγει ο συγγραφεύς του κοινοβουλευτικού μας δικαίου Ηλίας Ζέγγελης, επί του ζητήματος τούτου:

«Ο Βασιλικός λόγος είναι η σημαντικωτάτη των πολιτικών πράξεων. Δι' αυτού η Βουλή επισήμως προκαλείται να εκφέρη την γνώμην αυτής επί του κυβερνητικού προγράμματος, όπερ ούτος εμπεριέχει. Διά τούτου παρέχεται εις την Βουλήν η ευκαιρία όπως εν πληρεστάτη ελευθερία και ούτως

εἰπεῖν κατ' ἀντιμωλίαν πρὸς τὸν Βασιλέα συζητήσῃ τὰ τῆς τηρητέας ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν κοινῶν πολιτείας.... Ἡ εἰς τὸν βασιλικὸν λόγον ἀπάντησις προηγεῖται παντὸς ἑτέρου θέματος, ἐν τοῖς πρώτοις ἀναγραφομένη ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει καὶ τοῦτο ἕνεκα τῆς τε σημασίας αὐτῆς, τῆς ὑψίσης, καὶ τοῦ εἰς τὸν Ἄνακτα ὀφειλομένου σεβασμοῦ. Ἡ δὲ μορφὴ ἣν ἐν τῇ συζητήσει ἔλαβεν ἤδη αὕτη, εἶναι τοῦ κατ' ἐξοχὴν πολιτικοῦ ζητήματος».

Καταγγέλλω εἰς τὴν Βουλὴν τὴν γενομένην πρᾶξιν, ἀποτελοῦσαν μὴ ἐκδήλωσιν σεβασμοῦ ἔναντι τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Σᾶς καθιστῶ γνωστόν, κύριοι Βουλευταί, ὅτι κατηρτίσθη ἤδη ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Βουλῆς, ἡ ὁποία θὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον. Μὴ λησμονῆτε δὲ ὅτι ὁλόκληρος ἡ πρώτη Συνεδρίασις ἀφιερώθη εἰς τὰ πολιτικὰ μνημόσυνα καὶ ἡ χθεσινὴ ὁλονύκτιος διὰ τὴν ψῆφον ἐμπιστοσύνης, αὐτὸς δὲ εἶναι ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν ἀνηγγέλθη ὁ καταρτισμὸς τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Νὰ διακόψωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις **ἐπὶ μίαν ὥραν.**

Μετὰ τὴν διακοπὴν ὥρα 11.15' ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Καλκάνης ἔχει τὸν λόγον.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Ὅταν ἀνέγνωσα τὴν ἡμερησίαν διάταξιν ἠσθάνθην ἔκπληξιν, ἠσθάνθην κατάπληξιν, καὶ τὰ αἰσθήματα ταῦτα τὰ ἠσθάνθη ἀσφαλῶς ὅλη ἡ Βουλή. Καὶ ἄλλοι μὲν τῶν κ. κ. Βουλευτῶν ἐξεδήλωσαν σαφῶς τὰ αἰσθήματά των ταῦτα, ἄλλοι δ' ὄχι. Καὶ λέγω τοῦτο: ποῖος ἄραγε ὁ λόγος καὶ ποῖα τὰ ἐλατήρια ποὺ ὦθησαν εἰς τὴν τοιαύτην σύνταξιν τῆς ἡμερησίας διατάξεως; Συντεταγμένη κατὰ προφανῆ παράβασιν τοῦ κανονισμοῦ ἐπιδιώκει τὴν ἀνατροπὴν καὶ τῶν κανονισμικῶν καὶ τῶν συνταγματικῶν ἀκόμη διατάξεων. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν παραβίασιν αὐτήν. Ὁ κανονισμὸς ἐτέθη διὰ νὰ διασφαλίσῃ τὴν καλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος. Ποῖος εἶναι ὁ λόγος ποὺ μᾶς ἐξαναγκάζει ὅλα αὐτὰ τὰ νομοσχέδια νὰ νὰ τὰ εἰσαγάγωμεν εἰς ψήφισιν κατὰ τρόπον ἀντικείμενον εἰς τὰς ὑφισταμένας διατάξεις; Κατὰ τὰς διατάξεις αὐτὰς ἔπρεπε πρῶτον τὰ νομοσχέδια ταῦτα νὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὰς Ἐπιτροπάς. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ συνεδριάζῃ ἡ Βουλὴ καὶ νὰ ψηφίζωνται εἴτε συνταγματικαὶ καὶ εἴτε νομοθετικαὶ διατάξεις, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν Ἐπιτροπαί; Εὑρισκόμεθα πρὸ μιᾶς ἐκτροπῆς, ἀποτελούσης κατάλυσιν τῶν ὑφισταμένων διατάξεων.

Γνωρίζω ἄριστα, κύριοι Συνάδελφοι, πῶς συνετάγη τὸ Νομοσχέδιον, τὸ πρῶτον ἀναγεγραμμένον ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ διατάξει, καὶ πῶς ἔρχεται σήμερον περιωρισμένον. Χθὲς ἀνεφέρετο περιέχον ὅτι ταῦτα εἰσάγονται καὶ δημοσιεύονται παρὰ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς. Ἤθελον δηλαδὴ νὰ καταργήσωσι τὸν ἕτερον Νομοθετικὸν παράγοντα. Ἤθελον νὰ παραλείψωσι χθὲς τὸν βασιλικὸν παράγοντα. Τοῦτο ἀποτελεῖ τρανὴν ἀπόδειξιν πόσον ὑπολογίζουσι τὰς κειμένας Συνταγματικὰς Διατάξεις, εἴτε πόσον σκέπτονται νὰ εὕρωσι τὴν καλλιτέραν διατύπωσιν τῶν Νομοσχεδίων, ἅτινα θέλουσι νὰ καταστήσωσι νόμους τοῦ Κράτους. Τοῦτο μᾶς προκαλεῖ δυσπιστίαν πρὸς τὰ προτεινόμενα νομοθετικὰ μέτρα. Ἡ παρουσιαζομένη Ἡμερησία Διάταξις εἶναι πρωτοφανὴς διὰ τὰ Κοινοβουλευτικὰ χρονικά. Μήπως πρόκειται περὶ κανενὸς κατεπείγοντος; Εἶναι Νομοσχέδια διὰ τὰ ὁποῖα ἐρίζουν αἱ δύο πολιτικαὶ παρατάξεις ἀπὸ μακροῦ χρόνου. Καὶ ἀξιοῦσιν ὅπως ψηφισθῶσι ταῦτα ἀθρόχοις ποσίν. Τοῦτο δὲ συμπεραίνω ἐκ τοῦ τρόπου τῆς εἰσόδου των Ἔπρεπε νὰ ἐτηροῦντο τὰ διατεταγμένα. Ἀλλὰ διὰ νὰ καλυφθῶσιν ὅλα αὐτὰ τὰ ἐχαρακτήρισαν ὡς ψηφίσματα. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Ἀγροτικοῦ καὶ Ἐργατικοῦ Κόμματος εἶπεν ὅτι ὑπάρχουσι ψηφίσματα ποὺ τὸ περιεχόμενόν των εἶναι νομοθετικόν. Δὲν χρειάζεται μεγάλη σκέψις διὰ νὰ γίνῃ ὁ διαχωρισμὸς ψηφισμάτων καὶ Νόμων. Ὅταν λοιπὸν ὅ,τι περιέχουσι τὸν ἀφορῶσι τὴν τροποποίησιν τῶν κειμένων Συνταγματικῶν διατάξεων, ἀλλὰ τροποποιοῦσι νόμους, εἶναι νόμοι. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα τὰ θέλουσι ψηφίσματα.

Ἀλλὰ καὶ διακρίσεις τῶν προηγουμένων συναδέλφων μοῦ δίδει τὸ Σύνταγμα εἰς τὸ ἄρθρον 100. (Ἀναγινώσκει). Αἱ μεταβολαὶ τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος γίνονται δι' εἰδικῶν ψηφισμάτων. Διὰ τὰ ἄλλα ἐφαρμόζεται ὁ Κανονισμός. Ἠκούσθη ὅμως καὶ ἄλλη θεωρία ὅτι ἡ παροῦσα Βουλὴ εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβάλῃ οἱαδήποτε διάταξιν κανονίζουσα αὐτὴ καὶ μόνη ποία εἶναι θεμελιώδης καὶ ποία μή. Καὶ ὅτι ἐπίσης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προβαίνῃ εἰς ἀναθεώρησιν ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος, μὴ δεσμευομένη ἀπὸ κανένα περιορισμόν. Ἡ θεωρία αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη. Ἐφ' ὅσον ὁ λαὸς ἀπεφάνθη διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων δὲν δυνάμεθα νὰ ἀναθεωρήσωμεν πᾶσαν διάταξιν. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀλλάξωμεν τὴν ἐντολὴν ποῦ μᾶς ἔδωκεν ὁ λαός, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν ἔχεται ἀληθείας ἡ θεωρία τοῦ νὰ ἀναθεωρήσωμεν πᾶσαν διάταξιν. Ἀλλοίμονον δὲ τότε, διότι ἡ Βουλὴ ὅπως εἶναι συγκεκροτημένη, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ ὅ,τι δὲν ἠδύνατο ἄλλως νὰ ἐπιτύχῃ. Νὰ περιορίσῃ εἰσέτι πάντα τὰ δικαιώματα τῆς Βασιλικῆς κυριαρχίας. Ἂν, λοιπόν, δυναμεθα νὰ ἀνατρέψωμεν πάσας τὰς διατάξεις τοῦ Συντάγματος, τότε θὰ δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν καὶ εἰς τὰ ἄκρα. Δηλαδὴ θὰ μᾶς ἔλεγον ὅτι δυνάμεθα νὰ ξανασυστήσωμεν καὶ τὴν Γερουσίαν, ὡς ἐπίσης ἡ Βασιλικὴ ἐξουσία δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ σκιά.

Ἡ ἐντολή μας ὅμως εἶναι περιωρισμένη, διότι ὡρισμένην ἐντολὴν ἐλάβομεν ἀπὸ τὸν λαόν, εἰς τὸ νὰ μὴ προβῶμεν εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, τὰς δὲ ὑποστηριζομένας θεωρίας ὁμολογῶ ὅτι μετὰ μεγίστης ἐκπλήξεως ἤκουσα ὑποστηριζομένας. Ποία δικαιολογία ὑπάρχει λοιπόν; Διατί κατὰ παρέκκλισιν τῶν κειμένων διατάξεων τὰ ψηφίσματα ;

Μία μόνον δικαιολογία ὑπάρχει. Αὐτὴ ποὺ μαντεύει πᾶς τις: διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ δηλ. ἡ συμφωνία ἡ συναφθεῖσα μεταξὺ τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων καὶ τοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου. Ἐὰν ρίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν θὰ ἴδωμεν ἀνάγλυφον τὴν εἰκόνα αὐτήν. Ἐπειδὴ ἐδόθησαν ὑπεσχέσεις πρὸς τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον ὅπως ἐντὸς μηνὸς τὰ συμφωνηθέντα γίνωσι νόμοι τοῦ Κράτους, συντάσσωσιν Ἡμερησίαν Διάταξιν ἀντικειμένην πρὸς πᾶσαν κειμένην διάταξιν, δηλοῦντες συγχρόνως ὅτι θὰ συνεχίσωσι τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς μέχρις ὅτου φθάσωσιν εἰς ἀποτέλεσμα.

Α. ΜΕΛΑΣ. Ἐξακολουθεῖτε ἀγορεύοντες, κ. συνάδελφε, διὰ νὰ γνωρίζῃ ὁ κόσμος ὅτι πρόκειται περὶ κωλυσιεργίας.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Ὅταν βλέπω μίαν προσπάθειαν ἀνταποκρινομένην εἰς τὸ συμφωνητικὸν τὸ συναφθὲν μὲ τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον, τότε ὁμολογῶ ὅτι οἱονδήποτε μέτρον εἶναι δικαιολογημένον. Δὲν εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ σᾶς ἀφήσωμεν νὰ ἐνεργῆτε ὅπως ἐνεργεῖτε.

Α. ΜΕΛΑΣ. Ἡ θέλησίς σας αὕτη, ἀνεπτύχθη γιὰ νὰ μᾶς πείσῃ ὅτι καθήμεθα ἐδῶ ὅλες τὰς ὥρες διὰ νὰ κωλυσιεργήσητε.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω πῶς μία τόσον πονηρὰ σκέψις πέρασεν ἀπὸ τὸ μυαλό σας. Ἐξακολουθῶν δὲ λέγει, τοῖοι λόγοι σᾶς ἐκίνησαν δι' αὐτὰ τὰ νομοθετήματα ; Καὶ πῶς, διὰ νὰ καταστήσητε τὸ συμφωνητικὸν μὲ τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον, νόμον τοῦ Κράτους, παρελείψατε τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον ; Δὲν σκέπτεσθε καθ' ὁλοκληρίαν ὅτι ἡ Βουλὴ τελεῖ ὑπὸ κάματον, καὶ θέλετε νὰ παραιτηθῶμεν τοῦ λόγου διὰ νὰ ψηφίσητε τὰ νομοσχέδιά σας ; Ἀλλ' ὅμως, κύριοι βουλευταί, ἐν τῇ τοιαύτῃ σπουδῇ παραλείπεται καὶ μία ὀλιγόλογος ἀκόμη εἰσηγητικὴ ἔκθεσις τοῦ Νομοσχεδίου.

Ποίος λόγος ἐξηνάγκασε τὸν Ἀρχηγὸν τῶν Φιλελευθέρων εἰς τὴν ὑποβολὴν τοῦ νομοσχεδίου χωρὶς νὰ γράψῃ ὀλίγας λέξεις ὡς εἰσηγητικὴν ἔκθεσιν; Εἴπατε ἄλλοτέ ποτε νὰ εἰσάγεται νομοσχέδιόν τι ἄνευ εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως; Ἀλλ' ὅμως δὲν συμφωνῶ νὰ ἐννοήσω ὅτι ἔστω καὶ ἂν ἐπεψηφίζετο τὸ πρῶτον ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει νομοσχέδιον, πῶς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὰ ἄλλα Νομοσχέδια. Καὶ ἂν τοῦτο ψηφίσωμεν, θὰ δικαιούμεθα νὰ ψηφίσωμεν καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῆς ἡμερησίας διατάξεως εἰς μόνην συζήτησιν;

Ἐγὼ θὰ ἐπεθύμουν νὰ μάθω ποῖα νομοσχέδια ἐπιδιώκει ἡ Κυβέρνησις νὰ ψηφισθῶσι καὶ διὰ ποῖα ἀδιαφορεῖ καὶ εἰσάγονται ἄλλοθεν. Διότι ὁμολογῶ, ὅτι δι' ὅσα ἡ κυβέρνησις θέλει τὴν ψήφισιν θὰ συντελέσω καὶ ἐγώ, δὲν θὰ ἔχω δὲ δυσκολίαν νὰ συντελέσω εἰς τὴν ἐπιψήφισιν καὶ τῶν ἄλλων ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον οἱ ὑποβάλλοντες ταῦτα μᾶς ὑπομνήσουν τὸν λόγον τῆς ὑποβολῆς των.

Α. ΓΑΣΩΝΙΔΗΣ. Διὰ νὰ καταργήσωμεν τὸ ἀντιβενιζελικὸν κράτος.

Κ. ΚΑΛΦΟΓΙΑΝΝΗΣ. Δὲν θὰ σᾶς ἀφήσωμεν νὰ ἐπαναλάβετε ποτὲ πλέον τοιαύτας πράξεις. (Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ δημιουργεῖται θόρυβος καὶ κωδωνοκρουσίαι).

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Ὅταν ὠργιάσατε, καθ' ὃν τρόπον ὠργιάσατε, αὐτὰ θὰ κάμωμεν.

Κ. ΚΑΛΦΟΓΙΑΝΝΗΣ. Ἐπὶ μίαν εἰκοσαετίαν ἐπατήσατε ἐπὶ τοῦ πτώματος τῆς Ἑλλάδος. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνεχθῶ οἱανδήποτε..... (Διαμαρτυρίαι. Κωδωνοκρουσίαι).

Α. ΜΕΛΑΣ. Καθῆστε κάτω, κ. συνάδελφε. (Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο δημιουργεῖται ἐπεισόδιον μεταξὺ τῶν βουλευτῶν κ. κ. Μελᾶ καὶ Μαντούβαλου, τὸ ὁποῖον λόγῳ τοῦ μεγάλου θορύβου φωνῶν καὶ κωδωνοκρουσιῶν δὲν ἀκούεται. Τῇ παρεμβάσει ὅμως τοῦ κ. Γ. Καφαντάρη καὶ διδομένων ἀμφοτέρωθεν ἐξηγήσεων τὸ ἐπεισόδιον θεωρεῖται λῆξαν).

Συνεχίζει ἀκολούθως ὁ κ. Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ διαμαρτυρόμενος κατὰ τοῦ τρόπου ἀναγραφῆς νομοσχεδίων ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει, λέγων ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ψηφίσωμεν ὁμοῦ τὸ νομοσχέδιον τῆς ἀναλογικῆς μὲ τὸ νομοσχέδιον τοῦ ἀναβαπτισμοῦ τῶν παυθέντων ὑπαλλήλων. Ἐὰν δὲν ὑπεκρύπτετο, ὄπισθεν τῶν νομοσχεδίων τούτων, τὸ ὑπογραφὲν συμφωνητικὸν μὲ τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον, δὲν θὰ ἐπεμένατε νὰ ψηφισθῶσιν ἀκαριαίως τόσα νομοσχέδια, χωρὶς καμμίαν ἀνάπτυξιν ἢ τροπολογίαν, ἀλλὰ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν.

Πῶς θέλετε ἓν νομοσχέδιον, ὡς ἡ «ἀναλογική», νὰ ψηφισθῇ ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν, νομοσχέδιον τοιαύτης σημασίας ποὺ θὰ κρίνῃ τὴν τύχην τῆς μελλούσης Βουλῆς καὶ τὸ ὁποῖον ὁσάκις ἐφηρμόσθη ἐπέφερεν ὀλέθρια ἀποτελέσματα; Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποστηρίζητε εἰλικρινῶς ὅτι νομοσχέδια τοιαύτης σημασίας χαρακτηρίζονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν μίαν ἡμέραν ἐπαυξανόμενα καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν περικοπτόμενα.

Ἐγὼ συνιστῶ ὅπως καὶ τὴν ὑστάτην στιγμὴν θελήσητε νὰ ζητήσητε, ὅπως τὰ σχέδια ταῦτα τῶν ψηφισμάτων παραπεμφθῶσιν εἰς Ἐπιτροπάς. Δὲν δικαιολογεῖται παντάπασιν ἡ μὴ παραπομπή, διότι οὐδὲν τὸ κατεπεῖγον ἀναγράφεται εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν. Λυποῦμαι, κύριοι Βουλευταί, διὰ τὴν κατάστασιν ταύτην τῆς Βουλῆς καὶ θὰ ἦτο ἔργον φρονήσεως ἂν ὅλοι μαζὶ ἀπεφασίζαμεν νὰ ὑποβάλωμεν τὰς παραιτήσεις μας. Δὲν δικαιολογούμεθα εἰς τὴν ἀργομισθίαν μας. Χάρις εἰς τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς βλέπετε εἰς ποῖον κατάντημα ἐφθάσαμεν, καὶ παρ' ὅλα ταῦτα εἰσάγεται νομοθέτημα ὅπως ψηφισθῇ τὸ σύστημα τοῦτο ὡς μόνιμον ἐκλογικὸν μέσον. Δὲν εἶναι ὀρθόν, ἐπαναλαμβάνω, νὰ γυρίζωμεν ἐπὶ πεντάμηνον ἀργόμισθοι, χωρὶς νὰ εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ σχηματίσωμεν Κυβέρνησιν, καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ νὰ ζητῶμεν τὴν ψήφισιν ἀναλογικῆς, ἐνῷ βλέπομεν τὸ κατάντημα.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κύριος Βουλευτὴς λέγει, ὅτι εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν εἶναι ἀναγεγραμμένα καὶ σχέδια ψηφισμάτων, δι' ὧν ἐπέρχονται δαπάναι, δὲν ἐτηρήθη δὲ ἡ σχετικὴ διάταξις τοῦ Συντάγματος, ὅπως ὑποβάλλωνται εἰς τὴν Βουλήν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐκθέσεις τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου. Καλούμεθα, συνεχίζει, νὰ ψηφίσωμεν νέαν ἐπαναφορὰν ὑπαλλήλων διὰ νὰ ἐπιβαρυνθῇ ἔτι μᾶλλον ὁ Προϋπολογισμός, διὰ νὰ ἐπιβληθοῦν ἑπτὰ νέαι φορολογίαι εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Λαόν. Ἐγὼ εἶπον ὅτι, δι' ὅσα ἡ Κυβέρνησις θέλει νὰ ψηφίσῃ, δὲν θὰ εἶχον καμμίαν ἀντίρρησιν ὅπως συντελέσω τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἰς τὴν ἐπιψήφισίν των. Ἀλλὰ τὸ ἐναντίον θὰ πράξω δι' ὅσα προώρισαν νὰ ἐξυπηρετήσουν τὸ Σύμφωνον τῶν κ. κ. Σοφούλη Σκλάβαινα καὶ ἔχουν σκοπὸν κομματικόν.

Πρέπει ὅμως καὶ σεῖς νὰ ἔλθητε εἰς τὸ ἐπίπεδον, εἰς τὸ ὁποῖον ἁρμόζει, καὶ νὰ σκεφθῆτε τὰς ἐπιβαρύνσεις καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν συνεπείας, τὰς ὁποίας θὰ καλέσητε νὰ πληρώσῃ ἐγκαίρως ὁ Ἑλληνικὸς Λαός.

Μὴ νομίσητε ὅτι ὡς ὁμιλῶ διὰ τὴν ἀναλογικήν, τοῦτο τὸ κάμνω κινούμενος ἐκ προσωπικοῦ συμφέροντος. Τοὐναντίον, ἡ ἀναλογικὴ εἶνε συμφέρουσα εἰς ἐμὲ προσωπικῶς, ἀλλὰ θέτω κατὰ μέρος τὰ τοιοῦτου εἴδους συμφέροντα, διότι εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ προβλέπω εἰς τὸ οἰκτρὸν θέαμα, ὅπερ ἐνεφάνισεν ἡ παροῦσα Βουλή.

Καὶ ἤδη ἐπὶ τῆς προτάσεως ψηφίσματος «περὶ παρατάσεως ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος Ἀναγκαστικῶν Νόμων», ἐρωτῶ ὑμᾶς: τί τὸ ἐπείγον; Ὅταν εὑρέθη Κυβέρνησις νὰ θεσπίσῃ μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ εὐεργετικὸν μέτρον διὰ τοὺς παλαιοὺς πολεμιστὰς ποὺ ἀφιέρωσαν τὴν ὕπαρξίν των καὶ τὸ αἷμά των, πρέπει νὰ ἔλθῃ τώρα Βουλὴ νὰ ἀναστείλῃ τὸν εὐεργετικὸν αὐτὸν Νόμον;

Εἶναι δίκαιον καὶ εὐσυνείδητον νὰ εἰσαχθοῦν αὐτὰ τὰ σχέδια ἢ προτάσεις ψηφισμάτων χωρὶς τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν Ἐπιτροπῶν; Καὶ ἐρωτῶ: Ποῖος ἆρά γε εἶναι ὁ λόγος ποὺ σᾶς κινεῖ εἰς τόσον σπασμωδικὴν ἐνέργειαν; Ἀλλὰ μήπως πρόκειται περὶ νομοθετημάτων εἰσαγομένων παρ' Ὑπουργοῦ. Τὰ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει σχεδὸν ὅλα εἰσάγονται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς καὶ μάλιστα τόσα πολλά, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ τοιοῦτον προηγούμενον εἰς ὁλόκληρον τὸν προηγούμενον μακρὸν πολιτικόν μου βίον.

ΦΩΝΑΙ. Ὑπερβολαί.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Τοσαύτης σοβαρότητος καὶ μάλιστα ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἑσπέρᾳ; Ποτέ!

Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἐπαναφορᾶς ὑπαλλήλων, κύριοι Βουλευταί, νομοθετήματος ἄκρας σοβαρότητος, καλούμεθα νὰ ψηφίσωμεν χωρὶς κἂν νὰ διαβάσωμεν τὸ σχέδιον προτάσεως, τὰς πρωϊνὰς ὥρας. Καὶ τοῦτο λέγεται ἐκπλήρωσις εὐσυνείδητος καθήκοντος μιᾶς ἰδεώδους πολιτικῆς σταδιοδρομίας. Ἐγὼ ἐξεπλήρωσα ἔργον συνειδήσεως (χειροκροτήματα) καὶ μένω μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι καὶ σεῖς θὰ ἀντιληφθῆτε τὴν σοβαρότητα καὶ ὅτι, ὅταν θὰ ἀκούσητε καὶ τοὺς ἄλλους ῥήτορας, δὲν θὰ θελήσητε νὰ ἐπιμείνητε εἰς τὴν ἐπιψήφισιν (χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Κίτρας.

Ἀμελῶν τὸν λόγον ὁ κ. Β. ΚΙΤΡΑΣ ποιεῖται ἐν ἀρχῇ τῆς ἀγορεύσεώς του σύντομον ἀνασκόπησιν ἱστορικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν περὶ τῶν κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν, ἀκολούθως δὲ λέγει ὅτι συμφωνεῖ μὲ τὸν ἀξιότιμον Ἀρχηγὸν τοῦ Ἀγροτικοῦ καὶ Ἐργατικοῦ κόμματος ὡς πρὸς τὸ ὅτι ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ VETO καὶ ὅτι συνεπῶς εἶναι ἡ πηγὴ πάσης ἐξουσίας. Τὸ Σύνταγμα, συνεχίζει, ὁρίζει τὸν τρόπον τῆς ψηφίσεως τῶν νομοσχεδίων εἰς ἀρχήν, ἄρθρα καὶ σύνολον, διαλαβὼν εἰς τρεῖς ἡμέρας, πλὴν τῶν κατεπειγόντων. Τὰ ἀναγραφόμενα ἐν τῇ ἡμερησίᾳ ταύτῃ διατάξει εἶναι τοιαῦτα; Βεβαίως ὄχι. Τὰ περισσότερα εἶναι πρὸς ἱκανοποίησιν ἀπαιτήσεων φίλων τοῦ κόμματος. Ἐξ ἄλλου ἡ πρότασις ψηφίσματος περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν εἶναι ζήτημα σοβαρὸν καὶ χρήζει ἐξονυχιστικῆς ἐξετάσεως καὶ τῆς προσηκούσης βασάνου. Ἔπρεπε νὰ α-

ποτελέση ἀντικείμενον σχεδίου νόμου, ἵνα ὑποστῇ βάσανον βεβαίαν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Δὲν εἶναι θέμα ἁπλοῦν καὶ ἄνευ συνεπειῶν.

Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς αἰτουμένης ἐπαναφορᾶς αἱρετῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχόντων, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπιδιώκεται νὰ ἐπανέλθουν ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν ἐθνικὸν πράγματι κίνδυνον, ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν εἰς τὴν μερίδα τῶν κομμουνιστῶν.

Ἐπίσης διὰ τῆς ψηφίσεως τῆς προτάσεως περὶ ἀμνηστεύσεως πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀδικημάτων, εἰσέρχεται εἰς τὴν κοινωνίαν σωρεία ἐχθρῶν τοῦ ἀστικοῦ καθεστῶτος. Ἂν οἱ κομμουνισταὶ ἐπετύγχανον τὴν ψήφισιν τοιούτων μέτρων καὶ τὴν κατάργησιν τοῦ ἰδιωνύμου, θὰ ἠδύναντο, κ. Βουλευταί, νὰ εἴπουν ὅτι ἐπέτυχον τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματός των ἢ τοὐλάχιστον τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὅρων τοῦ γνωστοῦ συμφώνου.

Ἤδη ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ ἐπέλθῃ ἀναμφισβητήτως σοβαρὰ ἐπιβάρυνσις τοῦ προϋπολογισμοῦ, ἔπρεπε δὲ νὰ ὑπάρχῃ ἔκθεσις τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου. Ἔπρεπε ἀκόμη νὰ ἐπεξεργασθῇ τὸ θέμα τοῦτο ἡ οἰκεία Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ νὰ τὸ ἐξετάσῃ ἀπὸ κάθε πλευρὰν καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ κινδύνου ποὺ διατρέχομεν, νὰ μαράνωμεν τὸν ζῆλον τῶν τιμίων καὶ φιλοτίμων ὑπαλλήλων ἀπὸ τὴν ἐπιδιωκομένην ἐπαναφορὰν ἄλλων ὑπαλλήλων.

Ἓν συμπέρασμα, λέγει ὁ κ. βουλευτής, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἔλθουν πρὸς συζήτησιν μετὰ τοσαύτης σπουδῆς, νομοθετήματα ἀφορῶντα τόσον ζωτικὰ ζητήματα, προσθέτει δὲ ὅτι τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως προτεινόμενα θὰ ψηφίσῃ. Ὡς πρὸς τὰ ἄλλα λέγει, τὰ ὁποῖα ἔχουν καθαρῶς κομματικὸν χαρακτῆρα, προτείνω νὰ παραπεμφθοῦν εἰς τὰς συσταθησομένας Κοινοβουλευτικὰς Ἐπιτροπὰς ἢ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐξουσιοδοτήσεως ἵνα βεβαιωθῇ ἕκαστος προσηκόντως καὶ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του. Ἔχομεν, ἐπιλέγει, ἱερὰν ὑποχρέωσιν νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας ἀμέριστον πρὸς τὸν ἐργαζόμενον λαὸν καὶ τοὺς ἀγρότας καὶ ὄχι νὰ συζητῶμεν ἐπὶ κομματικῶν νομοθετημάτων, τὰ ὁποῖα μάλιστα θὰ φέρουν τὸν παράδεισον τῶν Σοβιέτ.

Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. Ἀπὸ τὸν παράδεισον τῶν χαφιέδων εἶναι καλύτερος.

Χ. ΚΥΤΡΑΣ. Λυποῦμαι καὶ ὀφείλω νὰ παρατηρήσω ὅτι ὑπηρετῶν εἰς τὴν Ἄστυν. Πόλεων ὑπῆρξα παράδειγμα καὶ ὅτε παρητήθην τοῦ σώματος εὐδοκίμησα καὶ εἰς τὸ ἐμπορικὸν στάδιον.

Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. Οὐδεὶς ἠσχολήθη μὲ τὸν βίον τοῦ λαλοῦντος.

Χ. ΚΥΤΡΑΣ. Αἱ συζητήσεις ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ πρέπει νὰ διεξάγωνται μὲ σοβαρότητα καὶ, ἂν θέλωμεν πράγματι νὰ ἐργασθῶμεν ἐπωφελῶς, πρέπει νὰ παύσουν αἱ ἑκατέρωθεν ἀντεγκλήσεις, πάντως θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ τονίσω ὅτι οὐδεμία τῶν προτάσεων τῆς Η. Δ., ἐξυπηρετεῖ τὰ γενικὰ συμφέροντα.

Π. ΛΕΒΑΝΤΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, ὑπάρχει πρότασις συντομεύσεως τῶν ἀγορεύσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Νικολαΐδης.

ΑΔ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Ἐνῷ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων κ. Βουλευταί, ἐδήλωσεν ὅτι θὰ ζητήσῃ μετὰ τὴν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐμπιστοσύνην τοῦ Σώματος νὰ δοθῇ ἐξουσιοδότησις πρὸς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἶτα νὰ διακοποῦν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς, ἔρχεται σήμερον τὸ κόμμα τοῦτο τὴν ἰδίαν σχεδὸν στιγμὴν ποὺ ἐξέφρασεν τὴν ἐμπιστοσύνην του πρὸς τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν νὰ ἐκφράσῃ τὴν δυσπιστίαν του πρὸς αὐτήν, φέρον ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τὴν γνωστὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν διὰ τῆς ὁποίας διὰ τρόπου ὅλως ἀντισυνταγματικοῦ, ἐπιζητεῖ νὰ ψηφίσῃ ἡ Βουλὴ μέτρα ἐξυπηρετικὰ ἐκείνων μὲ τοὺς ὁποίους συνεβλήθη. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ὀξύμωρον καὶ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ δώσῃ τὴν προσήκουσαν ἀπάντησιν πρὸς τοὺς ὑποβαλόντας τὰ τοιαῦτα ψηφίσματα, τὰ ὁποῖα οὐδὲν ἄλλο ἀποτελοῦν παρὰ ψῆφον δυσπιστίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Αὐτὰ ταῦτα τὰ ἐν τῇ Π. Δ. ἀναφερόμενα ψηφίσματα, ἀποτελοῦν τὴν ἄρσιν τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, δὲν εἰδοποιεῖτε τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ ἔλθῃ νὰ ἀκούσῃ τὰ λεγόμενα :

ΑΔ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἔλθῃ, καὶ ἐνῷ, λέγει, πρόκειται νὰ δώσωμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐξουσιοδότησιν, ζητοῦμεν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας νὰ λύσωμεν σπουδαιότατα ζητήματα, ὡς τὸ ζήτημα τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, καὶ προτείνεται καὶ πάλιν ἡ ἀναλογική, δηλ. τὸ σύστημα ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κατώρθωσε νὰ μὴ μπορῇ ὁ πολιτικὸς κόσμος νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν εἰς τὸν τόπον. Τὸ τοιοῦτον εἶναι τελείως ἀκατανόητον.

Φρονῶ ὅτι ἡ μετὰ τόσης σπουδῆς ὑποβολὴ τοιούτων ψηφισμάτων εἶναι πρόκλησις κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, διότι τὸ σύστημα αὐτὸ ἐπέφερε τὴν ἀνάδειξιν τοῦ Κομμουνισμοῦ.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, διατί δὲν ἀνακοινοῦτε τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν :

ΑΔ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Ὑπεβλήθη καὶ ἕτερον ψήφισμα, τὸ τῆς ἐπαναφορᾶς καὶ τὸ τῆς ἀμνηστείας τῶν δύο βουλευτῶν τοῦ παλλαϊκοῦ μετώπου, οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ κατάδικοι τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ Δικαίου.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, σᾶς παρακαλῶ νὰ ἀνακοινώσητε τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν περὶ περιορισμοῦ τῶν χρονικῶν ὁρίων τῶν ἀγορεύσεων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπεβλήθη πρότασις ὑπογεγραμμένη παρὰ 20 βουλευτῶν, ἔχουσα οὕτω:

«Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 19 τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς παρακαλοῦμεν νὰ ἀποφανθῇ ἡ Βουλὴ ὅτι τὸ θέμα ἐξηντλήθη καὶ νὰ ὁρισθῇ εἰς τοὺς ῥήτορας διὰ τὰς ἀγορεύσεις των 1)4 τῆς ὥρας».

Καὶ ἐρωτῶ τὴν Βουλὴν ἂν δέχεται τὴν ἄνω πρότασιν.

Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ. Κύριε Πρόεδρε, ὁ Κανονισμὸς εἰς τὸ ἄρθρον 19 ὁμιλεῖ περὶ νομοθετικῆς ἐργασίας καὶ ἐλέγχου. Τὸ συζητούμενον θέμα δὲν προβλέπεται ἀπὸ τὸν Κανονισμόν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Νομοθετικὴ ἐργασία εἶναι καὶ αὐτή. Κύριε Πρόεδρε νὰ γίνῃ ψηφοφορία.

Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐμεῖς συζητοῦμεν περὶ τοῦ τρόπου τοῦ καταρτισμοῦ τῆς Π. Διατάξεως.

Λ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τὸ ἄρθρον 19 ὁμιλεῖ περὶ νομοθετικῆς ἐργασίας, συνεπῶς εἰς τὴν διάταξιν αὐτὴν περιλαμβάνεται καὶ πᾶσα ἄλλη διαδικασία τοῦ Σώματος νομοθετικῆς ἐργασίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ παρακαλῶ ν' ἀποφανθῇ ἐπὶ τῆς προτάσεως δι' ἀναστάσεως, (ἐγείρονται τὸ πλεῖστον τῶν κ. κ. Βουλευτῶν).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἔλαβεν ἡ Βουλὴ ἀπόφασιν δι' ἀναστάσεως ἐρωτηθεῖσα ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτή.

(Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐγείρονται πολλοὶ βουλευταὶ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος καὶ πρὸ τοῦ βήματος διαμαρτύρονται· φωναί, κωδωνοκρουσίαι).

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Ἐφόσον ἀμφισβητεῖται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ψηφοφορίας παρακαλῶ τὸν κ. Πρόεδρον νὰ γίνῃ τοιαύτη δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ναί, ὄχι δι' ἀναστάσεως. Εἴμεθα σύμφωνοι.

Προκειμένου εἶτα νὰ διεξαχθῇ ἡ ψηφοφορία ὁ κ. Πρόεδρος καλεῖ ὡς ψηφολέκτας τοὺς βουλευτὰς κ. κ. Δημόπουλον, Παπαϊωάννου, Μπασιάκον καὶ Θεοτόκην τοῦ ἐρωτήματος τεθέντος οὕτω: Οἱ παραδεχόμενοι τὴν πρότασιν λέγουσι «Ναί», οἱ μὴ παραδεχόμενοι ταύτην λέγουσι «Ὄχι». Μεθ' ὃ ἄρχεται ἡ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως τῶν κ. κ. Γραμματέων τοῦ Προεδρείου ἐκφωνούντων τὰ ὀνόματα τῶν κ. κ. Βουλευτῶν.

Ληξάσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ Προέδρου ὅτι προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐψήφισαν ἐν συνόλῳ 241 βουλευταὶ ἐκ τούτων ἐψήφισαν «Ναὶ» 147 καὶ «Ὄχι» 94 (κατὰ τὸ κάτωθι πρωτόκολλον:)

Γονατᾶς Στυλιανὸς ..... Ν
Ζαρίφης Κωνστ. ..... Ν
Πάτσης Σπυρίδων ..... Ν
Μογγογιάννης Ἰωάν..... Ν
Δεληγιάννης Βασιλ..... Ν
Λαδᾶς Χαΐτης..... Ν
Θεοφανίδης Σταῦρος..... Ν
Μελᾶς Γεώργιος ..... Ν
Ἐμμανουηλίδης Ἐμμ..... Ν
Κρανιωτάκης Νικόλαος.....
Ράλλης Ἰωάννης..... Ο
Λιβιεράτος Ἀντ..... Ο
Ράλλης Γεώργ. ..... Ο
Μερκούρης Σταμ. ..... Ο
Τσαλδάρης Κωνστ. ..... Ο
Χέλμης Δημ..... Ο
Βοζίκης Χαραλ.....
Νεφελούδης Βασ.....
Τσάτσος Θεμιστ..... Ν
Ἀγγελόπουλος Κωνστ... Ο
Γληνὸς Δημητρ..... Ν
Παπαθανάσης Ἀλ. .....
Στράτος Γεώργ..... Ο
Καλαντζόπουλος Γεωργ. Ο
Καφαντάρης Γεωργ. .... Ν
Ἀθανασιάδης Νόβας Γ... Ν
Νικολίτσας Ι..... Ο
Ἀλεξανδρόπουλος Γ.. ... Ο
Παπαϊωάννου Γ. ..... Ν
Παναγόπουλος Ἀνδρ. .....
Καρασεβδᾶς Παντ. ..... Ν
Μάλαινος Μιλτ. .....
Τσαλδάρης Παναγ. ..... Ο
Μουντζουρίδης Ἡρᾶξ..... Ο
Παραβάντης Γ.....
Δρούγκας Νικολ. ..... Ο
Πετρίδης Παναγ.....
Ρέντης Κωνστ..... Ν
Μπόμπος Παναγ..... Ν
Χριστόπουλος Ἀθαν..... Ν
Τουρκοβασίλης Θ. .....
Ἀποσκίτης Ἡλ.....
Τουρκοβασίλης Γ.....
Γιαννόπουλος Δημ. ..... Ο
Τσακόπουλος Σπυρ..... Ο
Σεχιώτης Γεωργ.....
Βαχλιώτης Ἀθ.....
Παπαναστασίου Ἀλεξ.... Ν
Μανέτας Θεοδ..... Ν
Μαντᾶς Μιλτ. ..... Ο
Βουρδουμπᾶς Δημ. .....Ο
Δροσόπουλος ἢ Ντεμίρης Κωνσταντῖνος ..... Ο
Πεσμαζόγλου Γεωργ. .. Ο
Κορόζος Κωνστ. ..... Ο
Κονίτσας Θεμιστ. ..... Ο
Κουτσοπέταλος Λουκᾶς... Ν
Κυρέλλος Βασίλ. ..... Ν
Νικολαΐδης Παναγ.. .... Ο
Σπηλιώτης Νικ..... Ν
Μπασιᾶκος Ἀριστ..... Ο
Γκότσης Κωνστ. ..... Ν
Μάρκου Ἀνδρ..... Ν
Ζαΐμης Φωκίων..... Ν
Ροῦφος Λουκᾶς..... Ν
Σαγιᾶς Βασιλ..... Ο
Ἀντωνόπουλος Ἀθ..... Ο
Στεφανόπουλος Δημ.....
Βλάχος Ἰωάν..... Ο
Κατσίνης Λ..... Ο
Λαμπρινίδης Λ. ..... Ν
Βεζυρτζόγλου Μιχ. ..... Ν
Ζερβὸς Γεωργ..... Ν
Θέος Κωνστ..... Ν
Μαλινδρέτος Ν..... Ο
Θεοδωρίδης Λάζαρος..... Ν
Τέντζος Χρῆστος..... Ν
Χρυσοστόμου Γρηγ..... Ν
Κώστογλου Χρ. ..... Ν
Σδρόλλας Παν..... Ν
Τύρης Ἰωάν..... Ν
Παπανικολάου Δημ. .... Ο
Βλαχοθανάσης Κωνστ.... Ν
Μπουρνιᾶς Ι..... Ν
Παπαστρατῆς Θρ..... Ν
Κακαρᾶς Γερ. .....
Χατζηκωνσταντῆς Γερ. . Ο
Μπαλᾶνος Σῖμος..... Ο
Χατζηπάνος Π. ..... Ο
Κίτρας Χρ..... Ο
Μουζάκης Νικόλ.....
Ταβουλάρης Ἀν..... Ν
Στεφανόπουλος Στεφ.....
Στεφανόπουλος Βασιλ.... Ο
Γόντικας Δημ..... Ν
Τσεριώνης Ἠλίας..... Ν
Γιαννόπουλος Ἰωάνν.....
Κρεστενίτης Γεώργ. .... Ο
Κρασσαδάκης Νικ..... Ν
Ἀγγελιδάκης Γεώργ. ... Ν
Πασσαδάκης Ἰωάν..... Ν
Δημόπουλος Στυλ..... Ν
Πολυχρονάκης Κωνστ. .. Ν
Μεϊμαράκης Βασ..... Ο
Φραγκιαδάκης Γεωργ.... Ο
Λεβαντῆς Πέτρος..... Ν
Ἰασονίδης Λεωνίδας .... Ν
Ζάννας Ἀλέξανδρος..... Ν
Ἀποστόλου Ἰωάν..... Ν
Μαυρογορδᾶτος Μιχ..... Ν
Καραμαούνας Λεων. .... Ν
Δίγκας Δημ. ..... Ν
Μισιρλόγλου Ἀναστ..... Ν
Ἀθηνοδώρου Δημ..... Ν
Ῥῖζος Δημοσθ..... Ο
Χατζηνώτας Ἀθαν..... Ο
Κώττας Νικ..... Ο
Θεοδωρίδης Μᾶρκος .... Ο
Δαβέρης Νικ..... Ν
Τσένιο Ἀλβέρτος.....
Σκλάβος Ἀντ..... Ν
Σινάκος Μιχ..... Ν
Γκοτζαμάνης Σωτ. ..... Ο
Γαρυφάλλου Περικλῆς.... Ο
Μιχαὴλ Ἰωάννης..... Ν
Σαμαρᾶς Μιχαὴλ..... Ν
Τζιτζιγώστας Κωστ.....
Λούλης Ἀλκ..... Ν
Μελᾶς Ἀλεξ.....
Καγιᾶς Γεώργ. ..... Ν
Τσατσάνης Λ. ..... Ο
Σπέγγος Κωνστ. ..... Ο
Μπότσαρης Δημ..... Ν
Μυλωνᾶς Ἀλ. .....
Μπάρδας Γεώργ. .....
Γάγαρης Γεώργ. .....
Παπασταύρου Χρῆστος .. Ν
Βασιλικὸς Νικόλ..... Ν
Παπαδᾶτος Ἀγιλ.. ..... Ν
Παρτσαλίδης Δημ.....
Νικολαΐδης Σταῦρος .... Ν
Πανάγιωτόπουλος Νικ. ...
Θεολογίτης Αὔγουστος .. Ν
Θεοτόκης Ἰωάν. ..... Ο
Δεσύλλας Θεοδ. ..... Ο
Κογεβίνας Λῖνος ..... Ν
Θεοτόκης Σπυρίδων..... Ο
Λύχνος Γεράσ..... Ν
Δενδρινὸς Ἀνδρ. ..... Ν
Μεταξᾶς Ἰωάν.....
Ἀλεξᾶτος Βρασίδας.....
Κρητικὸς Νικόλαος..... Ν
Σωτηριάδης Ἐπαμ..... Ν
Παπάζογλου Γεωργ. .... Ν
Βαρβούτης Γεώργ..... Ν
Κουπαρούσος Νικ..... Ν
Κακουλίδης Γεώργ..... Ν
Γεωργιάδης Νικ. ..... Ν
Πολυζούλης Γεώργ..... Ο
Βύζας Βασίλειος ..... Ο
Λαδᾶς Ἀλεξ..... Ο
Ἀντωνιάδης Ἰωάνν. ... Ο
Παραδόπουλος Φίλιππος Ν
Ράλλης Πέτρος ..... Ο
Γουλανδρῆς Βασίλ. ..... Ο
Ῥωμανὸς Ἀριστ. ..... Ο
Εὐριπαῖος Πέτρος..... Ν
Μαρούλης Κωνστ..... Ν
Πρωτοπαπαδάκης Ἀριστ. Ο
Μαγκάκης Ἀντώνιος..... Ο
Μαλασπίνας Σπῦρος .... Ν
Κόιης Ἀνδρέας.....
Μαυρομιχάλης Πέτρος .. Ο
Τσιριγώτης Λεων..... Ο
Φικιώρης Πέτρος..... Ν
Παπαμιχαλόπουλος Δ.... Ν
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Π...
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Γεργ
Μαυρομιχάλης Λεωνίδας Ο
Καρτάλης Γεώργ..... Ο
Ροδόπουλος Κωνστ.....
Σταμούλης Π.....
Ἀντωνόπουλος Νικόλ..... Ο
Πορφυρογένης Μιχ..... Ο
Ἰωαννίδης Ἰωάννης..... Ν
Κουτσίνας Ἱππ..... Ν
Ἀφεντούλης Γεωργ..... Ν
Μπαλτατζῆς Μαυροκορδᾶτος Νικόλαος..... Ο
Σάπκας Μιχ..... Ο
Νικολαΐδης Ἀδαμ. ..... Ο
Ψιάρρης Δημ. ..... Ν
Κούνδουρος Ἰωσὴφ.....
Καταπότης Μιχαὴλ ..... Ν
Κοθρῆς Μιχαὴλ.....
Καραμάνος Ἰωάννης..... Ν
Κυπριανὸς Ὀρέστης .... Ν
Τρύφων Θεόδωρος..... Ν
Γεωργαντέλης Δημ.....
Λαζανᾶς Γεώργ.....
Παπανδρέου Γεωργ. .... Ν
Τυρίμος Μιχαὴλ..... Ν
Λευκίας Θείαλπις.....
Καλαντζᾶκος Ἀλεξ. .....
Οἰκονομόπουλος Λεων.... Ο
Σκιαδᾶς Κωνστ..... Ο
Λουρίδας Ἰωάνν..... Ο
Μπούτας Περικλῆς ..... Ν
Κωστόπουλος Σταῦρος .. Ν
Βουδούρης Κωνστ..... Ν
Τσιρώνης Εὔστρ.....
Κάρτσωνας Νικ. ..... Ο
Σπέντζας Νικόλ.....
Σχινᾶς Γεωργ. ..... Ο
Κακίσης Ἰωάνν.....
Χατζήμπεης Στα. ..... Ν
Σαββίδης Σάββας ..... Ν
Ρινόπουλος Μιχαὴλ.. ... Ν
Ντεντιδάκης Παῦλος .... Ν
Ἀβραὰμ Νικόλαος..... Ν
Κιζάνης Θεόδωρος..... Ν
Δηλαβέρης Κρίτων..... Ο
Μαντούβαλος Δρ..... Ο
Χαραλαμπόπουλος Γεωργ. Ο
Γεννηματᾶς Νικολό. .... Ο
Παναγιωτάκος Παναγ.... Ο
Μαρσέλλος Δημ. ..... Ν
Μανωλέας Ἐμμ..... Ν

Γρηγοριάδης Νεόκοσμος. Ν
Καλλιγκάτσης Παρίσης. . Ν
Πέγιος Ἀθαν..... Ο
Γέσιος Κωνστ..... Ο
Καραπάνος Χρῆστος..... Ο
Χαβίνης Θεόδ. ..... Ν
Κοκκινᾶτος Παν..... Ν
Τσιῶκος Λεων. ..... Ο
Καλκάνης Κωνστ..... Ο
Γαρουφαλιᾶς Πέτρος..... Ν
Ἀσκούτσης Νικ..... Ν
Φωτάκης Εὐστράτιος..... Ν
Μπιράκης Νικ..... Ν
Σιγάλας Ἀναργ..... Ν
Μαρινάκης Ἐμμ..... Ν
Ψιαλόγλου Ἀριστ..... Ν
Παπαδῆμος Ἀντ. ..... Ο
Χαδιμῆ Χουσεΐν Φεχμῆ ....
Χαβούζ Ἀλῆ Γκαλίπ Ὀσμὰν Ὀγλοῦ..... Ν
Βερβέρης Βασιλ. ..... Ν
Ἐξηντάρης Γεώργ..... Ν
Σοφούλης Θεμιστοκλῆς . Ν
Πανέρης Δημ.....
Βλιάμος Νικ.....
Ἠλιάδης Ἐμμ..... Ν
Μανούσης Νικόλ..... Ν
Κωνσταντόπουλος Νικ.....
Μουρατίδης Κωνστ..... Ν
Καραμανλῆς Κωστ. ..... Ο
Ἰακώβου Πέτρος..... Ο
Μενύχτας Διον..... Ν
Ζαροτιάδης Γρηγ..... Ν
Σγουραμάνης Γεώργ..... Ο
Νικολαΐδης Δημ. ..... Ο
Σίδερης Γεώργ.....
Ἀλαμανῆς Χρ..... Ν
Λάππας Βασιλ..... Ν
Ἀλεξιάδης Σ. ..... Ο
Βαμβέτσος Ἀλ.....
Ἀναγνωστόπουλος Δημ. Ο
Λίτσιος Ἰωάννης .....
Δερβέναγας Ἀθαν.....
Κουκορῖκος Κωνστ.....
Παγκοῦτσος Ἀπόστ..... Ν
Σάντος Γεωργ..... Ν
Χατζῆσκος Δημ..... Ο
Εὐταξίας Λάμπρος.....
Πλατῆς Γεωργ..... Ο
Τσιριμῶκος Ἠλίας..... Ν
Βασιλειάδης Γεράσιμος .. Ν
Λυδωρίκης Κωνστ..... Ν
Χλωρὸς Γεώργ.....
Γραμματίκας Ἀθ. ..... Ο
Βελλόπουλος Λεων. ..... Ο
Ἀστερίου Γεωργ. ..... Ο
Μόδης Γ..... Ν
Βαλαλᾶς Ἰωάννης..... Ν
Μπινόπουλος Στέργιος.....
Νταλίπης Ἀναστάσιος.....
Τζίμας Ἀνδρέας ..... Ν
Τερζόγλου Νικ..... Ν
Βασιλικὸς Βασίλ..... Ο
Κότσιανος Μιχ. ..... Ο
Δέας Νικόλ.....
Πιστολάκης Στυλ..... Ν
Μπακλατζῆς Ἐμμ..... Ν
Γεωργιλαδάκης Εὐστρ... Ν
Βολουδάκης Μανοῦσος... Ν
Πολυχρονίδης Πολυχ.... Ν
Μουντάκης Ἐμμ..... Ν
Παπαδόπετρος Γρηγ. .....
Παχνὸς Ἀλέξ. ..... Ν
Χανιώτης Ἰωάννης..... Ν
Πολεμίδης Ἀνδρέας.....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐπομένως ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτὴ καὶ ὁρίζεται χρονικὸν ὅριον ἀγορεύσεως ἑκάστου ἀγορητοῦ 1)4 ὥρας.

Μεθ' ὃ δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν κ. ΙΑΚΩΒΟΥ, ὅστις λέγει ὅτι εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν τοῦ Σώματος καὶ ὅτι, ἐπειδὴ δὲν ἐπαρκεῖ ὁ καθορισθεὶς διὰ τῆς ἀποφάσεως χρόνος διὰ νὰ ἐκθέσῃ τὰς ἀπόψεις του, παραιτεῖται τοῦ λόγου.

Ἀκολούθως λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Β. ΜΕΓΑΡΑΚΗΣ ὅστις λέγει ὅτι ἀνέρχεται εἰς τὸ Βῆμα ὄχι διὰ νὰ κωλυσιεργήσῃ, ἀλλὰ διότι νομίζει ὅτι ὁ τρόπος καθ' ὃν εἰσάγονται πρὸς ψήφισιν νομοσχέδια τοιαύτης σημασίας καὶ τοιαύτης σπουδαιότητος εἶναι ἀντικανονικός.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Ἀπόψε πρόκειται γιὰ ἕνα μόνον.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Πρόκειται περὶ 7 καὶ λέγομεν ὅτι κακῶς ἐνεγράφησαν εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ περάσῃ πρῶτα ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπήν.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Περὶ τοῦ πρώτου πρόκειται.

Β. ΜΕΓΑΡΑΚΗΣ. Ἐὰν ἤθελε θεωρηθῇ ὅτι πρόκειται νὰ ψηφισθῇ τὸ πρῶτον, νὰ δημοσιευθῇ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ νὰ διεξαχθῇ ἡ συζήτησις τῶν ἄλλων δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀντίρρησις.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Εἴμεθα σύμφωνοι. Δέχομαι νὰ ψηφισθῇ μόνον τὸ πρῶτον, νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ διεξαχθῇ ἔπειτα ἡ συζήτησις ἐπὶ τῶν λοιπῶν νομοσχεδίων.

Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἡ παρατήρησίς σας κ. Πρόεδρε, εἶναι ἄνευ οὐσίας, διότι δὲν γνωρίζομεν τί πρόκειται νὰ περιλάβητε.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἔδαφος πρὸς κάποιαν συνεννόησιν, νομίζω ὅτι θὰ ἔπρεπεν ἡ συζήτησις νὰ προχωρήσῃ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν.

Β. ΜΕΓΑΡΑΚΗΣ. Θὰ ἤμην πρόθυμος, ὅπως καὶ οἱ λοιποὶ συνάδελφοι, νὰ παραιτηθῶ τοῦ λόγου μου ἂν συγκατετίθετο ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων νὰ συζητήσῃ ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τὰ ὁποῖα θὰ περιλάβῃ τὸ ψήφισμα.

ΦΩΝΑΙ (ἐκ τῆς ἀριστερᾶς). Μάλιστα. Μάλιστα.

Δ. ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ. Εἰσάγονται, λέγει, διὰ τῆς σημερινῆς διατάξεως, ἑπτὰ ἐν ὅλῳ ψηφίσματα. Οἱ ἄλλοι ἀπὸ συνταγματικῆς ἀπόψεως ἐξέθεσαν τὰς ἀπόψεις των καὶ ἐπαρκῶς διεφωτίσθη ἡ Βουλή. Ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Πειραϊκοῦ λαοῦ ἔχω νὰ παρατηρήσω ὅτι τὰ ψηφίσματα ταῦτα δημιουργοῦν κολοσσιαίας δαπάνας τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ βαστάσῃ ὁ προϋπολογισμός.

Δὲν πρόκειται, τονίζει, νὰ καταστείλωμεν καμμίαν ἐπιθημίαν ὥστε νὰ λάβωμεν ἐν σπουδῇ μέτρα. Πρόκειται μόνον ἡ παράταξις αὐτὴ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ της νὰ φανῇ εὐάρεστος καὶ πιστὴ εἰς μίαν συμφωνίαν τὴν ὁποίαν συνῆψε μὲ τὸ Παλλαϊκὸν Μέτωπον.

Τονίζει περαιτέρω ὅτι οὐδέποτε εἰσήχθη καθ' ὁμαλὸν τρόπον ἡμερησία διάταξις μὲ νομοσχέδια τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι μόνον ἀντισυνταγματικά, ἀλλὰ καὶ πολυδάπανα.

Τοιαῦτα νομοσχέδια ἐπιλέγει, τὰ ὁποῖα ἀποσκοποῦν εἰς τὴν ἐπιβάρυνσιν τοῦ λαοῦ νέων τῶν νομιμοτάτων συμφερόντων μιᾶς παρατάξεως, πρέπει νὰ ἀποσυρθοῦν ὑπὸ τοῦ Σώματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἀνακοινῶ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὑπεβλήθη πρότασις παρὰ τῶν Βουλευτῶν κ. κ. Στράτου, Δοσοπούλου, Δαβέρη, Μαντᾶ κλπ. ὅπως διεξαχθῇ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ψηφοφορία ἐπὶ τῆς γενομένης συζητήσεως περὶ ἀπαραδέκτου τῆς καταρτισθείσης ἡμερησίας διατάξεως.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Νὰ γίνῃ ἡ ψηφοφορία, νὰ γίνῃ.

Προκειμένου εἶτα νὰ διεξαχθῇ ἡ ψηφοφορία ὁ κ. Πρόεδρος καλεῖ ὡς ψηφολέκτας τοὺς Βουλευτὰς κ. κ. Δημόπουλον, Γεωργιλαδάκην, Κίτσαν καὶ Σ. Σαββίδην τοῦ ἐσωτάτου τεθέντος οὕτω: Οἱ παραδεγόμενοι τὴν πρότασιν περὶ ἀπαραδέκτου τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως λέγουσιν «Ναὶ» οἱ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσι «Ὄχι».

Μεθ' ὃ ἄγεται ἡ Ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, τῶν κ. κ. Γραμματέων τοῦ Προεδρείου ἐκφωνούντων τὰ ὀνόματα τῶν κ. κ. Βουλευτῶν.

Ληξάσης τῆς Ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς, ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ Προέδρου ὅτι προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 234, ὑπὲρ τῆς προτάσεως εἰς τὸ Ναὶ 86, καὶ κατ' αὐτῆς εἰς τὸ Ὄχι 148 κατὰ τὸ κάτωθι παρατιθέμενον πρωτόκολλον.

Γονατᾶς Στυλιανὸς .... Ο
Ζαρίφης Κωνστ. ..... Ο
Πάτσης Σπυρίδων..... Ο
Μαγγογιάννης Ἰωάν. ... Ο
Δεληγιάννης Βασίλ. .... Ο
Λαδᾶς Χρῆστος ..... Ο
Θεοφανίδης Σταῦρος..... Ο
Μελᾶς Γεώργιος..... Ο
Ἐμμανουηλίδης Ἐμμ. .. Ο
Κρανιωτάκης Νικόλαος.....
Ῥάλλης Ἰωάννης ..... Ν
Λιβιεράτος Ἀντων. .... Ν
Ῥάλλης Γεώργιος ..... Ν
Μερκούρης Σταυ..... Ν
Τσαλδάρης Κωνστ. .... Ν
Χέλμης Δημ.....
Βοζίκης Χαράλ. .....
Νεφελούδης Βασίλ. .....
Τσάτσος Θεμιστ. ..... Ο
Ἀγγελόπουλος Κωνστ. . Ν
Γληνὸς Δημήτρ. ..... Ο
Παπαθανάσης Ἀθ. .....
Στράτος Γεώργ..... Ν
Καλαντζόπουλος Γεώρ. . Ν
Καφαντάρης Γεώργ. ... Ο
Ἀθανασιάδης Νόβας Γ. . Ο
Νικολίτσας Ἰ..... Ν
Ἀλεξανδρόπουλος Γ. .....
Παπαϊωάννου Γ. .... Ο
Παναγόπουλος Ἀνδρ. ....
Καρασεβδᾶς Παντ. .... Ο
Μάλαινος Μιλτ. ..... Ν
Τσαλδάρης Παναγ. .... Ν
Μουντζουρίδης Πραξ. .. Ν

Παραβάντης Γ. . . . . .
Δρούγκας Νικ. . . . . Ν
Πετρίδης Παναγ. . . . . Ο
Ρέντης Κωνστ. . . . . Ο
Μπόμπος Παναγ. . . . . .
Χριστόπουλος Ἀθαν. . . . Ο
Τουρκοβασίλης Θ. . . . . .
Ἀποσκίτης Ἡλ. . . . . .
Τουρκοβασίλης Γ. . . . . .
Γιαννόπουλος Δημ. . . . Ν
Τσακόπουλος Σπυρ. . . . . .
Σεχιώτης Γεώργ. . . . . .
Βαχλιώτης Ἀθ. . . . . .
Παπαναστασίου Ἀλέξ. . Ο
Μανέττας Θεόδ. . . . . Ο
Μαντᾶς Μιλτ. . . . . Ν
Βουρδουμπᾶς Δημ. . . . . .
Δροσόπουλος ἢ Ντεμίρης Κωνσταντῖνος . . . . . Ν
Πεσμαζόγλου Γεώργ. . . Ν
Κορίζος Κωνστ. . . . . Ν
Κονίτσας Θεμιστ. . . . . Ν
Κουτσοπέταλος Λουκᾶς. . Ο
Κυρέλλος Βασίλ. . . . . Ο
Νικολαΐδης Παναγ. . . . . Ν
Σπηλιώτης Νικ. . . . . Ο
Μπασιᾶκος Ἀριστ. . . . Ν
Γκότσης Κωνστ. . . . . Ο
Μάρκου Ἀνδρέας . . . . . Ο
Ζαΐμης Φωκίων . . . . . Ο
Ροῦφος Λουκᾶς. . . . . Ο
Σαγιᾶς Βασίλ. . . . . Ν
Αντωνόπουλος Ἀθ. . . . . Ν
Στεφανόπουλος Δημ. . . . . .
Βλάχος Ἰωάν. . . . . Ν
Κατσίνης Ἀ. . . . . Ν
Λαμπριανίδης Λ. . . . . Ο
Βεζυρτζόγλου Μιχ. . . . Ο
Ζερβὸς Γεώργ. . . . . Ο
Θέος Κωνστ. . . . . Ο
Μαλινδρέτος Νικόλ. . . . Ν
Θεοδωρίδης Λάζαρος. . . Ο
Τέντζος Χρῆστος . . . . . .
Χρυσοστόμου Γρηγ. . . Ο
Κώστογλου Χρ. . . . . Ο
Σδρόλλας Παν. . . . . Ο
Τύρης Ἰωάν. . . . . Ο
Παπανικολάου Δημ. . . . . Ν
Βλαχοθανάσης Κωνστ. . Ο
Μπουρνιᾶς Ἰ. . . . . Ο
Παπαστρατῆς Θρ. . . . . Ο
Κακαρᾶς Θεμ. . . . . .
Χατζηκωνσταντῆς Γερ. . Ν
Μπαλᾶνος Σῖμος . . . . . Ν
Χατζηπᾶνος Π. . . . . Ν
Κίτρας Χρ. . . . . Ν
Μουζάκης Νικόλ. . . . . .
Ταβουλάρης Ἀν. . . . . Ο
Στεφανόπουλος Στέφ. . . . .
Στεφανόπουλος Βασ. . . . Ν
Γόντικας Δημ. . . . . Ο
Τσεριώνης Ἠλίας . . . . . Ο
Γιαννόπουλος Ἰωάν. . . . . .
Κρεστενίτης Γεώργ. . . . Ν
Κρασσαδάκης Νικ. . . . Ο
Ἀγγελιδάκης Γεώργ. . . Ο
Πασσαδάκης Ἰωάν. . . . Ο

Δημόπουλος Στυλ. . . . . Ο
Πολυχρονάκης Κωνστ. . Ο
Μεϊμαράκης Βασ. . . . . Ν
Φραγκιαδάκης Γεώργ. . . Ν
Λεβαντῆς Πέτρος. . . . . Ο
Ἰασωνίδης Λεωνίδας . . . Ο
Χάννας Ἀλέξανδρος. . . . Ο
Ἀποστόλου Ἰωάν. . . . . Ο
Μαυρογορδᾶτος Μιχ. . . . Ο
Καραμασύνας Λεων. . . . Ο
Δίγκας Δημ. . . . . Ο
Μισιρλόγλου Ἀναστ. . . . Ο
Ἀθηνοδώρου Δημ. . . . . Ο
Ρῖζος Δημοσθ. . . . . Ν
Χατζηνώτας Ἀθαν. . . . Ν
Κώτας Νικ. . . . . Ν
Θεοδωρίδης Μᾶρκος . . . Ν
Δαρβέρης Νικ. . . . . Ο
Τσένιο Ἀλβέρτος. . . . . .
Σκλάβαινας Στυλιανὸς . . Ο
Σινάκος Μιχαὴλ . . . . . Ο
Γκοτζαμάνης Σωτ. . . . . .
Γαρυφάλλου Περικλῆς . . . .
Μιχαὴλ Ἰωάννης. . . . . Ο
Σαμαρᾶς Μιχαὴλ. . . . . Ο
Τζιτζικώστας Κωνστ. . . . .
Λούλης Ἀλκ. . . . . Ο
Μελᾶς Ἀλέξ. . . . . .
Καγιᾶς Γεώργ. . . . . Ο
Τσατσάνης Α. . . . . Ν
Σπέγγος Κωνστ. . . . . Ν
Μπότσαρης Δημ. . . . . Ο
Μυλωνᾶς Ἀλεξ. . . . . .
Μπάρδας Γεώργ. . . . . .
Γάγαρης Γεώργ. . . . . .
Παπασταύρου Χρῆστος. . Ο
Βασιλικὸς Νικόλ. . . . . Ο
Παπαδᾶτος Ἀχιλ. . . . . Ο
Παρτσαλίδης Δημ. . . . . .
Νικολαΐδης Σταῦρος . . . Ο
Παναγιωτόπουλος Νικ. . . . .
Θεολογίτης Αὔγουστος. . . Ο
Θεοτόκης Ἰωάν. . . . . Ν
Δεσύλλας Θεόδ. . . . . Ν
Κογεβίνας Λῖνος. . . . . Ο
Θεοτόκης Σπ. . . . . Ν
Λύχνος Γεράσ. . . . . Ο
Δενδρινὸς Ἀνδρέας . . . . Ο
Μεταξᾶς Ἰωάννης . . . . . .
Ἀλεξᾶτος Βρασίδας . . . . .
Κρητικὸς Νικόλαος. . . . . Ο
Σωτηριάδης Ἐπαμ. . . . . Ο
Παπάζογλου Γεώργ. . . . . Ο
Βαρβούτης Γεώργ. . . . . Ο
Κουπαροῦσος Νικ. . . . . Ο
Κακουλίδης Γεώργ. . . . . Ο
Γεωργιάδης Νικ. . . . . Ο
Πολυζούλης Γεώργ. . . . . Ν
Βύζας Βασίλειος . . . . . Ν
Λαδᾶς Ἀλέξ. . . . . Ν
Ἀντων άδης Ἰωάν. . . . . Ν
Παπαδόπουλος Φίλιππος Ο
Ράλλης Πέτρος . . . . . Ν
Γουλανδρῆς Βασίλ. . . . . Ν
Ρωμανὸς Ἀριστ. . . . . .
Εὐριπαῖος Πέτρος . . . . . Ο
Μαρούλης Κωνστ. . . . . Ο

Πρωτοπαπαδάκης Ἀρ. . Ν
Μαγκάκης Ἀντώνιος . . . Ν
Μαλασπίνας Σπῦρος. . . . Ο
Κόμης Ἀνδρέας. . . . . .
Μαυρομιχάλης Πέτρος . . Ν
Τσιριγώτης Λεων. . . . . Ν
Φικιώρης Πέτρος . . . . . Ο
Παπαμιχαλόπουλος Δ. . . Ο
Βαρβιτσιώτης Νικήτας. . . .
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Γεωργίου . . . . . Ν
Μαυρομιχάλης Λεωνίδας Ν
Καρτάλης Γεώργ. . . . . .
Ροδόπουλος Κωνστ. . . . Ν
Σταμούλης Πανταζῆς . . Ν
Ἀντωνόπουλος Νικόλ. . . Ν
Πορφυρογένης Μιχ. . . . . Ο
Ἰωαννίδης Ἰωάννης . . . . Ο
Κουτσίνας Ἱππ. . . . . Ο
Ἀφεντούλης Γεώργ. . . . . Ο
Μπαλτατζῆς Μαυροκορδᾶτος Νικόλαος. . . . . Ν
Σάπκας Μιχ. . . . . Ν
Νικολαΐδης Ἀδαμ. . . . Ν
Ψιάρρης Δημ. . . . . Ο
Κούνδουρος Ἰωσήφ. . . . . .
Καταπότης Μιχαὴλ. . . . . Ο
Κοθρῆς Μιχαὴλ. . . . . .
Καραμᾶνος Ἰωάννης. . . . Ο
Κυπριανὸς Ὀρέστης . . . Ο
Τρύφων Θεόδωρος . . . . . .
Γεωργαντέλης Δημ. . . . . .
Λαζανᾶς Γεώργ. . . . . .
Παπανδρέου Γεώργ. . . . Ο
Τυρίμος Μιχαὴλ . . . . . Ο
Λευκίας Θείαλπις . . . . . .
Καλαντζᾶκος Ἀλέξ. . . . . .
Οἰκονομόπουλος Λεων. . . Ν
Σκιαδᾶς Κωνστ. . . . . .
Λουρίδας Ἰωάν. . . . . Ν
Μποῦτος Περικλῆς . . . . . Ο
Κωστόπουλος Σταῦρος . . Ο
Βουδούρης Κωνστ. . . . . Ο
Τσιρώνης Εὐστ. . . . . .
Κάρτσωνας Νικ. . . . . Ν
Σπέντζας Νικολ. . . . . .
Σχινᾶς Γεώργ. . . . . Ν
Κακίσης Ἰωάν. . . . . .
Χατζήμπεης Σταμ. . . . . Ο
Σαββίδης Σάββας . . . . . Ο
Ρινόπουλος Μιχαὴλ. . . . . Ο
Ντεντιδάκης Παῦλος. . . . Ο
Ἀβραὰμ Νικόλαος . . . . Ο
Κιζάνης Θεόδωρος. . . . . Ο
Δηλαβέρης Κρίτων . . . . Ν
Μαντούβαλος Δρ. . . . . Ν
Χαραλαμπόπουλος Γεωρ Ν
Γεννηματᾶς Νικόλ. . . . . .
Παναγιωτᾶκος Παν. . . . Ν
Μαρσέλλος Δημ. . . . . Ο
Μανωλέας Ἐμμ. . . . . Ο
Γρηγοριάδης Νεόκοσμος. Ο
Καλλιγκάτσης Παρίσης . Ο
Πέγιος Ἀθαν. . . . . Ν
Γέσιος Κωνστ. . . . . Ν
Καραπᾶνος Χρῆστος. . . . . .
Χαβίνης Θεοδ. . . . . Ο
Κοκκινᾶτος Παν. . . . . Ο

Τσιῶκος Λεων. . . . . Ν
Καλκάνης Κωνστ. . . . . .
Γαρουφαλιᾶς Πέτρος. . . . Ο
Ἀσκούτσης Νικ. . . . . Ο
Φωτάκης Εὐστράτιος . . Ο
Μπιράκης Νικ. . . . . Ο
Σιγάλας Ἀνάργ. . . . . Ο
Μαρινάκης Ἐμμ. . . . . Ο
Πιαλόγλου Ἀριστ. . . . . Ο
Παπαδῆμος Ἀντ. . . . . Ν
Χαμδῆ Χουσεὶν Φεχμῆ. . . .
Χαβούζ Ἀλῆ Γκαλίπ Ὀσμὰν Ὀγλοῦ. . . . . Ο
Βερβέρης Βασίλ. . . . . Ο
Ἐξηντάρης Γεώργ. . . . . Ο
Σοφούλης Θεμιστ. . . . . Ο
Πανέρης Δημ. . . . . Ο
Βλιάμος Νικ. . . . . .
Ἠλιάδης Ἐμμ. . . . . Ο
Μανούσης Νικόλ. . . . . Ο
Κωνσταντόπουλος Νικ. . . .
Μουρατίδης Κωνστ. . . . Ο
Καραμανλῆς Κωνστ. . . . Ν
Ἰακώβου Πέτρος . . . . . Ν
Μενύχτας Διον. . . . . Ο
Ζαροτιάδης Γρηγ. . . . . Ο
Σγουρομάνης Γεώργ. . . Ν
Νικολαΐδης Δημ. . . . . Ν
Σίδερης Γεώργ. . . . . .
Ἀλαμανῆς Χρ. . . . . Ο
Λάππας Βασίλ. . . . . Ο
Ἀλεξιάδης Σ. . . . . .
Βαμβέτσος Ἀλ. . . . . .
Ἀναγνωστόπουλος Δημ. Ν
Λίτσιος Ἰωάν. . . . . .
Δερβέναγας Ἀθαν. . . . . .
Κουκορῖκος Κωνστ. . . . .
Παγκοῦτσος Ἀπόστ. . . . Ο
Σάντος Γεώργ. . . . . Ο
Χατζῖσκος Δημ. . . . . Ν
Εὐταξίας Λάμπρος . . . . . .
Πλατῆς Γεώργ. . . . . Ν
Τσιριμῶκος Ἠλίας . . . . Ο
Βασιλειάδης Γεράσιμος . Ο
Λιδωρίκης Κωνστ. . . . . Ο
Χλωρὸς Γεώργ. . . . . .
Γραμματίκας Ἀθ. . . . . .
Βελλόπουλος Λεων. . . . Ν
Ἀστερίου Γεώργ. . . . . Ν
Μόδης Γεώργ. . . . . Ο
Βαλαλᾶς Ἰωάννης . . . . Ο
Μπινόπουλος Στέργιος . . . .
Νταλίπης Ἀναστάσιος . . .
Τζίμας Ἀνδρέας . . . . . Ο
Τερζόγλου Νικόλ. . . . . Ο
Βασιλικὸς Βασίλ. . . . . Ν
Κότσιανος Μιχαὴλ . . . . . Ν
Δέας Νικόλαος . . . . . Ο
Πιστολάκης Στυλ. . . . . Ο
Μπακλατζῆς Ἐμμ. . . . . Ο
Γεωργιλαδάκης Εὐστρ. . . Ο
Βολουδάκης Μανοῦσος . Ο
Πολυχρονίδης Πολυχ. . . Ο
Μουντάκης Ἐμμ. . . . . Ο
Παπαδόπετρος Γρηγ. . . . . .
Παχνὸς Ἀλέξ. . . . . Ο
Χανιώτης Ἰωάννης . . . . Ο
Πολεμίδης Ἀνδρέας . . . . .

Συνεπῶς ἡ ὑποβληθεῖσα πρότασις ἀπορρίπτεται.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ὅτι κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ παρουσιάσεως εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὸν Βασιλικὸν λόγον ἐκ βουλευτῶν κ. κ. Α. Μάρκου, Γ. Μελᾶ, Θ. Τσάτσου, Μ. Σαμαρᾶ, Δ. Χατζίσκου Σπ. Θεοτόκη καὶ Μ. Δαβέρη.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

ΗΜΕΡΗΣΙΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Προκειμένου νὰ συζητηθῇ τὸ σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἐκδιδομένων ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισμάτων» λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ.

Ὁ κ. Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ ὑπενθυμίζει εἰς τὸν ῥήτορα τὴν ἀπόφασιν τοῦ Σώματος περὶ περιορισμοῦ τῶν ἀγορεύσεων εἰς τὸ ¼ τῆς ὥρας.

Οἱ κ. κ. Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ καὶ Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ παρατηροῦν ὅτι ἡ ἀπόφασις δὲν ἰσχύει, διότι τὸ Σῶμα εἰσῆλθε πλέον εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

Ἀρχόμενος τοῦ λόγου του ὁ κ. Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ λέγει ὅτι λυπεῖται διότι διὰ τῶν πρώτων εἰσαγομένων νομοσχεδίων εἰσάγεται ἡ ἀταξία ἐν τῇ ψηφίσει τῶν νομοσχεδίων. Εἶναι δέ, προσθέτει, τοσοῦτον μᾶλλον λυπηρὸν καθ' ὅσον δὲν πρόκειται περὶ παρωνυχίδος, ἀλλὰ περὶ νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ καθιερώσουν μελλοντικῶς ἄτακτον τρόπον ἐπιψηφίσεως νομοσχεδίων.

Κατακρίνει περαιτέρω τὴν σπουδὴν μεθ' ἧς εἰσάγονται πρὸς ψήφισιν τὰ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει νομοσχέδια καὶ λέγει ὅτι λόγῳ ἀκριβῶς τῆς ἀδικαιολογήτου αὐτῆς σπουδῆς εἰσαγονται νομοθετήματα ἀτελῶς καὶ μετὰ προχειρότητος κατηρτισμένα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει τὸ γεγονὸς ἀφ' ἑνὸς ὅτι εἰσήχθησαν ὑπὸ μορφὴν ἀλλοίαν ἐκείνης ὑφ' ἣν ἀρχικῶς κατηρτίσθησαν καὶ ἀφ' ἑτέρου αἱ τροπολογίαι αἵτινες προτείνονται. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως δύναμαι νὰ σᾶς ἀποδείξω ὅτι μετὰ προχειρολογίας κατηρτίσθησαν τὰ ἐν λόγῳ νομοσχέδια καὶ θὰ σᾶς ἀναφέρω εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου τὸν ἀγῶνα ποὺ ὁ σημερινὸς Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ Ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων διεξήγαγε κατὰ τὸ 1926, ἀγῶνα πείσμονα, κατὰ τῆς ἀναλογικῆς, ὅσον πείσμονα τοιοῦτον διεξάγει σήμερον ὑπὲρ τῆς ἐπαναφορᾶς αὐτῆς. Ἀλλ' ἐρωτῶ: Ποία ἀφορμή, ποῖος λόγος ὑπηγόρευσε τὴν ὑποβολὴν τῶν νομοσχεδίων τούτων; Διότι δὲν ὑπάρχει κἂν μία ἔκθεσις, ἡ ὁποία νὰ περιλαμβάνῃ τοὺς λόγους δι' οὓς εἰσήχθησαν τὰ νομοσχέδια ταῦτα. Ἀλλὰ ἀπεφύγατε νὰ καταρτίσητε ἔκθεσιν, διότι δὲν ἠθέλατε νὰ ἀποκαλύψητε τοὺς λόγους, διότι τοὺς λόγους τοὺς πραγματικοὺς αἰσχύνεσθε νὰ τοὺς ἀναφέρετε.

Ἐκτὸς τούτου καὶ ἡ ῥύθμισις, ἡ ὁποία γίνεται διὰ τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ, εἶναι ἔκτροπος καὶ ἄνευ οὐσιαστικοῦ καὶ εὐλογοφανοῦς λόγου, γίνεται δὲ μόνον καὶ μόνον, διότι κατέστησε ὄργανα τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου, ἀπεμπολήσαντες οὕτω δικαιώματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ κρατῇ ὑψηλὰ ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἔθνους. Δὲν χρειάζεται νὰ ἔχῃ κανεὶς μαντικὴν δύναμιν διὰ νὰ τὸ καταλάβῃ. προοιωνίζομαι δὲ τὴν τύχην σας διὰ τοῦτο οἰκτράν. Ἐξ ἄλλου τὸ ἐν λόγῳ ψήφισμα παρέχει τὴν εὐχέρειαν, ὥστε εἰς μίαν μόνον ἀνάγνωσιν νὰ ψηφίσητε ὁσαδήποτε νομοσχέδια θέλετε, καὶ μὲ θέματα ἀναγόμενα εἴτε εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Συντάγματος, εἴτε εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ κοινοῦ Νόμου.

Καὶ ἐρωτῶ, ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ὑπῆρξε ποτὲ τοιαύτη ἀσυδοσία; δεδομένου μάλιστα ὅτι δὲν τὸ περιορίζετε οὔτε εἰς τὰ κατεπείγοντα μέτρα τοὐλάχιστον; Ἂν ἔχετε μίαν μικρὰν πλειοψηφίαν μὲ τοὺς κομμουνιστάς, ἔκκλησιν κάμνω, νὰ μὴ κάμητε κατάχρησιν ταύτης. Ἡ πρᾶξίς σας δὲν θὰ εἶναι ἐποικοδομητικὴ διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κοινοβούλιον, διατρέχει κρίσιν δεινήν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸν τρόπον καθ' ὃν συνεκροτήθη καὶ παραμένει ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις Ἀναθεωρήσατε τὰς ἀποφάσεις σας, ἐὰν θὰ χάσητε τίποτε ἀκολουθοῦντες τὸν κανονικὸν δρόμον.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ δὲν εἶναι λόγος νὰ σπεύσωμεν. Διακόπτομεν δι' ὀλίγας ἡμέρας, μετὰ τὴν πάροδον τῶν ὁποίων ἐπανερχόμεθα καὶ οὕτω ῥέμα προχωροῦμεν εἰς τὸ ἔργον μας. Ἄλλως τε καὶ ἂν ἐγκριθῇ τὸ ψήφισμα τοῦτο, πῶς θὰ ψηφισθοῦν εἰς τόσον βραχὺ διάστημα τὰ ἄλλα τοσαύτης καὶ τηλικαύτης σοβαρότητος νομοσχέδια ποὺ εἶνε ἀναγεγραμμένα ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει; Ἐπὶ πλέον αὐτὸ τοῦτο τὸ ὑπὸ συζήτησιν ψήφισμα εἶναι ἀτελές, διότι δὲν ὁρίζει ποτε ἄρχεται ἡ ἰσχύς του. Ἂν δὲ ἰσχύσῃ, ὅπως οἱ ἄλλοι Νόμοι, πῶς θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὰ λοιπὰ αὔριον;

Ἐπίσης ἤκουσα ὅτι ἐγένοντο τροπολογίαι, ἀλλὰ δὲν τὰς ἔχομεν ὑπ' ὄψει, διότι δὲν ἐτυπώθησαν. Πῶς οὕτω θὰ λάβωμεν ἀποφάσεις ἐπὶ τόσων σοβαρῶν μέτρων; Ἔχομεν διαθεσιν νὰ ἀκούσωμεν τὰ ἐπιχειρήματά σας καὶ νὰ πεισθῶμεν μάλιστα, ἂν τὰ εὕρωμεν ὀρθά. Ἀλλὰ τοιαῦτα δὲν ἔχετε, διότι μόνον ἡ ἐξυπηρέτησις τῶν κομματικῶν σας συμφερόντων σᾶς ὤθησεν εἰς τὴν ὑποβολὴν τοῦ ψηφίσματος. Ἂν δὲ ἐπιτύχητε τὴν ἔγκρισίν του διὰ τῆς γνωστῆς πλειοψηφίας, πρέπει νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψει σας ὅτι ἐπ' αὐτοῦ θὰ λογοδοτήσητε εἰς τὸν Λαόν, τείνοντες πρὸς αὐτὸν ἱκέτιδα χεῖρα.

Ι. ΚΟΥΤΣΙΝΑΣ. Μειώνετε τὸν λαὸν ὅταν λέτε τοιαῦτα πράγματα, κ. συνάδελφε.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Ἂς μὴ σᾶς ἐξεγείρουν αἱ κακαὶ πράξεις σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἀνακοινῶ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐπιφέρει εἰς τὸ συζητούμενον ψήφισμα τροπολογίαν, διὰ τῆς ὁποίας εἰς τὸ μόνον ἄρθρον αὐτοῦ προστίθεται ἐδάφιον, κατὰ τὸ ὁποῖον τὰ περὶ ὧν προνοεῖ ψηφίσματα, ἐφ' ὅσον μὲν εἶναι συνταγματικοῦ περιεχομένου, ἐκδίδονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐφόσον δὲ εἶναι νομοθετικοῦ, κυροῦνται καὶ δημοσιεύονται ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 36 τοῦ Συντάγματος. Καθὼς ἐπίσης καὶ ἕτερον ἐδάφιον ὁρίζον ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ ψηφίσματος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Κύριοι Βουλευταί. Ἡ Ἡμερησία Διάταξις προεκάλεσεν ὀξεῖαν ἀντίθεσιν μεταξὺ τῶν κομμάτων, ὀφειλομένην εἰς τὸ ὅτι ἡ μία πτέρυξ διεῖδεν ἐν αὐτῇ πρόθεσιν τῆς ἄλλης, νὰ ψηφίσῃ μέτρα, μὴ ὠφέλιμα διὰ τὴν χώραν, νόμους ἀφοπλίζοντας τὸ κοινωνικὸν καθεστὼς ἀπὸ προστατευτικὰ μέτρα, ψηφισθέντα εἰς τὸ παρελθὸν ἀπὸ αὐτὸ τοῦτο τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων. Ἓν ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς ἀναλογικῆς. Δὲν θὰ μακρηγορήσω ἤδη ἐπ' αὐτοῦ, θὰ εἴπω δὲ μόνον τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος, ὅτι δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ μᾶς τρομάζῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν προσφάτων ἐκλογῶν, αἱ ὁποῖαι διεξήχθησαν μὲ τὸ σύστημα αὐτό, διότι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ λεγώμεθα Κοινοβούλιον ἀφοῦ δὲν μποροῦμεν νὰ δώσωμεν Κυβέρνησιν ἐξ αὐτοῦ.

Ἐν σχέσει μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ψήφισμα παρατηρῶ ὅτι δι' αὐτοῦ εἰσάγεται διάταξις ἔχουσα καθαρῶς συνταγματικὸν περιεχόμενον. Καὶ ἐρωτῶ: θὰ προβῶμεν εἰς ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος διὰ μεμονωμένων διατάξεων, εἰσαγομένων εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε; Ἂν αὐτὸ γίνεται ἑκάστοτε τότε δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι δὲν σεβόμεθα.

Θὰ ἐνθυμεῖσθε ὅτι τὸ 1911 ὅτε ἔγινεν ἡ ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος, ἡ τότε Κυβέρνησις τῶν Φιλελευθέρων μὲ Ὑπουργὸν Δικαιοσύνης τὸν Δημητρακόπουλον, ἔκαμεν ἕνα κανονισμόν, ὁρίζοντα τὸν τρόπον τῆς ἀναθεωρήσεως. Ὥριζε δηλαδὴ ὁ κανονισμὸς αὐτὸς ὅτι θὰ συνεκροτεῖτο ἐπιτροπή, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν θὰ ἐγίνετο ἡ συζήτησις καὶ ἡ ψήφισις τῶν ἀναθεωρουμένων διατάξεων καὶ οὕτω πως ἀνεθεωρήθη τὸ Σύνταγμα ἐκεῖνο. Ἐδῶ τί κάνομεν; εἰσάγομεν ἁπλῶς ἕνα

ψήφισμα, τροποποιοῦν διάταξιν συνταγματικήν. Ἀλλὰ δὲν αἰσθάνεσθε τὴν ἀνάγκην νὰ ἔχητε ἕνα κανονισμὸν διὰ νὰ ὁρίζῃ πῶς θὰ γίνῃ δεκτὸν τὸ ψήφισμα αὐτό; Δὲν μποροῦμεν νὰ λέγωμεν ὅτι κάμνομεν σοβαρῶς συνταγματικὴν ἀναθεώρησιν, χωρὶς νὰ ὁρίσωμεν μίαν διαδικασίαν.

Ἔπειτα, ὡς διατυποῦται τὸ ψήφισμα, δίδεται ἡ εὐκαιρία νὰ ληφθῇ οἱονδήποτε μέτρον κατὰ τὴν μέθοδον αὐτήν, διότι διὰ ψηφίσματος μπορεῖ νὰ γίνῃ ὅ,τι δήποτε. Θέλετε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ψηφισθοῦν μέτρα τόσον σοβαρά, οἷον εἶναι π. χ. τὸ μέτρον τῆς ἐπαναφορᾶς τῆς ἀναλογικῆς; Νομίζω ὅτι διὰ νὰ προχωρήσωμεν κανονικῶς, πρέπει νὰ κάνωμεν ἕνα κανονισμὸν ὁρίζοντα πῶς θὰ γίνωνται αἱ μεταβολαὶ τοῦ Συντάγματος. Ἔπειτα πρέπει νὰ καθορίσωμεν ἐκ τῶν προτέρων ποῖαι εἶναι αἱ θεμελιώδεις καὶ μὴ διατάξεις τοῦ Συντάγματος, διότι κατὰ τὸ Διάταγμα τῆς προκηρύξεως τῶν ἐκλογῶν μόνον τῶν μὴ θεμελιωδῶν τὴν ἀναθεώρησιν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν. Καὶ ἐρωτᾶται: ἡ ὑπὸ κρίσιν διάταξις εἶναι θεμελιώδης ἢ ὄχι; Πῶς θὰ κάμωμεν ἔτσι ἐπιπολαίως καὶ ἐπικινδύνως τροποποίησιν Συντάγματος; Τὸ ὑπὸ κρίσιν ψήφισμα μάλιστα εἶχε τόσον ἀμελητέως εἰσαχθῇ ἀρχικῶς, ὥστε ἠναγκάσθη καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ ὑποβαλὼν αὐτὸ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς νὰ τὸ τροποποιήσῃ. Πρὸ ὀλίγου δὲ ἔγινε καὶ ἄλλη τροποποίησις ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ προχωρήσωμεν εἰς τοιαύτην συζήτησιν, διότι, θὰ γίνωμεν ἀφορμὴ ζημιῶν εἰς τὸν τόπον.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω, κ. Πρόεδρε, ὅτι καὶ αἱ κατὰ ἀναθεώρησιν τιθέμεναι διατάξεις εἰς μίαν μόνον ἀνάγνωσιν ψηφίζονται, τοῦτο δὲ ἔγινε τόσον κατὰ τὸ 1911 ὅσον καὶ κατὰ τὸ 1917. Ὥστε βλέπετε ὅτι ἡ σοβαρότης μιᾶς διατάξεως δὲν ἀποκλείει τὸν τρόπον τῆς εἰς μίαν ἀνάγνωσιν ψηφίσεώς της. Ἀλλ' ἐπὶ πλέον ἔχομεν καὶ τὸν θεσμὸν τῶν κατεπειγόντων νομοσχεδίων, γνωρίζετε δὲ ὅτι οὕτω ψηφίζονται οἱασδήποτε φύσεως νομοσχέδια εἰς μίαν ἀνάγνωσιν. Ἔπειτα τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνονται εἰς τὴν σημερινὴν ἡμερησίαν διάταξιν, ἔχουν συζητηθῇ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς καὶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου, εἰς τρόπον ὥστε ἔχουν γίνῃ κοινὴ συνείδησις καὶ δὲν εἶναι μέτρα δι' ἐπιτροπὰς καὶ πολλὰς ἀναγνώσεις. Ἐκτὸς τούτου μὴ λησμονῆτε ὅτι ἡ Βουλὴ πρόκειται νὰ διακόψῃ τὰς ἐργασίας της καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ ληφθοῦν αὐτὰ τὰ μέτρα πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος ἐν τῇ Χώρᾳ. Δὲν πρόκειται οὐδὲ τὸ παράπαν νὰ διαφωτισθῇ ἡ Βουλὴ ἐπ' αὐτῶν διὰ μακρῶν συζητήσεων.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Κύριε Ἀρχηγὲ τοῦ Ἐργατοαγροτικοῦ Κόμματος, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπείγοντα νομοσχέδια, φυσικὸν εἶναι νὰ ψηφίζωνται εἰς μίαν μόνον ἀνάγνωσιν. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἐλήφθησαν προκαταρκτικὰ μέτρα, διότι ὁ εἰσάγων ἕνα τοιοῦτον νομοσχέδιον εἰς τὴν Βουλὴν ἀναπτύσσει αὐτὸ δι' ὀλίγων, ζητεῖ κατόπιν νὰ κηρυχθῇ ἐπείγον, παραπέμπεται ἀμέσως εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία ἀποφαίνεται διακεκριμένως ἐπὶ τοῦ ἐπείγοντος, ὅταν δὲ ἔλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν πάλιν πρὸς συζήτησιν, δύναται αὕτη νὰ μὴ τὸ χαρακτηρίσῃ ἐπείγον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἀκολουθεῖ τοῦτο τὴν τακτικὴν διαδικασίαν.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Αὐταὶ αἱ διατυπώσεις ἐθεσπίσθησαν διὰ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1927. Πρὶν δὲν ὑπῆρχον τοιοῦτοι περιορισμοί.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Δὲν ἐνθυμοῦμαι καλῶς, ἀλλὰ πάντως τὸ γεγονὸς ὅτι ἐθεσπίσθησαν τοιαῦται διατάξεις σημαίνει ὅτι πρὶν ὑπῆρχεν ἀτέλεια τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ θεραπεύσῃ τὸ σύνταγμα τοῦ 1927. Ἐδῶ ὅμως δὲν τηρεῖτε οὔτε αὐτὴν τὴν διαδικασίαν. Ἔπειτα λέτε ὅτι καὶ αἱ ἄλλαι ἀναθεωρήσεις ἔτσι ἔγιναν. Ναί, ἀλλ' ἡ διαδικασία αὐτὴ ὡρίσθη προηγουμένως διὰ κανονισμοῦ, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σήμερον δὲν συμβαίνει. Ἐκτὸς τούτου πῶς καθορίζετε τὴν ἔννοιαν τοῦ ψηφίσματος, κύριε Ἀρχηγὲ τοῦ Ἀγροτικοῦ καὶ Ἐργατικοῦ κόμματος; Ὅ,τι δύναμαι νὰ κάμω διὰ νόμου δὲν δύναμαι νὰ τὸ κάμω καὶ διὰ ψηφίσματος. Σκεφθῆτε, καθιερούντες αὐτὸν τὸν τρόπον ψηφίσεως τῶν ψηφισμάτων, εἰς ποίαν ὁδὸν φέρετε τὸν τόπον. Συνιστῶ εἰς τοὺς κ.κ. βουλευτάς, ἀνεξαρτήτως κομμάτων καὶ ἰδεῶν, νὰ σκεφθῶσι πολὺ πρὶν ψηφίσωσι τὸ σχέδιον αὐτό, ποὺ σημαίνει βαθείαν μεταβολὴν τοῦ Συντάγματος.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Οὔτε ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, οὔτε ἄλλος οἱοσδήποτε ἔχων πολλὰ ἔτη εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν νομοσχεδίων καὶ μάλιστα τὰ σοβαρώτερα ψηφίζονται εἰς μίαν καὶ μόνην ἀνάγνωσιν.

Ἂν ἐπρόκειτο περὶ ὁμαλῆς περιστάσεως, ἐπιτέλους, ἴσως ἠθέλομεν δεχθῇ ὅτι αἱ αἰτιάσεις αὐταὶ εἶναι ὀρθαί. Μὴ λησμονῆτε ὅμως ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος ἔγιναν σωρηδὸν νόμοι, καὶ ὅτι παρίστανται ἀνάγκη κάποιας διορθώσεως.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ἐὰν ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν περιστάσεσι ὁμαλαῖς ἐξεδόθησαν σωρηδὸν νόμοι δὲν ἔπεται ὅτι καὶ εἰς μὴ ἀνωμάλους περιστάσεις πρέπει νὰ ἀναζητῶμεν τὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ κάμωμεν τὸ ἴδιον. Ἡ διόρθωσις πρέπει νὰ γίνῃ μετὰ προσοχῆς καὶ μετὰ συνέσεως.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ἐξ ὅσων εἶπεν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, παρεσχέθη ἡ ἐντύπωσις ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος εἶναι τοὐλάχιστον πρωτοφανές. Καὶ ὅμως συμβαίνει ὥστε πρὸ 9 μηνῶν ἡ Συνέλευσις, ἧς προΐστατο ὁ ἴδιος ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, νὰ ἔχῃ ψηφίσῃ πανομοιότυπον ψήφισμα (τὸ ἀναγινώσκει). (Χειροκροτήματα ἐκ τοῦ κέντρου καὶ τῆς ἀριστερᾶς).

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Τὰ ραγδαῖα χειροκροτήματα ποὺ ὑπεδέχθησαν τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ κ. ἐκ Λέσβου βουλευτοῦ, ἀποδεικνύουν τὴν πίεσιν ποὺ εἴχατε ὑποστῇ εἰς τὴν ψυχήν σας ἐξ ὅσων ἐγὼ σᾶς εἶχον εἴπῃ πρότερον. Καὶ τοῦτο τὸ λέγω πρὸς τιμήν σας.

Τὸ ψήφισμα ποὺ ἀνέγνωσεν ὁ κ. Παπανδρέου εἶναι πολὺ διάφορον ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔρχεται πρὸς ψήφισιν. Ἀφεώρα εἰς τὴν ρύθμισιν ἑνὸς ὡρισμένου θέματος —τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς—, ἐψηφίσθη δὲ οὐχὶ ὑπὸ Ἀναθεωρητικῆς ὡς ἡ παροῦσα, ἀλλ' ὑπὸ συντακτικῆς συνελεύσεως, ἥτις δύναται νὰ κάμῃ ὅτι θέλει.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος εἶπεν ὅτι τὸ πρὸ 9μήνου ψηφισθὲν ψήφισμα ἀφεώρα εἰδικὸν θέμα. Ἐν τούτοις δὲν συνέβαινε τοῦτο. Εἶπεν ἐπίσης πῶς ἦτο συντακτικὴ ἡ Βουλή, ἐνῷ τώρα εἶναι ἀναθεωρητική. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοῦτο δὲν ἔχει δίκαιον, διότι καὶ ἡ ἀναθεωρητικὴ δύναται νὰ κάμῃ ὅ,τι καὶ ἡ συντακτικὴ, ἐκτὸς τοῦ νὰ μεταβάλῃ τὴν μορφὴν τοῦ Πολιτεύματος. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἠθέλησε προκαταβολικῶς νὰ συσχετίσῃ μὲ τὴν σημερινὴν συζήτησιν ἀνησυχίας περὶ ψηφισμάτων τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Βουλήν. Σήμερον ὅμως τοῦτο δὲν ἔχει καμμίαν θέσιν εἰς τὴν συζήτησιν.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Τὸ ψήφισμα ποὺ ἀνεγνώσατε ἔχει φραγμὸν οὐσιωδέστατον, ὁμιλεῖ διὰ τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσαγόμενα σχέδια ψηφισμάτων. Δώσατε καὶ σεῖς τοῦτο εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὥστε νὰ ἔχωμεν τὴν εὐθύνην τῆς Κυβερνήσεως.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τί σημασίαν ἔχει ἀφοῦ ἡ Βουλὴ δύναται νὰ κάμῃ οἱανδήποτε τροπολογίαν.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Θέσατε τὸν περιορισμὸν αὐτόν· θὰ εἶναι κάτι ὠφέλιμον.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Ἀφοῦ λέγετε πῶς εἶνε τὸ ἴδιο, ψηφίστε τὸ ἴδιο.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ὅταν τὸ ἐψηφίσατε ἴσχυε πολιτειακὸν καθεστὼς καθ' ὃ ἦτο ὑποχρεωτικὴ ἡ δημοσίευσις τοῦ ψηφισθέντος. Νῦν ὅμως ὑπάρχει ἡ ἀρνησικυρία τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος, καὶ δὲν ὑφίσταται οὐδεὶς λόγος νὰ ὑπάρξῃ αὐτὸς ὁ περιορισμός.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Σεῖς πρῶτος θὰ σπεύσετε νὰ διαμαρτυρηθῆτε ἐὰν δὲν δημοσιευθοῦν αἱ ἀποφάσεις τῆς Βουλῆς.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Εδοκίμασα, κύριοι βουλευταί, είλικρινῆ θλῖψιν, διότι ὁ ἀξιότιμος κ. ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ἔδωσεν ὁμολογουμένως περίεργον ἑρμηνείαν ἐν τῇ διατολῇ τῶν ἐννοιῶν τῶν περὶ ὧν πρόκειται δύο σχεδίων ψηφισμάτων. Καὶ ὑπεστήριξεν ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, ὅτι σήμερον δύναται πᾶς τις ν' ἀναγράψῃ θέματα εἰς την Ἡμ. Διάταξιν. Καὶ ἐρωτῶ: διατι δύναται πᾶς τις ν' ἀναγράψῃ θέματα; Θέματα δύναται ν' ἀναγράψῃ ἡ πλειοψηφία τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας διὰ τοῦ νομίμου Προεδρείου αὐτῆς. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν τοιαύτην ἑρμηνείαν ἀσυμβίβαστον πρὸς τοὺς στοιχειώδεις κανόνας τῆς κοινοβουλευτικῆς τάξεως. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ δὲ ὁ κ. Ἀρχηγὸς τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, μετὰ τὴν κοινολόγησιν τοῦ παλαιοῦ ψηφίσματος, ὅπως ἐψηφίσθη εἰς τὴν συνέλευσιν εἰς ἣν διέθετε τὴν πλειοψηφίαν, νὰ μὴ παρουσιάζεται πλέον σήμερον κατήγορος τοῦ ὑπὸ συζήτησιν ψηφίσματος.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ἀπορῶ διατὶ τρομάζετε καὶ δὲν θέλετε νὰ τεθῇ καὶ εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν ψήφισμα ὁ περιορισμός, τὸν ὁποῖον περιλαμβάνει τὸ παλαιὸν τοιοῦτον.

Γ. ΒΑΡΒΟΥΤΗΣ. Βυζαντινολογεῖτε διαρκῶς.

(Θόρυβος καὶ διαμαρτυρία ἐκ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος).

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχουν ὑποχρεώσεις τοῦ Προεδρείου πρὸς τοὺς οὕτω παρεκτρεπομένους βουλευτάς; Πᾶς τις ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συζητῇ, ἀλλὰ κατὰ τὸν κανονισμὸν ὀφείλει νὰ ἀκολουθῇ τὴν τάξιν. Καὶ ἐπανέρχομαι ἐπὶ τοῦ θέματος, λέγω, ὅτι τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο ψήφισμα εἶχεν εἰσαχθῇ καὶ ψηφισθῇ εἰς τὴν τότε συντακτικὴν συνέλευσιν κανονικῶς, ἐνῶ τοιοῦτόν τι δὲν συμβαίνει καὶ μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν Σχέδιον ψηφίσματος.

Ὁ Προεδρεύων κ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ ἀνακοινοῖ πρότασιν ὑπογεγραμμένην παρ' εἴκοσι βουλευτῶν περὶ περιορισμοῦ τῆς συζητήσεως εἰς ἕνα τέταρτον τῆς ὥρας δι' ἕκαστον ἀγορητήν. Καὶ ἐρωτᾷ τὴν Βουλὴν ἐὰν δέχεται τὴν ἐν λόγῳ πρότασιν.

(Φωναὶ ἐκ τῆς πτέρυγος τῶν Φιλελευθέρων). Ναί, ναί.

Β. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν ἔχετε δικαίωμα νὰ θέσετε τοιοῦτον περιορισμὸν εἰς τὰς συζητήσεις καὶ ὁ κανονισμὸς ὁρίζει ὅτι μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν συμπληρωθῇ τὸ ἐξάωρον τότε δύνανται νὰ ὑποβληθῶσι τοιοῦτοι περιορισμοί.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, δὲν ἔχετε κανὲν δικαίωμα νὰ θέσετε τοιοῦτον περιορισμὸν πρὶν ἢ προηγουμένως ἀναγνώσετε τὸν κανονισμόν, ὡς καὶ τὸ ἄρθρον τὸ ὁποῖον ἀπειλεῖτε νὰ ἐφαρμόσητε ἐναντίον ἡμῶν. Δύνασθε νὰ ἰσχυρισθῆτε ὅτι μετὰ τὰς δύο ἀγορεύσεις ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ τὰς τρεῖς τοιαύτας ἐκ τῆς ἀντιθέτου παρατάξεως, ὅτι ὑπῆρξε πλήρης ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου οὗ τὴν ἐφαρμογὴν ἀπειλεῖτε νὰ θέσητε ἐν ἰσχύϊ; Ὀφείλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, διότι δὲν πρέπει νὰ παραγνωρίζητε ὅτι ἡ τυραννία τῶν πολλῶν εἶναι πλέον ἐπικινδυνωδεστέρα ἀπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ ἑνός. Ἡ τοιαύτη ἀπειλουμένη ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου τοῦ κανονισμοῦ ἀποδεικνύει τὸν μὴ σεβασμὸν τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Ἐνῶ πλήρη ἐλευθερίαν ἀφίνετε πρὸς τοὺς βουλευτὰς τῆς παρατάξεως ἐκείνης, περιορίζετε τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀντιλεγόντων, ἵνα μὴ δύνανται ν' ἀμυνθῶσι τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κατὰ τὸν κανονισμόν, κ. Βουλευτά, μόνον εἷς δικαιοῦται νὰ ὁμιλήσῃ καὶ πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι καταχρηστικῶς σᾶς ἐπέτρεψα τὸν λόγον.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Ἔχω τὴν ἀξίωσιν, κ. Πρόεδρε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ ὁμιλήσω. Καὶ ἀξιῶ ἀπὸ ὑμᾶς νὰ ἐπιβάλλετε εἰς τὴν Βουλὴν κάποιον σεβασμὸν πρὸς τοὺς ὑπερασπίζοντας τὴν στιγμὴν αὐτὴν τὰ λαϊκὰ δικαιώματα, ἵνα διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐξασφαλισθῇ ὁ ἔλεγχος τῶν πράξεων οἱουδήποτε παρὰ τῶν νομίμων ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Τοῦτο εἶναι μία ἐξασφάλισις τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος. Ἀλλ' ὁ κ. Παπανδρέου δι' ὅσων προηγουμένως εἶπε πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι παρέσχε ἀληθῆ ὑπηρεσίαν εἰς ἡμᾶς καὶ γενικώτερον εἰς τὴν Βουλήν. Διότι ὁ κ. βουλευτὴς ὑπέδειξε τὸν τρόπον καθ' ὃν δύναται νὰ ψηφισθῇ τὸ ὑπὸ συζήτησιν σχέδιον ψηφίσματος. Κι ἀφοῦ ὁ κ. Παπανδρέου θεωρεῖ ὅτι, ἀποκαλυφθέντος του παλαιοῦ ψηφίσματος ἀπεστομώθη ἡ ἰδική μας παράταξις, διατὶ δὲν θέλει νὰ δεχθῇ ὅπως τεθῇ ἡ ἐξασφάλισις αὕτη ὡς περιεχόμενον εἰς τὸ ὑπὸ συζήτησιν ψήφισμα; Ἐὰν ἀρνεῖσθε τοῦτο, ἀποδεικνύετε περιτράνως ὅτι ἡ χθεσινή σας ψῆφος ἐμπιστοσύνης πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀπετέλει ἀληθῆ σαρκασμόν.

Ἀκολούθως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀνακοινοῖ ὑποβληθεῖσαν πρότασιν παρὰ 20 βουλευτῶν, τῶν κ. κ. Ο. Κυπριανοῦ, Ι. Κουτσίνα, Π. Φικιώρη, Π. Λεβαντῆ, Ο. Κιζάνη, Ν. Μανούση, Κ. Θέου, Ν. Ἀβραάμ, Ν. Τερζόγλου, Π. Σδρόλλα, Π. Τσιριμώκου, καὶ λοιπῶν ἔχουσαν οὕτω:

Πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Βουλῆς,

Ἐξαντληθέντος προφανῶς τοῦ θέματος ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος «περὶ τῶν ἐκδιδομένων παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισμάτων» ἐκ τῆς προηγηθείσης πολυώρου συζητήσεως, οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι βουλευταὶ λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλωμεν κατὰ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ Κανονισμοῦ, πρότασιν περιορισμοῦ τοῦ ὑπολοίπου χρόνου τῆς συζητήσεως εἰς χρονικὸν ὅριον 1 ¼ τῆς ὥρας δι' ἕκαστον ἐπὶ τοῦ θέματος ἐγγεγραμμένον ἀγορητήν.

Προκειμένου νὰ διεξαχθῇ ψηφοφορία, ὁ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ καλεῖ ὡς ψηφολέκτας τοὺς κ. κ. Ι. ΓΕΩΡΓΙΑΔΑΚΗΝ, Σ. ΘΕΟΤΟΚΗΝ, Κ. ΣΠΕΓΟΝ καὶ Γ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ τοῦ ἐρωτήματος τεθέντος οὕτω:

Οἱ παραδεχόμενοι τὴν ὑποβληθεῖσαν πρότασιν «περὶ περιορισμοῦ τοῦ ὑπολοίπου χρόνου τῆς συζητήσεως» λέγωσι ΝΑΙ. οἱ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν ΟΧΙ.

Μεθ' ὃ ἄρχεται ἡ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως, τῶν κ. κ. γραμματέων τοῦ Προεδρείου ἐκφωνούντων τὰ ὀνόματα τῶν κ. κ. Βουλευτῶν.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ὅτι προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα:

Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 224. Ναὶ 148 καὶ ὄχι 76. Συνεπῶς ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτή. Κατὰ τὸ κάτωθι παρατιθέμενον πρωτόκολλον:

Γυνατᾶς Σπυλιανὸς	Ν	Στράτος Γεώργ.	Ο
Ζαρίφης Κωνστ.	Ν	Καλαντζόπουλος Γεώργ.	
Πάτσης Σπυρίδων	Ν	Καραντάρης Γεώργ.	Ν
Μαγγουγιάννης Ἰωάν.	Ν	Ἀθανασιάδης Νόβας Γ.	Ν
Δελιγιάννης Βασίλ.	Ν	Νικολίτσας Ι.	Ο
Λαδᾶς Χρῆστος	Ν	Ἀλεξανδρόπουλος Γ.	
Θεοφανίδης Σταῦρος	Ν	Παπαϊωάννου Γ.	Ν
Μελᾶς Γεώργιος	Ν	Παναγόπουλος Ἀνδρ.	
Ἐμμανουηλίδης Ἐμμ.	Ν	Καρασεβδᾶς Παντ.	Ν
Κρανιωτάκης Νικ.		Μάλαινος Μιλτ.	
Ράλλης Ἰωάννης	Ο	Τσαλδάρης Παναγ.	Ο
Λιβιεράτος Ἀντ.	Ο	Μουντζουρίδης Πραξ.	Ο
Ράλλης Γεώργιος		Παραβάντης Γ.	
Μερκούρης Σταμ.	Ο	Δρούγκας Νικ.	Ο
Τσαλδάρης Κωνστ.	Ο	Πετρίδης Παναγ.	Ν
Χέλμης Δημ.	Ο	Ρέντης Κωνστ.	Ν
Βοζίκης Χαράλ.		Μπόμπος Παναγ.	
Νεφελούδης Βασίλ.		Χριστόπουλος Ἀθαν.	Ν
Τσάτσος Θεμιστ.	Ν	Τουρκοβασίλης Θ.	
Ἀγγελόπουλος Κωνστ.	Ο	Ἀποσκίτης Ἠλ.	
Γληνὸς Δημήτρ.	Ν	Τουρκοβασίλης Γ.	
Παπαθανάσης Ἀθ.		Γιαννόπουλος Δημ.	Ο

Τσακόπουλος Σπυρ. .....
Σεχιώτης Γεώργ.....
Βαχλιώτης 'Α0. .....
Παπαναστασίου 'Αλεξ... Ν
Μανέτας Θεόδ. ..... Ν
Μαντᾶς Μιλτ. ..... Ο
Βουρδουμπᾶς Δημ. ..... Ο
Δροσόπουλος ἢ Ντεμίρης Κωνσταντῖνος ..... Ο
Πεσμαζόγλου Γεώργ. .. Ο
Κορόζος Κωνστ. ..... Ο
Κονίτσας Θεμιστ. ..... Ο
Κουτσοπέταλος Λουκᾶς.. Ν
Κυρέλλος Βασίλ. ..... Ν
Νικολαΐδης Παναγ..... Ο
Σπηλιώτης Νικ. ..... Ν
Μπασιᾶκος 'Αριστ. ..... Ο
Γκότσης Κωνστ. ..... Ν
Μάρκου 'Ανδρέας ..... Ν
Ζαΐμης Φωκίων ..... Ν
Ροῦφος Λουκᾶς..... Ν
Σαγιᾶς Βασίλ..... Ο
'Αντωνόπουλος 'Α0. .... Ο
Στεφανόπουλος Δημ. .....
Βλάχος 'Ιωάν. ..... Ο
Κατσίνης Α. ..... Ο
Λαμπριανίδης Α. ..... Ν
Βεζυρτζόγλου Μιχ. ..... Ν
Ζερβὸς Γεώργ..... Ν
Θέος Κωνστ..... Ν
Μαλινδρέτος Νικόλ. .... Ο
Θεοδωρίδης Λάζαρος.... Ν
Τέντζος Χρῆστος .....
Χρυσοστόμου Γεώργ. ... Ν
Κώστογλου Χρ. ..... Ν
Σδρόλλας Παν. ..... Ν
Τυρῆς 'Ιωάν. ..... Ν
Παπανικολάου Δημ..... Ο
Βλαχοθανάσσης Κωνστ. . Ν
Μπουρνιᾶς Ι. ..... Ν
Παπαστρατῆς Θρ..... Ν
Καλαρᾶς Θεμ. .....
Χατζηκωνσταντῆς Γ. ... Ο
Μπαλᾶνος Σῖμος ..... Ο
Χατζηπᾶνος Π..... Ο
Κίτρας Χρ. ..... Ο
Μουζάκης Νικόλ. .....
Ταβουλάρης 'Αν. ..... Ν
Στεφανόπουλος Στέφ.....
Στεφανόπουλος Βασ..... Ο
Γόντικας Δημ..... Ν
Τσεριώνης 'Ηλίας ..... Ν
Γιαννόπουλος 'Ιωάν.....
Κρεστενίτης Γεώργ..... Ο
Κρασσαδάκης Νικ..... Ν
'Αγγελιδάκης Γεώργ..... Ν
Πασσαδάκης 'Ιωάν..... Ν
Δημόπουλος Στυλ..... Ν
Πολυχρονάκης Κωνστ.... Ν
Μεϊμαράκης Βασ..... Ο
Φραγκιαδάκης Γεώργ.... Ο
Λεβαντῆς Π τρος..... Ν
'Ιασωνίδης Λεωνίδας .... Ν
Ζάννας 'Αλ ξανδρος..... Ν
'Αποστόλου 'Ιωάν..... Ν
Μαυρογορδᾶτος Μιχ..... Ν
Καραμανούνης Λεων. ... Ν
Δίγκας Δημ..... Ν
Μισιρλόγλου 'Αναστ..... Ν
'Αθηνοδώρου Δημ..... Ν
Ρῆζος Δημοσθ..... Ο
Χατζηνώτας 'Αθαν.....
Κώττας Νικ..... Ο
Θεοδωρίδης Μᾶρκος .... Ο
Δαρβέρης Νικ..... Ν
Τσένιος 'Αλβέρτος.....
Σκλάβαινας Στυλιανὸς .. Ν
Σινάκος Μιχαὴλ ..... Ν
Γκοτζαμάνης Σωτ .....
Γαρυφάλλου Περικλῆς.....
Μιχαὴλ 'Ιωάννης.....
Σαμαρᾶς Μιχαὴλ..... Ν
Τζιτζικώστας Κωνστ. ....
Λούλης 'Αλκ..... Ν
Μελᾶς 'Αλέξ.....
Καγιᾶς Γεώργ..... Ν
Τσατσάνης Α..... Ο
Σπέγγος Κωνστ..... Ο
Μπότσαρης Δημ..... Ν
Μυλωνᾶς 'Αλ.....
Μπάρδας Γεώργ.....
Γάγαρης Γεώργ.....
Παπασταύρου Χρῆστος.. Ν
Βασιλικὸς Νικόλ..... Ν
Παπαδᾶτος 'Αχιλ..... Ν
Παρτσαλίδης Δημ.....
Νικολαΐδης Σταῦρος .... Ν
Παναγιωτόπουλος Νικ.....
Θεολογίτης Αὔγουστος... Ν
Θεοτόκης 'Ιωάν..... Ο
Δεσύλλας Θεόδ. ..... Ο
Κογεβίνας Λῖνος..... Ν
Θεοτόκης Σπ. ..... Ο
Λύχνος Γεράσ..... Ν
Δενδρινὸς 'Ανδρέας..... Ν
Μεταξᾶς 'Ιωάν.....
'Αλεξᾶτος Βρασίδας .....
Κρητικὸς Νικόλαος..... Ν
Σωτηριάδης 'Εραμ..... Ν
Παπάζογλου Γεώργ..... Ν
Βαρβούτης Γεώργ..... Ν
Κουπαροῦσος Νικ..... Ν
Κακουλίδης Γεώργ ..... Ν
Γεωργιάδης Νικ..... Ν
Πολυζούλης Γεώργ..... Ο
Βύζας Βασίλειος ..... Ο
Λαδᾶς 'Αλέξ..... Ο
'Αντωνιάδης 'Ιωάν..... Ο
Παπαδόπουλος Φίλιπ.... Ν
Ράλλης Πέτρος ..... Ο
Γουλανδρῆς Βασίλ..... Ο
Ρωμανὸς 'Αριστ.....
Εὐριπαῖος Πέτρος ..... Ν
Μαρούλης Κωνστ..... Ν
Πρωτοπαπαδάκης 'Αρ.... Ο
Μαγκάκης 'Αντώνιος.... Ο
Μαλασπίνας Σπῦρος.... Ν
Κόμης 'Ανδρέας.....
Μαυρομιχάλης Πέτρος ... Ο
Τσιριγώτης Λεων..... Ο
Φικιώρης Πέτρος..... Ν
Παπαμιχαλόπουλος Δ. .. Ν
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Πέτρου.....
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Γεωργίου.....
Μαυρομιχάλης Λεωνίδας Ο
Καρτάλης Γεώργ ..... Ο
Ροδόπουλος Κωνστ.....
Σταμούλης Πανταζῆς ... Ο
'Αντωνόπουλος Νικόλ. .. Ο
Πορφυρογένης Μιχ..... Ν
'Ιωαννίδης 'Ιωάννης..... Ν
Κουτσίνας 'Ιππ..... Ν
'Αφεντούλης Γεώργ..... Ν
Μπαλτατζῆς Μαυροκορδᾶτος Νικόλαος..... Ο
Σάπκας Μιχ..... Ο
Νικολαΐδης 'Αδαμ ..... Ο
Ψιάρρης Δημ..... Ν
Κούνδουρος 'Ιωσὴφ.....
Καταπότης Μιχαὴλ..... Ν
Κοθρῆς Μιχαὴλ.....
Καραμᾶνος 'Ιωάννης.... Ν
Κυπριανὸς 'Ορέστης..... Ν
Τρύφων Θεόδωρος ..... Ν
Γεωργαντέλης Δημ.....
Λαζανᾶς Γεώργ.....
Παπανδρέου Γεώργ..... Ν
Τυρίμος Μιχαὴλ..... Ν
Λευκίας Θείαλπις .....
Καλαντζᾶκος 'Αλέξ.....
Οἰκονομόπουλος Λεων... Ο
Σκιαδᾶς Κωνστ.....
Λουρίδας 'Ιωάν..... Ο
Μπούτος Περικλῆς..... Ν
Κωστόπουλος Σταῦρος .. Ν
Βουδούρης Κωνστ..... Ν
Τσιρώνης Εὐστ. .....
Κάρτσωνας Νικ..... Ο
Σπέντζας Νικόλ.....
Σχινᾶς Γεώργ.....
Κακίσης 'Ιωάν.....
Χατζήμπεης Σταμ..... Ν
Σαββίδης Σάββας ..... Ν
Ρινόπουλος Μιχαὴλ..... Ν
Ντεντιδάκης Παῦλος.... Ν
'Αβραὰμ Νικόλαος ..... Ν
Κιζάνης Θεόδωρος..... Ν
Δηλαβέρης Κρίτων ..... Ο
Μαντούβαλος Δρ..... Ο
Χαραλαμπόπουλος Γεωρ. Ο
Γεννηματᾶς Νικόλ .....
Παναγιωτᾶκος Παν..... Ο
Μαρσέλλος Δημ. ..... Ν
Μανωλέας 'Εμμ. ..... Ν
Γρηγοριάδης Νεόκοσμος . Ν
Καλλιγκάτσης Παρίσης . Ν
Πέγιος 'Αθαν.....
Γέσιος Κωνστ.....
Καραπᾶνος Χρῆστος.....
Χαβίνης Θεόδ..... Ν
Κοκκινᾶτος Παν..... Ν
Τσιῶκος Λεων.....
Καλκάνης Κωνστ..... Ο
Γαρουφαλιᾶς Πέτρος.... Ν
'Ασκούτσης Νικ. ..... Ν
Φωτάκης Εὐστράτ..... Ν
Μπιράκης Νικ..... Ν
Σιγάλας 'Αναρ.....
Μαρινάκης 'Εμμ. ..... Ν
Πιαλόγλου 'Αριστ..... Ν
Παπαδῆμος 'Αντ.....
Χαμδῆ Χουσεὶν Φεχμῆ.....
Χαβούζ 'Αλῆ Γκαλίπ 'Οσμὰν 'Ογλοῦ ..... Ν
Βερβέρης Βασίλ. ..... Ν
'Εξηντάρης Γεώργ..... Ν
Σοφούλης Θεμιστ..... Ν
Πανέρης Δημ. ..... Ν
Βλιάμος Νικ. .....
'Ηλιάδης 'Εμμ..... Ν
Μανούσης Νικόλ..... Ν
Κωνσταντόπουλος Νικ. .. Ν
Μουρατίδης Κωνστ..... Ν
Καραμανλῆς Κωνσταν.. Ο
'Ιακώβου Πέτρος ..... Ο
Μενύχτας Διον..... Ν
Ζαροτιάδης Γρηγ..... Ν
Σγουραμάνης Γεώργ..... Ο
Νικολαΐδης Δημ..... Ο
Σίδερης Γεώργ.....
'Αλαμανῆς Χρ..... Ν
Λάππας Βασίλ..... Ν
'Αλεξιάδης Σ. .....
Βαμβέτσος 'Αλ. .....
'Αναγνωστόπουλος Δημ ...
Λίτσιος 'Ιωάν. .....
Δερβέναγας 'Αθαν. .....
Κουκορῖκος Κωνσταν.....
Παγκοῦτσος 'Απόστ..... Ν
Σάντος Γεώργ..... Ν
Χατζῖσκος Δημ..... Ο
Εὐταξίας Λάμπρος .....
Πλατῆς Γεώργ..... Ο
Τσιριμῶκος 'Ηλίας..... Ν
Βασιλειάδης Γεράσιμος .. Ν
Λιδωρίκης Κωνστ..... Ν
Χλωρὸς Γεώργ. .....
Γραμματίκας 'Α0. .....
Βελλόπουλος Λεων .....
'Αστερίου Γεώργ..... Ο
Μόδης Γεώργ..... Ν
Βαλαλᾶς 'Ιωάννης..... Ν
Μπινόπουλος Στέργιος ....
Νταλίπης 'Αναστάσιος ....
Τζίμας 'Ανδρέας ..... Ν
Τερζόγλου Νικόλ..... Ν
Βασιλικὸς Βασίλ..... Ο
Κότσιανος Μιχαὴλ ..... Ο
Δέας Νικόλ. ..... Ν
Πιστολάκης Στυλ..... Ν
Μπακλατζῆς 'Εμμ..... Ν
Γεωργιλαδάκης Εὐστρ.... Ν
Βολουδάκης Μανοῦσος .. Ν
Πολυχρονίδης Πολυχ. ... Ν
Μουντάκης 'Εμμ..... Ν
Παπαδόπετρος Γρηγ.....
Παχνὸς 'Αλέξ. ..... Ν
Χανιώτης 'Ιωάννης ..... Ν
Πολεμίδης 'Ανδρέας .....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Συνεπῶς ἡ πρότασις ἐγένετο δεκτή. ὁ δὲ μόνος ἐγγεγραμμένος νὰ ὁμιλήσῃ ἔχει δικαίωμα ἀγορεύσεως ἐπὶ 1)4 τῆς ὥρας.

Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Κίτρας.

Χ. ΚΙΤΡΑΣ. Ἡ Βουλή, κύριοι Συνάδελφοι, εἶναι ἀναθεωρητικὴ Βουλή. Κατὰ τὸ ἄρθρον 108 τοῦ Συντάγματος, διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, ἀπαιτοῦνται τὰ 2)3 τῆς Βουλῆς. (Ἀναγινώσκει τὸ σχετικὸν ἄρθρον τοῦ Συντάγματος).

Διὰ τὸ ἐν τῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει ἐγγεγραμμένον σχέδιον ψηφίσματος, κύριοι Συνάδελφοι, καθιεροῦν δικονομίαν ψηφίσεως οὔτε ἐν τῷ Συντάγματι, οὔτε ἐν τῷ Κανονισμῷ γίνεται μνεία περὶ τοῦ τρόπου ψηφίσεως τῶν ψηφισμάτων. Τὰ ψηφίσματα ἔχουσι συνταχτικὸν καὶ νομοθετικὸν περιεχόμενον.

Ὁ Ἀξιότιμος Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῆς ὑποβληθείσης τροπολογίας ἔλαβε μέριμναν, ὅπως διαφυλαχθῶσιν αἱ προνομίαι τοῦ Στέμματος, ἄλλως οὐδεμία προνομία ἦτο δυνατὸν νὰ διαφυλαχθῇ.

Ἐφ' ὅσον ὅμως, κύριοι Συνάδελφοι, ἡ πλειονοψηφία τῆς Βουλῆς δὲν ἀποδέχεται τὴν πρότασιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαϊκοῦ κόμ. τότε νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὸ ψήφισμα τὰ «ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑποβαλλόμενα Ψηφίσματα» νὰ λάβωμεν διὰ ψηφίσματος τὴν ἀπόφασιν τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος, καὶ νὰ συναχθῶσιν ὅλα τὰ Νομοσχέδια εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως διὰ νὰ ὑποβληθῶσι εἰς τὴν βάσανον τῆς ἐπεξεργασίας.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Κατὰ τίνα δικονομικὸν τρόπον νὰ ψηφισθῶσι τὰ ψηφίσματα ;

Χ. ΚΙΤΡΑΣ. Χάριν τοῦ ἐνιαίου τοῦ μέτρου νὰ λάβωμεν ἀπόφασιν περὶ διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς διὰ ψηφίσματος καὶ νὰ παραπεμφθῶσι κατόπιν τὰ Νομοσχέδια εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξουσιοδοτήσεως.

Κ. ΔΗΛΑΒΕΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, τὸν λόγον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ Κανονισμὸς ἀναγράφει ὅτι ὁμιλεῖ μόνον εἷς ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων νὰ ὁμιλήσουν ἐφ' ὅσον ἐγένετο ψηφοφορία.

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ ὅτι ὑπεβλήθησαν δύο τροπολογίαι ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος Ἡ μία τῶν Βουλευτῶν κ. κ. Ἀντωνοπούλου, Παναγιωτάκου, Χατζίσκου, Μαντᾶ, Μπαλτατζῆ, Μαυροκορδάτου καὶ Ν. Κάρτσωνα, ἔχουσα οὕτω :

Εἰς τὸ ἄρθρον μόνον τοῦ ἄνω ψηφίσματος προτείνομεν ὅπως ἀντὶ τῆς φράσεως «τὰ παρὰ τῆς Γ' Ἀναθεωρητικῆς ἐκδιδόμενα ψηφίσματα» τεθῇ «τὰ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ὑποβαλλόμενα ψηφίσματα εἰς τὴν Γ' Ἀναθεωρητικὴν Βουλὴν συζητοῦνται κλπ.» καὶ ἑτέρα τοῦ ἀξιοτίμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, ἔχουσα οὕτω : (Ἀναγινώσκει).

Μεθ' ὃ ὁ κ. Πρόεδρος προτείνει ὅπως ψηφισθῇ ἡ 1η τροπολογία ἡ περιέχουσα τὴν πλέον ἀπομεμακρυσμένην πρότασιν.

Ἐρωτωμένη ἀκολούθως ἡ Βουλὴ δι' ἀναστάσεως ἀπορρίπτει τὴν τροπολογίαν.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ δέχεται δι' ἀναστάσεως τὸ σχέδιον ψηφίσματος «περὶ τῶν ἐκδιδομένων παρὰ τῆς Βουλῆς ψηφισμάτων» ὡς ἐτροπολογήθη παρὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως.

ΣΧΕΔΙΟΝ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

«περὶ τῶν ψηφισμάτων τῆς Γ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς».

Ἄρθρον μόνον.

Τὰ ψηφίσματα τῆς Γ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς εἰσάγονται, συζητοῦνται καὶ ψηφίζονται, κατὰ παρέκκλισιν τῶν ἰσχυουσῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος καὶ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ἤτοι, εἰς μίαν μόνην ἀνάγνωσιν, κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον.

Ἐκ τούτων τὰ μὲν συνταχτικοῦ περιεχομένου ἐκδίδονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, τὰ δὲ νομοθετικοῦ κυροῦνται καὶ δημοσιεύονται κατὰ τὸ ἄρθρον 36 τοῦ Συντάγματος.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν ὅπως ἐγκρίνῃ καὶ ἐπικυρωθοῦν τὰ πρακτικὰ ὑπ' εὐθύνην τοῦ Προεδρείου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα, Μάλιστα.

Τὰ πρακτικὰ ἐπικυροῦνται.

Μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 7ην πρωϊνὴν διὰ τὴν 5ην ἀπογευματινὴν τῆς σήμερον, ὅτε ἡ Βουλὴ θὰ εἰσέλθῃ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν τῆς Νομοθετικῆς Ἐργασίας, ἀναβαλλομένων τῶν ἀναφορῶν καὶ ἐρωτήσεων.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ

Ὁ Γραμματεὺς
Χ. Παπασταύρου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Η'.

Τετάρτης 29 Ἀπριλίου 1936.

Ὥρᾳ 5.45' ὁ Προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος κ. Γ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ ΝΟΒΑΣ ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα. Ἀνακοινοῦνται τὰ ἑξῆς.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, ΠΑ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ καὶ Γ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ καταθέτουν πρότασιν ψηφίσματος ὅπως οἱ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου μέχρι 30 Δεκεμβρίου 1935 μετατεθέντες Ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοὶ Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως ἐπανέλθουν ὑποχρεωτικῶς εἰς ἃς κατεῖχον πρὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1935 θέσεις των κλπ.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ, Ε. ΓΕΩΡΓΙΑΔΑΚΗΣ, ΠΑ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ, Κ. ΒΛΑΧΟΘΑΝΑΣΗΣ, Γ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ καὶ ΣΠ. ΠΑΤΣΗΣ ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος «περὶ παρατάσεως τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος Ἀναγκαστικῶν νόμων κλπ.» ὅπως μὴ ἀνασταλῇ ἡ ἰσχὺς τοῦ Ἀναγκαστικοῦ νόμου τοῦ ἀφορῶντος τὴν προστασίαν τῶν παλαιῶν πολεμιστῶν.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Θ. ΚΙΖΑΝΗΣ, Γ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Ι. ΤΥΡΗΣ, Δ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΥΓ. ΘΕΟΔΩΡΙΤΗΣ κλπ., ὑποβάλλουσι πρότασιν ψηφίσματος περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν συνταχθέντων πινάκων ὑπὸ τοῦ συγκροτηθέντος Ναυτικοῦ Συμβουλίου δυνάμει τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1935 Ἀναγκαστικοῦ νόμου «περὶ ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν ἐξελθόντων τοῦ στρατεύματος διὰ πολιτικοὺς λόγους».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Θ. ΧΑΒΙΝΗΣ, Α. ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ, Ν. ΔΕΛΑΣ, Θ. ΤΣΑΤΣΟΣ, Σ. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ, Α. ΣΙΓΑΛΑΣ, Ν. ΜΑΝΟΥΣΗΣ κλπ., καταθέτουσι πρότασιν νόμου περὶ τροποποιήσεως ἐνίων διατάξεων τοῦ νόμου 5151 »περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 3-4-31 συμβάσεως μεταξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου Ε.Τ.Ε. καὶ Α.Τ.Ε. κλπ.»

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. ΗΛΙΑΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ καὶ Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ, καταθέτουσι σχέδιον νόμου »περὶ ἀναγνωρίσεως κυριότητος εἰς κατέχοντας ἐπὶ τριακονταετίαν γαίας ἐν τῷ Νομῷ Ἠλείας διεκδικουμένας ὑπὸ τοῦ Ο.Δ.Ε.Π.».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Α. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ι. ΛΙΔΩΡΙΚΗΣ, Ε. ΦΩΤΑΚΗΣ, Ι. ΚΑΡΑΜΑΝΟΣ, Γ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗΣ κλπ., καταθέτουσι σχέδιον ψηφίσματος «περὶ συμπληρώσεως τῆς Α' Συντακτικῆς πράξεως τῆς 14-1-36, «περὶ ἐπαναφορᾶς ἀπολυθέντων δημοσίων ὑπαλλήλων κλπ.».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Γ. ΚΙΑΓΙΑΣ, ΑΘ. ΠΕΓΙΟΣ, Α. ΜΥΛΩΝΑΣ, Γ. ΜΠΑΡΔΑΣ, Α. ΜΕΛΑΣ κλπ., ὑποβάλλουσι πρότασιν νόμου «περὶ ἐπανασυστάσεως τῆς καταργηθείσης Μητροπόλεως Βελλᾶς καὶ Κονίτσης».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ, Π. ΓΑΡΟΥΦΑΛΙΑΣ, Σ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΜΥΛΩΝΑΣ, ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως ψηφίσματος »περὶ ἀπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου εἰς τὰς θέσεις των».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Ε. ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ, Χ. ΚΩΣΤΟΓΛΟΥ, Γ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, Γ. ΕΞΗΝΤΑΡΗΣ κλπ., ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος «περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου εἰς τὰς θέσεις των».

Ὁ Βουλευτὴς κ. Μ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ καταθέτει ἀναφορὰν καταδίκων φυλακῶν Ἐπταπυργίου Θεσσαλονίκης ζητούντων τὴν ἀναστολὴν μέρους τῆς ποινῆς των.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Ι. ΚΑΚΙΣΗΣ καταθέτει τηλεγράφημα Συνεταιρισμοῦ Φιλιατρῶν κλπ. περὶ ἀποστολῆς ἐπιτροπῆς πρὸς ἐκτίμησιν ζημιῶν σταφιδαμπέλων των ἐξ ἐπελθούσης θυέλλης, καὶ περιληφθῇ ἡ ζημία αὐτὴ εἰς τὸ ταμεῖον Ἀσφαλίσεως χαλάζης καὶ παγετοῦ.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Γ. ΣΙΑΝΤΟΣ δι' ἀναφορᾶς του αἰτεῖται τὴν Κρατικὴν περίθαλψιν τῶν πλημμυροπαθῶν Θεσσαλίας.

Ὁ Βουλευτὴς Κεφαλληνίας κ. Ν. ΚΡΗΤΙΚΟΣ καταθέτει ἀναφορὰν τοῦ Νικ. Ραφτοπούλου τέως ἐμμίσθου Δικαστικοῦ κλητῆρος αἰτουμένου ὅπως ληφθῇ πρόνοια συνταξιοδοτήσεως τῆς τάξεως τῶν ἐμμίσθων δικαστικῶν κλητήρων.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. ΠΑ. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΣ καὶ Θ. ΤΣΑΤΣΟΣ, καταθέτουσιν ὑπόμνημα τῆς Ἑνώσεως ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολίτου.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Ι. ΚΑΚΙΣΗΣ καταθέτει τηλεγράφημα τοῦ Προέδρου ὑποδηματοποιῶν καὶ ὑποδηματεργατῶν Γαργαλιάνων περὶ καταργήσεως ὑποδημάτων ἐκ καουτσούκ.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Ν. ΑΒΡΑΑΜ, Ο. ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ Π. ΜΠΟΥΤΟΣ, Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ, Ν. ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ κλπ. ὑποβάλλουσι τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως ψηφίσματος «περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Μ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ καὶ Χ. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ καταθέτουν τηλεγράφημα ὑπερπεντήκοντα καθηγητῶν καὶ δημοδιδασκάλων Θεσσαλονίκης παρακαλούντων ὅπως ἀρθῇ ἀδίκημα προσγινόμενον ὅσων ἀφορᾷ ἀναγνώρισιν εἰς σύνταξιν προυπηρεσίας εἰς ὑπόδουλα μέρη.

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Λ. ΙΑΣΩΝΙΔΗΣ, Π. ΛΕΒΑΝΤΗΣ Σ. ΣΑΒΒΙΔΗΣ κλπ. καταθέτουσι πρότασιν νόμου «περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 16 Μαρτίου 1935 Ἀναγκαστικοῦ Νόμου περὶ τῆς ἰχθυοτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς λιμνοθαλάσσης «Μπουρού» Ξάνθης.

Ὁ Βουλευτὴς κ. Σ. ΠΙΣΤΟΛΑΚΗΣ καταθέτει πρότασιν νόμου «περὶ τοποθετήσεως τῶν μονιμοποιουμένων ἐκτάκτων φυλάκων φυλακῶν».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Ν. ΑΒΡΑΑΜ, Π. ΤΣΕΡΙΩΝΗΣ, Α. ΛΑΔΑΣ, Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ κδλπ. καταθέτουσι τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως ψηφίσματος «περὶ ἐπαναφορᾶς δημοσίων ὑπαλλήλων».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Λ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. ΜΠΙΝΟΠΟΥΛΟΣ, Σ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ κλπ. καταθέτουσι πρότασιν νόμου «περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν, τῶν καθορισθεισῶν διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Αὐτονόμου Σταφιδικοῦ Ὀργανισμοῦ, τῆς προβλεπομένης παρὰ τοῦ ἄρθρου 5 ἐδάφιον 7 τοῦ νόμου 6028».

Οἱ Βουλευταὶ κ.κ. Γ. ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ, Δ. ΨΙΑΡΗΣ καὶ Ν. ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ καταθέτουν πρότασιν νόμου «περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ Νομοῦ Μαγνησίας».

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καταθέτει σχέδιον εἰδικοῦ κανονισμοῦ διὰ τὴν ἀναθεωρητικὴν ἐργασίαν τῆς Γ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καταθέτει σχέδιον ψηφίσματος »περὶ ρυθμίσεως τῶν τῆς διαθέσεως καὶ χρήσεως τοῦ Μεγάρου Παλαιῶν Ἀνακτόρων κλπ.».

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Προκειμένου, κύριε Πρόεδρε, νὰ ἀρχίσῃ ἡ σημερινὴ συνεδρίασις τὴν ὑπ' ὄψιν μεταμεσημβρινὴν ἐλήφθη ἀπόφασις παρὰ τῆς Βουλῆς, ὅπως μὴ συζητηθοῦν αἱ ἀναφοραί, συνεπῶς πρέπει νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξις ἀμέσως.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Ζητῶ, κύριε Πρόεδρε, τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως, διὰ νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου ζητήματος τῆς ἀτελείας τοῦ ἀραβοσίτου, διότι ὁ γεωργικὸς πληθυσμὸς πεινᾷ.

Ὁ κ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ἐπίσης ζητεῖ τὸν λόγον πρὸ τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Θεωρῶ καθῆκόν μου, κύριε Πρόεδρε, νὰ διαμαρτυρηθῶ διὰ τὸν τρόπον τοῦ καταρτισμοῦ τῆς ἡμερησίας διατάξεως. Παρεκάλεσα τὴν Βουλὴν καὶ ἡ Βουλὴ παρεδέχθη περὶ τὸ τέλος τῆς συνεδριάσεως, ὅπως τεθῇ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει καὶ τὸ σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ρυθμίσεως τῶν χρεῶν τῶν μικροϊδιοκτητῶν», παρὰ τοῦτο δὲν τὸ βλέπω ἀναγεγραμμένον εἰς τὴν σημερινὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Διαμαρτύρομαι διὰ τὴν ἀταξίαν αὐτήν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἂς ἀναγραφοῦν ὅλα τὰ θέματα κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Θὰ ἀναγραφοῦν αὔριον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν

ΗΜΕΡΗΣΙΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ

Μόνη συζήτησις κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος «περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ Εἰδικῶν Ὑπηρεσιῶν διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1936—1937».

Γ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗΣ. Πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ σχεδίου ψηφίσματος παρακαλῶ τὴν Κυβέρνησιν νὰ δηλώσῃ πότε θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποβάλῃ τὸν Γενικὸν Προϋπολογισμὸν καὶ ἂν ἔχει λάβῃ ἀπόφασιν νὰ ψηφίσῃ τοῦτον κατὰ παρέκκλισιν τοῦ Συντάγματος.

Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. Ὑποβάλλω πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τὴν σκέψιν, τὴν ὁποίαν κατέθεσα καὶ ὡς πρότασιν εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅπως συγχωνευθοῦν νὰ τρία πολεμικὰ Ὑπουργεῖα εἰς ἓν Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Δὲν προτείνω τοῦτο διὰ λόγους οἰκονομιῶν. Ἡ συγχώνευσις ἐπιβάλλεται, κυρίως, διότι εἴμεθα Κράτος πτωχὸν καὶ μόνον

εἰκρὸν ποσὸν δυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν διὰ τὴν ἄμυναν τῆς χώρας. Ἐπειδὴ ἤδη εἰς τὸ πνεῦμα τῆς χώρας ἔχει ὡριμάσει μ ἰδέα αὐτὴ νομίζω ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ ἡ συγχώνευσις, ἵνα πεισθῇ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὅτι οἱ μόχθοι του διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀμύνης τῆς χώρας δὲν πᾶνε χαμένοι.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ εἰσέρχεται εἰς τὴν

ΗΜΕΡΗΣΙΑΝ ΔΙΑΤΑΞΙΝ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἐρωτᾶται ἡ Βουλὴ ἐπὶ τοῦ σχεδίου ψηφίσματος «περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ Εἰδικῶν Ὑπηρεσιῶν κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1936—1937».

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Δεκτόν, δεκτόν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ Βουλὴ παρεδέχθη.

Γίνεται δεκτὸν εἰς μόνην συζήτησιν κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ σχέδιον ψηφίσματος «περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ Εἰδικῶν Ὑπηρεσιῶν κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1936—37», ἔχον οὕτω.

Περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1936—37.

Ἄρθρον 1.

Μέχρις οὗ ψηφισθῇ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1936—37 ἡ διοίκησις τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ εἰδικῶν ὑπηρεσιῶν κατὰ τοὺς ἓξ πρώτους μῆνας τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους τούτου ἐνεργεῖται κατὰ τὰ εἰδικώτερον ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρθροις ὁριζόμενα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1935—36 ἢ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1936—37 ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Βουλὴν καταθέσεως αὐτοῦ.

Ἄρθρον 2.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ παρόντος προσωρινῆς διαχειρίσεως τὰ κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ νόμους ἔσοδα τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ ὑπηρεσιῶν βεβαιοῦνται καὶ εἰσπράττονται συμφώνως πρὸς τὰς δισχετικὰς διατάξεις, καταλογίζονται δὲ ὑπὸ τὰ οἰκεῖα κεφάλαια καὶ ἄρθρα, ὡς ταῦτα ἀναγράφονται ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ 1935—36 ἢ ἐν τῷ καταρτισθησομένῳ Προϋπολογισμῷ τῶν ἐσόδων τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1936—37.

Ἄρθρον 3.

Διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἐξόδων τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1936—37 κατὰ τὸν χρόνον ἐπίσης τῆς προσωρινῆς διαχειρίσεως ἐγκρίνονται αἱ ἀναγκαῖαι πιστώσεις ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν ἓξ δωδεκατημορίων τῶν ἀντιστοίχων πιστώσεων τοῦ Προϋπολογισμοῦ 1935—36 ἢ τοῦ καταρτεθησομένου προϋπολογισμοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1936—37.

Ὑπέρβασις τῶν διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου τιθεμένων ὁρίων, ἐπιτρέπεται μόνον ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρον 4.

Κατὰ τὴν ὡς ἄνω προσωρινὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1936—37 ἐπιτρέπεται, ὅπως τὰ τυχὸν νέα ἔσοδα καταλογίζωνται εἰς κεφάλαια καὶ ἄρθρα ὁριζόμενα δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Δι' ἀποφάσεως, ἐπίσης, τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν ἐγγράφονται αἱ ἀπαιτούμεναι πιστώσεις πρὸς πληρωμὴν δαπανῶν, περὶ ὧν δὲν προβλέπει ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1935—36.

Ἄρθρον 5.

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν δύνανται νὰ χαρακτηρίζωνται πιστώσεις δεκτικαὶ ἐκδόσεως ἐνταλμάτων προπληρωμῆς ἢ ἐνταλμάτων δευτερευόντων διατακτῶν.

Ἄρθρον 6.

Ἐπὶ τῶν κάτωθι κεφαλαίων καὶ ἄρθρων τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1935—36 χορηγοῦνται ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ὡς ἑξῆς.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Κεφ. 1, ἄρθρ. 1. Ποσοστὸν 35 ο/ο ἐπὶ τῶν τόκων καὶ προμηθειῶν δανείων εἰς ξένον νόμισμα	Δρ.	4.675.000
Κεφ. 3, ἄρθρ. 2. Τόκοι γραμματίων.....	»	97.000
Κεφ. 4. ἄρθρ. 1. Τόκοι εἰδικοὶ καὶ γενικοὶ λαχνοὶ καὶ προμήθειαι δανείων εἰς δραχ.	»	1.346.000
Κεφ. 7. ἄρθρ. 2. Ἔξοδα διαχειρίσ. Δ.Ο.Ε..	»	292.000
Κεφ. 10. ἄρθρ. 1. Ἀπόδοσις φόρου καταναλώσεως διὰ τὸ ἐξαχθὲν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν οἰνόπνευμα κλπ.....	»	15.000.000
Κεφ. 13, ἄρθρ. 11. Ἀποζημίωσις τοῖς μετρητοῖς Ἑλλήνων μὴ ἀνταλλαξίμων κατοίκων Κωνσταντινουπόλεως.....	»	50.000.000

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

Κεφ. 2, ἄρθρ. 1. Ἀντίτιμον συσσιτίου μερίδων ἄρτου κλπ.	Δρ.	30.000.000
Κεφ. 10, ἄρθρ. 1. Ἔξοδα ἐν γένει ναυτιλείας στρατιωτικῶν	»	10.000.000

Ἄρθρον 7.

Τὰ ἀδιάθετα ὑπόλοιπα τῶν κάτωθι πιστώσεων τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1935—1936 ἄγονται εἰς τὰ παθητικὰ ὑπόλοιπα τοῦ ἔτους τούτου.

Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.— Κεφάλ. 10, ἄρθρον 1. Ἀπόδοσις φόρου καταναλώσεως διὰ τὸ ἐξαχθὲν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν οἰνόπνευμα κλπ. Κεφάλ. 13 ἄρθρον 11. Ἀποζημίωσις τοῖς μετρητοῖς Ἑλλήνων μὴ ἀνταλλαξίμων κατοίκων Κωνσταντινουπόλεως. Κεφ. 13 ἄρθρον 12. Ἀποζημίωσις τῶν ἐκ Τουρκίας Ἑλλήνων ὑπηκόων.

Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν.— Κεφάλ. 5 ἄρθρον 2. Ἀποζημίωσις ζημιωθέντων ἐκ τῶν διαχειριστικῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἀρχειοφύλακος τοῦ Γενικοῦ Ἀρχείου τοῦ Ὑπουργείου Ε. Στεφάνου.

Ὑπουργεῖον Γεωργίας.—Κεφάλ. 13 ἄρθρον 15. Ἀποκατάστασις εἰς Θάσον τῶν ἐκ τῆς νήσου ταύτης καταγομένων ἐργαζομένων δὲ ἐν Καβάλλᾳ καπνεργατῶν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Ἐὰν ἡ Βουλὴ δὲν ἔχει ἀντίρρησιν παρακαλῶ νὰ ψηφισθῇ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 3 νομοσχέδιον «περὶ παρατάσεως τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος ἀναγκαστικῶν νόμων».

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ὑπάρχουν τροπολογίαι ἐπ' αὐτοῦ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μόνη συζήτησις κατ' ἀρχήν, ἄρθρον καὶ σύνολον τῆς προτάσεως ψηφίσματος «περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν» τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Δαρβέρης.

Ν. ΔΑΡΒΕΡΗΣ. Κύριοι Βουλευταί, τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον μᾶς ἀπασχολεῖ, δηλαδὴ ἡ ψήφισις τῆς προτάσεως ψηφίσματος «περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν» εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου σοβαρώτατον.

Ἡ ἀναλογική, ὡς σύστημα, ἀναμφισβητήτως ἀποδίδει

καλύτερα ἀποτελέσματα ἀπὸ τὸ πλειοψηφικὸν καὶ τοῦτο, διότι ὁ λαὸς ἐκπροσωπεῖται ἀρτιώτερον ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ.

Βεβαίως καὶ ἡ ἀναλογικὴ ἔχει τὰ ἐλαττώματα της, ἀλλ' οὐδὲν ἐκλογικὸν σύστημα στερεῖται ἐλαττωμάτων, ἡ διαφορὰ δὲ μεταξὺ ἀναλογικῆς καὶ πλειοψηφικοῦ εἶναι ὅτι ἡ ἀναλογικὴ ἔχει ἄπειρα προτερήματα καὶ ἐλάχιστα ἐλαττώματα ἐνῷ ἀντιθέτως τὸ πλειοψηφικὸν ἔχει ἐλάχιστα προτερήματα καὶ ἀπειρίαν ἐλαττωμάτων. Διὰ τῆς ἀναλογικῆς ἐπέρχεται εὐρυτέρα ἐκπροσώπησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, νομίζω δὲ ὅτι ἡ ἐποχὴ τὴν ὁποίαν σήμερον διερχόμεθα, μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας, ἐπιβάλλει τὴν καθιέρωσιν ὡς ἐκλογικοῦ συστήματος τοῦ ἀναλογικοῦ, ἵνα ἐξασφαλισθῇ ἡ διάλυσις τῶν δύο παρατάξεων καὶ ἀμβλυνθῇ τοιουτοτρόπως ἡ ὀξύτης μεταξὺ τῶν κομμάτων πρὸς ἁρμονικὴν συνεργασίαν αὐτῶν καὶ ρύθμισιν ὁμαλῆς κοινοβουλευτικῆς ζωῆς εἰς τὸν τόπον.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Σήμερον βλέπετε κύριε συνάδελφε, τὴν πο0ητὴν αὐτὴν συνεργασίαν ἐπιτελουμένην.

Ν. ΔΑΡΒΕΡΗΣ. Ἡ σημερινὴ σύνθεσις τῆς Βουλῆς εἶναι καλύτερα ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῆς Βουλῆς τοῦ 1933 ὁπότε ἐφηρμόσθη τὸ πλειοψηφικόν. Ἔχω ὑπ' ὄψει μου τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὰς ἐκλογὰς τῆς 5 Μαρτίου ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 1.141.431 ἐκλογεῖς, ἐκ τούτων ἔλαβον τὰ ἡνωμένα κόμματα τῆς ἀντιπολιτεύσεως ψήφους 527.220 τὰ δὲ κόμματα τοῦ Ἐθνικοῦ Συνασπισμοῦ 528.656, ἐν τούτοις καίτοι τὰ κόμματα τοῦ Ἐθνικοῦ Συνασπισμοῦ ἔλαβον περισσοτέρας ψήφους, ἔλαβον ὀλιγωτέρας ἕδρας. Ἐπὶ 248 ἑδρῶν τὸ Λαϊκὸν κόμμα ἐπέτυχεν 118 ἕδρας, οἱ ἐλευθερόφρονες 6, οἱ ἐθνικοριζοσπαστικοὶ 11, οἱ φιλελεύθεροι 80, οἱ προοδευτικοὶ 10, οἱ ἀγροτοεργατικοὶ 13 καὶ ἐχάθησαν 70 χιλιάδες ψήφων ἐξ ὧν 52000 ἀνῆκον εἰς τὸ ἑνωτικὸν μέτωπον.

Καὶ σᾶς ἐρωτῶ ποῖα ἦσαν καλύτερα ἀποτελέσματα. Τοῦ 1933 ὁπότε εἴχομεν πλειοψηφίαν ἢ τοῦ 1936;

Συνεχίζων ὁ κ. Ν. ΔΑΡΒΕΡΗΣ, ἀναπτύσσει τὰ ἀγα0ὰ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος, σπουδαιότερον τῶν ὁποίων 0ὰ εἶναι ἡ κατάργησις τῶν μεγάλων παρατάξεων, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τοὺς ἰσχυριζομένους ὅτι ἡ ἀναλογικὴ δὲν δίδει ἰσχυρὰς κυβερνήσεις, τονίζει ὅτι καὶ τὸ πλειοψηφικὸν δὲν ἔδιδε κυβέρνησιν ἄνευ τῆς συνεργασίας τῶν μικρῶν κομμάτων.

Δὲν εἶναι δυνατόν, λέγει, νὰεἴμεθα πάλιν διηρημένοι εἰς δύο παρατάξεις μετὰ τὰ ἐπελθόντα μάλιστα ἐσχάτως γεγονότα καὶ δὲν δύναται νὰ χωρίζεται ἡ Βουλὴ εἰς δύο ἀντιμαχόμενα στρατόπεδα αἰωνίως διὰ νὰ μεταφέρωνται κατόπιν αἱ διχόνοιαι, τὰ πά0η καὶ τὰ μίση ἀπὸ τῆς αἰ0ούσης ταύτης εἰς τὰς λαϊκὰς μάζας, καὶ καθιστᾷ τὰς διενέξεις καὶ διαμάχας εἰς πάλιν πολιτειακήν.

Τὰ δισεκατομμύρια τὰ προερχόμενα ἀπὸ τὸν ἱδρῶτα τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τὰ ὁποῖα δαπανῶμεν διὰ τὴν ἀνασύνταξιν τῶν Στρατιωτικῶν μας δυνάμεων καὶ τοὺς ἐξοπλισμούς διὰ τὴν ἄμυναν τῆς χώρας, πηγαίνουν ἀσφαλῶς χαμένα, ὅταν ἡ φθοροποιὸς δύναμις τῆς διαιρέσεως ἐμποδίζει κά0ε ἀνορθωτικὴν προσπά0ειαν.

Πολλοὶ συνάδελφοι προτείνουν τὸ πλειοψηφικὸν καὶ τὸ σφαιρίδιον, ἀλλὰ τὸ σφαιρίδιον ἴσως ἦτο κατάλληλον πρὸ πεντηκονταετίας, ὄχι ὅμως καὶ διὰ τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τοῦ ἀεροπλάνου. Ἂς μὴ λησμονοῦν ἄλλως τε, οἱ συνάδελφοι ἐρασταὶ τοῦ σφαιριδίου, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ σφαιριδίου διεπράττοντο αἱ μεγαλύτεραι νοθεύσεις τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος.

Ἀλλὰ ἂν ἀπὸ γενικῆς ἀπόψεως ἡ ἀναλογικὴ εἶναι τὸ μᾶλλον ἐνδεδειγμένον σύστημα καὶ δι' ἕνα ἐπὶ πλέον λόγον εἶναι τὸ καταλληλότερον. Διὰ τὰς Νέας Χώρας ἡ ἀναλογικὴ εἶναι ἐθνικὴ ἀνάγκη.

Α. ΘΕΟΛΟΓΙΤΗΣ. Ἀντιθέτως, ἡ ἀναλογικὴ, τὰς νέας χώρας τὰς κρατεῖ εἰς διαρκεῖ δουλείαν τῶν κρατούντων.

Γ. ΖΕΡΒΟΣ. Οἱ πρόσφυγες ἀποκρούουν τὴν ἀναλογικὴν καὶ εἴμεθα ἡμεῖς οἱ ἀντιπρόσωποί των.

Θ. ΧΑΒΙΝΗΣ. Μὲ τὸ πλειοψηφικὸν ὑπάρχει ὁ κίνδυνος εἰς τὰς Νέας Χώρας νὰ ἐκλεγοῦν Βενιζελικοί, εἰς δὲ τὴν Παλαιὰν Ἑλλάδα Ἀντιβενιζελικοὶ καὶ νὰ προκύψῃ καὶ ὁ κίνδυνος τῆς διασπάσεως τῆς Ἐθνικῆς ἑνότητος, ὅπως συνέβη εἰς τὸ Βέλγιον μὲ τοὺς Φλαμανδοὺς καὶ Νορμανδούς.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Εἰς τὸ Βέλγιον ὑπάρχουν Βέλγοι καὶ Φλαμανδοί.

Ν. ΔΑΡΒΕΡΗΣ. Δὲν συμμερίζομαι, κύριε Βουλευταί, τοὺς φόβους περὶ διασπάσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἑνότητος, ἔχω ὅμως τὴν γνώμην ὅτι ἂν ἐξετάσωμεν ἀμερολήπτως τὰ πράγματα 0ὰ πεισθῶμεν ὅτι διὰ τοῦ Ἀναλογικοῦ συστήματος ἐπέρχεται ἡ ὁμαλότης τῆς καταστάσεως ἥτις ὁμαλότης καὶ 0ὰ κατευθύνῃ τὸ μέλλον τῆς χώρας καὶ 0ὰ ὁδηγήσῃ τοὺς πολιτικοὺς εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν πρὸς αὐτὴν καθηκόντων των.

Λ. ΡΟΥΦΟΣ. Εἶναι γνωστοί, κύριοι Βουλευταί, οἱ δεσμοί, οἱ ὁποῖοι μὲ συνέδεον μὲ τὸν ἀπο0ανόντα μεγάλον ἀρχηγὸν τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ οἱ ὁποῖοι ἀπέδωσαν τόσον καλοὺς καρπούς. Παρ' ὅλον τοῦτο ὅμως ἐμμένω εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν μου τὸ ὁποῖον δὲν σημαίνει ὅτι 0ὰ φέρω οἱονδήποτε πρόσκομμα εἰς τὴν ὁμαλὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς. Ἀντιθέτως φρονῶ ὅτι διὰ τῆς ἀνεξαρτησίας μου, λέγων τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν, εἶναι δυνατὸν νὰ συντελέσω περισσότερον εἰς τὴν πραγματοποίησιν ἐκείνου τὸ ὁποῖον ὁλόκληρος ὁ Λαὸς ἐπι0υμεῖ. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐκλογικὸν σύστημα εἶμαι βα0ύτατα κεκηρυγμένος κατὰ τῆς ἀναλογικῆς. Τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐπιχειρήματα δύναται νὰ εἴπῃ τις ὅτι δύο εἶναι κυρίως. Ὅτι δι' αὐτοῦ ἀποφεύγεται ὁ κίνδυνος τῶν δύο παρατάξεων καὶ ὅτι ἀμβλύνει ἡ ὀξύτης. Καὶ ἐρωτῶ. Ἔχομεν ἢ δὲν ἔχομεν δύο παρατάξεις; Δυστυχῶς κύριοι Βουλευταὶ τὰ ἐκλογικὰ συστήματα ἐφαρμόζονται ἐν Ἑλλάδι ἀναλόγως τῶν συμφερόντων τῆς ἑκάστοτε πλειοψηφίας. Ἀναγνωρίζω ὅτι μέγιστον συμφέρον τοῦ κόμματος τῶν Φελελευθέρων εἶναι νὰ γίνουν αἱ ἐκλογαὶ μὲ πλειοψηφικὸν καὶ στενὴν περιφέρειαν.

Πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθοῦν τὰ γενόμενα ἄτοπα ἀπὸ τὰς δύο παρατάξεις καὶ νὰ εὑρεθῇ τὸ κατάλληλον ἐκλογικὸν σύστημα, διότι ἄλλως τε, πρὸς τὴν σναλογικὴν διάκειται ἀντιπα0ῶς ὁ ἑλληνικὸς λαός.

Ἀπὸ μακρῶν ἐτῶν, κύριοι βουλευταί, δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ μὴ ἀνῆλ0ε τὸ βῆμα τοῦτο ἀρχηγὸς κόμματος ἢ Βουλευτὴς καὶ νὰ μὴ ὁμιλήσῃ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπιβολῆς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας καὶ ἐν τούτοις οὐδέποτε ἤκουσα νὰ ὑποστηριχθῇ τὸ ὀρθόν, ὅπως τὸ ἐκλογικὸν σύστημα λύεται σύμφωνα μὲ τὴν γνώμην τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἶναι περίστασις τώρα νὰ 0εσπίσωμεν καὶ εἰς τὸ νέον Σύνταγμα τὸ Δημοψήφισμα, ἵνα ἐρωτᾶται ὁ λαὸς ἀπ' εὐ0είας ποῖον ἐκλογικὸν σύστημα προτιμᾷ. Τὸ βασικὸν μέσον δι' οὗ ἐκδηλοῦται ἡ λαϊκὴ κυριαρχία εἶναι τὸ ἐκλογικὸν σύστημα καὶ ἐν τούτοις τοῦτο ἐπιβάλλεται παρ' ἡμῶν.

Ταῦτα εἶχον νὰ σᾶς εἴπω, διότι εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ὑπάρχει δυσφορία, καὶ δικαία δυσφορία, ὅταν ἐφαρμόζωνται συστήματα μὴ ἀρέσκοντα εἰς τὸν λαόν. Θὰ ἐνθυμοῦνται οἱ παλαιότεροι ἐμοῦ ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καίτοι διηρημένος, ὅταν διέκρινε προσωπικότητας ἀξίας ἐκτιμήσεως τὰς ἐξέλεγε πάντοτε. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων μεταξὺ δύο ἀντιμαχομένων ἐκπροσώπων μεγάλων κομμάτων τοῦ Ζαΐμη καὶ τοῦ Πετμεζᾶ ἐξελέγη ὁ Ἀριστείδης Οἰκονόμου, τοῦτο δὲ ἔκαμε μετὰ καιρόν, ὅταν ἠρωτήθη ὁ Ζαΐμης ἀπὸ φίλον του, τί γίνονται τὰ Καλάβρυτα, νὰ εἴπῃ «ψηφίζουν τὸν Οἰκονόμου».

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Τότε ὁ λαὸς εἶχε τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν, τώρα τὸ δικαίωμα αὐτὸ τὸ ἔχουν οἱ ἀρχηγοί.

Λ. ΡΟΥΦΟΣ. Παράδειγμα ἐπίσης φέρω τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἀειμνήστου Γούναρη εἰς τὴν πατρίδα μου, ὅστις μὲ τὸ ἀναλογικὸν δὲν 0ὰ ἐξελέγετο, διότι δὲν ἦτο ἄνθρωπος διὰ νὰ ἐργασθῇ νὰ συλλέγῃ σταυρούς.

Θ. ΧΑΒΙΝΗΣ. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος 0ὰ ἔχανε ἂν ἦτο ἀναλογικὴ κατὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1920;

Λ. ΡΟΥΦΟΣ. Δὲν ἀξιῶ νὰ μεταβάλῃ γνώμην οὐδείς,

ἐκεῖνο ποῦ συνιτῶ εἶναι νὰ σκεφθῶμεν σοβαρώτατα διὰ τὴν καθιέρωσιν ἐκλογικοῦ συστήματος ἐξυπηρετοῦντος πραγματικῶς ὄχι τὰ συμφέροντα τῶν ἑκάστοτε πλειοψηφιῶν. ἀλλὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ (χειροκροτήματα).

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Λυποῦμαι, κύριοι Βουλευταί, διότι ἀναγκάζομαι νὰ πολεμήσω τὸ ὑπὸ συζήτησιν σχέδιον ψηφίσματος περὶ ἀναλογικῆς. λέγω δὲ λυποῦμαι, διότι τὸ σύστημα τοῦτο ἐψήφισα ἄλλοτε, ἐνῷ ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς του ἐπείσθην ὅτι ἐπλανήθην οἰκτρῶς.

Ὁ ἐκλογικὸς νόμος, ὡς γνωστόν, κατέχει, μετὰ τὸν Καταστατικὸν Χάρτην, τὴν δευτέραν θέσιν νομοθετικῶς, σπανιώτατα μεταβάλλεται καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἀλλάσσῃ συχνά, διότι ὁ λαὸς συνηθίζων εἰς ἓν ἐκλογικὸν σύστημα ἀποκτᾷ δι' αὐτοῦ ἐκλογικὴν συνείδησιν.

Δυστυχῶς, ὁ ἐκλογικὸς νόμος παρ' ἡμῖν ἀλλάσσει συχνότατα καὶ σύμφωνα πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ ἑκάστοτε κρατοῦντος κόμματος.

Ἡ πρότασις ψηφίσματος τὴν ὁποίαν συζητοῦμεν κατὰ σύμπτωσιν εἶναι ὑπογεγραμμένη παρ' ὅλων τῶν ἀρχηγῶν τῶν μικρῶν κομμάτων καὶ εἶναι προφανὲς ὅτι οἱ κύριοι ἀρχηγοὶ τὸ ἔκαμαν διὰ νὰ συντηρήσουν τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπόστασιν ὡς ἀρχηγῶν. Νομίζω ὅτι θὰ ἠδύναντο οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μικρῶν κομμάτων νὰ παραμείνουν καὶ ὡς ὑποστελεῖς τῶν μεγάλων κομμάτων καὶ οὕτω θὰ προσέφερον μεγαλυτέρας ὑπηρεσίας ἐκείνων, τὰς ὁποίας προσφέρουν, ὡς ἀρχηγοὶ κομμάτων.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ὑπάρχει κανένα συμφέρον, νομίζετε, ἐκλογικὸν καὶ κομματικόν.

"Οχι, κύριε Συνάδελφε. Δὲν ὑπάρχει κανὲν ἰδιαίτερον συμφέρον τῶν μικρῶν κομμάτων, διότι εἰς τὸ πλειοψηφικὸν συμπράττουν μὲ τὰ μεγαλύτερα κόμματα, ὅπως ἔγινε πάντοτε εἰς τὸ παρελθόν.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. "Αν δὲν συνέπιπτε τὰ μικρὰ κόμματα νὰ προέρχωνται ἐξ ἀποσπάσεως ἀπὸ τὰ μεγάλα δὲν θὰ συνέπραττον. ἂς μὴ λησμονῶμεν ἄλλως τε ὅτι τὰ μικρὰ κόμματα συνήνωσεν εἰς συνεργασίαν ἡ ἀντίθεσις εἰς τὸ πολιτειακὸν τῶν μεγάλων κομματικῶν παρατάξεων.

Περαιτέρω ἐκφράζει τὴν ἀπορίαν του διὰ τὴν στάσιν τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος καὶ λέγει ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ πῶς ὁ κ. Σοφούλης συνήνεσεν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς συστήματος, καθ' ἣν στιγμὴν μάλιστα εἶναι γνωστόν, ὅτι ὁ τέως Ἀρχηγὸς τοῦ κόμματος καὶ ἱδρυτὴς αὐτοῦ Βενιζέλος ἐπέβαλε τὸ 1928 καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον κάπως ἀνώμαλον τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα, καταργήσας τὸ ἀναλογικόν, ἐξ οὗ εἶχε προέλθῃ ἡ Οἰκουμενική.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Λίαν ἀνωμάλως μάλιστα.

Θ. ΧΑΒΙΝΗΣ. Ἡ ἀπόφασις τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων διὰ τὴν καθιέρωσιν τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος ἐλήφθη ἐν ἰδιαιτέρᾳ συσκέψει τοῦ κόμματος.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Ἀλλ' ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη ἂν τὸ ὑπὸ κρίσιν σύστημα εἶναι σύμφωνον μὲ τὰς κρατούσας παρ' ἡμῖν πολιτικὰς συνθήκας. Ἂς ἐξετάσωμεν εἶναι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα τὸ κάλλιστον; Κατὰ τοὺς εἰσηγητὰς αὐτοῦ δύο εἶναι τὰ προτερήματα τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος. "Εν γενικόν, ἡ ἐκπροσώπησις δι' αὐτοῦ τῶν μειοψηφιῶν καὶ ἓν εἰδικόν ἔχον κάπως σημασίαν διὰ τὴν παρ' ἡμῖν κατάστασιν εἰς ἐποχὴν ὀξείας ἀντιθέσεως μεταξὺ τῶν δύο παρατάξεων. Ἡ διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ πλήρως ἐπικράτησις τῆς μιᾶς ἐκ τῶν δύο μεγάλων κομματικῶν παρατάξεων θὰ ἀπέβαινε τυραννικὴ διὰ τὴν ἑτέραν. Τὸ πρῶτον καὶ γενικὸν ἐπιχείρημα εὑρίσκω δικαιολογημένον. Ἀλλὰ δὲν εὑρίσκω δικαιολογημένον τὸ δεύτερον, διότι σήμερον ἐξέλιπε διὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους ἡ ὀξύτης ἐκείνη, ἥτις ἐχώριζε τοὺς δύο πολιτικοὺς κόσμους. "Αν ἤδη ἐξετάσωμεν τὰ ἐλαττώματα τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος θὰ ἴδωμεν ὅτι ἄπειρα εἶναι ταῦτα. Διότι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ἔχει πρῶτον, τὴν τυραννίαν τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος, δεδομένου, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ γίνῃ ὑποψήφιος ἐὰν δὲν τὸν ἐγκρίνῃ ὁ ἀρχηγὸς ἑνὸς κόμματος, ἐνῷ ἰσχύοντος τοῦ πλειοψηφικοῦ μὲ σφαιρίδιον - καὶ ἔχομεν περὶ αὐτοῦ κριτήριον τὸ παρελθὸν ὅλοι ὅσοι ἐπέδειξαν ἀξίαν τινὰ δὲν ἐστερήθησαν τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ Λαοῦ. δεύτερον, κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τὰ 45 ο/ο τῶν ἐκλογέων εἶναι ἀγράμματοι καὶ δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ καταρτίσουν τὰ ψηφοδέλτια των. τὰ ὁποῖα τοὺς τὰ δίδει ὁ ἀρχηγὸς διὰ τῶν κομματαρχῶν. Συνεπῶς ὁ "Ελλην πολίτης δὲν εἶναι ἐκλογεύς, ὁ "Ελλην πολίτης δὲν ἐκλέγει, ἀλλὰ ψηφίζει κατ' ἐπιταγήν.

Τὸ ἀναλογικὸν σύστημα συνεζητήθη καὶ εἰς ἄλλα Κράτη, καὶ ἀποτελεῖ βεβαίως φιλελευθερώτερον καὶ δημοκρατικώτερον ἐκδήλωσιν τῶν πολιτικῶν φρονημάτων τοῦ Λαοῦ. Ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν Γαλλίαν, οὔτε εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐφαρμόζεται. Εἰς τὴν Γαλλίαν μάλιστα ἐφαρμοσθὲν κατηργήθη, διότι ἀπέτυχε. Τὰ ἐλεύθερα Κράτη εἰς τὰ ὁποῖα ἰσχύει τὸ ἀναλογικὸν εἶναι ἡ Τσεχοσλοβακία, τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Πολωνία. Ἀλλὰ τὸ μὲν Βέλγιον καὶ ἡ Πολωνία ἠναγκάσθησαν διὰ λόγους ἐσωτερικῆς ἑνότητος νὰ τὸ ἐφαρμόσουν. Ἡ Τσεχοσλοβακία ἀποτελεῖ κράτος κατ' ἐξοχὴν προηγμένον καὶ δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν Ἑλλάδα. Διότι ὁ "Ελλην πολίτης δὲν εἶναι προηγμένος ὅσον καὶ ὁ Τσεχοσλοβάκος. Εἰς τὴν Τσεχοσλοβακίαν οἱ ἐγγράμματοι ἀντιπροσωπεύουν τὰ 9—ο/ο τοῦ πληθυσμοῦ, ἐνῷ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς εἶπον, τὰ 45 ο/ο εἶναι ἀγράμματοι.

Τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ἐφαρμόσθη καὶ κατὰ τὸ 1926, ἀλλὰ καὶ τότε δὲν ἐπέτυχε καὶ δὲν ἐδικαίωσε τὰς ἐλπίδας τῶν εἰσηγητῶν του. Ἡ Οἰκουμενική, ἡ ὁποία προῆλθε ἀπὸ τὴν ἀναλογικὴν δὲν κατώρθωσε νὰ ἀποφασίσῃ ποῖος θὰ διορισθῇ ἀρχηγὸς τῆς Χωροφυλακῆς καὶ δὲν κατώρθωσεν οὔτε Νομάρχας νὰ διορίσῃ, διότι δὲν ἦτο Κυβέρνησις ὁμογενής, διότι δὲν προήρχετο ἐξ ὁμογενοῦς πλειοψηφίας καὶ οἱ Ὑπουργοὶ διερρέοντο εἰς ὅλα τὰ ζητήματα. παραιτούμενοι συνεχῶς καὶ ἀνακαλοῦντες τὰς παραιτήσεις των. Οὐδεμία συμφωνία, ἐλλείψει ὁμογενείας.

Ἀλλὰ τί νὰ εἴπω διὰ τὸ σημερινὸν φαινόμενον τῆς Συνελεύσεως; τί νὰ εἴπω διὰ τοὺς 300 ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ οἱ ὁποῖοι ἀπεδείχθησαν ἀνίκανοι νὰ καταρτίσουν Κυβέρνησιν; Βλέπομεν εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἀπὸ ἀξιοτίμους κατὰ πάντα κυρίους ἀλλὰ μὴ ἔχοντας οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὴν λαϊκὴν ἐντολήν.

Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ. Ἐὰν αὔριον κάμωμεν ἐκλογὰς μὲ τὸ πλειοψηφικὸν ἔχετε ἐλπίδας ὅτι θὰ παλαίσουν τὰ δύο κόμματα μόνον; Εἰς τὴν περιφέρειαν σας λ.χ. αἱ ἐκλογαὶ θὰ γίνουν μὲ τὸ πλειοψηφικὸν ἢ θὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἀναλογικὸν εἰς τὸ πλειοψηφικόν.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Δέχομαι τὴν ἐκδοχὴν σας ὅτι θὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἀναλογικὸν εἰς τὸ πλειοψηφικόν, πάντως θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὰς ἐκλογὰς μία πλειοψηφία, ἡ ὁποία θὰ σχηματίσῃ Κυβέρνησιν.

Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ. Θὰ συμπράξετε μὲ τὸν κ. Τουρκοβασίλην εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ μετὰ τὴν ἐκλογὴν θὰ χωρισθῆτε.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Τὸ ζήτημα εἶναι ὅτι μὲ τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα ἡ Ἀρκαδία θὰ ἐκλέξῃ ἐκείνους ποὺ θέλει.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Ἐκεῖνο ποῦ συμβαίνει ἴσως εἰς τὴν Ἀρκαδίαν εἶναι μοναδικόν.

Εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους νομοὺς θὰ σχηματισθοῦν συνδυασμοὶ ἀμιγεῖς.

Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ. Τὸ ἐκλογικὸν σύστημα δὲν εἶναι ἀμετάβλητον.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Δὲν εἶναι ἀμετάβλητον, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ εὐκολομεταβλητόν, διότι ζημιώνει καιρίως καὶ τὴν πολιτικὴν τοῦ πολίτου διαπαιδαγώγησιν ἡ μεταβολὴ τοῦ ἐκλο-

γικοῦ συστήματος μὲ τὸ ὁποῖον ἐσυνήθιζε νὰ ἐκλέγῃ καὶ διὰ τοῦ ὁποίου διεμόρφωσε συνείδησιν ἐκλογέως.

Μὲ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ὁ ἐκλογεὺς δὲν ἔχει πλήρη συνείδησιν τῆς ψήφου του, διότι εἶναι συνειθισμένος μὲ αὐτό.

Νομίζω ὅτι ὁ κ. Παπανδρέου θὰ συμφωνήσῃ εἰς τοῦτο.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Φαίνεται ὅτι δὲν ἤρκεσαν αἱ ἄλλαι διακοπαὶ καὶ ἐπεζητήσατε μίαν ἀκόμη. Σᾶς ἐρωτῶ λοιπόν; Ἐὰν εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογὰς ἀντὶ ἀναλογικῆς ὑπῆρχε πλειοψηφικόν, τί θὰ συνέβαινε.

Θὰ ἐπεκράτει βεβαίως μία ἐκ τῶν δύο παρατάξεων, ὁπότε αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὀνομάζετε ἀγαθὸν σταθερᾶς Κυβερνήσεως, θὰ ἦτο ὀλέθριον διὰ τὸν τόπον.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Θὰ ἦτο τυραννία.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ἀκούσατε λοιπόν. Ἢ θὰ ἐπεκράτει ἡ ἀντιβενιζελικὴ παράταξις καὶ τότε θὰ ἐπαγίωνεν τὸ «ἀντιβενιζελικὸν Κράτος», τὸ ὁποῖον σημαίνει ὑποδούλωσιν τῆς ἡμισείας Ἑλλάδος. Ἢ θὰ ἐπεκράτει ἡ παλαιοδημοκρατικὴ παράταξις, καὶ τότε θὰ εἴχομεν τὴν ἀντιμετώπισιν μεταξὺ λαϊκῆς πλειοψηφίας καὶ δυναμικοῦ Κράτους τῆς ὁποίας ἀντιθέσεως ἄγνωστος βεβαίως θὰ ἦτο ἡ ἔκβασις.

Ἰδοὺ διατί, κύριοι συνάδελφοι, ἐφ' ὅσον ὑφίστανται ἀκόμη ὑπόλοιπα εἰς τὸν δημόσιον βίον μας ἐκ τῆς μακρᾶς ἀνωμαλίας τοῦ παρελθόντος, ἐπιβάλλεται ἡ προτίμησις τῆς ἀναλογικῆς, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὑποτροπῆς τοῦ διχασμοῦ εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ὡδήγε., διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ ἡ πλήρης ἐπικράτησις τῆς μιᾶς παρατάξεως (ραγδαῖα χειροκροτήματα).

Καὶ ἂν ποτὲ συνεκέντρωνε τὴν δύναμιν νὰ ἐνεργήσῃ ὡς ἀρχηγὸς ἰσχυροῦ κόμματος ἐκλογᾶς, θὰ ἐφήρμοζε τὸ πλειοφικόν.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Ἡ διακοπή σας ἦτο περιττή. Ἐγὼ ἀνέφερον τὸ ἐπιχείρημα τῆς ὀξείας ἀντιθέσεως καὶ τῆς τυραννικῆς πλειοψηφίας, τὸ ὁποῖον ἐπικαλοῦνται οἱ εἰσηγηταὶ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος. Διαφωνῶ ὅμως διότι ἡ ὀξύτης τῆς ἀντιθέσεως μεταξὺ τῶν δύο κόσμων παρῆλθεν ὁπωσδήποτε καὶ βαίνει ἐκλείπουσα ἐντελῶς, ὑποσχομένη ταχέως πλήρη ἀποκατάστασιν ὁμαλοῦ πολιτικοῦ βίου. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους κηρύσσομαι ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος διὰ σφαιριδίου, διότι οὐδένα κίνδυνον διατρέχει ἡ πολιτικὴ ζωὴ τῆς Χώρας καὶ διότι τὸ Ἔθνος ἔχει ἀνάγκην ὁμοιογενοῦς Κυβερνήσεως προερχομένης, ἐκ τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ διὰ νὰ περισυλλέξῃ τὰ ράκη του καὶ ὁδηγήσῃ τὸ κράτος εἰς μίαν μελλοντικὴν κατεύθυνσιν ὑγειᾶ καὶ σταθεράν, καὶ πλήρη ἀποκατάστασιν πολιτικῆς ὁμαλότητος. (Χειροκροτήματα).

Κ. ΔΗΛΑΒΕΡΗΣ. Ἀξιότιμοι κ. Συνάδελφοι, προσέρχομαι διὰ νὰ ἐκφράσω τὴν συντριβήν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι διότι ἓν ζήτημα θεμελιώδες τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ εἰς τὸν μέλλοντα βίον τῆς Χώρας, πρέπει νὰ τὸ συζητήσωμεν καὶ νὰ τὸ ἐξαντλήσωμεν ἐντὸς ὀλίγων ὡρῶν, ἐνῷ δὲν νομίζω ὅτι τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως ἔχουν ἐπ' αὐτοῦ ἐπαρκῶς διαφωτισθῇ. Εἶναι ὀδυνηρὸν διότι τοιαῦτα ζητήματα ἐπιχειρῆται νὰ λύωνται κατὰ τὸν νέον αὐτὸν συνοπτικὸν τρόπον, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπὸ τοῦ πλεινοψηφοῦντος ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ κόμματος ἡ σθεναρὰ ἀντίδρασις τοῦ ἡμίσεως περίπου τῶν βουλευτῶν καὶ χωρὶς νὰ δίδεται ἐπαρκὴς δικαιολογία εἰς αὐτὴν τὴν ἀπρόοπτον κατεύθυνσιν, ἡ ὁποία ἐδόθη ἀπὸ τὸ πλειοψηφοῦν κόμμα.

Σήμερον τὴν πρωΐαν ἠθέλησα νὰ φέρω καὶ ἐγὼ τὰς ἀντιρρήσεις μου ἐπὶ τῶν ἐν τῇ χθεσινῇ Ἡμερησίᾳ Διατάξει περιληφθέντων νομοσχεδίων. Δὲν ἠδυνήθην ἐξ σοβαρῶν λόγων νὰ μετάσχω τῆ συζητήσεως διὰ νὰ ἐκφέρω τὰς γνώμας μου καὶ ἐπικρίνω τὸ ὅτι ἡ πλειοψηφοῦσα μερὶς εἶχε προδιαγράψει τὴν ἀπόφασίν της δι' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εἶχε συμφέρον νὰ ἐπιτύχῃ ἀδιαφοροῦσα πρὸς ὅσα ἐκ τῆς συζητήσεως προέκυψαν. Καὶ ἐπέτυχεν ἡ πλειοψηφοῦσα μερὶς τοῦ σκοποῦ της, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐπιτυχίας της αὐτῆς οὐδεμίαν ὑπηρεσίαν προσέφερεν εἰς τὴν Πατρίδα ἀλλὰ μᾶλλον ἐβλάβη. Ὁ προορισμὸς τῆς Συνελεύσεως εἶναι ἡ παγίωσις τοῦ μέλλοντος ρυθμοῦ, ὅστις ὅστις θὰ ἐπιφέρῃ τὴν κατασίγασιν τῶν παθῶν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ζωὴ τῆς χώρας. Δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονῶμεν ὅτι εὑρέθα ἐφήμεροι καὶ ὅτι τὸ ἔργον ἡμῶν δὲν εἶναι ἐφήμερον ἀλλὰ μελλοντικόν. Ἔπρεπε, συνεπῶς, νὰ ἐξαρθῶμεν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς μας καὶ νὰ μὴ ρυθμίζωμεν τὰς ἐνεργείας μας μὲ τὸ κομματικόν μας συμφέρον.

Διότι ὑπάρχει τὸ κριτήριον τῆς λαϊκῆς συνειδήσεως ἡ ὁποία μᾶς κρίνει καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ἐνδιαφέρουν αἱ νομικαὶ λεπτομέρειαι αἱ ὑποστηρίζουσαι τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην ἄποψιν, ἀλλὰ ἡ οὐσία, τὴν ὁποίαν ὁ λαὸς εἶδε νὰ καταπατᾶται.

Ἀναμένει ὁ λαὸς ἐξ ἡμῶν τὸ παράδειγμα τῆς συμπνοίας καὶ τῆς ἑνότητος διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰς δυσκόλους στιγμὰς μέχρις ὅτου ἴδῃ καλυτέρας ἡμέρας. Εἴτε βενιζελικὸς εἶναι εἴτε ἀντιβενιζελικὸς ὁ ἕλλην πολίτης γνωρίζει ὅτι δὲν θὰ εὐημερήσῃ ὁ τόπος ἂν ἡ Συνέλευσις δὲν δώσῃ Κυβέρνησιν ἀμερόληπτον χάριν τοῦ κοινοῦ καλοῦ.

Βεβαίως αἱ ἀποφάσεις τῆς πλειοψηφίας θὰ εἶναι ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι θὰ δίδουν τὴν κατεύθυνσιν εἰς τὴν Συνέλευσιν. ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὑπάρχει κόμμα ἔχον τὴν πλειοψηφίαν, τὸ κόμμα τοῦτο ἔχει εὐθύνας καὶ δὲν πρέπει νὰ ἀδιαφορῇ καὶ πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς μειοψηφίας.

Εἰσερχόμενος εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ νομοσχεδίου λέγει ὅτι ἡ Συνέλευσις δὲν εἶναι ἐπαρκῶς διαφωτισμένη διὰ νὰ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ποῖον ἐκ τῶν ἐκλογικῶν συστημάτων εἶναι τὸ καλύτερον. Δὲν ὑπάρχει κἂν τὸ πόρισμα μιᾶς Ἐπιτροπῆς τὸ ὁποῖον θὰ διερώτιζεν ἐπὶ τοῦ προτιμητέου ἐκλογικοῦ συστήματος.

Εἰς τὸ παρελθὸν ἐφωτιζόμεθα ἐκ τῶν συζητήσεων αἱ ὁποῖαι διεξήγοντο ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Βουλῆς καὶ αἱ ὁποῖαι κατέληγον εἰς ἐργασίας ὀρθὰς ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίζομεν τὴν κρίσιν μας. Ἡ σημερινὴ Συνέλευσις ἐνῷ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀρθῇ εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων καὶ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς σημερινὰς κρισίμους στιγμάς, ἐνεργεῖ καὶ δρᾶ κατὰ τρόπον, ὁ ὁποῖος ἐκθέτει ἑαυτὴν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ.

Δι' αὐτὸ λέγω δείξατε σεῖς, οἱ ἔχοντες τὴν πλειοψηφίαν, ὅτι σέβεσθε τὴν μειοψηφίαν καὶ ὅτι δὲν θέλετε νὰ κάμετε τὴν Βουλὴν κομματικόν σας κτῆμα.

Ἐπὶ τῆς προκειμένης συζητήσεως εἶμαι ὑποχρεομένος νὰ κάμω τὴν δήλωσιν ὅτι δὲν εἶμαι παρασκευασμένος ὥστε ἐντὸς τριῶν ὡρῶν νὰ μορφώσω γνώμην καὶ νὰ ἐκφέρω κρίσιν ἐπὶ ἑνὸς τόσον σοβαροῦ ζητήματος. Αὐτὸ θὰ ἀναγραφῇ βεβαίως εἰς τὰ Πρακτικὰ καὶ ὁ ἀναδιφῶν εἰς τὸ μέλλον αὐτὰ θὰ ἀναγνώσῃ καὶ τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ θὰ πληροφορηθῇ κατὰ ποῖον τρόπον ἐκαλεῖτο ἡ Συνέλευσις ἀποφανθῇ ἐπὶ τόσον κεφαλαιωδῶν ζητημάτων.

Ὁπωσδήποτε ἐγὼ παρακαλῶ τὴν Συνέλευσιν νὰ κάμῃ μίαν χειρονομίαν καὶ νὰ ἀναβάλῃ τὴν συζήτησιν εἰς χρόνον συμπίπτοντα μὲ τὴν ἐπάνοδον τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐκ Βελιγραδίου. Τὸ ζήτημα βεβαίως θὰ τὸ κερδίσετε καὶ τότε, θὰ ἔχετε ὅμως ὑπὲρ ὑμῶν τὸ ὅτι θὰ μειωθῇ ἡ κακὴ ἐντύπωσις ἡ ὁποία ἔχει δημιουργηθῇ εἰς τὴν ἡμισειαν Ἑλλάδα, ὅτι ἡ Συνέλευσις ἄγεται καὶ φέρεται, ἀκόμη καὶ ὑπὸ Βασιλείαν, ἀπὸ μίαν κομματικὴν πλειοψηφίαν.

Ὁ ἐκ Λέσβου ἀξιότιμος συνάδελφος εἶπεν ὅτι αἱ τάσεις τῆς Κυβερνήσεως περὶ ἄρσεως τοῦ Κρατικοῦ Παρεμβατισμοῦ εἶναι καπιταλιστικαὶ καὶ ἀντιλαϊκαί. Ἀλλ' ἡ πολιτικὴ τῆς σπατάλης ἤτις ἠκολουθήθη κυρίως μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως ἤτις εἶχεν ἐπιτύχει μίαν ἀξιόλογον οἰκονομικὴν περισυλλογήν, ἐξησθένησε τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν.

Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ. Σεῖς ἐπαινεῖτε τὴν Οἰκουμενικὴν Κυβέρνησιν καὶ κατηγορεῖτε τὴν διάδοχον αὐτῆς. Ἀλλ' ἡ Οἰκουμενικὴ ἦτο δημιούργημα τῆς Ἀναλογικῆς ἐνῷ ἡ διάδοχος αὐτῆς Κυβέρνησις ἦτο δημιούργημα τοῦ περιφήμου πλειοψηφικοῦ, τὸ ὁποῖον ὑποστηρίζετε.

Κ. ΔΗΛΑΒΕΡΗΣ. Ἐγὼ λέγω ὅτι ἡ πλειοψηφοῦσα μερὶς δὲν πρέπει νὰ παρασύρῃ τὴν Συνέλευσιν εἰς ἐνεργείας

τοιαύτας, αἱ ὁποῖαι νὰ τὴν ἐμφανίζουν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ ὑπὸ γελοίαν μορφήν.

Α. ΜΥΡΣΙΛΟΓΑΟΥ. Σεῖς, διότι μετέχετε τῆς Συνελεύσεως, δὲν δικαιοῦσθε νὰ λέγετε αὐτά.

Καταλήγων ὁ κ. Δηλαβέρης παρακαλεῖ τὴν Συνέλευσιν, ὅπως δι' ἓν ζήτημα τόσον σπουδαῖον ἐπιφυλαχθῇ καὶ μὴ λάβῃ ἀπόφασιν ἀπόψε, ἀλλὰ μετὰ τὰς διακοπὰς ὁπότε θὰ ἐπανέλθῃ ἐντεῦθεν νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ἀφ' οὗ ἐν τῷ μεταξὺ ἀνατεθῇ εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπὴν νομοθέτων καὶ ἄλλων ἁρμοδίων ἡ μελέτη τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος. Τὰ συμπεράσματα τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς τότε ἂς ἀποτελέσουν ἀντικείμενον συζητήσεως ἐν τῇ Ἐθνικῇ Ἀντιπροσωπείᾳ (χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Ράλλης.

Γ. ΡΑΛΛΗΣ. Κύριοι βουλευταί, ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα ἐπιθυμῶν νὰ δικαιολογήσω τὴν ψῆφόν μου καὶ οὐδόλως θέλω διὰ τῶν ὅσων θὰ εἴπω νὰ μεταπείσω τοὺς συναδέλφους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν καταλήξει εἰς γνώμας ἀντιθέτους πρὸς τὰς ἀπόψεις μου, διότι ἀφ' ἧς ἐγκαθιδρύθη τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα τοῦτο, ἐστηρίχθη καὶ στηρίζεται εἰς τὸ δόγμα τῆς πλειοψηφίας. Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 18ου αἰῶνος διάφοροι θεωρίαι διαφόρων ἐκλογικῶν συστημάτων ἐπροτάθησαν καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ τὸ τῆς ἀναλογικῆς διὰ τῆς ὁποίας ἐξασφαλίζεται καὶ ἡ ἀντιπροσώπευσις καὶ τῶν μειοψηφιῶν. Ἀλλὰ δὲν δύναμαι ὅμως νὰ μὴ ὑποστηρίξω ὅτι ἡ ἀναλογικὴ ἀντιπροσώπευσις ἀνατρέπει αὐτὴν τὴν βάσιν τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος, ἐφόσον δὲν καθιεροῖ τὸ δόγμα τῆς πλειοψηφίας. Καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἀπόψεών μου δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς ἄλλα Κράτη, τὰ ὁποῖα ἐνῷ τὴν ἐφήρμοσαν, ἔλαβον τὴν ἀπόφασιν νὰ τὴν καταργήσουν. Πάμπολλα παραδείγματα ἔχει ἡ πολιτικὴ ζωὴ τῆς χώρας μας καὶ ἕνα ἐξ αὐτῶν εἶναι ὅτι ἐνῷ ἡ πλειονότης τῶν βουλευτῶν εἶναι κεκηρυγμένη κατὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ψηφίσῃ τοῦτο, διότι τὸ ἐπιβάλλει ἡ πρὸς τὸ παλλαϊκὸν κόμμα ἀνειλημμένη ὑποχρέωσις τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Πλὴν τῶν ἄλλων λόγων δι' οὓς τὸ ἀναλογικὸν σύστημα εἶναι ἀποκρουστέον, ὑπάρχει καὶ ἕτερος τοιοῦτος, ὅτι τοῦτο διαφθείρει τὰς συνειδήσεις τῶν ἐκλογέων, καὶ δὲν ἐξασφαλίζει, ὡς ὑποστηρίζεται, τὴν ὁμαλότητα καὶ τὴν γαλήνην εἰς τὴν χώραν.

Τὸ Ἀναλογικὸν σύστημα διὰ τῆς συμμαχίας τῶν κομμάτων καταστρέφει ἐπιτρεπόμενον καὶ τὴν βάσιν ἐκείνην ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Θὰ ψηφίσω ἐναντίον τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος, διότι ἡ τοιαύτη συζήτησις γεννᾷ παρὰ τῷ λαῷ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἐξελέγη διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ὑπειγουσῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ διὰ νὰ εὐλογήσῃ τὰ γένεια της. Καταλήγων ὑποβάλλει καὶ σχετικὴν πρότασιν ἐπὶ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος. (χειροκροτήματα).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Μπότσαρης.

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Κύριοι βουλευταί, θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ κατὰ τὴν παροῦσαν συνεδρίασιν νὰ ἀποφύγω τὴν ἐπιστημονικὴν ἐξέτασιν τοῦ ἀπασχολοῦντος ἡμᾶς συστήματος, καὶ τοῦτο διότι ὅτε τὸ πρῶτον συνεζητήθη εἰς τὴν Βουλὴν ποῖον ἐκ τῶν δύο συστημάτων ἔπρεπε νὰ προκριθῇ, τὸ πλειοψηφικόν, ἢ τὸ ἀναλογικόν, καὶ ἐλέχθησαν πολλὰ καὶ ἐγράφησαν καὶ μονογραφίαι συνετάχθησαν. Τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ἐφηρμόσθη παρ' ἡμῖν τρεῖς φορὰς καὶ ἡ ἐφαρμογή του ἐχρησίμευσεν διὰ νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην ὅτι τὸ σύστημα ἦτο ξένον πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα. Τὸ σύστημα τοῦτο δὲν ἀπέδωσε τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα, καὶ ἡ σημερινὴ Βουλὴ ἐκλεγεῖσα ἐκ τῆς καθιερώσεως τοῦ συστήματος τῆς ἀναλογικῆς δὲν δικαιοῦται νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ μονίμου ἐκλογικοῦ συστήματος τῆς χώρας. Ὅτε πρὸ 11 ἐτῶν συνεζητεῖτο τὸ πρῶτον τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς ὁ νῦν Πρόεδρος τῆς Βουλῆς καὶ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων δι' ἐμπεριστατωμένης ἀγορεύσεώς του ἐτόνιζεν ὅτι ἀκατανόητόν τινος ἕνεκα ἐπεσπεύδετο ἡ ἐκλογικὴ μεταρρύθμισις, τοῦ ὁποίου ὄχι μόνον δὲν ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἀλλ' ἀγνοεῖ καὶ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ μέτρου. Καὶ τότε κ' ἐγὼ δὲν ἤμην σύμφωνος ὅπως δὲν εἶμαι σύμφωνος καὶ σήμερον διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου.

Καὶ δὲν ἦτον ἀβάσιμοι αἱ προβλέψεις μου ἐπὶ ἴσων βάσεων οἱ φόβοι μου νὰ μεταφυτεύσωμεν εἰς τὴν χώραν μας ξένα ξένων συστήματα. Καὶ κατὰ τὰς τρεῖς ἐκλογικὰς περιόδους τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος ἐσημειώθησαν ἀποτυχίαι καὶ ἐὰν ἐψήφισα τότε τὸ σύστημα πεπεισμένος, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι πρέπει καὶ σήμερον νὰ ἐπαναληφθῇ τὸ πείραμα καὶ νὰ συντελεσθῇ διὰ τῆς ψήφου μου εἰς τοῦτο διότι ἡ ἀναλογικὴ δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ ἐνεργητικὰ ἀποτελέσματα διὰ τὸν λαὸν ὅπως δὲν ἀπέδωσεν τοιοῦτα καὶ προηγουμένως, διότι, ἂν καὶ ἐπιστεύθη, οὐδεμίαν ἐπίδρασιν ἔσχεν εἰς τὴν ἀμβλυνσιν τῆς ὀξύτητος τῶν παθῶν.

Πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ἐπίρρωσιν τῶν ἀπόψεών του ἀναγινώσκει ὁ κ. Βουλευτὴς λόγους τοῦ νῦν ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος, τῶν Φιλελευθέρων κ. Σοφούλη, ὅστις κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 22 Ἰουνίου 1925 ὁπότε συνεζητεῖτο τὸ πρῶτον ἡ ἀναλογικὴ ἀντετάχθη οὗτος ἐναντίον τοῦ θεσμοῦ (ἀναγνώσεις).

Συνεχίζων ὁ κ. Μπότσαρης λέγει, ὅτι ἐὰν ἀνέφερε τοὺς λόγους τοῦ ἀξιοτίμου Προέδρου τῆς Βουλῆς, τὸ ἔπραξε διότι οἱ λόγοι οἱ τότε ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὰς σκέψεις μου καὶ τὰς τώρα μὲ ἕνα τρόπον ἀναλυτικόν, ὥστε ἐπεδίωξα διὰ τῶν λόγων του ἐκείνων νὰ ἀποδώσω τὰς ἰδικάς μου σκέψεις. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐθίγησαν ζητήματα τῶν διαδοχικῶν μεταλλαγῶν τοῦ πολιτεύματος, θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω ὅτι ἐψήφισα τότε τὴν ἀναλογικήν, διότι ἔβλεπα ὅτι ἐβαίνομεν γυρνῶς πρὸς τὴν ὁμαλότητα, διὰ τῆς συνταθείσης τότε οἰκουμενικῆς καὶ κατόπιν τῆς Κυβερνήσεως εὐρυτέρου συνασπισμοῦ. Ἀλλὰ μὴ λησμονῶμεν, ὅτι ἂν τὸ 1926 εἴχαμεν ἀναλογικὴν καὶ τὸ 1928 πλειοψηφικὸν καὶ τὸ 1932 τὴν ἀναλογικὴν καὶ τὸ 1935 τὸ πλειοψηφικόν, καὶ τώρα σᾶς προλέγω ὅτι μάτην συζητοῦμεν διότι θὰ ἔχωμεν τὴν ἀναλογικήν. Ἔχομεν τοιουτοτρόπως τὴν εἰκόνα ὅτι ἢ δὲν κρίνομεν ἐν τῷ συνόλῳ τῶν πολιτικῶν τῆς χώρας συνθηκῶν ἢ ὅτι ὑποσυνειδήτως ὁριστάμεθα τὸν ἐπηρεσμὸν τοῦ συμφέροντος εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν συστήματος.

Β. ΑΛΕΞΑΤΟΣ. Δὲν δίδετε καλὴν πληροφορίαν. Ἐκλογαὶ μὲ τὸ ἀναλογικὸν ἐγένοντο ἐπὶ Κυβερνήσεως Κονδύλη καὶ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἐγένετο μετὰ τὰς ἐκλογὰς ἐκείνας ἃς κατήργησεν ὁ Βενιζέλος.

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Ὄχι ἔγιναν δὶς ἀλλαγαὶ καὶ ὁ συνασπισμὸς ἀπὸ γενικὸς ἔγινε μερικός.

Β. ΑΛΕΞΑΤΟΣ. Εἰς τὸ 1928 ὅτε συνεζητεῖτο ὁ ἐκλογικὸς νόμος, ὁ κ. Σοφούλης ὡμίλησεν ἐναντίον τῆς ἀναλογικῆς ἐκπροσωπῶν τὴν γνώμην τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια. Ἄρα τὴν πεῖραν τῆς ἀναλογικῆς τὴν εἶχε τότε ὁ κ. Σοφούλης.

Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ. Δὲν εἶχε τὴν μετέπειτα.

Β. ΑΛΕΞΑΤΟΣ. Ἄρα ἀναληθὲς ὅτι ἡ πεῖρα τοῦ κ. Σοφούλη τὸν ἠνάγκασε νὰ ἀλλάξῃ γνώμην.

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Κινδυνεύω νὰ μὴ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς διακόψω. Καὶ οἱ δύο σας λέγετε ἀλήθη, ἀλλὰ δὲν λέγετε ἀκριβῆ. Ἐγὼ ἀναφέρομαι εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ 1925

Β. ΑΛΕΞΑΤΟΣ. Ἔχομεν καὶ τὴν γνώμην τοῦ κ. Σοφούλη μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀναλογικῆς.

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἔχει μεταβληθῇ εἰς στόχον καὶ πολλάκις ἀπευθύνομεν αὐτῷ ἐπερωτήσεις, χωρὶς ἡ θέσις του νὰ εἶναι δεκτικὴ τοιούτων. Ὁ πολιτικὸς δικαιοῦται νὰ προσαρμόζῃ τὰς σκέψεις του πρὸς τὰς πραγματικότητας.

Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ. Αἱ σκέψεις μεταβάλλονται διότι ἡ ζωὴ εἶναι διαρκής. Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως

πρότινος ἦτο ἀναρανδὸν ὑπὲρ τῆς δικτατορίας καὶ ὅτι ἐχρεωκόπησεν ὁ κοινοβουλευτισμός, σήμερον λέγει ὅτι μόνον μὲ τὸν κοινοβουλευτισμὸν δύναται νὰ εὐημερήσῃ ἡ Ἑλλάς.

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ. Ἀμφισβητεῖτε κ. συνάδελφε, ὅτι ἡ ἀναλογικὴ εἶναι ἐξυπηρετικὴ τῆς ὁμαλότητος τοῦ τόπου;

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Περαιτέρω ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἰς τὴν μνημειώδην ἐκείνην ἀγόρευσίν του ὁμιλεῖ περὶ τῶν «σταυρῶν» (ἀναγινώσκει).

Κύριοι, αἱ τρεῖς δοκιμασίαι τοῦ συστήματος αὐτοῦ συνοψίζονται εἰς τὸ ὅτι τὰ ἀποτελέσματά του φέρουν πρὸς τὸ χάος πρὸς τὴν ἀκυβερνησίαν, πρὸς τὴν διαφθορὰν τῶν χαρακτήρων πρὸς τὴν πολιτικὴν πτῶσιν τῆς πολιτικῆς ζωῆς, τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν κομμάτων, κομματιδίων καὶ τῶν ἀποκομμάτων, καὶ ἐν τῷ συνόλῳ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ὑποθάλπει τὰς πολιτικὰς σκηνοβασίας. Πρόκειται ἡμῖν τὸ παράδειγμα τῆς Γαλλίας, μὲν τὴν πολιτικήν της κακοδαιμονίαν, ἡ ὁποία ὑποβιβάζει τὸν τρόπον τῆς πολιτικῆς αὐτῆς διακυβερνήσεως.

Ἀλλὰ τὸ ἐκλογικὸν σύστημα, κύριοι, συνδέεται πρὸς τὴν παγίαν λειτουργίαν τοῦ πολιτεύματος. Ἰδοὺ διατί ἡ σημερινὴ συνεδρίασις πρέπει νὰ προσλάβῃ τὸν χαρακτῆρα μιᾶς προσεκτικῆς μυσταγωγίας πρὸς ἐξεύρεσιν ὅλων τῶν δυνατοτήτων τῆς καλυτέρας ρυθμίσεως τοῦ ζητήματος τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, διότι ἐὰν διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος μαχόμεθα εἰς τὴν πολιτικὴν κονίστραν διὰ μίαν ἐξόρμησιν πρὸς τὰ πρόσω, διὰ τῆς ἀναλογικῆς ἀριθμούμεθα διὰ νὰ ἴδωμεν ποῖοι ἐτέθησαν νεκροὶ ἐκτὸς μάχης οἱ πολιτικοὶ ἡμῶν συνάδελφοι. Τώρα, ἂς περιορισθῶ εἰς τὰ μειονεκτήματα τοῦ παρουσιάζει τὸ ψηφοδέλτιον ἅπινα εἶναι ἔκθηλα λόγῳ τῆς μὴ πολιτικῆς ὡριμότητος τοῦ λαοῦ μας, διότι τὸ ψηφοδέλτιον συντρίβει τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν καθόσον τοῦτο συντρίβει τὴν μυστικότητα τῆς ἐκλογῆς. Θερμῶς συνιστῶ εἰς τὴν Βουλὴν νὰ μελετήσῃ τὸ ζήτημα τοῦτο. Εὔχομαι νὰ ἐπικρατήσῃ τὸ πλειοψηφικὸν μὲ σφαιρίδιον. Τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα ἔχει πολλῶν δεκαετηρίδων ἐπιτυχῆ τὴν πεῖραν. Τὸ σφαιρίδιον εἶναι τὸ γνώριμον ὅπλον εἰς τὰς λαϊκὰς χώρας, τοῦ ὁποίου ἡ νόθευσις εἶναι δυσκολώτερον νὰ ἐπιτευχθῇ π.ρὰ εἰς τὸ ψηφοδέλτιον.

Διὰ τοῦ σφαιριδίου θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὅλον τὸν νέον σφριγῶντα πολιτικὸν κόσμον ἀγωνιζόμενον ἐν τῇ εὐγενεῖ κονίστρᾳ τοῦ βουλευτηρίου. Δὲν ἐλπίζω νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ πρότασίς μου νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπὴν πρὸς μελέτην, οὔτε ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ ψηφισθῇ ἡ ἀναλογική, ἀλλὰ ποιοῦμαι ὑσπάτην ἔκκλησιν, ἐὰν ψηφισθῇ ἡ ἀναλογική.....

Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ. Καὶ σεῖς ἄνευ τῆς ἀναλογικῆς θὰ ἐπανεκλεγῆτε;

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Οὐδεὶς εἶναι ἀπαραίτητος, οὔτε ἐγὼ ὁ ὁμιλῶν, οὔτε οἱ παρόντες ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ. Τὰ ἔθνη ἐξελίσσονται καὶ ὀφείλομεν νὰ σκεπτώμεθα τὴν αἰωνιότητα τῆς Ἑλλάδος, τὴν αἰωνιότητα τῆς πολιτικῆς ἰδέας τῆς Ἑλλάδος, καὶ δὲν πρέπει νὰ σκεπτώμεθα καὶ νὰ θέλωμεν τὴν μικρὰν ὑστεράν μας νὰ ἐπιβάλλωμεν ὡς μίαν παγίαν ἐκδήλωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. (Χειροκροτήματα). Ἐὰν ἡμεῖς παρέλθωμεν, θὰ μείνῃ τὸ δόγμα ὅτι εἷς τὸν πολιτικὸν ἀγῶνα οἱ λαοὶ ἐκλέγουν, ἄνευ συμβιβασμῶν καὶ ἐκλέγουν τοὺς ἀρίστους ἑκάστοτε. Ἐὰν σήμερον ἴσχυεν τὸ πλειοψηφικόν, θὰ ἦσαν σχεδὸν ἰσόπαλα τὰ δύο μεγάλα κόμματα καὶ ἡ ἰσχυρὰ ἀντιπολίτευσις θὰ ἐξησφάλιζε τὴν καλὴν διοίκησιν τῆς χώρας καὶ δὲν θὰ ἐπέτρεπεν ἡ μία μερὶς νὰ κατατυραννῇ τὴν ἄλλην.

Ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, κύριοι βουλευταί, ἐὰν τὸ πλειοψηφικὸν δὲν τύχῃ χάριτος, τότε προτείνω ἀναλογικὴν μὲ σφαιρίδιων καὶ ἐὰν καταργήσωμεν τὸ σύστημα τῶν διαγραφῶν νὰ ἐπιτραπῇ ἡ προσθήκη τόσων ὑποψηφίων ὅσοι εἶναι καὶ οἱ ἐπιτρεπόμενοι σταυροὶ προτιμήσεως. Εἰς τόπον ὅπου τὰ κόμματα εἶναι προσωπαπαγῆ, ἂς ἀναλογισθῶμεν πόσον σκληρὸν εἶναι νὰ στερήσωμεν τὸν Ἕλληνα ἐκλογέα τῆς εὐκαιρίας τῆς μερικῆς ἐπιλογῆς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐπιτευχθῇ, ὥστε διὰ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος, νὰ κατορθωθοῦν καὶ τὰ πλεονεκτήματα τοῦ πλειοψηφικοῦ.

Χ. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ. Πῶς θὰ γίνῃ ἡ διαλογή.

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Ἡ ἀπαρίθμησις θὰ γίνῃ ἀθροιζομένων τῶν σταυρῶν καὶ ἀναγραφομένων χωριστὰ τῶν ὑφῶν προτιμήσεως. Θὰ ἀθροισθῶσι τὰ δύο αὐτὰ ποσὰ ὡς ἐνιαῖον σύνολον σταυρῶν προτιμήσεως.

Θ. ΧΑΒΙΝΗΣ. Μὲ τὴν προσθήκην θὰ γίνῃ τὸ ἑξῆς. Τοὺς βουλευτὰς τοὺς Βενιζελικοὺς θὰ τοὺς ψηφίζουν οἱ λαϊκοὶ καὶ ἀντιθέτως.

Δ. ΜΠΟΤΣΑΡΗΣ. Καθόλου, διότι δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ συνεννόησις ὅλων τῶν κομμάτων καὶ ἐκλογέων νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῆς σειρᾶς προτιμήσεως ἑνὸς συνδυασμοῦ.

Κύριοι, ἐτελείωσα. Ἂν καὶ γνωρίζω ὅτι τὰ ἀναπτυχθέντα καὶ παρ' ἐμοῦ καὶ τῶν ἄλλων, δὲν θὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων τῆς πλειοψηφίας, πλὴν ὅμως θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπαναλάβω τὴν σύστασίν μου, ὅπως εἰς τὸ ἀναλογικὸν σύστημα προστεθοῦν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ τὸ κατοχυρώσουν αὐτό, ὥστε νὰ παράσχῃ εἰς τοὺς πολίτας μίαν δικαίαν ἀσφαλείας ἐπιτρέπουσαν εἰς αὐτὸν νὰ ἀποκτήσῃ ἓν δικαίωμα ἐπιλογῆς μεταξὺ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου. Κατερχόμενος τοῦ βήματος θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ τονίσω, ὅτι μόνον διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ ἡ χώρα θὰ δυνηθῇ νὰ κυβερνηθῇ σταθερῶς, καὶ μὲ εὐθύτητα κατευθύνσεως. Ἰδοὺ διατὶ δὲν θὰ ψηφίσω τὴν ἀναλογικήν. (Χειροκροτήματα).

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Κύριε Πρόεδρε, νὰ διακόψωμεν δι' ὀλίγην ὥραν καὶ νὰ ἐπανέλθωμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἔχει καλῶς, ἀλλὰ θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ ἡ Βουλὴ νὰ κυρώσω τὰ πρακτικὰ μέχρι τοῦ σημείου τούτου.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα, μάλιστα,

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὰ πρακτικὰ κυροῦνται. Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 10 μ.μ.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΠΗΝ

Τὴν 10 καὶ 40' νυκτερινὴν ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸν λόγον ἔχει ὁ κ. Γ. ΣΤΡΑΤΟΣ.

Γ. ΣΤΡΑΤΟΣ. Ἐδοκίμασα, κύριοι, ὀδυνηρὰν ἔκπληξιν ὅταν εἶδα ὑποβληθὲν πρὸς συζήτησιν ψήφισμα ἐπαναφορᾶς τῆς ἀναλογικῆς, διότι εἶναι τὸ μόνον ἐκλογικὸν σύστημα, πού εἶναι ἀκατάλληλον διὰ τὴν χώραν μας. Ἦτο δὲ ἔτι ὀδυνηρὰ ἡ ἔκπληξίς μου, ὅταν εἶδα αὐτὸ ὑπογραφόμενον ἀπὸ βουλευτὰς ἀνήκοντας εἰς κόμμα, τοῦ ὁποίου ὁ ἱδρυτὴς καὶ πρῶτος ἀρχηγὸς Ἐλευθέριος Βενιζέλος,—λέγω πρὸς τὴν τιμὴν τῆς μνήμης του—ἦτο πολέμιος ἀκάθεκτος τοῦ συστήματος αὐτοῦ καὶ τοῦτο διότι τὸ ἐθεώρει καταλυτὸν τὴν ἐθνικὴν ὑπόστασιν καὶ τὸ κοινωνικόν μας καθεστώς. Θὰ μοῦ εἴπητε ἴσως ὅτι καὶ οὗτος ἐδέχθη, διὰ μίαν δὲ καὶ μόνην φοράν, νὰ θεσπίσῃ τὸ σύστημα τοῦτο, τοῦτο ὅμως τὸ ἔπραξε διότι εἶχεν ὑπ' ὄψει τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1926, καθ' ἃς ἡ προελθοῦσα ἐξ αὐτῶν Βουλὴ ἂν μὴ τι ἄλλο ἔδωκε τοὐλάχιστον Κυβέρνησιν εἰς τὴν χώραν, ἀδιάφορον ἂν καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐκείνη οὐσιαστικῶς οὐδὲν καλὸν ἔφερεν εἰς τὸν τόπον. Ἀλλωστε ὅταν ἡ Βουλὴ τοῦ 1932 δὲν ἔδωκε Κυβέρνησιν βιώσιμον, αὐτὸς οὗτος ὁ ἐκλιπὼν ἀρχηγὸς διέλυσεν αὐτὴν πραξικοπηματικῶς καὶ ἐπανέφερε τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα. Κατόπιν αὐτῶν ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ γενόμενα κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ παρελθόντος Σαββάτου, ὅτε ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἐγένετο προπαγάνδα ὑπὲρ τῶν ἀντεθνικῶν ἀρχῶν τοῦ Κομμουνιστικοῦ κόμματος, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν ὅτι διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι τὸ χειρότερον. Τὸ λεγόμενον ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπιτυγχάνεται ἡ ἐκπροσώπησις τῶν μειοψηφιῶν, δὲν εἶναι ἀκριβές, διότι καὶ μὲ τὸ πλειοψηφικὸν ἐκπροσωποῦνται αὗται, καὶ διότι ἄλλωστε ἡ ἐκπροσώπησις τοῦ ἔθνους

εἶναι ἐνιαία. Ἀντιθέτως δὲ δι' αὐτοῦ ἐπαρχίαι ἢ καὶ νομοὶ δὲν ἐκπροσωποῦνται καθόλου, ἐνῷ ἄλλαι ἐκπροσωποῦνται ἀπὸ μεγαλύτερον τοῦ προσήκοντος ἀριθμὸν βουλευτῶν. Δὲν θ' ἀσχοληθῶ μὲ τὰ πλεονεκτήματα τῶν δύο συστημάτων ἀναλογικοῦ καὶ πλειοψηφικοῦ, διότι ἄλλοι πρὸ ἐμοῦ ἀνέπτυξαν ταῦτα. Ἐξετάζω μόνον τὴν πραγματικὴν κατάστασιν, ἥτις εἶναι οἵα σᾶς τὴν ἀνέπτυξα. Βεβαίως, ἀνέμενα ἀπὸ τὸ Σῶμα νὰ ἀρθῇ ὑπεράνω τῶν περιστάσεων καὶ νὰ ἐκφράσῃ εὐχὴν πρὸς τὸν Ἄνακτα περὶ διαλύσεως του καὶ διενεργείας νέων ἐκλογῶν μὲ τὸ ἰσχῦον ἐκλογικὸν σύστημα, ἵνα ἐπιτευχθῇ ὁ σχηματισμὸς ἰσχυρᾶς Κυβερνήσεως, διότι τότε μόνον, νομίζω, θὰ ἀπορευχθοῦν τὰ κακά. Ὅλως μετὰ δυσπιστίας ἀποβλέπει πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους του, ὑβριζομένους καθημερινῶς ἀπὸ τὸν τύπον.

Πλήν, ὅμως, ἀντὶ τῆς εὐχῆς αὐτῆς, βλέπω νὰ σπεύδωμεν διὰ νὰ θεσπίσωμεν τὸ σύστημα ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις κατεδικάσθη εἰς τρεῖς συνεχεῖς ἐκλογάς.

Εἴμεθα καὶ ἡμεῖς διαπρύσιοι κῆρυκες τῆς διαλύσεως τῶν δύο μεγάλων παρατάξεων προεβάλλομεν μάλιστα καὶ εἰς σχετικὰς ἐνεργείας, διότι νομίζομεν ὅτι αὗται ἔφθειραν τὴν χώραν μέχρι τοιούτου σημείου, ὥστε ἂν ἐξακολουθήσουν ὁριστάμεναι οὐδεμία ἐλπὶς ὑπάρχει ὅτι θὰ διορθωθοῦν τὰ πολιτικὰ πράγματα αὐτῆς. Μὲ τὴν ἀναλογικὴν ὅμως προσβλέπομεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο, ἀποδειξις δὲ αὐτοῦ εἶναι ἡ σύνθεσις τῆς σημερινῆς Βουλῆς. Μόνον μὲ τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα καὶ μὲ τὸ σφαιρίδιον θὰ ἐπέλθῃ ἡ διάλυσίς των, διότι τότε θὰ παύσῃ ἡ δυναστεία τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων ἐπὶ τῶν ὀπαδῶν των καὶ ἕκαστος πολίτης θὰ ἔχῃ τὴν εὐχέρειαν νὰ στείλῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὑποψηφίους καὶ τῶν δύο παρατάξεων. Διὰ τῆς ἀναλογικῆς δὲν μπορεῖ νὰ κάμῃ ἐπιλογήν, ἐνῷ μὲ τὸ σφαιρίδιον θὰ χυθῇ νέον αἷμα, καὶ οὕτω τὰ συμφέροντα τοῦ συνόλου θὰ προαχθοῦν.

Ἡ κατάστασις, κύριοι, εἶναι σοβαρά. Καὶ ἄλλοτε ὁμιλῶν, μὲ παραδείγματα μάλιστα ἐκ τοῦ παρελθόντος, ἐπὶ τῆς ἀμύνης τῆς χώρας ἔκρουσα τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, εἰπὼν ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ ὁρμήσῃ διὰ τὴν ἀκολουθουμένην ὑπ' αὐτῆς πολιτικήν. Ἀτυχῶς, ὅλως τότε ὁ πολιτικὸς κόσμος ἐξαιρέσει τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τοῦ Λαικοῦ Κόμματος καὶ τοῦ ἀειμνήστου Γ. Κονδύλη ἐτάχθη πρὸς τὴν ἄποψιν τοῦ τότε Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως, εἰπόντος ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶναι προσηλωμένη εἰς τὰ ἰδανικὰ τῆς εἰρήνης προασπιζόμενα ἀπὸ τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, καὶ εἰ ἀμυντικοὶ παρασκευαὶ ἠμποροῦσιν νὰ περιμερισθοῦν. Σήμερον ὅμως σπεύδωμεν στρατιωδικῶς εἰς τὴν ἀνασυγκρότησιν τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, καὶ ἐν ᾧ αὐτὴ διὰ τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ τὰς κατὰ θάλασσαν δυνάμεις τοῦτο εἶναι δυσχερέστατον. Ὅταν μετὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Βασιλέως συνεκροτήθη ἡ Κυβέρνησις τοῦ ἀειμνήστου Δεμερτζῆ καὶ ἦρχισεν ἡ συζήτησις περὶ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον, ἔδει νὰ θεσπισθῇ διὰ νὰ γίνουν αἱ ἐκλογαί, ἐπεσκέφθην τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ὑπέδειξα τὰ τρωτὰ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος. Ὁ ἄξιος ἐκεῖνος πολίτης συνεφώνησε μὲ τὰς ἀπόψεις μου, μοῦ εἶπεν ὅμως ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν κομμάτων ἐπιθυμεῖ τὸ σύστημα τοῦτο. Οὕτω ἐφθάσαμεν εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν. Εὔχομαι ἂν ἐπιμείνητε καὶ θεσπισθῇ πάλιν τὸ σύστημα τοῦτο, ὅπως διαψευσθῶ εἰς τὰς ἀπαισιοδόξους προβλέψεις μου.

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ. Τί σχέσιν ἔχουν κ. συνάδελφε τὰ περὶ ναυτικοῦ προγράμματος εἰς τὴν προκειμένην συζήτησιν. Ἀλλωστε ἔπρεπε νὰ ἐξοπλισθῶμεν ἀναλόγως τῶν τότε οἰκονομικῶν μέσων μας.

Γ. ΣΤΡΑΤΟΣ. Δὲν μὲ παρηκολουθήσατε, φαίνεται. Ἡ ἀναλογική, ἐτόνισα, φέρει ἀκυβερνησίαν καὶ ἐντεῦθεν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀμύνης τῆς χώρας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Λιβιεράτος ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ. Τὸ Σῶμα τῆς Ἕδρ. Ἀντιπροσωπείας, κύριοι, κατέδειξε ἤδη τὴν χρεωκοπίαν του εἰς τὴν ἀποστολήν του ὅπως καταχωρώσῃ τὸ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα. Καὶ νομίζει μὲν ὅτι κατωρθωσε νὰ συμπαλύψῃ τοῦτο, πράγματι ὅμως δὲν ἔπεισε ἄλλο τι εἰμὴ, ὅτι ἡ χελὼνη ὅταν καλύπτει διὰ χώματος τὴν ἀπρέπειάν της. Πῶς εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ ἀμπεσμοῦ αὐτοῦ δὲν μᾶς διευρεύει. Εἶναι συνεπῶς ἀποκαρδιωτικὸν τὸ φαινόμενον τοῦ σιδηροῦ, ὅπερ τῆς πτέρυγος ἐκείνης, ὅταν πρὸ τοῦ πυρὸν βάθημα ἐπιμένει, χωρὶς νὰ φρονηματίζηται, εἰς τὴν ὕφεσιν καὶ πάλιν τῆς ἀναλογίας. Εἰσάγει ὑφρισμα καὶ ἐπιζητεῖ τὴν ἄμεσον ὕφρισιν του ἐπιφέρουσα οὕτω καὶ νέον πλῆγμα κατὰ τῆς ὑποστάσεως τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ ἐλθέτωσαν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην αὐτοῦ, ἀφοῦ τὸν ἐμφανίζει ἐλευθερώμενον μόνον εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῆς βουλευτικῆς ἰδιότητος εἰς βάρος τῶν γενικωτέρων συμφερόντων τῆς χώρας.

Δὲν θὰ ἀπαριθμήσω, κύριοι, ὅλα τὰ μειονεκτήματα τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος καὶ διότι θὰ χρειασθῶ πολλὰς ὥρας, ἀλλὰ καὶ διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ προκαλέσω διαμαρτυρίας ἐκ μέρους τῶν ἀντιφρονούντων, οὔτε θὰ ἀναφέρω τὰ πλεονεκτήματα τοῦ πλειοψηφικοῦ, διότι εἶναι γνωστά. Εἰσερχόμεθα πρὸ μιᾶς προτάσεως, τῆς ὁποίας τὴν ψήφισιν ἀξιοῖ ἡ πλειονοψηφία καὶ δι' αὐτὸ θὰ περιορισθῶ εἰς τὸ νὰ ἀναφέρω τὰ μᾶλλον θεμελιώδη τὰ μᾶλλον κύρια μειονεκτήματα τοῦ ἀναλογικοῦ, τὰ ὁποῖα δημιουργοῦν κινδύνους διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς χώρας μας καὶ διὰ τὴν ὑπόστασιν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ὁποίου ἐδράζονται αἱ λαικαὶ ἐλευθερίαι. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ δημιουργία κυβερνητικῆς ἀστοθείας καὶ ἐν προκειμένῳ πλήρους ἀκυβερνησίας, ἐνῷ παρὰ τὸν ἀπὸ ΞΕτείαν μαστίζοντα τὴν χώραν διχασμὸν ἔχομεν τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1920, τοῦ 1928 καὶ 1932, αἱ ὁποῖαι διεξῆχθεισαι μὲ τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα ἔδωκαν κυβερνήσεις στερεὰς καὶ βιωσίμους. Δεύτερον μειονέκτημα εἶναι ὅτι τὸ σύστημα τὸ ἀναλογικὸν εἶναι ἀντίθετον πρὸς τὴν ἐκλογικὴν παράδοσιν τῆς χώρας, διότι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐγνώρισε καὶ ἐκυβερνήθη μὲ τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα, ἀδιάφορον δὲ εἶναι ἂν αἱ Κυβερνήσεις ποὺ εἶχε ἐκυβέρνησαν καλά. Εἰς τοῦτο ἐν ἦτο ὑπαίτιον τὸ σύστημα. Τρίτον μειονέκτημα εἶναι ὅτι δὲν ὑπάρχουν παρ' ἡμῖν κόμματα ἀρχῶν, διότι, δυστυχῶς, ἡ δημιουργηθεῖσα κατάστασις ἐπέβαλε προσωπικότητάς τινας καὶ οὕτω τὰ κόμματα ἀπέβησαν προσωπικά. Τέταρτον μειονέκτημα εἶναι ἡ ἐλάσσυσις τῶν κομμάτων, ἅτινα ὑπονομεύουν τὸ κοινωνικὸν μας καθεστώς. Ἀνάγλυφον περὶ τούτου εἰκόνα σᾶς δίδει ἡ σύνθεσις τῆς σημερινῆς Βουλῆς.

Γενικώτερον τὸ σύστημα αὐτὸ εἶναι πλημμελὲς, καὶ δημιουργεῖ ἀδικίας. Γνωστὸν εἶναι εἰς ὑμᾶς ὅτι τὸ ἐκλογικὸν μέτρον δὲν εἶναι αὐτὸ δι' ὅλα τὰ κόμματα καὶ οὕτω ἄλλα ἐξ' αὐτῶν βλάπτονται, καὶ ἄλλα ὠφελοῦνται.

Ἀντιλαμβάνομαι, κύριοι, ὅτι ματαιοπονῶ ἐπιμένων εἰς τὰς ἀπόψεις μου, διότι εἶναι ἔκδηλος ἡ ἀπόφασις τῆς πλειοψηφίας, ὅπως ἐπιβάλῃ τὴν θέλησίν της καὶ ψηφισθῇ τὸ σύστημα τοῦτο, εἰς ἐκπλήρωσιν ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν ἀνέλαβε ἡ παράταξις ἐκείνη πρὸς τὸ Ἐκλογικὸν μέτωπον καὶ τὰ μετ' αὐτῆς συμπράττοντα μικρὰ δημοκρατικὰ κόμματα.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Δι' ἡμᾶς τοῦτο εἶναι ζήτημα ἀρχῆς.

Α. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ. Αὐτὸ τὸ ἀναγνωρίζω γιὰ σᾶς. Ὑπάρχει, λοιπόν, κύριοι, δέσμευσις, διότι εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν ἐκτὸς τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος εἶναι ἀνεγγραμμένον καὶ ψήφισμα περὶ ἀμνηστείας, δύο δηλαδὴ θέματα ἐκ τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸ γνωστὸν συμφωνητικὸν τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ Παλλαικοῦ Μετώπου. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι οἱ ἀντιτιθέμενοι πρὸς τὸ σύστημα αὐτὸ ἐκ τῆς παρατάξεως ἐκείνης δὲν μποροῦν νὰ ἀντι-

ταχθοῦν κατ' αὐτοῦ λόγῳ τῆς δεσμεύσεως ταύτης. Ἡμεῖς ἐπιτελοῦντες ὑπέρτατον πολιτικὸν καθῆκον πρὸς τὴν χώραν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ διαμαρτυρηθῶμεν ἐντόνως κατὰ τῶν πολιτευτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐτάχθησαν ὑπὲρ τοῦ συστήματος αὐτοῦ, πρὸς ἐξουθενωσιν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας καὶ νὰ καταγγείλωμεν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ διὰ τὴν ἀντεθνικὴν αὐτὴν ἐκδήλωσίν των.

Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. Καὶ ἂν ἀκόμη, κύριοι, δὲν μᾶς ἐδίδετο εὐκαιρία ἀπὸ τὸ ὑπὸ συζήτησιν νομοθέτημα, θὰ ἔπρεπε νὰ διαμαρτυρηθῶμεν δι' ὅσα λέγονται κατὰ τῶν δύο παρατάξεων. Δὲν ξεύρω τί θὰ γίνῃ ἂν λείψουν αὗται. Δὲν εἶναι δουλειὰ τὸ νὰ εἴμεθα ὁπαδοὶ κομμάτων, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐπιτελοῦμεν ὑψίστην λειτουργίαν, προσφέρομεν μεγίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὸν τόπον νὰ συνενούμεθα οἱ ὁμόφρονες εἰς κόμματα πρὸς πραγματοποίησιν τῶν ἰδεῶν μας. Κάθε ἄλλο παρὰ ἀνήθικα ἦσαν τὰ Ἑλληνικὰ κόμματα. Τὰ κόμματα παρέλαβον τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὸ χάος καὶ ἔκαμαν αὐτὴν Ἑλλάδα τῶν πέντε θαλασσῶν, κατασυντρίψαντα τὴν Τουρκίαν, ἀπελευθερώσαντα τοὺς ὑποδούλους ἀδελφούς καὶ ἀναπτύξαντα τὰς πλουτοπαραγωγικὰς δυνάμεις τῆς χώρας. Δὲν βλέπομεν, λοιπόν, τὸν λόγον τῆς διαλύσεώς των.

Μᾶς λέγουν νὰ ἀντικαταστήσωμεν τὰ μεγάλα κόμματα διὰ μικρῶν, καὶ τοῦτο διὰ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος. Ἀλλ' ἐνῷ μᾶς παρεστάθη τοῦτο ὡς τὸ ἰδεωδέστερον τῶν συστημάτων, εἰς τὴν πρᾶξιν ἀπεδείχθη τὸ χειρότερον. Καίτοι λέγεται ἀναλογικόν, ἐντούτοις τοιοῦτον δὲν εἶναι, διότι ὅπως ἐλέχθη, μὲ αὐτὸ δὲν ἀντιπροσωπεύωνται ὁλόκληροι περιφέρειαι. Ἐπίσης δὲν ἀμβλύνει τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας, ὅπως λέγουν οἱ ὑποστηρικταί του.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Λησμονεῖτε ἕνα σοβαρὸν πλεονέκτημα, τὸ ὁποῖον ἔχει. Νὰ δημιουργῇ ἀρχηγούς.

Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ. Ἔχετε δίκαιον. Διευκολύνει ἐπίσης, λέγουν, τὴν ἀνάδειξιν νέων ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ δὲν συμβαίνει. Ἂς πηγαίνῃ π.χ. ὁ κ. Τσάτσος ἢ ὁ κ. Κανελλόπουλος στὴν περιφέρειά μου, καὶ νὰ ἰδοῦμε ἂν θὰ βγοῦν. Οὔτε, ὅπως λέγουν, μὲ τὸ πλειοψηφικὸν τὸ ἓν κόμμα τρομοκρατεῖ τὸ ἄλλο. Ὅταν ὑπάρχει ὁμαλὸς πολιτικὸς βίος, καὶ τοῦτο θὰ συνέβαινε ἂν δὲν ἐγίνοντο τὰ δύο τελευταῖα κινήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔπρεπε νὰ γίνουν, τὰ πολιτικὰ κόμματα θὰ ἐνηλλάσσοντο εἰς τὴν ἐξουσίαν ὁμαλῶς, διότι κάθε δρᾶσις προκαλεῖ ἀντίδρασιν καὶ οὕτω ἡ μειοψηφία ἡ ὁποία ἀποτελεῖ εἰς μίαν Βουλὴν τὴν ἀντιπολίτευσιν εἰς τὰς ἐκλογάς, ποῦ ἐπακολουθοῦν γίνεται πλειοψηφία. Καμμία Κυβέρνησις στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὰς ἐκλογὰς ποῦ ἔκαμε δὲν παρέμεινεν εἰς τὴν Ἀρχήν. Ἄλλωστε ὑπάρχουν πολλὰ εἴδη πλειοψηφικῶν συστημάτων, ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ ἐκλέξωμεν ἐξ αὐτῶν τὸ καλλίτερον.

Τὸ νομοσχέδιον, συνεχίζει, ἕνα σκοπὸν ἔχει, νὰ διαλύσῃ τὰ μεγάλα κόμματα. Οὕτω ὅμως θὰ ὁδηγήσῃ τὸν τόπον εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν κυβερνητικὴν ἀνασχίαν καὶ θὰ προπαρασκευάσῃ τὸν δρόμον διὰ τὴν δικτατορίαν. Εἶναι βεβαίως, γνωστὸν ὅτι καὶ τὸ πλειοψηφικὸν ἔχει τὰ μειονεκτήματά του. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα δύνανται νὰ ἀρθοῦν. Τὸ πλειοψηφικὸν μέ σφαιρίδιον λ.χ. ἔχει τὸ μειονέκτημα ὅτι οἱ ἀντιπρόσωποι δημιουργοῦν ἀτμόσφαιραν ἀπὸ τὴν ὁποίαν λείπει τὸ ἀνεπηρέαστον. Τοῦτο τὸ μειονέκτημα δύναται νὰ θεραπευθῇ διὰ τῆς καταργήσεως τῶν ἀντιπροσώπων, νὰ γίνῃ δὲ πολυμελὴς ἡ ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ καὶ τὰ μέλη ταύτης νὰ ἀναλάβουν καὶ τὸ ἔργον τῶν ἀντιπροσώπων.

Πρέπει ἐπίσης νὰ ἐκλείψῃ ὁπωσδήποτε τὸ σκάνδαλον τῶν πλαστῶν βιβλιαρίων, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νὰ μὴ ἀνταποκρίνεται τὸ ἐκλογικὸν ἀποτέλεσμα εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ψηφίσαντος Λαοῦ.

Διὰ τοῦ νομοσχεδίου ἐπιδιώκεται καὶ ἐπιχειρεῖται ἡ διάλυσις, κυρίως τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων, διὰ τὴν διαδοχὴν εἰς τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν πολλοὶ ἀπαιτηταί.

Ὁ μόνος τρόπος, ἐπιλέγει, διὰ νὰ ἀποτραποῦν οἱ δικτατορικοὶ κίνδυνοι εἶναι νὰ ἀποκτήσῃ ὁ Λαὸς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ πολιτικοὶ ἐργάζονται δι' αὐτόν. Ἡ ἀναλογικὴ καταστρέφει τὴν ἐντύπωσιν αὐτήν, διότι προκαλεῖ ἀλληλοϋπονόμευσιν καὶ ἀλληλοεξόντωσιν τῶν ὑποψηφίων, ὥστε καὶ ὑποψήφιοι τοῦ αὐτοῦ συνδυασμοῦ νὰ ἔρχωνται εἰς σύγκρουσιν ἀναμεταξύ των καὶ γονεῖς ἀκόμη πρὸς τὰ τέκνα των. Καὶ μὴ λησμονῆτε, ὅτι καὶ ἀρχηγοὶ κομμάτων ὑπενόμευον τοὺς συνυποψηφίους ὁπαδοὺς των, ἵνα μὴ ὑστερήσουν αὐτῶν εἰς ἀριθμὸν σταυρῶν.

Αὐτὴ εἶναι, κύριοι Βουλευταί, ἡ περίφημος ἀναλογικὴ Καὶ ἐγώ, ἂν καὶ ὠφελούμενος ἐξ αὐτῆς θὰ τὴν καταψηφίσω. Εἶναι φίλοι οἱ ἀρχηγοὶ ποῦ τὴν ὑποστηρίζουν. Ἀλλὰ εἶναι φιλτέρα ἡ ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ εἴπωμεν. Δὲν πρέπει οἱ μὴ φιλελεύθεροι Βουλευταὶ τῶν Νέων Χωρῶν νὰ φοβοῦνται τοὺς φιλελευθέρους. Οὔτε οἱ φιλελεύθεροι τῆς Πελοποννήσου νὰ φοβοῦνται τοὺς Λαικούς. Διότι μὲ τὴν ἀντιπολίτευσιν τὸ ἓν κόμμα διαδέχεται τὸ ἄλλο, καὶ θὰ ἐκλεγοῦν καὶ ἐκεῖνοι.

Ἀπευθύνομαι πρὸς τοὺς ὁμόφρονας καὶ τοὺς παρακαλῶ νὰ μὴ ψηφίσουν τὴν ἀναλογικήν, διότι θὰ γίνουν ὑπονομευταί, ἀκούσιοι ὑπονομευταί, τοῦ κόμματος τῶν φιλελευθέρων. Ἂς μὴ ἐνισχύσωμεν τὴν ἰδέαν, ὅτι τὰ κόμματα δὲν ἐργάζονται ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Χώρας. Οὕτω δυνάμεθα νὰ καταφέρωμεν καίριον πλῆγμα κατὰ τῶν δικτατορικῶν τάσεων.

Α. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ. Δὲν πρόκειται νὰ ὁμιλήσω, κύριοι βουλευταί, διὰ νὰ διαδηλώσω τὴν ὑποδηλουμένην ἐκ τοῦ κόμματος εἰς ὃ ἀνήκω, γνώμην μου, ἀλλὰ θέλω ν' ἀναφέρω ὡρισμένας ἀπόψεις, τὰς ὁποίας πρέπει νὰ μὴν ἀγνοῆτε, διότι συνδέονται μὲ τὴν ὕπαρξιν τῶν βορείων ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους. Τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ποῖον σύστημα εἶναι ὀρθόν. Καὶ ἡ ἀναλογικὴ καὶ τὸ πλειοψηφικὸν ἔχουν καὶ ἀρκετὰς ἀρετὰς καὶ ἀρκετὰ ἐλαττώματα ἕκαστον, καὶ δύναται ν' ἀναφέρῃ τις ὑποστηρίζων ἢ κατηγορῶν ἕκαστον τῶν συστημάτων τούτων καὶ στατιστικὰς ἐκ τῶν ἁλαχοῦ συμβαινόντων καὶ γνώμας ἐπιφανῶν συγγραφέων καὶ πολιτικῶν καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ἡ ἀνάγκη νὰ ἐκθέσω τὴν πραγματικότητα μὲ ἔφερεν εἰς τὸ βῆμα. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐν ταῖς Νέαις Χώραις τὸ Παλλαικὸν Μέτωπον ἐμφανίζεται ἐπικινδύνως ἐνισχυμένον. Δὲν κατηγορῶ τὰς ἀρχάς του, αἱ ὁποῖαι δυνατὸν μίαν τινὰ ἡμέραν νὰ ὁδηγήσουν εἰς σωτήριον δρόμου τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀλλὰ σήμερον, ἡ ἐπικράτησις τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, εὑρισκομένων ἔτι εἰς τὸ σ-άδιον τῆς ἐμφανίσεως καὶ τῆς δοκιμασίας, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ὁδηγήσῃ τὴν χώραν εἰς ἀληθεῖς δοκιμασίας καὶ καταστροφάς.

Ἐκ τῆς ἐνισχύσεως, κύριοι βουλευταί, τοῦ Παλλαικοῦ Μετώπου, κινδυνεύουν αἱ βόρειαι ἐπαρχίαι. Τοῦτο καὶ ὄχι τὸ γεγονὸς ὅτι εἶμαι μέλος ἑνὸς κόμματος ποῦ δὲν θέλει τὴν ἀναλογικὴν εἶναι ἡ αἰτία ποῦ μοῦ ἐπιβάλλει νὰ καταψηφίσω τὸ συζητούμενον ψήφισμα.

Δὲν διαφεύγει ὑμᾶς, κύριοι βουλευταί, ὅτι πλεῖστοι αἱρετοὶ δημοτικοὶ ἄρχοντες εἶναι ἀριστεροί. Ὅτι μαθηταὶ ἀκόμη πιστεύουν εἰς τὰ δόγματα τῆς Μόσχας.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἐὰν εἶναι ἔτσι τότε αὐτοὶ θὰ ἐπικρατήσουν καὶ μὲ τὸ πλειοψηφικόν.

Α. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ. Ἐὰν ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀναλογικὴ θὰ συρρεύσουν ἐνταῦθα τόσοι ἀριστεροί, ὥστε τὸ Κράτος θ' ἀναγκασθῇ ν' ἀμυνθῇ. Καὶ τότε θὰ ἐπικρατήσῃ ὁ Φασισμός. Κρούω τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου διὰ τοὺς ἔχοντας ὦτα, καὶ δι' ἐκείνους οἵτινες, ἔχοντες ἐξησφαλισμένην τὴν ἐκλογὴν των μὲ τὸ πλειοψηφικόν, σύρονται ὄπισθεν τῶν Ἀρχηγῶν, χωρὶς ν' ἀντιλαμβάνονται ὅτι καταποντίζονται. Διότι

ἐὰν ἐπιβληθῇ ἡ ἀναλογικὴ—διότι πρόκειται νὰ ἐπιβληθῇ—ὀλίγας ἐκλογὰς θὰ ἔχωμεν.

Αἱ Ν. Χῶραι ἔχουν ἀνάγκην ἠθικῆς πειθαρχίας. Μὲ τοῦτο ἐννοῶ ὅτι πρέπει νὰ μάθουν νὰ διακρίνουν τὸ καλὸν ἀπὸ τὸ κακόν. Διὰ τῆς ἀναλογικῆς εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἡ πειθαρχία αὐτή; Ὅταν ἐμφανίζωνται οἱ διάφοροι πολιτευόμενοι, εἴτε τῆς ἄκρας δεξιᾶς, εἴτε τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, καὶ λέγουν ὅτι τὰ κόμματα τὰ ἀστικὰ εἶναι διεφθαρμένα, ὅτι κλέπτουν, προάγεται αὐτὴ ἡ πειθαρχία; Νομίζετε ὅτι οὕτω δύναται νὰ ὑπάρξῃ Κράτος;

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι κάποτε κατόπιν μιᾶς ἐκλογικῆς ἥττης τοῦ Βενιζέλου, μὲ ἠρώτησεν εὐυπόληπτος συμπολίτης μου: Τί θὰ κάμῃ τώρα ὁ Βενιζέλος; Καὶ ἡμεῖς πῶς θὰ κυβερνηθῶμεν χωρὶς αὐτόν;

ΓΡ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ὑπερθεματίζω εἰς τὸ ὅτι εἰς τὴν μεθόριον ἐπικρατεῖ ἡ ἀντίληψις αὕτη. Τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα ἀντικατοπτρισμοῦ ἑνὸς ἔργου κειμένου πρὸ ὀφθαλμῶν τοῦ λαοῦ τῆς μεθορίου. Ὁ λαὸς τῆς μεθορίου, ὅστις ἔζησεν εἰς τὰς παρυφὰς τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ἐνεποτίσθη μὲ τὴν αἴγλην τῆς μεγάλης Ἑλλάδος τοῦ Βενιζέλου καὶ τοῦ κόμματός του. Ἐκπατρισθείς, καὶ πρόσφυξ νῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα τοῦ Ἔβρου, βλέπει εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν τοὺς τάφους τῶν προγόνων του ἐρήμους καὶ καταπατωμένους ἀπὸ ἀλλοφύλους ἐξ αἰτίας τῆς ἀντιθέτου πολιτικῆς, ἣν ἠκολουθήσατε σεῖς (Θόρυβος).

Α. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ. Ἡ ἀγόρευσις τοῦ κ. Χρυστοστόμου εἶναι καὶ αὐτὴ ἀπότοκος τῆς ἀναλογικῆς. Ἀλλὰ δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ὁμιλεῖτε περὶ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, διότι ἀντιτάχθητε εἰς παλαιοὺς πολιτικοὺς διὰ νὰ ἀναδείξητε ἑαυτόν. Μὴ ὁμιλεῖτε περὶ τάφων καὶ προγόνων, διότι σεῖς ἐγκαταλείψατε τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην.

Γ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Ἠθέλησα ἁπλῶς νὰ διαπιστώσω τὴν αἰτίαν, ἕνεκα τῆς ὁποίας ὑπάρχει εἰς τὸν λαὸν τῆς μεθορίου ἡ ἀντίληψις, ὅτι μόνον ὁ Βενιζέλος καὶ τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἠμποροῦν νὰ κυβερνοῦν τὴν Ἑλλάδα.

(Θόρυβος ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος, κωδωνοκρουσίαι, ἀντεκλήσεις).

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. ...(Προσπαθεῖ νὰ ὁμιλήσῃ μὴ ἀκουόμενος).

Α. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ. Δὲν δέχομαι διακοπάς.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ὅταν προκαλεῖτε, ὀφείλετε ν' ἀναμένητε τὴν ἀπάντησιν.....

ΓΡ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Τὸ ζήτημα εἶναι προσωπικόν. Ἔχω δικαίωμα ν' ἀπαντήσω. Ἐὰν ὁ κ. συνάδελφος ὑπεκφεύγει εἰς τὸ νὰ μοῦ δώσῃ τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ δώσω τὴν δέουσαν ἀπάντησιν, φυγομαχεῖ.

Α. ΠΑΠΑΔΗΜΟΣ. Ἡ ἐκτροπή, εἰς ἣν περιῆλθον, δὲν προέρχεται ἐξ ἐμοῦ. Ὁ κ. συνάδελφος ὡμίλησε περὶ τάφων καὶ ἠναγκάσθην ν' ἀπαντήσω.

Εἰς περίπτωσιν ἐφαρμογῆς τῆς ἀναλογικῆς, κύριοι βουλευταί, οὔτε τὸ ἓν κόμμα οὔτε τὸ ἄλλο θὰ ἐπιτύχῃ. Ἀλλὰ θ' ἀνοίξωμεν τὰς πύλας τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ εἰσέλθουν οἱ ἐπιβουλευόμενοι τὸν τόπον αὐτόν.

Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Εἰς στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀναλογικὴ μᾶς ἔφερεν εἰς κατάστασιν νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὴν Χώραν Κυβέρνησιν ἐκ τοῦ κοινοβουλίου νὰ μὴ δυνάμεθα δηλ. νὰ ἐκπληρώσωμεν τὴν κυρίαν ἡμῶν ἀποστολήν, καὶ πρόκειται ἀκόμη νὰ αὐτοκαταλυθῶμεν ψηφίζοντες πεντάμηνον ἀργίαν, τὴν στιγμήν, λέγω, ποὺ ἡ ἀναλογικὴ ἐδημιούργησε τὴν κατάστασιν αὐτήν, προσέρχονται οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μικρῶν κομμάτων καὶ ζητοῦσι νὰ τὴν μονιμοποιήσουν. Ἔρχονται οἱ ἀρχηγοὶ αὐτοὶ τῶν μικρῶν κομμάτων νὰ καρπωθῶσιν ὠφέλη ἐκ τοῦ ἀτυχήματος ποὺ ἔπληξε τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων διὰ τοῦ Θανάτου τοῦ ἀρχηγοῦ του. Ἡ ὑποβληθεῖσα τροπολογία καὶ ἰδίᾳ τὸ ἐδάφιον 2 αὐτῆς, καθὼς καὶ ἡ ἐπιτρέπουσα νὰ μετέχῃ κόμμα τις εἰς τὴν γ' κατανομήν, ἐὰν ἐκλέγῃ 5 βουλευτάς, ἀποδεικνύουν περιτράνως τοῦτο.

Θέλουν ἀκόμη οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μικρῶν κομμάτων, νὰ ἐξασθενήσουν διὰ τῆς ἀναλογικῆς τὰς μεγάλας παρατάξεις ὥστε νὰ τοῖς ἐπιβάλλουν τὰς ἀξιώσεις των, καὶ νὰ σχηματίζουν αὐτοὶ Κυβέρνησιν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔχομεν πρόχειρον παράδειγμα ὅτι πρὸ ἡμερῶν μικρὸν κόμμα ἐτορπίλλισε τὴν συνεννόησιν τῶν δύο μεγάλων κομμάτων.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἐὰν διαθετῇ αὐτὰ ὁ κ. Τσαλδάρης νὰ δώσῃ ἀπάντησιν.

Ὁ κ. ΑΔ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Συνεχίζων λέγει τὰ ἑξῆς: Μακράν, κύριοι Βουλευταί, πάσης κομματικῆς ἐπιροῆς ἂς σπεύσωμεν νὰ ψηφίσωμεν τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα πρὸς ἀσφάλειαν καὶ μόνον τῆς Χώρας μας.

Ν. ΑΒΡΑΑΜ. Νὰ ὑποβάλετε πρότασιν συστάσεως ἐπιτροπῆς πρὸς μελέτην τοῦ καλλιτέρου συστήματος.

Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ. Τότε διατὶ σπεύδετε νὰ ὑφαρπάσετε τὴν ψῆφισιν τῆς ἀναλογικῆς;

ΑΔ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Τὰ καλὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος τὰ ὕμνησεν ὁ ἀείμνηστος ἀρχηγός σας Ἐλευθέριος Βενιζέλος, ἀλλὰ μόλις τὰ ἐδέχθη μετ' ὀλίγον χρόνον ὁ ἴδιος τὰ καταψήφιζε ἐφαρμόσας τὴν ἀναλογικήν. Τὸ ἀναλογικὸν σύστημα, κύριοι, ὑποθάλπει δωροδοκίαν καὶ φέρει ἀποτελέσματα ἄγνωστα καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐκλογεῖς. Πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ τις τὰ πλέον χειρότερα μέσα διὰ νὰ ἐπιπλεύσῃ, καθιστᾷ δὲ τὸν Βουλευτὴν δέσμιον τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Κόμματος ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ σφαιρίδιον τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὸν Βουλευτὴν ἐλεύθερον. Ἀλλ' ἐρωτῶ πῶς θὰ δεχθῇ τὸ σφαιρίδιον ὁ κ. Παπαναστασίου ὅταν οὗτος ἠττήθῃ εἰς τὰ 1932 καὶ ἠναγκάσθῃ νὰ καταφύγῃ εἰς τὰ βουνὰ τοῦ Ἔβρου διὰ νὰ ἐκλεγῇ; Κύριοι Βουλευταί, ἡνωμένοι ἂς καταλήξωμεν εἰς πρότασιν ὅπως συνέλθουν τὰ κόμματα καὶ ἐκλέξουν τὸ ἄριστον τῶν συστημάτων, ἂς δείξωμεν ἐπὶ τέλους εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὅτι δὲν ἀγωνιζόμεθα διὰ τὸ σαρκίον μας. Φιλελεύθεροι, σκεφθῆτε ὅτι τὸ κόμμα σας διατρέχει κίνδυνον σοβαρώτερον μὲ τὸ νὰ ψηφίσητε τὴν ἀναλογικὴν παρὰ ἀπὸ τὸν Θάνατον τοῦ ἀρχηγοῦ σας. Σκεφθῆτε σοβαρώτερον καὶ δώσατε τὰς χεῖρας νὰ συνεννοηθῶμεν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ καλλιτέρου καὶ καταλληλοτέρου ἐκλογικοῦ συστήματος ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Ἑλλάδος, ὥστε νὰ καταστῇ σεβαστὴ εἰς τοὺς φίλους της καὶ τρομερὰ εἰς τοὺς ἐχθρούς της. (Χειροκροτήματα ἐκ τῆς δεξιᾶς).

Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ. Τὸ ζήτημα τῆς ψηφίσεως τῆς ἀναλογικῆς, κύριοι Βουλευταί, καὶ ἀκαίρως ἔρχεται, ἀλλὰ καὶ ἐπιχειρεῖται νὰ ψηφισθῇ ἐξ ὑφαρπαγῆς. Ἐγώ, κύριοι, τάσσομαι ἀπροκαλύπτως ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος μὲ σφαιρίδιον εἴτε εὐρεῖα εἴτε στενὴ περιφέρεια καθιερωθῇ, διότι ἀφίνει ἐλεύθερον τὸν ψηφοφόρον νὰ ἐκφέρῃ τὴν γνώμην του. Τὰ ἐλαττώματα, ἀντιθέτως, τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος εἶνε πολλά. Καὶ πρῶτον τὸ ἀναλογικὸν ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι φέρει εἰς καταρράκωσιν τὴν θέλησιν τοῦ ψηφοφόρου καθόσον οἱ πάντες γνωρίζομεν πῶς φέρουν τοὺς ψηφοφόρους οἱ κομματάρχαι πῶς τοὺς ὁδηγοῦν ὡς εἶδος πρόβατα καὶ πῶς εἰς μίαν χεῖρα κρατοῦν ψηφοδέλτιον καὶ εἰς τὴν ἄλλην παλάμην κρύπτουν τὸ ἑκατοντάδραχμον.....

Μ. ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ποῦ γίνετε αὐτὸ κ. Συνάδελφε;

Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ. Εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου, ἀλλὰ νομίζω ὅτι γίνεται καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας Ἐπαρχίας. Ἂς μὴ λησμονῶμεν ἄλλως τε ὅτι πλεῖστοι τῶν ψηφοφόρων εἶναι ἀγράμματοι. Ἕτερον μέγα ἐλάττωμα τῆς ἀναλογικῆς, κύριοι Βουλευταί, εἶναι καὶ τὸ ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἐμποδίζεται ἡ εἰς τὸ Κοινοβούλιον εἴσοδος προσωπικοτήτων. Ὅλοι ἐνθυμούμεθα πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Βουλὴν ἡ ὁμὰς τῶν Ἰαπώνων. Εἰσῆλθον ὡς ἀνεξάρτητοι χάρις εἰς τὸ πλειοψηφικόν. Ἐπιζεῖ, εὐτυχῶς, ὁ κ. Βοζίκης, ὅστις μετεῖχε τῆς

ὁμάδος ἐκείνης καὶ ὅστις ἐψηφίσθη καταπληκτικῶς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του. Τὸ ἀναλογικὸν ὅμως σύστημα ἀπαγορεύει τὴν εἴσοδον τοιούτων προσωπικοτήτων εἰς τὴν Βουλήν. Περαιτέρω ὁ ῥήτωρ προτείνει ὅπως τὸ ζήτημα παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπὴν ὅπως μελετήσῃ καὶ προκρίνῃ αὐτὴ τὸ καλλίτερον ἐκλογικὸν σύστημα. Ὡς πρὸς τὸ ἀναλογικόν, λέγει, ὅτι τοῦτο ἐδοκιμάσθη πλειστάκις ἐν Ἑλλάδι καὶ πάντοτε ἐσημείωσεν ἀποτυχίαν. Δὲν γνωρίζω, συνεχίζει, πῶς ἔδοξε τῷ ἀειμνήστῳ Δεμερτζῇ νὰ προκρίνῃ τὴν ἀναλογικὴν καὶ ἰδοὺ ἡ ἀδυναμία τοῦ Σώματος νὰ δώσῃ τὸν Πρόεδρόν της. Ἀλλὰ μήπως ἐξ αἰτίας τοῦ συστήματος τούτου δὲν διοικούμεθα ἀπὸ μικρὸν κόμμα, διότι οὐκ' εἶνε ἄλλως γενέσθαι; Τὸ ἀναλογικὸν θὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἄκραν ἀριστερὰν, ἡ ὁποία εἰς μελλούσας ἐκλογὰς θὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν Βουλὴν ἔχουσα διπλάσιον ἀριθμὸν ὀπαδῶν, θὰ εἶναι δὲ κυρίαρχος τῶν πραγμάτων, ἀφοῦ σήμερον σχεδὸν διευθύνει τὴν κατάστασιν μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀριθμοῦ. Ὁ ἀξιότιμος κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, δικαιολογῶν τὸ σύμφωνον, ἀνέφερεν ὅτι ἡ ὁμὰς τοῦ Παλλαικοῦ Μετώπου δὲν κατευθύνεται ἐκ τῆς Γης Διεθνοῦς. Ἀλλὰ ἢ ἠπατήθη ἢ ἠθέλησε νὰ ἐξαπατήσῃ ἐκείνους πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπηυθύνετο.

Περαιτέρω ἀναγινώσκει ἄρθρα ἐξ ὧν ἐμφαίνονται αἱ ἐπαναστατικαὶ διαθέσεις τῆς Γ' Διεθνοῦς.

Μ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΗΣ. Αὐτὸ ποὺ διαβάζετε εἶναι «Ἑστία». Ἡμεῖς εἴπαμε καὶ μέσα καὶ ἔξω τὶ θέλομεν. Σεῖς ψάχνετε νὰ εὕρετε νέα ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους τοῦ συναλλάγματος. Ἀλλὰ ἀφοῦ προφητεύετε ὅτι τὸ Κομμουνιστικὸν κόμμα θὰ ἔλθῃ εἰς τὰς νέας ἐκλογὰς μεγάλο καὶ ἰσχυρό, νομίζετε ὅτι εἴσθε σύμφωνος μὲ αὐτὰ ποὺ πρεσβεύετε νὰ ἐμποδίσητε τὸν λαὸ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴ θέλησί του;

Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ. Νὰ σᾶς ἀπαντήσω. Λόγῳ τοῦ ὅτι ἐν πολλοῖς εἶναι ἀμόρφωτος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ λόγῳ τῆς καταστάσεως, μάλιστα δὲ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, προβλέπω ὅτι ὁ λαὸς θὰ τραπῇ πρὸς τὴν παράταξιν αὐτὴν, διότι καὶ γλῶσσαν ἔχετε καὶ μέσα διάφορα νὰ τὸν στρέψετε πρὸς τὸ μέρος σας.

Ἀλλὰ ἐκτὸς τῶν ὅσων εἶπον, ὑποστηρίζω καὶ τοῦτο ὅτι δηλαδὴ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα εἶναι καθολοκληρίαν ἄδικον διότι πλεῖσται ὅσαι περιφέρειαι παραμένουν ἄνευ ἀντιπροσώπων.

Κηρύσσομαι ὅθεν ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ, τὸ ὁποῖον θὰ δώσῃ πλειοψηφίαν ἐν τῇ Βουλῇ ἱκανὴν νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν καὶ σώσῃ τὴν χώραν μας ἀπὸ τὴν ἀκυβερνησίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν πάσχει. Ἐὰν ἔζη, κύριοι Βουλευταί, ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος, εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐξαπέλυε μύδρους ἐναντίον ἐκείνων οἵτινες ἐτόλμησαν νὰ εἰσαγάγουν τὸ ἀναλογικὸν σύστημα καὶ μάλιστα νὰ ζητοῦν νὰ ψηφισθῇ ἐν μιᾷ ἑσπέρᾳ.

Ἐξορκίζω τὴν Ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν νὰ μὴ θελήσῃ νὰ ψηφίσῃ σύστημα, τὸ ὁποῖον θὰ φέρῃ εἰς τὸν τόπον ἀκυβερνησίαν.

Β. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀφ' οὗ οὕτως ἢ ἄλλως ἐφθάσαμεν, κ. Βουλευταί, εἰς τὸ σημεῖον ὥστε, νομοθέτημα τῆς κολοσσιαίας σημασίας τὴν ὁποίαν κέκτηται τὸ ὑπὸ κρίσιν σχέδιον ψηφίσματος νὰ συζητεῖται καὶ νὰ ψηφίζεται κατὰ τόσον εὔκολον τρόπον, καὶ ἀφ' οὗ οὕτως ἢ ἄλλως εἶναι μᾶλλον βέβαιον, ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς βαδίζει ἀκλονήτως ἀποφασισμένη εἰς τὴν ἀποδοχὴν αὐτοῦ, θὰ ἦτο βέβαια ἀπὸ μέρους ἡμῶν σκοπιμώτερον καὶ μᾶλλον ἐνδεδειγμένον νὰ μὴ ἐπιχειρήσωμεν τὴν διεξαγωγὴν ἑνὸς νέου ἀγῶνος ἀπόψε, ἐκ προτέρων καταδικασμένου εἰς ἀποτυχίαν, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἀμεταβλήτου ἐπιμονῆς τῆς πλειοψηφίας.

Διότι δὲν εἶναι μόνον κοπιῶδες. Εἶναι ἀκόμη καὶ ἄχαρι τὸ ἔργον ἡμῶν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν, ὅταν ὁ ἀγὼν, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς πιστεύομεν ἐπιβεβλημένον χάριν τοῦ τόπου καὶ τῶν συμφερόντων αὐτοῦ καὶ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ, συναντᾷ συσσωματωμένην ὄχι τὴν ἀπόκρουσιν, ἀλλὰ τὴν ἀντίδρασιν τοῦ ὄγκου τῆς συμμαχικῆς πλειοψηφίας, ὅταν ἡ προσπάθειαι τὴν ὁποίαν ἡμεῖς νομίζομεν ἀναγκαίαν διὰ τὴν συντήρησιν μιᾶς τάξεως πραγμάτων εἰς τὴν αὔριον τοῦ τόπου τούτου, συναντᾷ ἀντὶ πάσης συζητήσεως ἀδιαπέραστον τὸν φραγμὸν τῆς ἐμμονῆς διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν κακῶν ὑποχρεώσεων ἑνὸς κακοῦ συμφωνητικοῦ. Ὡσανεί, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τὸ ζήτημα τοῦ κατὰ τίνα πρόπον θὰ ἐκπροσωπεῖται αὔριον καὶ κατόπιν καὶ εἰς τὸ μέλλον ὁ Λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα, εἶναι ἐκ τῶν πολιτικῶν ἐκείνων παροννυχίδων, τὰς ὁποίας εἶναι δυνατὸν ἕνα μέγα ἀστικὸν κόμμα νὰ χρησιμοποιῇ ὡς τίμημα μιᾶς οἱασδήποτε πολιτικῆς συμφωνίας. Ἔλεγον, λοιπὸν, ὅτι θὰ ἦτο μᾶλλον ἐνδεδειγμένον ἀπὸ μέρους ἡμῶν νὰ μὴ ἐπαναλάβωμεν τὸν ἀγῶνα τὸν χθεσινόν, τὸν μάταιον ἀγῶνα τῆς πάλης, πρὸς μίαν ἤδη εἰλημμένην ἀπόφασιν. Ἀλλ' εἶναι ἄρά γε εὔκολον τοῦτο; Εἶναι εὔκολον ἐκπροσωποῦντες ἡμεῖς τὴν ἔκδηλον πλειοψηφίαν τοῦ ἐκλογικοῦ ὑλικοῦ τῆς Ἑλλάδος, νὰ παρέλθωμεν ζήτημα τόσον κολοσσιαίως κεφαλαιῶδες διὰ τὴν αὐριανὴν ὑπόστασιν αὐτῆς, χωρὶς νὰ παραμένῃ τοὐλάχιστον ἡ προσπάθειά ἡμῶν ὡς μία διαμαρτυρία εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῶν δυσκόλων αὐτῶν καιρῶν ἐναντίον μιᾶς εὐσυνειδήτου δημιουργίας τῶν μελλοντικῶν τῆς δεινῶν; Ὄχι ἀσφαλῶς, κ. Βουλευταί. Ὄχι ἀσφαλῶς καὶ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν θὰ ἀγωνισθῶμεν τὸν ἀγῶνα τὸν μάταιον—τὸ γνωρίζομεν πολὺ καλά.....

Θὰ ἀγωνισθῶμεν..... Δι' ἐμὲ τοὐλάχιστον δὲν σημαίνει τοῦτο ὅτι θὰ κουράσω τὴν Βουλὴν Βυζαντινολογῶν καὶ ἐκτεινόμενος εἰς τὰ θεωρητικὰ μειονεκτήματα τοῦ προτεινομένου συστήματος. Γλαῦκα δὲν πρόκειται νὰ κομίσω εἰς Ἀθήνας καὶ μάλιστα ἐξ Ἠλείας. Τὸ ζήτημα τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος δὲν εἶναι ζήτημα νέον οὔτε πρωτότυπον. Ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν συζητούμενον ἐπισήμως καὶ ἀνεπισήμως παρ' ἁρμοδίων καὶ ἀναρμοδίων κατέστη πλέον κτῆμα κοινὸν καὶ τῶν μᾶλλον ἀδαῶν τῆς πολιτικῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης. Καὶ τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰ πελονεκτήματα τῆς ἀναλογικῆς ἐκλογῆς, μυριάκις λεχθέντα, μυριάκις ἀναπτυχθέντα, δὲν εἶναι νομίζω ἀνάγκη νὰ ἐπαναληφθῶ καὶ πάλιν σήμερον.

Τὶ χρείαν ἄλλως τε ἔχομεν τῶν θεωρητικῶν αὐτῶν ἀναλύσεων; Δὶς ἤδη ἐφαρμοσθεῖσα εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πρᾶξιν ἡ ἀναλογική, δὲν ἀπέδωκε τοὺς χειροτέρους δυνατοὺς πολιτικοὺς καρπούς; Καὶ ἂν σήμερον ἀκόμη, κύπτομεν οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἀδιαμαρτυρήτως ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δεινοτέρας ἐκ τῶν πολιτικῶν κατηγοριῶν, εἰς μομφὰς (ὄχι κατὰ τοῦ κ. Προέδρου) ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ κυβερνήσωμεν τὸν τόπον, δὲν εἶναι, διότι ἀμελετήτως ἐφηρμόσαμεν, χθὲς ἀκόμη, τὴν ἀναλογικήν; Τὶ χρείαν ἔχομεν θεωρητικῶν ἐπιχειρημάτων;

Ἐνώπιον ἡμῶν πρόσκειται βαρεῖα ἡ πολιτικὴ ἀτμοσφαῖρα τῆς σημερινῆς πολιτικῆς πραγματικότητος. Θὰ ἦτο τορμερὸς Ἀβδηριτισμὸς ἐὰν παραβλέπομεν αὐτὴν διὰ νὰ ἀποβλέψωμεν εἰς τὰς ἀβεβαίους ἐλπίδας τοῦ μέλλοντος. Θὰ ἦτο ἔγκλημα—κάτι περισσότερον, ὅπως εἶπεν ὁ Φουσσέ, θὰ ἦτο πολιτικὸν σφάλμα ἐὰν ἡ πεῖρα τῆς σήμερον δὲν μᾶς ἐχρησίμευεν εἰς τὰς σκέψεις μας διὰ τὴν αὔριον.

Χθὲς ἀκόμη εἰς μίαν μακρὰν καὶ ὁλονύκτιον συνεδρίασιν ἠναγκάσθημεν νὰ κηρύξωμεν τὴν χρεωκοπίαν τοῦ λεγομένου Κοινοβουλευτισμοῦ. Εἴδομεν τὸ θέαμα ἑνὸς κόμματος, τὸ ὁποῖον ὁ λαὸς ἐπλούτισεν μὲ 120 βουλευτὰς καὶ ἑνὸς ἄλλου μὲ 80 καὶ ἑνὸς ἄλλου μὲ 40 νὰ μὴ δύναται κανὲν ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' οὔτε, δυστυχῶς, ὅλα μαζὶ νὰ δώσωμεν Κυβέρνησιν εἰς τὸν τόπον. Καὶ ἐκαλέσαμεν τὸν ἀξιότιμον Ἀρχηγὸν τῶν Ἐλευθεροφρόνων, Ἀρχηγὸν κατὰ πάντα βεβαίως ἄξιον τιμῆς καὶ διὰ τὸ ἔνδοξον παρελθὸν καὶ διὰ τὸ τίμιον παρὸν καὶ διὰ τὸν εὔελπι μέλλον, ἀλλ' Ἀρχηγὸν

ἓξ συναδέλφων εἰς τὴν Βουλὴν ταύτην, καὶ καταθέσαμεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἄλλοι τὴν ἐμπιστοσύνην μας μετὰ διαμαρτυριῶν, ὅπως προσφυέστατα παρετηρήθη καὶ ἄλλοι τὴν ἀνοχήν μας μετὰ χειροκροτημάτων. Καὶ 240 Ναὶ τὰ ὁποῖα ἐξεφωνήθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν ἡμῶν εἰς τὴν ψῆφον ἐμπιστοσύνης, ἦσαν 240 ὑπογραφαὶ κάτωθι τῆς τρομερᾶς διαπιστώσεως ὅτι ἐχρεωκοπήσαμεν ὡς Κοινοβουλευτισμός, ἐξεπέσαμεν ὡς Συνέλευσιν, ἐχάσαμεν τὴν συνείδησιν τοῦ προορισμοῦ μας ὡς Ἐθνικὴ Κυριαρχία. Καὶ ἔτι πλέον κ. Βουλευταί. Ἐχάσαμεν ἴσως καὶ τὸν ψυχικὸν σύνδεσμον πρὸς τὸν λαὸν, τὸν ὁποῖον ἐνετάλημεν νὰ κυβερνήσωμεν. Διότι, τί εἶδος ψυχικὸς σύνδεσμος εἶναι δυνατὸν νὰ διατηρηθῇ ὅταν ὁ μὲν λαὸς φωνάζει δὲν θέλω νὰ μὲ κυβερνήσῃ ὁ κ. Μεταξᾶς, ἡμεῖς δὲ ἀδιαφοροῦντες πρὸς τὴν κραυγὴν ταύτην τοῦ ἀπαντῶμεν: Καὶ ὅμως θὰ σὲ κυβερνήσῃ ὁ κ. Μεταξᾶς.

Ὁ κ. Μεταξᾶς. Τὸ κόμμα τοῦ ἀξιοτίμου καὶ ἰδιαιτέρως σεβαστοῦ δι' ἐμὲ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὡς παράδειγμα μόνον ἐχρησιμοποιήθη παρ' ἐμοῦ—ἂν καὶ δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ τονίσω τοῦτο διὰ τὴν ἀποφυγὴν παρερμηνείας τινὸς τῶν σκέψεων, τὰς ὁποίας διατυπώνω. Διότι ἐπὶ τέλους ἐγὼ δὲν θεωρῶ οὐδόλως δυστύχημα διὰ τὴν Ἑλλάδα, τὸ ὅτι ἔστω καὶ κατὰ τὸν ἀνώμαλον αὐτὸν τρόπον ἐνεπιστεύθη τὰς τύχας της εἰς τὰς στιβαρὰς χεῖρας τοῦ ἀξιοτίμου πολιτευτοῦ ἐκ Κεφαλληνίας. Δυστύχημα ὅμως εἶναι τοῦτο διὰ τὸν Κοινοβουλευτισμόν, καὶ ἰδοὺ ἓν ἀκόμη ἐκ τῶν μεγάλων ἐλαττωμάτων τοῦ ἀναλογικοῦ—ὅτι μοιραίως πρέπει νὰ ἀρχίσωμεν νὰ διαστέλλωμεν τὸ συμφέρον τοῦ τόπου ἀπὸ τὸ συμφέρον τοῦ πολιτικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον διέπει τὸν τόπον.

Ἀλλ' εἶναι μόνον τοῦτο τὸ τρομερὸν ἐλάττωμα τῆς προκειμένης ἐκλογικῆς μεταβολῆς; Σᾶς διαφεύγει, κύριοι, ὅτι ἡ ἀναλογικὴ εἶναι σύστημα, τὸ ὁποῖον ἀπεχθάνεται κυριολεκτικῶς ὁ Ἑλληνικὸς Λαός; Καὶ δὲν φοβεῖσθε ὅτι ἐκ τῆς αἰθούσης ταύτης θὰ ἐξέλθῃ αὔριον ἡ μομφή, δὲν θέλω νὰ εἴπω ἡ δικαία μομφή, ὅτι μολονότι γνωρίζομεν τὴν λαϊκὴν ταύτην διάθεσιν, ἐν τούτοις διὰ νὰ περισώσωμεν ἑαυτούς, ἀπὸ καθαρὸν φιλοτομαριασμόν, ἐψηφίσαμεν τὴν ἀναλογικήν;

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Β. Στεφανόπουλος τονίζει:

»Κηρύσσομαι, Κύριοι, καὶ ἐγὼ καὶ ὁλόκληρον τὸ Λαϊκὸν Κόμμα εἰς τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνήκω ὑπὲρ τοῦ μόνου ἐκλογικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται πλήρως εἰς τὴν εὐσυνείδητον ἐπιθυμίαν τοῦ ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναπτύξω πρὸς ὑμᾶς τὰ θετικὰ πλεονεκτήματα τοῦ συστήματος τούτου, ἀρκοῦμαι μόνον νὰ εἴπω πρὸς ὑμᾶς ὅτι εἶναι τὸ σύστημα τῆς ἐλευθέρας καὶ εὐσυνειδήτου ἐκλογῆς, τὸ ὁποῖον ἐκδηλώνει γνησίαν καὶ ἀνόθευτον τὴν Λαϊκὴν Θέλησιν.

Βιάζομαι νὰ τελειώσω, Κύριοι, διὰ νὰ μὴ κουράσω Ὑμᾶς Καὶ βιάζομαι νὰ κάμω πρὸς τὴν συμμαχικὴν πλειοψηφίαν τῆς Βουλῆς ποίαν τελευταίαν ἔκκλησιν. Σταματήσαμε, Κύριοι, σταματήσαμε διότι ἐπροχωρήσατε παρὰ πολύ, ὑπερμέτρως πολύ.

Καὶ ἐπροχωρήσατε, δυστυχῶς, βαδίζοντες ἐπικίνδυνον καὶ σκολιὰν ὁδόν, τὴν ὁδὸν τῶν ἀσυγκρατήτων παραχωρήσεων πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἑλληνικῆς Κοινωνίας.

Σταματήσατε, Κύριοι. Θα εἴμεθα ἡμεῖς διατεθειμένοι νὰ στηρίζωμεν εἰς τὴν Θέσιν του τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, θὰ εἴμεθα ἴσως διατεθειμένοι καὶ Κυβέρνησιν τοῦ κόμματος Ὑμῶν νὰ στηρίξωμεν, ἀρκεῖ νὰ μὴ ἀπεμπολήσετε τὰ πάντα, ἀρκεῖ νὰ μὴ παραδώσετε τὰ ὅσια ἡμῶν καὶ τὰ ἱερὰ εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος (χειροκροτήματα).

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα, πάνω στὸ ἐκλογικό, ἔχουν ἐξαντληθῆ, ὥστε ἡμεῖς ποὺ πρώτη φορὰ μπαίνουμε στὸ Κοινοβούλιο δὲν ἔχουμε νὰ προσθέσουμε οὔτε στὴ θεωρητικὴ πεῖρα οὔτε στὴν ἐφαρμογή.

Εἶναι ἀνάγκη ὅμως νὰ εἰποῦμε τὴ γνώμη μας γιατὶ παρουσιάστηκε ὡς μεγάλο καὶ τρομερὸ μορμολύκιο, διότι λέγουν ἂν ἐφαρμοσθῇ ἡ ἀναλογικὴ θὰ ἐπικρατήσουν οἱ κομμουνισταὶ καὶ θὰ καταστραφῇ ἡ Ἑλλὰς. Θὰ εἰποῦμε τὴν γνώμην μας καὶ θὰ ἀποδείξουμε ὅτι δὲν ἀποτελοῦμε κίνδυνον.

Τὸ ἀναλογικὸ σύστημα πραγματικὰ δὲν ἐφαρμόστηκε σὰν σύστημα μόνιμο ἀνάλογο μὲ τὶς συνθῆκες ποὺ ἐπιβάλλονται. Ἐφαρμόσθηκε σὰν γιατρικό, σὰν μιὰ πανάκεια ποὺ εἶχαν κάμει τὰ μεγάλα κόμματα, τὰ ὁποῖα διήρεσαν τὴν Ἑλλάδα καὶ ὥξυναν τὰ πάθη. Καὶ ἔλεγαν τότε, ἂς ἔλθῃ ἡ ἀναλογικὴ νὰ μᾶς βγάλῃ ἀπὸ αὐτὸ τὸ κατάντημα.

Δὲν πηγάζει, λοιπόν, ἡ ἀδυναμία ἀπὸ τὸ σύστημα, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ κόμματα.....

Β. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Τὰ μεγάλα κόμματα κύριε Γληνέ, προήγαγον καὶ ἔκαμαν τὴν Μεγάλην Ἑλλάδα.

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Οὔτε συμμαχικὴ Κυβέρνησις ἠμπόρεσε νὰ φέρῃ ἀποτέλεσμα, διότι συμμαχικαὶ Κυβερνήσεις εἶναι δύσκολον νὰ γίνουν, γιατὶ τὰ κόμματα εἶναι δύσκολον νὰ συναντηθοῦν λόγῳ τῶν ἐγκλημάτων των κατὰ τὸ παρελθόν. Γι' αὐτὸ στὴν Ἑλλάδα δὲν ἐφηρμόσθη ἡ ἀναλογικὴ σὰν σύστημα μόνιμο.

Ὅσοι ἀπὸ σᾶς μιλοῦν γιὰ πλειοψηφικὸ μιλοῦν μόνον γιὰ τὰ δύο μεγάλα κόμματα.

Τὰ ἐπιχειρήματα ὅσων ὑποστηρίζουν τὸ πλειοψηφικὸ εἶναι ὅτι δίδει ἰσχυρὰν καὶ ὅτι ἀναδεικνύει νέους ἄνδρας. Ἐπίσης ὅσοι ὑποστηρίζουνε τὴν ἀναλογικήν, λέγουν ὅτι εἶναι σύστημα δικαιοσύνης καὶ ὅτι ἐπίσης διαλύει τὰς παρατάξεις. Γι' αὐτὸ ἐφηρμόσαμεν τὸ ἀναλογικὸν διὰ νὰ διαλύσωμεν τὰς παρατάξεις.

Ἐναντίον τῆς ἀναλογικῆς πάλιν λέγεται ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ δώσῃ ἰσχυρὰν Κυβέρνησιν, ὅτι ὑπάρχει τυραννία τοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος ὅτι εἴμαστε λαὸς ἄωρος ἀκόμη πολιτικῶς, καὶ ὅτι δὲν μποροῦμε ἐπίσης νὰ τὸ ἐφαρμόσουμε διότι εὐνοεῖ τὸν κομμουνισμόν. Λέγονται ἐπίσης καὶ ἄλλα ἐπιχειρήματα γιὰ τοὺς σταυρούς. Ἀλλὰ παραβλέπεται ὅμως ἕνα βασικώτατο γεγονός, ὅτι τὰ ἐκλογικὰ συστήματα σκοπεύουν νὰ καταστήσουν δυνατὴν τὴν λειτουργίαν τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ πολιτεύματος. Δηλαδὴ καὶ τὸ ἀντιπροσωπευτικὸν σύστημα ὡς καὶ τὰ ἐκλογικὰ εἶναι δημιουργήματα ἐκλογικοῦ καθαροῦ συστήματος καὶ ὄχι θεωρίας. Γνωρίζετε ὅτι στὴν Ἀγγλία δημιουργήθηκε ταυτόχρονα καὶ τὸ σύστημα τῶν κομμάτων γιατὶ ἦσαν δύο τάξεις ποὺ πολεμοῦσαν καὶ αἱ δύο γιὰ τὴν Φεουδαρχία καὶ ὅταν δημιουργήθηκε στὴν Ἀγγλία τρίτον ρεῦμα, τὸ ἐργατικόν, τότε δημιουργήθηκε καὶ τρίτον κόμμα τὸ ἐργατικόν. Καὶ ἂν αἱ δύο παρατάξεις πολεμοῦσαν νὰ ἀποκλείσουν τὸ ἐργατικὸ τότε αὐτὸ τὸ κόμμα θὰ γινότανε ἐπαναστατικό. Καὶ βλέπετε στὴν Ἀγγλία νὰ σχηματίζεται συμμαχικὴ Κυβέρνησις τῶν Συντηρητικῶν μὲ τοὺς ἐργατικούς.....

Ἀλλά, κύριοι βουλευταί, τὸ νὰ προσαρμόζεται καὶ εἰς στὴν ἐξέλιξι τῶν πραγμάτων αὐτὸ εἶναι πραγματικότης, γιατὶ τὰ κόμματα θὰ ἀνατινάξουν τὴν κατάστασι.

Τὸ νὰ λέμε ὅμως ὅτι τὸ Κομμουνιστικὸ κόμμα εἶναι ἐναντίον τοῦ ἐπισήμου καθεστῶτος, ὅτι δὲν εἶναι Ἕλληνες οἱ ἀποτελοῦντες αὐτό, τοῦτο δὲν πρέπει νὰ λέγεται. Δὲν εἶναι Ἕλληνες τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἐργατῶν; (Χειροκροτήματα).

Ἐκεῖνοι δὲν εἶναι Ἕλληνες ποὺ ἰσχυρίζονται αὐτὰ καὶ ποὺ θέλουν νὰ ταυτήσουν τὴν δική τους ὑπόστασι μὲ ὅλους τοὺς Ἕλληνας καὶ ὄχι ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν νὰ ὑποστηρίζουν τὰ δίκαια τοῦ ἐργάτη καὶ ποὺ θέλουν ὅπως ὁ ἐργάτης ἔχει τὸν ἀντιπρόσωπό του στὸ κοινοβούλιο.

Ἀπὸ ὅσα εἶπον, συμπέρασμα εἶναι ὅτι ὑποστηρίζω τὸν κοινοβουλευτισμόν, καὶ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχουν ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ στὸ Κοινοβούλιο γιὰ νὰ ὑποστηρίζουν τὰ συμφέροντά του.

Δ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ. Θέλω νὰ ἐρωτήσω, κύριε Πρόεδρε, ἐὰν εἶναι ἐργάτης ἢ ἀγρότης ὁ κ. Γληνὸς καὶ ἂν

ἐμεῖς ἐδῶ δὲν ἤμεθα οἱ πραγματικοὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν καὶ ὄχι ὁ κ. Γληνός.

Δ. ΓΛΗΝΟΣ. Θέλω νὰ ἐξετάσω αὐτὸ ποὺ εἶπον πολλοὶ ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ σύστημα αὐτὸ διότι ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι ἀμόρφωτος. Μὰ ὅμως ἂν σήμερον εἶναι ἀμόρφωτος ὁ λαὸς ὕστερα ἀπὸ 110 χρόνια ἐλευθερη ζωή, ἂν σήμερα ὑπάρχουν 50 ο|ο ἀναλφάβητοι, ποσοστὸν ποὺ δὲν ὑπάρχει οὔτε εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ποῖος φταίει δι' αὐτό; Ποῖος ἐκυβέρνησε τὸ λαό; ποῖα κόμματα ἐκυβέρνησαν τὸν λαό; Πῶς θὰ γίνῃ ὁ λαὸς ἄξιος νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν δικαιωμάτων του, ἀφοῦ δὲν διαπαιδαγωγεῖται ἀπὸ τὰ κόμματα; Ἀλλὰ προβάλλεται τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ἀναλογικὴ θὰ φέρῃ τὴν ἐπικράτησι τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ὅτι αὐτὸ θὰ εἶναι ἡ καταστροφή. Ἡμεῖς δὲν θέλομε διὰ τῆς βίας νὰ ἐπιβάλωμε τὸ καινούργιο καθεστώς. Ἐννοοῦμεν νὰ πείσωμε τὸν λαὸ ὅτι τὸ καθεστὼς ποὺ θέλομε νὰ δημιουργήσουμε εἶναι γι' αὐτὸν τὸ συμφερώτερο. Καὶ ἂν δώσῃ τὴν πλειοψηφίαν του, τότε καὶ μόνον πέρνοντας τὴν ἐξουσίαν, θὰ τοῦ τὸ δώσωμεν. Λοιπόν, λέτε, ὅτι ἡ ἐπικράτησις αὐτοῦ τοῦ κόμματος θὰ εἶναι ἡ καταστροφή; Ἀλλὰ θὰ ἀπευθύνω καὶ ἄλλην ἐρώτησιν: Μέχρι τοῦδε ὑπάρχουσι περιπτώσεις ποὺ δὲν ὑπῆρχον κομμουνισταὶ στὴν Βουλὴ τὸ 1928, τὸ 1933. Τὰ ἀποτέλεσματα τῆς διακυβερνήσεως τοῦ λαοῦ, χωρὶς νὰ ὑπάρχουν στὴν Βουλὴν οἱ κομμουνισταὶ καὶ νὰ ταράζουν τὴ Βουλή, εἶναι γνωστὰ σ' ὅλους σας. Ἡ μὲν μία πτέρυξ λέγει ὅτι ἡ τετραετία τοῦ Βενιζέλου κατάστρεψε τὴν Ἑλλάδα ἐνῶ ἡ ἄλλη πτέρυξ λέγει, ὅτι ἡ τριετία τῶν ἄλλων κατέστρεψε τὴν Ἑλλάδα. Ἀφοῦ λοιπὸν καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ κατέστρεψαν τὴν Ἑλλάδα, τί φοβεῖσθε νὰ κάνωμεν ἡμεῖς; Τί θὰ καταστρέψωμεν ἡμεῖς; (χειροκροτήματα).

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ κ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ, ὅτι ὑπεβλήθη εἰς τὸ Προεδρεῖον πρότασις 20 Βουλευτῶν τῶν κ. κ. Π. ΛΕΒΑΝΤΗ, Π. ΣΑΒΒΙΔΗ, Ε. ΜΟΥΝΤΑΚΗ, Θ. ΚΙΖΑΝΗ, Η. ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΥ, Λ. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ κλπ. ὅπως περιωρισθῶσιν ἐφεξῆς αἱ ἀγορεύσεις, ἐξαντληθείσης προφανῶς τῆς συζητήσεως, εἰς 1|4 τῆς ὥρας.

Ἐρωτωμένη ἀκολούθως ἡ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν ὡς ἄνω πρότασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Συνεπῶς νὰ γνωρίζουσι οἱ κ. Βουλευταὶ ὅτι δὲν δύνανται νὰ ὁμιλήσωσι πέραν τοῦ 1|4 τῆς ὥρας.

Ἀκολούθως ἀνέρχεται τὸ Βῆμα ὁ κ. Δ. Στεφανόπουλος.

Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Δὲν λαμβάνω τὸν λόγον, κύριοι Βουλευταί, διὰ νὰ μεταπείσω τὴν πλειοψηφίαν τῆς Βουλῆς, τῆς ὁποίας ἡ γνώμη εἶναι ἔκδηλος ὑπὲρ τῆς ἀναλογικῆς. Ἐπίσης δὲν λαμβάνω τὸν λόγον διὰ νὰ κωλυσιεργήσω, διότι εἶναι γνωστόν, ὅτι βραχυλογῶ ἀφ' οὗ ἄλλως τε ἐψηφίσθη διάταξις καθ' ἣν δὲν δύναμαι νὰ ὁμιλήσω πέραν τοῦ 1|4 τῆς ὥρας. Λαμβάνω τὸν λόγον διὰ νὰ διαμαρτυρηθῶ διότι ἡ περιφέρειά μου εἶναι κεκηρυγμένη ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ μὲ εὐρεῖαν περιφέρειαν καὶ σφαιρίδιον. Αἴσθημα βαθείας ἀγανακτήσεως ἐπικρατεῖ εἰς τὴν περιφέρειάν μου, διότι περιορίζεται τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς τῶν ἐκλεκτῶν.

Τρὶς ἐφηρμόσθη τὸ ἀναλογικὸν σύστημα καὶ τὰς τρεῖς φορὰς ἐξελέγην βουλευτής, καὶ νομίζω καὶ πάλιν ὅτι μὲ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα θὰ ἐκλεγῶ. Λαμβάνω τὸν λόγον ὅμως διὰ νὰ μὴ εὑρεθῇ τις τῶν ἐκλογέων μου νὰ μοὶ εἴπῃ, ὅτι ἐφάνην ἐπιλήσμων τῶν ἀρχῶν μου. Τίς θὰ λησμονήσῃ τὸ 1932 κατὰ ποῖον τρόπον ἐνεφανίσθη τὸ ἑλληνικὸν κοινοβούλιον καὶ κατὰ ποῖον τρόπον ἐτροκηρύχθησαν αἱ ἐκλογαί; Τίς θὰ παρίδῃ τὸ ναυάγιον τῶν διαπραγματεύσεων καὶ τὸ ἀδύνατον τοῦ σχηματισμοῦ τῆς οἰκουμενικῆς; Διατί σπεύδομεν καθ' ἣν στιγμὴν τὸ κοινοβούλιον δὲν ἠδυνήθη νὰ δώσῃ κυβέρνησιν; Θὰ ἔχωμεν τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον ἀργότερον ὅταν γίνῃ Κυβέρνησις κοινοβουλευτικὴ νὰ σκεφθῶμεν περὶ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, δὲν ὑπάρχει δὲ καμμία ἀνάγκη, ὅπως ἀπὸ τώρα ἀποφασίσωμεν περὶ τούτου. Δὲν πρόκειται νὰ μακρηγορήσω ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης ἀπόψεως. Ἀπαντῶ μόνον εἰς τὸν κ. Γληνόν. Ἰσχυρίσθη ὁ κ. Γληνός, ὅτι ἀντιπροσωπεύει Ἕλληνας καὶ ὅτι οὗτοι πρέπει νὰ ἀκούωνται στὴν αἴθουσαν ταύτην, ὅτι ἐπίσης ἀντιπροσωπεύει ἐργάτας καὶ ὅτι τούτων τὰ συμφέροντα θέλει προστατεύσῃ χωρὶς βιαίαν ἀνατροπὴν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος.

Ἀλλὰ ἐρωτῶ: τί ἐπιθυμεῖ λοιπὸν τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ὡς διαμορφοῦται καὶ ὑποστήριξεν ὁ κ. Γληνός; Ἐπιδιώκει τὴν ὑποστήριξιν τῶν ἀγροτικῶν καὶ ἐργατικῶν συμφερόντων καὶ ἰσχυρίζεται, ὅτι μέχρι σήμερον δὲν ἀντιπροσωπεύοντο οἱ ἐργάται καὶ οἱ ἀγρόται; Ἀναγνωρίζει τὴν ἔνδοξον ἱστορίαν τῶν προγόνων μας; Εἶναι ὑπὲρ τῆς θρησκείας, ὑπὲρ τῆς οἰκογενείας;

Ἂν λοιπὸν πιστεύετε ὅλας αὐτὰς τὰς ἀρχὰς διατί δὲν μεταβάλλετε τὸ ὄνομα τοῦ κόμματός σας καὶ νὰ τὸ ὀνομάσετε ἀγροτικόν; Σᾶς εἶπαν, ὅτι ἐκπροσωπεῖτε τὸν κομμουνισμόν; Μεταβάλλατε, λοιπόν, τὸ ὄνομα τοῦ κόμματός σας, διότι ἠχεῖ δυσαρέστως.

Γ. ΛΕΒΑΝΤΗΣ. Κύριε συνάδελφε, τὸ ράσο δὲν κάνει τὸν καλόγερο.

ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἤκουσα τὴν ἀγόρευσιν τοῦ κ. Μπότσαρη, ὅστις μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν εὐγλωττίας ἐτάχθη ὑπέρμαχος τοῦ πλειοψηφικοῦ. Κατέληξε δὲ τέλος νὰ ὑποστηρίξῃ τροπολογίαν τινὰ εἰς τὸ ἀναλογικὸν σύστημα καθ' ἣν νὰ περιλαμβάνωνται καὶ πολλὰ ὀνόματα καὶ ἐξ ἄλλων συνδυασμῶν. Νομίζω, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ὀρθόν. Διότι τότε θὰ γίνεται μεγάλη ἐκμετάλλευσις ἐκ μέρους τῶν πλουσίων πολιτευομένων. Εἰς τὴν ἰδικήν μου περιφέρειαν παρατηρεῖται τὸ γεγονὸς νὰ περιφέρωνται οἱ πολῖται μὲ τὰ βιβλιάρια ὑπὸ μάλης καὶ νὰ τὰ προσφέρωσι πρὸς ἀγοράν ἔναντι καὶ τοῦ ποιὸ εὐτελοῦς ποσοῦ, τὰς δὲ τελευταίας ἡμέρας διὰ δημοπρασίας ἔναντι οἱουδήποτε ποσοῦ.

Κ. ΒΟΥΔΟΥΡΗΣ. Ἡ ἀναλογικὴ πταίει, κύριε Συνάδελφε ἢ τὸ Κράτος ποὺ δὲν ἔλαβε μέτρα δι' αὐτοὺς τοὺς ἀναισχύντους ποὺ τὰ δέχονται καὶ τὰ ἀγοράζουν, τοὺς διαφόρους βιομηχάνους; Πρέπει νὰ ληφθοῦν μέτρα καὶ μέτρα ὄχι μόνον νομοθετικά.

Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Δυστυχῶς, ἐν Ἑλλάδι δὲν ὑπάρχουν κόμματα ἀρχῶν. Ἀλλὰ ἐπιζητεῖται διὰ τῆς ἀναλογικῆς ἡ καθιέρωσις κομμάτων ἀρχῶν; Ὄχι, καὶ οὔτε διὰ συμμαχικῶν κυβερνήσεων θὰ ἐλθωσιν. Πῶς λοιπὸν θέλουσι ἐφαρμόσειτὰς ἀρχάς των;

Θέλετε ἀναλογικήν; Νὰ τὴν καθιερώσωμεν, ἀλλὰ νὰ τὴν μελετήσωμεν πρῶτον. Διατί νὰ σπεύσωμεν; λόγῳ τῆς ὑπαρχούσης συμφωνίας μὲ τὸ Παλλαϊκὸν μέτωπον; Ἂν ὄχι, τότε διατί σπεύδομεν; Δὲν ἀφίνομεν ὅταν ἀργότερον σχηματισθῇ Κοινοβουλευτικὴ Κυβέρνησις....

Ν. ΚΟΥΠΑΡΟΥΣΟΣ. Πιστεύετε, ὅτι ἐντὸς 6 μηνῶν θὰ γίνῃ συνεργασία τῶν μεγάλων κομμάτων, ἢ εἶσθε ὑπὲρ τῆς συνεργασίας; Μόνον ἡ ἀναλογικὴ δίδει τὸ μέτρον τῆς συνεργασίας, ἐνῶ τὸ πλειοψηφικὸν δίδει τὸν διχασμόν.

Δ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ. Ἀποφασίσατε νὰ ἐξετασθῇ τὸ ζήτημα ἀργότερον ἐν πλάτει. Διότι εἶναι ἀνάγκη νὰ γνωρίζωμεν πάντες, ὅτι ἡ ἀκυβερνησία ὁδηγεῖ σὲ ἀνωμάλους λύσεις.

Μεθ' ὃ ἀνέρχεται τὸ βῆμα ὁ κ Γιαννόπουλος.

Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ. Εἶναι λυπηρόν, κύριοι Βουλευταί, ὅτι εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου δὲν ἐπρυτάνευσεν εἰς τὰ κόμματα ἡ ἰδέα τῆς θελήσεως τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τῆς διαπαιδαγωγήσεως τοῦ Λαοῦ, ἀλλὰ μόνον τὸ κομματικὸν συμφέρον. Παρομοία ἀρχὴ ἀποτελεῖ κακίστην ὑπηρεσίαν πρὸς τὴν Χώραν.

Ἀναφέρει ἀκολούθως, ὅτι καὶ αἱ δύο παρατάξεις ὅταν εὑρίσκοντο εἰς τὴν Ἀρχὴν ἐκανόνιζον τὸ ἐκλογικὸν των σύστημα ἀναλόγως τῶν κομματικῶν καὶ πολιτικῶν των συμφερόντων. Ἐξετάζων δὲ τὰ συστήματα, εὑρίσκει, ὅτι ἀμφότερα

ἔχουσιν ἐλαττώματα, ὑποστηρίζει, ὅμως, ὅτι ἡ ἀναλογική, δὲν παρουσιάζει πάγιον ἐλάττωμα, καὶ ὅτι ἂν οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν διαφόρων κομμάτων ἐγνώριζον, ὅτι αἱ προσεχεῖς ἐκλογαὶ θὰ διενεργοῦντο μὲ ἀναλογικήν, θὰ προήρχοντο εἰς συνεννόησιν. Ποῖον εἶναι τὸ σύστημα διὰ τὴν ἄνοδον τῶν ἱκανοτήτων εἰς τὴν Βουλήν; Πῶς θὰ ἐπιτύχωμεν τὴν τελειοτέραν ἐκπροσώπησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ; Μὲ τὸ πλειοψηφικὸν ἐκπροσωποῦνται μόνον τὰ κόμματα καὶ οὐχὶ ὁ Λαός. Πλὴν τοῦ ἑνός, τὰ ἄλλα πρόσωπα εἶναι ἐκπρόσωποι τοῦ Λαοῦ ἢ ἐκπρόσωποι τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος; Καὶ ἐκφραζόμενοι, λέγομεν τὰς γνώμας τοῦ Λαοῦ ἢ τὰς γνώμας τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ γενικώτερον τοῦ τοπικοῦ ἢ τ ῦ κεντρικοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κόμματος;

Ποῖον τὸ σύστημα ὅταν ἡ ἀγοραπωλησία εἶναι συχνὴ καὶ διεξάγεται ἡ ἀγορὰ τῶν ψηφοδελτίων καὶ ἡ τοποθέτησις αὐτῶν εἰς τὰ ντουλάπια; Τὸ προτέρημα τῆς ἀναλογικῆς εἶναι αὐτό, ὅτι δὲν χωρεῖ ἀγοραπωλησία, διαμαρτύρομαι δὲ δικαίως κατὰ τῶν ὑποστηριζόντων, ὅτι τὸ πλειοψηφικὸν ἐξασφαλίζει τὴν ἀγοραπωλησίαν τῶν ψήφων.

Συνεχίζων λέγει, ὅτι ἡ ἀναλογικὴ συντελεῖ εἰς τὴν τελειοτέραν ἐκπροσώπησιν τοῦ Λαοῦ, καὶ ἀποφεύγεται τὸ ἐλάττωμα τοῦ πλειοψηφικοῦ τοῦ μὴ ἐκπροσωποῦντος τὸν Λαόν, ἀλλὰ τῶν κατὰ τόπους τυραννίσκων.

Τὰ λεχθέντα, ὅσον ἀφορᾷ τὸν κομμουνιστικὸν κίνδυνον, εὑρίσκει, ὅτι παρεστάθησαν ὑπερβολικά. Αἱ ἰδέαι τοῦ κομμουνισμοῦ δὲν διαδίδονται διὰ τοῦ Κοινοβουλίου, ἀλλὰ εἰς τὸ πεζοδρόμιον, εἰς τὴν ταβέρναν καὶ εἰς τὸ ἐργοστάσιον. Καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦσαν 30 οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν κομμουνιστῶν εἰς τὴν Βουλήν, ὥστε οἱ ἀστοὶ Βουλευταὶ νὰ πολεμήσουν ἀποτελεσματικὰ τὸν κομμουνισμόν. Ὁ Κοινοβουλευτικὸς ὀργανισμὸς θέλει νέον αἷμα. Δὲν θὰ τὸ κατωρθώσωμεν διὰ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος; Συνεχίζων προτείνει ὅπως μὲ τὴν ἀναλογικὴν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τὸν Ὀκτώβριον ποὺ θὰ συνέλθωμεν θὰ παραπέμψωμεν τὸ ζήτημα εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία θὰ συζητήσῃ τὰ μέτρα βελτιώσεως τοῦ συστήματος.

Ι. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ. Τελευτῶν, συνιστᾷ ὅπως ἡ Βουλὴ ἀναγνωρίσῃ καθιέρωσιν παγίου ἐκλογικοῦ συστήματος διὰ νὰ μὴ δύναται κάθε κόμμα, ἔχον τὴν πλειοψηφίαν, ἀλλάσῃ ἐκλογικὸν σύστημα κατὰ τὸ δοκοῦν. Θὰ ἠὐχόμην τὸ ἐνιαῖον τῆς ψήφου. Ἀλλὰ κηρύσσομαι ἐναντίον τοῦ πλειοψηφικοῦ ἢ μὲ σφαιρίδιον ἢ μὲ ψηφοδέλτιον. (Χειροκροτήματα).

Ὁ κ. Ν. ΔΡΟΥΓΚΑΣ λέγει ὅτι τὰ ἐκλογικὰ συστήματα ἐπηρεάζουν ἀπολύτως τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον τὰ ἔθνη σταδιοδρομοῦν, διότι τὰ ἐκλογικὰ συστήματα δίδουν τὰς Κυβερνήσεις, αἱ ὁποῖαι προάγουν ἢ ὄχι τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους. Ὅλοι κοπτόμεθα, λέγει, διὰ τὴν ἐθνικὴν ἄμυναν, ὅλοι ἀγωνιζόμεθα διὰ τὴν προάσπισιν τῶν ἐθνικῶν ἰδεωδῶν, ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχωμεν ἀρτίαν ἐθνικὴν ἄμυναν, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ προασπίσωμεν τὰ ἐθνικὰ ἰδεώδη, ὅταν διὰ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον θέλομεν νὰ ἐφαρμόσωμεν, ἀνοίγομεν τὰς πύλας τοῦ Κοινοβουλίου καὶ ἐπιτρέπομεν νὰ ρυθμίζουν τὰς τύχας τῆς Πατρίδος οἱ μὴ πιστεύοντες εἰς τὴν Πατρίδα καὶ μὴ ἔχοντες Θρησκείαν.;

Οἱ σκοποὶ τοῦ κομμουνισμοῦ, τοὺς ὁποίους ὑποτιμᾷ ἡ πτέρυξ ἐκείνη, εἶναι καθαρῶς συνομωτικοί, ἐφ' ὅσον δὲ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα εὐνοεῖ τὴν ταξικὴν πάλην, καταλύει τὴν Ἐθνικὴν ἑνότητα καὶ δημιουργεῖ κίνδυνον διὰ τὰς λαϊκὰς ἐλευθερίας, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ἀποκρουσθῇ ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς ἀστικῆς τάξεως. Ἡ Ἑλλάς, τονίζει, εἶναι προωρισμένη ἀπὸ τὴν ἱστορίαν νὰ ζήσῃ καὶ θὰ ζήσῃ, θίγων δὲ τὴν Ἐθνικὴν πλευρὰν τοῦ ζητήματος, τὸ πράττω μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ συνέλθουν καὶ οἱ συνάδελφοι τῆς πτέρυγος ἐκείνης, οἱ ὁποῖοι ἀγνοοῦντες τὸν κίνδυνον τὸν κομμουνιστικόν, συμμαχοῦν μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων του διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἑνὸς ἐκλογικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι φθοροποιὸν δι' αὐτὴν τὴν Ἐθνικὴν ἑνότητα.

Ὁ κ. ΣΤ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ λέγει ὅτι, δὲν εἶναι δυνατὸν ἕνα τόσον σοβαρὸν ζήτημα νὰ συζητηθῇ ἐντὸς μιᾶς ἑσπέρας. Τὸ ἀναλογικὸν σύστημα, τονίζει, ἐφαρμοσθὲν τρὶς ἀπέτυχε, προτείνει δὲ τὸν καταρτισμὸν ἐπιτροπῆς, ἥτις καὶ μετὰ μελέτην νὰ ὑποβάλῃ τὰ πορίσματά της.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Δὲν ἀποκλείεται νὰ κάμωμεν Ἐπιτροπήν, μετὰ τὴν ἐπιψήφισίν του.

ΣΤ. ΜΕΡΚΟΥΡΗΣ. Δύο λόγοι συνηγοροῦν, κατὰ τὴν γνώμην μου, ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ. Πρῶτον διὰ τοῦ πλειοψηφικοῦ εἶναι δυνατὸς ὁ σχηματισμὸς βιωσίμου Κυβερνήσεως καὶ δεύτερον ἐξουδετεροῦται ὁ κομμουνιστικὸς κίνδυνος, τὸν ὁποῖον ἀσφαλῶς αἰσθάνεται περισσότερον ἡ πτέρυξ τῶν Φιλελευθέρων, ἐφ' ὅσον εἰς αὐτὴν ἀνήκουν οἱ περισσότεροι βουλευταὶ τῶν Νέων Χωρῶν.

Ὁ κ. Κ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ χαρακτηρίζων ὡς ἀπρέπειαν τὴν εἰσαγωγὴν τῆς συζητουμένης προτάσεως ψηφίσματος καὶ ὡς ἔλλειψιν καλῆς συμπεριφορᾶς τῶν ὑποβαλόντων αὐτὴν πρὸς τοὺς ἀντιτιθεμένους, ψέγει τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν μικρῶν κομμάτων, οἱ ὁποῖοι εἰσάγουν μίαν πρότασιν ψηφίσματος, ἐν ἀδικαιολογήτῳ βίᾳ, μὲ μόνον τὸν σκοπὸν νὰ κρατήσουν τὸν τίτλον τοῦ ἀρχηγοῦ.

Πρέπει, κύριοι βουλευταί, νὰ γνωρίζετε, λέγει, ὅτι δύο μεγάλας ἐσοδείας εἴχομεν, μίαν κατὰ τὸ 1934 τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐσώθη ἡ Ἑλλὰς καὶ μίαν τὸ 1924 τῶν ἀρχηγῶν κομμάτων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους, δυστυχῶς, δὲν ἀπηλλάγη ἡ Ἑλλὰς ἀκόμη καί, φαίνεται, ὅτι δὲν θὰ ἀπαλλαγῇ, ἐφ' ὅσον καλούμεθα νὰ συναινέσωμεν διὰ τῆς ψήφου μας εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ἀρχηγῶν ἐπὶ πολλὰ ἀκόμη ἔτη. Εἶναι ζήτημα εὐπρεπείας, καταλήγει ὁ κ. Ἀγγελόπουλος, καὶ προτείνει ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἐπιψήφισις τῆς προτάσεως ψηφίσματος καταρτιζομένης μιᾶς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἐξέτασιν τοῦ σοβαρωτάτου αὐτοῦ ζητήματος.

Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ. Ἐκ μέρους τοῦ ἀσθενοῦντος Ἀρχηγοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Λαϊκοῦ κόμματος ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω, ὅτι τὸ κόμμα ἡμῶν, προκρίνει τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα μὲ εὐρεῖαν περιφέρειαν καὶ σφαιρίδιον.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Ἐάν, κύριοι βουλευταί, ὑφίστασθε τὸν κόπον νὰ ἀκούετε εἰς τοιαύτην ὥραν ἡμᾶς, δὲν πρέπει νὰ αἰτιᾶσθε ἄλλους, παρὰ τοὺς ὑποβαλόντας τὴν ὑπὸ συζήτησιν πρότασιν ψηφίσματος ἐπὶ ἑνὸς τόσον σοβαροῦ θέματος, ἀφορῶντος ὕψιστα τοῦ λαοῦ συμφέροντα.

Δὲν θὰ ἐπαναλάβω ὅσα ἐναντίον τοῦ οἰκτροῦ, ἂς μοῦ ἐπιτραπῇ ἡ λέξις, ἐκλογικοῦ συστήματος ἐπιχειρήματα ἐλέχθησαν. Ἤκουσα τοὺς ὑπερασπιστὰς τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος, ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι ἔχομεν ἀρκετὰ πικρὰν πεῖραν, ὥστε νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ ἀκούωμεν ἀδιαμαρτυρήτως τὰς ὑπὲρ τοῦ οἰκτροῦ τούτου, ἐπαναλαμβάνω, συστήματος ἰσχυρισμούς.

Ἀναπτύσσων ἀκολούθως ὁ κ. Ι. ΡΑΛΛΗΣ τὰ κατὰ τὰ ὁποῖα ὑπέστη ἡ χώρα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος κακίζει τὸν εἰσηγητὴν αὐτοῦ κ. Παπαναστασίου, ὅστις, λέγει, θὰ ἦτο ὁ ἄριστος τῶν πολιτῶν ἂν δὲν εἶχε τὴν πετριὰ τῆς ἀναλογικῆς.

Συνεχίζων ὁ κ. Ι. ΡΑΛΛΗΣ ἀναφέρεται εἰς τὴν ὑποστηριχθεῖσαν γνώμην, ὅτι τὰ πάθη ἀμβλύνονται διὰ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος καὶ λέγει, ὅτι ἡ ἰδέα αὐτὴ ἀποτελεῖ καθαρὰν πλάνην.

Δὲν ἔχετε, τονίζει, παρὰ νὰ ἰδῆτε ὅσοι ἔχετε ὀφθαλμοὺς καὶ νὰ ἀκούσητε ὅσοι ἔχετε ὦτα, κατόπιν τῶν ὅσων ἐλέχθησαν τὴν ἑσπέραν ταύτην, ἂν ὑπάρχῃ ἡ ἁρμονία ἥτις ἀποδίδεται εἰς τὴν ἀναλογικήν. Πάντες γνωρίζομεν, ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα εἶναι ἐπιχειρήματα ἄνευ ἀξίας, δημιουργούμενα ἐκ τοῦ προχείρου ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ λόγους ἐντυπωσιακούς. Τὸ γεγονὸς εἶναι, ὅτι εἶναι πρωτοφανὲς εἰς

τὸν Κοινοβουλευτικὸν βίον τῆς χώρας, μετὰ μίαν ἐκλογὴν νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν ὁ κυρίαρχος Ἑλληνικὸς λαὸς νὰ ἔχῃ Κυβέρνησιν τὴν ὁποίαν αὐτὸς θέλει, ἀλλὰ νὰ σχηματίζεται τοιαύτη διὰ διαφόρων ὑπόπτων συνδυασμῶν. Εἶναι πράγματι πρωτοφανὲς νὰ ὑπάρχῃ ὑπηρεσιακὴ Κυβέρνησις τὴν ἐπομένην τῶν ἐκλογῶν. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ἐκλογικὸν σύστημα τὸ ὁποῖον προετιμήθη καὶ χάρις εἰς τὸ ὁποῖον ἐφθάσαμεν.

Εἶναι ἀληθῶς λυπηρὸν τὸ ὅτι ἐπιζητεῖται νὰ ψηφίσωμεν μετὰ τόσης σπουδῆς, σύστημα ἀποτυχὸν παταγωδῶς ὅπου καὶ ἂν ἐφηρμόσθη καὶ πολὺ περισσότερον ἐν Ἑλλάδι, ἓν σύστημα τὸ ὁποῖον ἕνα προορισμὸν ἔχει: νὰ ἀγάγῃ τὴν χώραν εἰς τὸν κομμουνισμὸν καὶ τὴν ἀναρχίαν τὴν πλήρη.

Εἶναι δὲ κατὰ τοσοῦτον λυπηρότερον καθ' ὅσον ἡ ἐπιζητουμένη μετὰ σπουδῆς ἐπιψήφισις τῆς ἀναλογικῆς συμπίπτει σατανικῶς μὲ μίαν συμφωνίαν τὴν ὁποίαν τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων μετὰ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου συνῆψε.

Δὲν θέλω νὰ εἴπω, ὅτι ἡ σπουδὴ αὐτὴ ὀφείλεται εἰς τὴν συμφωνίαν ἐκείνην. Ἀλλὰ θὰ ἠδύνατο νὰ λεχθῇ κάλλιστα, ὅτι εἶναι μοιραῖον νὰ κληθῇ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς νὰ ψηφίσῃ καὶ πάλιν βάσει ἑνὸς συστήματος, χάρις εἰς τὸ ὁποῖον συνήφθη ἡ συμφωνία ἐκείνη καὶ τῆς ὁποίας συμφωνίας δὲν φαντάζομαι, ὅτι θὰ θελήσητε νὰ ἀγνήσητε τὰς εὐθύνας

Συνεχίζων ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῆς Συνελεύσεως ἐπὶ τοῦ κομμουνιστικοῦ κινδύνου. Εἴδατε λέγει, εἰς ποίαν περιέστη ἀναρχίαν ἡ Ἱσπανία. Εἴδατε τοὺς κινδύνους τοὺς ὁποίους μία ἄλλη μεγίστη χώρα ἀντιμετωπίζει. Καὶ οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ εἶναι ἀπότοκοι τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἐφαρμόζεται σήμερον.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἐπιτρέπετε κ. συνάδελφε; Ποία εἶναι ἡ δευτέρα χώρα ἡ ὁποία ὑφίσταται τὰς συνεπείας τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος;

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Εἶπον τοὺς κινδύνους οὓς ἀντιμετωπίζει...

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. ...λόγῳ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Εἰς τὴν Γαλλίαν, διότι αὐτὴν ἐννοεῖτε, ἐφαρμόζεται ἀπόλυτον πλειοψηφικόν.

Ι. ΡΑΛΛΗΣ. Συνεχίζων, λέγει, ὅτι παρ' ὅλα τὰ λεχθέντα ἐναντίον τοῦ ὀρθοδόξου Κοινοβουλευτισμοῦ, ἐμμένει εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ, διότι φρονεῖ, ὅτι ὁ μόνος Κοινοβουλευτισμὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἐφηρμόσθη κατ' ἀπομίμησιν τῶν ἐν τῇ Κοιτίδι αὐτοῦ ἐφαρμοζομένων καὶ ὅστις ἐφαρμοσθεὶς ἐν Ἑλλάδι ἀπέδωσε ἀγλαοὺς καρποὺς.

Εἶμαι, τονίζει, ὀπαδὸς τοῦ πολιτεύματος ἐκείνου εἰς τὸ ὁποῖον δύο μόνον μεγάλα κόμματα λειτουργοῦν καὶ ἅτινα ἐκπροσωποῦν τὸν λαόν. Ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ἀπομιμήσεις τῶν ἐν Γαλλίᾳ. Ὅπου ἔχουν ψευδῆ Κοινοβουλευτικὴν κατάστασιν, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἀγάγῃ αὕτη εἰς τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα εἴδατε καὶ θὰ προκαλῇ συμφωνίας ὡς ἡ συναφθεῖσα μεταξὺ τοῦ κόμματος τῶν Φιλελευθέρων καὶ τοῦ Παλλαϊκοῦ Μετώπου συμφωνίας τῶν ὁποίων τὰς ἀπαρτίας θὰ πληρώνωμεν ἡμεῖς.

Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ. Κύριοι συνάδελφοι, τὸ Ἐθνικὸν Ριζοσπαστικὸν κόμμα ἀφίνει τοὺς φίλους του νὰ ψηφίσουν κατὰ τὴν κρίσιν των. Ἐγὼ ὁμιλῶν ὡς βουλευτὴς Τρικκάλων ἔχω νὰ συστήσω ὅτι κατόπιν τῆς ἀναγνωρίσεως ἓκ μέρους ὅλων τῶν Κομμάτων τῆς Βασιλείας καὶ ἐφ' ὅσον διὰ τῆς ἐπελθούσης οὕτω ἀμβλύνσεως τῶν παθῶν δὲν διατρέχομεν κανένα εἰς τὸ μέλλον κίνδυνον νὰ ἐπαναληφθοῦν αἱ ἀκρότητες τοῦ παρελθόντος μεταξὺ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης μερίδος, ὀφείλομεν ὅλοι νὰ ψηφίσωμεν τὸ πλειοψηφικὸν σύστημα διὰ νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ συγκροτῆται Κυβέρνησις ἰσχυρὰ καὶ νὰ ἐκλείψουν αἱ διαπραγματεύσεις καὶ τὰ παζαρεύματα τὰ ὁποῖα παρετηρήθησαν λόγῳ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀναλογικῆς. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους θὰ ψηφίσω ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ ἄριστον ὅλων.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Θὰ ἐπεθύμουν, κ. Συνάδελφοι, νὰ δηλώσω, ὅτι δὲν εἶμαι θεωρητικῶς κατὰ τοῦ συστήματος τοῦ ἀναλογικοῦ οὔτε καὶ θιασώτης πάντοτε τοῦ πλειοψηφικοῦ. Καὶ εἰς τὸ ἕν καὶ εἰς τὸ ἄλλο σύστημα εὑρίσκω ἀρετὰς ὅπως εὑρίσκω εἰς ἀμφότερα καὶ ἐλαττώματα. Ἀλλ' εὑρίσκω περισσότερα ἐλαττώματα εἰς τὸ ἀναλογικὸν σύστημα καὶ διὰ τοῦτο ἡ προτίμησίς μου στρέφεται πρὸς τὸ πλειοψηφικὸν διότι γνησιότερον ἐκδηλοῦται δι' αὐτοῦ τὸ λαϊκὸν φρόνημα καὶ διότι προσδιορίζει περισσότερον εἰς τὸ χαρακτῆρα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ παραβλέπωμεν. Ἡ ἀναλογικὴ ἀπρόσφορος ἐντελῶς διὰ τὴν ψυχολογίαν τοῦ λαοῦ μας δὲν στερεῖται προτερημάτων. Ἐφαρμοσθεῖσα τὸ 1926 τὸ πρῶτον οὐδεὶς μπορεῖ ν' ἀρνηθῇ ὅτι ἔδωσε καλὰ ἀποτελέσματα διότι ἤνωσε διὰ τῆς κυβερνητικῆς συνεργασίας τῶν κομμάτων καὶ οἰκουμενικὴν Κυβέρνησιν τὸν πολιτικὸν κόσμον τῆς χώρας καὶ ἐπέφερε κάποιον κατευνασμὸν ἀναμφισβητήτως τῶν πολιτικῶν παθῶν. Τὰ ἀποτελέσματα δὲ ταῦτα θὰ ἦσαν ἀσφαλῶς καλυτέρα ἐὰν δὲν ἐπανεμφανίζετο τότε εἰς τὴν πολιτικὴν σκηνὴν ὁ Ἀρχηγὸς τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ὅστις ἀνέτρεψεν ὡς γνωστὸν τὴν Οἰκουμενικὴν κυβέρνησιν καὶ ἐσυνεχίσθη οὕτω ὁ ἐμφύλιος διχασμός.

Δὲν ἔχω λοιπὸν καμμίαν δυσκολίαν νὰ δεχθῶ, ὅτι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα δὲν εἶναι ἐκλογικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ καταδικάσωμεν. Ἀλλὰ δὲν βλέπω τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ σπεύσωμεν εἰς τὴν καθιέρωσιν τοῦ τόσον ἀντιπαθοῦς παρὰ τῷ λαῷ ἐκλογικοῦ αὐτοῦ συστήματος χωρὶς ν' ἀφήσωμεν νὰ περιέλθῃ ἓν χρονικὸν διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον θὰ ἠδυνάμεθα νὰ κρίνωμεν κατὰ πόσον ἡ παροῦσα Συνέλευσις διὰ τῆς σημερινῆς συνθέσεώς της θὰ ἐξεπλήρωνε τὸν προορισμόν της.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἡ προκάτοχος κυβέρνησις δικαίωμα εἶχε νὰ θεσπίσῃ ἕνα μόνον ἐκλογικὸν σύστημα καὶ νὰ ἀφήσῃ εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν νὰ ὁρίσῃ τὸ σύστημα βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἐνηργοῦντο αἱ μέλλουσαι ἐκλογαί. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν μία Κυβέρνησις νὰ θεσπίζῃ δύο συγχρόνως ἐκλογικὰ συστήματα, ὥστε νὰ γίνωνται αἱ ἐκλογαὶ σήμεον μὲ τὸ ἕν καὶ αὔριον μὲ τὸ ἄλλο.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ἡ Κυβέρνησις Δεμερτζῆ δὲν καθώρισε δύο συστήματα ἀλλὰ ἓν τὸ ἀναλογικὸν βάσει τοῦ ὁποίου ἐνηργήθησαν αἱ ἐκλογαί.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Καθιέρωσε δύο συστήματα. Καὶ τὸ ἀνώμαλον τοῦτο ὅπερ ἀπὸ ἐτῶν παρατηρεῖται ἔπρεπε νὰ ἐκλείψῃ.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἡ Κυβέρνησις Δεμερτζῆ ἐκτιμῶσα τὴν ἀνάγκην, ἥτις ἐπέβαλλε τὴν ἄμβλυσιν τῶν παθῶν καὶ περὶ ἧς ὡμίλησα καὶ ἐγὼ καθιέρωσε τότε τὸ ἀναλογικὸν καὶ προδιαγράφουσα οὕτως εἰπεῖν τὴν ἐξέλιξιν τῆς μελλοντικῆς καταστάσεως ἐθέσπισε διὰ τὰς μελλούσας ἐκλογὰς τὸ πλειοψηφικόν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Αὐτὸ θὰ τὸ ἐκτιμήσῃ ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία, ἥτις εἶναι καὶ ἡ μόνη ἁρμοδία.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Δὲν τὸ ἀμφισβητῶ αὐτό, ἀλλ' ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Φιλελευθέρων ἡ συγκεντρώνουσα τεραστίαν πλειοψηφίαν κατὰ τὸ 1928—32 καθιέρωσε τὸ πλειοψηφικὸν καὶ ἡ ἰδία δὲ Κυβέρνησις βραδύτερον μετὰ δύο μῆνας δηλαδὴ καθιέρωσε τὴν ἀναλογικὴν διότι ἐφοβήθη τὸ διαοκῶς ὀγκούμενον ὑπὲρ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος φᾶσμα. Ἀλλ' ἡ ἤδη Συνέλευσις διὰ τῆς σημερινῆς πράξεώς της πολὺ φοβοῦμαι ὅτι μειώνει τὸ κῦρός της ἡ ἰδία ἐναντι τῆς κοινῆς γνώμης, κῦρος τὸ ὁποῖον ἄλλωστε εἶναι ἀρκετὰ μειωμένον. Καὶ εἶναι μειωμένον διότι δὲν κατώρθωσεν ἡ σημερινὴ Βουλὴ νὰ δόσῃ εἰς τὴν Χώραν μίαν κοινοβουλευτικὴν Κυβέρνησιν καὶ εὑρισκόμεθα οὕτω πρὸ τοῦ

θεάματος τοῦ ὄχι εὐχαρίστου νὰ κατέχουν τὰ κυβερνητικὰ ἐδώλια ἀνθρωποι καθ' ὅλα τ' ἄλλα ἀξιότιμοι ἀλλὰ μὴ ἔχοντες οὐδεμίαν σχέσιν μὲ τὸν πολιτικὸν κόσμον τῆς χώρας. Καὶ ἡ κοινὴ γνώμη εὑρίσκεται ὡς ἐκ τούτου εἰς μίαν μεγάλην δυσφορίαν καὶ εἰς μίαν μεγάλην στενοχωρίαν, ἡ ὁποία ἀρχίλεται κατὰ τῆς σημερινῆς Συνελεύσεως μὴ οὔσης εἰς θέσιν νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν Κοινοβουλευτικὴν εἰς τὸν τόπον.

Ἀλλὰ εἶναι καὶ ἄλλοι λόγοι διὰ τοὺς ὁποίους ἡ σημερινὴ Βουλὴ εὑρίσκεται ἐν μειώσει ἀπέναντι τῆς κοινῆς γνώμης.

Εἶναι ὁ λόγος αἴφνης, ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ Σώματος σχηματισθεῖσα δι' ἀθεμίτων συμφωνιῶν ἐπιζητεῖ νὰ καθιερώσῃ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα, εἰς ἐκτέλεσιν βεβαίως μιᾶς συμφωνίας τὴν ὁποίαν συνῆψε δυστυχῶς τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων μὲ τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα. Συμφωνίαν τὴν ὁποίαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀρχηγοὶ μικροτέρων κομμάτων τὴν ἔκαμαν κοινὴν των ὑπόθεσιν δυστυχῶς καὶ πρὸς κατάπληξιν ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἰς τρόπον ὥστε νὰ δημιουργηθῇ παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ ἡ παρατουμένη καὶ διαρκῶς ὀσημέραι ὀγκουμένη δυσμένεια κατὰ τοῦ κοινοβουλίου.

Δὲν βλέπω δὲ τὸν λόγον διὰ τοῦ ὁποίου μὲ τόσην βίαν ἐπιχειροῦμεν νὰ καθιερώσωμεν τὸ ἀναλογικὸν σύστημα, καθ' ἣν στιγμὴν καὶ ὀρθὸν καὶ λογικὸν θὰ ἦτο νὰ ἀφήσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο διὰ νὰ τὸ ἐξετάσωμεν ὅταν ἐπανέλθωμεν τὸν Ὀκτώβριον, ὁπότε εἶναι ἐνδεχόμενον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ ἐπέλθῃ πλήρης κατευνασμὸς τῶν πολιτικῶν παθῶν καὶ νὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ συγκρότησις Κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως διὰ τῆς συνεργασίας τῶν κομμάτων. Τότε δὲ ἐξετάζοντες τὴν διαμορφωθησομένην κατάστασιν θὰ εἴχομεν ὅλον τὸν καιρὸν καὶ ὅλην τὴν εὐχέρειαν νὰ εὕρωμεν ἓν ἄρτιον καὶ συγχρονισμένον ἐκλογικὸν σύστημα τὸ ὁποῖον νὰ καθιερώσωμεν ἀπὸ κοινοῦ.

Ἀτυχῶς ὅμως βλέπομεν ἐκ τῆς πτέρυγος ἐκείνης μίαν ἀκατανόητον σπουδήν, σπουδὴν ἡ ὁποία ὀφείλεται καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας εἰς τὴν ἐγκηματικὴν συμφωνίαν τὴν ὁποίαν αὕτη ἔκαμε μετὰ τῶν κομμουνιστῶν διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς χάριν τῆς προεδρείας τῆς Βουλῆς, διὰ τῶν 13 κομμουνιστικῶν ψήφων. Καὶ οὕτω αἰσίως ἐφθάσαμεν εἰς τὸ κατάντημα νὰ εἶναι οἱ κομμουνισταὶ οἱ ρυθμισταὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας, δηλαδὴ τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἀστικοῦ Κράτους.

Συνεχίζων ὁ κ. Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ, λέγει, ὅτι ὀρθῶς παρετηρήθη κατὰ τὴν ἑσπέραν ταύτην ὅτι τὰ μικρὰ κόμματα ἀποτελοῦν —θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ εἴπω— τὰ καρκινώματα τῶν πολιτικῶν μας ὀργανισμῶν, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπιτρέπουν εἰς τὰ μεγάλα κόμματα νὰ δράσουν καθ' ὃν ἄρτιον τρόπον θὰ ἠδύναντο ἄνευ αὐτῶν νὰ δράσουν διὰ τὸ καλὸν τῆς χώρας, οὔτε εἶναι ὀρθὸν νὰ ὑποστηριχθῇ, ὅτι εἶναί ποτε δυνατὸν τὰ μικρὰ αὐτὰ κόμματα νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ κυβερνήσουν μόνα των τὴν χώραν.

Διότι καὶ ἂν συμβῇ αὐτὸ εἰς καμμίαν ἀνώμαλον περίοδον νὰ κληθοῦν νὰ σχηματίσουν κυβέρνησιν, αὕτη θὰ εἶναι ἐφήμερος διὰ νὰ μὴ εἴπω εὐθήμερος. Οὐδὲ θὰ εἶναι εἰς θέσιν ἑπομένως νὰ ἐφαρμόσουν πολιτικὸν πρόγραμμα. Διὰ τοῦτο ὠφέλιμον θὰ ἦτο καὶ τὸ συνιστῶ νὰ διατηρηθοῦν αἱ παρατάξεις ὑπὸ τὴν καλὴν των ἔννοιαν καὶ νὰ ὑπάρξουν εἰς τὸ μέλλον μόνον δύο κόμματα, ὅπως ὑπάρχουν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ κόσμου ὅπως καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν οὐσιαστικῶς δύο μόνον κόμματα ὑπάρχουν καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐδιδάχθημεν τὰς πολιτικάς μας ἐλευθερίας. Ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἠσθάνθην βαθυτάτην λύπην ὅταν ἤκουσα ῥήτορα ἐκ τῶν Νέων Χωρῶν νὰ διεκτραγῳδῇ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τὴν ὁποίαν ἐμφανίζουν τὰ πλέον εὐαίσθητα μέρη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, αἱ παραμεθόριαι ἐπαρχίαι μας. Καὶ τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἐδημιούργησε κατὰ μέγιστον μέρος τὸ ἀναλογικὸν σύστημα τὸ ὁποῖον δυστυχῶς θεσπίζομεν καὶ τὴν ἑσπέραν ταύτην. Δὲν νομίζω δὲ ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Ἀντιπροσωπεία μπορεῖ νὰ ἀδιαφορήσῃ πρὸ τοῦ σοβαροτάτου κομμουνιστικοῦ κινδύνου, ὅστις εἶναι ἀπότοκος ἐπαναλαμβάνω καὶ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος καὶ ὁ ὁποῖος κίνδυνος εἶναι ἑπόμενον νὰ ὁδηγήσῃ τὸ Ἔθνος εἰς τὴν καταστροφήν. Διότι ἂς μὴ πλανώμεθα. Αἱ δηλώσεις τῶν κομμουνιστῶν ἀντιπροσώπων, ὅτι δὲν θέλουν ἐπιδιώξει τὴν βιαίαν ἀνατροπὴν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος ἀποτελοῦν τακτικὴν μόνον καὶ ὄχι ἀλλαγὴν κατευθύνσεων διὰ τῆς ὁποίας ἐπιζητοῦν νὰ κερδίσουν τὴν ἐμπιστοσύνην ὑμῶν, ὥστε ἀκωλύτως καὶ ἀπερισπάστως νὰ φθάσουν μετ' οὐ πολὺ εἰς τὸν σκοπὸν των δηλαδὴ τὴν προλεταριάν ἐπανάστασιν. Ἡ τακτικὴ αὐτὴ ἐφηρμόσθη καὶ εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ἡ ὁποία σήμερον ὑρίσταται τὸν κοινωνικὸν κλυδωνισμὸν τὸν ὁποῖον πάντες γνωρίζομεν. Δὲν θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς οὐδένα νὰ μεταβάλῃ τὴν Πατρίδα μας εἰς Ἱσπανίαν καὶ νὰ βλέπωμεν πυρπολουμένους τοὺς Ναούς μας. Δὲν εἶναι συνεπῶς δυνατὸν νὰ ἀφήσωμεν ἔρμαιον τῆς χώρας εἰς μίαν μερίδα παραστρατημένων ἐθνικῶς καὶ κοινωνικῶς ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐνῷ δῆθεν ἀγωνίζονται κατὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶναι ὄργανα καὶ δράστα τῆς αἰσχροτέρας ἐκμεταλλεύσεως. Ἐκμεταλλεύονται αὐτοὶ τὴν Μόσχαν καὶ ἡ Μόσχα ἐκμεταλλεύεται αὐτούς, ἢ μᾶλλον ἐκμεταλλεύεται ἡ Μόσχα τὴν ἰδιότητά των ὡς Ἑλλήνων. Τὴν ἱεροτέραν δηλαδὴ ἰδιότητα τὴν ὁποίαν δίδει ἡ Πατρὶς καὶ αὐτοὶ τὴν ἐκμισθώνουν εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος. Δὲν εἶναι δυνατὸν πλέον νὰ ἀνεχθῶμεν περαιτέρω τὸ ἄκρως λυπηρὸν καὶ ὀλιβερὸν θέαμα, τὸ ὁποῖον πάντες παρακολουθήσαμεν τὴν ἑσπέραν ταύτην καὶ ἐδοκιμάσαμεν τὰ μελαγχολικώτερα αἰσθήματα.

Ἦτο φρικτόν, κύριοι, τὸ θέαμα ἑνὸς ἀντιπροσώπου τῆς Μόσχας, ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Βουλῇ ὁ ὁποῖος ἀπὸ τῆς ἕδρας ταύτης μᾶς εἶπεν ὅσι ἡμεῖς δηλαδὴ τὰ δύο ἀστικὰ κόμματα, καὶ τὸ ἕν καὶ τὸ ἄλλο κατεστρέψαμεν τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅτι θὰ ἔλθουν «τοῦ λόγου τους» διὰ νὰ τὴν σώσουν. Ἀλλοίμονον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἐὰν ἐπερίμενεν αὐτούς

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο δημιουργεῖται θόρυβος εἰς τὴν πτέρυγα τοῦ Παλαϊκοῦ Μετώπου).

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Καθῆστε κάτω καὶ μὴ θορυβεῖτε. Δὲν εἶναι λέγω δυνατὸν νὰ τοὺς ἀνεχθῶμεν πλέον διότι ἡ ἀνοχή μας ἤ μᾶλλον ἡ ἀνοχὴ καὶ ἡ περίθαλψις τῶν Φιλελευθέρων ἐδημιούργησε τὴν ὀλιβερὰν αὐτὴν κατάστασιν. Ἠκούσατε τὸν ἐκπρόσωπον τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος μετὰ τόσης αὐθαδείας ὡμίλει ὅτι ἀφήσαμεν ἀπαίδευτον τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Ὡμίλησε περὶ ἀπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ ἐκείνος ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ ἀσπονδότερος συντελεστὴς τῆς ἀπαιδευσίας τῶν τέκνων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἦλθεν νὰ μᾶς καταγγείλῃ τοῦ λόγου του ὁ γνωστὸς αὐτὸς ἐκπαιδευτικὸς ὅτι ἀφήσαμεν τὸν λαὸν ἀμόρφωτον. Ἐνῷ αὐτὸς φέρει ὅλην τὴν εὐθύνην τοῦ καταντήματος τῆς Ἑλληνικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἔχομεν λοιπὸν ὑποχρέωσιν ἔναντι τοῦ ἀστικοῦ κράτους μας νὰ λάβωμεν αὐστηρὰ μέτρα ἐναντίον τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ ὄχι νὰ καθίστωμεν διὰ τῶν νομοθετικῶν μέτρων μας εὔκολον τὴν προπαγάνδαν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Μόσχας.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονῶμεν ὅτι εἰς τὴν Ἰταλίαν κατηργήθη ὁ κοινοβουλευτισμὸς ἀκριβῶς λόγῳ τῆς προπαγάνδας καὶ τῆς ἐξαπλώσεως ἣν εἶχε λάβει εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ὁ κομμουνισμός.

Καταλήγων, κ. συνάδελφοι, διαμαρτύρομαι ἐντόνως δι' ὅσα ἤκουσα καὶ εἶδον τὴν ἑσπέραν ταύτην, ἐπιθυμῶ δὲ καὶ πάλιν νὰ παρακαλέσω ὑμᾶς ὅπως ἀναβάλωμεν τὴν συζήτησιν ἵνα ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα τὸν Ὀκτώβριον, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ καθιερώσωμεν ἓν ἄρτιον ἐκλογικὸν σύστημα ὅπερ θὰ ἐξασφαλίσῃ ὁμαλὸν Κοινοβουλευτικὸν βίον εἰς τὴν χώραν.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Κύριοι Βουλευταί. Εἶναι βεβαίως περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καὶ πάλιν τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἐπὶ τοῦ συζητουμένου θέματος. Δὲν θὰ

ἀναπτύξω τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ ἠκούσθησαν, οὔτε τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλουν νὰ μὴ θεσπισθῇ ὡς ἐκλογικὸν σύστημα τὸ ἀναλογικόν. Καὶ δὲν θὰ τὰ ἐπαναλάβω διότι καὶ ἡ πτέρυξ ἡ Φιλελευθέρα ἀναγνωρίζει ὅτι πᾶς λόγος συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς θεσπίσεως τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος. Καὶ πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι τὸ ἀναγνωρίζει ἐν πεποιθήσει ἀλλὰ δυστυχῶς δεσμεύεται νὰ ἐκφράσῃ τὴν γνώμην της. Διότι ὁ κ. Σοφούλης ἐπανειλημμένως καὶ διαπρησίως διεκήρυξεν ὅτι τὸ μοναδικὸν ἐκλογικὸν σύστημα εἶναι τὸ πλειοψηφικόν. Ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος διεκήρυξε τὰ αὐτά. Πῶς λοιπὸν ἀφοῦ τόσην ἀφοσίωσιν καὶ πεποίθησιν ἔχουν τὰ μέλη τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων πρὸς τὸν τότε ἀρχηγὸν των καὶ τὸν νῦν τοιοῦτον, πῶς λέγω, δὲν ἀσπάζονται τὰς γνώμας των; Τοὺς θεωροῦν ἀποδιοπομπαίους καὶ ὅτι τόσον κακῶς διαχειρίζονται τὰ ζητήματα; Δὲν νομίζω ὅτι τοιαύτην ἀντίληψιν ἔχουν περὶ τῶν ἀρχηγῶν των. Δὲν δύνανται νὰ παραγνωρίσουν τὰς γνώμας των ἀφοῦ μὲ τόσην ἐμπιστοσύνην τοὺς περιέβαλον πάντοτε.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀνεύρωμεν τοὺς λόγους οἱ ὁποῖοι τοὺς ἀναγκάζουν νὰ ἔρχωνται ἀντιμέτωποι πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς των Καὶ οἱ λόγοι εἶναι προφανεῖς. Σιδηρὰ καὶ ἀδήριτος εἶναι ἡ ἀνάγκη ἡ ὁποία πειθαναγκάζει τὸν διαπρήσεων κήρυκα τοῦ πλειοψηφικοῦ συστήματος νὰ ἀρνῆται τὰς ἀρχάς του καὶ νὰ ἐμφανίζεται συρόμενος ἀπὸ μίαν ὁμάδα κατὰ τὸν σκληρότερον τρόπον πρὸς τὴν ὁποίαν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ πληρώσῃ μίαν λίτραν Κρέατος διὰ τὴν περίφημον συμφωνίαν τὴν ὁποίαν μετ' αὐτῆς συνῆψε διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐκλογὴν του ὡς Προέδρου τοῦ Σώματος.

Καὶ ἔρχονται οἱ ὀπαδοί του, μὴ ἔχοντες ἰδίας γνώμας καὶ ἀκολουθοῦν τὸν σκολιὸν καὶ σκότιον τοῦτον δρόμον μὴ ἔχοντες τὸ σθένος νὰ ἀντιταχθοῦν καὶ νὰ συγκρατήσουν αὐτὸν ἀπὸ τὸν κατήφορον εἰς τὸν ὁποῖον φέρεται μὴ ἔχοντες λέγω, τὸ σθένος νὰ τοῦ εἴπουν: Σταμάτησε ἕως ἐδῶ καὶ μὴ παραδίδεις εἰς τοὺς ἐμπρηστὰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦδε ἐθεωρεῖτο τίμιον.

Συνεχίζων λέγει ὅτι δὲν βλέπει πλέον τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον θὰ ἔπρεπε νὰ συνεχίσῃ τὸν ἀγῶνα διὰ νὰ μεταπεισθοῦν οἱ φιλελεύθεροι οἱ ὁποῖοι ἐφαρμόζουν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τὸ «οὐ ἄν μὲ πείσῃς κἂν μὲ πείσῃς».

Ἔχομεν ὅμως προσθέτει, ἐπιτακτικὸν καθῆκον ἀπέναντι τοῦ λαοῦ νὰ διακηρύξωμεν ὅτι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ὁδηγήσῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸν ὄλεθρον. Ἠκούσατε πρὸ καιροῦ ὅτι εἶναι μοναδικὸν τὸ φαινόμενον, 300 ἄνθρωποι νὰ μὴ δύνανται νὰ δόσουν Κυβέρνησιν εἰς τὴν Χώραν Μοναδικὸν πράγματι θὰ παραμείνῃ τὸ φαινόμενον καθ' ὃ ἄνθρωποι, κατὰ πάντα ἀξιότιμοι, νὰ κατέχουν τὰ Κυβερνητικὰ ἑδώλια, καθ' ἣν στιγμὴν τὰ 2)3 τοῦ Πολιτικοῦ Κόσμου οὐδὲ κατ' ὄψιν γνωρίζει αὐτούς.

Γνωρίζετε ὅλοι σας ὅτι αἱ ἐργαζόμεναι τάξεις οἱ ἀγρόται καὶ οἱ ἄλλοι ἐργάται δὲν γνωρίζουν τι εἶναι αὐτὸ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα καὶ σᾶς ἐρωτοῦν: Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκλέγωνται ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι λαμβάνουσι τὰς ὀλιγωτέρας ψήφους; Ἀλλὰ καὶ ἄλλως χαρακτηρίζει τὸ σύστημα τοῦτο ὁ λαός ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἐννοήσῃ πῶς εἶναι δυνατὸν Βουλευτὴς μὴ ἐπιτυχὼν εἰς τὴν ἰδίαν του περιφέρειαν νὰ ἐκλέγεται μὲ τὰ περίφημα ὑπόλοιπα ἄλλης περιφερείας ἐντελῶς ἀπομεμακρυσμένης. Δι' αὐτὸ ὁ λαὸς χαρακτηρίζει τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ὡς σύστημα ταχυδακτυλουργικόν.

Δὲν ὑπάρχει κανὲν στοιχεῖον τὸ ὁποῖον νὰ ἔρχεται εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ συστήματος τοῦ ἀναλογικοῦ. Ἀλλὰ σᾶς λέγουν ὅτι μπορεῖ νὰ σχηματισθῇ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἢ Συνασπισμοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἂν σχηματισθῇ τοιαύτη ἢ τοιαύτη Κυβέρνησις, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προκύψῃ ἀγαθόν, διότι δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμόσῃ ἕνα ἀξιόλογον Κυβερνητικὸν πρόγραμμα. Ὥστε καὶ τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ ὅτι δύναται νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν Συνασπισμοῦ, καταπίπτει.

Ἀλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις ἂν δὲν ἀνέφερον καὶ ἕτερον μειονέκτημα τῆς ἀναλογικῆς τὸ ὁποῖον διαφθείρει τὰ χρηστὰ ἤθη. Διὰ τοῦ συστήματος τούτου, Κύριοι Βουλευταί, γίνεται ἐκμετάλλευσις ἀδόλων ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν, διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἐγείρεται ἐνδοκομματικὸς πόλεμος, διὰ τοῦ συυτήματος τούτου τοῦ ἀπὸ πάσης πλευρᾶς μειονεκτοῦντος ἐπέρχονται πλεῖστα κακὰ εἰς τὸν τόπον.

Καταλήγων ὁ κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ λέγει ὅτι ἐπαναλαμβάνων τὴν φωνὴν τῆς διαμαρτυρίας του διὰ τὸ νέον ἔγκλημα ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ δηλοῖ ὅτι θὰ καταψηφίσῃ τὸ ψήφισμα πρὸς θέσπισιν τῆς ἀναλογικῆς. (Χειροκροτήματα).

Δ. ΧΕΛΜΗΣ. Δὲν θέλω νὰ καταπονήσω τὴν Βουλὴν ἐπαναλαμβάνων ὅσα ἐλέχθησαν παρὰ τῶν παρελθόντων τὸ βῆμα. Καθ' ὁλοκληρον τὴν τελευταίαν δεκαετίαν ἐγένοντο πολλαὶ συζητήσεις διὰ τὴν ἀναλογικήν, ἀλλὰ τὸ βασικώτερον ἐλάττωμα τῆς ἀναλογικῆς ὀφείλεται εἰς ὀργανικὸν ἐλάττωμα τῶν Ἑλληνικῶν κομμάτων, τὰ ὁποῖα ἀδυνατοῦν νὰ δώσουν Κυβέρνησιν εἰς τὴν χώραν. Τὰ κόμματα πρέπει νὰ ἐκπροσωποῦν κοινωνικὰ συμφέροντα ὀργανωμένα ἤτοι προϋποθέτει κόμματα ἀρχῶν, ἐνῶ τὰ ἑλληνικὰ κόμματα ἔχουν ὀνομαστοὺς τίτλους μὴ ἀνταποκρινομένους εἰς περιεχόμενον καὶ πάντα ἔχουν τὰς αὐτὰς σχεδὸν ἐπιδιώξεις καὶ τὰ αὐτὰ προγράμματα ἐξαιρουμένου μόνον τοῦ κουμουνιστικοῦ. Διὰ τοῦτο προσωπικὰ ὄντα κόμματα, ὅταν εὑρίσκωνται εἰς τὴν ἀρχὴν, ἀλλάσσουν συστήματα καὶ ἰδέας ἀναλόγως τοῦ συμφέροντὸς των. Τὰ ἐκλογικὰ συστήματα πρέπει νὰ δίδουν εἰς τὴν Χώραν Κυβέονησιν καὶ σήμερον ἔχομεν ὑπὲρ ποτε ἀνάγκην ἰσχυρᾶς καὶ ὁμοιογελοῦς Κυβερνήσεως, λόγῳ τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων ποῦ ἐνδιαφέρουν τὴν χώραν, καὶ πρέπει νὰ εἶναι κοινοβουλευτικῶς ἰσχυρὰ ἡ Κυβέρνησις διὰ νὰ μὴ συναντᾷ σοβαρὰς ἀντιδράσεις ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν διαφόρων μέτρων της πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν διαφότρων ἀναγκῶν ποῦ ἔχει νὰ θεραπεύσῃ. Οὐδαμοῦ ἐν ἄλλαις χώραις ἐπεκράτησεν ἡ ἀναλογικὴ καὶ αὐτὴ ἡ Ἀγγλία τὴν ὁποίαν ἀνέφερον δὲν ἔχει ἀναλογικὸν σύστημα ἐκπροσωπήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἐπικρατεῖ τὸ πλειοψήφικον. Ἐὰν τώρα ἀντιθέτως πρὸς προγενεστέρας σκέψεις τῶν ἀρχηγῶν αὐτοῦ, τὸ Φιλελεύθερον κόμμα ὑποστηρίζει τὴν ἀναλογικὴν, τὸ πράττει διότι νομίζει ὅτι μόνον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑποστηρίζει τὸ κ μματικὸν του συμφέρον. Ἀλλὰ καὶ ἕτερον σημεῖον τὸ ὁποῖον ἔχω καθῆκον νὰ θίξω εἶναι ὅτι ἐὰν ψηφίσωμεν τὴν ἀναλογικὴν ἐρχόμεθα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸ Στέμμα διότι ὁ ἰσχύων ἐκλογικὸς νόμος προέρχεται ἐκ τῆς Κυβερνήσεως Δεμερτζῆ ἡ ὁποία ἤντλει τὴν δύναμίν της ἐκ τοῦ Ἀνωτάτου Ἄρχοντος ὁ ὁποῖος ὑπογράψας τὸν σχετικὸν νόμον ἐξεδήλωσε προσωπικὴν γνώμην, ζήτημα δὲ εἶναι ἐὰν θελήσῃ νὰ κυρώσῃ τὸν νέον νόμον δηλαδὴ ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος νὰ ἐκδηλώσῃ δύο γνώμας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Εὑρίσκετε σκόπιμον, κ. Βουλευτά, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τοιούτου θέματος. Δὲν νομίζω ὅτι προσφέρετε ὑπηρεσίαν νὰ ἀναμιγνύετε τὸν ἀνεύθυνον ἄρχοντα εἰς συζητήσεις.

Δ. ΧΕΛΜΗΣ. Ἐφόσον ἔχω ἰδίαν γνώμην ὀφείλω νὰ τονίσω καὶ τὴν ἄποψιν αὐτήν.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Ὁδηγεῖσθε πρὸς τὸ ἄτοπον καὶ θεωρῶ παράδοξον τὴν θεωρίαν ὅτι πᾶσα πρᾶξις Δεμερτζῆ καθίσταται ἀπαραβίαστος.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Δὲν πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἀνάμιξις τοῦ Βασιλέως. Τὴν εὐθύνην τὴν ἔχει ἡ Κυβέρνησις καὶ οὐχὶ ὁ Βασιλεὺς ὡς ἀνεύθυνος.

Δ. ΧΕΛΜΗΣ. Θὰ τὴν εἶχεν ἡ Κυβέρνησις του ἐὰν εἶχεν αὐτὴ κοινοβουλευτικὴν προέλευσιν.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις δὲν εἶναι ὑπηρεσιακὴ ἀλλὰ κοινοβουλευτικὴ διότι περιεβλήθη διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Σώματος.

Δ. ΧΕΛΜΗΣ. Πάντως ὑποστηρίζω ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ χειροτέρα ἀντίφασις παρὰ νὰ ψηφισθῇ ἡ πρότασις αὕτη ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς ἔκδηλον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν κοινὴν γνώμην.

Π. ΚΟΥΤΣΙΝΑΣ. Ἐὰν ἦτο γνωστὸν ἐκ τῶν προτέρων ὅτι θὰ ἴσχυεν ἡ ἀναλογική, τὴν ὁποίαν κάμετε ὅτι δὲν θέλετε θὰ ἐπήρχετο ἡ συμφωνία τῶν διαφόρων κομμάτων, ἀλλὰ σεῖς τὴν συμφωνίαν αὐτὴν δὲν τὴν ἠθελήσατε, διότι ἐπαναπαύεσθε εἰς τὸν προηγούμενον ἐκλογικὸν νόμον τῆς μπακλαβαδοποιήσεως.

Δ. ΧΕΛΜΗΣ. Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, θὰ παρεκάλουν τὴν Συνέλευσιν νὰ μὴ ψηφίσῃ τὴν ἀναλογικὴν καὶ νὰ καταργήσῃ καὶ τὸ ὑπάρχον καὶ ἰσχύον σύστημα, ὥστε νὰ μὴ ἰσχύῃ οὐδὲν ἐκλογικὸν σύστημα, καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο δηλ. ποῖον ἐκλογικὸν σύστημα πρέπει νὰ καθιερωθῇ νὰ παραπεμφθῇ εἰς ἐπιτροπὴν ἡ ὁποία νὰ ὑποδείξῃ τὸ καλύτερον σύστημα.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Κύριοι Βουλευταί, μετὰ πολλῆς ὑπομονῆς ἀνέμενον τὴν διεξαγωγὴν τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος καὶ πρὸ παντὸς ἀνέμενον μετὰ τὰ ὅσα ἐλέχθησαν ἀπὸ τοῦ Βήματος τούτου ὅτι θὰ ἐλάμβανον τὸν λόγον τινὲς ἐκ τῶν ὑπογραψάντων τὴν σχετικὴν πρότασιν ἵνα δικαιολογήσουν τοὐλάχιστον τὴν ὑποβολὴν τοῦ ἐν λόγῳ Ν)δίου. Διότι τὸ Ν)διον δὲν νομίζω ὅτι δύναται νὰ τοὺς καθοδηγήσῃ πρὸς τίνα λόγον ὑπεβλήθη τοῦτο ἐν σπουδῇ Ἡ ὑποβληθεῖσα δικαιολογητικὴ ἔκθεσις δὲν ἀναφέρει τί μεταβάλλεται καὶ τί δὲν μεταβάλλεται. Ὁμολογῶ ὅτι παρεκάλεσα δύο ἐκ τῶν φίλων μου κ.κ. Βουλευτῶν νὰ ἐξετάσουν πῶς ἔχει τὸ ζήτημα διὰ νὰ ἴδωμεν ἐπὶ τέλους τί πρόκειται νὰ ψηφίσωμεν. Εἰς τὴν σχετικὴν πρότασιν βλέπω καὶ τὰς ὑπογραφὰς δύο ἀρχηγῶν κομμάτων καὶ ἐξέφρασα ἀμέσως τὴν ἀπορίαν πῶς δύναται νὰ δικαιολογηθῇ μετὰ τόσης σπουδῆς ὑποβολὴ τοῦ ἐν λόγῳ Ν)δίου. Ἐπίστευα ὅτι ἐὰν οἱ Εἰσηγηταὶ τῆς σχετικῆς προτάσεως ἔδιδον διασαφήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πιθανὸν τὰ πράγματα νὰ ὑφίσταντο μεταβολὴν τινά. Ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου καὶ ἐκ μιᾶς διακοπῆς τοῦ κ. ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν ἤκουσα ὅτι ἡ προηγουμένη Κυβέρνησις τοῦ μακαρίτου Δεμερτζῆ εἶχε καθιερώσῃ δύο ἐκλογικὰ συστήματα. Δὲν νομίζω ὅτι εἶναι λογικὸν νὰ ὑποστηρίζωνται τοιαῦται γνῶμαι διότι τίποτε ἀπὸ τὰ λεχθέντα δὲν συμβαίνει.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Καὶ ὅμως τοῦτο εἶχε συμβῇ.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Ἡ προηγουμένη Κυβέρνησις Δεμερτζῆ, κ. ἀρχηγέ τῶν Προοδευτικῶν, εἶχεν ὁρίσει ὅτι αἱ παρελθοῦσαι ἐκλογαὶ θὰ διενεργοῦντο κατ' ἐξαίρεσιν μὲ τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς ἀντιπροσωπεύσεως, αἱ δὲ μέλλουσαι νὰ διεξαχθῶσι θὰ διενεργοῦντο μὲ τὸ ὑφιστάμενον ἐκλογικὸν πλειοψηφικὸν σύστημα τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ πάγιον ἐκλογικὸν νόμον μας. Ἄλλως τε κατὰ τὸ παρελθὸν ἐπανειλημμένως εἶχε καθιερωθῇ τοῦτο καὶ σᾶς ἀναφέρω συγκεκριμένως ὅτι συνέβη ἡ περίπτωσις αὐτὴ τελευταίως ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως τοῦ ἐκλιπόντος Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων Ε. Βενιζέλου.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Διά μίαν ὅμως φοράν.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Σᾶς ἀνέφερα τὴν τελευταίαν περίπτωσιν διὰ νὰ μὴ ἀνατρέξω εἰς τὸ ἀπώτερον παρελθόν. Δὲν εὑρίσκω λοιπὸν τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ἐσπεύσατε εἰς τὴν ὑποβολὴν ἐνώπιον τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας ἑνὸς τοιούτου νομοσχεδίου ἐπαναφέροντος τὸ σύστημα τῆς ἀναλογικῆς ἐκλογῆς. Ὅσα ἐλέχθησαν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου μαρτυροῦν ὅτι ἄλλοι σκοποὶ φαίνεται ὅτι ἐξυπηρετοῦνται διὰ τοῦ ὑποβληθέντος νομοσχεδίου οἱ ὁποῖοι ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῶσιν. Ἐὰν μὲ τόσην σπουδὴν σπεύδετε νὰ καθιερώσετε τὸ ἀναλογικὸν σύστημα δὲν ἐννοεῖτε ὅτι κατόπιν τούτου εἶναι πολὺ δυσχερὲς νὰ ἐπέλθῃ ἡ τακτοποίησις τῆς μελλούσης ἐργασίας τοῦ πολιτικοῦ κόσμου;

Δὲν ἔχετε πεισθῇ ἀκόμη μετὰ τὴν πεῖραν τοῦ προσφάτου παρελθόντος, ὅτι τὸ σύστημα τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπεύσεως ἐναυάγησε καταφανῶς; Καὶ δύνασθε νὰ ὑποστηρίξητε ὅτι ἡ ἀναλογικὴ ἠμπορεῖ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ εἰς τίποτε; Τὸ κύριον πρόσωπον τοῦ κοινοβουλίου εἶναι νὰ ἀναδεικνύῃ κυβερνήσεις καὶ νομίζετε ὅτι τὸ κοινοβούλιον τοῦτο ἐκπληροῖ τὸν πρωταρχικὸν του σκοπὸν καὶ τὴν πρωταρχικὴν αὐτὴν ἀποστολὴν ὅταν συζητῶμεν μέχρι τῶν πρωϊνῶν ὡρῶν περὶ τοῦ ποίων ἐκ τῶν ἐκλογικῶν συστημάτων δέον νὰ ἐφαρμοσθῇ. Πρέπει νὰ γνωρίζετε, κύριοι βουλευταί, ὅτι ἂν ἡ παροῦσα Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία δὲν παράσχῃ εἰς τὸν τόπον μίαν Κυβέρνησιν, ἔχει ναυαγήσει ὁριστικῶς. Ἡ κοινὴ γνώμη ἀπὸ ὅσας πληροφορίας ἔχω, ἀσχάλλει καὶ πολὺ δεδικαιολογημένως διότι κατέστημεν ἀνίκανοι νὰ δώσωμεν εἰς τὸν τόπον τὴν Κυβέρνησιν ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ τόσα σημαντικὰ ζητήματα ποὺ ἔχουν προκύψει. Διὰ τῆς ὑποβολῆς δὲ τοῦ νομοσχεδίου περὶ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος καὶ τῆς ἀδυναμίας μας νὰ συγκροτήσωμεν μίαν Κυβέρνησιν εἶναι δυνατὸν νὰ πείσωμεν τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ὅτι ἐκπληροῦμεν τὰ καθήκοντά μας, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐνεπιστεύθησαν οἱ ἐκλογεῖς μας. Φρονῶ ὅτι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα δὲν δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν σκοπὸν τῆς συνεργασίας τῶν κομμάτων. Καὶ διὰ τοῦτο εἴδομεν ὅτι καίτοι ἐγένετο ἀπόπειρα συνεννοήσεως πρὸς συγκρότησιν συμμαχικῆς κυβερνήσεως ἡ προσπάθεια αὕτη ἀπέτυχεν. Ὅταν ἔχωμεν ὑπ' ὄψει μας ποῖα κακὰ ἀποτελέσματα προέκυψαν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς κατὰ καιροὺς τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος, ἀφοῦ μάλιστα προσφάτως δὲν κατώρθωσε τοῦτο νὰ ἀποδώσῃ Κυβέρνησιν, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιμένωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀναλογικῆς διὰ νὰ περιπαίζωμεν ἁπλῶς τὴν δημοσίαν γνώμην. Παρατηρήσατε τί συμβαίνει μὲ τὴν πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἐκλεγεῖσαν Βουλὴν ἡ ὁποία ἀναδείχθη μὲ ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος, καὶ παρῆλθεν ἀρκετὸς καιρὸς ποὺ ἀκόμη δὲν ἐγένετο οὔτε ἡ προκαταρκτικὴ ἐργασία, ὡς εἶναι ἡ συγκρότησις κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν σχετικὴν προεργασίαν. Καὶ ἐν τούτοις σπεύδωμεν νὰ καθιερώσωμεν σύστημα ἀναλογικὸν ὡς ἐὰν ἡ Βουλὴ εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς διαλύσεως. Δὲν θὰ ὁμιλήσω τώρα περὶ τῶν ἑκατέρωθεν ἐπιχειρημάτων τῶν δύο ἐκλογικῶν συστημάτων καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς πείσω ποῖον ἐκ τῶν συστημάτων τούτων εἶναι τὸ ὀρθότερον. Ἄλλοτε μοῦ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ ὁμιλήσω ὑποστηρίζας καὶ τότε τὴν ἀνάγκην τῆς εἰσαγωγικῆς καθιερώσεως ὡς παγίου ἐκλογικοῦ συστήματος τοῦ πλειοψηφικοῦ μὲ πολὺ εὐρυτάτην περιφέρειαν ἵνα προσεγγίσωμεν πρὸς τὴν ἔννοιαν τὴν ὁποίαν ἀποδίδει τὸ Σύνταγμα ὡς πρὸς τὸν Βουλευτήν, καθιερωμένου καὶ τοῦ σφαιριδίου τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπαραίτητον ἐφόσον ὁ ἐκλογεὺς ἀγνοεῖ τὴν γραφήν.

Ἂν τὸ ἐβαρύνθημεν τὸ κοινοβούλιον ἂς ἔχωμεν τὸ θάρρος νὰ τὸ εἴπωμεν. Δὲν ἠμπορεῖ ὅμως νὰ ὑπάρξῃ κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα χωρὶς τὸ κοινοβούλιον. Ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀξιοῦμεν ἀπὸ τὸν λαὸν βάρη ἀφοῦ δὲν κατορθώνομεν νὰ τοῦ δώσωμεν τὴν Κυβέρνησιν. Ἐκεῖνοι ποὺ σπεύδουν νὰ ἐμφανισθοῦν πρὸ τοῦ λαοῦ, ἂς μᾶς εἴπουν ποίαν δικαιολογίαν θὰ φέρουν εἰς αὐτόν.

Ὁ ἀείμνηστος Γούναρης ὁ ἱδρυτὴς τοῦ κόμματος, τοῦ ὁποίου ἡγοῦμαι ἦτο ὑπὲρ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος τὸ ὁποῖον μάλιστα ἤθελε νὰ εἰσαγάγῃ ἀπὸ τοῦ 1915. Εἶχε καὶ ἐκεῖνος τὴν γνώμην ὅτι τὸ σύστημα τοῦτο ἐκπροσωπεῖ καλύτερον τὸν λαόν, ἐνῷ ἀπεδείχθη ἀνίκανον νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν.

Μὴ σπεύδετε, ἂς γίνῃ μία μελέτη ἐξ' ὅλων τῶν κομμάτων ἵνα ἴδωμεν ποῖον σύστημα εἶναι τὸ προσφορώτερον. Διατί νὰ σπεύδωμεν. Καὶ τὸν λαὸν καὶ τὸ Κοινοβουλευτικὸν πολίτευμα διαφθείρομεν. Μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ ἦλθον εἰς τὸ Κοινοβούλιον οἱ κομμουνισταὶ τοὺς ὁποίους ὁ λαὸς φοβεῖται.

Ἂς φροντίσουν νὰ πείσουν τὸν λαὸν ὅτι δύνανται νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν εὐημερίαν του ἐξελικτικῶς, καὶ τότε ἂς ἔλθουν ἐνταῦθα.

Ἂν δὲν ἐκπροσωπεῖται ἐπαρκῶς μειοψηφία μὲ τὸ πλειοψηφικόν, δυνάμεθα νὰ εὕρωμεν ἄλλο σύστημα καλύτερον ἀπὸ τὸ πλειοψηφικόν (χειροκροτήματα)

Γ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗΣ. Ἂν ἔλαβον τὸν λόγον τὸ πράττω διὰ νὰ δικαιολογήσω καὶ ἐγὼ τὴν ψῆφόν μου Ἐπιμένοντες διὰ τὴν ψήφισιν τῆς ἀναλογικῆς θέτομεν τὴν πολιτικὴν συνείδησιν ὑπὸ κατάθλιψιν. Τὸ 1933 ὅτε προέκυψε καὶ πάλιν τὸ ζήτημα, εἰς τὴν τότε ὑπάρχουσαν Γερουσίαν κατηρτίσθη μία Ἐπιτροπὴ εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ μελέτη τοῦ ζητήματος. Ἐνώπιον τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκείνης εἶπα τὴν γνώμην μου καὶ ἐχαρακτήρισα τὴν ἀναλογικὴν ὡς ἕναν δαυλὸν μιᾶς γενικῆς πυρκαϊᾶς Τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ διὰ τὸ ἐκλογικὸν νομοθέτημα ποῦ ἐτεχνουργήθη παρὰ τοῦ Λαικοῦ κόμματος καὶ τὸ ὁποῖον ἐπωνομάσθη (μπακλαβᾶς» ἐάν, κύριοι, καταργηθῇ ὁ νόμος ἐκεῖνος σήμερον, ὁ ὁποῖος μάλιστα καὶ ἰσχύει, δηλῶ ὅτι θὰ καταψηφίσω τὴν ἀναλογικὴν καὶ προτείνω νὰ καταρτισθῇ μία ἐπιτροπὴ ἐξ ὅλων τῶν κομμάτων καὶ ἄλλων εἰδικῶν ἵνα ἐξεύρῃ τὸ καλύτερον ἐκλογικὸν σύστημα.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Αὐτὸ ποῦ ἐπονομάζεται (μπακλαβᾶν» ἦτο ἕν νομοσχέδιον τὸ ὁποῖον δὲν ἔφθασε νὰ γίνῃ νόμος , καὶ τοῦτο διότι τὴν μὴ δημοσίευσιν του τὴν ἐχρησιμοποίησα ὡς θυσίαν χάριν τῆς γαληνεύσεως τοῦ τόπου. Ἐπρόκειτο τὸ ζήτημα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας καὶ μὲ ἐπεσκέφθησαν Γερουσιασταὶ τινες οἱ ὁποῖοι μοὶ ἐτρότειναν ὅτι ἐὰν δὲν προβῶ εἰς τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου αὐτοὶ θὰ ἐψήφιζον τὸν κ. Ζαΐμην καὶ μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὁποίου ἀπέσυρα τὸ νομοσχέδιον καὶ δὲν ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ν. ΜΑΝΟΥΣΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, τὸ νομοσχέδιόν σας ἐκεῖνο καὶ ἐδημοσιεύθη καὶ ἰσχύει καὶ ἔχει ἀριθμὸν Νόμου 6312.

Γ. ΚΑΚΟΥΛΙΔΗΣ. Δηλῶ λοιπὸν πρὸς τὸ Σῶμα ὅτι ἐὰν σήμερον καταψηφισθῇ διὰ ψηφίσματος ὁ νόμος τῆς μπακλαβαδοποιήσεως ὁ δημοσιευθεὶς ὅπως μᾶς εἶπεν ὁ κ. Μανούσης καὶ ἰσχύων, δέχομαι πρότασιν νὰ καταρτισθῇ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Βουλῆς ἡ ὁποία δι' ὑπομνήματός της νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸ σῶμα ποῖον ἐκλογικὸν σύστημα εἶναι τὸ καλύτερον.

Ὁ κ. Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Λέγει ὅτι κατὰ τὴν γνώμην του ματαιοπονεῖ ἡ Βουλὴ ἀναζητοῦσα τὸ καταλληλότερον ἐκλογικὸν σύστημα. Ἐν ἐκ τῶν δύο, τονίζει, πρέπει νὰ γίνῃ, ἢ ὁ λαὸς νὰ προτιμήσῃ τὸ ἕν ἐκ τῶν δύο κομμάτων καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸ ὅλην τὴν δύναμίν του ἢ ἡμεῖς νὰ ἀρθῶμεν ὑπεράνω τῶν προσωπικῶν μας βλέψεων καὶ νὰ συνεργασθῶμεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἡ συζήτησις κυρύσσεται περαιωμένη.

Κ. ΔΗΛΑΒΕΡΗΣ Νὰ ὁμιλήσουν καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων οἱ ὁποῖοι ὑπέβαλον τὸ ψήφισμα, διὰ νὰ φωτισθῶμεν.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. τῆς ἀριστερᾶς. Ἐφωτίθημεν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπὸ τῶν βουλευτῶν κ.κ. Κ. Ἀγγελοπούλου, Θ. Τουρκοβασίλη, Δ. Μαντούβαλου, Θ. Κονίτσα, Κ. Δηλαβέρη, Α. Λιβιεράτου, Π. Μουντζουρίδη, Ε. Μπαλάνου, Λ. Τσιριγώτη, Κ. Τσαλδάρη, Α. Μπαλτατζῆ, Π. Σταμούλη, Α. Λαζανᾶ, Α. Νικολαΐδη, Κ. Κορόζου καὶ Σπ. Θεοτόκη, ὑπεβλήθη ἔγγραφος πρότασις ὅπως ἡ ψηφοφορία ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ψηφίσματος γίνῃ δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Νὰ ἐνεργηθῇ ψηφοφορία, Κύριε Πρόεδρε.

Προκειμένου ἀκολούθως νὰ ἀρχίσῃ ἡ ψηφοφορία καλοῦνται παρὰ τοῦ κ Προέδρου ὡς ψηφολέκται οἱ Βουλευταὶ κ κ. Σπ. Θεοτόκης, Εὐστρ. Γεωργιλαδάκης, Σ. Δημόπουλος καὶ Κ. Σπέγγος τοῦ ἐρωτήματος τεθέντος οὕτω: Οἱ παραδεχόμενοι τὴν ἀρχὴν τοῦ ψηφίσματος λέγουσιν «ναί» οἱ μὴ παραδεχόμενοι λέγουσιν «ὄχι».

Μεθ' ὃ ἄρχεται ἡ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ἀνωτέρω κ.κ. ψηφολεκτῶν, τῶν κ.κ. Γραμματέων τοῦ Προεδρείου ἐκφωνούντων τὰ ὀνόματα τῶν κ.κ. Βουλευτῶν.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ὅτι προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα, Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 278 ἐξ ὧν 155 ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς τοῦ ψηφίσματος καὶ 123 ἐναντίον αὐτῆς κατὰ τὸ κάτωθι παρατιθέμενον πρωτόκολλον.

Γονατᾶς Στυλιανὸς . .	Ν	Κονίτσας Θεμιστ	Ο
Χαρίφης Κωνσταντ	Ν	Κουτσοπέταλος Λουκᾶς	Ν
Πάτσης Σπυρίδων	Ν	Κυρέλλος Βασίλ.	Ν
Μογγογιάννης Ἰωάν	Ν	Νικολαΐδης Παναγ	Ο
Δεληγιάννης Βασίλ. . . .	Ν	Σπηλιώτης Νικ	Ν
Λαδᾶς Χρῆστος	Ν	Μπασιᾶκος Ἀριστ.	Ο
Θεοφανίδης Σταῦρος . .	Ν	Γκότσης Κωνστ	Ν
Μελᾶς Γεώργιος.	Ν	Μάρκου Ἀνδρέας	Ν
Ἐμμανουηλίδης Ἐμμ .	Ν	Ζαΐμης Φωκίων	Ν
Κρανιωτάκης Νικ.	Ο	Ροῦφος Λουκᾶς	Ο
Ράλλης Ἰωάννης	Ο	Σαγιᾶς Βασίλ	Ο
Λιβιεράτος Ἀντ	Ο	Ἀντωνόπουλος Ἀθ . . .	Ο
Ράλλης Γεώργιος	Ο	Στεφανόπουλος Δημ. . . .	Ο
Μερκούρης Σταμ	Ο	Βλάχος Ἰωάν	Ο
Τσαλδάρης Κωνστ.	Ο	Κατσίνης Α	Ο
Χέλμης Δημ	Ο	Λαμπρινίδης Λ	Ν
Βοζίκης Χαράλ.	Ο	Βεζυρτζόγλου Μιχ	Ν
Νεφελούδης Βασίλ.	Ο	Ζερβός Γεώργ	
Τσάτσος Θεμ.	Ν	Θέος Κωνστ.	Ν
Ἀγγελόπουλος Κωνστ. .	Ο	Μαλινδρέτος Νικόλ. . . .	Ο
Γληνός Δημήτριος	Ν	Θεοδωρίδης Λάζαρος . .	Ν
Παπαθανάσης Ἀθ	Ο	Τέντζος Χρῆστος.	Ο
Στράτος Γεώργιος	Ο	Χρυσ στόμου Γρηγ . . .	Ν
Καλαντζόπουλος Γεώρ.	Ο	Κώστογλου Χρ	Ν
Καφαντάρης Γεώργ . . .	Ν	Σδρόλλας Παν	Ν
Ἀθανασιάδης Νόβας Γ	Ν	Τύρης Ἰωάν	Ν
Νικολίτσας Ι	Ο	Παπανικολάου Δην. . . .	Ο
Ἀλεξανδρόπουλος Γ	Ο	Βλαχοθανάσης Κωνστ .	Ν
Παπαϊωάννου Γ	Ν	Μπούρνιας Ι	Ν
Παναγόπουλος Ἀνδρ . .	Ο	Παπαστρατῆς Θρ	Ν
Καρασβελᾶς Παντ	Ν	Κακαρᾶς Θεμ	
Μάλαινας Μιλτ	Ο	Χατζηκωνσταντῆς Γερ..	Ο
Τσαλδάρης Παναγ	Ο	Μπαλᾶνος Σῖμος	Ο
Μουτζουρίδης Πραξ . .	Ο	Χατζηπᾶνος Π	Ο
Παραβάντης Γ	Ο	Κίτρας Χρ	. .
Δρούγκας Νικ	Ο	Μουζάκης Νικόλ	
Πετρίδης Παναγ.	Ν	Ταβουλάρης Ἀν	Ν
Ρέντης Κωνστ.	Ν	Στεφανόπουλος Στεφ. . .	Ο
Μπόμπος Παναγ.	Ν	Στεφανόπουλος Βασ . . .	Ο
Χριστόπουλος Ἀθαν. . .	Ο	Γόντικας Δημ.	Ν
Τουρκοβασίλης Θ.	Ο	Τσεριώνης Ἠλίας	Ν
Ἀποσκίτης Ἠλ.	Ο	Γιαννόπουλος Ἰωάν. . . .	
Τουρκοβασίλης Γ	Ο	Κρεστενίτης Γεώργ . . .	Ο
Γιαννόπουλος Δημ. . . .	Ο	Κρασσαδάκης Νικ	Ν
Τσακόπουλος Σπυρ . . .	Ο	Ἀγγελιδάκης Γεώρ Λ..	Ν
Σεχιώτης Γεώργ	Ο	Πασαδάκης Ἰωάν.	Ν
Βαχλιώτης Ἀθ.	Ν	Δημόπουλος Στυλ.	Ν
Παπαναστασίου Ἀλέξ.	Ν	Πολυχρονάκης Κωνσταν	Ν
Μανέτ. ς Θεόδ.	Ν	Μειμαράκης Βασ	Ο
Μαντᾶς Μιλτ.	Ο	Φραγκισδάκης Γεώργ .	Ν
Β υβδουμπᾶς Δημ. . . .	Ο	Λεβαντῆς Πέτρος	Ν
Δροσόπουλος Ντεμίρης Κωνσταντῖνος	..	Ἰασονίδης Λεωνίδας . . .	Ν
Πεσματζόγλου Γεώργ. .	Ο	Ζάννας Ἀλέξανδρος	Ο
Κορόζος Κωνστ.	Ο	Ἀποστόλου Ἰωάν.	Ν
		Μαυρογορδᾶτος Μιχ . . .	Ν

Καραμαούνας Λεων ..	Ν
Δίγκας Δημ	Ν
Μισιρλόγλου 'Αναστ ..	Ν
'Αθηνοδώρου Δημ....	Ν
Ρίζος Δημοσθ.....	Ο
Χατζηνώτας 'Αθαν ..	Ο
Κώττας Νικ	Ο
Θεοδωρίδης Μάρκος .	Ο
Δερβέρης Νικ.....	Ν
Τσένιο 'Αλβέρτος....	Ν
Σκλάβαινας Στυλιανός	Ν
Σινάκος Μιχαήλ.....	Ν
Γκοτζαμάνης Σωτ ...	Ν
Γαρυφάλλου Περικλῆς	Ν
Μιχαήλ 'Ιωάννης	Ν
Σαμαρᾶς Μιχαήλ	Ν
Τζίτζικώστας Κωνστ .	Ο
Λούλης 'Αλκ	Ν
Μελᾶς 'Αλέξ	Ν
Καγιᾶς Γεώργ	Ν
Τσατσάνης Α	Ο
Σπέγγος Κωνστ	Ο
Μπότσαρης Δημ	
Μυλωνᾶς 'Αλ	Ν
Μπάρδας Γεώργ	Ο
Γάγαρης Γεώργ	Ο
Παπασταύρου Χρῆστ .	Ν
Βασιλικὸς Νικόλ	
Παπαδᾶτος 'Αχιλ	Ν
Παρτσαλίδης Δημ....	
Νικολαΐδης Σταῦρος ..	Ν
Παναγιωτόπουλος Ν..	
Θεολογίτης Αὔγουστ .	Ν
Θεοτόκης 'Ιωάν	
Δεσύλλας Θεόδ	Ο
Κογεβίνας Λῖνος	Ν
Θεοτόκης Σπ	Ο
Λύχνος Γεράσ	Ν
Δενδρινός 'Ανδρέας ...	Ν
Μεταξᾶς 'Ιωάν.....	
'Αλεξᾶτος Βρασίδας ..	Ο
Κρητικός Νικόλαος...	Ν
Σωτηριάδης ἡΕραμ ..	Ν
Παπάζογλου Γεώργ ..	Ν
Βαρβούτης Γεώργ....	Ν
Κουπαροῦσος Νικ	Ν
Κακουλίδης Γεώργ ..	Ν
Γεωργιάδης Νικ	Ν
Πολυζούλης Γεώργ...	Ο
Βύζας Βασίλειος	Ο
Λαδᾶς 'Αλέξ	Ο
'Αντωνιάδης 'Ιωάν...	Ο
Παπαδόπουλος ΘΦίλ .	Ν
Ράλλης Πέτρος	Ο
Γουλανδρῆς Βασίλ ...	Ο
Ρωμανός 'Αριστ	Ο
Εὐριπαῖος Πέτρος....	Ν
Μαρούλης Κωνστ.....	Ν
Πρωτοπαπαδάκης 'Αρ,	Ο
Μαραγκάκης 'Αντων .	Ο
Μαλασπίνας Σπῦρος ..	Ν
Κόμης 'Ανδρέας	
Γαρουφαλιᾶς Πέτρος .	Ν
Ασκούτσης Νικ.....	Ν
Φωτάκης Εὐστράτιος .	Ν
Μπιράκης Νικ.....	Ν
Σιγάλας 'Ανάρ	Ν
Μαρινάκης 'Εμμ	Ν
Πιαλόγλου 'Αριστ....	Ν
Παπαδῆμος 'Αντ	Ο
Χαμδῆ Χουσεὶν Φεχ..	Ο
Χαβούζ 'Αλῆ Γκαλίπ 'Οσμὰν 'Ογλοῦ...	Ν
Βερβέρης Βασίλ	Ν
Σοφούλης Θεμιστ	Ν
Πανέρης Δημ	Ν
Βλιάμος Νικ	
'Ηλιάδης 'Εμμ.....	Ν
Μανούσης Νικόλ	Ν
Κωνσταντόπουλος Νικ.	Ν
Μουρατίδης Κωνστ....	Ν
Καραμανλῆς Κωνστ ..	Ο
'Ιακώβου Πέτρος	Ο
Μενύχτας Διον	Ν
Ζαροτιάδης Γρηγ.....	Ν
Σγουραμάνης Γεώργ..	Ο
Νικολαΐδης Δημ	Ο
Σίδερης Γεώργ	Ν
'Αλαμανῆς Χρ.....	Ν
Λάππας Βασίλ	Ο
'Αλεξιάδης Σ	Ο
Βαμβέτσος 'Αλ	
'Αναγνωστόπουλος Δ..	Ο
Λίτσιος 'Ιωάν	Ο
Δερβέναγκας 'Αθαν...	Ο
Κοκορῖκος Κωνστ.....	Ο
Παγκοῦτσος 'Απόστ...	Ν
Σάντος Γεώργ.....	Ν
Χατζῖσκος Δημ.....	Ο
Εὐταξίας Λάμπρος ...	Ο
Πλατῆς Γεώργ	Ο
Βασιλειάδης Γεράσιμος	Ν
Λιδωρίκης Κωνστ.....	Ν
Χλωρὸς Γεώργ	Ο
Γραμματίκας 'Αθ ..	Ο
Βελλόπουλος Λεων ...	Ο
'Αστερίου Γεώργ	Ο
Μόδης Γεώργ	Ν
Βαλαλᾶς 'Ιωάννης....	Ν
Μπινόπουλος Στέργιος	Ο
Νταλίπης 'Αναστάσιος	Ο
Τζίμας 'Ανδρέας	Ν
Τερζόγλου Νικέλ	Ν
Βασιλικὸς Βασίλ	Ο
Κόσανος Μιχαήλ	Ο
Δέας Νικόλ	Ν
Πιστολάκης Στυλ	Ν
Μπακλατζῆς 'Εμμ ...	Ν
Γεωργιλαδάκης Εὐστ .	Ν
Βολουδάκης Μανοῦσος..	Ν
Πολυχρονίδης	Ν
Μουντάκης 'Εμμ.....	Ν
Παπαδόπετρος Γρηγ .	Ο
Παχνός 'Αλέξ	Ν
Χανιώτης 'Ιωάννης...	Ν
Πολεμίδης 'Ανδρέας ..	
Μαυρομιχάλης Πέτρος .	Ο
Τσιριζώτης Λεων ...,	Ο
Φικιώρης Πέτρος	Ν
Παπαμιχαλόπουλος Δ .	Ν
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Πέτρος	Ο
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Γεωργίου.....	Ο
Μαυρομιχάλης Λεωνίδ .	Ο
Καρτάλης Γεώργ.....	Ο
Ροδόπουλος Κωνστ ...	Ο
Σταμούλης Πανταζῆς..	Ο
Πορφυρογένης Μιχ....	Ν
'Ιωαννίδης 'Ιωάννης ...	Ν
Κουτσίνας 'Ιππ.....	Ν
'Απεντούλης Γεώργ ...	Ν
Μπαλτατζῆς Μαυροκορδᾶτος Νικόλαος	Ο
Σάπκας Μιχ	Ο
Νικολαΐδης 'Αδαμ	Ο
Ψιάρρης Δημ.....	Ν
Κούνδουρος 'Ιωσήφ ...	
Καταπότης Μιχαήλ ...	Ν
Κοθρῆς Μιχαήλ	
Καραμᾶνος 'Ιωάννης ..	Ν
Κυδριανός 'Ορέστης ..	Ν
Τρύχων Θεόδωρος	Ν
Γεωργαντέλης Δηλ. ...	Ο
Λαζανᾶς Γεώργ.....	Ο
Παπανδρέου Γεώργ....	Ν
Τυρίμος Μιχαήλ	Ν
Λευκίας Θείαλπις	Ν
Καλαντζᾶκος 'Αλέξ ...	Ο
Οἰκονομόπουλος Λεων .	Ο
Σκιαδᾶς Κωνστ	Ο
Λουρίδας 'Ιωάν.....	Ο
Μποῦτος Περικλῆς....	Ν
Κωστόπουλος Σταῦρος....	
Βουδούρης Κωνστ	Ν
Κάρτσωνας Νικ	Ο
Σπέντζας Νικόλ.....	
Σχινᾶς Γεώργ.....	Ο
Κακίσης 'Ιωάν.....	Ο
Χατζημπέης Σταμ	Ν
Σαββίδης Σάββας.....	Ν
Ρινόπουλος Μιχαήλ ...	Ν
Ντεντιδάκης Παῦλος .	Ν
'Αβραάμ Νικόλαος	Ν
Κιζάνης Θεόδωρος	Ν
Δηλαβέρης Κρίτων	Ο
Μαντούβαλος Δρ	Ο
Χαραλαμπόπουλος Γ ..	
Γεννηματᾶς Βασίλειος..	Ο
Παναγιωτᾶκος Παν ...	Ο
Μαρσέλλος Δημ.....	Ν
Μανωλέας 'Εμμ	Ν
Γρηγοριάδης Νεόκοσμος	Ο
Καλλιγκάτσης Παρίσης	Ο
Πέγιος 'Αθαν	Ο
Γέσιος Κωνστ.....	Ν
Καραμᾶνος Χρῆστος...	Ν
Χαβίνης Θεόδ	Ν
Κ κκινᾶτος Παν.....	Ν
Τσιῶκος Λεων.....	Ο
Καλκάνης Κωνστ....	Ο

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Συνεπῶς ἡ Βουλὴ ἐδέχθη τὸ ψήφισμα κατ' ἀρχὴν καὶ ἄρχεται ἡ κατ' ἄρθρον συζήτησις αὐτοῦ. Ἐπὶ τοῦ ἄρθρ. 1 ὑπεβλήθη τροπολογία ἐκ μέρους τῶν κ. κ. Γονατᾶ, Λαδᾶ κλπ. ἀντικαθιστῶσα τὸ ἄρθρον τοῦτο διὰ τοῦ ἑξῆς: «Ἐπαναφέρεται ἐν ἰσχύϊ ὁ νόμος 5493 «περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν» ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῶν ἄρθρων 1, 2 παρ. 2 καὶ παρ. 3, 4, 5, 6, 7, 11 καὶ 12 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου τῆς 30 Δεκεμβρίου 1935 «περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν».

Α. ΛΟΥΛΗΣ. Νὰ προστεθῇ, κ. Πρόεδρε, καὶ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ ἰδίου ἀναγκαστικοῦ νόμου, τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ περὶ τῶν ὁμαδικῶς μετακινουμένων κτηνοτρόφων.

Οἱ κ. κ. Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ καὶ Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ ἐρωτοῦν τί λέγουν τὰ ἄρθρα αὐτά.

Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ. Θὰ σᾶς ἐξηγήσω.....

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τὸ ἄρθρον 9 περιλαμβάνεται εἰς τὸ σχέδιον.

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ. Εἶναι ἄδικος ἡ διάταξις αὐτή, διότι εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογὰς βάσει αὐτοῦ ἱδρύθη τμῆμα εἰς τὸ χωρίον Μοῦλκι τῆς Λεβαδείας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐψήφιζαν τοὺς ὑποψηφίους τῆς Αἰτωλοακαρνανίας.

Δ. ΒΟΥΡΔΟΥΜΠΑΣ. Ἦσαν ὅμως ἐγγεγραμμένοι στοὺς δικούς σας καταλόγους.

Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ. Διὰ νὰ κατατοπίσω τὴν Βουλὴν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 1 λέγω τοῦτο, ὅτι δι' αὐτοῦ ἐπαναφέρεται ἐν ἰσχύϊ ἡ ἀναλογικὴ μὲ τοὺς πολλοὺς σταυροὺς προτιμήσεως...

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο δημιουργεῖται θόρυβος διότι πολλοὶ βουλευταὶ τάσσονται ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς σταυροῦ προτιμήσεως, ἐνῶ ἄλλοι ὑπὲρ τῶν πολλῶν. Ἀποκαθισταμένης ἡσυχίας λαμβάνει τὸν λόγον ὁ κ. Καφαντάρης, ὅστις λέγει τὰ ἑξῆς:)

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἐὰν καλῶς ἀντελήφθην κύριοι, τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα ἐγείρονται διὰ τὴν ψήφισιν τοῦ ἄρθρου 1 εἶναι 2. Τὸ πρῶτον ἀφορᾷ τοὺς σταυρούς, ἐὰν θὰ εἶναι εἷς ἢ δύο ἢ πολλοί, καὶ τὸ δεύτερον εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου τῶν νομάδων κτηνοτρόφων.

Αὐτὰ εἶναι τὰ δύο ζητήματα. Ὑποθέτω, ὅτι ἄλλα ζητήματα δὲν ἠγέρθησαν.

Ν. Γ. ΣΠΗΛΙΩΤΗΣ. Πῶς ; εἶναι αἱ προθεσμίαι τῶν ἄρθρων 8.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἔχει καλῶς. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἕνα ἢ τοὺς πολλοὺς σταυρούς, ἐγὼ ἀνέκαθεν ἤμην κεκηρυγμένος καὶ ὑπεστήριξα μετ' ἐπιμονῆς τὸν ἕνα σταυρόν. Τὸ σύστημα τοῦ ἑνὸς σταυροῦ εἶναι ἀπολύτως ὀρθὸν καὶ δίκαιον, δὲν δίδει ἀφορμὴν εἰς τοὺς συνδυασμοὺς τοὺς σχηματιζομένους ἐντὸς τῶν γενικωτέρων συνδυασμῶν τοὺς ὁποίους δὲν θεωρῶ καὶ τόσον ἠθικούς. Ἐγὼ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀναλογικὸν σύστημα ἔχω ἐπιφυλάξεις. Δὲν εἶμαι θιασώτης τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος . (γέλωτες ἐκ τῆς δεξιᾶς).

Δὲν ἔχετε ἀνάγκην νὰ γελᾶτε πρὸς τοῦ νὰ ἀκούσετε τὴν δικαιολογίαν. Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ λέγω, κατ' ἐπανάληψιν τὸ εἶπα καὶ τὸ ἔγραψα. Ἐν τούτοις ὑπεστήριζα τὸ σύστημα τὸ ἀναλογικὸν ἀπὸ τοῦ 1924 καὶ τὸ ὑπεστήριξα διὰ λόγους καθαρῶς πολιτικῆς σκοπιμότητος, διότι ἐνόμισα δηλαδὴ ὅτι διὰ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος θὰ φθάσωμεν ἐκεῖ ὅπου δὲν ἠδυνήθημεν νὰ φθάσωμεν ἕως τὴν στιγμὴν αὐτήν, εἰς τὴν συνεννόησιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου —καὶ κυρίως λέγων πολιτικὸν κόσμον ἐννοῶ τὰ δύο πολιτικὰ κόμματα— εἰς τὴν συνεννόησιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ εἰς τὸν σχηματισμὸν μιᾶς Κυβερνήσεως ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρυτέρας ἐθνικῆς ἑνώσεως, τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζω ἐπιμόνως ἀπὸ τοῦ 1924 ὅτι μετὰ τὴν παῦσιν τῆς πολεμικῆς καταστάσεως μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς εἰρήνης τὸ πρώτιστον μέλημα τὸ ὁποῖον ὑπάρχει διὰ τοὺς πολιτικοὺς ἄνδρας τῆς χώρας ἦτο ἡ ἐσωτερικὴ συμφιλίωσις.

Ἐθεώρησα, ὅτι τὸ ἀναλογικὸν σύστημα γέμον ἴσως ἐλαττωμάτων, ἀπὸ πάσης ἄλλης ἀπόψεως ἦτο τὸ ἐξυπηρετικώτερον διὰ τὸν γενικώτερον αὐτὸν σκοπὸν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἐξακολουθῶ νὰ τὸ ὑποστηρίζω καὶ σήμερον, θεωρῶν δηλαδὴ ὅτι διὰ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος θὰ φθάσωμεν ἐκεῖ ὅπου δὲν ἠδυνήθημεν νὰ φθάσωμεν ἕως τὴν στιγμὴν αὐτήν, εἰς τὴν συνεννόησιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου —καὶ κυρίως λέγων πολιτικὸν κόσμον ἐννοῶ τὰ δύο πολιτικὰ κόμματα— εἰς τὴν συνεννόησιν τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ εἰς τὸν σχηματισμὸν μιᾶς Κυβερνήσεως ὅσον τὸ δυνατὸν εὐρυτέρας ἐθνικῆς ἑνώσεως τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζω ἐπιμόνως ἀπὸ τοῦ 1932. Λοιπὸν τὸ σύστημα τὸ ἀναλογικὸν τὸ δέχομαι διὰ μόνον τὸν λόγον αὐτόν, διότι τὸ νομίζω αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐξυπηρετικώτερον τῆς ἀνάγκης, ἡ ὁποία καὶ πρωτεύει διὰ τὴν χώραν ἡμῶν. Δεύτερον ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τοῦ ἑνὸς σταυροῦ ὑπεστήριξα ἀνέκαθεν, ὅτι μόνον δι' ἑνὸς σταυροῦ τὸ σύστημα αὐτὸ ἀποβαίνει δικαιώτερον καὶ ἠθικώτερον. Δι' αὐτὸ ἐξακολουθῶ νὰ ἐπιμένω, ὅτι ὁ εἷς σταυρὸς θὰ ἔπρεπε νὰ καθιερωθῇ. Ἂν αὐτὸ εἶναι ζήτημα ψηφοφορίας θὰ τὸ λύσῃ ἡ ψηφοφορία χωρὶς ὑποθέτω πολλοὺς λόγους. Ἔχομεν καὶ τὸ ζήτημα τῶν νομάδων κτηνοτρόφων. Ἡ διάταξις αὐτὴ ἡ ὁποία διετυπώθη εἰς ἓν ἄρθρον τοῦ νόμου τῶν ἐκλογῶν ἡ ὁποία ἐθεσπίσθη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως Δεμερτζῆ ἔγινε τῇ ὑποδείξει μου. Οἱ νομάδες κτηνοτρόφοι γνωρίζετε ὅτι ἔχουν μίαν μόνιμον κατοικίαν χειμερινὴν καὶ μίαν μόνιμον κατοικίαν θερινήν.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Διατί τοὺς λέτε νομάδες ;

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Διότι πηγαίνουν εἰς τὸ χειμαδιὸ καὶ τὸ θέρος εἰς τὴν θερινὴν διαμονήν.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Τότε νὰ πῆτε «οἱ ἔχοντες διπλῆν κατοικίαν θερινήν, καὶ χειμερινήν».

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Εἶναι γνωστὴ ἡ κατοικία τῶν νομάδων αὐτῶν. Συμπίπτει ὅμως αἱ ἐκλογαὶ νὰ διεξάγωνται πολλάκις τὸν χειμῶνα. Ἕνεκα τούτου ἀλλοιώνεται τὸ πραγματικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἐκλογῆς, διότι ἓν μέγα μέρος τοῦ ἐκλογικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας στερεῖται τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος. Δὲν θὰ ὑπεδείκνυον τὴν διάταξιν αὐτήν, ὅπως δὲν τὴν ὑπέδειξα ποτὲ μέχρι τοῦδε, ἐὰν δὲν συνέπιπτε διὰ τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου τοῦ ἰσχύοντος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος νὰ περιληφθῇ ἄλλη συναφὴς διάταξις, ἡ διάταξις κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχουν δικαίωμα ἐκλογικὸν ἐκτὸς τοῦ τμήματος των, ἀλλ' ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ νομοῦ πάλιν οἱ νομάδες κτηνοτρόφοι. Ἡ διάταξις αὐτὴ ἐθεσπίσθη ὑπὸ τοῦ Λαϊκοῦ κόμματος.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Διατί ἐντὸς τοῦ νομοῦ ;

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἐξηγοῦμαι. Ὑπάρχει μία διάταξις περιληφθεῖσα τὸ πρῶτον εἰς τὸν ἐκλογικὸν νόμον τοῦ 1935 κατὰ τὸν ὁποῖον δίδεται τὸ δικαίωμα νὰ ψηφίσουν εἰς τὸ ἐκλογικὸν τμῆμα, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἀνήκουν, νομάδες κτηνοτρόφοι ἐντὸς ὅμως τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας.

Κατὰ τὴν διάταξιν αὐτὴν τί συμβαίνει ; Εὐρυτᾶνες κτηνοτρόφοι, οἱ ὁποῖοι παραχειμάζουν, ὅπως παραχειμάζουν ἐκτὸς τῆς περιφερείας των, καὶ ἄλλοι κτηνοτρόφοι εὑρισκόμενοι εἰς ἄλλην περιοχὴν τοῦ νομοῦ Αἰτωλοακαρνανίας, δὲν ἐψήφιζον. Ὁ ἔλεγχος τῶν ψηφοφόρων αὐτῶν εἶναι ἐξ ἴσου δύσκολος ὅπως εἶναι ὁ ἔλεγχος τῶν ψηφοφόρων ἐκείνων ποὺ ψηφίζουν ἐντὸς τῶν τμημάτων. Συμπίπτει λοιπὸν ὅλοι οἱ ψηφοφόροι νὰ κατάγωνται ἀπὸ ἕνα Δῆμον τῆς Εὐρυτανίας, καὶ αὐτοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὸ δικαίωμα τῆς ψηφοφορίας, ἐφ' ὅσον ἔτυχε νὰ παραχειμάζουν ἐκτὸς τῆς περιφερείας, στεροῦνται τοῦ δικαιώματος. Δι' αὐτὸ ἐζήτησα νὰ περιληφθῇ ἡ διάταξις αὐτὴ πρὸς ἀποκατάστασιν σχετικῆς δικαιοσύνης. Ἐψήφισαν 180 εἰς ἕνα Τμῆμα καὶ δὲν ἐπηρέασαν τὸ ἀποτέλεσμα καθ' ὁλοκληρίαν. Ἐγὼ εἰς τὸν συνδυασμὸν τὸν ἰδικόν μου εἶχον ἕνα περίσσευμα 3.000 τόσων ψήφων, τὸ ὁποῖον δὲν ἐλήφθη ὑπ' ὄψει, ὥστε τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶχεν καμμίαν σημασίαν.

Γ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ. Εἰς τὸ Μοῦλκι τῶν Θηβῶν ἐφέρατε τμῆμα ἐκτὸς τοῦ νομοῦ. . . . .

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Σεῖς ἐβάλατε μίαν διάταξιν κατὰ τὴν ὁποίαν ψηφίζουν εἰς τὸ Μεσολόγγι οἱ ἰδικοί σας ψηφοφόροι, ἄγνωστοι ἐντελῶς εἰς ἡμᾶς, καὶ θέλετε σεῖς νὰ στερήσωμεν τῆς ψήφου, τοὺς ψηφοφόρους τῆς Εὐρυτανίας, οἱ ὁποῖοι συμβαίνει νὰ μὴ παραχειμάζουν ἐντὸς τοῦ νομοῦ, ἀλλὰ νὰ παραχειμάζουν ἐκτὸς τοῦ νομοῦ ; Νομίζετε, ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑποστηρίζετε τὴν ἐκλογικὴν δικαιοσύνην ; Ἐὰν θέλετε ν' ἀπαλείψωμεν καὶ τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην, τὸ δέχομαι. Ἐὰν ὅμως θέλετε νὰ διατηρηθῇ ἡ διάταξις ἡ μία, τότε νὰ διατηρηθῇ καὶ ἡ ἄλλη διάταξις.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ ΤΙΝΕΣ. Ν' ἀπαλειφθοῦν καὶ αἱ δύο.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δέχομαι τὴν ἀπόρριψιν καὶ αὐτῆς τῆς διατάξεως ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θ' ἀπαλειφθῇ καὶ ἡ ἄλλη διάταξις τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου ἐντὸς τῆς ἐκλογικῆς περιφερείας. Δὲν ἐπεθύμησα ποτὲ καὶ δὲν θὰ ἐπιθυμήσω νὰ πλεονεκτήσω εἰς βάρος τῶν ἀντιπάλων. Ἐπιθυμῶ νὰ τεθοῦν κανόνες ἀπολύτου ἰσότητος. Ἐὰν δέχεται ἡ Βουλὴ ν' ἀπαλειφθῇ ἀπολύτως τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου τῶν νομάδων κτηνοτρόφων, δέχομαι ν' ἀπορριφθῇ ἡ διάταξις αὐτή. Ἐὰν ὅμως δὲν δέχεσθε ν' ἀπαλειφθῇ ἡ διάταξις αὐτή, τότε θὰ περιληφθῇ καὶ ἡ ἄλλη διάταξις τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου τῶν νομάδων τῶν ψηφιζόντων ἐκτὸς τῆς περιφερείας. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἐκλογικὴ δικαιοσύνη.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Κύριοι συνάδελφοι, δὲν ὡμίλησα ὅταν συνεζητεῖτο γενικῶς τὸ ζήτημα, διότι δὲν φαντάζομαι νὰ ὑπάρχῃ ἄλλο θέμα, τὸ ὁποῖον νὰ ἔχῃ συζητηθῇ περισσότερον καὶ τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι περισσότερον γνωστὸν εἰς τὸν πολιτικὸν κόσμον ἀπὸ ὅ,τι εἶναι αὐτὸ τὸ μέτρον τὸ ἐκλογικόν. Δὲν νομίζω, ὅτι ὅπως εἶναι διατυπωμένος ὁ ἐκλογικὸς νόμος εἶναι χωρὶς ἐλαττώματα. Ἡ σκέψις, ἡ ὁποία ἐπεκράτησεν εἰς ἡμᾶς ἦτο ἡ ἑξῆς : Δι' οὓς λόγους ἀνέφερεν πρὸ ὀλίγου ὁ κ. Καφαντάρης καὶ τοὺς ὁποίους ἔχομεν πολλάκις ἐκθέσει νομίζομεν, ὅτι πρέπει νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀναλογικὴ ὅπως ἴσχυσε καὶ τὰς τελευταίας ἐκλογάς.

Α. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΔΑΚΗΣ. Με 300 βουλευτὰς καὶ βάσιν τοὺς δημότας;

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Μάλιστα. Καὶ ἐσκέφθημεν, ὅτι ἀφ' οὗ ψηφίσωμεν τὸ νομοσχέδιον νὰ συσταθῇ μία ἐπιτροπή, ἡ ὁποία νὰ μελετήσῃ καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ νομοσχεδίου. Ἓν σπουδαῖον ἐλάττωμα τοῦ νόμου εἶναι ἡ ἀνωμαλία, ἡ ὁποία παρουσιάζεται εἰς τὸ ἐκλογικὸν μέτρον καὶ ἡ ὁποία πρέπει νὰ διορθωθῇ. Νομίζομεν, ὅμως, ὅτι ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ γίνῃ ἡ καθιέρωσις τῆς ἀναλογικῆς διὰ ψηφίσματος δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνουν πολλαὶ τροπολογίαι. Νὰ ψηφισθῇ ὅπως ἔχει καὶ κατόπιν νὰ γίνῃ μία ἐπιτροπή, ἡ ὁποία νὰ μελετήσῃ τὰς τροπολογίας, καὶ ὅταν ἐπανέλθουν οἱ Βουλευταὶ νὰ λυθοῦν τὰ ζητήματα. Διότι εἶναι καὶ ἓν ἄλλο ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἠκούσαμεν ἐδῶ. Μπορεῖ νὰ καθιερωθῇ ἡ ἀναλογικὴ μὲ κάλπην καὶ σφαιρίδιον. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνουν αὐτὰ τὰ πράγματα, πρέπει νὰ καθήσωμεν νὰ τὰ μελετήσωμεν καὶ νὰ τὰ σκεφθῶμεν. Ἐκεῖνο, λοιπόν, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ψηφίσῃ ἡ Βουλὴ ἀπόψε εἶναι ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, ὅπως ἴσχυσεν εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογάς.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Ὄχι ὄχι.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Νὰ ἰσχύσῃ ὅπως ἴσχυσε κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς καὶ κατόπιν νὰ γίνῃ μία ἐπιτροπή. Νὰ ἐρωτηθῇ ἡ Βουλή, κύριε Πρόεδρε, δι' ἀναστάσεώς. Κύριοι μὴ νομίζετε, ὅτι θέλω νὰ ὑφαπάσω τὴν ψῆφον τῆς Βουλῆς. Ἐγὼ πρῶτος ἀναγνωρίζω, ὅτι ὁ νόμος αὐτὸς ἔχει ἀνάγκην διορθώσεως, ἀλλὰ σήμερον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς συζήτησιν τῶν λεπτομερειῶν. Ἐὰν ὅμως οἱ κ. κ. Βουλευταὶ θέλουν νὰ εἰσέλθουν εἰς λεπτομερείας, ἔχω νὰ εἴπω τὰ ἑξῆς ἐλάχιστα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς πολλοὺς σταυρούς. Ἡ προσωπική μου γνώμη καὶ σύστασις τὴ ὁποίαν κάμνω ἐκ τῆς πείρας, τὴν ὁποίαν καὶ ἐγὼ ἀπέκτησα, εἶναι, ὅτι εἶναι προτιμώτεροι οἱ πολλοὶ σταυροί.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Ὄχι, ὄχι.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Τὸ ζήτημα θὰ λυθῇ διὰ ψηφοφορίας. Εἶναι προτιμώτεροι οἱ πολλοὶ σταυροὶ διὰ δύο λόγους. Πρῶτον διότι ὁ ἀγὼν μεταξὺ τῶν αὐτῶν ὑποψηφίων ἐλαττώνει τὴν ἐχθρότητα. Δεύτερον, διότι ἱκανοποιεῖται ἡ ἀξίωσις τῶν ἐκλογέων, ὅπως ἐκτὸς τοῦ ὑποψηφίου μὲ τὸν ὁποῖον ἔχουν ἰδιαίτερον δεσμόν, νὰ ψηφίσουν ἐκλεκτικῶς καὶ ἄλλους ὑποψηφίους. Ἔτσι διευκολύνεται ἡ ἐκλογὴ νέων πολιτευομένων. Ἐκτὸς τούτου δὲ ὁ ἕνας σταυρὸς διευκολύνει πολὺ τὴν δωροδοκίαν.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Νὰ γίνῃ ψηφοφορία δι' ἀναστάσεως.

ΑΘ. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ. Κύριοι Συνάδελφοι, ὁ ἀξιότιμος ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν ἔκαμε δύο παρατηρήσεις, ὅπως ὅμως ἔθεσε τὸ ζήτημα φαίνεται τοῦτο ἔχον εὔλογον καὶ δικαίαν τινὰ βάσιν. Διότι ὑπεστήριξεν, ὅτι πρόκειται περὶ διατάξεως σκοπούσης νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς μετακινουμένους βλαχοποιμένας εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐκλογικοῦ αὐτῶν δικαιώματος. Δὲν πρόκειται ὅμως, Κύριοι, περὶ τούτου. Κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογάς, τῇ εἰσηγήσει του, ὅπως ὁ ἴδιος ὡμολόγησεν, ἡ Κυβέρνησις Δεμερτζῆ μὴ ἐξετάσασα εὐρύτερον τὸ ζήτημα ἐδέχθη διάταξιν τὴν ὁποίαν καὶ ἄλλοτε ὁ ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν εἶχεν ὑποστηρίξει εἰς τὴν Βουλήν, ὅτε πρωθυπουργὸς ἦτο ὁ ἀείμνηστος ἀρχηγὸς τῶν Φιλελευθέρων, ὁ ὁποῖος ὅμως μετ' ἀγανακτήσεως ἀπέκρουσε τὴν θέσπισιν τοιαύτης διατάξεως. Διότι δὲν πρόκειται, Κύριοι, περὶ τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος τῶν βλαχοποιμένων, ἀλλὰ πρόκειται περὶ τῆς ἀσκήσεως τοῦ δικαιώματος αὐτοῦ πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ὅπου εὑρίσκονται. Δηλαδὴ κάθε ὑποψήφιος δὲν θὰ ἔχῃ μόνον νὰ παρακολουθήσῃ τὰ ἐκλογικὰ τμήματα τῆς περιφερείας του, ἀλλὰ καὶ ὅλους τοὺς βλαχοποιμένας, ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκονται, ἀπομακρυθέντες ἐκ τῆς περιφερείας των. Καὶ συνέβη τοῦτο τὸ πρωτοφανὲς καὶ τὸ πρωτάκουστον, νὰ πληροφορηθῶμεν ἡμεῖς οἱ ὑποψήφιοι μετὰ τὰς ἐκλογάς, ὅταν μετέβημεν εἰς τὴν Νομαρχίαν διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκλογῶν, ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἕνα ἄλλο ἐκλογικὸν τμῆμα εἰς Λειβαδιά, ὅπου ἐψήφισαν διακόσιοι ἐκλογεῖς, πάντες δὲ ἐψήφισαν τὸν συνδυασμὸν τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν. Τὸ Τμῆμα τοῦτο ὄχι μόνον τὸ ἠγνοοῦμεν ἀλλ' οὔτε ἀντιπροσώπους, οὔτε ψηφοδέλτια εἴχομεν συλλάβει ἐκεῖ. Φαντασθῆτε τί θὰ γίνῃ ἂν τὸ ἄτοπον αὐτὸ ἐπεκταθῇ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἂν θὰ εἶναι δυνατὸν νὰ παρακολουθῇ ἕνας τοὺς ἐκλογεῖς του. Δὲν πρόκειται, λοιπόν, Κύριοι περὶ παρατηρήσεως ἰδικῆς μου, σκοπούσης τὴν στέρησιν τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος εἰς ἕνα ἀριθμὸν Ἑλλήνων ψηφοφόρων, ἀλλὰ πρόκειται περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν ὑποψηφίων ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Α. ΜΕΛΑΣ. Ὅλη ἡ Ἑλλὰς ἔχει σκηνίτας;

Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ. Εἰς τὰ περισσότερα μέρη ἔχουν. Δύνασθε, λοιπόν, σεῖς νὰ τοὺς παρακολουθήσητε ἁπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος; Κύριοι, νομίζω, ὅτι ὑπὸ τὴν μορφὴν αὐτὴν δὲν θὰ ὑπάρξῃ οὐδεὶς πολιτευόμενος, ὁ ὁποῖος νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρακολουθῇ τοὺς ψηφοφόρους του καὶ νὰ προλαμβάνῃ τὰς καταχρήσεις, αἱ ὁποῖαι θὰ γίνωνται ἂν δεχθῶμεν τὴν καθιέρωσιν αὐτῆς τῆς διατάξεως.

Ἐγὼ μάλιστα ὀφείλω νὰ εἴπω, ὅτι ἀπορῶ πῶς ὁ κ. Καφαντάρης προσῆλθεν εἰς τὴν ἀξίωσιν καθιερώσεως μιᾶς τοιαύτης διατάξεως. Διότι ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐπιδιώκει νὰ ἐπιτύχῃ, ἵνα δι' αὐτοῦ ἐπηρεάσῃ εὐμενῶς τὰ ἀποτελέσματα εἰς τὴν περιφέρειάν του ἐπὶ ἑνὸς τμήματος, δύναται κατ' ἀντίστροφον λόγον νὰ τὸ πάθῃ καὶ ὁ ἴδιος καὶ οἱ ὀπαδοί τοῦ Κόμματος του εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα. Νομίζω, λοιπόν, ὅτι ἡ διάταξις αὐτὴ πρέπει νὰ ἀποκρουσθῇ μετ' ἀγανακτήσεως.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Κύριοι Βουλευταί, συμφώνως μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ Συντάγματος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιτραπῇ ὥστε κάθε πολίτης ὁπουδήποτε καὶ ἂν εὑρίσκεται νὰ ψηφίζῃ. Οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται ἐκ διαμερισμάτων ὅλου τοῦ Ἔθνους καὶ ὅλοι οἱ πολῖται ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐκλογὴν βουλευτῶν δι' ὅλον τὸ Ἔθνος. Ἀλλά, δυστυχῶς, ἐὰν ἐφηρμόζετο αὐτὸ θὰ ἐγίνοντο τεράστιαι καταχρήσεις καὶ νοθεύσεις, δι' αὐτὸ εἰς τὰ παλαιὰ χρόνια —διότι τότε ἤτανε καλίτερα, διότι τώρα τελευταῖα ἡ ἐλευθερία ἐξέλειψε καὶ εἰς τὰς ἐκλογὰς καὶ εἰς τὰ τόσα ἄλλα πράγματα— εἰς τὰ παλαιά, λέγω, χρόνια, πρὸ 80 ἐτῶν, ὑπῆρχε μία διάταξις κατὰ τὴν ὁποίαν κάθε ἕνας ψηφίζει μόνον εἰς τὸ ἐκλογικὸν του τμῆμα. Τώρα τελευταῖα ἔγινεν ἡ παράβασις νὰ μποροῦν νὰ ψηφίζουν οἱ ψηφοφόροι καὶ ἐκτὸς τοῦ τμήματός των. Ἔγινε μία ἐξαίρεσις ὅμως προνομιακὴ μόνον διὰ τοὺς νομάδας. Δὲν καταλαβαίνω ὅμως διατὶ νὰ γίνῃ ἡ ἐξαίρεσις αὐτὴ διὰ τοὺς νομάδας καὶ ὄχι καὶ δι' ὅλους τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. Οἱ Ἀθηναῖοι π.χ. οἱ μισοὶ τοὐλάχιστον εὑρίσκονται ἐκτὸς τοῦ τμήματός των. Διὰ ποῖον λόγον νὰ μὴ ψηφίζουν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν τόπον τῆς παραμονῆς των; Λόγῳ λοιπὸν καταχρήσεων καὶ νοθεύσεων δι' αὐτὸ ἀπαγορεύεται καὶ πρέπει καὶ εἰς τὸ μέλλον νὰ ἀπαγορευθῇ νὰ μὴ ψηφίζῃ κανεὶς ἐκτὸς τοῦ ἐκλογικοῦ του τμήματος. Δι' αὐτὸ εἶμαι σύμφωνος μὲ τὸν κ. Καφαντάρην, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ ἕνα μέτρον. Ἢ πάντες νὰ ψηφίζουν εἰς τὸ τμῆμά των ἢ ὅλοι νὰ ψηφίζουν ὁπουδήποτε καὶ ἂν εὑρίσκωνται. Διότι ἄλλως κάμνομεν ἐξαιρέσεις ὡρισμένων εἰς βάρος ἄλλων. Νομίζω λοιπόν, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ ἕνα μέτρον, ὥστε νὰ προλάβωμεν τὰς καλπονοθεύσεις. Βεβαίως καλὸν θὰ ἦτο νὰ θέσωμεν γενικὴν διάταξιν κατὰ τὴν ὁποίαν ὅπου καὶ ἐὰν εὑρίσκωνται νὰ δύνανται νὰ ψηφίζουν, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ τεθῇ γενικὴ διάταξις.

Π. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ. Δηλαδὴ οἱ στραγαλατζῆδες καὶ οἱ λοῦστροι νὰ ψηφίζουν εἰς τὰς Ἀθήνας.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Τώρα ἔγιναν αἱ διάφοροι διατάξεις. Τότε κάθε ἕνας ἐψήφιζεν εἰς τὸ τμῆμα του.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἡ εὐθυξία μὲ ἔφερεν εἰς τὸ βμῆμα

διὰ δευτέραν φοράν. Ἐπεθύμησε νὰ δώσω εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ζητηθεῖσαν ἐξήγησιν. Ἡ ὀρθὴ ἀρχὴ προκειμένου περὶ ἐξασφαλίσεως τῆς ἐκλογικῆς γνησιότητος εἶναι ἡ ἀρχὴ ἡ τεθεῖσα καὶ ὑπ' ἐμοῦ προηγουμένως καὶ ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου συμπολίτου μου κ. Καρασεβδᾶ κατόπιν. Δηλαδὴ ἐξασφάλισις τῆς ἐκλογικῆς γνησιότητος ὑφίσταται μόνον ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἐπιτρέπεται εἰς κανένα ἐκλογέα νὰ ψηφίζῃ ἐκτὸς τοῦ τμήματος εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει. Τότε ὑπάρχει ἀπόλυτος ἰσότης καὶ ἐξασφάλισις. Ἐὰν ἐκ τοῦ κανόνος αὐτοῦ θελήσεσε νὰ ἀπόσχητε, τότε ἀναντιρρήτως δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ δημιουργήσετε ἀνισότητας καὶ ἀδικίας. Τί ἔγινε λοιπόν; Εἰς τὸν νόμον τοῦ 1932 προσετέθη ἡ ἑξῆς διάταξις ἄρθρον 30 (ἀναγινώσκει)..... Προσετέθη δὲ διάταξις κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ τελευταῖον αὐτὸ ἐδάφιον ἰσχύει καὶ διὰ τοὺς σκηνίτας τοὺς ψηφίζοντας ἐντὸς τῆς περιφερείας των.

Πράγματι ὁ ἀξιότιμος ἐξ Αἰτωλοακαρνανίας πολιτευτὴς ἔχει ἀπολύτως δίκαιον ὅτι τὸ τμῆμα αὐτὸ ἱδρύθη τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν. Ἱδρύθη ὅμως κατ' ἀνάγκην διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι ὁ ἐκλογικὸς νόμος ἐδημοσιεύθη τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν. Ἑπομένως δὲν ἦτο δυνατὸν τὸ τμῆμα αὐτὸ νὰ ἱδρυθῇ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ νόμου ὁ ὁποῖος δίδει τὸ δικαίωμα τῆς ἱδρύσεως εἰς τμῆμα.

Ἄλλωστε μέχρις ὅτου δημοσιευθῇ ὁ νόμος ἀντηλλάγησαν διάφοροι σκέψεις καὶ ἐπείσθη ὁ τότε πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ θεσπίσῃ αὐτὴν τὴν διάταξιν.

Αὐτὸς λοιπὸν ἦτο ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἐθεσπίσθη ὁ νόμος μόλις κατὰ τὰς παραμονὰς τῶν ἐκλογῶν ὁπότε καὶ ἔγινεν ἡ ἵδρυσις τοῦ τμήματος. Ἐγὼ λοιπὸν δέχομαι ὅτι αἱ διατάξεις αὐταὶ πρέπει νὰ ἐκλείψουν διότι δίδουν ἀφορμὰς εἰς ἐκλογικὰς καταχρήσεις. Θὰ ἀπαλειφθῇ καὶ ἡ μία θὰ ἀπαλειφθῇ ὅμως καὶ ἡ ἄλλη διὰ νὰ εἴμεθα δίκαιοι. Διότι ὀφείλουν νὰ ἀναγνωρίσουν οἱ κ. Συνάδελφοι ὅτι εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ ὑπάρχει μεγάλη διαφορά. Διότι οἱ σκηνῖται οἱ ὁποῖοι ψηφίζουν εἰς τὴν περιφέρειαν Μεσολογγίου εἰς ἡμᾶς εἶνε ἄγνωστοι. Πῶς θέλετε λοιπὸν νὰ τοὺς ἐξελέγξωμεν; Ἐφ' ὅσον ὅμως εἶνε ἐκτὸς τῆς περφερείας δὲν ἔχομεν κανένα νὰ τοὺς ἐξελέγξωμεν καὶ βασιζόμεθα ἐπομένως εἰς τὴν καλὴν πίστιν τῶν ἀντιπάλων μας. Δι' αὐτὸ προτείνω νὰ ἀπαλειφθοῦν αἱ διατάξεις αὐταί.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Γίνονται καὶ ἄλλαι καταχρήσεις. Εἶναι γραμμένοι πολλοὶ εἰς δύο ἐκλογικὰ τμήματα καὶ ψηφίζουν καὶ εἰς τὰ δύο. Νομίζω, ὅτι πρέπει νὰ ληφθῇ ἕνα μέτρον.

Δ. ΡΙΖΟΣ. Τὸ ζήτημα τῆς ἀσκήσεως τῶν ἐκλογικῶν δικαιωμάτων τῶν νομάδων δὲν πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσωμεν ἀπὸ τὴν ἄποψιν τὴν ὁποίαν ἐξήτασαν οἱ κ. κ. Βουλευταὶ τῆς Αἰτωλοακαρνανίας οὔτε ὁ κ. ἀρχηγὸς τοῦ Προοδευτικοῦ κόμματος. Εἰς τὴν Μακεδονίαν ἔχομεν 15,000 κτηνοτρόφους οἱ ὁποῖοι ἐὰν διαγράψωμεν τὴν διάταξιν αὐτὴν δὲν θὰ ἐξασκήσουν ποτὲ τὰ ἐκλογικά των δικαιώματα, διότι κατὰ τὸν χρόνον κατὰ τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ ψηφοφορία αὐτοὶ ὡς ἐκ τῆς ἐργασίας των δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι εἰς τὸν τόπον τῆς κατοικίας των. Δὲν πρόκειται περὶ σταθερᾶς μετακινήσεως νὰ πηγαίνῃ δηλαδὴ ἀπ' ἐδῶ καὶ νὰ μεταβαίνῃ εἰς ἄλλον τόπον. Πρόκειται περὶ ὁμαδικῆς μεταναστεύσεως ἀνθρώπων οἵτινες μεταφέρονται ἀπὸ τὴν χειμερινὴν εἰς τὴν θερινὴν κατασκήνωσίν τους.

Ἂς ληφθοῦν μέτρα διὰ νὰ προληφθοῦν αἱ καταχρήσεις, ἀλλὰ πρέπει ὁπωσδήποτε καὶ νὰ μὴ λησμονῆται, ὅτι καὶ αὐτοὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ δικαιώματα μὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ἔχουν πιστοποιητικὰ ταυτότητος, εἶναι ἐγγεγραμμένοι εἰς τοὺς ἐκλογικοὺς καταλόγους κλπ.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Δὲν εἶπον τοιοῦτόν τι.

Ὁ κ. Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Κατακρίνει ἕνα ἕκαστον τῶν ἄρθρων τοῦ νομοσχεδίου.

Ὁ κ. Ν. ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΣ. ζητεῖ νὰ ἐπεκταθῇ τὸ μέτρον τῶν νομάδων κτηνοτρόφων καὶ εἰς τοὺς ἐν γένει ταξειδεύοντας κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐκλογῶν.

Ὁ κ. Π. ΚΑΛΑΪΓΚΑΤΣΗΣ. κηρύσσεται ὑπὲρ τῆς καταργήσεως τῶν δύο προνομιακῶν διατάξεων, διότι, δεδομένου, ὅτι δὲν λαμβάνει χώραν κανεὶς ἔλεγχος, γίνονται νοθεῖαι καὶ κατορθώνουν νὰ ψηφίζουν οἱ ἐν λόγῳ νομάδες κλπ. δύο καὶ τρεῖς φοράς. Νομίζω, ἐπιλέγει, ὅτι πρέπει καὶ αὐτοὶ νὰ ψηφίζουν ὅπως ὅλοι οἱ λοιποὶ Ἕλληνες.

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Ἡ μόνη δικαιολογία τῆς ἀναλογικῆς εἶναι ὅτι δι' αὐτῆς ἐπιτυγχάνεται δικαία ἐκπροσώπησις τῶν πολιτικῶν ρευμάτων ἐν τῇ Βουλῇ, κατὰ λόγον ἀκριβῶς τῶν ψήφων. Ἡ πεῖρα ὅμως ἐκ τῆς ἐνταῦθα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐφαρμογῆς του ἀπέδειξε τὸ ἐναντίον, τοῦτο δ' ὀφείλεται εἰς τὴν ἀτέλειαν τοῦ νόμου καὶ τοῦ συντάγματος. Προτείνω, λοιπόν, ὅπως τροποποιηθῇ τὸ ψήφισμα οὕτω: Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτικῶν ἑδρῶν νὰ ὁρίζεται κατὰ ἐκλογικὰς περιφερείας καὶ νὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ μέσου ὅρου τῶν ψηφοφορησάντων.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Τὸ ζήτημα τῶν ποιμένων δὲν ἀποτελεῖ παρανυχίδα. Πρέπει ὅμως νὰ καθιερωθῇ ἡ διάταξις ψηφίζουν καὶ οἱ νομάδες κτηνοτρόφοι καὶ ἐκτὸς τῆς περιφερείας των.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δέχομαι τὴν πλήρη ἀπάλειψιν οἱασδήποτε ἐξαιρέσεως τοῦ κανόνος, ὅτι ἕκαστος πρέπει νὰ ψηφίζῃ εἰς τὸ τμῆμά του.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Οὕτω ὅμως στερεῖτε τοὺς ἐκλογεῖς τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου.

Ὁ κ. Ν. ΚΟΥΠΑΡΟΥΣΟΣ. ὑπερασπυνόμενος τῆς διατηρήσεως τῆς διατάξεως διὰ τοὺς νομάδας κτηνοτρόφους, λέγει ὅτι ἐὰν στερηθοῦν οὗτοι τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος, δὲν θὰ εἶχον τὴν κομματικὴν δύναμιν νὰ ζητήσουν τὴν ἐπίλυσιν τῶν ζητημάτων των.

Ὁ κ. Β. ΒΥΖΑΣ συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου τῶν νομάδων κτηνοτρόφων.

Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Προοδευτικῶν ὅστις ἐπὶ 16 ὥρας ἐσίγα ἦλθε μόλις τώρα νὰ εἴπῃ ὅτι θὰ ψηφίσῃ μὲν λόγῳ τῶν περιστάσεων τὴν ἀναλογικήν, ἀλλ' ὅτι εἶναι κεκηρυγμένος ὑπὲρ τοῦ πλειοψηφικοῦ. Ὡσαύτως ὁ κ. Ἀρχηγὸς τῶν Ἀγροτοεργατῶν ὡμολόγησεν ὅτι εἶναι ἀμελέτητον τὸ νομοσχέδιον καὶ ὅτι πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς Ἐπιτροπήν, ἡ ὁποία νὰ ἐξετάσῃ τὰς λεπτομερείας, κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς τελευταίας τριετίας. Ὡς μέτρον δὲ διὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου νὰ ὁρισθῇ τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως τοῦ μέσου ὅρου τῶν συνολικῶς καθ' ὅλον τὸ Κράτος ψηφοφορησάντων κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἐκλογὰς—δηλαδὴ τῆς 5 Μαρτίου 1933 καὶ τῆς 26 Ἰανουαρίου 1936 διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ συνόλου τῶν βουλευτῶν.

Α. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΔΑΚΗΣ. Ὁ κ. Σαγιᾶς λαμβάνει διὰ τὸν καθορισμὸν αὐτὸν ὑπ' ὄψει του μόνον τοὺς ψηφοφόρους, ἀδιαφορεῖ δὲ ἐντελῶς διὰ τὸν πληθυσμὸν γενικῶς. Λησμονεῖ ὅμως ὁ κ. Σαγιᾶς ὅτι ὑπάρχουν περιφέρειαι εἰς ἃς ὁ ἀριθμὸς τῶν ψηφοφόρων εἶναι ἀπολύτως δυσαναλόγως μικρὸς ἔναντι τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ τοῦ πληθυσμοῦ. Ποῦ ἀντιπροσωπεύονται λοιπὸν αὐταὶ αἱ περιφέρειαι;

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Εἶναι ἀδύνατον ν' ἀντιπροσωπευθοῦν οὕτω αἱ μικραὶ περιφέρειαι. Ἀμφισβητήσιμον ἂν ἡ δικαιοσύνη πρέπει νὰ εἶναι μόνον ἀπέναντι τῶν ψηφοφόρων καὶ ὄχι καὶ ἀπέναντι τῶν δημοτῶν γενικῶς. Προτείνω νὰ περιορίσωμεν πρὸς τὸ παρὸν τὴν ψηφοφορίαν εἰς τὸ 1ον ἄρθρον, καὶ μετὰ τοῦτο νὰ προχωρήσωμεν.

Β. ΑΛΕΞΑΤΟΣ. Ἀντιτίθεται εἰς τὴν τροπολογίαν τοῦ κ. Σαγιᾶ.

ΦΩΝΑΙ. Δὲν γίνεται δ κτή, ἀντιτιθέμεθα.

Θ. ΧΑΒΙΝΗΣ. Τὸ καλλίτερον εἶναι νὰ ἐπαναφέρωμεν τὸν κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς ἐφαρμοσθέντα νόμον.

Ἂς γίνῃ καὶ μία ψηφοφορία διὰ νὰ ἀποφασίσωμεν διὰ τὸ ζήτημα τῶν σταυρῶν.

(Θόρυβος—Φωναί.—Ἀντεγκλήσεις).

Β. ΣΑΓΙΑΣ. Δὲν γεννᾶται ζήτημα σταυρῶν. Γεννᾶται τὸ ζήτημα τῆς βάσεως τοῦ νόμου.

(Ὀρθιοι οἱ πλεῖστοι τῶν κ.κ. βουλευτῶν χειρονομοῦν ὑποστηρίζοντες ἄλλοι μὲν τὴν καθιέρωσιν ἑνὸς σταυροῦ προτιμήσεως, ἄλλοι δὲ πολλῶν).

Γ. ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ. Δὲν ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ ὁμιλήσω ἐπὶ τοῦ προταθέντος ψηφίσματος. Ἀφῆκα τὴν φροντίδα ταύτην εἰς ἄλλους, ἀμμοδιοτέρους ἐμοῦ. Εἶναι ὅμως παράδοξον νὰ ἐρχώμαστε ἕνα βράδυ ἐδῶ καὶ νὰ μεταστρέπωμεν ἐκ τοῦ προχείρου τὸ ἐκλογικὸν σύστημα. Τὸ νὰ μεταβάλλωμεν ἕνα νόμον ἐπαναφέροντες τὸ παλαιὸν εἶναι ἔστω νοητόν. Τὸ νὰ θεσπίζωμεν ὅμως ἐκ τοῦ προχείρου νέας διατάξεις, μετὰ τρεῖς ὁλονυκτίας, εἶναι ἔργον τὸ ὁποῖον κινδυνεύομεν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἐλάχιστα σοβαρόν.

Οἱ κ. κ. Μ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ καὶ ΑΛ. ΖΑΝΝΑΣ, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς τροπολογίας των, καθ' ἣν αἱ ἐπαρχίαι Βερροίας, Κατερίνης θ' ἀποτελέσουν ἰδίαν ἐκλογικὴν περιφέρειαν, ἀποσπώμεναι τοῦ νομοῦ Θεσσαλονίκης, ὅπως ἀπετέλουν τοιαύτην καὶ ἄλλοτε.

Ὁ κ. Γ. ΣΙΔΕΡΗΣ προτείνει νὰ περιορισθῇ ἡ ψήφισις εἰς τὸ πρῶτον μόνον ἄρθρον τοῦ σχεδίου ψηφίσματος, νὰ γίνῃ δὲ ψηφοφορία διὰ τὸ ζήτημα τῶν σταυρῶν. (Θόρυβος—κωδωνοκρουσίαι).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὑπεβλήθη παρὰ τοῦ κεκανονισμένου ἀριθμοῦ βουλευτῶν πρότασις ὀνομαστικῆς ψηφοφορίας διὰ τὸ ζήτημα τῶν σταυρῶν προτιμήσεως.

ΦΩΝΑΙ. Μάλιστα. Νὰ γίνῃ ψηφοφορία.

Προκειμένου ἀκολούθως νὰ διεξαχθῇ ἡ ψηφοφορία καλοῦνται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ὡς ψηφολέκται οἱ βουλευταὶ κ. κ. Ε. Γεωργιλαδάκης, Σ. Τσακόπουλος Κ. Σπέγγος καὶ Α. Μελᾶς τοῦ ἐρωτήματος τεθέντος οὕτω: Οἱ παραδεχόμενοι τὴν πρότασιν (οἱ ψηφίζοντες δηλαδὴ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς σταυροῦ) λέγουσι ΝΑΙ οἱ μὴ παραδεχόμενοι (δηλαδὴ οἱ ψηφίζοντες ὑπὲρ τῆς καθιερώσεως πλειόνων σταυρῶν προτιμήσεως) λέγουσιν ΟΧΙ.

Ἄρχεται εἶτα ἡ ψηφοφορία ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν κ. κ. ψηφολεκτῶν, τῶν κ. κ. Γραμματέων τοῦ Προεδρείου ἐκφωνούντων τὰ ὀνόματα τῶν κ. κ. Βουλευτῶν.

Περατωθείσης τῆς ψηφοφορίας καὶ γενομένης διαλογῆς, ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου, ὅτι προέκυψε τὸ ἑξῆς ἀποτέλεσμα. Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 254 ἐξ ὧν ὑπὲρ τῆς προτάσεως 99 εἰπόντες ΝΑΙ καὶ ἐναντίον αὐτῆς 142 εἰπόντες ΟΧΙ ἠρνήθησαν δὲ ψῆφον 13 εἰπόντες τὴν λέξιν «ΠΑΡΩΝ», κατὰ τὸ κάτωθι παρετιθέμενον πρωτόκολλον.

Γονατᾶς Στυλιανὸς	Ο	Τσάτσος Θεμιστ.	Ο	Πετρίδης Παναγ.	Ν
Ζαρίφης Κωνστ.		Ἀγγελόπουλος Κωνστ.		Ρέντης Κωνστ.	Ν
Πάτσης Σπυρίδων		Γληνὸς Δημήτριος	Ο	Μπόμπος Παναγ.	
Μογγογιάννης Ἰωάν.	Ν	Παπαθανάσης Α0.	Ν	Χριστόπουλος Ἀθαν.	Ο
Δεληγιάννης Βασίλειος	Ο	Στράτος Γεώργιος	Ο	Τουρκοβασίλης Θ.	Π
Λαδᾶς Χρῆστος	Ο	Καλαντζόπουλος Γεώρ.	Ν	Ἀποσκίτης Ἠλ.	
Θεοφανίδης Σταῦρος	Ο	Καφαντάρης Γεώρ.	Ν	Τουρκοβασίλης Γ.	
Μελᾶς Γεώργιος	Π	Ἀθανάσιος Νόβας Γ.	Ν	Γιαννόπουλος Δημ.	Ν
Ἐμμανουηλίδης Ἐμμ.	Ο	Νικολίτσας Ι.	Ο	Τσακόπουλος Σπυρ.	Ν
Κρανιωτάκης Νικόλαος		Ἀλεξανδρόπουλος Γ.	Ν	Σεχιώτης Γεώργ.	Ν
Ράλλης Ἰωάννης	Ο	Παπαϊωάννου Γ.	Ν	Βαχλιώτης Ἀθαν.	Ν
Λιβιεράτος Ἀντώνιος	Ν	Παναγόπουλος Ἀνδρ.	Ο	Παπαναστασίου Ἀλέξ.	Ο
Ράλλης Γεώργιος	Ν	Καρασεβδᾶς Παντ.	Π	Μανέτας Θεόδ.	Ν
Μερκούρης Σταμ.	Ο	Μάλαινος Μιλτ.	Ο	Μαντᾶς Μιλτιάδ.	Ν
Τσαλδάρης Κωνστ.	Ν	Τσαλδάρης Παναγ.		Βουρδουμπᾶς Δημ.	Ν
Χέλμης Δημήτριος	Ν	Μουντζουρίδης Πραξ.	Ν	Δροσόπουλος ἢ Ντεμίρης Κωνσταντῖνος	Ν
Βοζίκης Χαράλ.		Παραβάντης Γ.	Ν	Πεσμαζόγλου Γεώργ.	Ο
Νεφελούδης Βασίλ.		Δρούγκας Νικόλ.	Ν	Κορίζος Κωνστ.	Ο
				Κονίτσας Θεμιστ.	Ο
				Κουτσοπέταλος Λουκᾶς	Ν
				Κυρέλλος Βασίλ.	Ο
				Νικολαΐδης Παναγ.	Ο
				Σπηλιώτης Νικόλ.	Ο
				Μπασιᾶκος Ἀριστ.	Ν
				Γκότσης Κωνστ.	Ο
				Μάρκου Ἀνδρέας	Ο
				Ζαΐμης Φωκίων	Π
				Ροῦφος Λουκᾶς	Ο
				Σαγιᾶς Βασίλ.	Ο
				Ἀντωνόπουλος Α0.	Ο
				Στεφανόπουλος Δημ.	Ο
				Βλάχος Ἰωάννης	
				Κατσίνης Α.	Ο
				Λαμπριανίδης Λ.	Ο
				Βεζυρτζόγλου Μιχ.	Ο
				Ζερβὸς Γεώργιος	Ο
				Θέος Κωνστ.	Ο
				Μαλινδρέτος Νικόλ.	Ν
				Θεοδωρίδης Λάζαρος	Ο
				Τέντζος Χρῆστος	
				Χρυσοστόμου Γρηγ.	Π
				Κώστογλου Χρ.	Ο
				Σπρόλλας Παναγ.	Ο
				Τύρης Ἰωάννης	Π
				Παπανικολάου Δημ.	Ν
				Βλαχοθανάσης Κωνστ.	Ν
				Μπουρνιᾶς Ι.	Ν
				Παπαστρατῆς Θρ.	Ο
				Κακαρᾶς Θεμ.	
				Χατζηκωνσταντῆς Γεώρ	Ο
				Μπαλᾶνος Σῖμος	Ο
				Χατζηπᾶνος Π.	Ο
				Κίτρας Χρ.	
				Μουζάκης Νικόλ.	
				Ταβουλάρης Ἀντ.	Ν
				Στεφανόπουλος Στέφ.	Ο
				Στεφανόπουλος Βασ.	Ο
				Γόντικας Δημ.	
				Τσεριώνης Ἠλ.	Ο
				Γιαννόπουλος Ἰωάννης	
				Κρεστενίτης Γεώργ.	Ν
				Κρασσαδάκης Νικ.	Ο
				Ἀγγελιδάκης Γεώρ.	Ο
				Πασσαδάκης Ἰωάν.	Ν
				Δημόπουλος Στυλ.	Ο
				Πολυχρονάκης Κωνστ.	Ο
				Μεϊμαράκης Βασίλ.	Ο
				Φραγκιαδάκης Γεώρ.	Ν
				Λεβαντῆς Πέτρος	
				Ἰασονίδης Λεωνίδας	Ν
				Ζάννας Ἀλέξανδρος	Ο
				Ἀποστόλου Ἰωάν.	Ν
				Μαυρογιαλλάτος Μιχ.	Ο
				Καραμανόυνας Λεων.	Ν
				Δίγκας Δημ.	Ο
				Μισιρλήγλου Ἀναστ.	Ο
				Ἀθηνοδώρου Δημ.	Ο
				Ρίζος Δημοσθ.	Ν
				Χατζηνώτας Ἀθαν.	Ν
				Κώττας Νικ.	Ν
				Θεοδωρίδης Μάρκος	Ο
				Λαρβέρης Νικ.	Ο
				Τσένιος Ἀλβέρτος	Ο
				Σκλάβαινας Στυλιανὸς	Ο
				Σινάκος Μιχαὴλ	Ο
				Γκοτζαμάνης Σωτήρ.	Ο
				Γαρυφάλλου Περικλῆς	
				Μιχαὴλ Ἰωάννης	Ο
				Σαμαρᾶς Μιχαὴλ	Ν
				Τζιτζικώστας Κωνστ.	
				Λούλης Ἀλκ.	Ο
				Μελᾶς Ἀλέξ.	Ν
				Καγιᾶς Γεώργ.	Ο
				Τσατσάνης Λ.	
				Σπέγγος Κωνστ.	Ο
				Μπότσαρης Δημ.	
				Μυλωνᾶς Ἀλ.	Ο
				Μπάρδας Γεώργ.	Ο
				Γάγαρης Γεώργ.	
				Παπαστεύρου Χρῆστος	Ν
				Βασιλικὸς Νικόλ.	
				Παπαδᾶτος Ἀθηνὸλ.	Ο
				Παρτσαλίδης Δημ.	
				Νικολαΐδης Σταῦρος	Ν
				Παναγιωτόπουλος Νικ.	
				Θεολογίτης Αὔγουστος	Ο
				Θεοτόκης Ἰωάννης	
				Δεσύλλας Θεόδ.	Ν
				Κογεβίνας Λίνος	Ν
				Θεοτόκης Σπ.	Ο
				Λύχνος Γεράσιμος	Ν
				Δενδρινὸς Ἀνδρέας	Ο
				Μεταξᾶς Ἰωάννης	Π
				Ἀλεξᾶτος Βασίδας	Ο
				Κρητικὸς Νικόλαος	Ο
				Σωτηριάδης Ἐπαμ.	Ν
				Παπάζογλου Γεώργ.	Ν
				Βαρβούτης Γεώργ.	Ο
				Κουπαρούσος Νικ.	Ο
				Κακουλίδης Γεώργ.	Ο
				Γεωργιάδης Νικόλαος	Ο
				Πολυζούλης Γεώργ.	Ν
				Βύζας Βασίλειος	Ν
				Λαδᾶς Ἀλέξ.	Ν
				Ἀντωνιάδης Ἰωάννης	
				Παπαδόπουλος Φίλιππ.	Ο
				Ράλλης Πέτρος	Π
				Γουλανδρῆς Βασίλ.	Ο
				Ρωμανὸς Ἀριστ.	
				Εὐριπαῖος Πέτρος	Ν
				Μαρούλης Κωνστ.	Ν
				Πρωτοπαπαδάκης Ἀρ.	Ο
				Μαρκάκης Ἀντώνιος	Ο

Μαλασπίνας Σπῦρος ψ..	Ο
Κόμης 'Ανδρέας	
Μαυρομιχάλης Πέτρος	Ν
Τσιριγώτης Λεων.	Ν
Φικιώρης Πέτρος	Ν
Παπαμιχαλόπουλος Δ. .	Ν
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Πέτρου	Ν
Βαρβιτσιώτης Νικήτας Γεωργίου	Ο
Μαυρομιχάλης Λεωνίδ.	Ν
Καρτάλης Γεώργ.	Η
Ροδόπουλος Κωνστ. ..	Ν
Σταμούλης Παναγῆς ..	Ο
'Αντωνόπουλος Νικόλ...	Ο
Μορφυρογέννης Μιχ. ...	Ο
'Ιωαννίδης 'Ιωάννης ..	Ο
Κυντσίνας 'Ιππ.....	Ο
'Αφεντούλης Γεώργ...	Ο
Μπαλτατζῆς Μαυροκορδᾶτος Νικόλαος.....	Ο
Σάπκας Μιχ.	Ν
Νικολαΐδης 'Αδάμ	Ν
Ψιάρρης Δημ.	
Κούνδουρος 'Ιωσὴφ	
Καταπότης Μιχαὴλ ...	Ο
Κοθρῆς Μιχαὴλ.....	Ο
Καραμᾶνος 'Ιωάννης...	
Κυπριανὸς 'Ορέστης....	Ο
Τρύφων Θεόδωρας	Ο
Γεωργαντέλης Δημ. ...	Ν
Λαζανᾶς Γεώργ.....	Ν
Παπανδρέου Γεώργ. ..	Ν
Τυρίμος Μιχαὴλ	Ο
Λευκίας Θείαλπις	Ο
Καλαντζᾶκος 'Αλέξ. ..	Ν
Οἰκονομόπουλος Λεων..	Ν
Σκιαδᾶς Κωνστ.	Ο
Λουρίδας 'Ιωάννης.....	
Μπούτος Περικλῆς	Ν
Κωστόπουλος Σταῦρος.	Η
Βουδούρης Κωνστ.	Ν
Τσιρώνης Εὐστρ.	Ν
Κάρτσωνας Νικὲλ.	Ο
Σπέντζας Νικόλ.....	
Σχινᾶς Γεώργ.	Μ
Κακίσης 'Ιωάννης ...	Ο
Χατζημπεης Σταμ.....	Ο
Σαββίδης Σάββας	Ο
Ρινόπουλος Μιχαὴλ....	Ο
Ντεντιδάκης Παῦλος ..	Ο
'Αβραὰμ Νικόλαος ...	Ο
Κιζάνης Θεόδωρος	Ο
Δηλαβέρης Κρύτων....	Ο
Μαντούβαλος Δρ.	Ν
Χαραλαμπόπουλος Γεώρ. .	
Γεννηματᾶς Νικόλ. ...	Ν
Παναγιωτᾶκος Παν. ..	Ο
Μαρσέλλος Δημ.	Ο
Μανωλέας 'Εμμ.	Ο
Γρηγοριάδης Νεόκοσμ...	Ο
Καλιγκάτσης Παρίσης..	Ο
Πέγιος 'Αθαν.	Ν
Γέσιος Κωνστ.	
Καραπᾶνος Χρῆστος ..	Ο
Χαβίνης Θεοδ.	..
Κυκκινᾶτος Παν.....	Ο
Τσιῶκος Λεων.....	Ν
Καλκάνης Κωνστ. κ...	Ν
Γαρουφαλιᾶς Πέτρος ..	Ν
'Ασκούτσης Νικ.	Ο
Φωτάκης Εὐστράτιος ..	Ο
Μπιράκης Νικ.	Ο
Σιγάλας 'Ανάργ.	Ν
Μαρινάκης 'Εμμ.	Ο
Ηιαλλούλου 'Αριστ.	Ο
Παπαδῆμος 'Αντ.	Ο
Χαμδῆ Χουτεὶν Φεχμῆ,	Ν
Χαβούζ 'Αλῆ Ρεσλίπ. 'Οσμὰν 'Ογλοῦ	Ο
Βεργέρης Βασίλ.	Ο
'Εξηντάρης Γεώργ. ...	Ο
Σοφούλης Θεμιστ.	
Πανέρης Δημ.	Ο
Βλιάμος Νικόλ.	.
'Ηλιόδης 'Εμμ.	Ο
Μανούσης Νικόλ.	Ο
Κωνσταντόπουλος Νικ..	Ο
Μουρατίδης Κωνστ. ..	Ν
Κυραμανλῆς Κωνστ. ..	Ν
'Ιακώβου Πέτρος	Ν
Μενύχτας Διονύσιος ...	Ο
Ζαροτιάδης Γρ.	Ο
Σγουραμάνης Γεώργ. .	Ν
Νικολαΐδης Δημ.	Ν
Σίδερης Γεώργ.	Ο
'Αλαμανῆς Χρ.	Α
Λάππας Βασίλ.	Ο
'Αλεξιάδης Σ.....	Ν
Βαμβέτσος 'Αλέξ.	
'Αναγνωστόπουλος Δημ.	Ν
Λίτσιος 'Ιωάννης	
Δερβέναγας 'Αθαν.	
Κοκορῖκος Κωνστ.....	Ο
Παγκοῦτσος 'Απόστ. ..	Ο
Σάντος Γεώργ.	Ν
Χατζῖσκος Δημ.	Η
Εὐταξίας Λάμπρος	
Πλατῆς Γεώργ.	
Τσιριμῶκος 'Ηλίας....	Η
Βασιλειάδης Γεράσιμος	Η
Λιδωρίκης Κωνστ. ..	Ν
Χλωρὸς Γεώργ.	
Γραμματίκας 'Αθ.	Ο
Βελλόπουλος Λεων. ...	Ν
'Αστερίου Γεώργ.	Ο
Μόδης Γεώργ.....	Ο
Βαλαλᾶς 'Ιωάννης	Ο
Μπινόπουλος Στέργιος.	Ν
Νταλίπης 'Αναστάσιος.	Ν
Τζίμας 'Ανδρέας	Ο
Τερζόγλου Νικόλ.	Ν
Βασιλικὸς Βασίλ.	Ν
Κέτσιανος Μιχαὴλ	Ν
Δέας Νικόλ.	Ο
Πιστολάκης Στυλ.	Ν
Μπακλατζῆς 'Εμμ. ...	Ο
Γεωργιλαδάκης Εὐστρ..	
Βολουδάκης Μανοῦσος..	.
Πολυχρονίδης Πολυχρ..	Ο
Μουντάκης 'Εμμ.....	Ν
Παπαδόπετρος Γρηγ. ...	Ν
Παχνὸς 'Αλέξ.	Ν
Χανιώτης 'Ιωάννης ...	Ν
Πολεμίδης 'Ανδρέας ..	

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Συνεπῶς ἡ πρότασις περὶ καθιερώσεως ἑνὸς σταυροῦ ἀπερρίφθη.

Ὁ κ. Α. ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ὁμιλεῖ ἐπὶ τοῦ 1ου ἄρθρου τοῦ ψηφίσματος.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Βάσις συζητήσεως, κ. Πρόεδρε, εἶναι ἡ πρότασις ἡ ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ κ. Καφαντάρη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Κύριοι Βουλευταί, δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη τὸ περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν. Οἱ παραδεχόμενοι τὸ ἄρθρον 2 τοῦ ψηφίσματος παρακαλῶ νὰ ἐγερθῶσι.

Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ψηφισθῇ ἐφ' ὅσον δὲν ἐγένετο συζήτησις. Τὸ ἄρθρον 2 εἰσάγει σοβαρὰν τροπολογίαν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Τὸ 2 ἄρθρον ἀφορᾷ τὴν δευτέραν κατανομήν.

Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ. Διὰ τοῦ 2ου ἄρθρου εἰσάγεται ἡ ἕξῆς τροπολογία. Δύναται ἕνα Κόμμα χωρὶς νὰ πάρῃ οὐδεμίαν ἕδραν εἰς κανένα νομὸν νὰ συγκεντρώσῃ τὰ ὑπόλοιπα ὅλων τῶν νομῶν καὶ νὰ πάρῃ ἕδρας.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Κύριε Πρόεδρε. Ἡμεῖς δηλοῦμεν ὅτι ἀποσύρομεν ὅλα τὰ ὑπόλοιπα ἄρθρα.

Γίνεται ἀκολούθως δεκτὸν ἀπορριπτομένων ὅλων τῶν τροπολογιῶν εἰς μόνην συζήτησιν κατ' ἀρχὴν, ἄρθρον καὶ σύνολον τὸ Σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν» ὡς ἐτροποποιήθη, διαγραφέντων τοῦ 2ου, 3ου καὶ 4ου ἄρθρων, ἔχον οὕτω.

Περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν.

"Αρθρον 1.

Ἐπαναφέρεται εἰς ἰσχὺν ὁ νόμος 5493 «περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν», ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν ἄρθρων 1—2 καὶ 4—12 συμπεριλαμβανομένου τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου τῆς 30 Δεκεμβρίου 1935.

"Αρθρον 2.

Πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸ παρὸν ψήφισμα κατακαταργεῖται

Μεθ' ὃ ἀνακοινοῦται παρὰ τοῦ κ. Προέδρου ἡ κάτωθι Πρότασις τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ἀχ. Παπαδάτου, ἔχουσα οὕτω.

Ἡ Γ' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ θεωροῦσα ὅτι εἶναι συμφέρον τὸ ἐκλογικὸν σύστημα νὰ τυγχάνῃ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον τῆς ἐπιδοκιμασίας τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, ὥστε νὰ εἶναι ἠσφαλισμένη ἡ διατήρησις αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ὅσον τὸ δυνατὸν μακρότερον χρονικὸν διάστημα.

Ἀποφασίζει

"Οπως συσταθῇ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς κατ' ἀναλογίαν τῶν Κομμάτων, εἰς ἣν πάντως δέον νὰ μετέχουν οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Κομμάτων, ἐπὶ σκοπῷ νὰ μελετήσῃ καὶ συντάξῃ ἐντὸς ἑξαμήνου ἀπὸ τῆς συστάσεώς της ἐκλογικὸν δίκαιον ἀνταποκρινόμενον εἰς τὰς παρ' ἡμῖν πολιτικὰς συνθήκας ἀσφαλίζον τὴν αὐτοκυβέρνησιν τοῦ Λαοῦ καὶ ἱκανὸν νὰ ἐξυγιάνῃ τὴν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ τόπου.

Α. ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ
Βουλευτὴς Καβάλλας

Ἐρωτωμένη ἡ Βουλὴ δέχεται τὴν ἀνωτέρω πρότασιν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τρίτον ἀντικείμενον τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως εἶναι τὸ Σχέδιον ψηφίσματος «περὶ παρατάσεως τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος ἀναγκαστικῶν νόμων κλπ.»

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρ. Κυβερν.). Κύριοι Βουλευταί, παρεκάλεσα ἐπανειλημμένως τὴν Βουλὴν ὅπως αἱ συνεδριάσεις λήξουν ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον. Πρόκειται νὰ ἀναχωρήσω εἰς Βελιγράδιον. Τὸ Σάββατον τὴν πρωΐαν ἀφικνεῖται ἐνταῦθα ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας ἵνα ἀναχωρήσωμεν μαζί. "Εχω ἀπόλυτον ἀνάγκην

τῆς αὐριανῆς ἡμέρας ἵνα προετοιμασθῶ. Θὰ σᾶς παρακαλέσω πολὺ νὰ λήξῃ ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ἀναλογικοῦ συστήματος. Ἔχω ἀνάγκην τοῦ ψηφίσματος περὶ ἀναστολῆς τῶν ἀναγκαστικῶν νόμων ἐπὶ τῆς Κυβερνήσεως τῆς 10 Ὀκτωβρίου. Σᾶς δηλῶ δὲ ἵνα μὴ σᾶς κάμῃ ἐντύπωσιν ὅτι πρόκειται νὰ προστεθοῦν καὶ ἄλλαι ἀναστολαὶ τῶν ἤδη ὁρισταμένων νόμων, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ αὐτῶν. Θὰ μείνουν αἱ ἀναστολαὶ ἐπί τινα χρόνον μέχρις ὅτου ἡ νομοθετικὴ ἐπιτροπὴ θὰ ἀποφασίσῃ ἐπ' αὐτῶν. Δηλονδὴ δὲν θὰ κάμωμεν καμμίαν ἀπολύτως ἐξαίρεσιν, διότι αὐτὸ τὸ ὁποῖον ζητεῖται εἶναι νομοθεσία, τὸ περὶ παλαιῶν πολεμιστῶν, σχετιζομένη μὲ τὸν προϋπολογισμόν. Σᾶς δηλῶ κατηγορηματικῶς ὅτι, δὲν εἶναι δυνατόν, ἐὰν πρόκειται νὰ τὸ ἐπιβάλλετε τοῦτο, νὰ ἀντιμετωπίσω πλέον τὴν κατάστασιν.

Κ. ΔΑΡΒΕΡΗΣ. Μέχρις ὅτου ἐπανέλθετε.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως). Μάλιστα μέχρις ὅτου παραπέμψω τὸ ζήτημα μελετημένον εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐπιτροπήν. Αὐτὸ ζητῶ ἀπὸ τὴν Βουλήν.

Α. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ. Ἐδημιουργήθη μία παρεξήγησις, ὁ ἀξιότιμος Βουλευτὴς Θεσσαλονίκης εἶπεν ὅτι ὅταν ἐπιστρέψετε, τότε ἐδόθη ἡ ἀπάντησις ὅτι ὅταν ἐπιστρέψετε θὰ παραπέμψητε τὸ ζήτημα εἰς τὴν Ἐπιτροπήν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Θὰ συζητήσωμεν τὴν νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν διὰ νὰ διακοποῦν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς. Αὐτό, πρόκειται νὰ συμβῇ εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐπιτροπὴν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν θὰ παραπέμψῃ τὸ ζήτημα ὅπως τὸ ἀντιλαμβάνεται ἡ Κυβέρνησις. Σᾶς δηλῶ δὲ κατηγορηματικῶς ὅτι διὰ τὴν ἐπαναφορὰν τῶν δημοτικῶν ἀρχόντων ἔκαμα μίαν δήλωσιν, ὅτι τὸ πρῶτον ἄρθρον, αὐτὸ τὸ ἀναλαμβάνει ἡ Κυβέρνησις νὰ τὸ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ὡς ἰδικόν της.

ΣΤ. ΓΟΝΑΤΑΣ. Διὰ τοὺς κοινοτικοὺς ἄρχοντας ἐγὼ ἔχω τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ Βουλὴ θὰ θεωρήσῃ ἔργον τιμῆς δι' αὐτοὺς προτοῦ διακόψῃ τὰς ἐργασίας της νὰ ἀποκαταστήσῃ μίαν ἀδικίαν τὴν ὁποίαν ὅλαι αἱ πλευραὶ ἀναγνωρίζουν. Σεῖς ὡς Κυβέρνησις ἐπίσης τὸ ἀναγνωρίζετε.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἐὰν πρόκειται ἡ Βουλὴ νὰ τὸ ψηφίσῃ ἄνευ τοῦ δευτέρου ἄρθρου, τότε εἶμαι σύμφωνος.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ἀλλ' ἐὰν πρόκειται νὰ ἀρχίσῃ ἡ Βουλὴ συζήτησιν ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ζητήματος, ὡς εἶναι ἐκνευρισμένη αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἡ συζήτησις αὕτη θὰ εἶναι μακροτάτη. Διατί δὲν δέχεσθε αὐτὸ ποὺ σᾶς προτείνω ἐγώ. Νὰ τὸ εἰσαγάγῃ ἡ Κυβέρνησις ἄνευ τοῦ δευτέρου ἄρθρου εἰς τὴν Νομοθετικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ ἐκεῖ νὰ συζητηθῇ. Δὲν τὸ θέλετε αὐτό. Τότε νὰ ἀρχίσῃ ἡ συζήτησις. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύσις ἄνευ τοῦ δευτέρου ἄρθρου.

Γ. ΔΡΟΥΓΚΑΣ. Εἶναι ταπεινωτικὸν νὰ περάσουν νομοσχέδια χωρὶς νὰ συζητηθοῦν.

Δ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ. Οἱ δημοτικοὶ καὶ κοινοτικοὶ ἄρχοντες ἀπελύθησαν βάσει αὐθαιρέτων διαταγῶν τοῦ τότε Γενικοῦ Διοικητοῦ Θράκης καὶ ἐγένοντο ἀθρόαι ἀπολύσεις. (Θόρυβος).

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Κύριοι Βουλευταὶ θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὴ σᾶς ἀνησυχῇ τὸ πότε θὰ τὸ φέρω εἰς τὴν νομοθετικὴν Ἐπιτροπήν. Σᾶς δηλῶ ὅτι θὰ τὸ φέρω πρῶτον. Τί ἄλλο θέλετε. Ἐὰν οἱ κ. κ. Βουλευταὶ δὲν δύνανται νὰ κάμουν μίαν μικρὰν ὑποχώρησιν προκειμένου περὶ σπουδαιοτάτου ζητήματος.....

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Τὸ δεχόμεθα, κ. Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἄνευ τοῦ δευτέρου ἄρθρου.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς ἀναστολῆς τῶν ἀναγκαστικῶν νόμων, ἔκαμα μίαν τροποποίησιν τὴν ὁποίαν μοὶ ὑπέδειξεν ὁ κ. Παπαναστασίου. Βεβαίως τὸ ζήτημα τῶν Βελγικῶν Σιδηροδρόμων εἶναι σπουδαιότατον. Τὴν τροποποίησιν ὅμως αὐτὴν τὴν ἐμελετήσαμεν. Σᾶς δηλῶ δὲ ὅτι τὴν ἐμελετήσαμεν μετὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Συγκοινωνίας.

Π. ΡΑΛΛΗΣ. Ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τί γνώμην ἔχει ἐπ' αὐτοῦ.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Ὅτι μπορεῖ νὰ γίνῃ δεκτή.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, τὸ ζήτημα τοῦτο χρήζει ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Διότι ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως....

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος Κυβερνήσεως). Σᾶς παρακαλῶ κ. Καλκάνη, προσέξατε μήπως μὲ τὰς νομικάς σας ἀντιρρήσεις αἱ ὁποῖαι δυνατὸν νὰ εἶναι δικαιότατα, εὑρεθῆτε εἰς ἀντίθετον μὲ τὴν πραγματικὴν κατάστασιν.

ΠΕΤΡΟΣ ΡΑΛΛΗΣ. Δι' αὐτοῦ θὰ ἐπέλθῃ μεγάλη ζημία εἰς τὸ δημόσιον. ἀπορῶ δὲ πῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ εἰσηγητὴς τοῦ νόμου τοῦ ἀναγκαστικοῦ τὸν ὁποῖον, ἐδημοσιεύσαμεν ἡμεῖς ἀπορῶ πῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν σᾶς συνέστησεν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβληθῇ ὁ νόμος αὐτός.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Μάλιστα τὸ ἐμελετήσαμεν ἀπόψε.

Π. ΡΑΛΛΗΣ. Δίδω τὴν πληροφορίαν ὅτι ἐὰν γίνῃ δεκτὴ οἱαδήποτε τροπολογία τοῦ νόμου αὐτοῦ ἢ οἱαδήποτε μεταρρύθμισις ἡ ζημία τοῦ δημοσίου θὰ εἶναι τεραστία.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Κύριε Πρόεδρε, δὲν πρόκειται νὰ λυθῇ κανένα ζήτημα, παρὰ τίθεται μία προθεσμία τριμήνου, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις δικαιοῦται νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς ἐξέτασιν ἀναγκαστικοὺς νόμους οἱ ὁποῖοι ἠκυρώσαν τελεσιδίκους ἀποφάσεις.

Π. ΡΑΛΛΗΣ. Τὸ ζήτημα ἔχει μεγάλην σημασίαν. Ἂν νομίζῃ ἡ Κυβέρνησις ὅτι πρέπει νὰ τροποποιηθῇ κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε οἱ ἐργολάβοι νὰ εἰσπράξουν ἑκατομμύρια, τότε ἂς τὸ κάμῃ ὑπ' εὐθύνην της.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Δὲν πρόκειται περὶ αὐτοῦ. Πρόκειται νὰ δοθῇ τρίμηνος προθεσμία εἰς τὴν Κυβέρνησιν.....

Π. ΡΑΛΛΗΣ. Θέλετε νὰ ὑποβάλητε νόμον ἀπ' εὐθείας. Νὰ τὸν ὑποβάλητε ἐπ' εὐθείας.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Κύριε Πρόεδρε. ὁ κ. Κούνδουρος καὶ ἄλλοι συνάδελφοι ὑπέβαλον τροπολογίαν, ὅπως ἡ ἐπιτροπὴ ἐξουσιοδοτήσεως ἀποφανθῇ περὶ τῆς κυρώσεως ἢ ἀκυρώσεως.

Π. ΡΑΛΛΗΣ. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐννοήσω διατὶ αὐτὴ ἡ σπουδή, νὰ εἰσαχθοῦν αὐτοῦ τοῦ εἴδους αἱ τροπολογίαι. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Δημοσίου.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ψηφίζωμεν πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀγνοοῦμεν. Ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν γνῶσιν αὐτῶν τῶν πραγμάτων τῶν γινομένων μεταξὺ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τοῦ κ. Παπαναστασίου καὶ Ὑμῶν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Ὅταν ἀναλαμβάνω ἐγὼ νὰ τὸ ὑποβάλω φέρω ἐγὼ τὴν εὐθύνην. Τί ἐννοεῖτε μὲ αὐτὰ ποὺ λέτε.

Γ. ΣΕΧΙΩΤΗΣ. Μὲ συγχωρεῖτε. Δὲν λέγω Σᾶς, ἀλλὰ λέγω ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ σᾶς δώσῃ συναίνεσιν διὰ μίαν τόσον σοβαρὰν πρᾶξιν αὐτὴν τὴν στιγμήν.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Κύριε Πρόεδρε, σεῖς ἐξετάσατε τὸ ζήτημα μὲ τοὺς ἁρμοδίους ὑπουργοὺς καὶ ἐκάνατε τὴν τροπολογίαν. Κάνετε ὅτι θέλετε.

Γ. ΒΑΡΒΟΥΤΗΣ. Διατὶ νὰ ληφθῇ ἀπόφασις τῆς Βουλῆς. Ἡ Κυβέρνησις ἔχει τὸ δικαίωμα μὲ ἀναγκαστικὸν νόμον νὰ τὸ τροποποιήσῃ.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Ἐὰν πρόκειται ἡ τροπολογία τῶν κ. Βουλευτῶν νὰ προκαλέσῃ συζητήσεις ἀτελευτήτους, τότε παρακαλῶ τοὺς κ. Βουλευτὰς νὰ τὴν ἀπε-

σύρουν καὶ τότε θὰ τὴν εἰσαγάγωμεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐξουσιοδοτήσεως.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἐπειδὴ ἔγινε θόρυβος θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ ἀναγνώσετε τὴν τροπολογίαν καὶ κατόπιν κάνετε ὅτι θέλετε.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Ἡ τροπολογία ἔχει ὡς ἑξῆς. (Ἀναγινώσκει) «Ἐφ' ὅσον ὅμως Συντακτικαὶ πράξεις ἢ ἀναγκαστικοὶ Νόμοι καὶ Νομοθετικὰ Διατάγματα ἐκδοθέντα ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου 1935 καὶ ἐφεξῆς, περιέχουν διατάξεις, καταργούσας τὰ δικαιώματα προσφυγῆς ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας ἢ τῶν Πολιτικῶν Δικαστηρίων ἢ προσβάλλουν δεδικασμένα ἢ ἑρμηνεύουν Συμβάσεις ἢ σχέσεις Δημοσίου Δικαίου, ἐξ οὗ προέκυψαν ἀμφισβητήσεις ἀχθεῖσαι ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων Δικαστηρίων δέον ὑποχρεωτικῶς νὰ ἐγκριθοῦν, νὰ τροποποιηθοῦν ἢ καταργηθοῦν κατὰ τὴν ἀνωτέρω διαδικασίαν ἐντὸς «τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος».

Ἀποσύρεται.

Μένει ἑπομένως ὁ νόμος τῆς ἀναστολῆς τῶν ἀναγκαστικῶν ὅπως ἔχει μὲ τὴν ἑξῆς τροποποίησιν εἰς τὸ δεύτερον ἄρθρον, ἡ ὁποία εἶναι καθαρῶς τυπική «Ἄρθρον 2ον. Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ νομοθετικοῦ διατάγματος ἀντὶ διὰ νόμου (Ἀναγινώσκει).

Ἄρθρον 2.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν ὅπως διὰ Νομοθετικῶν Διαταγμάτων ἐκδιδομένων μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως συμπληρώσῃ, τροποποιήσῃ, ἢ καταργήσῃ συντακτικὰς πράξεις, πλὴν τῶν ἀφορωσῶν τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς.

ΑΛ. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἀπὸ 1 Μαρτίου βάλετε.

Π. ΡΑΛΛΗΣ. Τί σκοπὸν ἔχει;

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Ὅτι δὲν εἰμποροῦν τὰ νομοθετικὰ διατάγματα νὰ καταργήσουν συντακτικὰς πράξεις.

Π. ΡΑΛΛΗΣ. Τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα, τὰ ὁποῖα θὰ καταργήσετε νὰ τὰ καταργήσετε διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπουργός). Αὐτὸ λέγω. Αὐτὸ τὸ ζητῶ, διότι διὰ τῆς νομοθετικῆς ὁδοῦ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως δὲν εἰμπορεῖ νὰ καταργηθοῦν συντακτικαὶ πράξεις.

Σᾶς τὸ ζητῶ αὐτὸ διὰ νὰ λάβω αὐτὸ τὸ δικαίωμα. Λοιπὸν δύο εἶναι τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα ἔλαβον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ φέρω εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐξουσιοδοτήσεως. πρῶτον τὸ ζήτημα τῶν αἱρετῶν ἀρχόντων ἄνευ τοῦ δευτέρου ἄρθρου. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν Ἀναγκαστικῶν νόμων παρακαλῶ νὰ γίνῃ δεκτὸν ἄνευ τροπολογίας.

Ὁ κ. Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ζητεῖ νὰ τεθῇ ἀντὶ ἀπὸ 10 Ὀκτωβρίου ἀπὸ 1ης Μαρτίου, διότι διαφορετικὰ δὲν θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ τακτοποίησις τῶν ἀπολυθέντων Δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρωθυπ υργός). Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀναλάβω ὅλον τὸ ἔργον τῆς παρελθούσης Ἐθνοσυνελεύσεως.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Δυνητικῶς, κύριε Πρόεδρε, Δὲν βλέπω ἄλλως τε τὸν λόγον διὰ τὸν ὁποῖον ἐπιμένετε.

Α. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΣ. Δυνάμει Συντακτικῆς πράξεως τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἅπαντες οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι οἱ ὁποῖοι ἀπελύθησαν ἐπανῆλθον δι' ἀποφάσεων ἐπιτροπῶν αἵτινες κατηρτίσθησαν ἐπὶ τῇ βάσει συντακτικῶν πράξεων.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δὲν ἐλύθη καθόλου, διότι πολλαὶ Ἐπιτροπαὶ συνεστήθησαν ἀπὸ ὑπαλλήλους διαδεχθέντας τοὺς ἐκκαθαρισθέντας.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 5 λεπτά.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΚΟΠΗΝ

Τὴν 10.45' π. μ. ἐπαναλαμβάνεται ἡ διακοπεῖσα συνεδρίασις, τοῦ ἀντιπροέδρου κ. ΓΟΝΤΙΚΑ καταλαμβάνοντος τὴν Προεδρικὴν ἕδραν.

Ὁ κ. Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου)λαμβάνων τὸν λόγον λέγει ὅτι κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τῶν κ. κ. Ἀρχηγῶν τῶν Κομμάτων τὸ σχέδιον ψηφίσματος «περὶ παρατάσεως τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος τῶν ἀναγκαστικῶν νόμων κλπ. ἔλαβε νέαν μορφήν. Τὸ πρῶτον ἄρθρον παραμένει ὡς ἔχει. Τὸ δεύτερον ἄρθρον διετυπώθη ὡς ἑξῆς (ἀναγινώσκει).

ΦΩΝΑΙ. Δεκτόν, δεκτόν.

Ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη ὑπὸ τοῦ κ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ δέχεται εἰς μόνην κατ' ἀρχὴν, ἄρθρον καὶ σύνολον συζήτησιν τὸ ὡς ἄνω σχέδιον ψηφίσματος ἔχον οὕτω .

Περὶ ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος ἀναγκαστικῶν Νόμων

Ἡ Γ' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀσκοῦσα τὴν πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐξουσίαν αὐτῆς.

Ψηφίζει.

Ἄρθρον 1.

Ἐπιτρέπεται ἡ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος παράτασις τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος ἀναγκαστικῶν Νόμων, ὧν ἡ ἰσχὺς ἔχει ἤδη ἀνασταλῇ.

Ἄρθρον 2.

Ἐπιτρέπεται εἰς τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν ὅπως διὰ Νομοθετικῶν Διαταγμάτων ἐκδιδομένων μετὰ σύμφωνον γνώμην τῆς Ἐπιτροπῆς Νομοθετικῆς Ἐξουσιοδοτήσεως συμπληρώσει, τροποποιήσει ἢ καταργήσει Συντακτικὰς πράξεις, πλὴν τῶν ἀφορωσῶν τὸν Κανονισμὸν τῆς Βουλῆς.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Λέγοντες συντακτικὰς πράξεις ἐννοεῖτε καὶ τὰς πρὸ τοῦ 1916 καὶ τὰς μετὰ μέχρι σήμερον τοιαύτας οἱουδήποτε εἴδους.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ. (Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου). Ἀορίστως.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Ἀπὸ κτίσεως Κόσμου.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου). Μάλιστα.

Μεθ' ὃ συναινέσει τῆς Βουλῆς περὶ ὥραν 11.10 π. μ. τῆς 30ῆς Ἀπριλίου 1936 λύεται ἡ συνεδρίασις διὰ τὴν 11.30 π. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἐξουσιοδοτουμένου τοῦ Προεδρείου ὑπὸ τῆς Βουλῆς ὅπως κυρώσῃ ὑπ' εὐθύνην αὐτοῦ τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

Ὁ Πρόεδρος
Γ. ΑΘ. ΝΟΒΑΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Παπασταύρου

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Θ'.

Πέμπτης 30 Ἀπριλίου 1936.

Ὥρα 11 καὶ 15' π. μ. ὁ Προεδρεύων Ἀντιπρόεδρος κ. Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ ἀνελθὼν ἐπὶ τῆς ἕδρας κηρύσσει τὴν ἔναρξιν τῆς Συνεδριάσεως καὶ διατάσσει ν' ἀνοιχθῶσι τὰ θεωρεῖα.

Μεθ' ὃ ἀνακοινοῦται ὅτι οἱ Βουλευταὶ κ. κ. Λ. ΙΑΣΟΝΙΔΗΣ, Ν. ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ, Ν. ΚΟΥΠΑΡΟΥΣΟΣ, Γ. ΖΑΡΩΤΙΑΔΗΣ, Γ. ΖΕΡΒΟΣ καὶ Ι. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ὑποβάλλουν τροπολογίαν ἐπὶ τῆς προτάσεως «περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους, τῶν Δήμων, Κοινοτήτων καὶ τῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ἄρχεται ἡ συνεδρίασις εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Ἡμερησίαν Διάταξιν.

Νομοσχέδιον 1ον «περὶ διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς κλπ.»

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Εἴπομεν νὰ γίνῃ μία νέα Ἡμερησία Διάταξις εἰς τὴν ὁποίαν νὰ περιλαμβάνεται ἡ ἐξουσιοδότησις, ἀλλὰ βλέπω ὅτι περιλαμβάνονται καὶ ἄλλα θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Ὁ κ. Τ. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ ἔχει τὸν λόγον.

Τ. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ. Ἐζήτησα τὸν λόγον, κύριοι συνάδελφοι, ἐπὶ τοῦ ψηφίσματος τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, εὑρίσκω, χωρὶς αἱ σκέψεις τὰς ὁποίας θὰ διατυπώσω καὶ ἡ ψῆφος τὴν ὁποίαν θὰ δώσω νὰ ἔχῃ οὐδὲ τὴν παραμικρὰν ἔννοιαν δυσπιστίας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, εὑρίσκω, ὅτι ἡ παροχὴ πενταμήνου διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς ἀποτελεῖ κάτι τι τὸ ἐξαιρετικῶς ἀνώμαλον καὶ ἀποτελεῖ καὶ περιστατικόν, τὸ ὁποῖον προστιθέμενον εἰς τὴν ὅλην δρᾶσιν τῶν τελευταίων ἡμερῶν δημιουργεῖ μίαν κατάστασιν ἡ ὁποία δὲν εἶναι ὁμαλή, εἰς βάρος τοῦ Κοινοβουλευτισμοῦ ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα φρουροί, ἀλλ' ἀποτελεῖ καὶ μίαν μείωσιν προσωπικὴν ἡμῶν.

Ὁμολογῶ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ δώσω τὴν ψῆφόν μου ἐπὶ πεντάμηνον καὶ νὰ μεταβῶμεν εἰς τὰς ἐπαρχίας μας καὶ νὰ λογοδοτήσωμεν εἰς τοὺς ἐκλογεῖς μας, εἰς τοὺς ὁποίους θὰ ἔχω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἀναγγείλω ὅτι ὡς μόνον μου ἔργον κατὰ τὸ πεντάμηνον αὐτό, θὰ εἶναι ἡ μετάβασίς μου κατὰ τὴν πρώτην ἑκάστου μηνός, εἰς τὸ ταμεῖον διὰ νὰ λαμβάνω τὴν ἐξ 11.000 δραχμῶν ἀποζημίωσίν μου (Θόρυβος ἐκ τῆς ἀριστερᾶς).

Ἔχω τὰς γνώμας μου καὶ τὰς ἀντιλήψεις μου ἐπὶ τοῦ ζητήματος. Ἤλθομεν ἐνταῦθα καὶ ἀφοῦ δὲν κατωρθώσαμεν νὰ συνεννοηθῶμεν μεταξύ μας, ἐφροντίσαμε πρῶτα νὰ ψηφίσωμεν ἕνα νόμον ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν γνώμην μας ἐξασφαλίζει τὴν ἐπανεκλογήν μας καὶ μετὰ τοῦτο ἐπανερχόμεθα εἰς τὰς ἑστίας μας καὶ ἀφήνομεν τὰ ζητήματα ἐκκρεμῆ.

Βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ διαμαρτυρώμεθα χωρὶς νὰ παρουσιάζωμεν τὴν θέσιν τῶν ζητημάτων. Καὶ ἡ θέσις αὐτῶν εἶναι, ν' ἀφεθῇ ἡ Κυβέρνησις ἐπὶ πεντάμηνον, ἀλλὰ καὶ περισσότερον ἀκόμη, ἡμεῖς δέ, διὰ νὰ εἴμεθα ἐν τάξει καὶ ἀπέναντι τῆς συνειδήσεώς μας καὶ ἀπέναντι τῶν ἐκλογέων μας, νὰ ψηφίσωμεν ἡμεῖς μόνοι τὴν αὐτοδιάλυσιν. Νομίζω ὅτι τοῦτο θὰ ἦτο τὸ εὐπρεπέστερον καὶ τὸ ἀξιοπρεπέστερον, εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν τραγικὴν κατάστασιν. Διότι φρονῶ ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν δὲν κατωρθώσαμεν νὰ συνεννοηθῶμεν εἴτε διότι πταίει τὸ σύστημα, εἴτε διότι πταίει ἡ σύνθεσις τῆς παρούσης Βουλῆς, δὲν εἶναι συνατὸν νὰ ἀπέλθωμεν καὶ νὰ ἐκλέξωμεν ἐπιτροπὰς αἱ ὁποῖαι νὰ καταρτίζουν νομοθετικὰ διατάγματα τὰ ὁποῖα ἡμεῖς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ νομοθετήσωμεν ἢ ἄλλας ἐπιτροπὰς αἱ ὁποῖαι νὰ καταρτίσουν τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος, τὸ Πολίτευμα, ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ Σύνταγμα τὸ ὁποῖον ἔχομεν καὶ σήμερον καὶ βάσει τοῦ ὁποίου δὲν δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν κατωρθώσαμεν νὰ πράξωμεν τίποτε εἴτε ἀπὸ ἀπόψεως Συντάγματος εἴτε ἀπὸ ἀπόψεως τῶν νόμων, εἴτε ἀπὸ ἀπόψεως συστήματος εἴτε ἀπὸ ἀπόψεως συνθέσεως τῆς Βουλῆς, δὲν κατωρθώσαμεν νὰ φέρωμεν εἰς πέρας ἢ μᾶλλον νὰ ἀρχίσωμεν κἂν τὴν ἐντολὴν διὰ τὴν ὁποίαν ἐξελέγημεν, δὲν βλέπω διατί πρέπει νὰ παραμείνωμεν ἐπὶ πέντε μῆνας ἄεργοι. Διὰ τοῦτο ἐγὼ προτείνω τὴν χορήγησιν ἐξαμήνου ἐξουσιοδοτήσεως εἰς τὴν Κυβέρνησιν πρὸς τὴν ὁποίαν ἐκφράζω τὴν ἐμπιστοσύνην μου, ἀλλὰ ταυτοχρόνως προτείνω ὅπως ψηφίσωμεν ταύτην τὴν στιγμὴν τὴν διάλυσιν τῆς Βουλῆς.

Λ. ΙΑΣΟΝΙΔΗΣ. Κάμετε ἀρχήν, κάμετε ἀρχήν.

Κ. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ. Κάμνω ἀμέσως, προτείνω τὴν διάλυσιν.

Π. ΚΑΛΙΓΚΑΤΣΗΣ. Νὰ παρατηθοῦν ὅσοι εἶναι ὑπὲρ τῆς διαλύσεως.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Θὰ ψηφίσωμεν τὴν αὐτοδιάλυσιν διὰ νὰ λείψῃ αὐτὸ τὸ οἰκτρὸν θέαμα.

Τ. ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ. Προτείνω τὸ ἑξῆς ψήφισμα :

Ἡ Συνέλευσις κηρύσσουσα τὴν ἄμεσον λῆξιν τῆς περιόδου αὐτῆς, ἀναθέτει τὴν ἄσκησιν τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς νέας Βουλῆς εἰς ἣν ὑποβληθήσονται τὰ Νομοθετικὰ Διατάγματα πρὸς ἔγκρισιν, προκηρυσσομένων νέων ἐκλογῶν ἐντὸς τῶν νομίμων προθεσμιῶν. (Χειροκροτήματα ἐκ τῆς δεξιᾶς).

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Νὰ τεθῇ εἰς ψηφοφορίαν τὸ ζήτημα τῆς διαλύσεως. Νὰ γίνῃ αὐτοδιάλυσις. Εἶναι οἰκτρὸν τὸ θέαμα νὰ καθήσωμεν 6 μῆνας ἀργόμισθοι.

ΠΡΟΔΡΟΣ. Ὁ κ. Δενδρινὸς ἔχει τὸν λόγον.

Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ. Ὁ ἀγαπητὸς συνάδελφος, ὁ ἄρτι κατελθὼν τοῦ βήματος, εἶπεν ὅτι διακινδυνεύομεν πάντες κατὰ τὴν ὥραν ταύτην νὰ μειωθῶμεν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ μὲ τὸ κατάντημα εἰς τὸ ὁποῖον περιερχόμεθα, ἐὰν παραιτηθῶμεν τῶν δικαιωμάτων μας ὡς Βουλευτῶν, τοῦθ' ὅπερ θὰ συμβῇ ἐφ' ὅσον ψηφίσωμεν τὴν πεντάμηνον διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς.

Ἐγὼ τονίζω ὅτι κινδυνεύομεν παίζοντες σχεδὸν πάντες ἐνταῦθα τὸν ρόλον τοῦ Ριγολέτου, νὰ ὑποστῶμεν καὶ τὸ πάθημα ἐκείνου.

Κύριοι, Βουλευταί, δὲν ἔχομεν Κυβέρνησιν κοινοβουλευτικήν. Ἡ παροῦσα Κυβέρνησις εἶναι Κυβέρνησις ἀντικοινοβου-

λευτική, ἀντιλαϊκή, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ κἂν τὴν ἠνέχθην, ἄλλο τὴν κατεψήφιστα, ἂν καὶ ὡς πρόσωπα σέβομαι τοὺς ἀποτελοῦντας ταύτην. Μετά τινων μάλιστα τούτων καὶ προσωπικῶς συνδέομαι, μηδ' αὐτοῦ τοῦ Προέδρου αὐτῆς ἐξαιρουμένου μεθ' οὗ συνεδέθην ὅταν οὗτος εἶχε τὴν τιμὴν καὶ ἦτο ὑπασπιστὴς τοῦ ἀειμνήστου Βενιζέλου. Ἐν τούτοις ὅμως, κατεψήφισα ταύτην μὴ στερηθεὶς τοῦ πρὸς τοῦτο θάρρους, τοῦ ὁποίου ἄλλοι ἐστερήθησαν. (Χειροκροτήματα).

Ἀλλά, κύριοι, δὲν νομίζετε ὅτι εἶναι ἀρκετὴ αὐτὴ ἡ ἀνωμαλία τοῦ νὰ κυβερνώμεθα ἀπὸ Κυβέρνησιν μὴ προερχομένην ἀπὸ τὴν Βουλήν; Δὲν νομίζουν ὅτι ὀφείλουν νὰ ἀρνηθῶσι τὴν ἀπεμπόλησιν τῶν δικαιωμάτων μας τὰ μεγάλα Κόμματα ἄτινα καὶ ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως ὑπεύθυνα εἶναι διὰ τὴν ὅλην κατάστασιν, δηλαδὴ καὶ στερηθέντα τοῦ ψυχικοῦ σθένους νὰ σχηματίσουν Κυβέρνησιν καὶ τοῦτο διότι ἐνεφανίσθησαν ἄλλοι ἀναρμόδιοι παράγοντες, οἵτινες παρενέβησαν καὶ ἠμπόδισαν νὰ σχηματισθῇ νόμιμος Κοινοβουλευτικὴ Κυβέρνησις; Καὶ ἐν τούτῳ ἐρωτᾶται: ποία ἡ τύχη τοῦ τεμαχίου χάρτου ἐφ' οὗ ἦσαν σημειωμένα σχεδὸν ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν ἐπιφανῶν Δημοκρατικῶν πολιτευτῶν προταθέντων τότε ὡς Ὑπουργῶν ὅταν κατ' ἐντολὴν τοῦ ἀνωτάτου Ἄρχοντος ὑπεβλήθη Αὐτῷ ὑπὸ τοῦ κ. Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων ὁ κατάλογος τῶν Ὑπουργῶν τῆς ὑπὸ τοῦτον μελλούσης νὰ σχηματισθῇ Κυβερνήσεως; Ποία τοῦ χάρτου τούτου νὰ ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τῶν διαφόρων Αὐλικῶν; (Χειροκροτήματα).

Καὶ ἂς τὸ εἴπομεν καθαρὰ ἐπειδὴ εἶναι κοινὸν πλέον μυστικὸν ταῦτα πάντα συνέβησαν διότι παρενέβη ὁ Στρατιωτικὸς Σύνδεσμος. (Χειροκροτήματα).

Οἱ ἐκλογεῖς μας, κ. Βουλευταί, ὅταν θὰ μεταβῶμεν εἰς τὰς Ἐπαρχίας μας, θὰ μᾶς ἐρωτήσωσι: «Τί ἐκάματε ἀπὸ ὅσα μᾶς ὑπεσχέθητε; Ποῦ εἶναι οἱ ἀγῶνές σας ὑπὲρ ἀνακουφίσεως ἡμῶν; Τί ἐκάματε περὶ τόσων τῶν ὁποίων ἔχομεν ἀνάγκην;» Τὶ θὰ ἀπαντήσωμεν κύριοι εἰς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα: Εἰς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς ὑπάρχει σωρεία ἀναφορῶν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι δικαίως παραπονοῦνται διὰ σωρείαν ζητημάτων. Πλεῖσται τοιαῦται ἀναφοραὶ ἐστάλησαν καὶ εἰς ἐμέ. Μοὶ ἔχουν σταλῆ πολλὰ στοιχεῖα διὰ νὰ κάμω ἐπερωτήσεις διὰ καταφόρους παρανομίας διαφόρων δημοσίων ὀργάνων. Ἐν τούτοις δὲν ὑπέβαλον καμμίαν ἐπερώτησιν διότι δὲν ἐπεθύμουν νὰ ἐκληφθῶ ἢ ὡς πολὺ ἀφελὴς ἢ ὡς ἐπιδιώκων νὰ περιπαίξω τοὺς ἐνδιαφερομένους ἐντολεῖς μου. ἐπειδὴ τοιοῦτόν τι θὰ συνέβαινε ἐὰν διετύπωνα ἐπερώτησίν τινα, ἐνῷ ἦτο πασίγνωστον ὅτι θὰ ἐκλείοντο ἐπὶ μακρὸν χρόνον αἱ Θῦραι τῆς Βουλῆς, καὶ συνεπῶς αἱ ἐπερωτήσεις αὗται δὲν θὰ συνεζητοῦντο.

Ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κ.κ. Συναδέλφους δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ αἰσθάνωνται τὴν συνείδησίν των ἐξεγειρομένην διὰ τὸ κατάντημά μας αὐτό, καὶ ὅτι πολλοὶ θὰ παρέλθουν ἀπὸ τὸ Βῆμα τοῦτο ἵνα ὑποστηρίξουν ὁμοίας πρὸς τὰς ἰδικάς μου ἀπόψεις. Πρέπει δὲ νὰ παύσουν νὰ πειθαρχοῦν δουλικῶς πρὸς τοὺς Ἀρχηγούς ὡς μέχρι σήμερον ἔπραξαν πρὸς τὰ διάφορα καθεστῶτα Κυβερνήσεις καὶ ἡγέτας των.

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Κύριε συνάδελφε, συντομεύσατε, εἰ δυνατόν, τὴν ἀγόρευσίν σας, διότι εἴμεθα καταπεπονημένοι συνεδριάζοντες ἐπὶ εἴκοσι συνεχεῖς ὥρας.

Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ. Σεῖς κάθεσθε ἀναπαυόμενος, φαίνεται δὲ ὅτι ἔχετε καὶ τὴν Βουλευτικήν σας συνείδησιν ἀναπεπαυμένην, ἐνῷ ἐγὼ μολονότι, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστόν, εὑρίσκομαι εἰς ἀνάρρωσιν ἀπὸ βαρεῖαν ἀσθένειαν, παραμένω ἐν τούτοις ἐπίσης ἐπὶ τόσας ὥρας ἐνταῦθα, πιστεύων ὅτι εἶχον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἀνέλθω εἰς τὸ Βῆμα, νὰ εἴπω ὅσα λέγω καὶ νὰ διαμαρτυρηθῶ. Ἔχομεν τὸν Ἀγροτικὸν Κόσμον ὅλης τῆς Ἑλλάδος ὁ ὁποῖος στενάζει ὑπὸ τὸ πέλμα τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης. Ἔχομεν, κύριοι, πανταχόθεν σωρείαν τηλεγραφικῶν διαμαρτυριῶν κατὰ τῆς Τραπέζης ταύτης, ἡ ὁποία καταπιέζει παντοιοτρόπως τοὺς ἀγρότας, καταπολεμᾷ τὴν συνεταιριστικὴν ἰδέαν καὶ ἀσκεῖ πολιτικὴν αὐτόχρημα Κεφαλαιοκρατικήν. Ἡμεῖς δὲ ἀναστελλομένων ἐπὶ πεντάμηνον τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, θὰ εὑρισκώμεθα ἐν ἀπολύτῳ ἀδυναμίᾳ νὰ πράξωμέν τι ὑπὲρ τῶν οὕτω ἀναξιοπαθούντων ἀγροτῶν καὶ οὐδὲ κἂν θὰ δυνάμεθα νὰ διαμαρτυρηθῶμεν διὰ τὰ διαπραττόμενα αὐτόχρημα ἐγκλήματα. Δὲν ἀποκλείεται δὲ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ ἐξεγερθῇ ὁ ἀγροτικὸς κόσμος καὶ νὰ διεκδικήσῃ τὰ δίκαιά του εἰς τοὺς δρόμους, ὁπότε ἐγὼ πρῶτος θὰ εὑρεθῶ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν.

Ἀλλά, κύριοι, ἐὰν ψηφίσωμεν τὸ ἐπίμαχον ψήφισμα, τότε ποία, ἐπαναλέγω, ἡ θέσις ἡμῶν ἀπέναντι τῶν ἐκλογέων μας, οἱ ὁποῖοι θὰ ζητήσωσι παρ' ἡμῶν λογοδοσίαν; Τίς ἐξ ἡμῶν ὅλων προεκλογικῶς δὲν ἐξεγείροντο καὶ δὲν διεμαρτύροντο διὰ τὰς σπατάλας; Τίς ἐξ ἡμῶν δὲν ὑπεσχέθη οἰκονομίας καὶ οἰκοκυρεμένην πολιτικήν; Τίς δὲν ὑπεσχέθη φορολογικὰς μεταρρυθμίσεις πρὸς ἀνακούφισιν τῶν βιοπαλαιουσῶν τάξεων; Τίς δὲν ὑπεσχέθη τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους ἀπὸ τοὺς ἀργομίσθους; Καὶ δὲν μοῦ λέγετε, ποῖον νόμον ἐψηφίσαμεν ἢ ποῖον ψήφισμα μὲ τὸ ὁποῖον νὰ περιστείλωμεν τὰς δαπάνας; Οὐδέν, κύριοι! Ἀντιθέτως μάλιστα καὶ, σὺν ἄλλοις, σήμερον διὰ τοῦ ὑπὸ κρίσιν ψηφίσματος, ἀντὶ νὰ ἀπολύσωμεν ἔστω καὶ ἕναν ἀργόμισθον ὑπάλληλον, ἐρχόμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ ἄλλους τριακοσίους τοιούτους. Δηλαδὴ ἡμᾶς αὐτούς. Εἶναι ἀληθὲς αὐτό; Ναὶ ἢ ὄχι;

Κύριοι. Νομίζω ὅτι ἂν πρόκηται νὰ ἐξακολουθήσωμεν ἀχρηστευόμενοι, ὀφείλομεν νὰ αὐτοδιαλυθῶμεν. Δὲν εἶμαι δὲ ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι λέγουν λόγια ποὺ δὲν τὰ αἰσθάνονται καὶ δὲν τὰ ἐφαρμόζουν. Ἐδῶ παρακάθηται καὶ παρίσταται ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς Κορινθίας κ. Κ. Ρέντης, ὅστις ἠξεύρει ὅτι καὶ κατὰ τὴν Δ' Συνταγματικὴν Συνέλευσιν, ὅτε οὗτος ἀξιεπαίνως ἔλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ὑπογραφῆς πρωτοκόλλου αὐτοδιαλύσεώς μας, ἤμην ἐκ τῶν πρώτων, οἵτινες ὑπέγραψαν τοῦτο.

Ὑπὸ τοιούτων σκέψεων ὁρμώμενος, κ. κ. Συνάδελφοι, ἐνόμισα, ὅτι ἔπρεπε νὰ ὑψωθῇ μία φωνὴ διαμαρτυρίας ἐντὸς τῆς αἰθούσης αὐτῆς κατὰ τοῦ συζητουμένου ψηφίσματος. Καὶ ἔρχομαι ἤδη εἰς τὸ ζήτημα τῶν χρεῶν.

Ἔχομεν ὁμοῦ τοὺς ἀγρότας καὶ τοὺς χρεωμένους ἀστοὺς μικροϊδιοκτήτας, οἱ ὁποῖοι μᾶς στέλλουν διαφόρους διαμαρτυρίας καὶ ψηφίσματα. Ἐπετύχομεν τοὐλάχιστον ἕνα ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποίου νὰ λαμβάνηται κάποια πρόνοια πρὸς διάσωσιν τῶν περιουσιῶν των; ἢ περιλαμβάνεται εἰς τὴν ἐξουσιοδότησιν ρητή τις πρὸς τοῦτο ἐντολὴ ὅπως ἐκάμομεν προκειμένου περὶ τῆς σταφίδος κατὰ τὴν ἐξουσιοδότησιν διὰ τὴν θερινὴν τότε τρίμηνον διακοπὴν τῆς Δ' Ἐθνοσυνελεύσεως, δυνάμει τῆς ὁποίας ἐπεβάλλετο ἡ κατάργησις τῆς ἐνιαίας καὶ ἡ σύστασις ἄλλου ὀργανισμοῦ; Εἴδομεν νὰ ληφθῇ καμμία πρόνοια περὶ χορηγήσεως δανείων εἰς τοὺς ἀγρότας; Ἐλήφθη μέτρον τι ὅπως παύσουν ἐπὶ τέλους οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ νὰ εὑρίσκωνται ὑπόδουλοι μιᾶς τοκογλυφικῆς Τραπέζης, ὡς ἀπέβη τοιαύτη ἡ Ἀγροτικὴ Τράπεζα; Αὐτά, κύριοι, ἤθελον νὰ σᾶς εἴπω. Ἀλλ' ἐπειδὴ νομίζω ὅτι ἡ φωνή μου δὲν θὰ εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία θὰ πείσῃ τὴν Κυβέρνησιν νὰ παραιτηθῇ τῆς ἀξιώσεώς της, ὅπως διακοπῶσιν ἐπὶ πεντάμηνον αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς, καθ' ὃ διάστημα δὲν θὰ εἶναι δυνατὸν καὶ οὐδεὶς νὰ ἀσκηθῇ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος, πρέπει ἡμεῖς ἀναμετρῶντες τὰς εὐθύνας μας νὰ σκεφθῶμεν καλὰ τί θὰ πράξωμεν. Ἡ Κυβέρνησις τὰ πάντα ἔχει εἰς χεῖράς της, διότι τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων παρέδωκεν ὅλα εἰς αὐτήν. Δικαιοῦμαι, κύριοι, ὑπὲρ πάντα ἄλλον νὰ ἐλέγχω τὸ κόμμα τῶν

Φιλελευθέρων καὶ διότι ἤμην ἐκ τῶν πρώτων ἱδρυτῶν του κόμματος τούτου, τὸ ὁποῖον ὅμως κατὰ τὸ 1910 ἱδρύθη βάσει πολὺ διαφόρων ἀρχῶν ἐκείνων, ἃς κατόπιν ἠκολούθησε, δηλαδὴ ὅταν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὑπεισῆλθον εἰς αὐτὸ οἱ ἐκπρόσωποι τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν συγκροτημάτων. Εἰς τὸ τότε κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ὀφείλεται ἡ ἐργατικὴ νομοθεσία, ἡ συνεταιριστικὴ τοιαύτη, ὡς καὶ πᾶσα προοδευτικὴ πνοή. Τὸ κόμμα τῶν Φιλελευθέρων, ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα δίκαιοι, πολλὰς προσέφερεν ὑπηρεσίας εἰς τὴν Πατρίδα. Τερματίζων τὸν λόγον μου προτείνω, ὅπως ἐὰν ἡ Βουλὴ συναινῇ, διακόψωμεν τὰς ἐργασίας ἐπὶ ὀκτὼ ἕως δέκα ἡμέρας, μέχρις ὅτου ἐπιστρέψῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ κατόπιν νὰ συνέλθωμεν καὶ ἐργασθῶμεν πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ἐκκρεμούντων μεγάλων ἐσωτερικῶν ζητημάτων. Ἐὰν τοῦτο δὲν γίνῃ δεκτόν, τότε νὰ ὑποχρεοῦται ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς συνάμει καὶ τοῦ ψηφισθησομένου ψηφίσματος, νὰ συγκαλῇ τὴν Βουλὴν ἅμα τοῦτο ζητήσωσι τὸ τρίτον τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν. Τελευτῶν, συνιστῶ, νὰ προσέξωμεν καὶ μὴ πάθωμεν τὸ πάθημα, ἐπαναλέγω, τοῦ Τριβουλέτου! μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι ἐκεῖνος ἀνοίξας τότε τὸν σάκκον εὗρε τὸ πτῶμα τῆς κόρης του ἀντὶ τοῦ διαφθείραντος ταύτην Βασιλέως, τὸ ὁποῖον ἕνεκα τούτου ἤθελε νὰ δολοφονήσῃ, ἡμεῖς δὲ ἤδη ἀντὶ τοῦ πτώματος τῶν ἀντιπάλων μας, θὰ εὕρωμεν τὰς φονευθείσας λαϊκὰς ἐλευθερίας. Θὰ εὕρωμεν αὐτὸ τοῦτο τὸ πτῶμα τῆς Ἑλλάδος. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα).

Θ. ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΗΣ. Ἡ Κυβέρνησις, κ. Βουλευταί, ὁπλισθεῖσα μὲ τὴν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην τῆς Βουλῆς, ὁπλισθεῖσα δὲ ἐπὶ πλέον μὲ τὸ ὑπὸ συζήτησιν ψήφισμα δὲν πρόκειται νὰ ἀποβάλῃ τὸν χαρακτῆρα τῆς ὑπηρεσιακῆς, κατὰ τὰς δηλώσεις τοῦ ἀξιστίμου κ. Προέδρου αὐτῆς. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐνεργειῶν φοβοῦμαι ὅτι δὲν ἔδωσε τὴν πρέπουσαν σημασίαν καὶ ἔννοιαν εἰς τὸν ὑπηρεσιακόν της χαρακτῆρα, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ζητήσω τὴν λύσιν μερικῶν ἀποριῶν μου ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ νὰ κάμω συγχρόνως καὶ μερικὰς συστάσεις.

Λέγω ὅτι δὲν ἔδωσε κατὰ τὴν κρίσιν μου τὴν πραγματικὴν ἔννοιαν τοῦ ὑπηρεσιακοῦ χαρακτῆρος τῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῆς διατηρήσεως τῶν νομαρχῶν καὶ τῆς διατηρήσεως τῶν ἀνωτέρων στελεχῶν τῆς συνθέσεως τῆς δημοσίας ἀσφαλείας. Νομίζω ὅτι οἱ νομάρχαι εἶναι πρόσωπα μὴ ταυτιζόμενα ὑπηρεσιακῶς μὲ τοὺς ἄλλους δημοσίους ὑπαλλήλους. Εἶναι πρόσωπα τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τῶν ἑκάστοτε Κυβερνήσεων.

Νομίζω ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶχον πάντοτε τὴν γνώμην ὅτι ὁ θεσμὸς τῶν νομαρχῶν εἶναι μία πολυτέλεια διὰ τὸ Κράτος καὶ ἕνα κώλυμα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, μία σπατάλη ἐντελῶς ἀδικαιολόγητος, ἀσχέτως τούτου, νομίζω ὅτι ἡ Κυβέρνησις ὡς ὑπηρεσιακὴ δὲν θὰ εἶχε κανένα λόγον νὰ διατηρήσῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν νομάρχας, οἱ ὁποῖοι ἐκτὸς τοῦ ὅτι βαρύνονται μὲ τὴν κατηγορίαν τῶν 15 ἑκατομμυρίων, διωρίσθησαν ὡς γνωστὸν δι' ὡρισμένον σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐστρατολογήθησαν ὄχι ἀπὸ τὰς τάξεις ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι συνήθως χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν ἐξεύρεσιν προσώπων καταλλήλων διὰ τὰς Νομαρχίας. Θὰ ἤθελον, λοιπόν, ἡ Κυβέρνησις ὡς ὑπηρεσιακὴ νὰ μὴ ἐμπιστευθῇ εἰς τοιούτους νομάρχας, πολὺ δὲ περισσότερον ἀφοῦ δὲν ἔχει καὶ ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως τῶν νομαρχῶν τούτων.

Ὑποβάλλω θερμὴν παράκλησιν, προκειμένου νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως, προκειμένου νὰ ἀναχωρήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπ' ἀόριστον ὅπως πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως του ἀπαλλάξῃ τὴν ὑπηρεσίαν ἀπὸ τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν νομαρχῶν καὶ ἐμπιστευθῇ ἀπολύτως εἰς τοὺς διευθυντὰς τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων.

Π. ΙΑΚΩΒΟΥ. Διὰ νὰ παραλύσῃ τελείως τὸ Κράτος.

Θ. ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΗΣ. Δὲν θὰ παραλύσῃ, κ. Συνάδελφε, διότι πολὺ καλὰ γνωρίζετε ὅτι οἱ νομάρχαι δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ κομματικαὶ διεκπεραιωτικὶ τῶν ὑποθέσεων τῶν ἑκάστοτε Κυβερνήσεων. Εἶχον, λοιπόν, τὴν ἀξίωσιν ἀπὸ Κυβέρνησιν τοιαύτην προεδρευομένην ἀπὸ τοιοῦτον Πρόεδρον, νὰ ἀπαλλαγῇ εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν νομαρχῶν τούτων. Ζητῶ, λοιπόν, χάριν ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μας, μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς ὑπηρεσίας αὐτὰς, μᾶς ἐξασφαλίσῃ δὲ καὶ ἀπὸ τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Β. ΜΕΤΑΞΑΚΗΣ. Κύριοι Βουλευταί, Γνωρίζω πολὺ καλὰ πόσον εἶσθε καταπεπονημένοι καί, ἑπομένως, δὲν θὰ σᾶς ἀπασχολήσω, εἰμὴ ἐλάχιστα μόνον λεπτά. Δὲν θὰ ἐλάμβανον μάλιστα τὸν λόγον ἂν δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀναστείλῃ τὰς ἐργασίας της ἡ Βουλὴ ἐπὶ πεντάμηνον. Ὀφείλω νὰ σᾶς ὁμολογήσω, ὅτι πρὸς τὴν τοιαύτην διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν δὲν φαντάζομαι ὅτι, εἶναι δυνατὸν βουλευτής, κατ' ἀρχήν, νὰ εἶναι σύμφωνος. Διότι ὅταν τὸ κοινοβούλιον κλείσῃ τὰς θύρας του, νομίζω ὅτι ὁ βουλευτὴς δὲν ἔχει καμμίαν ἀπολύτως ὕπαρξιν. Λόγῳ ὅμως τῶν ἐξαιρετικῶν συνθηκῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας εὑρισκόμεθα, νομίζω ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο, τὸ ὁποῖον ζητεῖται ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν ὁποίαν παρέσχεν ἡ Βουλὴ τὴν ψῆφον της πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παρεξηγηθῇ. Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἀρνηθῶμεν νὰ μὴ συγκατανεύσωμεν εἰς τὴν ἐπικειμένην διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν. Ὡς ἐκ τοῦ λόγου ὅμως τούτου, ἀσχέτως τῶν θεμάτων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἦλθον εἰς τὴν Βουλὴν διὰ διαφόρων ψηφισμάτων, καὶ εἰς τὰ ὁποῖα ψηφίσματα κυρίως ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἶχε τὴν εὐχέρειαν τῆς εἰσαγωγῆς, ὑπάρχουν καὶ ἕτερα σοβαρά, σοβαρώτερα ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν ὁλόκληρον τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ διὰ τὰ ὁποῖα θέλω νὰ ὑπομνήσω εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὅτι καὶ τὰ ζητήματα ταῦτα πρέπει, νομίζω, νὰ λυθῶσι διὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως τὴν ὁποίαν θὰ παράσχῃ, ἡ Βουλή. Δι' αὐτὸν καὶ μόνον τὸν λόγον ἀνῆλθον εἰς τὸ βῆμα. Γνωρίζετε, κ. Βουλευταί, ὅτι ἀπό τινος χρόνου ὁλόκληρος ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία συνταράσσεται ἀπὸ τὰς ἐπικλήσεις καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τὰς καταδιώξεις, αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐκ μέρους τῆς κτηματικῆς Τραπέζης. Εἶναι ζήτημα διὰ τὸ ὁποῖον συνῆλθον διάφορα συνέδρια, εἶνε ζήτημα διὰ τὸ ὁποῖον ἐγένοντο καὶ διάφορα συλλαλητήρια τῶν ὁποίων ὑποθέσεων γνῶσιν καὶ οἱ κ. Ἀρχηγοὶ ἔχουν καὶ ἡ Κυβέρνησις ὅπως φαντάζομαι καὶ ὅλοι οἱ κ. Βουλευταί. Εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον εἶναι σπουδαιότατον καὶ ὑποθέτω, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐν τῇ μερίμνῃ τῶν λοιπῶν ζητημάτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀφήσῃ ἀπαρατήρητον καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ὡς πρὸς τὸ ψήφισμα τὸ ὁποῖον τίθεται διὰ τὴν ἐξουσιοδότησιν, θὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἔχω τὴν ἐξῆς γνώμην. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξουσιοδοτήσεως κατὰ τὸ ψήφισμα πρόκειται νὰ ἀποτελεσθῇ ἐκ 40 μελῶν ὡς ἀναφέρει. Ἡ ἀπαρτία πρόκειται νὰ ἀπαρτίζεται ἐκ 15 μόνον μελῶν καὶ ἡ ἀπόφασις διὰ τὰ θέματα τὰ ὁποῖα θὰ συζητῇ πρόκειται νὰ λαμβάνεται ὅταν ἀποφασίσουν 8 μόνον μέλη.

Νομίζω ὅτι τὸ κοινοβούλιον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ 300 τόσους βουλευτάς, θὰ πρέπει νὰ αὐξήσῃ τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς, διότι αἱ ἀποφάσεις βεβαίως θὰ εἶναι καλλίτεραι ἐφ' ὅσον θὰ λαμβάνωνται ἀπὸ περισσότερα μέλη καὶ θὰ ἀκούωνται ἑπομένως περισσότεραι γνῶμαι.

Δὲν εἶχον τίποτε ἄλλο νὰ εἴπω, κ. Βουλευταί. Θὰ παρακαλέσω ὅμως ἐὰν εἶνε δυνατὸν ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς νὰ ἐκφρασθῇ ἡ εὐχὴ νὰ μὴ γίνεται ψήφισμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ, καὶ νὰ δοθῇ οὕτως εἰπεῖν ἡ παράκλησις ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ἵνα ἐξετάσῃ τόσον τὰ δάνεια τὰ ἐργατικά, τὰ ἀστικὰ ὅσον καὶ τὰ λοιπὰ δάνεια.

Α. ΔΕΝΔΡΙΝΟΣ. Δὲν συμφωνεῖτε μὲ τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν ἔκανα, ὄχι νὰ ἐκφρασθῇ ἡ εὐχή, διότι ἡ Βουλὴ ἀξιώσεις πρέπει νὰ ἔχῃ, νὰ ἀξιώσωμεν ὅτι ἅμα τὸ ἥμισυ τῶν Βουλευτῶν ζητήσῃ νὰ συγκαλέσῃ τὴν Βουλήν, νὰ δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο ἀνεξαρτήτως τῆς προθεσμίας τῆς ἐξουσιοδοτήσεως;

Β. ΜΕΓΑΡΑΚΗΣ. Ἕτερον ἑκάτερον, κ. Συνάδελφε. Ἐὰν τυχὸν θελήσῃ ἡ Βουλὴ τοῦτο νομίζω ὅτι ἔχομεν διάφορα μέσα διὰ τῶν ὁποιῶν δυνάμεθα νὰ ἐπιβληθῶμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Διότι καὶ τύπος ὑπάρχει καὶ συλλαλητήρια ὑπάρχουν καὶ ἄλλα μέσα ὑπάρχουν πρὸς τοῦτο. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐναποθέσαμεν τὰς ἐλπίδας μας καὶ ἐδώσαμεν ψῆφον ἐμπιστοσύνης δὲν δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ ἔχομεν δυσπιστίαν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Κύριε Πρόεδρε τῆς Κυβερνήσεως, μίαν πρότασιν ἤθελον νὰ κάνω διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὰς συζητήσεις, ἀφοῦ εἶναι τόσοι ἐγγεγραμμένοι. Νὰ εἴπωμεν δηλαδὴ εἰς τὴν ψήφισιν τοῦ πρώτου, ὅτι τὰ λοιπὰ παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπήν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (πρωθυπουργός). Βεβαίως, τὰ λοιπὰ παραπέμπονται διὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, πλὴν τοῦ 7ου.

Ι. ΜΟΥΤΟΓΙΑΝΝΗΣ. Νὰ ψηφίσωμεν τὸν Νόμον περὶ αἱρετῶν ἀρχόντων. Πρόκειται νὰ ἀποκατασταθῇ μία ἀδικία χιλιάδων αἱρετῶν ἀρχόντων. Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ οὐδεμία ἀντίρρησις ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτό.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Κύριοι Συνάδελφοι, δύο λέξεις μόνον ἐπιθυμῶ νὰ εἴπω διὰ νὰ δικαιολογήσω τὴν ἄρνησιν τῆς ψήφου μου διὰ τὴν παροχὴν τῆς πενταμήνου ἐξουσιοδοτήσεως, τὴν ὁποίαν ζητεῖ ἡ Κυβέρνησις. Κατ' ἀρχὴν ἡ παροχὴ ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Κυβερνήσεως ἀποτελεῖ βεβαίως κοινοβουλευτικὸν θεσμόν, κατὰ τὴν γνώμην μου χρήσιμον. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ὑπεστήριξα κατ' ἀρχὴν τὸν σχηματισμὸν Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐξουσιοδοτήσεως καὶ εἰς τὸ μέλλον μὲ τὴν νέαν σύνταξιν τοῦ πολιτεύματος. Βεβαίως θὰ ὑποστηρίξω ὅτι ὁ θεσμὸς πρέπει νὰ διατηρηθῇ. Ἀλλ' ἡ παροχὴ ἐξουσιοδοτήσεως ἔχει πάντοτε μίαν προϋπόθεσιν, ὅτι ἡ Βουλὴ εἰργάσθη καὶ ὅτι μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν της ἀπερχομένη εἰς τὰ ἴδια κατὰ τὸ διάμεσον διάστημα ἀφήνει μίαν ἐκπροσώπησιν, ἡ ὁποία θὰ συνεργάζεται μὲ τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰ νομοθετικὰ ἔργα. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω εἰς τὴν παροῦσαν περίπτωσιν εἶναι τοῦτο: Ποῖοι εἶναι οἱ γενικώτεροι λόγοι, οἱ ὁποῖοι ἐπιβάλλουν ἐπὶ ὁλοκλήρους μῆνας τὴν ἀργίαν τῆς Βουλῆς; Ἐνοχλοῦμεν εἰς τόσον βαθμὸν τὸν ἀξιότιμον Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως, ὥστε νὰ διακόψῃ τὰς συναντήσεις μας ἐπὶ πέντε μῆνας. Ἐὰν ἐπειθόμην, ὅτι πράγματι ὑπάρχουν γενικώτεροι λόγοι οἱ ὁποῖοι τὸ ἐπιβάλλουν δὲν θὰ ἤμην ἐγώ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπέμενα, διότι πραγματικῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς ἐμπνέῃ—καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐμπνέει τὴν ἐθνικὴν ἀντιπροσωπείαν—εἶναι ἡ ἐκτίμησις τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος. Δὲν ἔχω ἐγὼ καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι ἡ ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία πειθομένη δι' ὑφισταμένην συχνὸν ἀνάγκην εὐχαρίστως θὰ ἀνταπεκρίνετο, διότι δὲν συμμερίζομαι ἐγὼ τὴν συνήθειαν τῶν ἐχθρῶν τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, οἱ ὁποῖοι εὑρισκόμενοι ἐκτὸς τῆς Βουλῆς, συνηθίζουν νὰ τὴν μυκτηρίζουν, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἐκ τῶν συναδέλφων μας. οἱ ὁποῖοι παρασυρόμενοι ἀπὸ τὴν ἰδίαν συνήθειαν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐνισχύουν ἐκείνους οἱ ὁποῖοι γενικεύοντες μερικὰ ἀτυχῆ περιστατικά, συνήθη εἰς τὰ ὁμαδικὰ σώματα καὶ τὰς μακρὰς ἐργασίας, προσπαθοῦν νὰ ἐλαττώσουν τὸ κῦρος τοῦ σώματος. Ἀλλὰ μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἤκουσα ἀπὸ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καμμίαν ἐξήγησιν, ἡ ὁποία νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ νὰ πείσῃ τὸ Σῶμα, ὅτι ἡ ἀργία τῶν πέντε μηνῶν εἶναι ἀπαραίτητος.

Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι, ὑφ' ἃς συνθήκας διέρχεται ὁ τόπος ἔπειτα ἀπὸ τὴν μακρὰν περίοδον καὶ τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῆς ἀργίας, ἡ διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν μας πρέπει νὰ περιορισθῇ εἰς τὸν ἐλάχιστον χρόνον τὸν ὁποῖον ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἀποδείξῃ εἰς τὴν Βουλὴν ὅτι χρειάζεται, ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς Κυβερνήσεως, διότι ὑπάρχουν ἀνάγκαι τοῦ Λαοῦ ἠμελημέναι. Καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς ἄλλος τρόπος αἱ ἀνάγκαι τοῦ Λαοῦ νὰ φθάσουν μέχρι τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, μέχρι τῆς Κυβερνήσεως παρὰ μόνον ἂν ἐργασθῇ τὸ Κοινοβούλιον, διότι ἡ Νομοθετικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς ἐξουσιοδοτήσεως δὲν θὰ εἰργάζετο παρὰ μόνον ἐπὶ τῶν νομοσχεδίων, τὰ ὁποῖα θὰ εἰσάγῃ ἡ Κυβέρνησις.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Πλὴν τῶν ψηφισμάτων....

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Πλὴν τῶν ψηφισμάτων βεβαίως. Ὑπομένως ἡ πρωτοβουλία τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Λαοῦ θὰ εἶναι ἀνύπαρκτος.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Δι' αὐτὸ νὰ διαλυθῇ ἡ Βουλή.

Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ. Θὰ ὁμιλήσω καὶ διὰ αὐτό, κύριοι συνάδελφοι. Ὑποστηρίζω ὅτι ἡ αἴτησις τῆς πενταμήνου ἐξουσιοδοτήσεως εἶναι ὑπέρμετρος καὶ δὴ ἀπαράδεκτος. Δὲν νομίζω ὅτι ἔπταισεν ἡ Βουλή, ὥστε νὰ πρέπει νὰ διαλυθῇ ἡ Βουλή. Καὶ κατὰ τὰς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὰς ὁποίας προσεκλήθη ἐπέδειξε προθυμίαν μεγίστην, ὑψίστην δὲ ἀπόδειξιν παρέχει σήμερον μὲ τὰς 20 ὥρας τῆς συνεχοῦς ἐργασίας. Δὲν προέρχεται δὲ ἡ αἴτησις τῆς διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν μας ἀπὸ τὸ σῶμα. Ἀποτελεῖ αἴτημα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἰδοὺ διατί, κύριοι συνάδελφοι, παρακαλῶ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ μὴ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν μακρὰν καὶ ἀπολύτως ἀδικαιολόγητον ὅμνον ἐξουσιοδότησιν καὶ νὰ τὴν περιορίσῃ εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατὸν ὅριον, τὸ ὁποῖον θὰ κριθῇ ἀπὸ τὸν ἴδιον καὶ ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὡς ἀπαραίτητον διὰ τοὺς πολιτικοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους θὰ ἀναπτύξῃ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς. Καὶ μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρονικοῦ αὐτοῦ διαστήματος νὰ ἐπανέλθωμεν διὰ νὰ ἐργασθῶμεν, διότι ἡ ἐντολὴ τοῦ λαοῦ πρὸς ἡμᾶς δὲν εἶναι ἐντολὴ ἀργίας εἶνε ἐντολὴ ἐργασίας καὶ πρὸς τὴν ἐντολὴν αὐτὴν ὀφείλομεν νὰ συμμορφωθῶμεν.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Κύριοι Βουλευταί, ἡ ἀντίρρησις, ἣν ἀνέπτυξεν ὁ κ. Βουλευτὴς ἐκ Λέσβου σχετικῶς μὲ τὴν πεντάμηνον διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Σώματος, ἀποδεικνύει ὑπὸ ποίας συνθήκας ἐσχηματίσθη ἡ παροῦσα Κυβέρνησις καὶ ὑπὸ ποίας συνθήκας τελεῖ ἐν σχέσει μὲ τὸ Σῶμα τῆς σημερινῆς Βουλῆς. Εἶναι γνωστὸν πῶς κατηρτίσθη ἡ Κυβέρνησις ἡ σημερινὴ διὰ νὰ λάβῃ μίαν ἐμπιστοσύνην καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη αὐτὴ ἐδόθη μὲ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως ὅτι θὰ ἐπακολουθήσῃ μία μακρὰ διακοπὴ τοῦ Σώματος, διότι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ὑπὸ τοὺς ὅρους αὐτοὺς συνεργασία ὁμαλὴ μεταξὺ κυβερνήσεως καὶ Βουλῆς, δεδομένου ὅτι ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς δὲν εἶναι δύναμις τῆς Κυβερνήσεως. Παρουσιάσθη μία ἐξαιρετικῶς κρίσιμος περίστασις, τὴν ὁποίαν προσπαθοῦμεν κατά τινα τρόπον νὰ ἐξοικονομήσωμεν, ὥστε νὰ παρέλθῃ ἕνα χρονικὸν διάστημα καὶ νὰ μὴ φθάσωμεν ἀμέσως εἰς ἐκλογάς. Ὅταν τὸ Σῶμα τοῦτο δὲν ἠδυνήθη νὰ δώσῃ κυβέρνησιν θὰ προσφύγωμεν εἰς τὰ πράγματα, διότι τὸ κύριον ἔργον τοῦ Σώματος εἶναι νὰ εἶδῃ Κυβερνήσεις. Θὰ εἴπωμεν ὑπὸ τὰς περιστάσεις, τὰς ὁποίας τελοῦμεν τὸ νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰς ἐκλογὰς εἶναι ζήτημα ἄλλο καὶ ὁ τρόπος ν' ἀποφύγωμεν αὐτὰς ἦτο νὰ εὑρεθῇ τὸ modus vivendi καὶ νὰ παράσχωμεν πρὸς τὴν κυβέρνησιν καὶ μίαν μικρὰν ἐξουσιοδότησιν ἵνα δυνηθῇ ν' ἀνταποκριθῇ πρὸς τὸ κολοσσιαῖον ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβεν. Οὐδεὶς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἀγνοεῖ ὅτι οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος εἶναι πολλοί. Εἷς ἀκρογωνιαῖος λίθος τοῦ κοινοβουλευτικοῦ πολιτεύματος εἶναι ἡ κυβερνητικὴ ἐξουσία, ἕτερος δὲ ὁ κοινοβουλευτικὸς ἔλεγχος. Ὅταν παρέχηται μία μακρὰ ἐξουσιοδότησις τί σημαίνει; Ὅτι καταργεῖται καὶ αὐτὸ τὸ σκέλος τοῦ κυβερνητικοῦ ἐλέγχου. Ἀλλὰ τί θέλετε νὰ γίνῃ; Νὰ καταφύγωμεν εἰς τὰς κάλπας; Ὑπάρχει μία ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ζητοῦν νὰ μὴ δοθῇ ἐξουσιοδότησις. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν τὸ θάρρος νὰ εἴπουν ὅτι ἡ Βουλὴ πρέπει νὰ διαλυθῇ.

Τὸ ἀντίθετον δὲν εἶναι σοβαρὸν καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτὴν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ λέγωνται πράγματα μὴ σοβαρά, οὔτε πρέπει νὰ δημιουργῆται ἡ ἐντύπωσις ὅτι ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς αἰθούσης ταύτης ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι θέλουσι νὰ ἐργασθῶσι καὶ ἄλλοι οἱ ὁποῖοι δὲν θέλουσι. Διότι ὁ ἴδιος εἶπεν ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐπὶ 4 ἡμέρας συνεδριάζει, τοῦτο δὲ διότι κατανοοῦμεν τὴν ἀνάγκην τῆς διατηρήσεως τῆς Κυβερνήσεως. Τὸ Προεδρεῖον ἔχει εἶπει ὅτι ἀναλαμβάνει νὰ σχηματίσῃ Κυβέρνησιν καὶ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας τὸ σῶμα θὰ ἐργασθῇ ὡς πρέπει νὰ ἐργασθῇ. Ὅταν ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν ὑπὸ πλειοψηφίας νὰ σχηματισθῇ κυβέρνησις, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρνηθῶμεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ διάστημα αὐτό, ἡ δὲ Κυβέρνησις θὰ ἠμποροῦσε ἴσως νὰ ἔφθανε μέχρι τοῦ σημείου νὰ μὴ συσταθῇ οὔτε κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπή, διότι ἀντιλαμβάνεται, ἔχουσα τὴν πεῖραν τοῦ παρελθόντος, ποῖαι δυσχέρειαι θὰ δημιουργηθῶσι.

Ἐνθυμοῦμαι τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ 1933, ὅπου ἡ Κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ εἶχε πλειοψηφίαν ἀντιπολιτεύσεως πόσους ἀγῶνας εἴχαμε διὰ νὰ περάσωμεν ἕνα νομοσχέδιον. Ἐγὼ μὲ ὅλον τὸν σεβασμὸν τὸν ὁποῖον αἰσθάνομαι πρὸς τὸν κοινοβουλευτισμὸν θὰ ἔλεγα ὅτι, καὶ κοινοβουλευτικὴν ἐπιτροπὴν ἀκόμη ἐὰν δὲν ἤθελεν, θὰ ἔδιδα ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις μας διοικεῖ χωρὶς νὰ ἔχῃ τὴν λαϊκὴν ἐντολήν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ἐμπιστοσύνην μας ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν ἐκτὸς ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὸ ζήτημα εὐθέως καὶ ἡ εὐθεῖα ἀντιμετώπισις εἶναι νὰ σχηματίσῃ Κυβέρνησιν τὸ πλειοψηφοῦν κόμμα.

Ν. ΔΑΡΒΕΡΗΣ. Θὰ παρακαλέσω τὸν ἀξιότιμον κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἂν υἱοθετεῖ τὰς ἀπόψεις περὶ ἐνδείξεων, ὅτι ἡ Βουλὴ δὲν ἠθέλησε νὰ συνεργασθῇ ἢ ὅτι δὲν τοῦ παρέσχε τὰ μέσα τὰ ὁποῖα ἐζήτησε ἢ ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη ἐπισπεύσεως διαλύσεως τῆς Βουλῆς. Τὰ λεχθέντα, εἰς βάρος τῆς Βουλῆς μοῦ κάμουν βαθυτάτην ἐντύπωσιν, ἔχω δὲν τὴν γνώμην ὅτι ἡ γνώμη τοῦ ἀξιοτίμου κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἀποφαινομένου περὶ αὐτῶν καὶ θέτοντος τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των δὲν θὰ ἀφήσῃ τίποτε τὸ σκιερόν, διότι συνεχῶς βλέπομεν νὰ γίνωνται μικροεπεισόδια. Τὸ ὅτι ἡ πλειοψηφία ἔπρεπε νὰ σχηματίσῃ κυβέρνησιν αὐτὸ βέβαια δὲν ἀμφισβητεῖται.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Κύριοι Βουλευταί, ἀπατᾶται ὁ ἀξιότιμος ἐξ Ἀρκαδίας βουλευτὴς ἰσχυριζόμενος ὅτι ἡ Βουλὴ αὐτὴ εἶναι ἀξία διαλύσεως, διότι δὲν δύναται νὰ ἐργασθῇ καὶ ὅτι μόνη κυβέρνησις, ἀπαραίτητος εἶναι ὑπὸ τὸν κ. Μεταξᾶν.

Θ. ΤΟΥΡΚΟΒΑΣΙΛΗΣ. Δὲν εἶπα αὐτό.

Π. ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ. Αὐτὸ εἴπατε, καὶ αὐτὸ θέλετε. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη διακοπῆς, βεβαίως ὑπάρχει ἀνάγκη διακοπῆς δι' ἄλλον λόγον. Παρατηροῦμεν εἰς τὰ χρονικὰ τῶν Ἑλληνικῶν Βουλῶν ὅτι ἀπὸ τὸν Μάϊον μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνωνται ἐργασίαι ὑπὸ στέγην καὶ οὐχὶ εἰς τὸ ὕπαιθρον, χωρὶς συγκρούσεις καὶ ὀξύτητας. Ἡ Βουλὴ αὐτὴ ἐὰν παρουσίασεν αὐτὰς τὰς ἡμέρας κάποιαν ὀξύτητα αὐτὴ προῆλθεν ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ κόρον ἐπικαλουμένου ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. «Πηγαίνω διὰ τὰ ἐθνικὰ ζητήματα, εἰς 3 ἡμέρας λύσατε τὰ ζητήματα». Ἠμπορούσαμε ἐὰν δὲν ἦτο θέρος νὰ ἐπανέλθωμεν μετὰ 10 ἡμέρας, ὁπότε θὰ ἐβλέπατε διὰ τοῦ συγχνωτισμοῦ καὶ τῆς ἐπαφῆς πῶς ὅλα τὰ ζητήματα θὰ ἐλύοντο. Εἴμεθα ἐδῶ ὀλίγας ἡμέρας καὶ δὲν ἔχομεν ἀκόμη γνωρισθῇ. Δὲν εἶναι δυνατὸν λοιπὸν μὲ ὅσα λέγονται νὰ ὑποστηρίζωνται ὅτι πρέπει ἡ Βουλὴ νὰ διαλυθῇ.

Κ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΗΣ. Δὲν πρόκειται νὰ συμφωνήσωμεν μὲ τὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς, οὔτε μὲ τὴν ἐξουσιοδότησιν ποὺ ζητεῖ ἡ Κυβέρνησις. Νομίζομεν ὅτι ἡ διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν, εἶναι πρᾶξις ἀντικοινοβουλευτική, ὅταν ὑπάρχουν τόσα ἄλλα ζητήματα λαϊκά, ὅταν ἔρχονται καθημερινῶς διαπληκτίσεις λαϊκὲς τὲς ὁποῖες δὲν ἠμπορεῖ, οὔτε ἀποτελεῖ ἡ κυβέρνησις καμμίαν ἐγγύησιν ὅτι θὰ τὰς λύσῃ. Ὅταν ὑπάρχῃ τοιαύτη κατάστασις νομίζομεν ὅτι δὲν εἶναι πρᾶξις συμφέρουσα εἰς τὸν λαὸν ἡ διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον θὰ ψηφίσωμεν κατὰ τῆς διακοπῆς.

Γ. ΑΦΕΝΤΟΥΛΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, ἐκφράζω τὴν εὐχὴν νὰ παραπέμψητε εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν τῆς ἐξουσιοδοτήσεως τὰς κατατεθείσας προτάσεις νόμου.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Παραπέμπονται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν συνέλευσιν εἰς τὴν ἐπιτροπήν.

Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Αὐτὸ δὲν λέγεται ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποφασίζεται ὅτι λέγει ὁ κ. Παπαναστασίου.

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Ἐφ' ὅσον ἡ Κυβέρνησις δηλοῖ ὅτι αὐτὴ θὰ τὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξουσιοδοτήσεως, δὲν ἔχομεν ἀντίρρησιν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ ἡ σκέψις νὰ ἐκφράσω δισταγμὸν ἢ μομφὴν πρὸς τὴν Βουλήν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο ὄχι μόνον ἄηθες, ἀλλὰ θὰ ἦτο καὶ ἐντελῶς ἀνακόλουθον. Διότι πῶς εἶναι δυνατὸν ἡ κυβέρνησις, ἡ τιμηθεῖσα διὰ τοιαύτης ψήφου ἐμπιστοσύνης ἀπὸ τὴν Βουλήν, νὰ ἐκφράσῃ δισταγμὸν πρὸς τὴν Βουλήν; Ἐπομένως ἔρχομαι εἰς τὸ ζήτημα διατί ἐζήτησα ὄμνυον ἐξουσιοδότησιν. Ὅταν ἐξέθεσεν ἡ Κυβέρνησις τὰς προγραμματικάς της σκέψεις, διὰ τίνος τρόπου δηλαδὴ σκέπτεται νὰ διοικήσῃ τὴν Χώραν, ἀνέπτυξε πρὸ τῆς Βουλῆς ἓν μακρὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον μάλιστα καὶ ἐξένισεν, ὡς ἀντελήφθην, αὐτὴν τὴν στιγμὴν τοὺς διανοουμένους. Πῶς εἶναι δυνατὸν μία κυβέρνησις, διαθέτουσα μίαν πλειοψηφίαν ἐν τῇ Βουλῇ, νὰ ὑποβάλλῃ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Βουλῆς ἓν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἀπήτει μακρὸν χρόνον πρὸς πραγματοποίησίν του. Τὸ πρόγραμμα τῆς κυβερνήσεως δεικνύει τὰς γενικὰς ἀρχάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐβασίζετο αὕτη διὰ τὴν διοίκησιν ἐν γένει τῆς χώρας. Ἀλλὰ τὸ πρόγραμμα αὐτὸ δέον νὰ μεταφρασθῇ εἰς νόμον, εἰς διοικητικὰ μέτρα καὶ εἰς ὅλα τὰ τοιοῦτου εἴδους ὄργανα. Πῶς εἶναι δυνατὸν εἰς μικρότερον χρονικὸν διάστημα νὰ γίνῃ; Εἶναι ζήτημα, ἐὰν τῆς Κυβερνήσεως ἐὰν τῆς ἔλλειπεν ἀκόμη καὶ ἡ νομοθετικὴ ἐπιτροπή, ἐὰν θὰ ἦτο εἰς θέσιν εἰς μικρὸν χρονικὸν διάστημα νὰ διεξαγάγῃ τὸ ἔργον της. Ὅταν ὅμως ἔχῃ τὴν νομοθετικὴν ἐπιτροπήν, καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου πρέπει νὰ τὴν ἔχῃ, ἔπεται ὅτι τὰ μέτρα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὰ νομοθετικὰ καὶ τὰ συντακτικὰ καὶ τὰ οἱαδήποτε ἄλλα, θὰ διονυχίζωνται ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ δὲ ἐργασία αὐτὴ θὰ ἀπαιτήσῃ μακρότερον χρόνον. Διὰ τοῦτο ἔθεσα τὸ διάστημα τῶν πέντε μηνῶν διὰ νὰ συμφωνήσω καὶ μὲ τὸ Σύνταγμα, τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλει τὴν σύγκλησιν τῆς Βουλῆς τὴν 1ην Ὀκτωβρίου. Ἐὰν ἦτο ὀλιγώτερον τὸ διάστημα τοῦτο ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀδυνάτου πλέον εἰς τὴν κυβέρνησιν, νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὸν ὄγκον αὐτὸν τῆς ἐργασίας, θὰ συνέπιπτεν ἡ πρόσκλησις τῆς Βουλῆς νὰ γίνῃ τὸν Αὔγουστον. Καί, μολονότι πολλοὶ τῶν κ. βουλευτῶν ἐμειδίασαν ὅταν ὁ ἀξιότιμος κ. Καρασεβδᾶς ἐξέθεσε τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους μία Βουλὴ δὲν πρέπει νὰ ἐργάζεται κατὰ τὸ θέρος, ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς εἴπω ὅτι καὶ ἐγὼ νομίζω ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν θὰ ἦσαν λίαν δυσχερεῖς αἱ συνεδριάσεις. Ἔχετε ἀκόμη ὑπ' ὄψιν σας, κ. Βουλευταί, ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἐργασίαι, αἱ ὁποῖαι δέον νὰ ἐκτελεσθοῦν μὲ λίαν γοργὸν τὸ βῆμα. Λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς ὁποίας εὑρισκόμεθα ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ, δὲν ἐργάζεται διοικητικῶς, διότι ὤφειλε νὰ παρακολουθῇ τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς. Λάβετε ὑπ' ὄψιν σας καὶ κάτι ἄλλο, τὸ ὁποῖον ὀφείλω νὰ εἰπω ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ, ὅτι δὲν κατωρθώσαμεν ἀκόμη μέσα εἰς τὴν Βουλὴν νὰ συνεργαζώμεθα, ὄχι ἡ Κυβέρνησις μὲ τὴν Βουλήν, ἀλλὰ αἱ δύο πτέρυγες τῆς Βουλῆς, ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην. Ἐλπίζω καὶ εὔχομαι νὰ κατορθωθῇ τοῦτο, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο χρειάζεται κάποιος χρόνος διότι ἄλλως τρέχομεν τὸν κίνδυνον νὰ ἴδωμεν τὰς συνεδριάσεις τῆς

Βουλῆς μεταβαλλομένας εἰς ἀγῶνας, οἱ ὁποῖοι ἀσφαλῶς δὲν θὰ συνέτεινον εἰς τὸ γόητρον τῆς Βουλῆς. Δὲν πιστεύω νὰ μὲ παρεξηγῆτε λέγοντα αὐτά! Εἶμαι καὶ ἐγὼ συνάδελφός σας, εἶμαι καὶ ἐγὼ βουλευτὴς καὶ δύναμαι νὰ σᾶς εἴπω τὴν ἀλήθειαν ἀποβάλλων αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ πρόσωπον τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ σᾶς τὸ λέγω, ὅτι χρειαζόμεθα κάποιον χρόνον διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ συνεργασθῶμεν ἐζῶ ἐν ἀγαστῇ ὁμονοίᾳ, ὅπως πρέπει νὰ συνεργασθῶμεν. Οἱ λόγοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἐζήτησα τὴν πεντάμηνον ἐξουσιοδότησιν, δὲν εἶναι ἀντικοινοβουλευτικοί, ἀλλ' ἐξόχως κοινοβουλευτικοί. Καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ Βουλή, ἡ ὁποία μᾶς ἐτίμησε διὰ τῆς ψήφου ἐμπιστοσύνης, θὰ μᾶς δώσῃ καὶ τὰ μέσα νὰ ἀνταποκριθῶμεν πρὸς τὴν ἐμπιστοσύνην της ταύτην καὶ ὄχι νὰ φέρωμεν εἰς πέρας, ἀλλὰ νὰ θέσωμεν τὰς βάσεις ἑνὸς ἔργου, τὸ ὁποῖον σεῖς, κ. Βουλευταί, ἀργότερα θὰ φέρετε εἰς πέρας. (Χειροκροτήματα).

Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ. Κύριε Πρόεδρε, εἶμαι καὶ ἐγὼ ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ κανονικώτερον θὰ ἦτο ἐὰν ἤθελον συνεχισθῇ αἱ ἐργασίαι τοῦ σώματος. Οὔτε ἡ ἐποχὴ τοῦ ἔτους εἶναι ἐμπόδιον σοβαρόν, οὔτε καὶ ἡ ἀνάγκη προπαρασκευῆς νομοθετικῶν μέτρων ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὅτι εἶναι σοβαρὸν κώλυμα, διότι ἤδη ὑπάρχει ἀρκετὴ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία, τὰ ψηφίσματα ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἀρχίσῃ νὰ ἀπασχοληθῇ ἐπὶ ἀρκετὰς ἑβδομάδας ἡ συνέλευσις. Ἐκεῖνο, ὅμως, τὸ ὁποῖον δικαιολογεῖ «ὀν ἀξιότιμον κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως ἀπέναντι ἐκείνων κυρίως, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἔδωκαν ψῆφον ἢ ἐμπιστοσύνης ἢ ἀνοχῆς, εἶναι τὸ ἀναφερθὲν εἰς τὸ τέλος τοῦ λόγου του: δὲν εἰσήλθομεν ἀκόμη εἰς ἐντελῶς ὁμαλὴν κοινοβουλευτικὴν κατάστασιν. Ἡ κυβέρνησις τοῦ ἀειμνήστου Δεμερτζῆ εἶχεν ἀνακοινώσει ὅτι, ἔθετε τὴν ἀξίωσιν, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Βουλὴν καὶ ἐὰν λάβῃ ψῆφον ἐμπιστοσύνης νὰ ζητήσῃ μίαν τετράμηνον ἢ πεντάμηνον ἐξουσιοδότησιν μὲ διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς πρὸς ἔκδοσιν νομοθετικῶν Διαταγμάτων. Τὸ πρᾶγμα ὅσον καὶ ἂν βεβαίως ξενίζῃ καὶ προσβάλῃ τὰς ἀντιλήψεις ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔχονται στερρῶς τῶν κοινοβουλευτικῶν συνηθειῶν, πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἀποτελεῖ μίαν ἀνάγκην τῶν πραγμάτων, ἐφόσον ἡ Συνέλευσις θέλει νὰ παραμείνῃ ἡ παροῦσα κυβέρνησις εἰς τὴν ἀρχήν. Διότι εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι οὔτε μεταξὺ τῶν διαφόρων κομμάτων τῆς Βουλῆς ὑπάρχει τοιαύτη ἁρμονία, ὥστε νὰ εἶναι δυνατὸν ὁμαλῶς νὰ γίνῃ ἐπεξεργασία θεμάτων ἐνώπιον τῆς ὁλομελείας τοῦ σώματος, τὰ ὁποῖα θέματα ἀναμφισβητήτως εἶναι προωρισμένα νὰ προκαλέσουν ζωηροτάτας συζητήσεις. Ὁ προορισμὸς τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως δὲν εἶναι νὰ ἀναπτύξῃ κανὲν νομοθετικὸν μέτρον μακρᾶς διαρκείας, ὁ προορισμὸς τῆς σημερινῆς κυβερνήσεως εἶναι νὰ συμβάλλῃ, ὥστε νὰ ἀποκατασταθῇ ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον ἡ κοινοβουλευτικὴ ὁμαλότης καὶ διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ αὕτη εἶναι ἀνάγκη ὅλα ἐκεῖνα τὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα θεωροῦμεν ἡγεῖς ὅτι προσβάλλουν δικαιώματα, ὅτι δημιουργοῦν ἀδικίας, δημιουργοῦν μίαν ἀνώμαλον κατάστασιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ζητήματα νὰ λυθοῦν. Ἡ λύσις δὲ αὐτῶν τῶν ζητημάτων εἶναι εὐκολώτερον νὰ γίνῃ διὰ τῆς συνεργασίας τῆς κυβερνήσεως μὲ μίαν σχετικῶς ὄχι πολυάριθμον ἐπιτροπὴν τοῦ σώματος. Αὐτὸς νομίζω εἶναι ὁ σπουδαιότερος λόγος καὶ δι' αὐτὸ ὑποστηρίζω ὅτι ἡ κυβέρνησις ὀφείλει νὰ σπεύσῃ νὰ φέρῃ ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς ὅλα ἐκεῖνα τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ ἀποκαταστήσουν πλήρη κοινοβουλευτικὴν ὁμαλότητα. Ὅταν ἀποκατασταθῇ πλήρης κοινοβουλευτικὴ ὁμαλότης, τότε ὁ προορισμὸς τῆς σημερινῆς Κυβερνήσεως ὑπὸ τὴν σημερινήν της σύνθεσιν ἔχει τερματισθῇ καὶ ἐλπίζω νὰ εἶναι ὥριμος ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς νὰ δώσῃ Κυβέρνησιν. Ἄλλως βεβαίως ἐὰν ἡ πλειοψηφία προτιμήσῃ νὰ συνεργασθῇ ἁρμονικῶς ὁπότε μπορεῖ νὰ παραταθῇ ὁ βίος τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ τότε θὰ ἀλλάξῃ μορφὴν ἡ Κυβέρνησις καὶ θὰ εἶναι Κυβέρνησις προερχομένη ἐκ τῶν στελεχῶν τῆς πλειοψηφίας καὶ ἐργαζομένη ἐν πλήρῃ ἁρμονίᾳ, ἢ θὰ προχωρήσωμεν εἰς τὴν διάλυσιν τῆς Συνελεύσεως. Αὐτὴ εἶναι ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων. Κατὰ συνέπειαν νομίζω ὅτι ἐγὼ ὁ ὁποῖος δὲν ἔδωσα ψῆφον ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλ' ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐδήλωσαν νὰ παραμείνῃ ἡ Κυβέρνησις ἔχουν δεσμευθῇ καὶ πρέπει νὰ ἐγκρίνουν τὴν ἐξουσιοδότησιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Εἰς ἰδιαιτέραν συνομιλίαν, τὴν ὁποίαν εἶχον τὴν τιμὴν νὰ ἔχω μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ καὶ εἰς δηλώσεις μου πρὸς τὸν Τύπον, ἐξέθηκα τὴν γνώμην, ὅτι δὲν θὰ ἐθεώρουν δικαιολογημένην πεντάμηνον νομοθετικὴν ἐξουσιοδότησιν καὶ ὅτι θὰ ἦτο καλὸν ἡ ἐξουσιοδότησις νὰ περιορισθῇ εἰς τρίμηνον. Ἡ γνώμη μου αὕτη δὲν εἶχεν ἔκφρασιν δυσπιστίας εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ πρὸς τὸν Πρόεδρον αὐτῆς, πρὸς τὸν ὁποῖον τρέφω ἀμέριστον προσωπικὴν συμπάθειαν, ἀλλ' εἶχε τὴν σημασίαν ὅτι ἡ ἐπὶ πεντάμηνον ἐναπόθεσις τῶν δικαιωμάτων τῆς Βουλῆς εἰς χεῖρας τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἐπεδείκνυε μίαν ἐντελῶς παρεξηγημένην ἀδιαφορίαν οὕτως εἰπεῖν, διὰ νὰ μὴ εἴπω βαρυτέραν φράσιν, περὶ τῶν δικαιωμάτων της ἐκ μέρους τῆς Βουλῆς. Καὶ δὲν εἶναι μόνον αὐτὴ ἡ ἄποψις ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσῃ μίαν πεντάμηνον ἐξουσιοδότησιν. Εἶναι καὶ ἡ ἄλλη ἄποψις ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ὅσον τὸ δυνατὸν στενωτέρα ἐπαφὴ μεταξὺ οἱασδήποτε Κυβερνήσεως καὶ Βουλῆς καὶ ὅτι χαλάρωσις τῆς συναφείας αὐτῆς γεννᾶ εἰς κάθε ἄνθρωπον, δυστυχῶς, τὴν ἰδέαν πρὸς ἐπέκτασιν τῆς δυνάμεώς του ἓν αἴσθημα ἀσφαλείας καὶ ἀνεξαρτησίας, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ γεννηθῇ εἰς κανένα.

Οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους προέβαλεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως δὲν μὲ ἔπεισαν νὰ μεταβάλλω γνώμην, διότι τὸ κύριον ἐπιχείρημα τὸ ὁποῖον προέβαλε εἶναι ὅτι «ἔχει ἕναν ὄγκον ἐργασίας», τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ περατώσῃ. Δὲν ὑποθέτω ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον ἡ Κυβέρνησις νὰ περατώσῃ ὅλον τὸν ὄγκον τῆς ἐργασίας τὴν ὁποίαν περιέλαβεν εἰς τὸ πρόγραμμά της. Καμμία Κυβέρνησις, καὶ ἐκείνη ἀκόμη ἡ ὁποία στηρίζεται εἰς ἰδίαν δύναμιν, κατώρθωσε ποτὲ νὰ περατώσῃ τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον εἶχε κατὰ νοῦν νὰ φέρῃ εἰς πέρας.

Ἐκτὸς αὐτοῦ δὲν πρόκειται ἡ Κυβέρνησις μὲ τρίμηνον ἐξουσιοδότησιν νὰ διακόψῃ καὶ τὰς ἐργασίας της, οὔτε κἂν πρόκειται ἡ Βουλὴ νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς ἐργασίας της ἐν μέσῳ κυνικῶν καυμάτων, διότι θὰ περιορισθῇ εἰς ὀλίγων μόνον ἡμερῶν ἐργασίαν, κατὰ τὰς ὁποίας δὲν θὰ εἶχε νὰ ἐξετάσῃ τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀσκήσῃ ἕνα ἔλεγχον ἐπὶ τοῦ συντελεσθέντος Κυβερνητικοῦ ἔργου, καὶ ἂν εὕρισκεν ὅτι τὸ ἔργον της εἶναι καλὸν ὥστε νὰ τῆς ἀνανεώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην θὰ τὸ ἔκανε διὰ μίαν ἄλλην σύντομον προθεσμίαν. Δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐθεώρησα ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ περιορίσωμεν εἰς τρίμηνον τὴν ἐξουσιοδότησιν ὑπὸ τὴν αἵρεσιν ὅτι ἐπαναλαμβάνουσα τὰς ἐργασίας της ἡ Βουλὴ θὰ περιωρίζετο μόνον εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ κυβερνητικοῦ ἔργου καὶ εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς ἐξουσιοδοτήσεως, ἐὰν τὸ κυβερνητικὸν ἔργον τὸ διοικητικὸν καὶ τὸ νομοθετικὸν τὸ εὕρισκε ἱκανοποιητικόν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Εὐχαρίστως θὰ συνεφώνουν μὲ τὸν κ. Καφαντάρην ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ ἐργασθῶ ἄνευ Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Τὸ κυβερνητικὸν μέρος δὲν συνίσταται μόνον εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν. Ὑπάρχει ὁ ἔλεγχος τῆς διοικήσεως τῆς Κυβερνήσεως καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότατον ἔργον τῆς Βουλῆς ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἡ ἐπιτροπὴ τῆς ἐξουσιοδοτήσεως δὲν ἔχει τίποτε νὰ κάμῃ. Τὸ σπουδαῖον εἶναι ὁ φόβος, τὸν ὁποῖον ἔχει μία Κυβέρνησις περὶ ἄρσεως τῆς ἐμπιστοσύνης, καὶ τοιοῦτον φόβον ἔχει μία κυβέρνησις ὅταν συνεργάζεται μὲ τὴν Βουλήν.

Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ στερηθῇ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐλέγχου τῆς διοικήσεως τῆς Κυβερνήσεως ἡ Βουλή;

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Βέβαια τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως εἶναι καὶ Διοικητικὸν καὶ Νομοθετικόν. Ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ μὴ ἔχω ἐπιτροπὴν νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως δὲν θὰ εἶχον δυσκολίαν νὰ δεχθῶ τὴν πρότασιν τοῦ ἀξιοτίμου Ἀρχηγοῦ τῶν Προοδευτικῶν προκειμένου ὅμως νὰ συνεργασθῶ μὲ ἐπιτροπὴν νομοθετικῆς ἐξουσιοδοτήσεως πολυάριθμον ἐξ 40 μελῶν καὶ ἐξ ὅλων τῶν Ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων καθὼς καὶ ἐκ τῶν μελῶν ποῦ θὰ ὁρίσῃ ἕκαστον κόμμα ἡ ἐπαφὴ τὴν ὁποίαν εἶπε ὁ κ. Καφαντάρης θὰ εἶναι διαρκὴς καὶ πλήρης. Ὁ ἔλεγχος θὰ ἦτο βεβαίως ἀναγκαιότατος ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς κυβερνήσεως κομματικῆς. Ἐφόσον ὅμως ἔχετε μίαν κυβέρνησιν ἀκομμάτιστον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ φαντασθῆτε ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἔχῃ ὑποπέσει εἰς σφάλματα, ὥστε νὰ εἶνε ἀναγκαῖον νὰ εὑρίσκεται διαρκῶς ὑπὸ ἔλεγχον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον φοβοῦμαι, ἐὰν ἤθελεν ἐγκριθῇ ἡ πρότασις τοῦ κ. Καφαντάρη, τὸν ὁποῖον παρακαλῶ νὰ μὴ ἐπιμείνῃ, εἶναι ὅτι....

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δὲν ἔχω τὴν δύναμιν, κ. Πρόεδρε. Ἂν τὰ μεγάλα κόμματα τὸ θέλουν.... Ἐγὼ ἁπλῶς γνώμην ἐκφέρω.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός)..... ἂν θέσητε ὅτι ἡ Βουλή, συνερχομένη τὸν Αὔγουστον, θὰ περιορίσῃ τὰς ἐργασίας της εἰς ὀλίγας ἡμέρας καὶ εἰς ἕνα, οὕτως εἰπεῖν, ταχὺν ἔλεγχον, αὐτὸ μὴ τὸ φαντασθῆτε ποτέ. Θὰ μείνετε ἐργαζόμενοι καὶ θὰ διακοπῇ τὸ ἔργον τῆς Κυβερνήσεως. Τοὐναντίον μὲ τὴν ὁμηνον ἐξουσιοδότησιν θὰ σᾶς παρουσιάσωμεν εἰς τὸ τέλος ἓν ἔργον ὅσον ἔνεστι πλῆρες καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἔχῃ συντελεσθῇ ἐν τελείᾳ ἐπαφῇ καὶ συνεργασίᾳ μετὰ τῆς νομοθετικῆς ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελῆται ἀπὸ τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν κομμάτων καὶ τὰ μέλη τῆς Βουλῆς, τὰ ὁποῖα ἤθελον ἀποτελέσει ταύτην. Ἐκτὸς δὲ τοῦ καθαρῶς κυβερνητικοῦ ἔργου μὲ τὸ ὁποῖον ἔχει νὰ ἀσχοληθῇ ἡ Συνέλευσις εἶναι καὶ τὸ συντακτικόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον προπαρασκευαστικῶς νὰ συγκεντρωθῇ μέχρι τοῦ Αὐγούστου. Ὑποθέτω ἐπ' αὐτοῦ ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχῃ ἀντίρρησις. Ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία θὰ σχηματισθῇ διὰ νὰ κάμῃ τὸ προσχέδιον τοῦ Συντάγματος, εἶναι ζήτημα ἂν καὶ ἐντὸς τοῦ ὁμήνου θὰ ἔχῃ περατώσει τὸ ἔργον της. Αὐταὶ εἶναι, κ. Βουλευταί, αἱ πραγματικότητες καὶ δι' αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ χορηγήσητε τὴν ὁμηνον αὐτὴν ἐξουσιοδότησιν, τὴν ὁποίαν θεωρῶ ἀπαραίτητον διὰ τὴν συμπλήρωσιν ἑνὸς ἔργου τὸ ὁποῖον ἤρχισα.

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ. Ἡμεῖς, κύριοι, οἱ ὁποῖοι ἠρνήθημεν ψῆφον εἰς τὴν κυβέρνησιν.....

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Δὲν ἠμπορεῖτε νὰ λέγετε ὅτι ἠρνήθητε ψῆφον. Ἠρνήθητε ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι οἱ ἄλλοι θὰ ἔδιδον. Ἕκαστος πρέπει νὰ συμμορφώνῃ τὴν ψῆφον του πρὸς τὰς πεποιθήσεις, τὰς ὁποίας αὐτός, ἔχει χωρὶς νὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὸ τί θὰ πράξουν οἱ ἄλλοι. Εἴχατε τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ ἀντικατασταθῇ ναὶ ἢ ὄχι; Ἐὰν ὄχι, ἔπρεπε νὰ δώσετε ψῆφον ἐμπιστοσύνης ἀδιαφοροῦντες τί θὰ ἔκαμνον οἱ ἄλλοι. Ὄχι, ἐγὼ κάμνω τὸν παλληκαρᾶ καὶ δὲν δίδω ψῆφον ἐμπιστοσύνης. (Χειροκροτήματα).

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ. Κύριε Πρόεδρε, ἡμεῖς εἴπομεν ὅτι δὲν θέλομεν νὰ προκαλέσωμεν τυχὸν πτῶσιν τῆς Κυβερνήσεως διὰ τῶν ὀλίγων ψήφων μας καὶ ἐφόσον εἴδομεν ἐκ τῶν ἀγορεύσεων τῶν Ἀρχηγῶν, οἱ ὁποῖοι παρήλασαν ἀπὸ τὸ βῆμα, ὅτι τὰ ἄλλα κόμματα ἔδιδον τὰ μὲν ψῆφον ἐμπιστοσύνης, τὰ δὲ ψῆφον ἀνοχῆς, εἴδομεν ὅτι τοιοῦτος κίνδυνος δὲν ὑφίσταται καὶ ὑπὸ τύπον διαμαρτυρίας διετυπώσαμεν μίαν ἄρνησιν. Νομίζω ὅτι εἴμεθα ἐν τάξει. Τοῦτο δὲ δὲν ἐκφράζομεν μόνον ἡμεῖς, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι.

Λέγω δὲ ὅτι ἡμεῖς εὑρισκόμεθα ἐν συνεπείᾳ πρὸς τὴν γνώμην αὐτὴν τῆς διαμαρτυρίας εἰς τὸ νὰ μὴ θέλωμεν καὶ καμμίαν μακρὰν ἢ βραχεῖαν ἐξουσιοδότησιν. Ἀλλ' ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐφόσον ἡ Κυβέρνησις ἔτυχε τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς, καὶ μάλιστα μιᾶς τόσον εὐρείας ἐμπιστοσύνης, δυσκόλως θὰ ἠδύνατο ἡ ἐμπιστευθεῖσα τὴν Κυβέρνησιν Βουλὴ νὰ ἀρνηθῇ τὸν χρόνον τὸν ὁποῖον ἡ Κυβέρνησις ζητεῖ.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἤθελα νὰ τονίσω εἶναι τοῦτο: Ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξουσιοδοτήσεως ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ μίαν μικρογραφίαν τῆς Βουλῆς —καὶ δὴ τῆς Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς— εἶναι δηλαδὴ μία μικρογραφία καὶ ἐντολοδόχος τῆς ὁλομελείας τοῦ Σώματος. Θεωρῶ, λοιπόν, αὐτονόητον ὅτι ἐὰν τυχόν, παρ' ἐλπίδα, ἡ Κυβέρνησις εἴτε εἰς τὸ νομοθετικόν της ἔργον δὲν ἤθελεν ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς προσδοκίας ἃς ἐστηρίξαμεν εἰς αὐτήν, εἴτε αἱ ὑπερβάσεις τυχὸν τὰς ὁποίας ἤθελε διαπράξει, θὰ ἔπρεπε νὰ γίνουν ἀντικείμενον κοινοβουλευτικοῦ ἐλέγχου, φρονῶ ὅτι εἶναι αὐτονόητον ὅτι τὸ Σῶμα, τὸ ὁποῖον τὴν ἐντολήν, θὰ ἦτο δυνατὸν καὶ νὰ ἀνακαλέσῃ ταύτην. Θὰ ἦτο δυνατόν, ἐπομένως, καὶ ἐντὸς τοῦ ὁμήνου νὰ ἐπέλθῃ ἐπιβράχυνσις καὶ ἀνάκλησις τῆς τοιαύτης ἐντολῆς. Ἄρα, ὑπάρχει καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς κάποια ἀσφάλεια δι' ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δυσπιστοῦν διὰ τὸ μακρὸν αὐτὸ χρονικὸν διάστημα.

Ἤθελα ἐξ ἄλλου, χάριν τῆς καλλιτέρας διεξαγωγῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξουσιοδοτήσεως, τῆς μικρᾶς, ἐπαναλαμβάνω, αὐτῆς Βουλῆς, νὰ τηρηθοῦν μερικοὶ κανόνες διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν νομοσχεδίων καὶ τὴν ἐπιψήφισιν αὐτῶν, κανόνες ἐξασφαλίζοντες τὴν καλλιτέραν λειτουργίαν τῆς Ἐπιτροπῆς. Θὰ ἤθελα οὕτω νὰ ὁρισθῇ καὶ κάποια δημοσιότης τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ καθορίσωμεν ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου τὰ ὁποῖα θὰ προήρχοντο ἐκ τῆς πρωτοβουλίας τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἐκτυποῦνται καὶ θὰ ἀποστέλλωνται ὄχι μόνον εἰς τοὺς Βουλευτάς, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀποτελοῦν τὴν Ἐπιτροπήν, ἀλλὰ θὰ ἀποστέλλωνται διὰ νὰ λαμβάνουν γνῶσιν, εἰς ὅλους τοὺς Βουλευτάς.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα, μάλιστα.

Α. ΜΥΛΩΝΑΣ. . . . Ὅτι θὰ τηροῦνται καὶ μερικαὶ προθεσμίαι ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς μέχρι τῆς συζητήσεως. Ἐπίσης φρονῶ ἀπαραίτητον, ἐφ' ὅσον διὰ τῶν συντακτικῶν πράξεων αἱ ὁποῖαι συνεπλήρωσαν τὸ ἀναθεωρῆσαν Σύνταγμα τοῦ 1911 ἐπανῆλθε καὶ τὸ ἄρθρον 49 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1927 περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν νομοσχεδίων, νὰ τηρηθῇ τοὐλάχιστον ἡ διάταξις, καθ' ἣν οὐδὲν νομοσχέδιον εἰσάγεται καὶ συζητεῖται ἂν δὲν συνοδεύηται ἀπὸ ἔκθεσιν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου. Τοιαύτη ἔκθεσις πάντοτε νὰ ὑπάρχῃ.

Ἐπίσης φρονῶ, καὶ πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, Κύριοι, ὅτι μολονότι ὁ θεσμὸς τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐξουσιοδοτήσεως, ὁ ὁποῖος εἰσήχθη τὸ πρῶτον διὰ τοῦ Συντάγματος τοῦ 1924 (ἄρθρ. 77) εὐδοκίμησε, παρουσίασε καὶ μελανά τινα σημεῖα ἐκ τῆς σπουδῆς, καὶ ἐκ τοῦ ὀλιγομελοῦς πολλάκις τῶν ἐπιτροπῶν καὶ τοῦ καμάτου, ὁ ὁποῖος κατελάμβανε τὰς ἐπιτροπὰς εἰς τρόπον ὥστε νὰ συμβαίνουν καὶ ἀταξίαι καὶ ἄτοπα. Καὶ εἰς τὸ ζήτημα ἐπίσης τῶν τροπολογιῶν θὰ ἔπρεπε νὰ τηρηθῇ κάποια τάξις. Βέβαια αὐτὰ εἶναι ζητήματα τὰ ὁποῖα ἡ ἐπιτροπή, ἡ ἰδία θὰ λύσῃ δι' ἑνὸς κανονισμοῦ της, ἀλλὰ θὰ ἦτο καλὸν καὶ χάριν τοῦ ὅλου ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ τηρηθῶσι. Τὸ αὐτὸ θὰ ἐπαναλάβω καὶ διὰ τὸ προπαρασκευαστικὸν ἔργον τοῦ Συντάγματος. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐκείνη θὰ κανονίσῃ τὰ τῶν ἐργασιῶν της Αὐτὰ εἶχον νὰ εἴπω ὡς πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἐπιτροπῶν.

Α. ΜΑΡΚΟΥ. Εἰς τὸ ἄρθρον 3 τῆς ἐξουσιοδοτήσεως πρέπει νὰ προστεθῇ «ἀποτελεῖται ἀπὸ 40 μέλη καὶ ἰσάριθμα ἀναπληρωματικά».

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Εἶναι πολλὰ 40 ἀναπληρωματικά. 20 φθάνουν.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Νομίζω ὅτι εἶναι ἀρκετὰ ἀντὶ τῶν 40 νὰ θέσωμεν 20. . .

Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ. Μάλιστα 20.

ΕΙΣ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ. Καλύτερα 30.

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Ἔστω 30 ἀναπληρωματικά.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπαρτίαν, νομίζω ὅτι 15 μέλη ἀρκοῦν. Ἀλλωστε θὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἀρκετὸς ἀριθμὸς βουλευτῶν,

ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἀπαρτία ἔπραξα δὲ τοῦτο ἀκριβῶς διότι θέλω νὰ ὑπάρχῃ ἐγγύησις ὅτι θὰ μποροῦν νὰ ληφθοῦν ἀποφάσεις.

Κ. ΤΣΑΛΔΑΡΗΣ. Εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 40 περιλαμβάνονται καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κομμάτων;

Ι. ΜΕΤΑΞΑΣ (Πρωθυπουργός). Περιλαμβάνονται καὶ οἱ ἀρχηγοὶ εἰς τὰ 40 μέλη, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει νὰ θέσωμεν, ὅτι ἐὰν ἀρχηγὸς εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ λείψῃ εἰς ταξείδιον θὰ ἀναπληροῦται ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον θὰ ὑποδείξῃ.

Ἀκολούθως γίνεται δεκτὸν εἰς μόνην συζήτησιν κατ' ἄρθρον ἄρθρον καὶ σύνολον ὡς ἐτροποποιήθη τὸ σχέδιον Ψηφίσματος «περὶ διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ ἐκδόσεως Νομοθετικῶν Διαταγμάτων», ἔχον οὕτω:

«Ἡ Γ' Ἀναθεωρητικὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἀσκοῦσα τὴν πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἐξουσίαν αὐτῆς.

Ψηφίζει

Ἄρθρον 1.

Ἡ Βουλὴ διακόπτει τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἀπὸ 1ης Μαΐου μέχρι τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 1936.

Ἄρθρον 2.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τοιαύτης διακοπῆς ὁ Βασιλεὺς ἐκδίδει Νομοθετικὰ Διατάγματα μετὰ σύμφωνον γνώμην ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 3.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐκ τεσσαράκοντα ἐν ὅλῳ μελῶν καὶ τριάκοντα ἀναπληρωματικῶν. Συμμετέχουσιν αὐτῆς οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν ἐν τῇ Βουλῇ κομμάτων, τὰ δὲ λοιπὰ μέλη αὐτῆς ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἀναλόγως τῆς ἐν τῇ Βουλῇ δυνάμεως ἑκάστου κόμματος.

Ἄρθρον 4.

Ἡ Ἐπιτροπὴ συνεδριάζει ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων δέκα πέντε μελῶν τοὐλάχιστον αὐτῆς. Τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς συμμετέχουσιν ἄνευ ψήφου καὶ οἱ Ὑπουργοί, καὶ ἂν δὲν εἶναι μέλη αὐτῆς.

Τῆς Ἐπιτροπῆς προεδρεύει ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἐν κωλύματι δὲ αὐτοῦ οἱ ὑπὸ τῆς ἰδίας Ἐπιτροπῆς ἐκλεγόμενοι ἀναπληρωταί του, κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν τάξιν ἀναπληρώσεως.

Ἄρθρον 5.

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν τῶν παρόντων μελῶν.

Ἡ συζήτησις ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ τῶν σχεδίων Νομοθετικῶν Διαταγμάτων καὶ ἡ ψήφησις αὐτῶν γίνεται μόνον ἐφ' ἅπαξ κατ' ἄρχὴν καὶ κατ' ἄρθρον.

Ἄρθρον 6.

Τὰ κατὰ τὸ παρὸν ψήφισμα ἐκδιδόμενα Νομοθετικὰ Διατάγματα ἔχουσιν ἰσχὺν καὶ ἐφαρμόζονται ἅμα τῇ δημοσιεύσει αὐτῶν».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὰ ὑπ' ἀριθ. 2, 3, 4, 5 παραπέμπονται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐξουσιοδοτήσεως. Τὰ ὑπ' ἀριθ. 6 καὶ 7 εἶναι τυπικὰ καὶ παρακαλῶ νὰ ψηφισθοῦν.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Τί τυπικά, εἴπαμε νὰ μὴ ψηφίσωμεν ἄλλα.

Μεθ' ὃ ἡ Βουλὴ ἐρωτωμένη ἀποφασίζει ὅπως τὰ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀντικείμενα α) περὶ ἀποκαταστάσεως αἱρετῶν Δημοτικῶν καὶ Κοινοτικῶν ἀρχόντων, β) περὶ ἀμνηστεύσεως Στρατιωτικῶν καὶ Πολιτικῶν, γ) περὶ ἐπαναφορᾶς Δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ δ) περὶ ἐπανόδου εἰς τὰς θέσεις των τῶν μετατεθέντων ἐκπαιδευτικῶν κλπ. παραπεμφθῶσιν διὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν Ἐπιτροπήν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 «περὶ ρυθμίσεως τῶν τῆς χρήσεως καὶ διαθέσεως τοῦ Μεγάρου Παλαιῶν Ἀνακτόρων κλπ.» ἀφορᾷ τὸ κτίριον τῆς Βουλῆς καὶ τὸ ὑπ' ἀριθ. 7 τὴν συγκρότησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος.

Β. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗΣ. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 δεκτὸν μέχρι τῶν μεταβατικῶν καὶ προσωρινῶν διατάξεων δηλ. πᾶσαι αἱ μεταβατικαὶ διατάξεις διαγράφονται.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μάλιστα.

Συνεπῶς τὸ σχέδιον ψηφίσματος «περὶ ρυθμίσεως τῶν τῆς χρήσεως καὶ διαθέσεως τοῦ Μεγάρου Παλαιῶν Ἀνακτόρων κλπ.» γίνεται δεκτὸν κατ' ἀρχὴν ἄρθρον καὶ σύνολον ὡς ἐτροποποιήθη διαγραφεισῶν τῶν μεταβατικῶν καὶ προσωρινῶν διατάξεων, ἔχον οὕτω:

Περὶ ρυθμίσεως τῶν τῆς διαθέσεως καὶ χρήσεως τοῦ Μεγάρου Παλαιῶν Ἀνακτόρων κλπ.

Ἄρθρον 1.

Εἰς τὸ διὰ Βουλευτήριον καὶ Βιβλιοθήκην αὐτοῦ προορισθὲν κτίριον τοῦ Μεγάρου Παλαιῶν Ἀνακτόρων ἐπιτρέπεται προσωρινῶς ἡ συστέγασις μόνον τοῦ Συμβουλίου Ἐπικρατείας καὶ τοῦ Ἀνωτάτου Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου ἐντὸς τῶν διαθεσίμων τοῦ Μεγάρου διαμερισμάτων.

Οὐδεμία ἄλλη ὑπηρεσία δύναται νὰ κατέχῃ διαμερίσματα ἢ χώρους τοῦ κτιρίου.

Ἄρθρον 2.

Ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου τῆς 19ης Νοεμβρίου 1935 «περὶ συστάσεως ὑπηρεσίας ἐποπτείας καὶ συντηρήσεως τοῦ κτιρίου Παλαιῶν Ἀνακτόρων κλπ.» ἀναφερομένου προσωπικοῦ ἀσκεῖ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐν τῷ Μεγάρῳ καθηκόντων του πειθαρχικὴν ἐξουσίαν ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ὁποίου τίθεται τοῦτο καὶ ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελῇ ἀπροφασίστως καὶ ἀπαρεγκλίτως τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, δυναμένου νὰ ἐπιβάλῃ τὰς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς προβλεπομένας ποινὰς μέχρι καὶ τῆς ποινῆς τῆς προσωρινῆς ἀπολύσεως τριῶν μηνῶν.

Τὸ ἄρθρον 5 τοῦ ἀπὸ 14 Φεβρουαρίου 1936 ἐκτελεστικοῦ τοῦ ἄνω Νόμου Διατάγματος διατηρεῖται ἐν ἰσχύϊ.

Ἄρθρον 3.

Ἐκ τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ 86 στ. Ε' τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῆς Η' Συντακτικῆς πράξεως τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1935 «περὶ συμπληρώσεως καὶ τροποποιήσεως ἐνίων διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς κλπ.» ἀναφερομένου προσωπικοῦ καταργοῦνται ἡ θέσις τοῦ ἠλεκτρολόγου καὶ θερμαστοῦ.

Αἱ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένου ἀναγκαστικοῦ νόμου προβλεπόμεναι πέντε θέσεις ἀρχιτεχνιτῶν μηχανολόγων ἢ ἠλεκτρολόγων καταργοῦνται, ἀντὶ αὐτῶν δὲ συνιστᾶται μία θέσις ἀρχιτεχνίτου μηχανολόγου, μία θέσις ἀρχιτεχνίτου ἠλεκτρολόγου καὶ μία θέσις βοηθοῦ τεχνικοῦ γ' τάξεως ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει ἑκάστου τούτων μέχρι δραχμῶν τεσσάρων χιλιάδων μηνιαίως. Εἰς τὴν θέσιν τεχνικοῦ βοηθοῦ γ' τάξεως διορίζεται ὁ ἔχων πενταετῆ πεῖραν εἰς οἰκοδομικὰ ἔργα ἐγκύρως πιστοποιημένην, προτιμωμένων τῶν ἐργασθέντων εὐδοκίμως εἰς τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Μεγάρου Παλαιῶν Ἀνακτόρων. Διὰ τὴν παρακολούθησιν καὶ ἐποπτείαν ὅμως τῆς οἰκοδομῆς χρησιμοποιεῖται πολιτικὸς μηχανικὸς τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἢ ὀργανισμοῦ Δημοσίου Δικαίου ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀποζημιώσει μὴ δυναμένη νὰ ὑπερβῇ τὰς τρεῖς χιλιάδας δραχμῶν.

Ἡ ὑπηρεσία καθαριότητος τῶν διὰ τὴν Βουλὴν καὶ τὴν Βιβλιοθήκην αὐτῆς χώρων ἐξακολουθεῖ ἐνεργουμένη ὑπὸ τῶν οἰκείων ὑπηρεσιῶν τῆς Βουλῆς καὶ τὰ δι' αὐτὴν ἔξοδα καταβάλλονται ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθρον 4.

Καταργεῖται ἀφ' ἧς ἐθεσπίσθη τὸ ἄρθρον 10 τοῦ ὡς εἴρηται ἀναγκαστικοῦ νόμου, ὡς ἀντιτιθέμενον εἰς τὸ ἀπὸ 11ης Ἰουνίου 1935 ψήφισμα τῆς Ε' Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων, «περὶ καταρτισμοῦ ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν ὁριστικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Συνελεύσεως κλπ.».

Ἄρθρον 5.

Τὸ ἔκτακτον τεχνικὸν καὶ ὑπηρετικὸν προσωπικὸν τῆς ἐποπτείας καὶ συντηρήσεως τοῦ κτιρίου Παλαιῶν Ἀνακτόρων κλπ. προσλαμβάνεται ἐπὶ συμβάσει τριετοῦς θητείας δυναμένης νὰ ἀνανεοῦται ἐπὶ ἴσον χρόνον διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν μετ' ἀπόφασιν τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 § 8 τοῦ ἀπὸ 27 Ἰουνίου 1935 Ν. Δ. «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ὑπαγομένων ὑπηρεσιῶν» ὁριζομένης ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τῇ βάσει καὶ τῶν διὰ τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνίας ὁριζομένων προσόντων τῶν ἀντιστοίχων θέσεων.

Ὑπεύθυνον εἰσήγησιν περὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ τεχνικοῦ καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ εἰς τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην ἐπιτροπὴν ποιεῖται ὁ προϊστάμενος τῆς ὑπηρεσίας ἐποπτείας κλπ. τοῦ κτιρίου Παλαιῶν Ἀνακτόρων κλπ.

Ἄρθρον 6.

Εἰς τὸ ἄρθρον 3 ἐδάφ. 1 μετὰ τὰς λέξεις «μηχανικοῦ α' τάξεως» προστίθενται αἱ λέξεις «ἢ ἀρχιμηχανικοῦ».

Ἡ ὑπηρεσία ἐγκαθίσταται ἐν τῷ Μεγάρῳ Παλαιῶν Ἀνακτόρων καὶ ἐν χώρῳ ὁριζομένῳ ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς.

Εἰς τὸ ἄρθρον 4ον τοῦ αὐτοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου προστίθεται 3 ἐδάφιον ἔχον ὡς ἑξῆς: «Εἰς τὸν προϊστάμενον τῆς ἐν λόγῳ ὑπηρεσίας ἐφόσον διαρκεῖ ἡ παρ' αὐτῇ ἀπόσπασίς του παρέχεται μηνιαῖον ἐπίδομα ἴσον πρὸς τὸ 1)5 τῶν ἀποδοχῶν του ὅπερ βαρύνει τὴν πίστωσιν τῶν ἐξόδων τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Μεγάρου».

Ἄρθρον 7.

Ἐκ τῶν Βιβλιοθηκῶν τῆς Βουλῆς ἡ Βιβλιοθήκη Ψυχάρη —Μπενάκη διατηρεῖται ὡς φιλολογικὴ τοιαύτη, ὡς προϊστάμενος δὲ αὐτῆς τοποθετεῖται κατ' ἀπόφασιν τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς εἷς τῶν ἐπὶ βαθμῷ διευθυντοῦ καὶ ἄνω ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς.

Ἅπασα ἡ παλαιὰ Βιβλιοθήκη μεταφέρεται εἰς τὸ νέον κτίριον Παλαιῶν Ἀνακτόρων.

Ἄρθρον 8.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Ἐπιτροπῆς Διεθνοῦς Συνεργασίας ὑπάγονται εἰς ἰδιαίτερον τμῆμα Διεθνῶν σχέσεων, τὸ ὁποῖον παρακολουθεῖ ἅπασαν τὴν κίνησιν τῶν ξένων Κοινοβουλίων καὶ τῶν Διεθνῶν Διασκέψεων, συλλέγει χρήσιμα στοιχεῖα καὶ καταρτίζει τὸ κατάλληλον ἀρχεῖον. Προϊστάμενος τοῦ τμήματος ἐπὶ βαθμῷ καὶ μισθῷ Τμηματάρχου Α' τάξεως διορίζεται εἷς ἐκ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Βουλῆς γνώστης ξένων γλωσσῶν καὶ προϋπηρετήσας παρὰ τῇ Ἐπιτροπῇ τῆς Διεθνοῦς Συνεργασίας.

Θ. ΣΟΦΟΥΛΗΣ. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 7 τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως «περὶ ἐξουσιοδοτήσεως πρὸς σχηματισμὸν Συνταγματικῆς Ἐπιτροπῆς».

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Μάλιστα εἶναι τυπικόν.

Ἐρωτωμένη ἡ Βουλή, ἐξουσιοδοτεῖ τὸν Πρόεδρον αὐτῆς ὅπως καταρτίσῃ εἰδικὴν ἐπὶ τῆς ἀναθεωρητικῆς τοῦ Συντάγματος ἐργασίας Ἐπιτροπὴν ἐκ τεσσαράκοντα τακτικῶν μελῶν καὶ τριάκοντα ἀναπληρωματικῶν ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τῶν κομμάτων.

Ἐπίσης ἡ Βουλή, προτάσει τῶν κ. κ. Ζαΐμη, Κωστοπούλου καὶ ἄλλων, δέχεται ὅπως καταρτισθῇ παρὰ τοῦ κ. Προέδρου εἰδικὴ Κοινοβουλευτικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος.

Κ. ΚΑΛΚΑΝΗΣ. Ὑπάρχει κατατεθειμένη μία πρότασις ψηφίσματος περὶ αὐτοδιαλύσεως τῆς Βουλῆς, τί ἔγινε κ. Πρόεδρε ;

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Ἀποσύρεται.

(Μερικοὶ Βουλευταὶ τῆς Δεξιᾶς διαμαρτύρονται).

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Παρακαλῶ τὴν Βουλὴν νὰ μὲ ἐξουσιοδοτήσῃ νὰ ἐπικυρώσω τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως.

ΠΟΛΛΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ. Μάλιστα. Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ. Τὰ πρακτικὰ κυροῦνται.

Μεθ' ὃ συνανέσει τῆς Βουλῆς λύεται ἡ συνεδρίασις ὥραν 2αν μ. μ.

Ὁ Πρόεδρος
Δ. ΓΟΝΤΙΚΑΣ

Οἱ Γραμματεῖς
Χ. Παπασταύρου

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

ΜΕΡΟΣ Ι.

ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

Προγραμματικαὶ δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως (σελ. 46—48, 50—81).

ΜΕΡΟΣ ΙΙ.

ΒΟΥΛΗ

1) Περὶ εἰδικοῦ Κανονισμοῦ διὰ τὴν ἀναθεωρητικὴν ἐργασίαν τῆς Γ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς (σελὶς 100). (Θ. Σοφούλης Πρόεδρος Βουλῆς).

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

1) Περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου 4229 καὶ τῶν τροποποιήσεων αὐτοῦ (σελ. 23).—(Σ. Σκλάβαινας, Δ. Γληνός, Σ. Σιάντος, Μ. Πορφυρογένης κλπ.).
2) Περὶ ἀποκαταστάσεως αἱρετῶν δημοτικῶν καὶ κοινοτικῶν ἀρχόντων (σελ. 23). (Σ. Γονατᾶς, Γ. Καφαντάρης, Α. Παπαναστασίου, Α. Μυλωνᾶς κλπ.).
3) Περὶ ἀμνηστείας πολιτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀδικημάτων (σελὶς 24), (Σ. Σκλάβαινας, Δ. Γληνός, Σ. Σιάντος, Μ. Πορφυρογένης κλπ.).
4) Περὶ δικαίας ρυθμίσεως τῶν χρεῶν (σελὶς 24).—(Γ. Παπανδρέου).
5) Περὶ ἀποκαταστάσεως μετατεθέντων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν (σελὶς 44).—(Α. Παπαναστασίου, Π. Πετρίδης, Δ. Γόντικας, κλπ.).
6) Περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ Κράτους καὶ τῶν Εἰδικῶν Ταμείων καὶ εἰδ. ὑπηρεσιῶν διὰ τὸ οἰκ. ἔτος 1936—37 (σελὶς 44, 100).—(Γ. Μαντζαβῖνος, Ὑπουργ. Οἰκονομ.).
7) Περὶ παρατάσεως τῆς ἀναστολῆς τῆς ἰσχύος ἀναγκαστικῶν νόμων (σελὶς 44, 124).—(Ι. Μεταξᾶς, Πρόεδρος Ὑπουργ. Συμβουλίου).
8) Περὶ διακοπῆς τῶν ἐργασιῶν τῆς Βουλῆς καὶ ἐκδόσεως Νομ. Διαταγμάτων (σελ. 44, 127).— (Ι. Μεταξᾶς, Πρ. Ὑπουργ. Συμβουλίου).
9) Περὶ ἐπαναφορᾶς πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν τοῦ Κράτους καὶ τῶν Νομικῶν προσώπων Δημοσίου Δικαίου εἰς τὰς θέσεις των κλπ. (σελὶς 48). —(Γ. Καφαντάρης, Α. Παπαναστασίου, Α. Θεολογίτης, Χ. Λαδᾶς κλπ.).
10) Περὶ προστασίας Βουλευτικῆς ἀσυλίας (σελὶς 48). —(Γ. Κιαγιᾶς, Α. Λούλης, Θ. Χαβίνης, καὶ Α. Δενδρινός).
11) Περὶ συντάξεως οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἐνέργειαν Δημοσιευμάτων Νέου Σερρῶν (σελὶς 48).— (Ν. Νικολαΐδης, Κ. Μουρατίδης, Γ. Σγουραμάνης κλπ.).
12) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἀπὸ 31-10-1935 Διατάγματος περὶ συντάξεων (σελὶς 48).—(Δ. Ρίζος, Δ. Νικολαΐδης, Β. Βερβέρης κλπ.).
13) Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 6107 «περὶ ἀναγνωρίσεως κοινοτικοῦ φαρμακείου Νέου Καρλοβασίου» (σελὶς 48).—Δ. Πανέρης καὶ Ἐμ. Ἠλιάδης).
14) Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου τῆς 29-2-36 περὶ καταργήσεως τοῦ νόμου 483 (σελὶς 48).—(Χ. Λαδᾶς, Π. Ντεντιδάκης κλπ.)
15) Περὶ ἀναγραφῆς ἐκτάκτου πιστώσεως εἰς τὸν προϋπολογισμὸν χρήσεως 1936—37 πρὸς ἵδρυσιν καὶ προαγωγὴν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ βάσει τῶν προτάσεων τῶν ἀρμοδίων ἐπιθεωρητῶν καὶ πρὸς ἀνέγερσιν τῶν ἀναγκαίων ἐκπαιδευτηρίων) (σελὶς 48).—(Μ. Μαυρογορδᾶτος, Α. Ζάννας, Π. Λεβαντῆς κλπ.).
16) Περὶ ἐπαναφορᾶς ὑπαλλήλων ἀπολυθέντων ἢ πραιτηθέντων κατὰ τὰ ἔτη 1916—1933 (σελὶς 49,). —(Β. Μεϊμεράκης, Κ. Καλκάνης, Δ. Μαντούβαλος κλπ.).
17) Περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ προϋπηρεσίας ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν (σελὶς 49) (Α. Παπαδᾶτος, Ν. Γρηγοριάδης, Θ. Μογγογιάνης κλπ.).
18) Περὶ ἀποκαταστάσεως αἱρετῶν Κοινοτικῶν καὶ Δημοτικῶν Ἀρχόντων (σελὶς 49).—(Γ. Κιαγιᾶς καὶ Α. Λούλης).
19) Περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ προϋπηρεσίας ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν (σελὶς 49).—(Σ. Νικολαΐδης, Α. Παπαδᾶτος, Α. Μυλωνᾶς κλπ.).
20) Περὶ μεγάρου Βουλῆς καὶ ἄλλων τινῶν διατάξεων (σελὶς 83).—(Πρόεδρος Βουλῆς).
21) Περὶ χορηγήσεως γενικῆς ἀμνηστείας εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοὺς τυχόντας χάριτος διὰ τὸ κίνημα τῆς 1ης Μαρτίου (σελὶς 84).—(Σ. Γονατᾶς, Θ. Χαβίνης, Π. Λεβαντῆς κλπ.).
22) Περὶ ἐκδιδομένων ὑπὸ τῆς Βουλῆς ψηφισμάτων (σελὶς 95)—(Θ. Σοφούλης, Πρ. Βουλῆς).
23) Περὶ ἐπαναφορᾶς, εἰς 2ς πρὸ τῆς 1 Ἀπριλίου 1935 θέσεις κατεῖχον, ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν μετατεθέντων ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου μέχρι 30 Δεκεμβρίου 1935. (σελὶς 99).—(Γ. Παπανδρέου, Ἠλ. Τσιριμῶκος καὶ Γ. Παπαϊωάννου).
24) Περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν συνταχθέντων πινάκων ὑπὸ τοῦ συγκροτηθέντος Ναυτικοῦ Συμβουλίου δυνάμει τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ ἀπὸ 4 Ἰουνίου 1935 Ἀνγκαστικοῦ Νόμου «περὶ ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς βελτιώσεως τῆς θέσεως τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ἀνθυπασπιστῶν ἐξελθόντων τοῦ στρατεύματος διὰ πολιτικοὺς λόγους» (σελὶς 99).—(Θ. Κεζάνης, Γ. Χρυσοστόμου, Α. Θεολογίτης κλπ.).
25) Περὶ συμπληρώσεως τῆς Α' Συντακτικῆς πράξεως τῆς 14-1-36 «περὶ ἐπαναφορᾶς ἀπολυθέντων δημοσίων ὑπαλλήλων κλπ.» (σελὶς 100), (Α. Χριστόπουλος, Ι. Λιδωρίκης, Ε. Φωτάκης κλπ.).
26) Περὶ ρυθμίσεως τῶν τῆς διαθέσεως καὶ χρήσεως τοῦ Μεγάρου Παλαιῶν Ἀνακτόρων κλπ. (σελὶς 100, 134). — (Θ. Σοφούλης Πρ. Βουλῆς).
27) Περὶ ἐκλογῆς Βουλευτῶν (σελὶς 101)—(Γ. Καφαντάρης, Α. Παπαναστασίου, Α. Μυλωνᾶς κλπ.).

ΜΕΡΟΣ ΙV.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΝΟΜΩΝ

1) Περὶ παραχωρήσεως ἀγροκτημάτων τινῶν φερομένων ὡς δημοσίων, κειμένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ νομοῦ Ἰωαννίνων, ἄνευ ἀνταλλάγματος. (σελ. 23).—(Α. Λούλης καὶ Γ. Κιαγιᾶς).
2) Περὶ δωρεὰν κυκλοφορίας ἀνὰ τὰς γραμμὰς συγκοινωνίας Ἀθηνῶν—Πειραιῶς καὶ Περιχώρων καὶ Θεσ)νίκης καὶ Περιχώρων (σελ. 24).—(Ν. Γρηγοριάδης).
3) Περὶ μονιμότητος τῶν ἀπολυομένων λόγῳ συμπτύξεως ἢ καταργήσεως θέσεως ὑπαλλήλων τῶν Δήμων ἢ τῶν νομικῶν προσώπων Δημοσίου Δικαίου (σελ. 24).—(Ν. Δαρβέρης, Α. Νταλίπης, Σ. Μπινόπουλος κλπ.).
4) Περὶ εἰσφορᾶς ὑπὲρ προστασίας τῆς ἐκ θεομηνιῶν πληττομένης ἰδιωτικῆς στέγης (σελὶς 24).—(Ν. Γρηγοριάδης).
5) Περὶ συμπληρώσεως διατάξεών τινων τοῦ δασικοῦ Κώδικος 4173 (1929). (σελὶς 24)—(Α. Μυλωνᾶς).

6) Περὶ διακανονισμοῦ τῆς διαφορᾶς ἀγροκτημάτων τινων τῆς Ἠπείρου (σελὶς 24, (Α. Μυλωνᾶς).
7) Περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 6064 τοῦ ἔτους 1936 (σελὶς 24)—(Α. Κογεβίνας καὶ Δ. Δενδρινός).
8) Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 6085 «περὶ ὀργανώσεως τῆς οἰνοπαραγωγῆς Σάμου» (σελὶς 44).—(Ἐμ. Ἠλιάδης καὶ Δ. Πανέρης).
9) Περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀναγκαστικοῦ Νόμου «περὶ στρατιωτικῆς ἱεραρχίας καὶ προβιβασμῶν».—(σελ. 83).—(Ν. Κωνσταντόπουλος, Κ. Σκιαδᾶς, Δ. Ἀναγνωστόπουλος κλπ.).
10) Περὶ ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς ἀμοιβῆς τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὸν ἐθελοντικὸν Μακεδονικὸν ἀγῶνα 1903-1909 Στρατιωτικῶν, ὡς ὁπλοφυλάκων ἐνόπλων Σωμάτων καὶ ὡς εἰδικῶν γραφέων παρὰ τοῖς ἐν τῇ ἐπιμάχῳ ζώνῃ τῆς Μακεδονίας Προξενείοις (σελ. 83.).—(Σ. Γονατᾶς, Π. Μαυρομιχάλης, Δ. Μαυρομιχάλης κλπ.).
11) Περὶ παρατάσεως τῆς ἰσχύος τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 5604 περὶ δικηγόρων (σελ. 83).—(Π. Πολυχρονιάδης, Ι. Πασσαδάκης, Δ. Γόντικας κλπ.».
12) Περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς παρ. 2 τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 5889 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Μαΐου 1932 Προεδρικοῦ Διατάγματος κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 περὶ ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων καὶ Ταμείου ἀποδοχῶν καὶ ἀσφαλίσεως κλήρου τῆς Ἑλλάδος. (σελὶς 83).—(Θ. Τσᾶτσος).
13) Περὶ ὑπολογισμοῦ καὶ προσμετρήσεως τῆς ἐκτάκτου ὑπηρεσίας τῶν ἐκτάκτων γραφέων καὶ ἐποπτῶν τοῦ ὑποθηκοφυλακείου (σελὶς 84).—(Ι. Μογγογιάννης, Δ. Μαρσέλλος, Π. Πολυχρονιάδης κλπ.).
14) Περὶ τροποποιήσεως διατάξεων Ἀγροτικοῦ Κώδικος (σελὶς 84).—(Ν. Γρηγοριάδης, Καραμᾶνος κλπ.).
15) Περὶ τροποποιήσεως ἐνίων διατάξεων τοῦ Νόμου 5151 «περὶ κυρώσεως τῆς ἀπὸ 3-4-31 συμβάσεως μεταξὺ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου Ε.Τ.Ε. καὶ Α.Τ.Ε. κλπ.». (σελ. 100).—(Θ. Χαβίνης, Α. Παπαδᾶτος, Θ. Τσάτσος κλπ.).
16) Περὶ ἀναγνωρίσεως κυριότητος εἰς κατέχοντας ἐπὶ τριακονταετίαν γαίας ἐν τῷ Νομῷ Ἠλίας δεκδικουμένας ὑπὸ τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. (σελὶς 100). (Ἠλ. Τσιρώνης καὶ Δ. Γόντικας).
17) Περὶ ἐπανασυστάσεως τῆς καταργηθείσης Μητροπόλεως Βελλᾶς καὶ Κονίτσης (σελὶς 100).—(Γ. Κιαγιᾶς, Α. Πέγιος, Α. Μυλωνᾶς κλπ.).
18) Περὶ καταργήσεως τοῦ ἀπὸ 16 Μαρτίου 1935 Ἀναγκαστικοῦ Νόμου περὶ τῆς ἰχθυοτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς λιμνοθαλάσσης «Μπουροῦ» Ξάνθης (σελὶς 100).—(Α. Ἰασονίδης, Π. Λεβαντῆς, Σ. Σαββίδης κλπ.).
19) Περὶ τοποθετήσεως τῶν μονιμοποιουμένων ἐκτάκτων φυλάκων φυλακῶν (σελὶς 100).—(Σ. Πιστελάκης).
20) Περὶ παρατάσεως τῶν προθεσμιῶν, τῶν καθορισθεισῶν διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Α.Σ.Ο., τῆς προβλεπομένης ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 5 ἐδ. 7 τοῦ νόμου 6028 (σελὶς 100)—(Α. Οἰκονομόπουλος, Σ. Μπινόπουλος, Σ. Μερκούρης κλπ.).
21) Περὶ ἀνασυστάσεως τοῦ Νομοῦ Μαγνησίας (σελὶς 100).—(Γ. Ἀφεντούλης, Δ. Γιάρης, Ν. Μπαλτατζῆς κλπ.).

Διόρθωσις ἡμαρτημένων:

Εἰς τὰς συνεδριάσεις 1, 2, 3, 4 καὶ 5 ἀντὶ τοῦ κ. Ι. Μάλλωση ἐκ παραδρομῆς τεθέντος ὡς Γραμματέως, ὑπέγραψαν εἰς μὲν τὴν 1 ὁ κ. Σ. Θεοτόκης, εἰς δὲ τὰς 2, 3, 4, 5 ὁ κ. Χ. Παπασταύρου.